

הספריה הראשית לתורה ישראל על ידי שיבתו לירושלם

№ _____

ארון _____ שורה _____ מספר _____

H. 2405. XVIII am

1918
מקור
מספר

ספר

הפארות ישראל

וזה ספר ענינים וסי' מלחמות
היה חסד חסד רב הגאון המפורסם
הדגול חסד חסד כמו ישראל
יור ישראל וס' קישוט טוב מהרב
המוגיד המופלג מו' טסה כמו' מנחם ז"ל
וקוצרם מס' ישראל זוטא אשר
חיבר ה"ס המוניח והמנחם לבית הדפוס
בין ונכד של ישראל סכת ה"ס הרב המגיד
המופלג האבדן חסד במחמה ורך בשנים
כמהו ישראל זוטא בן לחותו
נדיק כמו' חסדן זכ"ס :

בשנת אשרך ישראל מי כמון
עס נושע בה' לפ"ק :

מספר
מספר

הסכמת הגאונים

מעיקרא הא למה

אלו דברי הגאונים אשר הקביתו לככות את בית ישראל סבא על מכוכו הראשון והכדיקו את שמות הקהומים זה דומם לכוכל את ביתו לשמרו וכמלא זכ"ר שבור בתוכו כאשר כל חכמי ישראל הגאונים אשר יול והפלא מטה עניהם לכוכל יכיתו ויופיע עליהם האורה מאור ישראל כתיבת ידו ממש ויודו לה' סקדו חסד לעשות וממש ככואה כורקה כפיו של אותו לדיק כאשר כתב בספרו הכל כי דור הביעי ישנו הכה להדפיסו כי האו גברא רבא הרכה מופלג מו' ישראל זוטא הוא רביעי בקודם לישראל סבא וגדולים לדיקים כמיתתן והגזר אומר ויקם :

Marginal note in cursive script

ואלה דברי ש"כ ה"ה הגאון המפורסם מופת הדור מו' רפאל הכהן זנ"ד ור"מ דק"ק פוזנ' יע"א בע"ה ס' תורת יקיתאל :

הסכמת ש"כ הגאון המפורסם מופת הדור שלשלה היחסין מו' צבי הירש זנ"ד ור"מ דק"ק בערלין והמרינה יע"א :

שלום לאהובי ידידי הרבני המופלא ומופלג כש"ת

הנה אחרי ראותי כמה רבני סמיכו נתנו עדיהן

כמוהרר יצחק שפיואר נר"ו .

והכדיקו את הכדיק מעיקרא ה"ה הרב הגאון

אד"ש באתי לפרסומי נים"ע דהאי גברא ונה

חסידא ופרישא מו' ישראל בעל המחבר ספר אור ישראל

ש"כ ה"ה הרב המופלג מו' ישראל

אשר הכירו וידעו מעשי ידיו אשר בוכו אלכענתיו של

זוטא דורש טוב לעמו בק"ק טרנרודא בהרב המכת

הרב ה"ל כאשר היה לזראה עיני כי לא מלכו יצא מילין

המקיד מו' אהרן וכידו מגילה ספר מאח"ז הרב המפורסם

אשר נכתבים בו לדעת של הפועכים מאמיו ש"ז ימ"ש

כתורה ובתסידות הגאון בעל המחבר ספר אור ישראל

כאשר נכתב בקונטרס ה"ל כ"ו ממש התצללות כג'

והנה הרב המחבר ה"ל אף שלא היה בימי אך לשמע און

מקומות ה"ל . והנה קם כינו וכדו שארי ופארי הרב

שמעתי שהיה מפורסם גדול כתורה ובתסידות ובפרסות

המופלג מו' ישראל מגיד אשרים דק"ק

ובדאי בשמע קולו ככואו אל הקודש במדינת אשכנז כאשר

טרנרודא להדפיס קונטרס של התצללות ה"ל לכן גם

ראיתי הסכמת מגדולי רבני גאולי אשכנז אשר הליגו

ידי תכין עמו ויכתובן מליו בעט ברזל ועופרת ואם

לספר בשכחו . ומה גם לפי הכשמע שבק"ק פ"פ יאדר

אמנם גדר גדול גדרתו העדי ולא חכדו הוות עלי וכונה

שם חלקת מהוקק ספון ואכא לאו לאסקודי קאחינה על

לדעת אחרת שלא ליתן שום הסכמה על שום ספר אמנם

ספרו כי המפורסמים אין צריכין ראייה וחיזוק ופרט

לא כן האים הוא לפרסומי גברא קא בעי וחיזוק זה נקרא

שאין ליעסק בהתרות אך לכבוד תורתו וחסידות של

ספר חדש כי למען לא תהיה האמת בעדרת ולהסיר תלוכה

הרב המחבר ה"ל כי מפי השמועה . ומה גם אשר

ולתקום פה ולשון מדברת ואחר מטהן של חכמים מקפרת

רפים וכן שלמים לבס נוקפם מגשה אל הקודש נכימה

ולתקום סגינותן הספר ה"ל . וזו דרך מאושרת

מחמת קול עבות הכשמע וכראה בספר אור ישראל אשר

ולתיות לראיה חתמתי שמי יוס"ג כ"ד מנחם תק"ל לפ"ק .

יהחמץ לבב אכוס לחושכית"ו לטעות אחר צני שבור הכונה

פ"ק פ"פ דאדר הטרוד ומגפה להשועת ה' . תק"ל צני

אך גדולים לדיקים כמיתתן אשר ינן ופרט ישראל

הירש המונה בק"ק בערלין והמדיכות יע"א :

זוטא כינו וכדו הרב מה"רי ה"ל אשר הפרט הונל

מן הארת הורתו כ"י ממשרואין אותו שלא ינא מלכו זאת

רק העהק מילין מספר טוב הארץ הקדוש אשר כדשם קודל

כא טעות זכי המודק לעולם ע"כ כזרק זרק כשפט הכדיק דמעיקרא ע"כ באתי במליצה עבור הרב מה"רי ה"ל

לקחמץ אומץ יפה וכפרט לכבוד אותו לדיק ומחמת טרדת הדרך כאורח כוטה ללון אקצר ומקד ה' ינלו מן המז

אהו דש"ת רפאל באמ"ז והרב המאו"ה המפורסם מ' זיסקינד זנ"ל .

הסכמת שלשה עמודי עולם אשר בית ישראל נשען עליה צנטריוד ההבא גולת הכותרות רבני גאולי נגדי טאסרי דק"ק בראד החחומים למטרה :

הסכמת ש"כ הגאון צמיתיה"ה מופת הדור זנ"ד דק"ק ליס"א יע"א :

הנה האור אל פני הסכמת של הגאון מוה"ר דו טעבלי אשר כולס נתנו עדיהן על אותו הכדיק הגאון

נהירנא כד הויגא עליה הא מילתא מפומיה דקבאוי שמעתי ה"ה כבוד אה"ז המפורסם מוה"ר

הסכמת

הגאונים

על ש

הגאון בע"ה ספר אור ישראל שפעולם לא עלתה על
לבו לדבר תועה כמכואר כהכנולו כ"י מחש ויהא ככתובים
תחת יד כינו וכדו הרב המופלג מגיד מישרים מו'
ישראל זוטא לזאתה' חמי הענה חלקי לעזרו
בעזרתה' בגבורים דקאי לדבר מצוה כזו לקיים מילי
דאכות וזכות הגאון יגין עלינו . היום יוס' ג' כ"כ תמוז
הק"ל לב"ק

הק' קיים סג"ל לכדא :
וכאו' הק' קיים מצאנו' :
וכאו' הק' נפתלי מרגליות חבראד :

הסכמת של ש"ב הגאון המפורסם חכם הכולל כמו' צבי
הירש אב"ד וד"מ דק"ק בראד יע"א :

מזקנים

אתפונן ה"ה רכני גאוני סכמים יצ"ו
המסכימים עם הרב המופלג ש"ב ה"ה
מו' **ישראל זוטא** כיון וכד להגאון בע"ה מתח
ספר אור ישראל דקאזיל לדבר מצוה לכן חין מליצתו שגם
ידי היכון עמו לסייעו להפיק זממו ויהיה ה' אלהי ישראל
עמו . הכ"ד לכבוד אכסניא של תורה ולכבוד המוציא
והמביא היום יוס' ג' כ"כ תמוז הק"ל לב"ק :
וכאו' הק' כבי הירש מאמושט המו' פה ק"ק כראד יע"א :
וכאו' הנעיר אברהם מרדכי שהיה אב"ד בק"ק זאלקווי :
וכאו' חשה בהרב מו' הילל מאמושט :
וכאו' הק' שמשון זצ"ל כמ' קיים זצ"ל :
וכאו' מנחם מענדיל באת"ו הרב מ' אפרים זלמן מזאלקווי
וכאו' הק' כבי הירש בהמנוס מו' דוד סג"ל הורוויץ :

מוה"ר גרשון חילכר ז"ל מקלאב . ככד הגאון מו'
פיווש ז"ל אב"ד דק"ק ווילנא וכסאו לכו ליסע לא"י
ונתקבל שם לנשיא . סיפר לו את כל הגדולות והכפלאות
אשר ראו עיניו בכל מילי מעליותא של האיש הקדוש הגאון
מו' ישראל בע"ה מתח ספר אור ישראל זצ"ל . בשלמו
אותו מווילנא לשקלאב יצק מים על ידו ושימש ולמד
בהישיבה שלו את כל יקר ראתה עיניו והפליג מאוד
במעלות שכת לימודו וכעבודתו עבודתה' עבודה תמה
ותמימה וגודל סיגופיו אשר קצרה היריעה מהכול .
אשרי עין ראתה כל אלה וכו' . והנה את"כ בגדלות
הקול ענות שמעתי שמרכיבים העם על ספרו הקדוש אשר
בכמה מקומות מזכיר שם שם אשר לא יזכר שם זכי שכור .
זער גדול היה לי ויגונו היה כלני אם בארזים נפלה
שלהבת גברא קסידא ופרישא כמוהו יפול בשפת רשתם
ת"ו וכו' . איך תורתו ויראתו לא הגינה עליו לא אוכל
להנחם מערו . הן עתה בא אלי ש"כ הרב המגיד
המופלג מו' **ישראל זוטא** כיון וכד להגאון
הכ"ל . וכידו חבילות כתבים מרכיבים גדולים שכדורינו
כולם מתכבאים כסגנון א' להסיר את חרפת מצרים הם
המצירים והמזיקים הדוברים על צדיק עתק אשר חשבו
ללוד אותו ברשתם הרע . כייס הרופי דוכרו שקר .
כי לא כיון הצדיק הגאון הכ"ל מ"ו לדעת הכוזבים הכ"ל
כי אם לדעת טוב הארץ נחכוון . כאשר אינה ה' לידי
מו' ישראל ספר הקדוש טוב הארץ שממנו יצאו הדברים
קדושים ההם לא כדעת הכוזבים כאשר בעיני ראיתי
ובלכני שמחתי ושמחתי בהש"י אשר לא עזב חסדו מעבדו
הנאמן לו באמת . זה היום אשר קויתילו כגיל וכשמת
בישועתו . עתה אנו רואים גדולות הצדיק יותר כמיתתו .
זלכן אם באמת ידוע דרכי שאני נמכא אל הכלום מלהרום קן
קולמסי לכתוב שום מליצה עבור העובדי דרכים וכפרט
בעתים הללו כי לא ברקו לן מה טיבם . לא כן האיש הלזה דקאזיל לדבר מצוה רבה להודיע ולפרסם הדבב הכ"ל
לכבוד נשמת אב"ד הגאון הכ"ל . וכיוהר הראני אותו ואת כוהו בהני מילי מעליותא אשר המה עדיין בכתובים כ"י
הגאון הכ"ל וההו כפי כדש למתוק חין מליצתי לקרבו ולסייעו . וכל הקודם זכה זכות הגאון המנוח הכ"ל יגין עליו .
הכ"ד היום יוס' ג' י"ד תמוז הק"ל לב"ק . דוד ה"ה הק' טעכלי חבראד :

הסכמת של הגאון הגדול המפורסם חכם המפורסם כמו' שמואל
אב"ד וד"מ דק"ק ווילנא ובגליל סמרגאן :

הסכמת של ש"ב הגאון הגדול המפורסם שלשלת היוחסין
כמ' אברהם אב"ד וד"מ דק"ק בריסק דליטא יע"א :

היביטו אילו ונהרופין שורות ינהירו לשומתם
ברוך יאמרו אשר קם ונתעורר מד מן
חכימיה ה"ה הרב המופלג מו' **ישראל זוטא** כו'
להנהל

תבט עיני בשורות הכנין כנוי בקודש לפתוח לכל
יד המזקה אשר שלח ישראל את ימינו גלי
לדרעיה ונפל להורא האיר פני המזרח והרואה אומר
ברקאי

הסכמת

הגאונים

ברקאי בו ירוך זדיק בטמיר יפרח קריאתו זו הללו הלל
 הגדול שגדלו בשם הגדולים אשר בארץ ה"ה כבוד הרב
 הגאון המנוח המקובל האלקי כמ' ישראל בע"ה ספר אור
 ישראל אשר היה אב"ד ר"מ דק"ק שקלאב אשר האיר עיני
 ישראל והניח אחריו ברכה זרע קודש להספיק זממו ה"ה ש"פ
 הרב המופלג מ' **ישראל זוטא** מגיד מסרים
 בק"ק טרנרודא לעלות בקולס המעלות וכבר קדמוני כמה
 גאוני המפורסמים קריאת ארבעה ספרי קודש ע"כ
 אמרתי גם אני חלקי אמרה נפשי למען תפוס ישראל וישראל
 עושה חיל ופועל זדיו הרצה ובקום עליו אדם להקיב כולו
 לעשות כתבניתו משך עשרה שנים בקמיו והיה לשמנה
 ענפי פירותיו יקופו כמערכה והמקייעו יפרח כשזמנה
 כפורת עלתה נכה כ"ד המדבר להכבוד התורה ולכבוד
 שב' המוצא והמביא יום א' ג' ז"ך כישן טוב וישראל לפ"ק
 בא' אברהם מבית קנאלפוגן . ולא' משולם זלמן מבית
 קנאלפוגן קו' בגליל קירדאן . ונא' מנחם נחום מבית
 קנאלפוגן :

להפוא לדיק המנוח מ' אהרן כיו וכבר להגאון החסיד
 המקובל בע"ה ספר אור ישראל להדפיס את ספרו מחמת
 כי אנשים מוצאי דיכה החשיבות אור הגאון הנ"ל והיה
 האור גנוז וטמיר כי שמות בודים חד"פס להטיל מום
 בקדשים ולחשוב מתכונות פיגול אשר לא ירצה ולכבד את
 כד ישראל כי הכניסו את הנגע ש"ז בקירותיו ועשו
 בהרות בהרות ככמה מקומות והספר הקדוש הזה אשר ראוי
 להכניסו למתנה שכיפה הרחיקו אף ממחנה ישראל ועתה
 בבואו עם הספר כ"י מתם של הגאון המהדר וכאזכר הראה
 כזה ראיה וקדש קדושי אמר לו ככל הכתוב בספר כאשר
 תיקון והוליא את הטומאה בהימנות' בהייה קיוותו כאשר
 מכוון בהקדמתו כאשר היה למראה עיניו וכוונתו גדולים
 לדיקים במתתן ובאמת כאשר היה אצלי בשנה דאשתקד
 ובקש ממני שאעלה בהסכמה על שאר ספרי דבי'
 רב האיגאון הנ"ל ונדלתי מזה הטעם אך ובינו לבינו
 העירה' את רוחו והקרה ה' לפניו קן ספר כ"י ומצא
 דאתי ליד כבוד הרב הנ"ל את כל הקובו כאשר הראה לפניו
 מן דן סמוכו להיות מסכים והולך שיפוצו מעינותיו של
 אור ישראל ותוקף גזרתו כגזרת נחש שלא יעורר שום אדם
 להדפיס שום שניה לקדשו כלתי ידיעת הרב מ' ישראל זוטא
 עד משך עשרה שנה והשומע יונעם כ"ד לכבוד הספר אור
 ישראל ולכבוד המביא לדפוס ה"ה נכדו הרב מהר"ה הנ"ל היום יוס' כ' א' ח' פסקת הקל"ד לפ"ק :
 הקטן שמואל חונה פ"ה ק"ק ווילנא יע"א :

ולפניו יודעי לכפרט בבית מדרשונו הידוע ואמרתי כל
 הרב החסיד המהדר קונה להאיר על הארץ ולדרים בספרי'
 להדפיס שום שניה לקדשו כלתי ידיעת הרב מ' ישראל זוטא
 עד משך עשרה שנה והשומע יונעם כ"ד לכבוד הספר אור
 ישראל ולכבוד המביא לדפוס ה"ה נכדו הרב מהר"ה הנ"ל היום יוס' כ' א' ח' פסקת הקל"ד לפ"ק :
 הקטן שמואל חונה פ"ה ק"ק ווילנא יע"א :

הסכמה של הרב המאור הגדול המפורסם בתורה ובחסידות
 המקובל מ' אריה לייב סג"ל עפשטיין אב"ד ומ"צ ק"ק
 קייניגשבורג בפרייטן יע"א :

הסכמת בעל ש"כ הגאון המפורסם של שלח היוחסין אב"ד
 ור"מ דק"ק טרנפאל יע"א :

הדור אתם ראו דברי' יקר בזמנם אלו ואין לנו
 עסק בנספרות כי אם לדבר ה' השרודים
 אשר קורא וראה דאיתי כל גדולי זמנינו אשר בית ישראל
 כשען עליהם יתנו עדיהן ויזדקו את הזדיק דמשיקרא
 עיקרו אכופו במקום קדושה אור ישראל וקדושו אשר לו
 מהלכים בין העומדים אומר מרוכה על הפר"ז פרישה
 טהרה קיים ליה בגווי של הגאון המנוח בע"ה ספר אור
 ישראל לו שם כגדולים תוקי לב בשלום וכמשור הלך ורכים
 הסיב מעון ורית נוראש זרפלא עדת ביה והפרשן
 וישתתקון הדוכרים על זדיק עתק וגדולים זדיקים במתתן
 אשר היה ספר הנ"ל מונח רביעי עד שקם נינו ונכדו הוא
 ש"ב זוגתי הרבנית אשר שמו בקרבו ה"ה הרב המופלג מ'
ישראל זוטא זיינו וספרו כאן ורכני סכמי
 דקלוורבתי דק"ק ברעד אשר בלרו לא אנם להו משכחין
 לבון

ויקרא אריה על מצפה ה' אנכי עמד תמיד על
 משמרתו אעמדה על התורה ועל התעודה
 לפנים בישראל לקיום כל דבר דברי סכמים הנריכים חזוק
 כשניות מדברי סופרים מספרים תהלות ישראל ככדג
 באורים אור ישראל וקדושו קדוש יאמר לו כל הכתוב בספר
 הגאון החסיד המנוח הרב מ' ישראל ז"ל לה"ה אב"ד דק"ק
 קלאכי"ז אשר סוכר מאכרת הקודש ותורה שם בישראל
 תורת אמת כפיהו ועולה לא נמצא כשפתיו שפתי זדיק
 ידעון רצון להסיר לזות שפתים ועקשות פה מספרו אור
 ישראל שדפס זה מכמה שנים נספרו זה השני וכעת העיר
 ה' רוח קדשו מתרום וערה על כד הגאון הנ"ל ה"ה הרב
 המופלג המפורסם מהר"ר **ישראל זוטא** כמו'
 אהרן ז"ל אשר לו יד ושם בישראל ואור לו בביון שערים
 סמנויכים

הסכמת

הגאונים

להון בשנת המגיע לכספי"ס בכוסף יושר דברי אמת בכך
 חוקף מליצתי ג"כ עבורו להחזיק בידו וכפרט שהוא נדקה
 חסד של אמת שעושן עם המהים . הכ"ד המעתיר בעד
 נפש תכונה ויקירא היום יום א' ה' אב תכ"ה והכ"ו
 כיון כב"א פה ק"ק טרכפאל הנעיר יעקב ק"ל ללנדא :

המצוינים דהלכה אדם מישראל מעשה אבות והקע עצמו
 לדבר הלכה כמותו ירבה בישראל להדפיס ספר השני
 מחברת השניה מזקנו הגאון הכ"ל וכבר נתנו עידיהן וינדקו
 נדיק מענקרו עכ"פ ע"ן אבות גאונים הזמן י"ו וכימוד הגאון
 אמיתו מופת הדור הרכ אב"ד דק"ק ווילנא י"ו אשר קמך
 ירו בקמיכת חכמים כי הוא ינרך על השבת שבת המגיע

לכתבים כהנו קודש של הגאון המתבר זל"ה וז"ל כי התפוח אמו אינו צדוקי ראי' ומזוק עם כל זה במקום
 שאין מכירין אותו משלקין עמו להעיד עליו על הקדוש כי זה קדיתי זשניתי בו כמה עלין והיה עלהו לתרופה להתיר
 פה של דוברי על נדיק עתק ומזקהו כדוק שבעין יפה מכופה מכל קיגים סוגה כששני' מעשה פרח שושן עמק
 עצה עמוקה של אותו נדיק המתבר זל"ה ולא נמצא פקול באומר ומתשבה חוץ והגני' מסכ"ס עם הגאון אב"ד
 דק"ל ווילנא י"ו לגזור בגזירת נח"ש בו ארור ושמתא על אשר ישיב גבולו כמעל לגבול ישראל לדפוס קשר הלז הוד
 משך עשר שנים מיות כלות הדפוס קשר הלז מחברת השניה ותופס הקסת לו ועמוד עמודה זו הפילה פני כל קורא
 בערים לעמוד לימין נדקו של הרב המופלג מוהר"ר ישראל הנכחי ולקיישו כרב הונא ורב תנינא לרב הישועה מהן
 ונתנו במתן אמת דבר חלקים דבר תורה מעשות קונות בכדי להוציא מכח אל הפועל שיוכל להדפיס ספר מחברת
 הקודש מזקנו הכ"ל וגדול המעשה כי לומדיהם לא נאמר אלא עושיהם ובודאי המזכה לעובר כזה לו קנה קנין
 כספו קנין שנים וקנין עולמות אי משום יקרא דקיה אי משום יקרא דשכני היינו דאמרי אנשי עד דלא שכיב שכני
 קיימו ממו ביתיה בית ישראל כרפו' גבורי פח עושי דברו מנוה לקיים דברי המת הגאון המתבר זל"ה והשומע
 לדבריו אלה יסב בטח שאין ויוכה לביאת הגזאל לפני שמשמו וכוון כ"ד המדבר לכבוד חכמינו של תורה ולומדיה
 היום יום ו' ע"ש ק"ג קיון שנת ובשר טובה לפ"ק פה קייג שכורג : נאו' הקטן ארוס ליב הלוי עפשטיין
 סמוכה פה ק"ק הכ"ל :

הסכמת של ש"ב ה"ה הגאון המפורסם מוכתר בנימוסין כמ'
 יצחק הלוי מלבוב אב"ד ור"מ דק"ק חלמא יע"א :

הסכמת הרב המפורסם בחורה ובכל החכמות כמו' לוי בעל
 המחבר ספר ע"ר אב"ד ור"מ דק"ק קאדני :

ראיתי קבל כביאים רבים יתנו עידיהם וינדקו את
 הנדיק דמעיקרא ה"ה הרב המפורסם אור
 ישראל זל"ל וק"י ביכרים לו היטב והיטבו אשר דיברו
 לזאת גם מליצתי ישרה ובאתי בתפלה קרפ עבד שב"ז
 סאו גברא יקירא הרב המגיד המופלג מוה"ר
ישראל זוטא נכד הרב המתבר הכ"ל דלדבר
 מנוה קאויל להדפיס שאר ספרי דכי רב למלקס ביעקב
 ולהפונס בישראל . והיה מעשה הנדקה שלום הכ"ד
 היום יום א' ער"ח תמוז הקל"ג לפ"ק . הק' יצחק הלוי
 מלכוכ קו"ב חלמא יע"א :

לוי אחוי קידה שזה היום שקוינו מצאתי דאתי לידי
 משמע ישראל קבא הלא למשמוע אוון האכה
 לגרסה אה הספר הקדוש ספר אור ישראל אך שמעודי
 ועד היום הזה לא רציתי למנות באור לעינים מתמה הקול
 ענות אך לאשר שעבר פה ה"ה הרב המופלג מוה"ר
ישראל זוטא בן להסוא נדיק הסקיד מו' אהרן
 והראה למראה עיני כ"י הגאון בעצמו זהראו לפני
 שמתנצל הוא בעצמו שלא יגא מלבו ח"ו אלא שכהב לו
 לראייה מספר טוב הארץ אשר חיבר איש קדוש מה"רן
 שפירא ולא ניתן מקום לדעה הכוזבים שהרי הטוב הארץ
 כדפס קודם שבת הנבי מודס לכן לא מנעתי מליחד
 להוציא לאור כתבי קודש . הכ"ד הק' לוי בהרב מוה"ר
 דוד סונה פה ק"ק קאדני :

על הספר וכתמי על התוס ג"כ לקיישו לדבר מצוה
 דוד סונה פה ק"ק קאדני :

הסכמת הגאון המפורסם מ' שמואל החונה בגליל עלין
 פביב ק"ק מעסק :

הסכמת ש"ב הגאון המפורסם של שלח היוחסין כמו' יוסף
 אשר ה"ה אב"ד ור"מ דק"ק סלוצק וק"ק הלומס :

בהיות כי עבד עלי סאי גברא רבה ויקירא ה"ה
 סרבה מגיד המופלג מ' **ישראל**
 זוטא

הגם שאין דרכי ככך ומתיד אשהמוטי קא משתמיט
 כפשאי אך ארעתי דגברא רבה לא נדרנו
 לככוכ

הסכמת הנאונים

לכבוד ש"כ ה"ה הרכ המגיד המפורסם המופלג מוה"ר
ישראל זוטא בן לאותו זדיק הקסיד המנוח מ'
אהרן אשר הולך לקיים מילי דאבות מכתב פתוחי קודש של
זקינו ש"כ הגאון המקובל אלקי מ' ישראל בע"ה אפר אור
ישראל באתי לסייעדו במסכת סעדהו לסוקו בידיס למען
אשר יוצא לאור מהשכתו . כ"ד המדבר כדקה היום
יום ד' ק"ח שבט תקל"ד לפ"ק . נאו' הק' יוסף בא"פ
מו' הרכ הגאון מ' מנחם מענדל ז"ל :

זוטא בן להסוא זדיק הקסיד המנוח מ' אהרן
ונכד להגאון האמיתי המפורסם בע"ה אפר אור ישראל
ומה לי להרבות בשכתו לאסון בקרני הודל כודלוי ראוי
לאדפ"קו אדרא ולהמתהיל אומרים לוגמור ויה' יקעו
מן השמים . הכ"ד המדבר כדקה היום יום ה' ו' א'
תקל"ד לפ"ק פה"ק ק"מ מחולוין . הק' שמואל מו'
גלול עליון סכיכות ק"מ מינסק יז"ו :

הסכמת ש"כ הרב המאור הגדול המפורסם שלשלה היוחסין
כמו' יהושע העשל אב"ר דק"ק ריטשאוויל :

הסכמת ש"כ הרב הגדול המפורסם שלשלה היוחסין
א"עזר הלוי איש הורוויץ :

דברי חכמים כדרכונות וכמסמרות להיות למשמרת
את דברי קדוש וטהור קדוש שמואל אשר
פעל ועשה והרכיץ תורה אור יקרה אור כוגה ה"ה הגאון
האמיתי מופת הדור בע"ה ספר אור ישראל והנס כל
גאוני זמנינו יחד כולם יעידון ויגידון אין קדוש כאור
ישראל והנה קם כינו ונכדו ה"ה ש"כ הרכ המגיד המופלג
כמ' **ישראל זוטא** בן לאותו זדיק המנוח
הקסיד מו' אהרן . ועל ישראל סדרתו עטרת זקנים
בני בניס . לכן גם אנכי לא מנעתי פרו עיטו
מי היה נעלמה . הכ"ד לכבוד התורה היום יום ד' ח'
יון תק"ג לפ"ק . פה"ק לובלין יע"א . הק' בעש
הלוי איש הורוויץ :

ישראל עושה חיל ישראל לו אל ואוכל לא שרק וכל
כחל ה"ה ש"כ הרכ המגיד מישרים
מפארים נעדת אכירים המופלא ומופלג כמ' **ישראל**
זוטא דין רפש מדכית אכוכו קא אתי והולך לקיו
חילי דאבות ככן גם ידי תיבן עמו כי זו הורה וזו שכרו
כ"ד הקטן אלעזר הלוי איש הורוויץ בהגאון המפורסם
מ' משה יהושע :

מי אנכי לבא הלום וחלילה לי לכנות בשם הסכמה
להיות כננס רוכב על הענקים . אך מגדל
ספנת שאירו ה"ה הרכ מוה"ר ישראל נה"ו הנ"ל דקא
פעינא ולא אוכל למנוע ואמינא . לאפוש גברא
קאתינא . הכ"ד יום ד' ג' אלול **דרשיך** לפ"ק
הק' אהרן כ"ה הרכ מוה"ר ישראל אגל ז"ל ה"ה העליה
חלרשטיין שהיה אב"ד באיזה"ק וכעת דיין ומ"כ פה
ק"ק פפ"דא :

להתפלל למען יחזיק בתורה ה' תמימה . אשר מעיניו כ'
פה"ק לובלין יע"א . הק' בעש
הלוי איש הורוויץ :

הסכמת ש"כ ה"ה הרב הגדול המפורסם חכם הכולל ערוגו
הבושם פ"ה ה"יכח ב"י ב"ס כמ' א"ש פייבש בע"ה ספר ב'
צשום' רש"י צשום' תהלות יעקב אב"ד זר"מ בק"ק זלאטווי
צדיק כא לכית מלוני ומגורי תעלזונה כליות ולכני
ובשרי שזכיתי לראות חד משאר בשרי ה"ה
כבוד הרכ המופלג מגיד משרים דק"ק טרנרודא כס"ה
מ' **ישראל זוטא** בן לאותו זדיק הקסיד המנוח
מ' אהרן נכד להרב הגאון המקובל האלקי מהור"ר ישראל
בע"ה ספר אור ישראל . ועתה קם ונתעורר ה"ה מהר"י
הנ"ל להוציא מהשכתו של זקנו אל הפועל כאשר נתנו עדיהן כל גאוני
איס להרים ידו מבלעדו משה עטרה שנים הכ"ד המדבר לכבוד ההורה היום יום ז'
אש פייבש המו' פה"ק זלאטווי ואגפיה בע"ה ס' כ"ו אש"ס רפ"י אש' וס'
תמלות יעקב . ונאו' הק' יוסף
שמעון מגרידן ראב"ד דק"ק הנ"ל :

הסכמת של הרב המאור הגדול החריף כבוד מ' יעקב מ' צורצב"ד מק"ק שקלאב הכירה ורווני נגידי טפסרי ק"ק שקלאב
המעדי' על כתב ח"י הגאון המפורסם בע"ה ספר הנ"ל :

הגם המפורסמת אין גריכין ראיה ומיזק על גאון עווינו ממד עינינו מאור הגולה איש אלקי המקובל מ'
ישראל

הסכמת הגאונים

ישראל בע"ה ספר אור ישראל אשר ישב פה ק"ק יצ"ו . על כס הרכיית ולא לשכחי ותפארתו הוא צריך ראיה
 והקהל רוזני נקידים דקהילתינו יצ"ו . שהעידו על כתב חתימת ידו של הגאון הכ"ל כפי נמצא בפנקס שלנו ת"י
 בגאון הכ"ל . ולמראה עינינו שפטינו והוכרנו ת"י הגאון הכ"ל . אך מדאגה מדבר ה"ה כינו ונכדו הרב המגיד
 זמולג מ' ישראל זוטא בן לאותו נדיק החסיד המנוח מ' אהרן פן יעבור ישראל דרך האתרים
 יאמרו מי זה לך ולמי זאת כרשמת הכר כא דבר אמת למי הקותמת ככן הוכרחנו לצאת ממקומותינו לאשר שנמצא פה
 ק"ק יצ"ו . ישישים אשר היכירו כתיבת יד הגאון מו' אור ישראל וקדושו וזכות הגאון יגן עלינו כ"ד רוזני
 נגידו ק"ק שקלאב יצ"ו :

- יבאו' יעקב בא"ח הרב הגדול מהו' יודא ז"ל להה :
- יבאו' שלמה זלמן כמהר"ר זבי הירש ז"ל :
- יבאו' יהודא ליב כמ' אברהם ז"ל :
- יבאו' הלל כמ' יוסף ז"ל להה :
- יבאו' משה בהרב הנגיד מ' מרדכי יצ"ו :
- יבאו' יצחק כמהו' חיים פ"ך ז"ל להה :
- יבאו' אליהו כא"ח כמ' משה שפירא :
- יבאו' יהודא ליב כא"ח מ' יעקב ז"ל :
- יבאו' יהודא כמ' יונה יצ"ו :
- יבאו' אליהו כמ' שלמה זלמן יצ"ו :

יחבר על דאכדיון ולא משתכחין שהסכמות של המאורות הגדולים החתומים למטה נאכדו ממני ככן לא

- עמדתו רק חתימת ידים : הק' יצחק אייזק טובה פה ק"ק לוכרטוב : הק' ישכר בער מגזע זבי :
- הק' יצחק אברהם בהגאון מו' אשר מו' מק"ק מינסק :
  - הק' כחמן הילפרן מחגורר פ"ה ק"ק כיסאב וראב"ד :
  - הק' דק"ק כריבס :
  - יבאו' הק' אברהם שמואל טובה פה ק"ק מאהילב והסכיבות :
  - יבאו' הק' הלל כא"ח מ' אהרן מו' פה ק"ק קאפסט :
  - יבאו' הק' מנחם מאכס הלוי איש הורוויץ פה ק"ק טשאוש :
  - יבאו' הק' ישראל מקטוב :
  - הק' דוד מסקאליבקע :
  - הק' יואל מו' כק"ק האמינץ :
  - הק' שחול כהרב הגאון מ' אלכסנדר :
  - הק' זבי הירש מו' כק"ק מאהילב :
  - הק' מרדכי הכהן רפאפורט טובה פה ק"ק אומין :
  - הק' יצחק אייזק טובה פה ק"ק לוכרטוב :
  - הק' חיים מו' פה ק"ק סאדרקווע :
  - הק' יחיאל מו' כק"ק קראבנא :
  - הק' מאיר מו' כק"ק טאלטושיץ :
  - יבאו' זבי הירש בהרב הנגיד מ' מרדכי משקלאב שהיה אב"ד ור"מ בגליל כווערדק :
  - יבאו' הק' משה אהרן מו' פה ק"ק וואשילסק :
  - יבאו' שמואל כמ' שמחה פה ק"ק פינסק :
  - הק' יצחק אייזק כהרב המפורסם מ' ישראל מגזע שור :
  - הק' שאול מו' כק"ק שימאטיץ :
  - הק' אברהם מו' פה ק"ק כהאקלכ :
  - הק' נפתלי הירץ מו' כק"ק שראגראד :
  - הק' חיים הלוי איש הורוויץ :
  - הק' נתן מו' כק"ק בערשד :
  - הק' יצחק אייזק מו' כק"ק סמילוויץ :

העתקתי הסכמות של הגאונים על התנצלות חזן מרכני ליטא ורייסן אשר עדיין לא ראו ספר הכ"ל רק הם
 נחנו עדיין על ספר הראשון אשר העמידו רוזני נגידו דק"ק שקלאב שהמה העידו על כתיבתו של א"ח
 כאשר מכוון בהסכמות הכ"ל :

התנצלת מהרב והמחבר היה ישראל סבא

זה לשון ישראל סבא כספרו אור ישראל הכתוב אשר ממנו נדפס אור ישראל והחיבור בעצמו שמו יפה עינים
 הוא החיבור הגדול שלו וגם אותו העתק ממנו ושכדיו כ"י בעצמו צאה שלו וז' ועתה כניינו כבר הזרתו
 לכם שלו תרגלו ח"ע לתשוב מחשבות קיצין דאקרה תורה כבר אמרו מו' לטיפח רוחו דמחשבי קיצין המרמזים ארמו ומו
 מספר למהשבי קיצין למשיקלי לפי טומאס טמאים הם לכם כמספרם אל חגע כמשיקלי בכניאוי שקר הכודים להם
 דברי

התנצלות מהרב המחבר ה"ה ישראל סבא

יבדו הוה ומרמה ותולא קלא חילן בבגדו ואומר תכלת הוא ראון חראה בספרי אור ישראל בדף י"ג ע"א בשורה מ"ו
כי זה ידוע בכל הספר אם יש איזה פי' או ביאור על פסוק או גמ' ככה בדף על הגליון ביאור פסוק זה או פי' גמרא
אבל כאן משורה ל"ב עד שורה מ"ו איני ככתב כל הגליון כלום ומשורה ה"ל עד ע"ב שורה עשירית ג' כתיב ככה
על הגליון כלום כי כל זה אינן מן הספר שלי שלקית בחקר וביתר ומשורה מ"ז ע"א עד שורה ד' ע"ב הכל כאשר
לכל צורך למחקר והס' מלהזכיר שם כתיב שכור כי לא הבאתי תיבת מלוי כתיב מנין משיח בן דוי דמה שהעתיקתי מספר הקדש
שוב הארץ רק לראייה על מה שהוא הכיף בשם כתיבם ע"ס דלמרכה המטרה יפתח ויהיה שני דלתין כי זה ל' טוב הארץ
וכן מלוי כתיב כתיב משיח בן דויד ולכן נקר' ארץ ישראל ארץ כתיב וגו' רק שטוב הארץ מביא בסגנון אחר זה הלשון
כי המות וחיים ביד הלשון וכן צריך להיות אחר תיבת ולכן מלוי כתיב כתיב משיח בן דויד ולכן מושגן דלת כתיבין
משיח ומביא עוד ראיה וז"ל וזה סוד הפסוק מכיף הארץ ומירות שמענו כתיב לצדיק ר"ל כי המלוי ארץ אלף ריש
צדי גי' דלת ר"ל מכיף שהוא מקיף ארץ ממלוי שלה שגי' דלת ומירות שמענו שהיא השכינה שנקר' בגלות דלת ועני'
כתיב לצדיק שהיא מתאוה תמיד לצדיק ויפוד עלמא שהוא אות ׀ של השם להתקבר עמה בין שני דלתות וצריהן כדי
להוציא בשמת משיח בן דויד שהוא גי' דלת כי הוא עני רופכ על הקמור כי בעת שנכנס אות ׀ שהיא יסוד בין שני
דלתין אזי פעשה אותיות דוד וז"ס דוד הע"ה דלותי ולי יהושיעה ר"ל כשיפתחו שערי הדלתות אזי ׀ לוי יהושיעה הכונה
שיכנס האות ׀ בין ב' דלתין וינא כשמתיע' י חכור והטפה שיונא מתוך הו"ו הוא אות ׀ של דויד כזכר בד"ה וזאומר
כתיב לצדיק כי מלני כתיב כזה צדי בית יוד גי' דלת שחשק אות ׀ הוא לאות ׀ ומה שאמר רזי לי רזי לי כי כפי
רזי רזי גי' דלת כמספר משיח בן דויד שכל תאוה וחסקה של אות ׀ דלמרכה המטרה יפתח ויהיה שני דלתין
ולכן נקר' אי' ארץ כתיב כי מלוי ארץ גי' דלת ומלוי כתיב ג' כגי' דלת הם שני דלתות של אות ׀ דלמרכה המשורה
כשיפתחו שני דלתות הכ"ל אזי יסגרו אות ׀ פתוחה של ׀ פריקים תומות ורושלים סכתוב כתיבתי וכתבה ארץ
הקדושה ויבואו משיח בן דויד בב"א . ע"כ מצאתי בטוב הארץ דף ל"ז ע"ב וזה שייך לדף י"ג ע"א ועיין בדף ל"ב
בספרי אור ישראל בשורה כ"ב בזה הלשון וכו' ולזה קאמר זה השער לה' צדיקים וכו' וגו' ונקוד עלי עול פשעי עו
תיבת כתיב ואס' ככתב בעיגל ר"ה כתיב אזי יהוקן השער ע"כ וכו' ע"ש זה הכל דברים זרים כי כשטו מכאן כתיב
שורות והתחלו תיבת כי עד הכה אבן מאסו הכונו' רק כז"ל כמו שכתב כאן בספרי הכתוב בדף ל"ה ע"ב וזה לשון
לפי' ודאי ר"ל כשתרצה ולעלות ולדרוש כסוד הו"ו וכו' לכל פרטיו זהו מלכות השער אדני שם אדני במלוי כזו
אלף דלת כון יוד גי' תיעא כי הוא תער הראשון לכל הצילות ולזה קאמר זה השער לה' צדיקים וכו' בו היינו צדי
דלעילא וצדיק דלתתא וקאמר אודך כי עניתני וחי לי לישועה כי דוד קרא א"ע עני ואביון וקאמר אבן מאס
הכוניס . ע"כ שייך לדף ל"ט ע"א וכדף מ"א ע"ב משורה ל"ד עד שורה מ"א תיבת וזוה צריך למחקר כי הם הם
דברים זרים רק כז"ל צדיק בו עתידם להגאל ואיה' בזכרי תמה פי' על מאמר הזוהר פ' בראשית וז"ל עאלת או
צדיק אמר קמיס רבון עלמא כיתא קמך למברוי בני עלמא דאנא קהומי צדיקי ואנא דלהקרית צדיק בירשי
כדכתיב כי צדיק ה' צדקות אהב וכו' ואת למברוי עלמא אמר לה צדי צדי אנה וצדיק אנה אבל אנת צריך למהוי טמיר
לית אנת צריך לאתגלי' כל כך בגין דלת למיהב פתחון פה לעלמא מ"ט ט' איהו אחי ׀ דשמא קדישא ורכיב עליו
ואתקבר כהרה ורוא דא כד ברא הקב"ה סד"ה ד' פרצופון בראו וכו' כ' אכפוי דויד מהדר לתקורי' כגוונא דא ׀
ולא אתהדרו אכפין באכפין כגוונא דא ׀ אסתכלל עלילא כגוונא דא אסתכללתתא כגוונא דא אמר לה קב"ה ה
דאנת זמין לנסרא לך ולמעבד לך ענפין באכפין אבל באתר אתרא תסתלק ע"כ ע"ש כזכרי תמה שמאריך אך אפי
עניה ומקיים דלא למיהב פתחון פה שה' רומלד' פרצופין אכראת כשתי רשויות וזה שאמר ואנת צריך בחי
קמך שלא יטעו בך לא יבאו לידי תקלה ע"י ואמר לית אנת צריך לאיתגליא כ"כ וכו' מ"ט ט' איהו כלומר כ' כ
מיהו אחי ׀ דשמא קדישא ורכיב עלי' ודומה ח' לשתירשויות וא"ת א"ל לכתוב כלל בתורה לז"א שהצריך לז
לרמז אל דו פרצופין לז"א ורוא דא כד ברא קב"ה כינה לאדם הראשון דהיינו ת"ת ומלכות דו פרצופין ברא וכו'
אכפין דויד אהדר לתקורי' היינו שה' כזה ׀ ולא אתהדרו אכפין באכפין כגוונא דא אסתכלל עלילא וכו' פי' ואמ
מה ההפרש ית בין ל' זאת לזאת לז"א הציוור וכו' רמז לאחור באחור אסתכללתתא כגוונא דא בציוור האחרון וכו' שהו
דומה לזווג פנים בפנים וכו' ע"ש שמאריך וכו' ל' אפוי כניו הנשיעו' כבר כתבתי שכתבי אי"ה יורו את דרך האמת והב
שדוע לי מהיכן ינא הקרח הזה כי כמעט אשר היה אור ישראל לאש אך כבר אכרה שגלתם וסקלו למטר פסקא

תפארת ישראל

ה

בעיה

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה אתחיל לסדר צואה על פי אורח היים ברמז שמעו
בנים מוסר אב וישמע אליכם ה' אלהי ישראל :

איתא כש"ע סימן א' יתגבר כארז כבוקר לעבודת בראו . ועיין בט"ז שפי' יתגבר כארז עיקר גבורה כנגד
 יצ"ה וגו' כי טבע הארז אשר אין לו יראה משום כרי' ע' כזכוראיו כל דבריו נכונים :

ומצורף לזה מאמר התנא בפרקי אבות בן תימא או' הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כזבי וגבור כארז וגו' כי לכל
 א' וא' יש לו בטבע שלו התגברות יותר מכל החיות ככן אהובי בניי מלפני מבהמות ארץ וגו' וכ"ה למה
 זה קאמר לעשות רצון אביך שבשמים . כי איתא במסכת פסחים ההולך ממקום למקום כוהנין עליו שומרי מקום וכו' .
 הנה אמתנו גרים בארץ הזאת ודעתינו לחזור לעשות רצון אבינו שבשמים . וזה שרמז לנו שה"ע א"ס רוח המושל תעלה
 עליך מקומך אל הנח . ומה שאמר הוי רץ כזבי כי טבע הזבי כשהוא רץ הוא תמיד פוזר לאמוריו בן תהיו אתם בני
 תמיד לכרות מן העבירה כמאמר התנא וכזכוראיו מן העבירה אך תראו תמיד מאתריכם כי הם"א עומדים מאחוריים לקטוף
 איזה דבר קדושה שלא בדמילא ורחימאלא סלקי לעילא רק המה בעו' הקוטפי' כי הם נקר' פגרים מתים ואין להם
 חיות אלא מזה ואי אפשר להברית איהם אם לא ע"י תורתנו הקדושה אם אכן הוא כימות ואם ברזל הוא מתפוצץ .
 וזה אם בראתי לך יצ"ה בראתי לך תורה תכלין . וזה שמתן למאור כי התורה נקרא שמתן למאור המאור שבה מהזוירו
 למוטב ועוד בשמי"ם שהוא תכלין להכניע היצ"ה . וזה הוי כל זמ"א לכו למים כי קמאל בג"י זמא אם הוא כוער
 בך לכו למים ואין מים אלא תורה . רק בירא דשתי מיני' מיא לא פשדי בוי קל"א כי ס"ס ג"י קל"א כי ח"ו אם הוא
 לומר עם איזה פניה איז הכל הולך למקו' אסורי' ונותן לו פת יותר ויותר . וזה ולא ישפוך אדם מ"י בורו ואסורי' ס' צריכין
 לו כי זה הוא החיות שלו וזה שאנו אומרים בוידוי הגדול הולכנו מו"ס קדושים למקום הטכופת כי הם נקר' קי זואה"ה .
 אך מה זה הקמיכות שאנו אומרים שם בוידוי וגרמנו מיתה בניים וגרמנו מיתה נדיקים . אך ראה תראה בכפרי מלחמות
 ה' כתבו שם כאריכות אפס קניהו כי הטיפה נקר' מ"י בור' ע"ד בארץ בוראך בורך וזה ידוע כי מכה עון קרי בעו' ה'
 ר' לכתהו הקליפות והם נקרא קוחטי ילדים . וזה ולא ישפוך אדם מ"י בורו ואחרים הם הקליפות הנקר' אחרים
 צריכין להן כי זה הוא החיות שלהן ושפיר אנו מתודים הולכנו מו"ס קדושים למקום הטיכופת והטומאה ומכאן זה גרמנו
 מיתה בניים ומיתה נדיקים כאשר הו' הקטרג בעו' ה' בשנת ת"ת בדבר זה : וזוה שאר"י מימי לא אמרתי דבר ומזרתי
 לאחור"י כאשר הקדמנו כי כל מיילי דלא בדמילא ורחימאל לא סלקי לעילא וכו' . וזה חכמים הזהרו בדבריכם כי
 הוא מהגרה בת"ת יותר מכולם כי מה הוא דבר קדושה וכול לקטוף אצל ע"ה . לזה אמר חכמים הזהרו בדבריכם
 וגו' ותגלו למי"ם הרעים וימותו כי הוא השטן הוא המלאך המות וכמלא ש"ס מתחלל בעו' ה' כי תורתנו הקדושה כולו
 שמות הק"ה ומתחלל ע"ד וכת בהן כי תחל לזנות דא נשמתא קדישא וכו' . וזה המשבר כלי בחמתו כאלו ע"ז כי
 ידוע כי הם נקראי' אל זר ואין להן חיות אלא משכרי כלים . והמשבר כלי ונפרט בחמתו כי כל הכועס כאלו ע"ז .
 וזה הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושכרו את הכלי' . ואקדים אפס קניהו מספרי מלחמו' ה' דף רמ"ט ע"ב שט פלוסקופס
 את ר"ג כתיב בתורתכם כי ה' אש אוכלת אש קנא מפני מה הוא מתקנא בעובדיה ולא מתקנא בה א"ל אמסול לך משל
 לכן שהיה מגדל את הכלב והיה קורא אותו על שם אביו על מי הוא כועס על הכן או על הכלב וכו' . וי"ל הא עיקר
 השופה שהמעשה רע הוא מכן שהוא קורא את הכלב בשם אביו ומה זה קאמר לכן שהיה מגדל את הכלב ואם לא היה
 מגדל רק שהוא רואה כלב בשוק וקורא אותו בשם אביו וכו' אין זה מעשה רע אך כל"ע"ד . ע"פ מה שהארכתי בספרו
 אור ישראל בדף מ"א ע"ג בשם אחי יפת הגדול הגאון המנוח מ' אפרים ע"פ כי דר הפוכות המה היוכו כי ד"ר סקר
 כתיב כי היו מהפכין הד' באחד לרי"ס והרי"ס דאל אח"ר לד' וזה כי ד"ר הפוכות המה . וזה וקו"ך וד"ר ד"ר תלמידי
 לך כי אמלאה התריבה כי בעו' ה' כשפוגמ' בד' דאחד אזי מחסרין כאן הקוץ וכתגדל שם הריש ונעשה ד' וזה משל

לכן

2

ב

תפארת ישראל

לכן שהי' מגדל את הפלג הוא אל אח"ר וכ"ה כמה גידל לזה קאמר והי' קורא אותו על שם אביו היונו שמסר שם הקוד
דד' ונעשה ר' וזה וקוד' ודר' ד' ר' וזה לך ר' ד' מגדלך כי אבי כתיבתי כאלן ד' גדול לרמו על אב שנשמי' ושם ר' גדול לרמו על
אל אחר עבדא כלב בישא והמה הפכו וזה דאיתא בגמ' מיתש לזכוכ שחא יתיבא תגא דד' ויהיה ריש ויתרכ את כל העולם
היינו זכוכות יבאיש וככ"ל - וזה הכלב והגדי הם הם"א שקפלו וכ"ה מאן להם חיות לקפוץ הא הם נקרא פגרים מתים
לזה קאמר מראש הג' היינו מקווי דד' . ושברו את הכלים וזה הוא החיות שלהם : (הגה"ה) דברי ישראל וטא
וזה לא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו היינו ג"כ לפיהם ל"כ כי בקרבך קדוש וזה ישראל אס תשמע לי לא יהיה
בך אל זר כי ונתתי משכני בתוככם וכל המגדל כלב מונע חסד מביתו שכ' למס מריעהו ונ"ל עד כי למ"ס
ע"ה ג"י קמאל הוא כלב רע וזה למ"ס מריעהו שמגדל את הכלב מקווי דד' שמרמו על ריעך דא קב"ה כי רש"י פירש
במס' שכת על פסוק ואלהכת לריעך כמוד ריעך דא קב"ה ע"ד ריעך וריע אביך וזה פי' במגילה קינות היתה
למ"ס כי איתא בגמרא דברכות מפני מה לא נאמר נו' באשרי מפני שיש בו מפלהן של שונאי ישראל ונמצא
כשאין נו' כ"כ אזי אותיות למ"ס כסדר הוא שליטת הם"א בעו"ה אבל לעת הגאולה אי"ה הכפוף יהיה זקוף .
ויהיה תקומה למפלתו ויכתיב אות נו' בן מ"ס ומדך ויתכטל הכלב רע כי אמלאה החריבה ע"כ דברי ישראל וטא .
קרוב לזה שמעתי מאמ"ו וקסידא ופרישא הגאון מ' אליהו מווילנא על פסוק קומה ה' ויפוזו אויביך היינו ג"כ ככ"ל
דאיתא שם אע"פ כי כן סמך דוד ברוח הקודש כמערכא הכי אמרה נפלה ולא תוסף לכפול קום בתולת ישראל וזה קומה
ה' ויפוזו אויביך היינו ככ"ל) : נחזור למה שהתפלנו ותגבר כארי כבוקר לעבודה בוראו ע"ד שאמר דוד
המע"ה אשרי איש ודרשו חז"ל אשרי שמתגבר על יצרו כשהוא איש וזה בבוקר וזה היו מעלת א"ה וישכם אכרהם כבוקר
ויכבוש את קמורו הוא הגוף שלו . וזה ויקח את שני כערו עמו פי' אפילו שני כעורים היו טובים וזה ואכרהם זקן כל
כימים ופירשו כל המפרשים כל הימים היו שווים לטובה . (א"ו) כמדומה ששמעתי כה"ג על זה הפסוק בשם הגאון
קסידא ופרישא מ' יעקב יוסף כ"ז אב"ד ור"מ דק"ק נעמרב) . אהובי בניו הנעימים כבר כתבתי לכם בהקדמה לוא"ה
שלא כתבתי לכם שום הנהגה מהנהגת שלי בספרי אור ישראל ונית ישראל כדי שלא להמזיק טיבותא לכפשי אך כהיום
ויקרבו ימי ישראל למות ומה להתגאות אשר אמרתי לקברו יוכל ככן אכתוב לכם אפס קציהו ועיין בספרי מלחמות ה'
דף שכ"א ע"כ בזכרתי בהיותי בן שמונה או תשעה שנים למדתי אצל מלמד א' בק"ק הלזק כי היה בהתמלה גזירת ת"ת
והוגרשנו ממדינתנו כי א"ה מ"ו החסיד מ' אהרן ופה היה רב בק"ק אומין במדינת אוקריינו והוגרשנו משם
ואחר כל תפלת ערבית היה מכהגי לולך על הגג עם הגמרא שהיה רגיל לי מלמד שאקרא היתו שם על הגג בזכה
בדמעות שליט והתפללתי לקב"ה והיתי מכה בראשי על הגג והכל בתפלה ובנקשה מאלהי ישראל להאיר עיני
בתורתו הקדושה כי לית מאן דחכים למעבד רעותא דמרי' ע"כ לבציעא רחמי ושערי דמענות לא נכעלו כי מיד ותראה
והנה נער בזכה מיד ותחמול עליו . ועיין בספרי תפארת ישראל בדף י"ג ע"א אפס קציהו ועכשיו אני מבין מה שהיה
כי מעורוי אשר עלי כאשר תמש רבת צרורני מעורוי ואמר כא כי הרבה הרפתקאות עברו עלי . ואני על משמרת
באר"י תקיף ביראה ה' ופשיטא בהוראתו הקדושה מעורוי לא נתתי ש"ה תנומה ודה"ע אמר חזות לילה אקום להודות
לך ות"ו שהיה מתתין חזות לילה ושום תענג לא היה לי מיום עמדו על דעתו אפילו קודם כשאין ות"ו לא היתה
מסתכל בשום בתולה כמו ממש ע"ז היו בעיני אפילו קודם כשאין ובכל מיני פרישות וברוך ה' אלהי ישראל שהגענו עד
היום כמעט קרוב לשבע' שנה לא נס עימי ולא בהקם לימה כי וקווי ה' יחליטו כח יעלו אבר כנשרים ודרך הכשר בשמים
וזה וקל כנשר לעשות רצון אביך שבשמים : דע את אלהי אביך וצריך להיות ב' נתינת אלו בתחילה דע בעצמך עיקר
ושורש אמונה ב"ה אלהי ישראל ואח"כ נתינת אלהי אביך . ע"ד שאנו אומרים בתפילת י"ת אלהי"נו ואלהי אבו"תינו
וזה רע בעצמך ואח"כ נתינת את אלהי אביך ועבדיהו בכל לב . ע"ד כי איתא בטור אורח חיים גבור כארי כנגד הלכ
כי הגבורה בעבודת הש"י היא כלב ח"כ כלל העיקר הוא שלכ"ע כפתח הוי גבור כארי כנגד הלכ"ע כלשון הטור .
ע"כ אהובי בני הנעימים אורח חיים למעלה למשכיל להדביק בשורשו ולא תקפוץ . ולא להפריד כי אנחנו בני ישראל
דבוקים ב"ה ממש שנאמ' ואחם הדברים כה' כי הדריקים נקרא גבורי כח שהם כותכין ומוספין כח בפמליא של מעלה
במע"הו המושגים כי זה הוא תכלית הבריאה . וזה שאמר שלמה המלך ע"ה והמי יתן אל לב"ו היינו ככ"ל כי גבורה
בעבודה

בעבודת ה' הוא כלב אך כלע"ד שכל הפסוק מרמו על דבר זה שמחוייב האדם תמיד ליתן ההעוררות מלמטה למעלה . וזה
 והחי הם הנדיקים הנקראי חיי' יתן אל לבו באשר הוא סוף כל האדם מזה הוא מופת על כל הנ' לרק נקדים מה שהארכתי
 בספריופה עינים כביאור פסוק בין תכין את אשר לפניך וי' לד' מה זה את אשר לפניך אך כבר הארכתי בביאור גמרא
 דסנהדרין ד' ל"ח מפני מה כבר' אד' בע"ש שאלם חזות דעתך אומרי' לו יתוש קדמך והוא המזה מפני מה מפני יתוש לא יזק
 דעתו ומפני שור או חזור או כשכ או שאר כ"ס וזית דעתו אך כל"ע"ד כי איהא במסכת גיטין למה נקר' שמה ברוב
 קלה דמעליבא אית לה ומפקינא ליה לה וכודאי מעשי אלהינו כולם ישרים אך ע"פ' נראה לי שרמו לנו הקב"ה בו רמו
 גדול בכל מעשי בראשית ורמו לנו כי כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל האדם וכל הנבראים השתלשלות מלמעלה
 למטה רק האדם צריך ליתן כח בעשיות המצות בפמליא של מעלה כי לכך נקר' נדיקים גבורי כח והא לך מופת כי כל
 הכריות יש להם מונע וכיתוש מעליבא אית לה ומפקינא ליה לה כי עד כאן השתלשלות למטה ואח"כ נברא האד' שהוצרך
 לתקן כל הנבראים להעלות הד' מדריגות דגמ' מ . וזה כי אדם לעמל נברא ואין ידוע אם לעמל תורה או לעמל
 דרך ארץ וכו' ומקנא דגמרא לעמל תורה שנא' לא ימוש ספר התורה מפיד הוי לעמל תורה נברא וזה שאלם חזות דעתך
 שיטען שהוא נברא לעמל מלאכה אומרים לו יתוש קדמך וכריות היתוש דמעליבא אית לה ומפקינא ליה לה ואין צריך
 לא לעמל ד"א ולא לעמל פה ומפני מה כבר' אד' אח"כ אלא כודאי לעמל תור' לתקן כל הנבראי' . וזה בין פי' בין היא התור'
 אף כינה כי לכך נוצרת וא"ת מאן יומר דלעמל תיר' דלמ' לעמל פה או לעמל ד"א ולז' קח' תכין את אשר לפניך שמפני מה
 יתוש קדמך : (הגה"ה ד"ו וזה אם למדתם תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת והיינו ככ"ל ישראל זוטא) :
 וזה והחי יתן אל לבו היינו כדעת הטור כי עבודת הש"ת היא כלב ההגבר כארי למעלה וז"ת מאן יומר ללמוד מעבלי
 קיים לזה קאמר באשר הוא סוף כל ואח"כ האדם והיינו ככ"ל וזה כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חי' ועוף כך תורתו
 נתפרשה אחר כל בהמ' חי' ועוף והיינו ככ"ל כי מכת שהוא נבר' אחר כ"ל דיוק' הוצרך ללמו' מוסר ושכל ע"ד שאחרו בגמ'
 מלפניו מכהמות ומקיות הארץ תחכמו וזה ויקכם מכ"ל ואח"כ אדם . וזה משיב חכמים אסו"ר . ע"כ בני אהובי' תן לחכם
 ויחכם עוד : **ובזה** יתורן דאמרינן במסכת סנהדרין אין תחילת דינו של אדם אלא על ד"ה כי
 זה הוא תכלית הכרואה . ואגב לתרן קושיות התוספות בדף ז' ע"א והא דאמרינן בפ' כמה מדליקין
 ששאלין תחלה על נשאת ונתת באמונה ואח"כ קבעת עתים לתורה הכא מיירי בשלא עסק כלל והתם
 מיירי באדם שעסק בתורה אלא שלא קבע עיתים א"כ שואלים לו תחילה על מ"מ ומכל מקום יקבל דינו תחילה על
 ד"ת : ונלע"ד דשני תירוצים של תוספות דקוקים לפי' ראשון הוצרך להיות שלכל א' וא' מישראל שואלים שאלה אחרת
 לפום גמלא והא דבשבת דף ל"א א"ר בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים נשאת ונתת באמונה קבעת עיתים לתורה
 עסקת בש"ו נפית לישועה פלפלת בחכמה הכנת דבר מתוך דבר וכו' משמע שלכל א' מישראל ושאלין רק השעה שאלת
 הכ"ל ועוד לפי תירוצ' השני ששאלין תחילה על מ"מ ומ"מ יקבל דינו תחילה על ד"ת ממ"כ אי שואלין תחילה על מ"מ
 מפני מה יקבל דינו תחילה על ד"ת . אך כלע"ד לתרן קושיות התוספות אך בתחילה לדקדק השעה שאלת דרבא שאלה
 ראשונה נשאת ונתת באמונה ואם מתאדם כשר שלא היה יודע כשיב מ"מ נמצא השאלה בטל שאלה הכ' קבעת עיתים
 לתורה הלא מקרא מלא הוא והגית בו יום ולילה שאלה הג' עסקת מה זה הלשון עסקת הו' לי למימר קיימת מצות פ"ו
 והא אפילו אם עסק ולא הניח בן הקב"ה מלא עליו עברה משמע שעיקר לקיים שאלה הד' נפית לישועה אטו ברשיעי
 עסקינן וכי ת"ו איזה מזרע ישראל שלא יצפה על כיתא הגואל ככ"א כו"א ע"פ שיתמהמה אפ"ה תכה לו והוא א' מן י"ג
 עקרים שאלה ה' פלפלת בחכמה לאו כל דומא סבל דא שאלה ו' הכנת דבר מתוך דבר פשיטא קשה . אך נקדים מיני'
 ובי' ויתורן כל"ה כ"ל כי איתא שם אר"ל מאי דבתיב והיה אמונת עיתך חוסן ישועת חכמה ודעת אמונת זה סדר זרעים
 עיתך זה סדר מועד חוסן זה סדר נשים ישועת זה סדר נזיקין חכמה זה סדר קדשים ודעה זה סדר טהרות .
 והשתא שני הגמרות נדקו יחדיו ולא הוצרכו לתירץ השני ששאלין תחילה על מ"מ ומ"מ יקבל דינו על ד"ת רק הכל על
 ד"ת והשעה שאלות המה רק שאלה אחת דבאמת כדאמר רב המנונא אין תחילת דינו אלא על ד"ת והא דכפ' כמה
 מדליקין משמע ששאלין תחילה על מ"מ לא קס"ד על מ"מ באמת רק כפי' ר"ל אמונת זה סדר זרעים כי לשון מ"מ
 שייך ג"כ גבי ד"ת בדאמרינן בגמ' לא נריכא אלא בשעת מ"מ ומנמא הכל הולך על ד"ת שאלה ה' קבעת עיתים לתורה
 עיתך זה סדר מועד עסקת בפ"ו חוסן זה סדר נשים ושייך השתא לשון עסקת ועיין בפ' רש"י חוסן היינו פ"ו שאלה ד'

תפארת ישראל

זפית ליסועה ישועות זה קדר נזיקין פלפלת כחכמה חכמה זה קדר קדשים הכנת דבר מתוך דבר זה קדר טהרה ועיין
כפי רש"י שפי הכנת דבר מתוך דבר היינו דעת . ולא קשה מידי . וליהן טעם על שני השאלות עסקות כפי
זפית ליסועה כי אין משיח ב"ד בא עד שיכלו כל הכמות שבגוף וזה עסקת כפי זפית ליסועה כיוי האכזביסהזקרו במ"ש
בא חכם"א שויתיה לכגדי תמיד זה הוא כלל גדול בעבודת הש"ת וכו' . אך ליתן טעם על סוף הפסוק בודאי כבר קדמוני
כמה גאונים ליתן טעם על זה אך בלע"ד ע"ד רמ"ז כולו כקדא מחתא כי שויתיה' לכגדי תמיד בודאי מימיני כל אמוט
לכן שמח לבי ויגל כבודי ואף כשרי ישכן לבטח וגו' כל הפסוק הכל . וידוע מה שפי' האלשך הקדוש כ"ה אהלל דבר
באלהים אהלל דבר ע"ד כשם שמכרך על הטובה כך מכרך על הרעה וכו' . וזה שויתיה' לכגדי פי' ע"ד שויתיה שזה
ומשה שכ הרחמים ולכגדי הוא מה"ד אללי הוא לכן שמ"ח לכו כי איהא|כגמרא למאי נפקי מיכו' לקבלנו בשמחה .
וזה כאלהים הללנו כל היום ומי יומר וזה ושמך לעולם כודה סלה . או יאמר שויתיה' לכגדי ע"ד כי את אשר יאהב
ה' יוכיח . וזה כי קולת אהבה אני . מה שקילה אני הכל מחמת אהבה . כי אדם אין נדיק בארץ אשר יעשה טוב
ולא יקטא וזה אהבו נפרע ממנו מעט מעט . וזה אהבתי אחכם אמר ה' ע"כ אפקוד עוונותיכם אפקוד לשון חסרון
ע"ד ויפקד מקום רוד . (הג"ה די"ו או יאמר שויתיה' לכגדי ע"ד ששמעתי בשם ד"ז מפני מה אמר ר"ע כל מה
דעבר רחמנא לטב וכחוס איש גס זו אמר כלשון אחר גס זו לטובה . ותוכן דבריו כי ידוע כי כשרואה אדם דין עליו והוא
רועה להמתיק הדין אזי יקבלנו תיכף בשמחה ותיכף יתהפכו מידת הדין למידת הרחמים וזה ידוע שמידת ישראל הוא
ברחמים ולהיפך דין וזה ג"כ ידוע כי שם הו"ה כ"ה ישראל גי' כ"ו ואמורים גי' כ"ז ונמצא מרובה האמורים מן הישר
י"ג וזה גס ז"ו פי' שחוס איש גס זו היה תמיד ממתיק הדינים שלו שהיה אומר שהוא הכל ברחמים וזה גס ז"ו ולטובה ע"כ
וזה שויתיה' לכגדי פי' שהיה אומר תמיד שמידת הרחמים הוא מכגדי תמיד וקבלתי הכל בשמחה וקאמר כי מימיני כל
אמוט ע"ד מידת הישר הוא הכל ברחמים לכן שמח לבי . וזה אודך ה' כי אנפת בי ושוב אפך ותנחמני . פי' אודך
ה' שהייתי תמיד מקבל בשמחה מה שאנפת בי ומכח זה הייתי ממתיק הדין מעלי וזה ישוב אפך ע"ד וישב אוהם אכרס
ופי' רש"י לשון נשיבה והפרחה . וזה ישוב אפך ומכח שהייתי מקבל בשמחה פרחו מעלי הדין . וזה ישוב אפך
ותנחמני . דברי ישראל זוטא) . אהובי בניו הנעימו' תראו בהקדמת צוואה שלי של שנת תס"ג ושם תמצא כל זה עפ"י
אורח חיים למעלה למשכיל אך מה לי להאריך כי ויקרבו ימי ישראל למוה האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אחכם
באחרית הימים כי יודע אני כי אחרי מותי השפת השקיתו את ספריו אור ישראל כאשר פיערו פיהם לכלי חק לאמור ועיין
בהקמת של הגאון מ' נפתלי כי הוא היו בעזר ישראל ודוד זוגתי הגאון מ' זלמן מירלס ומגד השני הגאון מ' שמואל תאומי
אך כ"ה כבר שקלו למטרפסי וכבר אכדה שנאתם וכתבי אי"ה יורו את דרך אמת עיין באריכו' כצוואה שלי אפקדיהו ומפרי
טוב הארץ תצמיח ישועת ישראל אשר נדפסקודם שפא טעות אשר לא יזכר שם המודת והמלאך הגואל אותי מכל רע
וברך את הנערים אשר יקרא שמי ושם אבותי כינא בו הוא יב"א ויגאלנו מהמצרים והמצוקים והוא ירתי כתב כתיבותי
כתיבת תמה והמימה אשר אין בו מוס נפתל ועיקש לדעת הכוזבי' ביהי ספר נקזה ומה לי להאריך כל הפסול
פוסל קוסטא קאי וכו' אהובי בניי אכתוב לכם מעט הכמות ורבה האכזביות תהיו נוהרים בכיבוד א"ב והתולדות יוכנו
מאליהם וזו פרשה קטנה שכ"ל גופי הורה הלוינו בו זאלו הן"אכילה" ביאה זה אב לכולן . וזה אין קידוש אלא במקום
סעודה כי שניהם מכונים בשם סעודה ע"ד כי אהבהלם אשר הוא אוכל וזה אוי לכני' שגלו מעל אולחן א"כיהם וזה וכהם
על השולחן לחם פני"ס דייקא לפני דייקא ולא ליתן כח לאמורים . וזה פי' גבי אלוישע איש קדוש ודרשו חז"ל
אלו שני דברים שלא ראה קרוי על מטתו ולא ראה זכוב על שולחנו והוא תמוה וכי חפני סלא היה זכוב על שולחנו נקר'
קדוש אהלל לפ"ד א"ש . כי הוא זכובי מות יבאיש והיינו כפ"ל כי אין היצה"ר שולט אלא מתוך אכילה ושתייה וסימנך שולחן
כפי"ן זה משעי לפוכי כי מכונה בשם לשון זאת הפסוקי ארתיק וגו' כיוי הנעימים לא רציתי כתי להחזיק טבותא
לנפשי אך כהיום אין שלטון ביום המזה ידוע הדעו כי כתי הנפועה יהודית אשר הלכה למנוחות בשנת ה"ק היא
היתה טיפה ראשונה כאשר הארבעי נקשרי יפה עינים ופע"ה קומתי כיבוד א"כ ומאין זכיתי לכך ברא ברעא דאכזה
כי אדוני אבי מ' והקסיד מ' אהרן יפה האריך ימיו והיו ימיו מלה ועשרים שנה זאדוני אחי ופת הגדול הגאון המכות
מ' אפרים בולד בשנת שנשים לא"א וכו' היה אצלו ג"כ כמו וראשית אוננו בכך אהובי בניו א"י"ט"ט"ג"י"ס"א"כ"י תראו

לקיים

לקיים מילוי דאב"ת והקוט המשולש לא במהרה ינחק תראו שהזכו לשלשת הגדול כאשר הארכתי בהקדמת זוהי שלי . ע"כ העתקתי מהקדמת תפארת ישראל :

קינטרס מספר יפה עינים מהלכות פסח

לבאר

שאלת מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ או מצה הלילה הזה כולו מצה שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה כולו מרור וכו' וקאמר עבדים היונו לפרעה במצרים ויוציאוה' אלהינו משם ביד חזקה ואלו לא הוציאוה' הקב"ה משם עדיון היונו כנינו וכני בנינו משועבדים לפרעה במצרים וכו' . איתא בזרע בירך פ' אלה מקעי בני ישראל ז"ל שמעתי ממקובל א' דר"ה מן אלה מקעי בני ישראל יש בו רמז ארבעה מלכויות ששלטו בנו והם ארם מדי בבל ויון אבל אינו יודע מה עניינם לרמז אוהם כאן ואפשר דר"ל דלפי שיצאו ישראל קודם זמן המוגבל להם מארץ מצרים הוצרכו להשלימו בשאר מלכויות וכוה אפשר להבין מדרש איכה השבעני במרורים הרוכי לענה השבעני במרורין זה יום טוב ראשון של פסח דכתיב על מצות ומרורים ואכלוהו הרוכי לענה בט"כ מה שהשבעני במרורים כליל י"ט ראשון של פסח הרוכי לענה כליל ט"כ הוי ליל י"ט ראשון של פסח הוא ליל ט"כ וצרי' ביאו' מה ענין אכילת מרורי' בפסח להרוכי לענה בט"כ ולא ראי זה כראי זה . זה מורה על הגאולה שניצולו ממצרים משעבוד וזה מורה להתקלת הגלות המר הזה אכן כפי מה שנתבאר דישראל לפי שיצאו קודם זמן הוצרכו לגלות בכל וארם א"כ אפשר מה שזוה לאכול כליל פסח לא לכד זכרון על מה שעבר דעוד יש בו רמז על להבא לרמז על שעתיד כליל זה יבניון א"כ אותה אכילת מרורים בפסח היא עצמה מה שהרוכי בט"כ כי נתן רמז בזה שעוד לפיכך מירור אחר להשלימו אותו מירור של מצרים לפי שהקיעות תמיד שיה ליל פסח וליל ט"כ לכך באותו לילה נתן רמז על ט"כ שתמשוך מן גאולה זו של מצרים ע"כ . רק אם יקשה לך למה עשה הקב"ה כך שהוציאו קודם זמן . איתא בזרע בירך בשם חכמי אמת ז"ל מפני שלא נשלם השעבוד מצרים למנין ת' שנה לכך הוצרכו ישראל להשלימו כד' מלכויות ולכאורה הדבר קשה מאוד וא"כ יצאו שחרן בהפקדן ולמה באמת הוציאו ממצרים קודם זמן כיון שח"כ יצטרכו להשלימו אבל כל"עדי שידוע דלכך יצאו ישראל לצאת בתפוזן דאם היו ממתינין עוד אפילו מעט זמן היו שקועים בשער המצרים הטומאה ולא היו יכולין לצאת משם לעולם ע"כ . וכילקוט חדש ז"ל ר' יוסי שאל לר"ט כ"י מה זה שהקב"ה משבח עצמו אשר הוציאתיך מארץ מצרים והלא היה בחיוב להוציאם מארץ מצרים ומשכי כי הקב"ה לא הכטיח אלא להוציא מארץ מצרים ולא ממקום אחר אבל ישראל ככנסו ונגשקעו כמ"ט שערי טומאה ועשה הקב"ה עמהם טובה להוציאם משערים אלו להכניסם בכ' שערי טהרה וזהו הטובה הגדולה שהוציאם מהטומאה ע"כ . וכוונה פ' בשלח אר"ט בגין ההיא וכלא קליק לן מן מצרים בג"כ וממושים עלובני ישראל ממצרים ואי לאו לא קליקו זע"ד אשעכבו חמשים יום לקבלא אוריתא ומהווא אחר נפקת אוריתא ואתיהבת ובג"כ וממשים אחר דבגין דא עלו בני ישראל ממצרים ויוציאוה' אלהינו משם ביד חזקה קודם זמן ולכך מרור זה רמז על גלות העמיד אבל אם אחר יאמר טובה ה' לעבוד את מצרים ת' שנה ולא הוצריכין עוד לגלות אחרות ולזה קאמר אלו לא הוציאוהו הקב"ה ממצרים קודם זמן אזי היו נשקעין בשער הב' ולא היו יכולין לצאת לעולם וזהו ש' לא הוציאוהו הקב"ה ממצרים עדיון היונו כנינו וכני בנינו משועבדים היונו למצרים . בזה יתורץ המדרש תמוה ויקד העם וישתחוו למה וישתחוו לפי שחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים ע"כ לפ"ד אתי שפיר כי הקדמנו כי אם היו ישראל ת' שנה לא הי' עוד שעבוד מלכויות והא דיצאו קודם זמן כשכיל שהיו נשקעין כמ"ט שערי טומאה והוציאו הקב"ה ע"י שער הכ' דקדוש ולכך כתיב וממשים עלו בני ישראל ושפיר קאמר ויקד העם וישתחוו על הכשורה שהקב"ה יוציאם ממצרים ע"ז שפיר מקשה למה וישתחוו כי ט"כ היו להם אם לא היו נבאלין באותו הפעם רק הן נבאלין אחר ת' שנה ולזה קאמר וממשים עלו בני ישראל כי היו נשקעים כמ"ט שערי הטומאה עד שהי' מוכרח הקב"ה להוציאן קודם זמן וזהו הטובה וממשים עלו בני ישראל מארץ מצרים וכוה כבא לביאור באגדת פקת שהיו אבותינו אוכלי' בזמן שהיה בית המקדש קיום על שום מה וכו' מצה זו שאנו אוכלין על שום מה על שום שלא הקטיק נזקת של אבותינו להחמיץ עד שנבלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאם וכו' מרור זה שאנו אוכלין על שום מה על שום שמתרו המצרים חיי אבותינו במצרים שכ' ומתרו את תייהם בעבודה קשה כמותר וכלבניס ובכל עבודה נשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם כפרך ע"כ דקשה היך תלויין

השאלות

תפארת יפה עינים ישראל

השאלות הללו וגם מה זה שמאריך בתשובתן מרור אבל לפירושו זה א"ש כי איתא בנחלת בנימין מנחה ה' ז"ל אמינא טעם לקרנן פסח והוא בירצון הש"י ה"י לעשות את ישראל לכהנים גדולים להיות כולם ממלכת כהנים לעמוד ולשרת בהיכל המלך מלכו של עולם ובחבואר כמדורש רבנו דאלו לא קטא אדם הראשון היו כולם כהנים רק חטא אדם גרמא להם ומעתה אחר יציאת מצרים דכבר נתקן חטא אדם הראשון חזר הדבר לכוונתו ראשונה להיותה ממלכת כהנים וידוע שהכהן צריך להביאו בעת כהונתו קרבן ולכך צוה להקריב קרבן פסח להיות קרבן זה תקילת חיובכם ומאיתי און לי כשפתי כהן פ' בא ז"ל נתן הקב"ה קרבן פסח לישראל כי רצה הקב"ה לקדשם ולטהרם ולהאכילן קודש קדשים וקרבן ראשון שיקריבויהי להם ללכך גופם ולעשות כהנים משלחן גבוה כי ט' ואתם יהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש ע"כ : איתא במ"ס כתובות ד"ף כ"ו ז"ל ר' יהודה אמר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד א"ר אלעזר אימתי במקום שיש עוררין אבל במקום שאין עוררין מעלין לכהונה ע"פ עד א' ע"כ . איתא בזה"ש תרומה ע"ש א"ר בנחלת דעברו ישראל על גבי ימא ובעא קב"ה למקדש ימא לישראל אחא רבב תמוכו דעל מצרים ובעא דינא קמי' קב"ה אמר מרא דעלמא אחאי אח בעי למעביד דינא על מצרים ולמיקרע ימא לישראל הא כולהו חייבים וכל ארמך בדינא דקשוט אלין פלמי ע"א ואלין פלקי ע"א וכו' א"כ על ישראל ערעור שהם אינם ראויים לכהונה ואיך הקב"ה ירצה לעשותם כהנים רק איתא בפ' שזות אר"ל ר' אבה מה חמה קב"ה לכתת לישראל במצרים בגלות א' לחדא שאלת את שאיל או הוין א' ל הוין גלות למה ולמצרים למה א' לקום בקיומי' בגינך יתקיים לעילא משמך האי מלה איתא ברי פתח ואמר ששים המה מלכות ושמה פלגשים ועלמות אין מספר וכו' בגוונא דא עביד קב"ה בארעא לכל עמין לכר ומני עליהן רכרבין הה"ד אשר תלקה' אלהיכם אותם מכל העמים והוא נסיב לתולקא כנשהא דישראל הה"ד כי חלק ה' עמו ועקב חבל נחלתו וקרא להם אחת היא יונטי תמתי אחת היא לאמא דא היא שכינתא יקירי דאשרי כביהון ומייחדת לון ועוד רזה דמלה דתכן בעשרה מאמרות כבדא העולם וכד תסתכל הלא אינון ועלמא בהו אחרתא דתכמה ובתכוכה ובדעה ועלמא לא אתכרא אלא בשביל ישראל כד בעא לקיימא עלמא עביד לאכרפס ברזא דתכמה ליצחק ברזי דתכונה וליעקב ברזי דדעת וכו' ובההיא שעתא אשתכלל בגוונא דלעילא אמר דילמא ח' ויתערכון בשאר עממין וישתאר פגימות ככולהון עלמין מה עביד קב"ה טלטל לכולהו מהכא להכא עד דנקותו למידר דיווריהון בעם קסה קדל דמכזין נימוסיהון ומכזין להון לאתתתא ולאשתפרכן כהדייהו וחסבא להון עבדון גוברן געלן בהו נוקבה געלן בהו עד דאשתכליל בלהו כורעא קדישא ובין כך ובין כך שלים קובה דשאר עמין דכתיב כי לא שלם עוון האמורי עד הנה לכך נפקו זכאין קדישין דכתיב שנטו ית עדות לישראל ע"כ וא"כ לפיוזה בדין ה' לעשות לישראל שיהיו כהנים אבל איתא בסידור האר"י באגדה כפיסקא מנה זו שאנו אוכלין הנה כ' שערים דמסאכות ואם היו ישראל אשתכנסו עוד במצרים רגע לא היו יכולין לצאת לעולם כי היו נשקעים בשער הכ' מס"א וזהו שלא הספיק בנקה אבותינו להקמין ע"כ א' כמכס מנה שאנו אוכלין מוכח שישראל היו נשקעים במ"ט שערי' וא"כ הערער הוא בדין וא"כ הדרא קוסי' על פסח זו שאנו אוכלין בשביל לחנך לכהונה הלא אין מעלין לכהונה במקום שיש ערעור כל' פלימרזר היית אומר שפסח הוא נמי לעשות אותם לכהנים מאי אמרת אין מעלין לכהונה במקום שיש עוררין וכאן היה ערעור כי אלו מג"ע ואלו מג"ע הייהי אומר כמו שהקדמנו כי יצאו זכאין קדושין וכ' מנה שאנו אוכלין שלא הספיק להקמין מוכח שהיו נשקעין זה אינו אלא הייהי אומר דאי' כפ' פנתס ע"ה ס' ס' שמעון פתח גער חית קנה עדת אבירים כעגלי עמים גער חית קנה דא חיה דאמאחיד בה עשו חייבא תנינן דנעץ קנה כומא רבא ועלוי' אשתכני קרתי רבתי מאי קנה דא דכורא דהאי חיה כישא . (הג"ה ולזה רמזו בפרשת במקותי אס נמוקתי תלכו וגומ' ומיה רעה לא תעבור בארצכם דברי ישראל וזוטא) דאית לי' קטרא ועירא באחדותא דקדושה ודא איהו דנעץ קנה כומא רבא וכב"כ איהי שלטא על עלמא ועל שולטא דא כתי' קנה וסוף קמלו וכו' ה' כמזרי' איהו שלטא ומינה נפק' כמה שלטנין לזנייה ברזא דחמץ כיון דתבר לי' קב"ה אפיק חמץ ואעיל מנה בנה תכר לה כחוטא ועירא תבר ח' חמץ ואשתעביד מנה אינון אהוון אלא דתבר ח' דהאי חיה דאקרי חמץ וע"ד אקרו ח' ה' קנה דנות לתברא כקנה דא וכו' וע"ד כתיב גער חית קנה תברא ח' ואשתעביד ה' והוה מנה וע"ד כתיב גער חית קנה גער בהקב"ה ולתברא ח' חמץ ואשתעביד מנה וזמין קב"ה לתברא להוה קנה בגוונא דא יעבר רגלה דק' וישתאר הנה ה' אלפי' כחוק יבא ופעולתו לפניו מאי פעולתו דא פעלק' (ס"א פעולה דהקול חמץ) דותבר לק' ואיהו פעלה לפניו איהו יעבור רגל' ויהיה

יהי הכה ראשון לציון הנה כנס ע"כ מזה הוכחתי שהגירסא באגדה בכל הלילות אנו אוכלין או סמך או מצה אבל לפי
 גירסא בקידורים אנו אוכלים סמך ומצה זו כלתי אפשר כי כחכטל הסמך דיתברח דחמץ אז אהעביד מצה וא"כ סמך
 ומצה תרווייהו כחדא כלתי אפשר . ולזה איתא במס' מגלה דף ה' אסיאמר לך אדם קרבו שתיבן אל הסמך
 ישבו שתיבן אל תלמין חרבה קיסרי וישבה ירושלים חרבה ירושלים וישבה קיסרי תלמין שג' אמליאס הקריב' או מלחא
 זו חריבה זו רב נחמן בר יצחק אמר מהכא ולאס מלאוס יאמץ ע"כ והכל מטעם סמך או מצה . ולזה כתיב
 לשפוט את הר עשן ולכתר והיתה לה המלוכה וע"פ מה שהקדמנו כגוונא דא יתבר רגלה מק' קנה וישתאר הנה
 א"כ כל זמן שהק' בשלימו אז האומת הם בשליט' . וכזה יתורץ מדרש רבה ס' ו' פ' תרומה ז' ו' וכן אהה מוצא לעתיד
 שכל האומות עתידין להביא דורון למלך המשיח ומזרים מביאים תהילה וכסברה שלא לקבל מהם ואומר להם הקב"ה
 אכסניא נעשו לכני . במזרים וכו' ואח"כ ארס נשאה ק"ו בעצמה ואומר ומה הללו שאינם אחיהם קבלו מהם אנו על
 אחת כמה וכמה ואף היא רוצה להביא דורון למלך המשיח אומר לו הקב"ה גער חיה קנה שכל חיו' מן הקנה ע"כ
 כתב במתנת כהונה יש לפרשו כדומק על דרך שדרשו רז"ל בערבי פסמי' שכל מעשי' נכתבים בקולמית א"ו וכו' ולפ"ד
 מבואר מאוד כי כל קיימת מן הקנה היינו מן הק' דקנה וכו' לזהו ג' כפירש הפסוק מה לך וגו' שמכנת על משענת
 קנה רצון לפ"ד מבואר מאוד שמכנתם על משענת קנה היינו ק' דקנה אבל רצון דקב"ה יעבור רגלה דקוף וישתאר
 הנה נחזור למה שהקדמנו כי אכילת מצה הוא רמז אדרבה שישראל יצאו בקדושת כי נישבר הסמך הוא סמא וכשאר מצה
 וא"כ לעולם פסק הוא כדי למנכן לכהונה אבל מכא מרור נסתר הכנין כי הקדמנו כי מרור רמז הוא על גלות דלהכא
 בשביל שיצאו ישראל קודם זמן והטעם שיצאו קודם זמן כי היו נשקעין בשערי מ"ט שומאה וא"כ הדרא קושי' לרוכתא
 פסק זה אנו עושין על שום מה ולזה קאמר ומאריך מרור זה שאנו אוכלין על שם שמררו קיי אבותינו בעבודה קשה
 במזרים שנאמר וימררו את קיהם בעבודה קשה בקומר וכלבינים וככל עבודה כשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם
 כפרך לא כשאתה סלקת על דעתך שמרור הוא רמז על להכא וא"כ יהי קשה לך כלה"ל לזה קאמר מרור זה שאנו אוכלין
 על שום שמררו את קיהם ולכך מאריך וכו' יתורץ מדרש רבה פ' אמור שלשה סמה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתי שלשה
 סמה נפלאו ממני פסק מצה ומרור וארבעה לא ידעתי אלו ד' מוכים שכלולכ שכקש לעמוד עליהם פרו עך הדר מי
 יאמר אחרוג כל האילנות וכו' והוא תמוה לפד' א"ש כי שלשה ביקד סמה נפלאו ממני היינו פסק מצה ומרור לפי מה
 שהקדמנו הוא כדי למנכן בכהונה ומכא מצה ומרור וכ"ל סמה נפלאו רק הלא יש תירוצו כמו שהקדמנו כי מרור הוא רמז
 על שעברו וא"כ קושי' שעבוד השלים ולא גריך לד' מלכויות וא"כ ארבעה לא ידעתי :

בזה

שכהכנו יתורץ מדרש פ' כא ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר מה עשה הקב"ה במזרים בשביל
 ישראל א"ר יצחק כפחא משל למטרונית שהי' מקטרגת למלך נתנה בפולקא והלך לו והיה המלך עמה כפולקא
 אמרו לו מה אכפת לך אמר להם כל הימים שאני עמה איכה נוטלת שם רע כך נשתעבדו ישראל במזרים וגלה הקב"ה
 עמהם שנא' אכזי אהי' עמך מזרומה בבבל שנאמר למענכם שלחתי בבלה אמרו לו להקב"ה כל כך למה אמר להם כל
 זמן כי הימים שאני עמהם אין נוטלין שם רע במזרים שנאמר גן כעול אחותי בלה ע"כ ע"ז קשה הלא הקדמנו בהם
 מגלה עמוקו טעם שנדונו את מצרי' ביום משום דישראל היו אשתו של הקב"ה והכא על אשת איש מיתתו כחנק והם כזדקקו
 כה' ישראל א"כ דינם כחנק שאף שד' מיתות בטלו דין ארבע מיתות לא בטלו ומי שקייב חנק טובע בנהר ע"כ ומאמר
 שהם נקרעים אשתו של הקב"ה והאית' במס' כתובות דף כ"ו ז' ל' הכל כאמנין להעיד קוץ מהימנא ובעלה פי' רש"י קוץ
 מהימנא היא עצמה א"ר זכריה בן הקצב המעון הזה לשון שכופה ע"כ א"כ כמה פעולה עשה הקב"ה שירד למזרים כדי
 שלא יצא עליהם שם רע הלא אין הנעל מעיד לו על אשתו וזויתר דאית' במדרש ילקוט פ' בשלח והמים להם חומה
 בירד הם יצאו ואמר לפניו רבש"ע לא עבדו ישראל עבוד' עכו"ם במזרים ואתה עושה להם כמים והיה משמיע קולו לישראלים
 כחמלא עליהם קימה וביקש להטבען מיד השיב הקב"ה שוטה שכעולם וכי לדעת עבדו והלא לא עבדוהו אלא מתוך
 האונס ומתוך השעבוד ואתה דן שוגג כמזיד ואונס כרצון וכו' ומאריך בורע בירך פ' בשלח ומביא בשם מגלה עמוקו
 א' דכידוכו מזרים במים לפי שישראל הם כאשת איש לקב"ה במזרים שנזדקקו לישראל בת זוגו של הקב"ה כידוכו ככא
 אל אשת איש שדיכו כחנק וידוע דדין ד' מיתות לא בטלו ומי שנתחייב חנק טובע בנהר לכך כידוכו כמים והו' תורף דברי
 זורי ז"ל וא"כ לפי זה למאי דקמאל קטרוג על ישראל שעברו עכו"ם ורעה לדונם כדין אשה שזינתה תחת בעלה

תפארת יפה עינים ישראל

תקום זרוע שדינה ג' כ' כחוק וכו' והשיב הקב"ה וכו' לדעתן עבדו ואתה דן לשונג כמוזר ואונס כרצון כו' הרי אנוסים
היו ויש להם דין אשה שנאכזה דפטורה מחנק וכו' ע"ש וא"כ הוא קשה הלא איתא בזהר פ' משפטים וכת כהן כו'
היה לאיש זר דא גשמתא קדישא דאתמטבת מאתר עלאה ע"כ א"כ נקר' קב"ה כל' כהן וכדאית' בסנהדרין דף
ז' לשאל הוא מינא לר' אבא אלהיכם כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה וכו' ואיתא במסכת כתובות דף כ"א ז' ל' תכיל
איך והיא לא נתפסה היא אקורה הא נתפסה מותרת ויש לך אחרת אע"פ שהיא נתפסה אקורה ואיזו זו אשת כהן ע"כ
וא"כ מה השיב הקב"ה הרי אנוסים הם ויש להם דין אשה שנאכזה הלא לכהן אקורה אפי' שהיא אנוסה וא"כ איך
יכול הקב"ה ליקח לישראל ולהמטיל לדין אשה וכלע"ד לתרץ דהלא כל זה אינו רק דמיון אשה שישראל כמשלים להקב"ה
כדון אשה לבעלה וכלע"ד בזה לתרץ פסקו' בשיר השירים ז' ל' משכני אחריך נרוצה הביאתי המלך קדריו נגילה ונשמח
כך וגו' הגידה לי שאתה נפשי איך תרעה ואיך תרכיז בזהרים שלמה אהיה פעטו' על עדרי חביריך ופי' רש'
אומרת כנסת ישראל לפניו כאשה לבעלה איכה תרעה ואיכה תרכיז בזהרים נגלות הזה שהוא עת זרה על עדר
חכרך כין גודד עכו"ם ויש להם מלכים ושירים וכו' והשיב להם אם לא תדעי לך היפה בפנים וגו' לקוסחי ברכה
פרעה שם דמיתוך רעייתו ע"ש כי איתא במס' כתובות דף כ"ו ז' ל' האשה שנכבשה ביד עכו"ם ע"י ממון מותרת לבעל
ע"י נפשות אקורה לבעלה אמר רב ושמואל לבר רב יצחק אמר רב לא שנו אלא שיד ישראל תקיפא על עכו"ם אבל י
פכו"ם תקיפא על עצמן אפי' ע"י ממון אקורה לבעלה ע"כ והנה ישרא אמרו איכה תרעה איכה תרכיז בזהרים נגלו
המר ויש לנו דין אשה שנכבשה בידי עכו"ם וכ"ת הלא ע"י ממון מותרת לבעלה אבל הקדמנו אימתי אם יד ישראל
תקיפה על עכו"ם אבל אם תקיפא עכו"ם על עצמן ע"י ממון אקורה לבעלה לזה קאמר שלמה אהי' כעטו' על עדר
חביריך שיש להם מלכים ושירים א"כ אפי' ע"י ממון אקורה לבעלה ולזה השיב הקדוש ברוך הוא לקוסחי
ברכני פרעה שם דמיתוך רעייתו רצה לומר מנלן שיש לישראל דין אשה כשכיל שטבעה את מצריו
על הים מטעם כבא על אשת איש שדינה כחנק לזה קאמר שם דמיתוך דייקא לא הו'
רק דמיון אשה . וע"פ זה יתורץ פסקו' ביטעיה קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרמ וגו' כל צאן קדר יקב'
לך אילי כבוות ישראל וכן יעלה לרצון על מזבחיו וגו' והנה לתרץ זה הקדמנו לעיל האשה שנכבשה בידי עכו"ם ע"י
ממון מותרת לבעלה וכתבו ההוס' ע"י ממון מותרת לבעל כראיה דמותרת אפילו לבעלה הכהן דלא חיישינן אפי'
כאנסה דהנן פפ' שני דעכו"ם אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עכו"ם מפני שחשודין על הרביעה ורמינהו לוקח
מהם בהמה לקרבן ומשני לא קשי' הא לכתחילה הא דיעבד ומנא תימרא דשני בין לכתחילה בין דיעבד דהנן לא תתיי
עמהם מפני שחשודין על העריות ורמינהו האשה שנכבשה ביד העכו"ם ע"י ממון מותרת לבעלה לא שמע מיכה שא
בין לכתחילה בין דיעבד משמע דאין לחוש כלל שנכבשה דאי מותרת לבעלה ישראל דלא חיישינן שמה נתר'
אכל לבעל כהן אקורה דחיישי' שמה כאנסה א"כ לא הוי מויתא מידי ע"כ ר"ל דהלא מביא ראי' על קרבן ושם אין לתל'
בין אנוסה ובין רצון כי לעולם כרבעו אקורה א"ו דלא חיישינן כלל שנכבשה אפי' באונס וא"כ שרי אפילו לבעלה כו'
וא"כ מכת שמותר ליקח קרבנות מן העכו"ם מוכח דמותרת לבעלה אפי' כהן ושם איתא בפ' הכ"ל דף כ"ז וכן הו'
ר' אלעזר פוסל בכל קרבנות כולן פתח ואיך ואמר מאי אהדרו לי פבריו על צאן קדר יקבצו לך עלו לרצון על מזב'
ופי' רש"י בעין יעקב וכן הו' ר"א פוסל בכל קרבנות משום דחייש לרביעה ומאי אהדרו ליה סברוהי חכמים המכשין
כל צאן קדר יקבצו לך קדר הוא ישמעאל וכתיב יעלו לרצון על מזבחי אלמא בשאר קרבנות כמו שרי ע"כ ושפיר קאל'
קרא קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרמ רק הקשה לך איך אפשר הלא ישראל הם אשתו של הקב"ה וקב"ה אק'
כהן ואקור אפי' באנוסה מאי אמרת ע"י ממון מותרת לבעלה אפי' כהן מנלן זה אבל הוכחנו מכת שמותר לק'
קרבנות העכו"ם מוכח ע"י ממון מותרת לבעל אפי' כהן וכקר הקדמנו מה השיבו לו חביריו שמה' לקבל קרבנו העכו'
מדכתיב כל צאן קדר יקבצו לך לזה קאמר וכבוד ה' עליך זרמ וכ"ת איך אפשר לזה קאמר כל צאן קדר יקבצו לך וט'
לרצון על מזבחיו א"כ מכת זה מוכח דע"י ממון מותרת לבעלה אפי' כהן וגם זהו פי' הפסוק רני עקרה כי בועל
עושיק ה' כבאות וגואלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא ע"כ כי הלא הקדמנו אם יד ישראל תקיפא על עכו"ם
ע"י ממון מותרת לבעלה ולזה קאמר כי בועל עושיק ה' כבאות וכ"ת הלא קב"ה הוא כבעל שלנו וע"י ממון
מותרת לבעלה ס"מ אם יד ישראל תקפה על עכו"ם ולזה קאמר וגואלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא א"כ
ישראל תקיפא ומותרת לבעלה . וכזו יתורץ פסקו' כי עליך הורגנו כל היום נחשכנו כצאן טבעה עו'
למה

למה תישן וגו' קומה עזרתה לנו ופדינו למען חסדך לפ"ז א"ש כי הקדמנו עלידי ממון מותרת לבעלה
ע"י נפשות אקורה לבעלה ולזה קאמר נחשכנו כלאן טכחה א"כ הווי ליה ע"י נפשות ואקורה לבעלה מאי אטרת דלמא
נאנסה בלמח ואקורה כי ע"י נפשות אקורה לבעלה כי חיישינן שמא נתרצית ברצון לזה קאמר כי עליך הורגנו כל
היום וא"כ מקרי נפשייהו על קידוש השם א"כ ופדינו למען חסדך. בדרך אחר לתרץ כל המזמור כי איתא בזוהר פ'
יתרו פתח ואמר כשנסנה בין החיתים כן רעייתו בין הננות. בעא קב"ה למעבד לון לישראל כגוונא דלעילא
ולמהו שנסנה קדא בארעא כגוונא עלאה. ושינסנה דקלקא רוחא ואהכריר מכל שאר וורדין דעלמא לא הווי אלא
היהא דקלקא בין החוחים. ודא ארמא כדקא יבגת. וע"ד זרע שבעין זוגין דהוו שבעים נפש ואעיל לון בין
החוחים. ואיכון חוחים מיד דהוו איכון זוגין אמן סליקו עכפין וטרפין ושלטו על עלמ' ופרין פרהת שנסנה
בינייהו. כיון דבעי קב"ה לאפקא שנסנה ולקיש לה מכינייהו כדין יכשו חוחים ואזדריקו ואשהתיאלו ולא אהתשכו לכלום
בשעתא דאזיל למלקט שנסנה דא לאפקא ברית כוכרית כההוא זמנא אזל מלכא גו כמה קיילין דברכנין ושלטין עם
דגליון פרושן ואפיק לכרית כוכרית ככמה גבורן ואייתו ליה להיכליה ויהיב סגי כבי מלכא. קרמ כדלמקדמין ומרד
באכזה ואפקיה מביתיה. מה עבדו ישראל חמו דהא אהכדרו לנכל אהערבו בעממיה נסיבו. כסין נכריות ואולידו
כיון מנהון וכו'. ועל דעבד הכי קב"ה אמר הוואיל וכסופ' איהו ליתו ברי איהו חגרמיו הוואיל
ואלליקרי ולא אהתזי דאנא איזיל חמן לאפק' ליה ולמעבד ליה נבין. וגבורן כמלקדמין ע"כ. וכוה יבואר מזמור
שזכרו אלהים באזינו שמענו פועל פעלת בימי קדם אהה גוים הורשה והטעם וגו' אהה דיוקא לכדך עשית נסים
וכמו שמאריך וכהיום אף זנחת והכלטנו ומאי הוא כקופא שאמר ותכלימנו וקאמר ולא תלא כנכא ותיבנו וגו' שמאריך רק
אם אמר יאמר כמו שגלות ככל שנשאו נשים נכריות ועזבו את ברית קוד' על זה קאמר ולא שקרנו בכריתך וכ"ת מאן
קאמר וקאמר כי עליך הורגנו כל היום וא"כ ראוי הוא שתעשה אהה לכדך נסים ונפלאות וזהו ופדינו למען חסדך
וכזה יתורץ עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלהינו משם כי חסדך חסדך חסדך חסדך חסדך חסדך חסדך
למה היה למצרים למה והתירוך ה' עיין לעיל באריכות כי נוקבן געלן בהן ומזוין להון דאהתתנא עמהון ולא אהערבא
בהדיהו וקשיבו להון עבדין וכו' א"כ מכח זה ילאו זכאין קדישין ומכח זה זכו שהקב"ה בעצמו עשה להם נסים וגבורות
דכטרו ברית ולזה קאמר עבדים היינו לפרעה במצרים כי היינו בעיני פרעה ובמצרים כעבדים ומכח זה זכינו
ויוציאנו ה' דיוקא הוא בעצמו כיד חזקה וזכור עטויה וזהו שמקיים ויוציאנו ה' אלהינו משם לא ע"י מלאך ולא ע"י
שרף אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכזה יתורץ מדרש רבה הים ראה וינסמה ראה ארוכו של יוסף ראה ע"כ והוא
תמוה לפ"ז א"ש כי הקדמנו כי הקב"ה עשה להם נסים ששמרו יחוסיהן וא"כ היו להם לקרוע לפניהם אבל מנין הא
ידוע ששמרו ברית ישראל במצרים כי איתא במדרש ילקוט ווסף גדר עצמו מן הערוה וזכרותו גדרו כל האנשים. שרה
גדרת עצמה מן הערוה וזכרות' גדרו כל הנשים איתא בפ' ויקהל בזוהר ע' שפ"ז ודא סטרא דקדושי אקרי ארון
הברית וההוא ארון הברית אהתזי לגופא למיעל בני דיוקנא דאדם ועל רזא דא איכון ססדי קדישין כד הוו מפטרו
מהאי עלמא הוועלאך לון בארון דהא סטרא אחרא לא אהתקן בגופא וגלא בכלל איהו גופא דאדם ונגין דא לא
אהתברו גופייהו לס"א בגין דלאו איכין בכלל גופא דאדם ביוסף מה כתיב ויטע בארון תרו יודין אמאי אלא דאהתבר
ברית בכרית רזא דלסתא ברזא דלעילא ועאל בארונא מ"ט בגין דכטר ברית קדישא ואהקיים בני להכי אהתזי
לאעלא לי בארון וכו' בגין דלא אנטרך לאעלא בארונא בר דיוק דודע כנפשי' ואשהמודע בגרמיו דלא סטא כההוא
ברית את קיימא מעלמי וקא נטר לי כדקא יאות ואי לאו לא אנטרך לי למיעל בארונא וכו'. וכן קנת מזה
איתא בזוהר פ' ויחי ועיין סוף סדר נשא ושם מכואר יותר דלסטרא אחרא לית לי גופא ואיכין בכלל אדם וא"כ
הקדמנו כי מכח שמו את יוסף בארון מוכח דכטר ברית וכיון דיוסף נטר נטר כל ישראל וא"כ להם ראוי לעשות נסים
ונפלאות וראוי הוא שהים להיות נקרע לפניהם ולזה קאמר הים ראה וינס מה ראה שראוי לעשות לישראל נסים
ששמרו ברית קדישא לזה קאמר ארונו של יוסף ראה ר"ל שהכניסו אותו בארון א"כ מוכח הוא דנטר ברית וא"כ כל
ישראל נטרו ברית וא"כ ראוי הוא לעשות להם נסים לכך נקרע הים לפניהם. וכמה שהקדמנו לעיל וחמשים עלו בני
ישראל ממצרים היינו ע"י שער הכ. וזוה יתורץ מדר' שאמר משה שלמא כיד השלח ע"י ר' עקיבא ע"כ והוא
התמוה מ"ט ר"ע ולפ"ד א"ש כי כלע"ד כי שער הכ הוא מרומז באות א' כי ז"ל צרעי' מהימנא פ' משפטים קודם
דתיבת כתיבתא לא הוית אלא באילנא דטוב ורע עבד ונער הוה שמך בקדמיתא ונהגה נפר בזוהר עבד כאמן הכ"ד לא

תפארת יפה עינים ישראל

כן עבדו משה בכל כיתו נאמן הוא והוא רע שותפא דעבד ט"ו גרם לך למחטו כסלע בגין דמטה דאתמס' כידך הוא
אילנא דטוב ורע . מטטרוך טוב . סמאל רע . זכען דחזרת בתיוכתא ואתדבכתא באילנא דחיי הא כפקת מעבד
ותעול כמ"ט אנפין דילך דאורייתא ויתעביד מוט ויהקיים כך לא יתן לעולם מוט ללדיק . מ"ט אנפין מ"ט אתוון
דשמע ישראל כרוך שם . שית תיבין דיתודא עלאה ו' עלאה תפארה שית תיבין תכייבין דכרוך שם . ו' תכייבא דדיק
מ"ט באמצעיתא וזדיק מ"ט לפני רשע ומאן גרם דא' א' סד מחמשים דחמסין תרעין דיהבו לך סקר חד כמה דאוקמה
מארי מתניתין חמשים שערי בינה נמקרו למשה הוץ מאחד והאי איהו אחד דסקר מחמסין ואשתא' מ"ט ודא גרים לך
זדיק מ"ט לפני רשע . מאירשע דא סמאל והאי איהו מ"ט מן השה דילך דאתמר ביה ומטה האלהים כירי (דמטה
אחד' אי' לך) הוא מטה דמטה ובגין דמטה דילך דאיהו בינה חזרה לך . כמה דאוקמו' במתניתין אלף בינה
דחזרת כך בתיוכתך תיעול בין וו' ואתעביד ואלקיים כך וכישראל וברחמים גדולים אקבך . וכתהנומים אובילם
מתמן ואילך יהקיים כך לא יתן לעולם מוט ללדיק כההוא זמנא ותקומו כד תרין פקודין . חד הקס תקים עמו .
תכייבא עזוב תעזוב עמו . הקס עס ו' עלאה ומשיח ראשון . תקוס עסו' תכייבא . עמודא כן עמר' דסליקת
לבינה דאיהו א' . ולמאן הקס תקים לאהה' דנפלה כאלף חמשה' כתרע"כ מכין עזוב תעזוב עמו עזוב ע"כ זו
זדא ע"כ שמהן ויסע ויבא ויט דא וא' ומן ו' תמן עזר ולא קימה והאי איהו עזוב תעזוב תמן בעתו יורה ומלקוש
זאקפת' דגנך ותירוטך וינהרך דאיכין ישראל לקט שכחה ופיאה . ובמס' כדרים דף ל"ט רב ושמואל דאמרי תרווייהו
כ' שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה הוץ מאחד דכתיב וחקרהו מעט מאלהים ע"כ . א' כהוכחנו כי
השער ה"כ הוא מרומן באות א' כו תלוי עיקר הגאולה וכעשרה מאמרות מאמר ה"ד פ"ז ל' ודוגמת זאת זדיק שינא
מהם ומנו רב ושמואל בר שילת מבני כניו של המן כשם שינא ר' מאיר מנירון קיטר ואובקלס הגר בר אחתי' דטיטוס .
שמעי' ואבטליון מסכתא ומקיסרא ר"ע שאותיות שמוהן סוף תיבות אור"ז רוע"ל ללדיק" ולישרי" לב" שמה' שהוא
מיסוד תורה שבעל פה מן המקור שיש לה בפלא העליון . וזהו שאמר סיסרא ליעל הוש פה איש ואמרת אין
לרמו לזה מחליפין הה"א באלף ע"כ . ור"ל כי שמו מרומן כסוף תיבות אור"ז רוע"ל ללדיק ולישרי לב שמה איתו ר' עקיבא
בה' אובתבין ר' עקיבא בא' ואיתא בדרו"ל דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע וא' כיתרון הי' לר"ע שזכה לשער ה"כ
המרומן באות א' ולכך מחליפו בשם של ר' עקיבא אות ה' באות א' ר' עקיבא ועיקר הגאולה תלוי באות א' שהוא
שער ה"כ וזהו אמר משה שלח נא ביד תשלח ר"ע כי הוא מוזמן להיות הגאולה על ידו אכל איתא במכמי אמת הובא
בילקוט קדש ערך משה סי' רנ"ח ו"ל מה שארו"ל כשראה משה את ר"ע שדרש על כל קוץ וקוץ וכו' השכחו הענין כי כל
סודות התורה הכל היו נגלה למשה ולא נעלם ממנו אכל הכל נאמר לו בעל פה אך לא הי' יודע לדרוש כל דבר אמקור
מפסיקי' התורה רק בעל פה ידעה סודות התורה וזהו ר"ע ידע כל סוד איהו מקום מוצא שלו מכל קוץ וקוץ התורה
ע"ש וא"כ לפי זה גם משה ידע משער ה"כ ויכול היה להיות הגאולה על ידו רק מי ימור כל זאת שגם משה היה לו
ידוע משער ה"כ וא"כ היה ראוי גם הוא להיות גואל וגם הקדמנו כי השער ה"כ הוא כרמון באות א' כו תלוי הגאולה וזהו
איתא במגלה עמוקות הובא בילקוט קדש ע' משה סי' שי"ח ו"ל כהתילה שליחות של הק"ב למשה הראה למשה א' רבתי
לכן א' של כלכתא רבתי ע"כ והוא תמוה לפ"ו הוא אמת ויצו כי ידע הק"ב שיאמר משה שלח נא ביד תשלח ר"ע
כי הוא יודע שער ה"כ המרומן באות א' ור"ע מחליפין ה"ה באותה לכך הראו לו סוד אות א' רבתי כי אותיות גדולות
הסבבינה כמבואר בזוהר פ' בראשית א' ל' ק"ב אלף אלף אע"ג באות ב' בה אברי עלמא ליה כי יתודא אלף כך כך
ישרון כל השכנוכות וכל עובדיו דעלמא וכל יתודא לא' הוי אלף באות אלף ועתיד הק"ב למעבד אתוון רבכין ואתוון
זעירין וכו' אתוון תלעילא ואתוון מתתא ע"כ בזוהר פ' תרומה ע' שלד' ז"ל בגין דאיה אתוון רבכין ואתוון
זעירין אתוון מעלמא תתאה ואתוון רבכין מההוא עלמא דאתי וכו' ועלמא דאתי ידועה שהיא בינה ולכך
רמוז למשה והראש לו שגם הוא ראוי להיות גואל שגם לו נגלה שער ה"כ וכדכתיב ומשה עלה אל האלהים כי בתחילה
כתיב וחקרהו מעט מאלהים כי היה חקר שער ה"כ ולכסוף שכחה ומשה עלה אל האלהים היינו שזכה גם לשער ה"כ
וא"כ ראוי להיות הגאולה על ידו . והבין כזה מה דא' בדרו"ל שאין השם שלם ואין הכס' שלם עד שיכרית זרעו של
עמלק שג' כי יד על כס' ו"ה מלקמה לה' בעמלק והנה הטעם שאין השם שלם כי כתיב כי ראחה גוים באו מקדשה
א"כ סוף תיב' הס' הם הו"ה ומפקוק תיבת גוים בין שני אותי' ו"ה וכו' אותי' ו"ה ועמלק נקרא על שם גוים דכתיב

ראשית גווס ועמלק לכך אין השם שלם על שיכרית זרעו של עמלק ויהיה נעקר שמו של עב"ס מן חמזעות השם
 ויהי השם במלואה ואין הכסף שלם כי חקר מן כס' א' וכמו שהקדמנו כי עיקר הגאולה תלוי בא' ונכסריו בית ה'
 כתבתי בארובה בטוב טעם סוד א' זה ע"ש וז"ל כל"עד אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי . כי
 איתא בפ' מקץ ע' תמ"ד כל השבטים מעלמא דכ"וק ויוסף מעלמא דכורא על כן לא נכנס עמקס במשכון ולכך
 פעמים כתיב כלנו בני איש א' נחנו בלא א' ולפעמים כתיב בני איש א' אכסנו כי אותה א' בדכורא ותחילה אמרו כולנו
 על עצמן ולא נכנס יוסף עמהם חסר א' דהא דכורא לית עמהון אחר כך אמרו בא' לזרף גם יוסף ע"פ . ואיתא
 בהתקלת דכרי הימים בהתקלת שמיחם מן אד"הר כתיב אדם בא' גדולה לרמוז כי אד"הר זכה לאות א' גדולה והוא
 סוד עתיקא קדישא כמבואר בפ' בראשית ע' ז"ד ובסוף פ' משפטים וזהו אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא
 מצאתי כי בעלמא דנוק' לוכא א' רק בעלמא דכורא ולכך גבי אדם כתיב בא' . ואפשר שזה רמוז בשלמה האלף
 לך שלמה כי שלמה זכה לאלף זו ולכך באמת כתיב כי היה הוא רודה מתפקח ועד עזה מקיף עולם ועד קופו והנה גבי
 שלמה כתיב וידבר שלמה אלפים משל . כל"עד כי קריתי נספר זרע בירך ראשון בשם חכמי אמה כי אדם
 הראשון פגם בג' שפין ה"א א' מן אדם ונעשה דם . א' מן אדנו ונעש' דין . א' מן אמת ופעשה מת ע"כ קריתי . וכל"עד
 כי אלו ג' אלפין ה"א השלם יעקב והוא א' מן אמת וכדכתיב התן אמת ליעקב וזהו ויבא יעקב שלסוא' מן אדם
 תיקן משה רבינו ולכך כתיב גבי משה ויתן משה על פניו מקוה שהוא ג' יקי"א כמנין ג' א' במלואו . כי איתא במגלה עמוקות
 אופן קס"ו ז"ל ארבע אותיו רבתי הם בראש הספרים והם נ"מ א"ב של בראשית מ' של משלי ש' של שיר השירים
 א' של אדם שח' אנוש בדברי הימים שעומדים עליו ד' קליפות כ"מ א"א דאינון בור שור מבעה אש ע"כ . והנה הקדמנו
 כי בהתקלת שליוות של הק"כה למשה הראש א' רבתי ולכן א' של כלבת אש היא רבתי ורמוז בזה שהיקן א' של אדם וסיה
 קליפה רביע' אש הכרמזים בארבע אבות זיקין השור והבור והמבעה והמבער ההבצר . ונכספר נחלת בנימין מלוא
 ו' ז"ל וגמר התיקון של אדם היה באכילה קרנן פסק לישראל דהם אכלו קדשים ובעלים הראשונים שהם אדם ותור
 מתכפרין ע"י אכילה זו ולכך ושחטו אותו כל קהל ישראל להוציא הדם כאלו אמר וכחטו כי הם
 אותו המתקלפים כי ממקום א' מוצאין להקן מה שחוק קטנה לו דם עכבים וכדם עכבים קוטה כהלכלך וכגלל דכבר
 הזה פרחו ה"א מן אדם ונשאר דם הואיל ומדם עכב שת"ת חמרא גרמה פריה א' מן אדם ונשאר דם הרג ואכדון
 בחורבן שהי מקדשות נסוד לקבל אלפא שהי חמרא שהי האמור בכוכבדנר דאילולי פריחה האלף לא היה משלם
 בישראל לאותו רשע ועשה כעת תיקון עון האדם גם האלף היה צריכה תיקון לחזור ולהתחבר עם דם להיות אדם
 בכראשית ולכך ולקחו מן הדם וכתבו על שהי המזוזות ועל המשקוף והיו לכם לאות היונו אות א' כי המזוזות
 והמשקוף הם בדמות שני יוד"ן עס"ו והם בחיבור אות א' כזה **א** ועוד מזוזות ומשקוף רומזים לאות שלם וכו'
 ע"כ : ולפ"ז מבואר מאוד ולכך רמוז למשה שאותו הטא כבר נהקן הא' ולכך הראו לו א' רבתי של כלפת אש שהיא
 א' של אדם הגרמזי' במלת כמש"א וככ"ל וכו' הכין מדרש המזה מאוד בילקוט אף שכבר הארכתיו ב"ל ית"ש ובולס
 לדבר א' כיונו : **איתא** בילקו' חקקו ז"ל בא חקקוק ועשה לו צורה עוגה בארץ וכו' ואמ' איני זו מפאן עד שהעכני
 ש"כ ואצפה אמר הק"כה אכי מקויר על כל מי שנשבר לו קרדומו בא אלני התחיל לוח ואמר עד אנה ה' שועתי ולא
 השמע ענהו הק"כה ואמר ל' בן תורה אפה ולא עם הארץ כתוב כלות א' ב' ואס"כ תאמר הודיעני את הקד' וכן הוא
 אומר ויענהו ה' וגו' ע"כ ובקצת נוסחאות איהא שהשיבו לו כתובא' כלות והנה רש"י פי' כי ה' מתחא על הצלמת
 של הרשע ככוכבדנר וגם היה מהמי' על ארובה הגלות המר זה והנה כבר כתבתי שעל הצלמת הרשע השיב לו כי איתא
 בחלק דף ז"ו אמר רבא תלת מאה כודניאת כרגא דפרולא שדר ליה ככוכבדנר לנכוזראדן וכולשו בליעבהו חד
 דשא דירזסלים שכ' ועשה פיתוחי' יחד ככשיל וגו' בעילמהדר אמר אקתיפנא דלא לעביד כי כי היכי דעביד במנאריב
 גא' בתקול ואמר שורר בר שורר כנזראדן שורר דמטא זימנא דמקדשא תריב והיכלי מיקלי' פס ליה חד כרגא איתא
 ומחי' לי' אקופא אפתח ליה שכ' וודע כמכילא למעלה בכך עץ קרדומוה הוה קא זימנא דעתי' נפקת בת קלא ואמר
 ליה עמא קטילא קטלית היכלי' קלי קלית ופי' רש"י זימנא דעחרו' מהגאה בשבטן' על שהי' מצליח ע"כ ולפי זה
 שפיר השיב לו הק"כה על שהיה מהמי' שהיה מצליח הרשע והשיבו לו לך בא למי ששיבזר הקרדומו' וכו' הכין
 שלא הצלחת הרשע גרס דק עוגם של ישראל ומה ששאל על ארובה הגלות הקדמנו כי עיקר הגלות שספר א' מן אדם
 וכמו שהארכנו לעיל ולזה השיב כהכ"א' כלות כי לוקגי' מ"ד וספר א' ולזה קאמר כתוב **א** כלות ל' סיה' אדם
 במלואו

במלואו ואז תבא הגאולה והא דפעם כתיב א' כלום ופעם כתיב א' כלום הכל א' הוא כי הקדמנו כי אלף זו היא שער
ה' כמן בינה והקדמנו מאמר כפ' משפטים כסוד א' זו ל' אלף כינה . וכוה חכין א' רבתי דאשריך ישראל מו
כמוך עם כושע בה' מגן עזריך ויכסשו לך אויביך ואתה על כמותימו תדרוך ולפ' א' ש' כי הקדמנו כי כל זמן שחקר א'
אז הוא זמן גלות והוא שחקר א' מן כסא רק כסוגם אין השם שלם רק יה לכד . ואיתא כפ' שופטין לרון כסיוף למאן
לסחאל בה' ד' כי רוחה בשמים חרבי הנה על ארם הרד תרכדקב"ה . י' רישא דתרכאו' גופא דתרכא ה"א ה"א תרין
פיפיות דילתוכו' ברתקא דתרכא אדני ע"כ ולזה קאמר אשריך ישראל ר"ל כשתזכה ל"א רבתי היינו שיטלים אדם אז
יהי' אשריך ואז מי כמוך עם כושע בה' כי היום אין השם שלם ואין הכסא שלם אבל כשתזכה לת' אז יתמלא הכסא
וצם השם וזהו מי כמוך עם כושע בה' ואז ואשר תרכב אותיך הנרמו בשם ה' ואז ואתה על כמותימו תדרוך וכוה
חכין מה דא' בילקוק קדש מה דכתיב ביקוקאל היה היה דבר ה' אל יקוקאל היינו כי שם אהי' מקובל להגין עלישראל
בגלות ואלו הי' אז השם שלם עמהם לא היו מתעכבי' כלל בגלות אבל נסתלק אז מן השם אות א' ונשאר הי' וכדי להגן
על ישראל מה שלא הי' אז בכוחו כל כך א"א לכך אכפל הי' הי' ע"כ ולפ' א' ש' כי הקדמנו כי עיקר הגלות הוא שחקר
שער הכ' הנרמו באות א' וידוע מכתבי האר"י ז"ל כי שם אהי' היא בכינה ולזה כשאמר הקב"ה למשה שילך בשליחות
להוציא את ישראל ממצרים אמר כי יאמרו לי מה שמו מה אומר ליהם כי מ"ה ג"י אדם והשיב לו הקב"ה כה תאמר אהי'
שלחני אליכם והענין כי הקדמנו כי שער הכ' הוא נרמו באות א' ואיתא בספר לוחות הכרית ז"ל מה של פעמי' אמרו
שהתורה נדרשת במ"ט פנים ופעמים אמרו שנעים פנים לתורה וכהב' באמת שנעים פנים לתורה שהיא קמשים שערי
בינה ושער הקמשים הוא שער הגדול כולל כ"א שערים כמכין אהי' הקונה שם על דגלו והם יחד שנעים אבל לנו ככה ז'
לא בגלה רק מ"ט שערים ולכך התורה נדרשת במ"ט פנים ע"כ . ולזה השיב הקב"ה כה תאמר אהי' שלחני
אליכם : וכדרך אחר לתרץ פסוק אשריך ישראל רק לתרץ בתחלה גמ' במס' שבת דף פ"ז בשעה שעלה משה
למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה מה לילוד אשה בכינו אמר להם לקבל התורה בא' אמרו לפניו חמדה טובה
גנוזה שבנוזה לך מששת ימי בראשית וכו' אתה רוצה ליתן לכשר ודם שכ' מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו וגו'
היינו ותקשרהו מעט מאלהים אמר הקב"ה החזר להם השוכה אמר לפניו רבש"ע מתיירא אני שמת
ישראל פניו בהבל שפיהם א"ל אחוז בכסא כבודי והחזר להם השוכה והוא תמוה לפ' ז"א ש' כי הקדמנו לעיל כי השער הכ'
ברמו באות א' ואות א' הוא מעלמא דדכורא ולא בעלמא דכו' ק והקדמנו מה דא' במס' נדרים כ' שערי בינה ניתנו
בעולם וכולם ניתנו למשה סוף מאחד דכתיב ותקשרהו מעט מאלהי' אבל הקדמנו כל זה הי' קודם שחזר משה בתשובה
אבל אחר שחזר בתשובה זכה גם לשער ה' הנרמו באות א' והקדמנו כי בעת גלות שחקר א' מן כסא ושפיר יתיישב בזה
כי מלאכי השרות אמרו מה לילוד אשה בכינו ד' למשה הוא מעלמא דכו' וק' ו"כ איך אפשר ליתן חמדה גנוזה היינו
מקודו' התורה וכ"ת מי יומר שהוא מעלמא דכו' ק ולזה קאמר ותקשרהו מעט מאלהים א"כ לא ידע משער הכ' וא"כ
לא זכה לאות א' וא"כ הוא מעלמא דכו' ק ולזה אמר הקב"ה למשה השיב להם תשובה ר"ל הלא בחר דחזרת בתשובתא
זכה גם לשער הכ' שהיא אות א' ואז הוא בעלמא דדכורא וכשאמר מתיירא אני שמת ישראל פניו בהבל שפיהם ולזה
אמר הקב"ה אחוז בכסא והחזר להם השוכה ר"ל כסא במלואה עם הא' ואז החזר להם שזכית' גם לשער הכ' הנרמו באות
א' . וכוה יתורץ פס' קי' כפ' בהעלוהך ותדבר אהרן ומרים על אודות האשה הכושי' אשר לקחתי אשה כושית לקחתי וי' אמרו
הרק אף במשה דיכר ה' הלא גם כנו דיכר ה' וישמע'ה' והאיש משה ענו מאד מכל אדם אשר על פני האדמה וגו'
ויאמר שמעו כל דברי אהרן וכו' כתיבם בתראה אליו אתודע בתלום אדכר בו לא כן עבדתי משה בכל ביתי נאמן הוא
וגו' ותמוכה ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדתי במשה ופי' רש"י על אודות האשה על אודות גירושין ע"כ .
איתא בזהר פ' ואתחנן ע' תז"ר' אלעזר פתק ואמר קרב אתה ושמע ת"ת בשעת' דאחיהב אוריית' לישראל כולה
קולות אשתכחו וקב"ה יתיב על כורסי' ודא מגו דא אשתחוי ומלולא דא כפיק מגו עלאה דעלא' ודא הוא רוא דכתוב
פנים בפנים דיכר ה' עמכם וישראל אתרסקו מדחילו דא ואתה הדבר אלינו לא בעינן בתוקפא דלעילא אלא מאתך
דכו' קולא יתיר ואת הדבר אלינו וכו' אמר משה ודאי תלשתון סילא אחרא דאלמלא לא אתרסקון ישראל ואשמעון
כל ההוא מלי' בקדמות' לא הוה עלמא למבוי תריב וכעא לא עלאה לון לאילנא דחיי דקאים על ההוא אילנא דמות'
בגין למאי קיימין לעלמין ולא בעין כדון אשתלש סילא אחרא אמר קב"ה אכא בעינן

לקוימו להו באתר עלאה ולא אתדבקו בחיין אתון בעיתון אתר דנוקב' לך אמור להם כל חד יהך לנוקב' ויתוודך בה וכו'
ואתה עמוד פה עמרי מהכא אתפרש משה מכל וכל מאתרי' ואתדבק באתרא אתרא דדכורא ולא כנוקב' ע"כ - א"כ
לפי זה כרין עשה שפירש מן האשה רק ע"ז קשה דא"כ דמשה הוי מעלמא בדכור' וכדון הי' פורש מן האשה - קשה ע"ז
דאוי' בזהר פ' ויתאר' אלף דויקרא אמאי איהו זעירא א"כ אתקיים משה בשלימו ולא בכלל דהא אסתלק מן אשה
ע"כ ואי אמרת שבדין פי' כי הוי מעלמ' דדכורא - א"כ אמאי א' זעירא הוי דויקרא אבל אית' כי מאמרות מאמר אס כל
הי' ס"י ל"ו ז"ל וי"א שגם א' של ויקרא אל משה עשה זעירא מדעתו למעט כבודו ע"כ - וא"כ לפי זה הי'
משה מעלמא דדכורא והא דכתיב ויקרא א' זעירא הוא מחמת שהי' ענו ועוד אית' כפ' אתרי' ע"ק ל"ז כגין דאיהו גביזא
עלאה ויקרא שמי' ממש אוריית' כלא סתים וגלי' ברזא שמי' וע' ז' ישראל כתרין דרגין איכון סתם וגלי' דתניכין ג'
דרגין איכון מתקשרין דא בדא קב"ה אורית' וישראל וכל מד דרגא על דרגא סתים וגלי' קב"ה דרגא על דרגא
סתים וגלי' ישראל ה"כ דרגא על דרגא ה"כ דמגיד דכריו ליעקב תקיו ומשפטיו לישראל הרין דרגין איכון יעקב וישראל
חד גלי' וחד סתים במאי קא מיירו לא כל מאן דאסגור ואהרסים בשמא קדישא יהכין לו' באלין מלין דאתגלין באורית'
וכו' עד דיקסתלק בדרגא ה"כ דמגיד דכריו ליעקב שפיר אבל תקיו ומשפטיו לישראל דאיהו בדרגא עלאה יתיר אלין
דזו אורית' ונימוסי אורית' וסתרי אורית' דלא ינטרכון לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה ע"כ - וכפ' פקודי ע'
תי"כ מה דאיהו באתגלי' יתיר איהו דבר כגין דיתכסי מה דאיהו בגניזו וטמירו וכג"כ שמא עלאה איהו רזא בטמירו
וגניזו ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגלי' שמא דגביד איהו ה' שמא דאתגלי' איהו אדכר וע"ז אכתוב באהוון טמירן
ואקרי באהוון גלין ע"כ - ולזה קאמר קרא ותדכר אהרן ומר' במשה על אודת הכשית אשר לקח שפירש עצמו כי גם בנו
דיבר ה' אבל באמת הוחר לו לפרוש כי הוא הי' מעלמא דדכורא רק יקשה לך דא"כ למה א' דויקר' זעיר' לזה קאמ' והאיש
משה עכו מאד לכך הוא בעצמו כהכ"א זעירא ולזה קאמר קב"ה מדוע דברתם בעבדי במשה ר"ל משום שנקרא עבד
א"כ ע"כ הוא מעלמא דנוקב' ולזה קאמר לא כן עבדי משה כי בכל ביתי כאמן הוא א"כ הוא יודע בסודה' והראי'
ותמוכה ה' וביט א"כ מוכח שהוא יודע בסודה' והוא מעלמא דדכורא וכדון עשה שפירש מן האשה - ונמה שהקדמנו
לעיל כי אד"ה פגם כג' אלפן וא' הוא א' של אדני לזה אמר משה אדני למה הרעות לעם הזה ר"ל מאמר דנשלים השם
של אדני א"כ למה הרעות לעם הזה : וכן שכתבנו כי ישראל נגאלו ע"י השער הכ' של כ' שערי בינה וכמו שהקדמנו
אר' שגין ההיא יוכלא אפיק לון ממזרים כג' וקמשים עלו כני ישראל ממזרים תכין כזה באגדה אלו עשר מכות
שהביא הקב"ה במזרים על המזרים אלו הן דם נפרדע וכו' וקאמר ר' יהוד' הי' כותן בהם סימנים דנ"ך עד"ש כה"כ
ע"כ - וקשה מאי נפקת בכותן סימנים לפ"ז א"ש כי אית' בסידור הא"רי ז"ל הנה דנ"ך עד"ש כה"כ ג' יאמר ויכא ולא
ידע מה ניכא מיה' אשר אשמע בקולו ר"ל כשיכא עליו מכה כמספר אש"ר אז ישמע לקולה' ע"כ - אית' כפ' יתרו
ע' קב"כ אשר הוצאתיך מארץ מצרים אשר דכלא מאשרין לו' הוצאתיך מארץ מצרים דא יוכלא כמה דתניכין מס' ט
דיוכלא כשקוישראל ממזרים וכג"כ חמשים זמנין אדכר ויאת מצרים באורית' וכו' - אית' כפ' וינא ע' שנת ז"ל
וירא ה' כי שבוה לאה וכי אמאי איהי שבוה והא כני שבוה לאו כני מעלי כינהו והא חזינן דכל איכון כני מעלי
מלאה נפקו ואת אמרת כי שבוה לאה אלא ודאי יוכלא איהו תדיר עלמא דאתכסי' לאו כני אתגלי' וכג"כ יעקב
אתכסיין מיני' כל עובדוי' ת"ח עלמא התאה באהגלי' איהו שהוא שרות' דכולא לסלקוי בדרגא כמה דתכמה עלאה
שירותי דכלא ה"כ עלמא התאה תכמה איהו והוא שירות' דכלא כגין כך קרינן אתה כגין דאיהו שמיטה ואהגלי' ועלמא
עלאה דאיהו יוכלא קרינן הוא דכל מילוי באתכסי' איכון וכו' ע"ש - ולכך ניכא פרעה ולא ידע מה ניכא להיות
כי כל הנסים והנפלאות הי' ע"י שער ה"כ מן יוכלא והוא עלמא דאתכסי' לכך קרינן הוא ולכך ניכא ולא ידע מה
ניכא וכתן טעם למה לא ידע כי ר' יהוד' הי' כותן בהם סימנים דנ"ך עד"ש כה"כ שהם כמנין אשר דא יוכלא ולכך
הי' כותן בהם סימנים לכך ולא פירש רק ע"י סימנים לרמז כי תמה מעלמ' דאתכסי' ולכך הם כמנין אשר ולזה לקה
על הים חמשים מכות - ומה שכתבנו תכין מה אשר כתיב וירא ה' אליו בלכת אש מתוך הסנה וגו' ויקרא אליו
אלהי' מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני וגו' דקשה למה מתוך הסנה לפ"ז א"ש כי הוקדמנו כי יוכלא דהיא
בינה הוצא את ישראל ממזרים - ואית' בכחבי האר"י ז"ל כדרוש בינה ותכונה ז"ל הרויודעת כי בינה נקר' ס'
ותכונה מ' קתומה ובהה אס תאלא ה"ק של הבינה תהי' סמך ג' יק"ד וכטעם כי מן זו הבינה שהיא ג' ראשונות האקוריים

תפארת יפה עינים ישראל

אלהם הם צמי' אלהים דינים ונודע כיק"ך צירופ' אלהי' שיש נשם אלהים שהם אחורי' של סמך זו שהיא ג"כ גי' ק"ך וכו' ואמנם להיות סוד בינה טמירא וגיוזא יתר אין כמי' ק"ך צירופ' אלו כיכרים אלא מהמה ולמטה שהם כ"כ תחתונה שבה ואז כחלקים הק"ך אלהים ד"פ ל' שהם ק"ך צירופי אלהים והנה ד"פ ל' הם סוד ד"ל . והענין כי הכינה הפנים שלה הוא סוד אהי' ככ"ז ושם אהי' אפתלף באותיות הקמוכות שהם כו"כ שם קדוש ג"י דלכי מזו כמשכנס סוד אחורי' של הכינה שהם דפ' ל' צירופי אלהים וכו' וכזה שכתבנו תכין בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה כי רז"ל דרשו כל זה על משה רבינו עליו השלום כי בשגם הוא משה שהי' קי"ק שנים והענין משה זכה לכינה ע"כ ופשו שכתבנו כי בינה נק' סמך שהם גי' ק"ך והנה נראה אליו הקב"ה מהחוד הסנה שהוא ג"י ק"ך כמנין סמך להראות כי משה זכה לכינה והגאולה הוא ג"כ ע"י הכינה כי יובלא אפיק לון ממזרים ולכך שלא יאמר מי אכני אשר הוציא את בני ישראל כי הגאולה הוא מן כינה ע"י שער הכ' וירא משה לכפשו שלא זכה עדיין לזה ולכך הראה לו הקדוש ברוך הוא מהחוד הסנה שהוא גי' סמך שכבר זכה לכינה ולכך קרוי לי' משה משה וליכא פסיק טעמא . כי איתא בזוהר וז"ל משה לא הוה בי' פרודא דכתיב משה משה דלא פסיק טעמא כמה דכתיב אברהם אברהם דפסיק טעמא בגין דהשתא הוה שלים מה שלא הוה מקדמה דנא פרישו אית בין אברהם דהשתא לאברהם בקדמית' אבל משה מיד דאחיילך אספקלרי' דילי' הוה כהרא דכתיב וירא איתו כי טוב הוא וירא אלהי' כי טוב משה מיד אהקשר בדרגא דילי' וכג"כ משה משה ולא אפסיק טעמא וע"ד לגבי דמשה אזעיר גרמי' דכתיב מלאכה' ע"כ ורמזו לי כלזה כי ראוי הוא שיעשה הנסים על ידו לכך אמר לו לכה ואשלחך אל פרעה . ואית' במדרש אם אין אהה גואל אין אחר גואל . וכן תכין הפסוקי' בפ' אהה וידבר ה' אל משה מהחוד הסנה ועתה לכה אשלחך אל פרעה להוציא את עמי וישראל ממזרים ויאמר כי אהי' עמך וזה לך האות כי אכני שלחךך בהוציאך ממזרים העבדון את הלאים לההר הזה ויאמר משה ל' האלהי' הנה אכני בא ל בני ישראל ואמרתי להפכה אמר ה' אהי אבותיכם ואמר לי מה שמו מה אומר ליהם ויאמר ליהם אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה אליכם ע"כ ולפ"ז א"ש כי הקדמנו כי בינה נקרא אהיה ולזה רמז לו ג"כ בהוציאן את ישראל ממזרים העבדון ו' דייקא וכמו שהקדמנו וז"ל אר"ש בגין שהיא יובלא אפיק לון ממזרים בג"כ וקמשים עלו בני ישראל ממזרים ואי לאו לא סליקו וע"ד אהעכנו קמשים ווס לקבלא אוריתא ומהוה אהר נפקת אוריתא ואהייהכוע"ז וקמשים קאר דבגין דא עלו בני ישראל ממזרים ע"כ . ולכך אמר משה וכי יאמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ד"ל שאגלה להם שהגיע זמן הגאולה והיא ע"כ יג' שערי בינה לכ"ל ולכך ישאלין אותי אם דברי אמת והשיב לו כה תאמר אהיה שלחני אליכם והקדמנו כי שם אהיה הוא בכינה ואז יאמינו כך והא דכתיב בקרא כשאמר לו משה ויהי כי יאמרו לי מה שמו מה אומר אליהם וקאמר ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם והנה רש"י הי' קשה לו ג"כ קושיא זו דשאל לו מה יאמר לישראל מה שמו וקאמר וידבר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה למשה לכך ואת"כ קאמר כה תאמר ויאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם ולכך פי' רש"י אהיה אשר אהיה אהיה עמהם בצרה זו אשר אהיה עמם בשעבוד מלכות אמר לפניו רב"ש עתה אכני מזכיר צרה אחרת דיום בצרה זו א"ל יפה אמרת כה תאמר וגומר ע"כ . אפשר של זה אמר משה למה הרעות לעם הזה כי הקדמנו כי אם היו ישראל ת' שנה במזרים לא היה עוד גלות ד' מלכות וגם הקדמנו כי קושי שעבוד התשלים ה' שנה וכדכתיב ועבדום וענו ה' שנה וא"כ אם היה קושי לעם שעבוד א"כ מן הדין אין צריך לד' מלכות . והנה הקב"ה אמר אהיה אשר אהיה עמהם אהיה עמהם בצרה זו אשר אהיה עמם בשעבוד מלכות ולכך אמר משה א"כ למה הרעות לעם הזה . אבל לי נראה לפ"ע עד טעם שאמר לי משה אהיה אשר אהיה ולישראל אמר אהיה שלחני אליכם כי איתא בפ' ויקרא ע"ט ז'ר' אלעזר אמר כלשו עשרה רב שמעון וכדא אונן קדמיה אהיה דא קתימא עלאה כמאן דאמ' אנת מאן דאנת ולא אחיידע מאן הוא אשר אהיה דזמין לא לאתגלי' עד דמטיא לאיזון כתרין אחרנין והא בקדמיהא קתיים ולכתר לאתגלי' עד דמטא לגלוי' דשמא קדושא לכך שי פתיב במשה אהיה בקדמיהא קתימא דכלא אנת הוא מאן דאנת ולכתר אשר אהיה אנת זמין לאתגלי' לכתר אהיה כתרתי אהיה ודא כד אמא אהעכרא ועדיין הוא קתיים איתת אתגלי' בזמנא דכתי' לך ואספת אל זקני ישראל ויאמר ה' אבותיכם שלחני אל אליכם וגו' דאשלימו דכלא והכא הוא גלוי' וקשורא דשמא קדישא וכו' ע"ש דכרים כפלאים ובכתבי האר"י ז"ל ה' כשער היתוד של י"ג מידות מביא ז"ל באותיו דר"ע דע כי הקב"ה קתס עולמו באהיה אשר אהיה וביעור העינין כך הוא

הוא כי הנה שם אהיה מורה על העלם והסתר דבר כי כן מלת אהי' ר"ל אהיה לכתר אך עתה איכנו הוי' ואינו מתגלה
 וזה ק"ה רצה להעלים אור הגבוה לכל יתאחזו בו רשעים ויבינו קתרי תורה . ולכך קתס עולמו וגנו אורו בשמות
 אהיה המזורים על העלם והסתר האורות וכו' נסתמו מעינות המכמה ולא ובינו רק לעי שגילו לו מן השמים והנה
 כנגד זה הוזכר ג"פ אהיה בפ' שמות אהיה אשר אהיה כה תאמר אל בני ישראל אהיה שלחני אליכם הראשון בכינה
 דעתיק לסתום בכינה את אור החמה דעתיק הנעלם הוך הכינה ואהיה הכ' במצחא דאריך להעלים חכמה דאריך אשר
 בפניו ואהי' הג' במצחא דא"ו א כי תרווייהו כקדא דמיין כנודע ולאמנס אותם הג' פעמי' אהי' דפרשת שמות הוזכר
 שם הוי' אהיה כמש"ל אלהי אבותיכם שלחני אליכם וגו' והוא במצחא דזעיר כי ידעת כי שם ה' איכנו
 מתגלה רק עד ז"א אך למעלה הוא קתים וכעלם ע"כ וכו' תכין המאמר הכ"ל כי המה דברו אלהים מיים ובאשר שהוא
 קוד כפלא לכך ויאמר אל משה אהיה אשר אהיה גילה לו קוד הכ"ל ולכני ישראל כה תאמר אהיה שלחני אליכם לא גילה
 להם כלל ולכך כהר זה אמר כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני
 אליכם זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור ע"כ . ובגמ' כמק' פסקים דרשלא כשאני נקרא אני נכתב ככה אני
 אני בשם יהו"ד ונקרא בשם ארני אבל לע"ה נכתב אני ביהו"ד ונקרא בשם יהו"ד אבל לפ"ז א"ש ג"כ כי יהיה קשה
 למה קאמר בתהלה כ"ל אהי' ואח"כ גילה שם יהו"ד אבל הקדמנו כי שם אהיה מורה על העלט והסתר דבר לזה קאמר
 זה שמי של אהי' לעלם וזה של שם הוי' וזה זכרי לדור דור וכו' במזרים אהי' שלטא : וכמה שהקדמנו לעיל מאמר הוזהר
 פ' פכחם על טעם ביטול חמץ כי אית' גער חית קנה דא ח"י דאתאמר בה עשו מייבא וכלא כרזא דחמץ כיון דתבר
 לה קב"ה אפיק חמץ ועייל מזה במה בחוטא זעירא מכל תבר ח' חמץ ואתעביד מזה בזה תכין מה דאית' ב"י מאמרות
 ח"א פ' כ"ג ז"ל ועל כלם הכופר בכל מיני עבודה עכו"ם כמנשה בן חוקיהו שחתר חתירה ברקיע כי נסתם בעונם
 שתקה של השוכה הכרמו בצורת הה"א כדאית' במנחות ועמדה לפניו כצורת ח"ת מתה לפועלי און והוא חתר בה
 וקטר לגגה . ופנה למעלה ליחידו של עולם ונתקבל ע"כ . וכו' תכין מה דאיתא ב"י מאמרות הוכא בילקוט חדש ערך
 השוכה ז"ל אין השוכה מועלת אלא לישראל או לגר דק אבל לעכו"ם אין השוכה מועלת וכו' ע"ש שכתב טעם ולפ"ז
 הוא טעם אמיתי כי השוכה נלמד מאות ה' אבל העכו"ם אין להם חלק באות ה' רק באות ק' שאז נסתם מהם שערי
 השוכה לזה קאמר ר"ע מניין אתה אומר שלקו המזרים במזרים היתה של המש מכות היינו ג"כ ככ"ל :

ולתריץ

עבדים היינו לפרעה במזרים ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ואילו לא הוציא אותנו משם עדיין אנו
 וכלינו וכו' כיונו היינו משועבדים וכו' והנה יש לדקדק דקאמר ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ואילו
 לא הוציא משם עדיין אנו וכו' היינו משועבדין למאי נפקא מינה קאמר זה וכלע"ד כי איתא במס' בבא קמא דף קי"ג
 וגזל העב"ם מי שרי והתניא א"ר שמעון דבר זה דרש ר"ע כשאח מצפרין מנין לגזל העב"ם שהוא אסור ה"ל אחרי
 במכר גאולה תהיה לו שלא ימשכנו ויא' . יכול יגלום עליו ה"ל ומישכעם קוניהו ידקדק עם קוניהו וכו' ומשני
 אלא אמר רבא לא קשיא כאן בגזלו כאן בהפקאת מלוה א"ל אכיי עבד עברו הפקאת הלואה הוא (אין עליו אלא
 קוב תמון עבודת שש שנים) ומשני רבא לטעמא דאמר רבא עבד עברי גופו קנוי ופי' רש"י כל שש שנים ונמצא
 שגזלו ממש ע"כ וא"כ לפ"ז קשה היאך הוציא הקב"ה את ישראל ממזרים ביד חזקה קודם זמנו אבל איתא בזוהר חדש
 ובקידור האר"י ז"ל הנה כ' שערים דמסאכות יש ואם ח"ו היו מתעכבין שם עוד רגע לא היו יכולין לצאת משם
 לעולם כי היו נשקעים בשער ה"כ דס"ט אחרא וזהו שלא הספיק נקת אכותינו להמנין ע"כ ולכך היה צריך להוציא
 אותם קודם זמנם רק איתא בפ' קמא דשנה בעיר רב בינו בר אכיי הדביק פת כתנור התירו לו לרדותו קודם שיבא
 לידי חיוב און לא התירו ומאריך בגמר' למאן התירו וזהו אפס קליהו לעולם כשוגג ולמאן התירו לאמרים מהקיף לה
 רב ששת וכי אמרים לאדם חטא כדי שיזכה הכירך (וא"כ לפיו זה כאן בישראל הזה דין ממש הדביק פת כתנור) שאם
 לא ירדה יאפה ויהיה חיוב חטאת והכעי' אם התירו לרדות קודם שיאפה וא"כ לפי המקשן וכי אמרים לאדם חטא כדי
 שיזכה תכירך גס כאן הוא קשה היאך הוציא הקב"ה את ישראל קודם זמנו שלא כדין כדי שיזכה ישראל רק שם בתום
 הקשה ז"ל והא דתנן בפ' השולח מי שחזי עבד וחזי כן חורין כופין את רבו ועושה אותו כן חורין ואע"ג דכההיא פרקא
 אמר ד' יהודא כל המשחרר עבדו עובר בעשה לעולם בהם העבדו ומשני שאני פרי' ורבי' דמנוה דרבי' היא פדמשני
 התם בר' אלעזר שנכנס לבית הכנסת ולא מצא עשרה ואמר את עבדו להשלימו ליה מנוה דרבי' שאני ע"כ ושפיר

תפארת יפה עינים ישראל

קאמר עבדים היונו לפרעה פיינו שיהיו אנחנו שם משועבדים ת' שנים ויוציאנו ה' משם ביד חזקה קודם זמננו וכו'
יקשה לך הלא גזל עכו"ם אסור וענד עבדו גופו קנוי עד אותי זמן אבל באמת הקב"ה הוציא כדי שלא ישקעו בכ' שער
גומחה וכי תימא הלא קשיא וכי אומרים לאדם קטא כדי שיזכה תכירך הלא חוס' כתבו דמזוה דרביה שאני ולכך קאמר
אלו לא הוציא אותנו עדיון אנו ובנינו ובני בנינו משועבדיון א"כ הוה ליה מזוה דרביה ושרי לכך מאריך כלשוננו אנו
ובנינו ובני בנינו. וכו' ויתורנו הפסוקים כפ' כי תשא אחר שעשו ישראל את העגל וימל משה את פני ה' למה יתרה
אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים ביד חזקה ע"כ ולכאורה קשה מה נתינת טעם הוא לפ"ז א"ש דאיתא במהכח
עכ"ם א"ר יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא כדי ליתן פתחון פה לכעלי משוכה שנאמר מיתן ופי' ופי'
לכנס זה כל הימים והיינו דאמר ר' יוחנן משום רשב"י לא היה דוד ראוי לאותו מעשה דכתיב ולכו חלל בקרבי ופי'
דש"י יצ"ה חלל בקרבי ואין לו כח לשלוט בקרבי ולא ישראל ראוי לאותו מעשה שנאמר מיתן והיה לכנס זה כו'
הימים ולא עשו אלא לומר לך שאם קטא יתיד אומרים לו כלך אל יתיד שעשה השוכה אף אתה עשה השוכה אכ חטא
זיבור אומרים להו לכו אל זיבור שעשאו השוכה אף אתם עשו השוכה ונריכא וכו' והיינו דאמר ר' שמואל בר נחמני
א"ר יוחנן מאי דכתיב כאס דוד בן ישי ונאס הגבר הוקס על שהקים עולה של השוכה ופי' לא עשו ישראל את העגל
כלומר גבורים ושליטים ביצרים היו ולא היו ראוי להגבר יצרים עליהם אלא גזירת המלך הן לשלוט כס יצ"ה כד'
ליתן פתחון פה לכעלי השוכה וכו' וכן דוד לא היה ראוי לאותו מעשה דכתיב וכו' ע"ש וא"כ גם כאן אימת יש תירץ על
מעשה עגל אם נאמר דמותר לאדם לעשות עביר' כדי לזכות תנירו וכדכע"י הכל דכתיב דכתיב דכתיב דכתיב דכתיב דכתיב
דמותר שהלא הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים ביד חזקה והלא הקדמנו דכתיב אחרי נמכר גאולה הדיה לו שלא ימשכנו
ויצא היינו שלא יוציאנו כ"ד אלא בגאולה וע"כ הטעם כמו שהקדמנו דאל"כ היו נשקעים בשער ה"כ טומאה וא"כ
מותר לעשות עבירה כדי שיזכה תכירך ולזה התפלל משה למה יתרה אפך בעמך שעשו את העגל הרי לא עשו אלא
כדי להראות השוכה וכי תאמר וכי אומרים לאדם קטא כדי שיזכה תכירך ולזה קאמר אשר הוצאת את עמך ממצרים
ביד חזקה אף עשית שלא כדיון אלא ע"כ כדי שלא ישתקעו בשער ה"כ ומותר לעשות עבירה כדי שיזכו לתכירו וא"כ
האי מעשה הוא בישראל ולמה יתרה אפך וכו' ויתורן הפסוק בתילי' מה שאמר דוד המע"ה רבי' אומרי' לנפשי אין ישועת
לן באלהים קלה ואתה ה' מגן בעדו כבודי ומרים ראשי רק בתמלה לתירוץ גמר' כמס' שכת דף ק"ה א"ר יוחנן מכי
ללשון נוטריקון מן התורה ומאריך שם וקאמר רכ אפא בר יעקב קללה נמרצת נוטריקון כואף הוא מואב הוא וכו' לפ'
א"ש דאיתא במס' יבמות דף ע"ז עמוני ומואבי אסורין ואסורין איסור עולם אבל נקיבותיהן מותרת מיד מנא הנו מיל'
א"ר יוחנן דאמר קרא וכתובת שאלו את דוד יוצא לקראת הפלשהי ויאמר אל אבנך שר הנכא בן מי זה הנער ויאמר
הי כפסך אם ידעתי וכו' א"ל דואג האדומי עד שאתה שואל עליו אם הגון למלכות שאל עליו אם ראוי
לכא בקהל משום דקאחי מרות המואבי' ע"כ. איתא במס' נויר דף כ"ג א"ר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מאי דכתיב
כי ישרים דרכי ה' נדיקים ילכו כס ופושעים יכשלו כס משל ללוט ושני כנותיו הן שנתכוונו לדבר מצוה נדיקים ילכו
כס הוא שנתכווין לדבר עבירה ופושעים יכשלו כס ע"כ איתא באלשון הובא בנחלת בנימין דכונת כנות לוס
לטובה גרמה היתר בנקיבות ע"כ והנה קטא דכתיב שבע הלוי כהיתר שהותר' נקבות כנות לוס כי תרווייהו
טעם א' דמותר לעשות עבירה כי קטא נה שבע כדי להראות השוכה לכנות עמון ומואב הותרו מכה
שנתכוונו לדבר מצוה ומה גם שחשכו שכל עולם תרבות"כ כוונתם היה על פרי' ורביה. ותוס' כתבו לעיל גבי קאי עבד
ומאי בן חורין שאני פרי' ורביה דמזוה דרכיב היא. אבל שמעי בן גרה אמר כואף הוא ר"ל כקטא כתיב כי
קבר האי קברא שמותר לעשות עבירה כמו שמקשה וכי אומרים לאדם קטא כדי שיזכה תכירך מאי אמר
מכת כנות מואב מוכח שהותרו לעשות עבירה כדי שיזכה תכירו לכך אמר שמעי מואב הוא שנת
מרות המואבי' כי גם כנות מואב לא הותרו ולית לו' האי קברא שמכת שכוונתם הי' לטובה לכך הותרו כנות מואב
אבל יש להוכיח שמותר לעשות עבירה כדי שיזכה תכירו ומוכח מכת כנות לוס וככ"ל דשם במס' נויר א"ר חייא אמר
ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שנשכר לילה א' שקדמה ככירה זכה וקדמת ד' דורות למלכו
ופי' רש"י ד' דורות לישראל עובד ישי דוד שלמה ואלו לעבירה עד רמבעס בן שלמה שבא מנעמה ע"כ א"כ מוכח
מדוד זכה למלכות בשביל שקדמה ככירה לזעורה א"כ מוכח דמותר לעשות עבירה כדי שיזכה תכירו וא"כ דוד מותר

לכא בקהל וגם חטא כח שבע אינו חטא ולזה קאמר רבים אומרים לנפשי אין יצועה לו באלהים סלה כי אמרו עלי
נואף הוא מואב הוא וכ"ל אכל ואתה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי שכתיו לי המלוכה בשביל שקדמת למנוח א"כ
מוכת שמכת כוונה לטובה הותרו בכות מואב א"כ יש לי היחר לכא בקהל וגם נת שבע אינו חטא כי הוי כדו להראות
השובה . ואפשר לומר שאמר דוד רבים אומרים לנפשי כי הקדמנו כי פריה ורביה הוי לי מנוח דרכים ומותר לעשות
עבירה כדי לזכות חבירו והנה כמות לוט הוה מנוח פריה ורביה והיה מנוח דרכים משא"כ גבו דוד היה להראות
שתשובה מהני ליחיד : וזהו שאמר דוד רבים אומרים לנפשי לשון יחיד ו' : שיש חילוק בין יחיד לרבים אבל כאמת כי גם
זה נקרא מנוח דרכים כי הרכה יחידים ולמדו ממנו . וכוזה יתורץ מדרש פ' משפטים לפי שאמר גבכנו ועשינו את
העגל לפיכך שלמנו לכך אמר דוד אל תכא במשפט עמנו ע"כ . לפ"ז א"ש כי בחרווייהו כדי להראות תשובה . וכוזה
יתורץ מדרש רבה ראה משה שאין לישראל עמידה וחבר נפשו עמהם ושיכר את הלוחות אם אתה מוחל להם אף לי מחול
ואם אין אתה מוחל להם גם לי אל תמחל ע"כ . ולפ"ז א"ש כי איהא בדכריו ר"ל מה ראה משה ששיכר את הלוחות אמר
מוטב שידונו כפנוי ואל ידוכו כאשת איש ע"כ . א"כ גם משה עשה עבירה כדי שיזכה חבירו וכ"ל והיינו ממש כישראל
שעשו עבירה כדי להראות תשובה . וכוזה יתורץ גמ' בחלק אמר רבי יהודה אמר רב ביקש דוד לעבוד עכו"ם
שכא' ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתקוה ואין ראש אלא עכו"ם וכו' והנה לקראתו קושי הארכי ואדמה על ראשו
א"ל לדוד יאמרו מלך שכמותו יעבוד עכו"ם א"ל מלך שכמותי יורגני בני מוטב יעבוד עכו"ם ואל יתחלל שם שמים
בפרהסי' אמר מ' ט' נסיבת יפת תואר א"ל רחמנא שרי' ופי' רש' ויאמרו מלך שכמותי חסיד שכמותי יורגנו כנו ויהיו
מתרעמין על מדותיו של הקב"ה וכמנא שם שמים מתחלל בפרהסי' מוטב אעבוד עכו"ם ואחלל את השם איני לכדי ולא
יחללו אותו כל העולם ע"כ וכלע"ד כי איהא כי מאמרות הובא בילקוט מדש ערך דוד מה שחטא דוד כג"ע וש"ד גם רצה
לעבוד עכו"ם הכל כדי להזדיק את הקב"ה בעיני ההמון עם שלא יתמהו למה לא זכה דוד להיות משיח ולהיות מי וקיים
ע"י שירותיו ותשבתותיו ע"כ רק סברא זו אם נאמר דשכר מנוח איכא בהאי עלמא אבל אי ליכא שכר מנוח בהאי
עלמא ליכא קילול השם . איהא במס' קידושין תכיא ר' יעקב אמר אין לך כל מנוח ומנוח שכתובה בתורה שאין
תחיית המתים תלויה בה בכבוד אב ואם כתיב למען יאריכוני ימיך ולמען ייטב לך בשלוח הקן כתיב למען ייטב לך
והארכת ימים הרי שאמר לו אינו עלה לכירה והכא לי גזולת ועלפ לכירה ושלח את האם ונטל את הבנים ובחזירתו נפל
ומת היכן טובו ימיו של זה ופיכך אריכות ימיו של זה אלא למען ייטב לך לעולם שכלו טוב וכו' ודלמא מהרהר
בעכו"ם הוה וכתוב למען תפוש את ישראל כלכם . ומשני איהו כמי הכי קאמר איס"ד שכר מנוח בהאי עלמא אחאי לא
אגין מנוח עליה כי היכא דלא ליחי לידי הרהור ע"כ . לכך עשה דוד שלא יטעו הבחיות ויאמרו שכר מנוח בהאי עלמא
איכא ויחיה להם קשה איך לא זכה להיות דוד המלך מי וקיים לכך רצה לעבוד עכו"ם וכוזה יהיה מוכח דשכר מנוח בהאי
עלמא ליכא : איהא במס' אביגה דף ט"ו אשכחי' שמואל לרבי יהודה דתלי בעיברא דדשא וקא בכי א"ל שיכא אחאי
קא בכית א"ל מי זוטרא מאי דכתיב בהו ברבנן אי' קופר איה שוקל אי' קופר שהיו קופרים כל אלהיות שכתורה איה
שוקל שהיו שוקלין קלין וקאמרום שכתורה וכו' ותנן ג' מלכים וד' הדיוטות אין להם חלק לע"ה הכן מה שהיו עלן
א"ל שיכא טיבא היתה כלכם ופי' רש"י ד' הדיוטות כלעם ודואג ואחיתופל וגמזי והוס' כתבו טיבא היתה כלכם ולכך
לא הביאה תורתן עליהן לדואג ואחיתופל וכן משמע מתוך התשובה השאלה דכל עמר דנקות ליורה סליק ע"כ
וזיהו פי' הפסוק שמחו נדיקים והרנינו כל ישרי לכדיוקא . וכ"ת הלל רבנן הכ"ל אמרו עליהן דאין להם חלק לע"ה הכ
אבל כאמת שאני בני רבנן דס"ל טיבא הוה כלכם וע"ז קאמר שמחו נדיקים והרנינו כל ישרי לכדיוקא וא"כ לפ"ז שמת
יאמרו גבו דוד לעולם שכר מנוח בהאי עלמא איכא ואחאי לא אגין על דוד דלמא יאמרו טיבא הוה כלכו דוד אמר
ולבו חלל בקרבי אין יצ"ה שולט בו וא"כ כדכריך אחאי נסיבת יפת תואר כי לא דכרה תורה אלא גגד יצ"ה אכל אכל
מי שיך לומר כגד יצ"הר מי שיס לו יצ"הר אכל אתה אמרת ולכי חלל בקרבי א"כ אין יצ"הר שולט כד וא"כ כדכריך
אחאי נסיבת יפת תואר וע"ז השיב דוד יפת תואר רחמנא שרי' לאו תשום יצ"הר וזהו שאמר יהו לנו תמים
כחוקיך למען לא אכוש לפ"ז א"ש . וכמדרש פ' בא יהו לנו תמים כחוקיך חקת הפסח ומקת הפרה למען לא אכוש לפ"ז
כ"ש דק לתרץ בהחילה מדרש תמוה כתחתי לעיל קומו לאו מתוך עמי א"ל משה וכי גבכים אכחנו כבוקר אכחנו וזל אין
א"ל הרי מתו כל מצרים סג' כי אמרו כלנו תמים א"ל ומבקש אתה שהכלה מתוך העבד אמה הרי אתם ברשותכם הרי

אהם עבדיו של הק"ה התחיל פרעה זנוח עד עכשיו הייתם עבדי אהל עכשיו הרי אהם בן חורין הרי אהם בדרשותם
 צריכין אהם להלל הק"ה שאתם עבדיו שג' הללו עבדי ה' ע"כ דלכא רה קשה למאי נפקת מינה אמר פרעה כלנו מתום
 זלמאי דקדק מר"ע רצונך שתכלה ממך המכה אמור הרי אהם ברשותך אהל לפ"ז א"ש כי איתא במס' קידושין דף
 ע"ו עבד עברי נקנה בכסף ובשטר (וזו לפ"ע עבד קנס נמכרתם ולא בכסף תגאולה או' ספר כריתות אשר מכרתם א"כ
 אמאי רוצים לפרוק עול כי איתא במלק שישראל באותו דור אמרו עבד שמכרו רבו ואפה שגרסה בעלה כלום יש זה על
 זה לזה קאמר קרא קנס נמכרתם ועבד עברי נקנה בכסף וגם עבד עברי נקנה בשטר ואיה ספר כריתות) תנא וקונה
 את עצמו בשנים וכיוכל וכגרעון כסף ובמיתת אדון (ולכך הוציא הק"ה את ישראל ע"י שער ה"כ שהוא יוכל שנה
 תמימים שנה) וקאמר האי שטר ה"ד אלימא דכתב ליה שטרא דרמי' היינו כסף אלא שיחרור שטר למה לי לימא
 ליה באפי תרו זיל ופי' רש"י למה לי שטר הא אין גופו קנוי אלא חוב ממון עבודת שש שנים שיש עליו - ומשני רבא
 לשעמיה עבד עברי גופו קנוי עד שיגיעו ימי חיפוטו ע"כ א"כ א"כ אמר דגופו קנוי ולא הגיעו לא שש ולא יוכל
 אין לו תקנה אלא במיתת האדון לכך אמר פרעה למשה הרי כלנו מתים ואת' בעבד יוצא במיתת האדון וא"כ אם גופו
 קנוי איני יוצא אלא במיתת האדון אבל אם יאמר שאין גופו קנוי יוצא אף שלא במיתת האדון לכך אמר משה אם
 מבקש אתה שתכלה ממך המכה אמור הרי אהם בן חורין אמור דייקא ר"ל כמו שמקשה המקפן לימא ליה באפי תרו
 זיל כי אין גופו קנוי ולזה קאמר קרא ויקרא למשה ולא הוה ויאמר למשה ולא הוה דייקא באפי תרו ויאמר
 לאו היינו כמו שמקשה לימא באפי תרו זיל כאשר דברתם דייקא היינו כאשר דברתם אמור
 הרי אהם ברשותכם וא"כ לפי מה שקדמנו דמתו מזרים כדכתיב בנגפואי מזרים הוא משום דאמרין גופו
 קנוי והקדמנו אם גופו קנוי אזי אסור לילך בעקפיפין כדכתיב אמרי נמכר גאולה תהיה לו שלא למשכנו ויאל וע"כ
 כדאמרין לעיל כי הוציאם שלא בזמנו כדי שלא ישקעו בשער הכ' של סטרא אקרא כי אמורים לאדם חטא כדי
 שיזכה חבירו ובאגדה תפירש טעם לפסק על שום - שפסק הק"ה על כתיב בית אבותינו בנגפואי את מזרים שג' ואמרתם
 זבח פסק הוא לוי' יאמר פסק על כתיב בית ישראל בנגפואי את מזרים ואת כתיבו היל א"כ מכך קרבן פסק מוכח
 דאמורים לאדם חטא כדי שיזכה חבירו ומכך פרה יהיה מוכח דאין דאמורים לאדם חטא כדי שיזכה חבירו משום
 דאין ד"ל דלא היו ישראל ראוי' לאותו מעשה רק להראות תשובה כי אמרו' לאדם חטא כדי שיזכה חבירו א"כ אמאי
 צוה הק"ה להביא פרה אדומה כדי שהביא אמו יתקנה את בנה היינו חטא עגל הלא היה רק כדי להראות תשובה אלא
 ע"כ אין אמורים לאדם חטא כדי שיזכה חבירו וא"כ גבי דוד לא אמרינן שעשה כדי להראות תשובה אבל אימתי יש
 לקרוא זו אם יש טעם לפסק ויש טעם לפרה אדומה אבל מאמר דגבי שניהם כתיב תק בלי טעם א"כ יש לומר דמותר
 לאדם לעשות עבירה כדי שיזכה חבירו והא דליוה הק"ה להביא פרה הלא אין טעם למצוה זו וכן גבי פסק כתיב תק
 ולזה קאמר יהי לבי תמים בחקיק דייקא מדכתיב תק כתיב הפסק דייקא ומקת הפרה תקת דייקא וליכא טעם אז לא
 אפשר יבזה תבין מה שפירש דש' וזאת תקת התורה לפי שהטען וא"ה שאלו' מה טעם למצוה ומה טעם יש בה לכך כתיב
 תקת תקת) ואין לשאל בה והוא מוכן לפ"ו : **וַיְבָרֶךְ** תבין הפסק רחוק מרשעי' ושועה כי חקיק לא דרשו כי דרש
 במדר נחלת בנימין האי פסוק על תשובה כי רחוק מרשעי' תשובה : **וַיְבָרֶךְ** א"ש כי פי' לרשעי' ללמוד דתשובה מהני
 מכך זה דלא הו' ישראל ראוי' לאותו מעשה אלא להראות תשובה וא"ה כיון שלא עשאו אלא להראות תשובה כפרה
 למה אבל לפירוש השני זאת תקת הפרה תקת חקתי ואין להרהר אמריה א"כ מוכח שלא עשאו אלא כדי להראות תשובה
 וזה רחוק מרשעי' ישועה כי חקיק לא דרשו : **וַיְבָרֶךְ** תבין דברי אגדה ר' ישעיהו אל אומר כל מי שלא אמר ג' דברים
 אלו בפסק לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסק מצוה ומרור פסק זו שאנו אוכלי' על שום מה על שום שפסק הק"ה על כתיב
 בני ישראל בנגפואי את מזרים וכו' מצוה זו שאנו אוכלין על שום שלא הסתיק בנקת אבותינו להחמיר עד שגאלם
 ממ"ה וכן דוד האר"ז"ל והנה כ' שערים דמסאבות יש ואם היו ישראל מעבדין עוד במזרים רגע לא הייריכולין
 לצאת לצולם כי היו נשקעים בשער ה"כ דס' א' וזהו שלא הסתיק בנקת אבותינו להחמיר - מרור זה שאנו אוכלים על
 שום מה על שום שמררו את חיותם במזרים שג' וימררו את חיותם בעבודה קשה וכו' : ולפ"ז א"ש כי מכך קרבן פסק
 מוכח שהיה לפרעה בישראל קנין הגוף וא"כ קשיא איך הוציאן הק"ה שלא בזמנו כי קרא גזל הגוי וכתיב ידקדק
 עם קיניהו רק הקדמנו כי אמורים לאדם חטא כדי שיזכה חבירו והטעם הוא כדי שלא יהיו נשקעין בשער ה"ג לזה

אמר שאז פסק שאנו אוכלין כו' אשר פס' על בהו בני ישראל כנגפו את מצרי' וא"כ מוכת שהי' לפירעה קנין הגו' וא"כ היאך הוציאו בעל כרחו וע"ז קאמר מנה זו שאבו אוכלין על שום שלא הפסיק בנקת אבותינו להחמיץ שלא יהיו נשקעין בשער כ' של טומאה ועשה הק' כה' והוציאו בעל כרחו אף דכתיב אחריו כמכר גאולה תהיה לנו שלא ימשכנו ויחא עשה הק' כה' כדי שלא ישקענו בכ' שערו טומאה אכל ודאי אם אומרים לאדם קטא כדין הוציא וכנ"ל אכל לפי דברירי שעת כגמ' תהקיף רב שעת וכו' אומרו' לאדם קטא כדי שיוכה תכירך עדיון הקושי במקומה עומדה אידן הוציאו הק' כה' את ישראל שלא בזמנו אכל באמת יש עוד תירץ בדברירי' לכו קושי שעבוד השלים ת' שנה וא"כ כדין הוציא קכ"ה ולזה קאמר כיוקשה לך וכנ"ל מכח פסק ומנה ומרור לזה קאמר מרור זה שאנו אוכלין על שמררו את קייבם במצרים סכ' ויאמררו את קייבם בעבודה קשה א"כ זה השלים הת' שנה ובזמנו הוציא הק' כה' את ישראל ממצרים וזהו ותעל קועתם לפני האלהים מן העבודה היונו קושי שעבוד דאל"כ הרי עדיון לא נשלמות שנים :

ליקוטים

מספר יפה עינים ולהרץ פקוקים אליו ולהתאם שמוען השמעו לי בקולו והיית' לי סגולה מכל העמים וגו' ואחס תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדושרק לתרץ בתחלה מה שאית' ביחזקאל ותרבי ותגדלי ותבא בעדי עדיוס שדוים נכונו ושערך זמח ואת ערוס וערו' . איתא במשנה במס' בהובות דף ק"ז כותבין לכתולה שנים עשר חודש משתבע' הבעל לפרנס' את עצמה ופי' רש"י להזהיר על עסקי תופה להכין תכשיטין לפרנס' עצמה בתכשיטין וקאמר בגמרא אמר רב הונא בגרה יוס' א' ונתקדשה כותנים לה שלשים יום כאלמנה ופי' רש"י שכיון שבגרה היא מכיכה תכשיטין קודם בגרות שאינה רוצה לשהות עוד . איתא במס' נדה דף מ"ז כפ' בא סי' דף מ"ח משלו משל אמרו חכמים באשה פגה כותיל ולמל פגה עודה היזוקת כותיל אלו ומוי נעירי' זמל כיון שבגרה טוב אין לאביו רשות כה' ופי' רש"י פגה כל זמן שאין לה סימנן לא כדדין ולא כשערות וכו' ע"ס . איתא במדרש רבה פ' נשא ט' כיהטטה אשה רבין פתרו קרו' במעשה עגל איש זה הק' כה' שנקרא איש שכ' ה' איש מלמחמ כי הטטה אלו ישראל שהיו מאפוריו כמה דכתיב קרו מהר ומתרגמין קטו כפריע והם נקראים אשתו שכ' והיה ביום ההוא תקראו וגו' וכן הוא אומר וקדשם היום ומחר קדושים תהיו ומעלה כו מעל זו מעילת עכו"ם כמה דתימא למעול מעל כה' ע"כ . במדרש נשא אפריון עשה לו המלך שלמה זה משכן א"ר עקיבא משום ריב"ם משל למה ד' למלך שהיה לו בת והיה אוהב אותה יותר מדאי כל זמן שבתו היתה קטנה הי' מדבר עמה בפרהסי' ראה אותה כקצר היה מדבר עמה כיון שהגדילה ובאה לידי סימנים אמר המלך אין זו כבודה אלא עשו לה פאפולין וכו' כך כשראה הקב"ה את ישראל במצרים הונו נערים דכתיב כי נער ישראל ואוהביו ראה אותם על קוים היה מדבר עמם וכו' וכיון שקבלו את התורה ונעשה אומה שלימה ואמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע אמר הק' כה' אין שמען של בני שאהי' מדבר עמם בפרהסי' אלא עשו לי משכן ע"כ הרי עד שלא הוקם המשכן היה להם דין קטנה . איתא במס' נדה אמר רבא קטנה ממאנת וכו' מכאן ואילך אינה ממאנת ע"כ וכוה תבין מה דאי' בדברירי' רז"ל שלא נענשו ישראל אע"פ שקבלו התורה עד שנשנית באהל מועד לפ"ז א"ש כי קודם לזה היה להם דין קטנה שיכולה למאן ויש להוכיח מן גמרא דהיה לישראל דין קטנה במצרים כי איתא למה היו התראה והמכות ו"כ קדשים הוא מגד דין הגמ' שנוהנין לכתולה ו"כ קדשים מיום שתבעה הבעל וכתאן שהקב"ה רצה לקדש את ישראל לאשה ולכך היה ממשיך שנים עשר חודש אכל הקדמנו כי לכוגרת אין כוהנין רק שלשים יום כדין אלמנה גם ידוע שאותו מעשה של עגל היה קודם המשכן שהרי לזה הקב"ה לעשות משכן שיבא משכן ויכפר על שעשו עגל והקדמנו כי קודם שנבנה המשכן היה להם דין קטנה וא"כ לפי זה אין להאשים את ישראל מכח שעשו את העגל מאחר שנתקדשו לקב"ה הלא הי' להם דין קטנה שהכולה למאן בבעלה לכך הוכיח הנביא את ישראל ותרבי ותגדלי פיית' כדין בגרות והראי' ותבא בעדי עדיוס שדוים נכונו ושערך זמח אכל תאמר אידן אפשר שהיה לי דין בגרות הלא כתן לי הק' כה' זמן י"ב חודש והלא להכוגרת אין כותבין רק שלשים יום ולא יותר לזה קאמר להא זיל בהר טעמא כמו שפיר' רש"י כי מקתמא כבד הכינה שאינה תרצה לשהות עוד לזה קאמר ואת ערוס וערו' . **ובזה** יתורץ מדרש המוה כפ' כי תשא את ראש בני ישראל הק' ד' רבים אומרים לנפשי אין ישועה' לו באלהים סלה רבים אומרים לנפשי אלו ישראל אומה ששמעה אנכי ולא יהיה לך ולכסוף עשו את עגל כלום יש הקנה מאי היו דייקי' אומה ששמעה לפ"ז א"ש כי הקדמנו כיון שקבלו את התורה נעשה אומה שלימה אמר הק' כה' אין כבודי שאדבר עמה' בפרהסי' א"כ מכח שנקרא אומה שלימה היה להם דין בגרות

ואות אינם יכולין למאן שיטלהם דין אשם חוש שויבת . ולכך אמרו אומנו' העכו"ם אומה ששמעה אנכי ולא יפה
לך אומה דייקא כיון שנק' כלטון אומה יש להם דין גדולה כלום יש להם תקנה וזה ג"כ נאה היה לר' לאכותינו לומר
נעשה ונשמע שמה לאמר אלהיך ישראל ר"ל מאמר שהקדמנו מאמר שקבלו התורה ונעשו אומה שלמה ואמרו כל
אשר דבר י"י נעשה ונשמע הי' להם דין גדול והוא כ"ל לא שייך למאן ומה מאוד יוכן לי שאמר נעשה נעשו ישראל את
העגל כתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלה הדברים אשר צוה ה' את שכתותי השמרו וכמדברש אית'
ואתה תדבר אל בני ישראל לא ע"י מלאך ולא ע"י שליח כי איתא בזרע בירך ז"ל כי במצות שכתה הי' הקב"ה מקדש
את ישראל בקדושה כח"ש אך את שכתותי השמרו וגו' לדעת כי אנו י"י מקדישכפ"ז ל" ע"י השבת אנו מקדש אהכס
מקדישכס דייקא הרי דשכת הם ממש קידושין וקי"ל בהלכות קידושין דמצוה לקדש את האשה הוא בעצמו לא ע"י שליח
(ראיתא בגמ' האיך מקדש בו וכשלומו הפתא לו מקדש בשלומו מיבעי' וקאמר מצוה בו ויהר מכשלומו) וע"כ כשכת
לקדש את ישראל בקדושה שכת אמר ואתה תדבר אל בני ישראל אתה ולא ע"י שליח :

ובזה

מיושב מ"ש ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר עליהם זה הדבר אשר צוה י"י ששה ימים וגו' ויש
להקשות למה הפס לשון זה הדבר כי ידוע משארז"ל כל הנביאי' נתנבאו בכה ומשה בזה הדבר משמע
דהו מעלה יתירה וקבלתי דהכוונה דשאר הנביאי' לא היו הדבור עצמים מדבר מתוך גרום אלא היו שומעין
הדבר מן הקב"ה והוא"כ דיברו הם לישראל מה שמעו אבל מעלת משה היו יתירה על זה שהדבור גופא נכנס להוד
פיו ומדבר כביכול מתוך פיו של משה וד"ל בזה הדבר דזהו עצמו השמיעות קול של הקב"ה ותוכן דבריו היה כמצוה
שכתה הי' מקדש את ישראל לקב"ה הי' בריך לומר כלטון זה הדבר כי מצוה לקדש בו ויהר מכשלומו ע"כ . דקשה
הלא כבר נקדשו ישראל במתן תורה לאשה אבל לפ"ז מבואר כי בהקלה הי' להם דין קטנה ויבולי' הי' למאן וא"כ
כשחזרו ואמרו אלה אלהיך ישראל חזרו מקידושין ראשונים' כדון קטנה שתכולה למאן לכך היו צריכין לחזור ולקדש
ע"י קידושין אחרים היינו ע"י שכת . וזהו פי' הפסוק עד אכא מאנחם לשמור מצותי וסודותי ראוי כי ה'
נתן לכם השכת לפ"ז מבואר דקשה מה זה עד אנה מאנחם ר"ל עד מתי תהיו לכם דין קטנה שתמאן הלא נתן לכם
שכת שהם קידושין . ועפ"ז יתורן גמ' בתלק דף ק"ה אמר שמואל באו עשרה בני אדם וישבו לפניו א"ל חזרו
בתשובה אמרו לו עבד שמכרו רבו ואשה שגרשה בעלה כלום יש זה לזה כלום א"ל הקב"ה לכיאל לך אמור להם איזה
ספר כריתות אשר שלמתי ע"כ . ולפ"ז מבואר כי איתא במס' יבמות דף ק"ח ז"ל מיאכה בו וכשאת לאתר זנה גרשה
מותרת לחזור לו מיאכה בו והפזורה נתן לה גט ונשא לאתר ונתארמל' או נקגרשה אסורה לחזור לזה הכלל גט
אתר מיתון אסור לחזור לו ע"כ . וא"כ ישראל שיצאו כתתלה במיתון וא"כ נקדשו ע"י שכת לקב"ה וכשרצו לחזור
בקב"ה אמרו אשה שגרשה בעלה ונשאת לאתר כלום יש לזה על זה כלום שגרשה דייקא לזה שפיר השיב הקב"ה
לך אמור להם איזה ספר כריתות כי לא נהגרשה וא"כ יש להם תקנה . ובהו יתורן מדרש ילקוט ז"ל לעתידה
שתאמר לפניו רבש"ע כבר כתבה לאמר הן ישלת איש אשתו והלכה וביתה לאיש אחר הישוב אלי' עוד א"ל כלום כתבת
אלא איש והלא כבר נאמר כי אל אנכי ולא איש וכי גרושים אתם לי בית ישראל והלא כבר נאמר אי' ספר כריתות
אמכס אשר שלמתי ע"כ רק קשה למה לי שכי פירושים והלא כמד תירון סגי לפ"ז א"ש . רק לתרן בתתלה מדרש
הז"ל נאה הי' לאכותינו לומר נעשה ונשמע שמה לאמר אלה אלהיך ישראל הלא הקדמנו כי הקב"ה קידש ישראל ע"י
התורה . אית' בגמ' פ"ק דקידושין פ' האשה נקנית ולימא האיך קונה ומשני ס"ד אפי' בעל כרתה הנא האשה
ניקנית דמדעת' אין בעל כרתה לא אית' בפ' ר' עקיבא דף פ"ח ויתיצבו בתתית ההר א"ר אבדימי בר סמא
מלמד שכפה הק"כ עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם ההא קבורתכם
א"ר אמא בר' יעקב מכאן מודעה רבה לאורייתא פי' רש"י יש להם תשובה שקבלו כאונם וההוב' כתבו בד"ה כפה
עליהם ההר כגיגית וא"פ שכבר הקדיתו נעשה ונשמע וכו' ע"ש א"כ מכאן שהקדיתו נעשה ונשמע מוכח שקבל
ברצון ושפיר נאה היה לאכותינו לומר נעשה ונשמע שמה נאה לומר אלה אלהיך כי בשלמא כל' שאמרו נעשה ונשמע
לא היה קשה הלא יש להם דין אשה איש שזינתה כי הלא הקדושין היה כאונם ואינם קדושין אבל מאמר שאמרו נעשה
ונשמע ממש שקבלו ברצון א"כ אין להם הירון . וע"פ שיטה זו יתורן מה שר"י פי' ויקחו לי תרומה מאת כל
איש לי לבתי . איתא במדרש הובא כילקוט פ' בשלת והמים להם קומה שירד קמאל' ואמר לפניו רבש"ע לא עבדו

ישראל ע"ז במצרים ואתה עושה להם נסים וכו' ונתמלא עליהם סימה וביקש להטביען מיד השיב לו הק"ה שוטה
 שבעולם וכי לדעתן עבדוהו והלא לא עבדוהו אלא מהוך הטירוף ומהוך השעבוד ואת דן שוגג כמזיד ואונס כרצון וכו'
 ואיתא בורע בירך בשם מגלה עמוקות דמה שכדונו המצרים במים הטעם לפי שישראל הם כאשת איש להק"ה והמצרים
 שלזדקקו לישראל בת זוגו של הק"ה נדונו ככא על אשת איש שדינו בחנק וידוע דדין ד' מיתות לא בטלוזמי שנתחייב
 חנק טובע בכפר לכך נדונו במים וא"כ לפי זה למאי דמאל קטרג על ישראל שעבדו ע"ז ורצה לדונם כדן אשה
 שזינתה תחת בעלה הקת זרים שדינה ג"כ בחנק והשיב הק"ה וכו' לדעתן ואת דן שוגג כמזיד ואונס כרצון ר"ל הרי
 אנוסים היו ויש להם דין אשה שנאנסה תחת בעלה דפטורה מחנק ע"כ . איתא במס' כתובות דף כ"א ע"כ אחר
 רבא כל שהקילתה באונס ופופה כרצון אפילו היא אומרת הכינו לו שאלמלא לא נזקק לה היא שוברתו מותרת מ"ט ינר
 אלבשה תניא כותי' דרבא ופיה לא נתפסה אקורה הא נתפסה מותרת ויש לך אחרת אע"פ שנתפסה אקורה ואיוזו או
 אש"ז כהן ע"כ : איתא בסנהדרין דף ל"ט א' ל' ההוא מינא לר' אבא אלהיכם כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה כי קברו
 למשה במאי טבלע"כ . וא"כ לפי זה למה תירץ הק"ה והלא לא עבדוהו אלא מהוך אונס ומחמת אונס מותרת כדכתיב
 והיא לא נתפסה אקורה הא נתפסה מותרת והרי קאמר שם ויש לך אחרת אע"פ שנתפסה אקורה ואיוזו או אשה כהן וא"כ
 כשאר הקטרוג ח"ו על ישראל לכך פי' ויקחו לי תרומה לא משום דקב"ה אקרוי כהן דויקחו לי היוינו לשמי ולא משום דקב"ה
 אקרוי כהן וע"פ זה יחורץ מדרש רבה פ' בשלח הו"ו בקרננו אם אין אמרו ישראל אנו מהרהרים כלבינו אם הק"ה כה
 יודע מה שכלבנו נעבדנו ואם לאו לא נעבדנו מיד ויבא עמלק ע"כ . איתא במדרש ילקוט בירמיה אפי' ה' חוקר לב וכוונת
 בליות וגו' משל לאררכי' שכנה את המדינות חדרים חדרים ומערות לאחר ימים נעשה גנבי והיו בני המדינה מטמינים
 בפניו כתיב חדרים וכהוך המערות אמר להם שוטים תפנו מה אתם מטמינים והלא אני הוא שעשיתי את המערות
 ואת חדרים כך הוי המעמיקים מ"ה לקטור ענה ע"כ : א"כ מכת שהק"ה כותן לכנות מוכת שהוא כרא את
 אדם . איתא בפ' אחר דינו ממוכות דף ל"ט א' ל' ההוא אמבשי לאמימר מפלגך לעלאי דהורמיו מפלגך לתתאי
 דאהורמיו א"ל א"כ היכי שביק ליה אהורמיו להורמיו לעבורי מיה בארעא ופי' רש"י יודע אני ע"י כי שוף דמסלייד
 למעלה דהורמיו עד כדאמרינן הורמיו בר לילתא כככא בתרא . דאהורמיו הק"ה קריליה הכי והשיכלו היכי שביק
 דאהורמיו להורמיו לעברו מים סרוקים בארעי' א"כ היכי מניח אהורמיו להעביר מים בארצו שכל מה שאדם מכניס דרך
 שיו מוציא דרך הנקבים התפתונים ע"כ . א"כ מאחר דק"ה יודע מקשבות של אדם מוכת דהוא כרא את אדם וכיון
 הוא כרא את אדם מוכת ג"כ שהוא יתיד כרא העולם ואין עוד אחר : הקדמנו לעיל גמ' והיא לא נתפסה אקורה
 הא נתפסה מותרת ויש לך אחרת אע"פ שנתפסה אקורה ואיוזו או אשה כהן אמר רב יהודה אמר שמואל והא לא נתפסה אקורה
 אקורה הא נתפסה מותרת ויש לך אחרת אע"פ שלא נתפסה מותרת ואיוזו זה שקידושין קדושי טעות שאפילו בנה
 זורכב על כתיפה משאכא והילכת ופי' רש"י קדושי טעות על תנאי ולא נתקיים התנאי אם זינתה תהיו מותרת לפי
 ואינה אשתו אלא פנויה בעלמא היא ע"כ והנה בתלמית הדיבור של הק"ה אל ישראל ע"י משה שאמר לך אל העם
 קדשם שילמוד מזה שהק"ה קידש את ישראל כהיב כו"ל כה תאמר לבית יעקב והגיד לבני ישראל אהם ראיהם אשר
 נשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי כשרים ואביא אתכם אלי ועתה אם שמעו ושמעו בקולי ושמרתם את בריתי
 הייתם לי קבולה מכל העמים כי לי כל הארץ ע"כ . א"כ הפאר הש"י לישראל כי לי כל הארץ . איתא במשנה במסכת
 ידושין המקדש את האשה ע"מ שיש לו בית כור ויש לו רק קני בית כור הוי קידושי טעות ע"כ לכך ישראל שנתקדשו
 קב"ה והק"ה אמר להן כילי כל הארץ היינו ממש ע"מ שיש לו בית כור וא"כ ישראל אמרו איך אנו יודעין שכל הארץ
 זא שלו ושהוא יתיד בעולמו א"כ אין כאן קידושי טעות והוכחנו מכת שהק"ה כותן לכנות מוכת שהוא ינר האדם
 כיון שהוא ינר את האדם מוכת שהוא לכדו יתיד ולכך אמרו אנו מהרהרים כלבינו והוא יהיה יודע מה שכלבינו א"כ
 כח שהוא יתיד וא"כ קדושי' הוי קדושי גמורים ואז נעבדנו ואם לא ידע מה שכלבינו א"כ אין כל העולם כולו שלו
 א"כ הוי קדושי טעות ויכולה למאן מיד ויבא עמלק כתיב גבי עמלק וכו' את אשר עשה לך עמלק בדרך בנאתכם
 מצרים ויוכב כך כל הנמשלים אחריו ודרשו רז"ל ויוכב כך כל הנמשלים חלמד שאתך מילותיהן וזרקן כלפי מעלה
 ו' דקשה מה זה מדה כנגד מדה הלא הק"ה משלם מדה כנגד מדה אבל כל"עך כי איתא במס' גיגה דף י"ב ע"כ
 מר רב יהודה אמר רב בשעה שברא הק"ה את העולם היה תרתיב והולך כשהי פקעיות של שתי עד שגער כו' הק"ה כה

והעמידו שאלמר עמודי שמים ירשפו ויתמהו מגערתו והיונו דאמר רש"ל כל מ"ד חנו אל שדי פרו
ורכה אכי שאלמתי די לעולם ותימא מנא לך הא שיסת"ק שנה ולא יותר ולא פקוח וי"ל דנפקא לון מן שדי שיס בו ג'
אוחיות שי"ן דל"ה יו"ד קמ"ג ה"ו ד הנעלם מן שדי ויעלה ת"ק ע"כ. רק ע"ז קשה למה העמיד הק"כ דוקא ת"ק ולא
רמזו כשם שדי אבל כל"ע עד כי איתא בפרדס וכחוקוני הובא בזרע בירד"פ' ואתחנן ז' לשמו של הק"כ אדני כתיב
קל"ד פעמים בתורה כי כן ר"ת וס"ת של מזרח מערב דרום לומר שהם סגורו' אבל צפון אינו בכלל עד שיבא הקב"ה
ויסגרה והניח פרוץ לדון בו לע"ה הכ לעובד עכו"ם שיאמר לעכו"ם הנא יראתכם אם תוכל לקגור רוח צפון שהו
פתוח וכשתמנה כל אלפא בית' תמצא ת"ק למזרח וכן למערב וכן לדרום כנגד ת"ק שנים שיס מהלך ע"פ רוחב
אמת ע"כ. א"כ היה מוכרח לברא העולם ע"י שם שדי ודוקא ה"ק כי בזה מראה שקב"ה הוא יחיד בעולם ולא
שני לו וכדי שיהיה לאדם זכרון לזה תמיד כל"ע דרמזו לו כל זה במילה שבכשרו כי ז' לכיוני הובא בילקוט תר
ערך מילה קי' ט' על ידי המילה יש באדם שם שדי כי כשראשו וזרועותיו זקופי' הוא כדמו' וז' וכשצוטט יד שמאל
וימינו קמה הוא כדמות ד' והמילה היא ר' הרי שדי אבל בעכו"ם קסרו' ונשאר ש"ד ע"כ. דלכאורה קשה למה עש
הקב"ה וקבע שם שדי באדם לפי דרכיו א"ש כי בזה יזכור תמיד שם שדי אשר מכת זה מוכח דקב"ה הוא יחיד ולא
לפי זה שפיר הוא מדה כנגד מדה כי ישראל רצו לפרוק עול מעליהם באומרים כי קידושי טעות היה דהלא הקב"ה א"ה
כי לו כל הארץ וזה היו רוצים לכחון אם הוא יודע מה שיהיה מהרהרים וע"ז קשה הלא היה להם לראות במז
שבכשרם כי מכת זה מוכח שקב"ה הוא יחיד ולכך כתיב מכשרי אחזה אלוה אלא ע"כ שלא רצו להאמינו ולכך במד
בא עליהם עמלק ויזנב שתחך מילותיהן וזרקן כלפי מעלה ושפיר' הוא מדה כנגד מדה. ולכך היה מדויק הקב"ה הן עש
אם שמוע השמעו בקולי ושמתם את פרותי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ ר"ל מכת הבדית הד
כי לי כל הארץ. ולכך גבי עכו"ם מנטרף מחשבה כמעשה כי מכת שקב"ה מעניש על המחשבה מוכח שהוא יח
ואין שני: וי"פ זה יהורץ מדרש רבה פ' פקודי משכן העדות היות הוא שכתמנה מפי הקב"ה א"ר יצחק מ
למלך שנטל אשה ותיבנה יותר מדאי כעס עלי' והניחה והיה אומרים שכיכותיה אינו חוזר עלי' עוד. לוימים שלח
ואמר כנדי את פלטיין שלי וכו' באותה שעה ידעו שכתרצה המלך כך הקב"ה חיבב את ישראל להביאם לפני הר סי
ונתן להם את התורה וקראן מלכים סנא' ואחס תהיו לי ממלכת כהנים אחר ארבעים יום חטאו אותה שעה א
העכו"ם אינו מתרצה להם עוד שאלמר אמרו בגוים לא יוסף עוד לגור כיון שהלך משה לבקש רחמים עליה
מיד קלח להם הקב"ה שנא' ויאמר קלחתי כדברך אמר משה הודיעני לעיני עכו"ם א"ל הקב"ה הייך הרי אכי מש
שכינתי בתוכם שכ' ועשו לי מקדש ע"כ. דקשה למה פרט ונתן להם התורה וקרבם לפני הר סיני וקרא אותן מלכי ש
ואחס תהיו לי ממלכת כהנים ואח"כ חטאו א"כ אין להם כפרה לפ"ז א"ש רק ליתן טעם בפסוק כה תאמר לבית יש
ותגיד לפני ישראל אתם ראיתן אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי כשרים ואביא אתכם אלי ועשה אס' שמ
וגו' והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ ואחס תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים תדבר
בני ישראל דקשה הקב"ה היה מתפאר כי לי כל הארץ וככ"ל. ולמאי נפקא מינה שנתן שכח זה לישראל ואחס ת
לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וקאמר אלה הדברים תדבר אל בני ישראל אבל לפ"ז א"ש כי אית' שם בגמ' הכ"ל ת
שבויין מלכות הרי הן כשבויין ופי' רש"י ומותרין לבעליהם בכני לכסין איכן כשבויין ובהניא אפכא ומשני מלכ
אמלכות לא קשי' הא במלכות אחשורוש הא במלכות בן נצר ופי' רש"י במלכות אחשורוש הן כשבויין לפי שמלך ג'
הו' וידע שלא ישאנה ובעילת' באונס ע"כ וא"כ לפי זה הלא ישראל היו במצרים כבז' ושפלי' והקב"ה שהוא יחיד ומ
על כל העולם לא יעלה על דעת ישראל שיקח' הקב"ה לאשה ולכך קאמר כה תאמר לבית יעקב וגו' כי לי כל הא
וא"כ מכת שקב"ה התפאר כי לי כל הארץ פשיטא לא יעלו על דעתם שיקח הקב"ה אותם לאשה והמה רק באכז
לכך אמר הקב"ה ואחס תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש א"כ ראויים אתם לי: עוד יש לי ליתן טעם ולכך אמ
א"ה חיבב הקב"ה את ישראל להביאם לפני הר סיני וקרא אותן מלכי שכ' ואחס תהיו לי ממלכת כהנים א"כ ראוי
הם לקב"ה ומסתמא דעתם היה שהקב"ה יקדש אותן לאשה וקדושין המה קדושין גמורים ולכסוף חטאו א"כ כל
יש להם תקנה משום דהוה ליה כאשה שזינתה תחת בעלה וא"כ כלום יש להם תקנה אבל הקב"ה כדי להצילן ל
לעשות מקדש כי הקדמנו כי אחר שבבנה המקדש היה להם דין בוגרת אבל קודם לזה היה להם דין קטנה שיכו
למאן

למאן ולכך כשביקש משה שוודיע לא"ה שמחל להם לכך אמר ועשן לי מקדש ושכנתי בתוכם לרמוז כי עד עתה היה להם דין קטנה שיכולה למאן ומכאן והלאה כשזויה לעשות משכן או יש להם דין גדולה . ועפ"ו יתורץ מה דא"י שארו"ל שלשה מצוות נצטוו ישראל ככניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות בית המקדש ולהכרית זרעו של עמלק ע"כ : דקשה איך תלוי להכרית זרעו של עמלק לכנין בית המקדש ולמה ככניסתן לארץ ולפ"ו א"ש . כי א"י במדרש אמר אברהם רבש"ע א"ס או אהה כותן לי בית המקדש ת"ק על ת"ק לא נחת לי כלו' ונתן לו הקב"ה : דלכאורה קשה למאי כפקא מינה ביקש שיתן לו דוקא שיהיה בית המקדש ת"ק על ת"ק . אית' בילקוט קדש ערך כריאת עולם ס' מ"ג מלאכת ששת ימי בראשית לא נשלמה עד שככה שלמה בית המקדש ושעל כן כאמר אשר ברא אלהים לעשות ולא כתיב ועשה ע"כ : **והנה** הקדמנו טעם לת"ק שנה שמקנה הארץ ועד קנה הארץ שנה מוכת שקדוש ברוך הוא יתיד לכך ביקש אברהם שיבנה בית המקדש ת"ק על ת"ק שהוא נגד כריאת שמים וארץ ובה יודע שקדוש ברוך הוא הוא יתיד ואין שני לו וזהו נורא אלהים ממקדשיך . **והנה** ברש"י פ' בראשית א"ר יצחק לא היה צריך להתחיל התורה רק מן הקדש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל ומה שעם פחה מבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת לה' נחלת גוים שאם יאמרו אומי' העכו"ס לישראל ליקטים אתם שכבשתם ארצות ז' גוים הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא . הוא בראש ונתנה לאשר ישר בעיניו וכרצונו כטל מהם ונתנו לנו ע"כ . לכך מיד בכניסתן לא"י שלא יאמרו ליקטים אתם לכך לזה הקב"ה לבנות בית המקדש דמוכת דכולי עלמא דיליה וכרצונו נתנה להם ונתן לנו . ולכך נזה להכרית זרעו של עמלק כי הקדמנו כי עמלק סתם הכרית דישאל וזרקו כלפיו מעלה והקדמנו כי מכח הכרית מוכת דק"ה הוא יתיד לכך הניאמנו לארץ דמוכת דקב"ה הוא יתיד והוא פגים בזה לכך כתיב גבי עמלק מקה תמקה את זכר עמלק מתחת השמים דיוקא כי שמים הוא תפארת ותחת השמים הוא קוד יסוד ולכך כתיב לא תשכח כי סוד יסוד הוא ספר זכרון : וע"פ מה שכתבנו יתורץ סמיכות סוף התורה דמקיים ולכל היד המוקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל ופי' רש"י ולכל ביד המוקה שקבל את התורה וכו' לעיני כל ישראל שנשאו לבו לשכור את הלוחות לעיניהם שנאמר ואשכרם לעיניהם והתורה פתחה בראשית ברא אלהים וגו' . לפ"ו א"ש כי אית' טעם ששיכר משה את הלוחות שתידון כפניו' ולא כאשת איש כי הלוחות התורה המה היו קדושים רק יהיה קשה הלא לישראל היה תנאי כי הקב"ה אמר לך אל העם וקדשהם כי לי כל הארץ ומהיכן ידעו שכל הארץ הוא של הקב"ה ואז המה קדושים גמורין דלמא סברו ישראל דלאו כ"ע דיליה הוא והיו קדושי טעות ואז אפילו בנה מורכב על כתיבה ממאנת והולכת לזה קאמר לעיני כל ישראל בראשית ברא אלהים שפתח התורה מבראשית ולא מהקודש הזה לכם אלא ע"כ להראות כי כולו עלמא דיליה וא"כ היו קדושים גמורין ואז היה ישראל סיוכים ת"ו כדין אשה איש שזינת' ולכך שיכר משה את הלוחות שתדונו כדין פנוי' ולא כאשת איש : וע"פ זה הכין בטוב טעם למה קידש הקב"ה את ישראל ע"י השבת כמו שהארכתי לעיל ולפ"ו מבואר מאוד כי אית' כפ' בראשית ע' קע"טו"ל כד בראשית ע"ה עלמא עבד האי ברית וקיים עליה עלמא דכתיב דא ברית דעלמא וכו' וארס עבר על האי ברית וכו' האי ברית אהרמיו באות יו"ד אות זעירא עקרא ויסודא דעלמא כד אזליד בר' אורי על אטמוי נקרא שמי' שתזל ארכר כי יו"ד למהו שית כגין דעבר עליה וכו' ות"ת כד קאיתו ישראל על טורא דסיני עאל כין תרין אתוון אלין רזא דברית ומאן איהו כ' ועאל כין תרין אתוון וכד עאל כ' רזא דברית כין תרין אתוון אלין דאינון שין תו"ו דאשתארו ויהיב לישראל ואהעביד שנת ע"כ . והנה הקדמנו כי מכח הכרית מוכת שהקב"ה יתיד וכולי עלמא דילי' וא"כ קידושי קדושים גמורין ולכך כדי שלא יאמרו מי יומר דכ"ע דילי' והקב"ה התפאר כשעפ' קידושים כי לי כל הארץ לכך קידש אותם ע"י שנת שהוא מרומז על הכרית שמוכת דכ"ע דיליה אך יש עוד לטעון שדין קטנה היה להם שתוכל למאן כי אית' ג' מעידין זה על זה הקב"ה שנת וישאל וכהה אית' נגמ' הובא כפ' מ"ס' ל"ה קטן פקול להעיד וילפינון מדכתיב ועמדו שני האנשים דאמי אעדים דאי אבעלי דין ק' וכי אנשים באים לדין ולא נשים זהו אלו נתן לנו את השבת ולא קרבינו לפני ה' ס' דיינו :

עבד דכתיב עבדו הם ואקרון בניו דכתיב בניו אתם לי ואלהיכם בזמנא דידע ליה לכר נש לקב"ה בארת כלל כר
אקרו עבד דעבד פקודא דמאר' ולית ליה רשו לאפשה בגניזו וכרוזין דכיתיה בזמנא דידע כר נש בארת פרט כר
אקרו בן רחמא דלוי כבן דפיש בגניזו ככל רוזין דכיתיה ע"כ ולזה כתיב שזו פי' מדוע דכרתם בעברי כמ
ר"ל שיקרא עבד לא בן עבדו משה בכל ביתי נאמן הוא וא"כ אף שנקר' עבד נאמן הוא לזה יש לפרש ישמח משה במת
חלקו אבל תאמר הלא הוא יקרא ומעלה יתירא ויש כבן מעבד וקאמר עבד נאמן קראת לו וכ"ת הלא הוא הו
נקרא ג"כ בסוד בן לזה קאמר כליל תפארת נתת לו בעמדו לפניך על סר סיני ושני לוחות כידו אז זכה למד
תפארת שהוא סוד בן כדאיתא ברע"ו מהימנא וישראל דאקרו' בניו דאיכון ככלל בן וכת דאיכון תפארת ומלכו
וזו שאנו מברכין עוטר ישראל בתפארת"ה שישראל בקוד בן הנקרא תפארת וע"פ מה שכתבנו לעיל כרמז רובו ככולו
בשיר השירים ז"ל שיר השירים אשר לשלמה ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיק מיון לרית שמניך טובים וגו' משכ
אחריו כרונה הפיאתי המלך חדריו נגילה ונשמחה כך נזכרה דודיק מיון אהבוך שמורה אני ונאווה וגו' ופי' רש"י ש
רכותינו כל שלמה הזמורים בשיר השירים קודש מלך שהשלוס שלו וכל השירים אשר נאמרו להק"ה מאת עדה
ועמו כנסת ישראל א"ר עקיבא לא היה העולם כדאי שנתנו בו שיר השירים סכל הכתובים קודש ושיר השירים קודש
קדשים וכו' שכולו יראה שמים וקבול עול מלכות ישקני מנשיקות פיהו פי' רש"י וזה השיר אומרת בגלותה ובאלמנו"ת
פי' יתן לי ישקני המלך שלמה מנשיקות פיהו מאז וכו' כהתן אל הכלה פה אל פה וכו' משכני אחריו כרונה אני שמעתי
משלוחך רמז שאמרת למשכני ואני אמרתי אחריו כרונה להיות לך לאשה הכיאתי המלך חדריו וגם היום עוד
לי גילה ושמחה אשר נדבקתי כך וכו' מושרים אהבוך אהבה עזה וכו' הגידה לי שאהבה כפשי איכה תרעה איכה
תרכיך בזהרים שלמה אהיה כעטי' על עדרי חכירך ופי' רש"י אומרת כנסת ישראל לפניו כאשה לבעלה הגידה לי
שאהבה כפשי איכה תרעה בזהרים בגלותה הוה שהיא עת זרה וכו' על עדרי חכירך בן גודו אומת הסמוכים
על העכו"ם ויש להם מלכים ושרים מנהיגים אותם וכו' . שיר השירים אמות לנו קטנה ושדים אין לה
נעשה לאחותינו ביום שידבר בה אם תומה היא נכנה עליה טירת כסף וגו' אני תומה ושדי כמגדלות אז הייתה
בעיניו כמוצאת שלום וכו' כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנוטרו' את פרוי כרת דודי ודמי לך לזכי
לעופר האילים על הרי בשמים ופי' רש"י בפסוק הקודם מים רבים לא יוכלו לכבות האהבה ונכרוה לא ישטפה
מים רבים עכ"ם ונברות שריהם ומלכיהם לא ישטפה ע"י חוזק ואימה ופתוי אסיתן איש כל הון ביתו כד
להמיר אהבתך וכו' אז היותי בעיניו כמוצאת שלום ככלה הנמצאות שלימה ומוצאת שלום בבית בעלה אם תומה אם
תחזיק באמונה' וכיראת להיות' כחומת נחשת שלא יכנסו לתוכה ר"ל שלא תתקן כס והס לא יכאו כה ולא תתפתח
להם ע"כ : אית' בכתובות דף כ"ו ע"כ האשה שנתכסה בידי עכו"ם ע"י ממון מותרת לבעלה ע"י נפשות אסורה
אמר רב שמואל בר רבינא אמר רב לא שנו אלא שיד ישראל תקיפה על אומות העכו"ם אבל יד עכו"ם תקיפה על
עממין אפילו ע"י ממון אסורה לבעלה ופי' רש"י ע"י נפשות שהיה' נידונה למות אסורה לבעלה הואיל ונוהגין בה
הפקר חוששין שמא נתרצית באחד מהן ע"כ גם הקדמנו הא דקחני האשה נקנית ולא קחני האיש קונה וקאמר
ס"ד אפילו בעל כרחו קמ"ל האיש קונה מדעה אין בעל כרחו לא והקדמנו ויחויבנו בתקנית ההר מלמד שכפ
הק"ה עליהן את ההר כגיגית ומכת זה קאמר מכאן מודע' רכה לאורייתא לומר אנוכי' היו וא"כ לפי זה אין
קדושין הופסין רק הוס' הקשו והא אמרו נעשה ונשמע ותרצו מה שתרצו ומכיל הכותב ז"ל אמר אברהם בתקומו
איתא שכפית ההר היה על תורה שבע"פ ע"כ איהא במפרשים על פסוק אחר וקדם יצרתני כי תורה שבכתב הוא דר
מישור א' ב' ג' ד' וכו' ותורה שבע"פ הוא מן הש"ק צפ"עם ולזה קאמר שיר השירים אשר לשלמה מה שנאמר מ
כנסת ישראל לך לאשה ובראי' שהיא המלך חדריו רק אם אמר יאמ' הלא היו נרכיבין לכפיות ההר כגיגית אבל הקדמת
עליה' ההר כגיגית לכך קאמר משכני אחריו כרונה תיכף בשמעתי משלוחך שאמרת למשכני ואני אמרתי היכף אקרו
נרונה להיות לך לאשה ובראי' שהיא המלך חדריו רק אם אמר יאמ' הלא היו נרכיבין לכפיות ההר כגיגית אבל הקדמת
כי כפיות ההר היה על תורה שבעל פה זהו נגילה ונשמחה כ"ך בכ"ב אותיות התורה מישראל אהבוך מישראל דיוק
היינו מה שהוא דרך ישר שהוא תורה שבכתב וזהו שמורה אני ונאווה כנעשה עגל ונאווה כנעשה כי בשלמא כל
מישראל אהבוך א"כ נעשה ונשמע סותר מעשה עגל כי מה טענה היה להם אנוסה הלא אמרו נעשה ונשמע אנו
מאמר כי מישראל אהבוך אם בן כפיות ההר היה על תורה שבעל פה וא"כ שמורה אני ונאווה כנעשה עגל ונאווה כנעשה

זבמה

שהקדמנו כי קטנה כל זמן שאין לה סימני' וככ"ל יכולה למאן אבל אחר שיש לה סימני' בגרות שוב אינה יכולה למאן והו' דאמר אהו' לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחותיכו ביום שידבר בה וכדפי' מן עכו"ם המפתים את ישראל לעבוד' עכו"ם אבל ישראל אומרים אני תומה להקזיק כאמונתי שלא לשמוע לעכו"ם וכ"ת למה הלא יש להם דין קטנה וקאמרו ושדי כמגדלות ר"ל כי שדים נכזבו וא"כ יש לי דין גדולה ומכת זה אזכה לזה כי אז הייתי בעיניו כמנחת שלום אמרי רבנן ככלה שנמא' שלמה בבית חמי' ול' וירדו פה לילך ולהגיד שכתה כבית אחיה ובגמ' בכחובות דף ע"ב והיה ביום ההוא כאס'ת' הקראתי אישיו ולא הקראתי עוד בעלה א"ר יומקן ככלה בבית חמי' ולא ככלת בבית אחיה ופי' רש"י לשון אישות . ובמה שכתבנו לעיל היה לישראל דין קטנה עד אחר שנכנה בית המקדש וככ"ל בזה תבין מדרש רבה שיר השירים מאהל מועד א"ר אלעזר אע"פ שנתנה התורה מקינו לא נעששו עלי' ישראל עד שנתפרשה להם כאהל מועד שנא' עד הבאתיו אל בית חמי זה הר סיני ואל קור הורתי זה אהל מועד שמשם נתקיינו ישראל על ההוראה ע"כ ולפ"ז הוא מוכן :

כתב

הרמב"ם ז"ל דחמץ בע"פ משש שעות עד הערב אינו אסור אלא מדרכנן וכל הכך קראתי דדרשינן בריש מבילתן מלא השקט על חמץ ומאך ביום הראשון כולהו אסמכהא ניכחו . ונראה לי להביא ראיה לפירושו מפני ששמעתי מקשין לפירוש ר"ת ז"ל בדף י"ב שהברית מכת כמה קושיות דהא דתניא א"ר יהודא אימתי אני אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה שלא נשעה ביעורו אבל נשעה ביעורו השכתוב בכל דבר ופירש ר"ת ז"ל דשעת ביעורו היינו שעה ששית ושלא נשעה ביעורו היינו משש ואילך וזה היפוך מפרש"י ז"ל ע"ש וא"כ הא דאמרינן בריש פ' כל שעה עבר זמנו אסור בהנאתו כן הוא נמשנה ופריך הש"ס עלה פשיטא ומשני לא צריכא אלא לשעות דרבנן ובתרי הכי פריך הש"ס אהא דקתני קיפא ולא יסיק בו תנור וכיריים פשיטא ומשני לא צריכא אלא לר' יהודא דאמר אין ביעור חמץ אלא שריפה וכל הנשרפין אפרן מותר וא"כ ה"א דכהדי דקא שריף ליה ליתנהי מיניה קמ"ל ובמשנה הכי איתא עבר זמנו אסור בהנאתו ולא יסיק בו כו' ומזה הלשון משמע דנחא גונו איירי וכיון דאוקמינא עבר זמנו אסור בהנאתו נשעה ששית א"כ איך מוקים ולא יסיק בו כו' כר"י דהא נשעה שיסית ר"י מודה דהשכתוב בכל דבר לפי' ר"ת ז"ל . ונראה לי דהא קשה עוד דרש"י ז"ל כתב לא גרסינן פשיטא דעבר זמנו אסור בהנאתו דהא כמה תנאי' ל"ד חמץ בפסק מותר בהנאה והתוס' ז"ל כתבו דשפיר גרסינן פשיטא דפריך מדתנן לעיל בפ"ק דשורפין אלא דאסור בהנאה . ולפ"ז קשה מאי משני לשעות דרבנן דהא בפ"ק תנן בזה הל' ושורפין בהתולת שש : ואח"כ מנא תי שהמהרש"א ז"ל הרגיש בקושיא זו ותירונו אינו מוכן בטוב וכראש לי שהתוס' ז"ל כתבו בדף ד' ח' ע"כ דאע"ג דלר' ש"ליכא אלא חד קרא ומוקי לה לתוך הפסק מ"מ כע"כ ס"ל דקודם הפסק נמי אסור מדהנן כסוף פ"ק לר"ש שורפין קודם פסק ויליף לה מהנהו קראי דדרוש בריש מבילתן מלא השקט ומאך ביום הראשון ואע"ג דבהנאה וודאי שרי לר"ש מדאורייתא כדמוכח שמעתא מ"מ כיון דאסור באכילה מן התורה גזר ר"ש דשורפין משום דילמא אתי למיכל ע"כ וא"כ כשפיר משני דהתם קתני ר' יאומר שורפין בהתולת שש ו"א דווקא לדידיה דמשש ומעלה חמץ אסור בהנאה מן התורה ורבנן גזור אשעה ששית דלא בקיאי אינשי בשעות כדאיתא התם ואע"ג דהתם קתני כדברי ר' תנמי ושורפין בהתולת שש אפשר דאיהו נמי בהא סבר כר' יאומר דחמץ לאסור בהנאה מן התורה . אבל האי תנא סבר כר"ש בהא דחמץ לאחר שש מן התורה מותר בהנאה וקמ"ל דאפילו הכי מדרבנן אסור בהנאה דילמא אתי למיכל ככ"ל וזה מדוקדק מאוד בלישנא דש"ס דקאמר לשעות דרבנן ואי אשעה ששית לתורה קאי לשעה דרבנן מובעיליה אלא ככ"ל . כמאן לפ"ז מיירי מהני' דקתני עבר זמנו אסור בהנאתו כמשש ומעלה ושפיר מוקי' כר"י דאמר אין ביעור חמץ אלא שריפה ודוק אח"כ מנא תי כדברי הר"א ז"ל שכתב בשם בעל העיטור ז"ל שפירש דברי הש"ס לשעות דרבנן כמו שכתבתי ודו"ק :

ולפי

דברי התו' הכ"ל שפירשו דהא דקתני שורפין כדברי ר' ש"ש שורפין היינו מדרבנן דילמא אתי למיכל קשה איפכא דמאי פריך פשיטא משום דהנן בפ"ק דשורפין דאי מהתם ה"א דשורפין מדרבנן משום דילמא אתי למיכל וקמ"ל הכא דבאמת אסור בהנאה מנד הדין . והכא ה' השיב לי דלר' ליכא למומר הכי דהא ס"ל כמש תולין לא אוכלין ולא שורפין אלא לא חייש ר"י לדילמא אתי למיכל . וזה טעות גדול דהא אפילו נשעה שהיא מחזור עליו לשורפו דלא גזרי רבנן דילמא אתי למיכל . גזר ר' יהודא דילמא אתי למיכל כמבואר ו"הכא דר"ש

גזר דילמא אחי למיכל כ"ס ר"י אלף וודאי שאני שעה חמישית דקילא זק"ל וז"ע :

ולתריץ

גמר' במס' מכות דף ג' ע"א מעידין אנו באים פלוני שהוא בן גרושה ומלוכה אין אומרון יעשה זה פן גרושה תחתיו אלף לוקה . מנא ה"מ אמר ר' יבוסע בן לוי א"ק לו ולא לזרעו ולפסלו לדמיה ולא לזרעיה כעינן כאשר זמס וליכא בר פרא אמר קל וסומר ומה המחלל איכו מחלל כגון כהן שנשא גרושה הבא לחלל ולא חילל מיכו דין שלא יתחלל מתקיף לה רכינא ח"כ בטלתה תורת עדים זוממין ומה הסוקל איכו כסקל הבא לסקול ולא סקל איכו דין וכו' אלף מחזורתא כדשנינן מעיקרא ע"כ . וכתבו התוס' וז"ל ומה הסוקל איכו כסקל פי' הקונטרס כשהרגו אין כהרגין ודין הוא דבאו להרוג ולא הרגו דאין כהרג . וקשה מאי פריך שאני הכא דגלי קרא כהדיא דהכא לסקול ולא סקל דנסקל כההוא קרא גופיה דמויכו דהסוקל איכו כסקל דכתיב כאשר זמס ולא כאשר עשה לכך פירש"ת דהכי קאמר ומה הסוקל את סנירו באכנים נידון כסייף ולא כסקילה עדים שמעידין שפלוני חייב סקילה והוומי איכו דין וכו' עכ"ל : נ"ל לתרץ קושיתם על רש"י ז"ל דככסף משנה ז"ל נתן טעם כפרק עשרים מהלכות עדים על מה שזוהר התורה הרגו אין כהרגין משום דלא להווי להו כפרה משא"כ כשלא הרגו . ועוד כתב הוא ז"ל משום דאלהים נצב בעדת אל כדי שלא יטעו ואי לא הוי האי גברא בר קיובא לא היה מביט המקום שיצא מתחת הכ"ד לאכד גפס מישראל וזה הטעם הב' הביא הת"ט ז"ל בשם הרמ"ב ז"ל והנה היכו דאתרמי שהעידו עדים שפלוני חייב מיתה ונגמר דינו והוומי ואת"כ העידו עליו אתרים וכהרג בידים דוהוומיין עדיין קיימין מטעם הראשון כהרגין דלהווי להו כפרה שהרי לא כהרג על ידם . ולטעם הב' אין כהרגין שבע"כ היה הפלוני חייב . ולפי"ז ל' דתלמודא ס' ל' כטעם הב' זה"ק ומה הסוקל כלומר עדים שעל ידם כהרג בנידון איכו כהרגים מטעם הב' הכא לסקול ולא סקל כלומר שלא כסקל על ידם אבל כהרג ע"י אתרים פשיטא שלא כהרגין שהרי גם כאן שייך טעם הב' וק"ו הוא שהרי לא כהרג על ידם וזה מדוקרק מאוד בדברי רש"י ז"ל שכתב בד' ה' הכא לסקול ולא סקל שהווס עד שלא כהרג הכידון עכ"ל לודוק . (ואכן תכן לקצן כפירקין משום שלימה פיו שנים רואין אותו מחלון זה ושנים מחלון זה וכו' אם הוומה כת אחת מהן הוא והן כהרגין הרי שהוא כהרג תחילה . ועוד דלא לשתמיט תנא לאשמועינן כמו שכתב המה"ר שא"ז ל' לפי' ר' ת"ז ל' לודוק) . ולפי מה שכתב לקמן דברי הרמ"ב כס' נרדף למחוק זה שרשמי והבוחר יבחר :

שם

בתוס' הב' ל' לכך פי' ר"ת ומה הסוקל וכו' יש לדקדק גם לפי' ר"ת כמו שדקדקו בס' ז"ל לפי' רש"י ודשאני הכא דגלי קרא דלעיל כתבו התוספ' כד"ה כל הזוממין וכו' ז"ל וכן קשה דכתוספתא תניא אבל הזוממין שאין אתה יכול להמיתן במיתה הכתובה כגון אתה ממיתן בכל מיתה ודריש לה מקרא דוכעת הרע מקרבך ואמאי הא אמרינן בפ' נגמר הדין דהוי רוצח וגואל הדם שני כתובים והקשו המהר"ש ומה"הרס ז"ל דדילמא רוצח וגואל הדם הווי שני כתובים לענין שאר קייבי מיתות ועדים זוממין שאני דגלי בהו קרא וכעת הרע וגו' . והיה נראה לי לפרש דברי התוספתא כזה האופן דשם באותו הדף ע"כ איתא עדים זוממין אין נמכרין בעבד עברי סבר ר' המכוכא למימר הכי מילי היכי דאית ליה לדמיה אבל היכא דלית ליה לדמיה אע"ג דאית להו לדמיה מזדכנו א"ל רבא ולימרו ליה אי חנת הוי לך מי מזדכנת וכו' לפ"ז מקשים התוספתא אפילו אי תימא דרוצח וג"ה הווי כתובים לענין שאר קייבי מיתות האידך כתבה התורה גבי עדים זוממין שנוכל להמיתם בכל מיתה ולימרו אי אנת לא נוכל להמיתך במיתה שרצינו להמיתך היתה כפטר לגמרי אכן כמי דהא על תנאי זה באנו להעיד כך וכאשר זמס כתיב כנ"ל גבי עבד עברי .

אח"כ מצאתי פירוש זה מקצה בחידושי הלכות ולא הביא הראיה מעבד עברי ע"ש . ולפי"ז קשה דהתוספ' תירצו ע"ז בשם הר' יוסף וז"ל דרוצח וג"ה הווי כתובים לענין שלא נלמוד מהם שאר קייבי מיתות אף במיתה שאינה מד' מיתות אבל מארבע מיתות פשיטא במיתתם וכו' עכ"ל ולפי"ז קשה מאי אקשי רכינא א"כ בוטלת וכו' ומה הסוקל וכו' דילמא שאני הכא דגלי קרא דהא אי תימא האיק"ו ומה הסוקל וכו' לפי' ר"ת ז"ל ונכבד כר"ש דסבר דסדר ד' מיתות הוא שריפה סקילה חנק והרג א"כ לא מצינו לחייב עדים זוממין לעולם יותר מהרג וכיון דקי"ל אי אהה רשאי למושכה להקמיר ולהמית איש במיתה החמורה מאותה מיתה הראויה לו כמו גבי קייבי מיתות שנתערבו א"כ ע"כ הא דגלי קרא גבי עדים זוממין וכעת הרע שאם לא נוכל להמיתן במיתה השנייה להן שנתמיתם בכל מיתה ע"כ במיתה שאינה מד' מיתות כיון דקי"ל כר"ש דסייף קי"ל וז"ל דהרא קושיין לדוכתא כיון דרוצח וג"ה הווי כתובים לענין שאר קייבי מיתות שלא במיתה בכל מיתה האידך כתבה התורה גבי עדים זוממין ולימרו וכו' כנ"ל דהא וודאי דליכא למימר אפכא

דרגת וג"ה הו"ב' כחובים לענין ד' מיתות דא"כ הו"ו להו לתוספ' לשנויי' הכא אלא ע"כ דלא אמרינן האיך ו' ודוק .
אבל כיון דרש"י ז"ל כתב בעירובין דף מ"ו ע"ב דקתם רבנן שלר"ש היוכו ר' יואמרין סס ר' יהודה ור"ש
 סלכה כר' יהודה אפשר דלזה קאמר הש"ס לעיל אלא מתוורתא כדשנין מעיקרא כלומר דהש"ס ידע דאיכא
 לשנויי' גם שנויא דבר פדא ולא קשה הא דרבינא דאפשר דבר פדא ס"ל כר"ש כנ"ל אלא דמתוורתא כדשנין מעיקרא
 דהיוכו לו ולא לזרעו דההוא שינויית אתי אליבא דכ"ע והאי שינויית כר"ש ימידאף ושלל אליבא דהילכתא ודו"ק .
ובדרך פלפול יש לפרש בזה דברי הרמ"ב כס והרא"ב כד ז"ל כפ' עשרים מהלכות עדים שהרמ"ב כס ז"ל כתב שם וז"ל אם
 נהרג זה שהעידו עליו ואח"כ הוזמו אין נהרגין שנאמר כאשר זמם ולא כאשר עשה ואם הלקו זה שהעידו עליו שהוא
 חייב מלקות ואח"כ הוזמו לוקין עכ"ל הרמ"ב כס ז"ל וכתב עליו הרא"ב כד ז"ל וז"ל ואם הרגו וכו' אמר אברהם שיבוש הוא
 זה עכ"ל וכתב הכסף משנה ז"ל כלומר שהרא"ב כד משיג על מה שפסק הרמ"ב כס כפיפא ואע"ג דנקט הרישא דמלקות
 לא בעינן כאשר זמם ומנא ליה הא אבל נראה כיון דטעמא דהרגו אין נהרגין משום אלהים בלבד וכו' כנ"ל והאי טעמא
 שייך דווקא במיתה כי קשה הדבר לפניו יתברך לאכד נפש מישראל ולא במלקות עכ"ל הכ"מ ז"ל . ולי נראה בדרך
 זה אחר שנדקדק בדברי הרא"ב כד ז"ל שכתב א"א שיבוש הוא זה ולא כתב שיבוש הוא אלא דהרא"ב כד מסכים עם הרמ"ב כס
 כפיפא וכטעם הכסף משנה ז"ל אלא דלפ"י יש להקשות בדברי הרמ"ב כס ז"ל כמה שכתב ברישא אם נהרג זה שהעידו
 עליו ואח"כ הוזמו אין נהרגין משמע דווקא שנהרג ואח"כ הוזמו והלא לפי הטעם שק"ל להרמ"ב כס בהאי דינא הוא משום
 אלהים בלבד וכו' מפילו אם הוזמו ואח"כ נהרג אין נהרגין כנ"ל אלא דלכאורה דברי הרמ"ב כס ז"ל נוקים ברישא ובפיפא
 דמדברי הגמרא הכ"ל מאתקפתא דרבינא לפי מה שפירשנו מוכח דהגמרא הכ"ל ס"ל דטעמא הוא משום אלהים בלבד
 וכו' מדבעי למילף בק"ו דהכא לסקול שלא יסקלו וגם מוכח דלפוס קושטא נהרגין אבל כל זה לפי הנוקמא שהביאו
 התוספתא לפיכך התוספתא הכ"ל אבל המהר"ש ז"ל הביא הנוקמא שהיה בתוספתא שלפניו ז"ל וז"ל אבל כל חייבי מיתות
 שאין אתה יכול להמיתם וכו' איבא לפרושי אתקפתא דרבינא כפירוש ר"ת ז"ל וא"כ היבא דאתרמי שהוזמו ואח"כ נהרג
 דאין נהרגין מכת הק"ו והא דהתנן במתני' שהכאתי לעול הוא והן נהרגין יש לפרש כמו שפירשו התוספתא בכמה
 מקומות על הוא וכו' באו על כערה המאורסה שבע"כ פירשו כנו ואח"כ הוא ולפי שלכאורה היה קשה בדברי הרמ"ב כס
 שם"כ או ברישא או בפיפא כנ"ל ע"כ מרשים הרא"ב כד ברישא וכתב שיבוש הוא זה כלומר דכפיפא כיחא אלא שברישא
 קשה ודוק . **אבל** נראה לי להביא ראיה לדברי הרא"ב כד ז"ל דאמרינן במכות דף י"א ע"ב כגמר דיכוש של הורג
 כשגגה בלא כ"ג אינו יוצא לעולם כגמר דינו וכעשה כ"ג בן גרושה ומלוכה פלוגי בה ר' אחי ור' יצחק כפסא חד אמר
 מתה כהונה פר"שי הרי הוא כמת ואינו גולה וחד אמר כטלה כהונה פר"שי אגלאי מילתא לתפרע שלא היה כ"ג והוי
 ליה כגמר דינו בלא כהן אינו יוצא לעולם ותרומיהו פלוגי אליביה דר' יהושע דהתנן היה עומד ומקריב וכודע שהוא
 בן גרושה ר' יהושע מכשיר מאן דאמר מתה כהונה סבר דטעמיה דר' יהושע כמו משום דמתה כהונה הוא ואידך סבר
 ר' יהושע גופיה מודה דכטלה כהונה אלא דלא נתחללה העבודה שעבד עד הנה משום דכתיב בדרך ה' חילו ופועל ידיו
 חרפה מפילו חללין ע"כ . ולפ"י קשה כיוון דאמרינן בסנהדרין שההורג את חברו כענש עליו ועל זרעו שנאמר
 קול דמי אחיד וכו' ולפ"י איך אמרינן לעיל דעדים זוממין אין כעשין בן גרושה שנאמר ועשיתם לו ולא לזרעו
 וצרכינן וליפסקוהו לדידיה ולא לפסלו לזרעיה ומשני בעינן כאשר זמם וליבא והא ע"כ הא דכתבה התורה לו ולא
 לזרעו לא הקפידה התורה לזרעו דעתיד להוליד דא"כ איך הורגין עדים זוממין הא הורגין גם זרעיו העתידים
 בדכתיב קול דמי אחיד וכתביב לו ולא לזרעו אלא ע"כ שהתורה הקפידה רק לזרעו שהוליד כבר וא"כ למ"ד דסבר
 דטעמיה דר' יהושע לאו משום בך ה' חילו אלא דסבר מתה כהונה וא"כ כסם שהעבודה לא נתחללה וגם ההורג יוצא
 על ידו ולא אמרינן דכטלה כהונה א"כ גם כגוי שהוליד עד השתא אינם חללים דליבא שום טעם לחלק ביניהן זא"כ
 אמאי אין עדים זוממין כעשים בן גרושה והא שפיר מתקיים בהו"א אשר זמם שלפי עידותן לא היה נפסל זרע שנולד
 כבר וא"כ ליפסקו לדידהו ולא לזרעיהו . ונראה דהרמ"ב כס כתב להא דר' יהושע וכתב הטעם משום בך ה' חילו
 ואח"כ כתב ולאחר שהעידו עליו לא יעבוד עוד ואם עבד לא חילל . וכתב הכסף משנה דכיון שהכשיר הכתוב
 שבודתו שעבד כבר אף שאגלאי מילתא למפרע שלא היה כהן דקו"ל כטלה כהונה א"כ גם מבאן ולהכא מכשירין
 כדשכח מההוא קתא גופיה . ולפ"י ז"ל דגם מ"ד מתה כהונה וסבר לה להבי מכתקרא קפירא ליהג"כ הביא

תפארת יפה עינים ישראל

דרישא דצירך ה' חילו ומכעי ליה למכאן ולהכא ולפ' ז' כמו שאמרינן לר' יהושע בן לוי משום דלא מתקיים בהו כאשר
זמם שפיר משום הכי לא מקיימינן כלל הכי כמי נימא למ' דמהה כהונה כיון שא"א לקיים בהו כאשר זמם וגם ולא
כאשר עשה דהא העבודה שעבד כבר כשירה וגם אם יעבוד עוד בדעביד כשירה וא"כ לא מצינו כאשר עשה כלומר
שהב' ד' עשו מעשה על פיהם ונמלא מוכח דכאשר זמם ולא כאשר עשה קאי אכל פולין ולא אחיבוד כפסם כלבד כמו
שרצה לפרש הכ"מ אליביה דהרמ"כ ז"ל . והנה הרמ"כ ז"ל כהכנס עוד שגם גבי ממון אכ' שילם על פיהם והוזמו
משליו וכתב הכ"מ הטעם בשם התוספה משום דאיהו בחורה לא קרינן ביה כאשר עשה . ולפי דבריכו הכ"מ למיגרע
גרע דאדרבה היכי דלא קרינן כאשר עשה לא מקיימינן כאשר זמם כלל אלא דהכ"מ כהכנס עוד טעם אחר דגבי
ממון עונשין מן הדיון ולפיכך ק"ו כאשר עשה מכאשר זמם וע"כ דקדק הרא"כ בד' וכתב שיבוס הוא זה כלומר אכל מה
שכתב בסיפא גבי ממון ככון רוא מטעם הכ' ודוק . **מכות** דף כ' ע"א כל הזוממין מקדימין לאותה מיתה חוץ
זכו' כתבו התוספתו ל' פירש בקונטרס מקדימין כלומר שאין להם נס והמלטה לצפות למיתה אחרת אלא משכימין
לאותה מיתה שנגמר לנידון שהעידו עליו ע"כ וקשה דמאי קמ"ל ונראה דלא קשי' מידי לפי מה שפירשו התוס' בדף
זה ע"כ על הא דאתקיף רבינא א"כ לימא ומה הסוקל אינו נסקל הכא לסקול ולא קקל אינו דין וכו' ופי' בשם ר"ת ז"ל
כלומר הסוקל את חבירו באכנים ומת נידון בסייף ואינו נסקל הכא לסקול ולא סקל כלומר עדים שכלו לסקול שהעידו
עליו שהוא חייב קילה והוזמו אינו דין ע"כ . וכתב במהר"ש א"ש דהא העידו עליו שהוא חייב שריפה או חנק
לר"ש ע"ש ולפ' ז' קמ"ל מתני' כל הזוממין מקדימין לאותה מיתה ופירש רש"י שאין להם לצפות למיתה אחרת ע"כ .
כלומר דלא תימה הק"ו הנ"ל וד"וק :

כתב

הרמב"ם ז"ל כפ' ד' מהל' רוצח ז"ל . המתכווין לפרג את זה והרג את זה פטור ממיתה כ' דומן שהשלומין
ומן הגלות עכ"ל . וכתב עליו הראב"ד ז"ל וז' לואין הלכה כן עכ"ל וזהמליך בעדו הכ"מ ז"ל וז' למדקאמר
בש"ס ז"ל כתכווין להרוג את זה והרג את זה חייב ור"ש פוטר ופריך ולר"ש האין ונתתה כפש תחת כפש דגבי
דמיו וולדת ל"ל . ממון וכדרכ'י וכתב הכי קאמר הש"ס אמר רבא האי תנא דבי קוקיא מפקא מדרבי ומפקי'
מדרבנן דלידיה לאו בר קטלא הוא ולא בר ממון הוא ומשמע קצת דרבא דנהרא הוא סבירא ליה כתנא דבי קוקיא
ולפיכך פסק כמותו עכ"ל וליכראה דהר"א מזרקי' ז"ל כתב בפ' וישלח דהא דקיימאלן דרודף שיכול להצילו
בא' מאיבריו אינו כיתן ליהרג אבל לגבי הכרדף עצמו כין כך ובין כך כיתן ליהרג ועיין בפי' הטעם לזה .
ולכאורה קשה דהא אמרינן בסנהדרין דף ע"ד ע"ב דעלה דהיה דרודף שיכול להצילו הכ"ל מ"ש דכתיב כי יגדו אנשים
יחדיו ואמר רבי אלעזר במצות שבמיתה הכתוב מדבר דכתיב ואם אסון יהיה ונתה כפש תחת כפש ואפ' ה אמר רחמנא
ולא יהיה אסון ענוש יענש א"א בשלומא יכול להצילו בא' מאיבריו אינו כיתן וכו' הוינו דמשכת לה דיענש כגון
שיכול להציל בא' וכו' אלא א"א יכול להציל בא' וכו' כמי כיתן היבא משכת לה דענש עכ"ל להש"ס ע"ש באורך : ולפי
דברי הרא"ש הכ"ל אכתי קשה לפום קושטא היבא משכת לה דענש . ונראה דהתוס' ז"ל להקשו בפ' ביגד הרגל
וכפ' אלו נערות אהא דאמרינן בסוף הגזול וכפ' בן קורר ומורה דהרודף את הכרדוף ושיכר כלים כין של
כרדוף ובין של כל אדם אע"ג דהוה מיתה לזה פטור וכפ' קמא דסנהדרין מחייבין לעדים זוממין במיתה לזה וממון
לזה ותירצו שני תירוטים הא' דככל מקום מיתה לזה וממון לזה חייב כרודף דלעולם הוי מיתק' וממון לאחד כיון
שכל אדם חייב להצילו כנפשו וזה תירץ ריב"א ז"ל . ור"ת פירש איפכא דלעולם מיתה לזה וממון לזה פטור כר
מעדים זוממין משום דבעינן שהתקיים כאשר זמם כלפי כל אחד וא' ע"כ . ולפי התירץ הראשון אהא שפיר דה"ק
הש"ס בשלומא אי אמרת יכול להצילו בא' מאיבריו אינו כיתן להצילו כנפשו שפיר משכת לה דענש כגון שיכול
להצילו בא' מאיבריו דאע"ג דאכתי חייב מיתה לכרדף מ"מ כיון דהוי מיתה לכרדף וממון לבעל חייב . אלא א"א
יכול להצילו בא' מאיבריו כמי כיתן להצילו כנפשו אמאי יענש כיון דחייב מיתה גם לבעל דהא גם הנעל חייב
להצילו . אבל לפירוט ר"ת הכ"ל קשה . והנה ר"ת ז"ל הביא ראיה לדבריו הא דקיימאלן דהיבא דקיים ליה
בדרבה מינה פטור וממון כפקא לן מדכתיב ואם לא יהיה אסון ענוש יענש ודייקין הא אם יהיה אסון לא יענש
והתם הוה מיתה לאשה וממון לבעל ואומר ר"י דאינה ראוי' דהתם כיון שהולדות בגוף האשה חייב מיתה ושלומין
ל"א ע"כ לשון התוס' בכתובות דף ג' א' וכן כתבו עוד בקוף פ' ביגד הרגל והנה התוס' בפ' אלוהן הגמרפין

וזכר' אלו נערות דף ל"ה הקשו וז"ל דלמא דכו חזקיא דכורא ליה דתכוון להרג את זה והרג את זה פטור מיתה
 וממון : האי קרא ואם אסון יהי' ונתת נפש תסתקנפש במאי מוקים ליה ותירצו דלדידיה רישא דקרא אסלא יהיה
 אסון היינו אסון ממע וסיפא דקרא דאם אסון יהיה היינו דין אסון פירש שנתכוון לאשה . ועוד תירצו דלדידיה
 לא קאי קרא דאסון אשה אלא אמירו שנתכוון לו ולא איירו קרא בנתכוון להרג את זה והרג את זה זכר' הנשרפין
 משמע דלא ניתא לפו בשינויא קמא משום דלא הוי רישא דומיא דסיפא ע"ס . ולפי זה לפום האי שינויא בתרא
 דסיפא דקרא ואם אסון יהיה איירו שהרג את חבירו ואי ניתא רישא דומיא דסיפא א"כ הא דכתיב כרישא ואם לא
 יהיה אסון למי באסון מכירו איירו ומיניה דייקנן הא אם יהיה אסון לא יעגש אע"ג דהוי מיתה לחבירו ותשלומין
 לבעל א"כ ההוכחה של ר"ז ל קיימת לא מניין לדחויי' כדדחי לה ר"ז ל והשתא ניתא דפשוט ומפורסם בכל
 הפוסקים ז"ל דמאי דמשמע מסתמא דש"ס הכי הילכתא ובקיגנון יהיה כך דתרווייהו הרמב"ם והראב"ד ז"ל ס"ל
 סברת הר"א מזרמי ז"ל אלא דהראב"ד ז"ל ס"ל כשינויא בתרא הכ"ל וההוכחה של ר"ז ל קיימת וא"כ ע"כ סתמא
 דש"ס שדף ע"ד הכ"ל ס"ל שלא כדחזקיה הרמב"ם ז"ל ס"ל כשינויא קמא והדמיי' שדמה ר"ז ל קיימת וא"כ מניין
 לומר כשינויא קמא שדף ע"ד הכ"ל שכל מקום מיתה לזה וממון לזה חייב בר' מרודף ואתי שפיר כך קוביא שדף
 ע"ד הכ"ל אף אליביה דחזקיה גביון דרבא שהיא בתרא כוותי' ס"ל הכי קי"ל ומ"כ דברי הרמב"ם והראב"ד נוסים ודו"ק :
סנהדרין דף ט"ו המתלל שנת (דקשיב ליה הנא לעיל כנסקלין ומפרש הכא כגון שחללו בדבר וכו') בדבר
 שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת גמרא . מפלל דאיכא מידי דחלול שנת הוי ואין
 חייבין עליו כרת וחטאת מאי הוי הכערה אליבא דר' יוסיו וכו' . וכתבו התוספ' ז"ל לאו למימרא דכל חייבין
 על שגגתו חטאת חייבין על זדונו כרת דהא איסי דאמר כפ"ק דשנת ואינו חייב על אהה מהן ופי' הקו' ור"ת
 היינו סקילה אבל חטאת חייבין אלא אתי למימר דכל שאין חייבין חטאת אין חייבין סקילה עכ"ל ודכריהם תמוהים
 דהא שס"ק דשנת כתבו התוספות אחר שכתבו פי' הקו' ור"ת ז"ל והא דאמרינן לקמן כפ' בתרא אליבא דרמי
 בר חמי אהך מתני' המתלל את השנת וכו' דהכי קאמר כל שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה אומר
 ריב"א דאליביה דר' מיבר חמי אתי' הך מתני' דלא כאיסי דלאיסי איכא דוכתא דחייב חטאת ולא סקילה עכ"ל וא"כ
 איך הוכיחו כאן בפשיטות מדאיסי . ובטרכ שכח אל הביאור נקדים מה שהקשה בש"ת חות יאיר אהא דאיתא
 כפ' הזורק אמר ר"י אמר שמואל מקושש מעביר ד' אמות הוי . במתניתא הנא תולש הוי ופריך למאי נפקא מינה ומשני
 לכדרכ וכו' עד ואינו חייב על אהה מהן ר"י פשיטא ליה דמעביר חייב ומתני' פשיטא ליה דתולש חייב ע"כ והקשה
 הוא ז"ל דמאי מספקא ליה לש"ס איזו היא המלאכה שאין חייבין עלי' כיון דידעינן דאית ליה לר' יוסי הכערה ללאו
 יצאת מסתמא אית לן למימר דאיסיס"ל כדר' יוסיו וכו' ל דלא קשי' מידי דגרסינן כפ"ק דשנת ז"ל המוציא מר"ה
 לר"ה חייב על שגגתו חטאת ועל זדונו סקילה ופריך חטאת פשיטא ומשני סקילה איצטרין ליה הא כמי פשיטא ומשני
 לכדאיסי וכו' וכתבו התוס' מדלא משני אפירכא קמייחא דחטאת פשיטא דאיצטרין לכדאיסי דסבר סתמא דש"ס
 דלא איירו איסי אלא בסקילה אבל חטאת חייבין על כולם וכו' ת"מ ל לקתמא דתלמודא הא ז"ל דסבר סתמא דש"ס
 דסתמא לא פליג איסי אסתמא דמתני' דפ' כלל גדול דפ' כלל גדול דפ' חטאת על כולם והא דאמרי' כפ' בתרא
 אליבא דרמי בר חמי וכו' ככ"ל זהו תוכן כוונתן אף שאין זה לשונם : ולכאורה קשה דילמא סובר רמי בר חמי דהא
 דאמר איסי אינו חייב על אהה מהן היינו לא חטאת ולא סקילה וא"כ אתיא שפיר הך מתני' דסנהדרין כאיסי אלא
 דהיא מתנית' דפ' כלל גדול אתי' דלא כאיסי כיון דקוף קוף אליב' דרמי בר חמי אתי' קדא מתני' דלא כאיסי
 אליב' ולא ס"ל דהכא דסובר דמסתמא לא פליג איסי אסתמא משנה . אלא דהתוס' הוכיחו דפ"כ לא סובר רמי בר חמי
 זה הפירוש בדאיסי דהא ע"כ לא פליג רמי שהיא אמורא אכרייתא וכיון שמצינו כפ' הזורק מהניתא שאמרה דמקושש
 תולש הוי ומפרשינן דמשמעין הך מתניתא דהא דתני איסי אינו חייב על אהה מהן דלאו היינו תולש דאל"כ למאי
 כ"מ ככ"ל שמעינן מהא דהיא מתניתא מספקא ליה בדאיסי איזו היא המלאכה שאין חייבין עלי' ומדלא סברה ההיא
 כרייתא דמסתמא סובר איסי כר' יוסי דהכערה ללאו יצאה ע"כ דהיא כרייתא סברה הפירוש בדאיסי דאין חייבין
 סקילה אבל חטאת חייבין והכערה כיון דללאו יצאה אין חייבין עלי' לא סקילה ולא חטאת כדאמרינן בהדי'
 כפ' הדרין ככ"ל שמעינן מהא דהכרייתא סברה הפירוש בדאיסי שאין חייבין סקילה אבל חטאת חייבין א"כ כבודאי

לא פליג רמישהוא אמורא אברויחא ולומר הפירוש בדאיסי שאינו חייב לא קקילה ולא מטאתוהא דלא הוכיחו
לעיל אסתמא דתלמודא משום דשם לא כתבו דרך הוכחה לא דפשיטא להו דפשיטא ליה לסתמא דתלמודא דלא פליג
איסי אמתי' דכלל גדול דהא ברשונה היתה הגירסא בדאיסי ואינו חייב לא אמת ופריך הש"ס והתנן אכות מלאכות
זכו' וא"ר יוחנן שאם עשאתן זכו' עד דמטיק אלא אימא אינו חייב על אמת מהן ע"כ לא עלתה על דעת התוספות
להקשות מכ"ל לתלמודא הא רק שאני לא העתקתי לשונם וכו' נסתלקה קושיא קות יאיר ז"ל : וכו' נכונים דברי
התוספות דסנהדרין שהתלכנו כיון דהתם קאמר הש"ס להדיא שהכערה אין חייבין עלי' לא קקילה ולא מטאת
וזוין דהכריותא דפ' הזורק מספקא לה בדאיסי אינו היא המלאכה שאין חייבין עליה ולא סברה דאית' כר' יוסף
כתב הרמב"ם פ"ה מה' קוטה קטנה שהשיאה אבי' אס זנתה לרצונה אסורה לכעלה והרא"כ הישיג עליו וכתב
והלל אמרינן פיתוי קטנה אונס הוא . והרב המגיד השאיר דברי הרמ"ם כס' ב"ע דבאמת אית' בש"ס דיבמות ד'
ג"ג ע"ב והתוספות בש"ס דקוטה ד' כ"ח ע"כ הביאו כן בשם הירושלמי עכ"ל ע"ש שאריו וכן אית' בש"ס דיבמות
ד' ס' ע"כ . אבל מ"מ דהרמב"ם ז"ל למד כן מש"ס דכתובות ד' ט' א"ר אלעזר האמר פתח פתוח מלאהי נאמי
ואמאי ספק ספיקא הוא ספק תחתיו ספק אינו תחתיו ספק באונס ספק ברצון ומשני כגון דקביל בה אביה קידושין
פתחה מבתא' שנים ויבא' ושקיל ושרי שם הש"ס טובא ולכתר פריך מעשה שהיה ממיה לא אסרוה פי' רש"י ב'
שבע על דוד שהרי עדים הרבה ידעו הדבר וכשם שאסורה לכעל זכו' ומשניה התם אונס הוי ע"כ והנה לפי' רש"י
קשה טובא דאקרא איבעי ליה לאקשוני' ולשנוני' ומכא קושיא זו הוכרח הרמב"ם ללמוד הפשט בש"ס על כן
וממילא נשמע דין דהר"ם ז"ל והוא דכש"ס דסנהדרין ד' ס"ט קא השיב שם ומשמע שם דכשעה שלקח דוד את
בה שבע מבית אורי' לא היתה כי אם בה חמש שנים או שבע שנים ע"ש ואף שכתבו שם התוספות באות ד' ע"כ
ד"ה בידועו ז"ל דאע"פ שכדורות האחרונים נתנו חכמים סי' להנאת שערות לקטנה י"כ שנים ויבא' ולקטן י"ג
שנים ויבא' כדורות הראשונים היה זמן גדלות מקודם הרבה ע"ש כבר כתב שם המהר"ם ז"ל וז"ל וי"ל דלא כתב
כן לפני דורות הראשונים היה זמן גדלות קודם אלא למ"ד קטן אינו מוליד אבל לרב מקדא דאית ליה דקטן מוליד
וודאי דאית לן למימר כדורות הראשונים כמו היה זמן גדלות כדהשתא עכ"ל ע"ש שהכריח כן מדברי התוספות
והנה בש"ס דכתובות הנ"ל בשמעת' דפתח פתוח הקשו התוספות אשיכויא כגון דקבול בה כו' וז"ל וא"ת אכתי איכא
ספק ספיקא ספק באונס ספק ברצון ואת"ל ברצון ספק כשהיא קטנה ופתוי קטנה אונס הוא וי"ל דשם אונס חד הוא
עכ"ל והשתא יבואר דברי הרמב"ם ז"ל על כן דהקשה להרמ"ם קושי' הנ"ל דאקרא איבעי ליה לאקשוני' אלא ע"כ
ז"ל דאקרא לא מצי לאקשוני' דאע"ג דהמקשה לא ידע דהתם אונס הוי ע"ד דמשני מ"מ ככר ידע דבת שבע קטנה
היתה באותה שעה כדמוכח בש"ס דסנהדרין הנ"ל מקראי ופיתוי קטנה אונס הוא ולפ"ז קשה מאי מקשי כשתא אלא
ע"כ משום דמוקמינן להך שמעתא דר"א כגון דקביל בה וכו' וקשיא ליה ואכתי ס"ס הוא פיתוי קטנה אונס הוא
ולא ס"ל מאי דשנוי' ההוספות דשם אונס חד הוא אלא ס"ל דלא אמרינן פיתוי קטנה אונס הוא וע"כ הקשה והתריצין
השיב דאף דקוטטא הוא דלא אמרינן פיתוי קטנה אונס מ"מ התם אונס גמור הוי וא"כ מדברי המקשה והמתרץ
מוכח כן ודוק : **כתב** הנ"ל בא"ס קו' הנ"ל בשם הרב המגיד ז"ל וז"ל ההוצאה לפי שהיא באוכל ומשקה
ואע"פ שהיא כדברים אחרים אמרי' מהוך . והכערה אע"פ שאינה באוכלין ומשקין (ר"ל שאין הכערה כעשיית
באכל גופי' כמו ההוצאה כתוב לא הכערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת כשבת הוא דאסיר הא בי"ט שרי ודרשא
בן לפי שביום השבת מיוחד הוא דהא כשבת מיוחד קרא לעיל מיניה וביום הו' וכו' עכ"ל וז"ע קשה לפ"ז פלוגתא
ר' נתן ור' יוסף אי הכערה ללאו יצאת אי לתלק הא איצטרך קרא למילף מיניה דבי"ט שרי : ועיין בפסקים דף
ה' אמר רבאש"מ תלת זכו' : **בפסוק** יהושע . בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרות צורים ושוכ מול
את בני ישראל שנית כו' וכתוב בתרי' וזה הדבר אשר מל יהושע ופיר' שו"ל וזה הדבר ע"י דבור מל אותם אמר ליה
כסבורים אתם לירש את הארץ ערליס לא כך נאמר לאברהם ואתה את בריתי תשמור וגו' ונתתי לך ולזרעך וכו'
עכ"ל ולי כראש בדרך זה דהא יש לדקדק דלמאי נ"מ הוצרך יהושע להזכיר להם מה שנאמר לאברהם תיפוק ליה
דקב"ה למה למול אותם כעת הרי כזכר בפסוק הקודם . ונראה דהש"ך ז"ל כתב סוף קימין רס"ו וז"ל כתב
כ"ה בשם הרש"ך כן דמילה שלא בזמנה אין מלין ביום ה' משום דמיקלע שלישי למילה כשבת והוי כמתנה לחלל את

השבת ע"ש שחולק עליו והאריך קצת כראיות ע"ש . ושמשתי להקשות בשם הגאון המפורסם מ' אברהם כרדל
 ז"ל דהא מוקמינן כפ' הערל דאזמא שחולק עליו לא מהול משום קולשא דאורכא אימת מהול ב"א וכו'
 וכיון דקי"ל דכו' באדר שחל להיות בשבת מתמשה רבינו א"כ הוי' ליה אדר דההיא שזא ביום א' וכיון כיוס
 ביום ב' והוי' ליה י"א בכיון כיוס ה' והתם מילה שלא בזמנה הוי' ע"כ . ולי נראה עוד להקשות דהא רש"י פי' כפ'
 בל בפסוק ויהי מקדל' שנה וכו' בעצם היום הזה והוקשה לרש"י מאי ויהי בעצם היום הזה וכתיב וז"ל מגיד שכיון
 שהגיע הקץ לא שכנן המקום כהרף עיין . בט' וכיון בלאו המלאכים לכשר את שרה בט' וכיון כולד יצחק והתקיל
 הגירות שחזר לאברהם כי גר יהיה זרעך וכו' ע"ש ולפי' ז' קשה דהא רש"י כתב בתפילת פ' וירא יוס שלישי למילתו
 היה וכיון דמשנה ערוכה סוף קידושין מנינו שקיים אברהם אבינו את כל החורה עד שלא ניתנה שחזר וישמור
 משמרתו מצוותי תוקותי ותורת ע"כ א"כ היאך מל' את עצמו שידע שיפול יוס שלישי ב' ט' כיון שלא בזמנה היה .
 אבל לדעת הש"ך שחולק לא קשה מידו . (והנה ביהושע ג' כתיב ויאמר ה' אל יהושע היום הזה אהל גדלך בעיני
 כל ישראל אשר ידעו כי כאשר היתי עם משה אהיה עםך ע"כ וכוודא זה כדי שיאמינו בו כל אשר יאמר להם בשם
 ה' כאשר יראו שהמקום אהבו ועושה על ידו נפלאות כאשר עשה ע"י משה . ומדכתיב היום הזה ר"ל מעברות
 הירדן אהל גדלך בעיני כל ישראל משמע שאף שהתקילו אחר העברת הירדן להאמין בדבריו יהושע מ' לא נתחזקו
 האמונה לענין שיאמינו בו כמו במשה עד אחר כמה ניסין כמו מלקחת ירקו ועי ועוד כמה ניסים . תרע שהרי אפילו
 במלקמת ירקו שהיא אחר העברת הירדן אמר המלאך עתה באתי ופרש"י אכל בימי משה רבך באתי ולא קבלני וכו'
 ע"ש) והשתא כיחא דוודאי ע"י דבור מל' אותם הוא שיהושע נחירא שלא יקשו לו והיאך אפשר שהקב"ה צוה למול
 אותם ביום זה כיון דמיקלע יוס שלישי בשבת אפשר אף שהקב"ה צוה למול אותם ביום זה וע"כ הכיח להם ראיה
 מאברהם שנימול ג"כ ביום שמיקלע יוס שלישי שלו כי"ט אלא וודאי דקי"ל כהש"ך דדוק :

מכות

דף ה' ע"א אמר רבא בלאו שנים ואמר כמד בשבא הרג פלוני את הנפש כהרגין דבעידנא דקא מסדי גברא לאובר דלא הוא .
 כמד בשבא אלא בערב שבת הרג פלוני את הנפש כהרגין דבעידנא דקא מסדי גברא לאובר דלא הוא .
 מאי קמ"ל תנינא לפיכך כמזאת אתה זוממת הוא והן כהרגין והשני' פטורה פי' רש"י מאי קמ"ל דאע"ג דאיהו
 מיקטל אינהו מיקטלי תנינא כמתני' בפירקין גבי שנים רואין מחלון זה וכו' עכ"ל הוא והן כהרגין עוד :
 ואפשר לפרש כוונת רש"י בזה ע"פ מה שהביא בת"ט ז"ל בשם כימוקי יוסף ז"ל דקשיא ליה כהך מתני' דמאי קמ"ל
 דהשני' פטורה כיון שלא הוזמו והוא כהרג על פיהם . ותירץ הכימוקי יוסף ז"ל דה"ק דאם לאמר שנהרג הוא .
 הוזמה השני' פטורה . משום דקי"ל הרגו אין כהרגין עכ"ל וקשה לפירושו מאי אשמיעינן מתני' האי דינא גבי
 שני כיתות . ולא כמדא כיתה . אבל נראה לי משום דבמאי דאמר רבא בשעת דאסקוד גברא לאו בר קטלא
 הוא כתב רש"י ז"ל דהוי מודה ומיפטר . והתוספות ז"ל כתבו משום דאכתי לא נגמר דינו וההורגו חייב ע"כ ולפי'
 שמשך המשנה כך הוא דלאחר דאשמיעינן מתני' הוא והן כהרגין והיינו דינא דרבא וע"כ טעמא דמילתא בשעתא
 דאסקוד גברא לאובר קטלא הוא . וכדי דלא תימא כטעם התוספות שלא נגמר דינו ולפי' אפילו אי מיקלע
 שלא בגוונא דקט רבא שהראשונה הוזמה . אלא אפילו אם הראשונה לא הוזמה . והשני' הוזמה דלא שייך
 כאן טעמא דרש"י דהא בשעתא דאסקוד הך כה' שני' לא הוי מצי מודי ומיפטר שכבר העידו הראשונים אפ"ה ה"א
 דכהרגין דבשעת' דאסקוד השני' גבר' לאו בר קטלא הוי שהרי לא נגמר דינו וכדעת התוס' ז"ל ולהכי קמ"ל מתני' השני'
 פטורה כלומר דאי איקלע הך מילתא דהוזמה כשניה ולא בראשונה פטורה וכדעת רש"י דדווקא היכי דהוי מצי מודה
 ומיפטר תשכיבן ליה ללאו בר קטלא וזה מדוקדק מאוד בלשון המשנה והשני' פטורה וזה הדין לא שייך כי אם בשתי
 כיתות והראשונה לא הוזמה ולא הוי מצי מודה ומיפטר וע"כ השני' פטורה אפ' הוזמה . ובה' נכונים דברי
 רש"י ז"ל דקשי' ליה מאי פריך ארבא מאי קמ"ל דילמא קמ"ל רבא דדוקא בגוונא דקט איהו שהראשונה הוזמה על
 כן כהרגין דהוי מודה ומיפטר דאי מתני' הא מדקתני בה סתמא כמזאת אתה זוממת הוא והן כהרגין משמע
 אפילו השנייה אם הוזמו כהרגין וכדעת התוספות והא דקתני בה מתני' והשנייה פטורה היינו אם הוזמו לאמר שנהרג
 הוא ומטעמא דהרגו אין כהרגין וכדעת התוספות והא דקתני בה מתני' גבי שנים רואין אותן
 מחלון זה וכו' עכ"ל כלומר דשם איירי בשני כיתות וע"כ כתב רש"י היכי וכו' דהא הכי קתני במתני' רואין אותן מחלון

תפארת יפה עינים ישראל

בסוף

זה וטעמים רואין מחלון זה וע"כ ליתא לפרושא דנימוקי יוסף ז"ל אלא דמתני' קמ"ל שאם הוזמה השנייה אפילו קודם
 שנהרג הוא פטורין וכדעת רש"י ז"ל וע"כ שפיר ופריך מאי קמ"ל רבא ודוק :
 נדרים על משנה ברשאונה היו אומרים שלוש נשים וכו' כתבו התוס' נשם הרבר' אליעזר ממיץ ז"ל דפסולו
 כהונה לא הוזהרו הנשים והקשו עליו מההיא דאמר רבי יהודא בפי' יש מותרת לא יקחו להזהיר הנשים
 וכו' . ובאמת היא תימא רבא וכדילולא נשווי' כקטלי קני . נראה לפרש דכריו שרוח והללה יעמוד לו ממקום
 אחר דגרסינן בפרק הבא על יבימתו דף נ"ט בעולה שלא כדרכה ר' מאיר מכשיר ור' שמעון פוסל גרסינן אחר זה
 אמר רב נבעלה שלא כדרכה פסולה מתיב רבא ולהתני' לאשה באשה הראוי' לו פרט אלמנה לכ"ג גרושה ומלוגה
 לכהן הדיוט ה"ד אילימא כדרכה תיפוק ליה משום בעולה אלא לאו שלא כדרכה הא מניר"מ . ולכאורה קשה
 דגרסינן בפ' ד' תחין הבא על אחות אשה היא אשת אחיו הני קדא קייב עלי' משום א"א ותני קדא משום אחות
 אשה הא מני ר"מ ואי איסור אחות אשה קדים לא חייל א"א ואי א"א קדים לא חייל כו' ותניבם יבואו מותרת הלי
 וקאי אי שקע האי חייל האי נמצינו למידן דהיכי דלא חייל איסור בתרא איסורא קמא לא קייט לי נשמת דאיסורא
 בתרא אלא דאיסורא קמא והשתא קשי' דהוי ליה לשנוי הבא דווקא ר"ש וכיוון דקדים איסור למנה לא חייל כלל איסור
 בעולה ולא קייט ליה נשמת וליכא למימר דהכי קשי' ליה אמאי איירו כלל באלמנה דכיוון דאיכא בעולה ולא
 אלמנה הכי נמי איכא אלמנה ולא בעולה א"כ מאי אולמ' דהאי מהאי הא הנא גווי גווי קתני אלמנה לכה"ג
 גרושה ומלוגה לכהן הדיוט תדע דהא ולמסקנא דמוקמינן נמי בשלא כדרכה תיקשי נמי אמאי איירו בשלא כדרכה
 וכאלמנה הוי ליה למינקט בעולה כדרכה ולא אלמנה אלא כיון דמשכחת לאלמנה ולא בעולה דהיינו שלא כדרכה
 כמו בעולה כדרכה ולא אלמנה . נקייט קדא מתיב והו' אולמי' וכו' א"כ הוי ליה לאוקמ' כדרכה ור"ש היא
 ולכאורה היה נראה לתרץ משום דבפרק אלו נערוות איתא נמי במתניתן כה"ג וז"ל נמצא בה דבר ערוה או שאינו
 ראוי' לבא בישראל אינו ראוי לקיימה שנאמר לו תהיה לאשה וכו' . ופרכינן עלה וכתיב עשה ונידחי לא תעשה
 ומשני כיון דמני' אמרה איהי לא כעובא ליה ליכא לעשה כלל . והשתא הכי קא פריך דלמה ליה להנא למעוט
 אלמנה מקרא דלא תהיה דמאי קמ"ל דלא נימא אחי עשה ודחי לל"ת . בשלמא לכ"ה שפיר איצטרך אכל אלמנה
 למידחי' ללאו דאי דחית ליה אחי איסור בעולה וחייל . אלא דא"כ קשה . דהתוס' כתבו דע"כ האי ברייתא איירו
 לענין נשואין דאי לענין קנס א"כ הו"א מוקמינן לכה"ג כר"מ ור"מ מקייב חיובי לאוויין וחיובי כרות בקנס ע"כ . והשת' קשה
 דא"כ אמאי משני ר"ל הא אדרכה הוי ליה לשנויי' דלאור ר"מ וברייתא איירו לענין קנס ישפיר איצטרך לאשמועינן
 אלמנה לכ"ה ג' כמו גרושה לכ"ה . נמצא דקשה מת"כ דאי קשי' ליה דאמאי קרי לה לאלמנה ולא בעולה ואפי' י
 אי תוקמת לה בקנס שפיר מקש' הוי ליה לשנויי' ר"ש היא . ואי קשי' ליה אמאי איצטרך לאשמועינן ואפילו אי תוקמת
 בר"ש שפיר מקשי' . הוי ליה לשנויי' דברייתא איירו לענין קנס . אבל נראה דהתוספות כתבו בפ' אלו נערוו
 וז"ל וקשה דכיון דאי אמרה איהו לא כעובא ליכא עשה . א"כ למה לוי קרא דתהיה וי"ל דלאו מותרת . דקרא
 קא דרש דאיצטרך ליה תהיה מדעתה . ועוד י"ל לעולם מיתורא קא דריש וכו' ע"כ . וגם מצאתי בתוספות
 שפירשו הא דקאמר כיון דאי אמרה איהו וכו' דהכי קאמר כיון דלגבי דידה ליכא עשה א"כ לא מני למינקבה משום
 איסורא דידה ע"כ . והשתא נימא דקשי' ליה כלשנא דברייתא דקאמר פרט אלמנה לכה"ג גרושה ומלוגה לכ"ה
 ואמאי לא קאמר פרט לשאינה ראוי' לו כמו בכתובות במתניתן ובכריתות אלא ע"כ דהאי הנא מיתורא קא דרשו
 וקשי' ליה למה לוי קרא כיון דלגבי דידה ליכא עשה וכו' ולהכי ממעט פסולו כהונה דאפילו אי ליכא לעשה ג'
 לאו ליכא ולגבי דידו' דאיכא לאו עשה נמי איכא וכדעת ר' אחמיץ . וא"כ ע"כ לענין נשואין איירו דאי לענין
 קנס הדרא קושיין לדוכתא דאמאי נקט פסולי כהונה ולא נקט נכתמא ולא שאינה ראוי' כיון דאיירו לענין קנס
 אלא ודאי דאיירו לענין נשואין ושפיר פריך דמאי איצטרך לאשמועינן אלמנה לכה"ג כנ"ל וכל זה מוכח בדפוס
 הר' אחמיץ ודוק : (הג"ה פ) בהעלוהך ויעש כן אהרן אלמול פני המנורה העלה נרותיה . פי'
 רש"י להגיד שכתו של אהרן שלא שינה . וקשה דאפילו אי הוי משנה מאי נפקא ליה מינה עד ששיבחהו של
 שיכה . ונראה דאית' במכות דף פ"ו וזי לאורו הוא נריך והלא כלמ' שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו
 אלא לאורו אלא עדות וכו' כתבו התוספות בשם ר' ת"ד' ק וזי לאורה הוא נריך פי' אהרן והלא וכו' לא הלכו אלא
 לאורו

לאורו כדאית' כנ"ר שהיו רואין מה שבניפוח ושבתכיות עכ"ל ואפשר שר"ל מאורו של עמוד האש שהיה בזכות אהרן .
ורש' יכתב אל מול פני המגורה ולמה כן שלא יאמרו לאורה הוא צריך ופירש המזרחי בשם י"מ דמדבעשו משוכי' משאר
מנורות ש"מ שלא משום אורה נעשו . ומה היה אפשר להוכיח דמה שראו בטפיה נאורו של עמוד האש לא
בזכות אהרן ביה דאם בזכות אהרן א"כ בלאו הכי מוכח דלאו לאורה הוא צריך כמו שמוכיח הש"ס והלא וכו' וא"כ אם
היה אהרן משנה בוי נפקא ליה מינה מזה דלא מוכחא מילתא דלא בזכותו ביו רואין מה שבטפיה ואפ"ס לא שינה
וק"ל ישראל זוטא :

ביצה דף ט' בענין כיון שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך פירשו התוספ' דדווקא שיש צורך קצת
אלא שאינו צורך אוכל כפס וכו' וכו' כן מגירסת הגמרא ע"ש ורש"י ז"ל מחק הגירסא ופירש ואפילו
שלא לצורך כלל פותרה מן התורה ובאמת נפלאים דברירש"י ז"ל וכי מילאנו למחוק הגירסא ולפרש פירושו וכתו
שהקשו התוס' . וכראיה לי דע"כ מוכח כדברירש"י ז"ל דאי בשנה דף כ"ג ע"כ ולא בשמן שריפה פ' שמן של
פרומה שנטמאת מ"ט אמר רבה מהו ששנה עליו לבעור גזירה שמה יטה פרש"י כדו שיתבער מהר אמר ליה אבי
אלא מעשה כו' ט לישתרי אלמא הנין אין מדלוקין בשמן שריפה כו' ט גזירה ו' ט אטו שנת . והתוס' ז"ל לכתבו דף
כ"ד ע"כ בד"ה לפי וכו' דלצורך מצוה שלא לצורך הכאתו מיקרו שלא לצורך כלל ע"ש ע"כ . והקשו התוס' דהז
שנת גזי' גזירה והוי' ט גזירה לגזירה ותירו דו' ט ושנת כו' דדי ביבסו ע"כ . והשתא ניקא דהא קשה כאן
דמאי אקשי לי' אבי לרבה כו' ט לישתרי דהא פי' ט גופי' איכא למיגזר הכי דשמה יטה כדו שיתבער מהר ועל אותה
השני' וודאי יתקייב משום מפשיר כיון שאינה לצורך הכאתו אלא למצוה ושלא לצורך מיקרו . אבל לפי מה שפי'
דש"י דאפילו שלא לצורך הכאתו הותרה מן התורה אלא מדרכנו אקור שפיר פריך ליה אבי דכו' ט לישתרי דליכא
למיגזר לצורך אטו שלא לצורך דהוי גזירה לגזירה והשיב לורבה גזירה ו' ט אטו שנת חדא גזירה היא דכי הדדי
כיבסו דו' ק' : (הג"ה) **שבת** דף ל"ד ע"א אמר רבה בר רב הונא אע"ג דאמרו רבנן שלשה דכריס צריך
אדם לומר בתוך ביתו ערב שנת עם פשיכה וכו' עשרתם ערבתם הדליקו את הכר וכו' צריך לעימריכסו בניקוחא
כי הוכי דלוקבלו מיניה אמר רב אשי אבא לא שמיע לי הא דרבה בר רב הונא וקיימתה' מקברא . הא גופא קשי'
אמרת ערבתם עם פשיכה . עם פשיכה אין ספק פשיכה לא והדר תני ספק פשיכה מערבין . אמר רבא אמר
רב חייה בר אשי אמר רב לא קשי' כאן בעירוכי החומין כאן בעירוכי חצרות פי' רש"י עירוכי החומין דאם פשיכה
רבנן אקראי' אין מערבין אלא עם פשיכה . וכן דעה התוספות ע"ש . **ובפ'** קמא דביטין דקדק המהרש"א
ז"ל וז"ל וקיימתה' מקברא כו' . ק"ק דוודא רבה בר רב הונא כמו מקברא קאמר . ויש ליישב דרבה' ק"ק אמר מקברא
אחרת וכו' עכ"ל . וגם שמעתי בשם החסיד הרב מ' גטע ז"ל דקדק בדכרי רבה בר רב הונא דמאי אע"ג דקאמר הכי
הוי ליה למימר הא דאמרו רבנן וכו' ובאמת כגיטין דף ו' ע"כ כך היא הגירסא אלא דשם אהמר רב מימרה בשם רבה
בר בר חנא ע"ש . וכו' ליישב הכל בעה"ש . דהנה רש"י ז"ל כתבמתני' וז"ל עפ פשיכה שאבימהר להזכיר
תבעי' יפגעו ויאמרו שעדיין יש שהות . וכן הוא כהג"ה אהר"י בשם מהרי"ח ולכאורה בראה דריוקי קברא זאת
משום דהנך היבות עם פשיכה מותרין דהכי הוי ליה למימר ג' דכריס צריך אדם לומר ע"ש עשרתם וכו' . אבל
ז"ל דלפוס מאי דפריך בגמרא רישא אסיפא ומשני כאן בעירוכי החומין כו' איצטרך עם פשיכה לאורוי' דעירוכי
החומין דווקא עם פשיכה אין כו' אלא דרש"י ומהרי"ח ז"ל סברא דנפשיהו קאמרי שמה יפגעו ולכקוף יסכמו .
והנה כגיטין כדף הכ"ל איתא וז"ל הש"ס שם אמר רב יהודה אמר רב כל המטיל אימה יתירה בתוך ביתו סוף
כא לידי שלוש עבירות ג"ע וט"ד ומילול שנת אמר רבה בר בר חנא הא דאמור רבנן כו' עד וקיימתה'
מקברא אמר ר' אבהו לעולם אל יטול אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה והאכילוהו
דבר גדול ומכור' חניכא בן גמליאל . האכילוהו ס"ד השתא בהמתן של צדיקים כו' . פי' רש"י שאכילה להן אבר
מן השחטה ומשני איתמו חתכו עבדיו אבר מן החיוב' . הנה מדסידר צעל הש"ס כך דרבה בר בר חנא נין הנך
מרי מימרי' משמע לכאורה דטעמא דרבה דאמר צריך למותרוכסו בניקוחא ואדרבה מנהג בני אדם לומר דאקא בריקחא כדי
ישמענו לקולו . א"כ ו"ל דהא דנקיט ההכא עם פשיכה דמשמע לכאורה אבל תבעי' לא וכו' ל' . אין הטעם שמה

יפשעו ואח"כ ישכמו וכמלא שלא יהי' לו פירות מעושרין לכבוד השבת וכן ערבתים וכן הדליקו . אלא טעמא שאם
יאמר מצע"י יפשעו ויאמרו עדיון יש שהות כמו שכתב רש"י ז"ל ואח"כ ישכמו כמו שכתב מהרי"ח ז"ל לוממחמת אימה
יתירה ואכילוהו שאינו מעושר וכן ערבתם אבל מצד שלא יהי' לו פירות לשבת אפשר דלא קפיד התנא אהא אבל
לפוס קושטא כבר כתב המהרש"א ז"ל בגיטין וז"ל כי היכי דלקבלי מיניה לפי שאלו דברים צריך הכע"כ לעשות שליח
תחתיו כמ"ש לענין מעשר גם אהם לרבות שלוחם . וכן עירוב צריך ליטול רשות מצע"כ ולכן מהוך אימהו לא
יתרצו להיות שלוחים כו' עכ"ל . והשתא ניחא אמר רבה בר רב הונא אע"ג דאמר רבנן ג' דברים צריך אדם לומר
ערב שבת עם חשיכה ומדנקט התנא עם חשיכה משמע לכאורה אבל מצע"י לא וטעמא מאי לא ע"כ ה"א דלא צריך
למימרינהו בכיתותא ואם יאמר מצע"י יפשעו ואח"כ ישכמו ויאכילוהו שאינו מתוקן משא"כ כשיאמר עם חשיכה
יעשו היכף ומיד דהא ספק חשיכה שהוא היכף אחר עם חשיכה אסור לעשר ולערב ופשיטא להדליק קמ"ל רבה בר רב
הונא דאפ"ה צריך למימרינהו בכיתותא כי היכא דליקבלו מיני' וכמו שכתב המהרש"א ז"ל וטעמא דעם חשיכה כמו
שכתב רש"י ז"ל שמא יפשעו ולא יהי' לו פירות מעושרין לשבת וכן ערבתם וכן הדליקו אמר רב אשי אנו לא שמוע
להו הא דרבה בר רב הונא וקיימ' מסברא מה דלא קליק אדעתיה כלל למידק עם חשיכה אין הא מצע"י לא ותידוק
מינה דלא צריך למימרינהו בכיתותא משום דאנא אמינא דהא דתני עם חשיכה לאורוי' עם חשיכה אין ספק חשיכה
לא והא גופא קשי' וכו' כאן בערוכי תחומין וכו' . וא"כ לא קליק אדעתא כלל למידק דלא צריך למימרינהו בכיתותא
ומסתמא צריך למימרינהו בכיתותא כמו שכתב המהרש"א ז"ל בגיטין וז"ל כדי שיהא דבורו נכמת עם הכריות
עכ"ל ודו"ק . יאראל זוטא :

איתא

בזבחים דף פ"א מתני' הפסק ששטו כו' ד בשחרית שלא לשמו ר' יהושע מכשיר כאלו נשחט ב"ג בן
בהירא פוקל אמר ר"ש בן עזאי מקובל אני מפיע"כ זקן שכל הזבחים הנאכלין שזבחו שלא לשמן כשירין
אלא שלא עלו לכעלים לשם חובה חוץ מהפסק והקטאת ולא הוסיף בן עזאי אלא העולה ולא הודו לו חכמים ע"כ .
וצריכין אנו לחבר דברי בן עזאי שיהו מקושרים לפלוגתא ר"י עם בן בהירא : **ונראה** דהתם אית' בגמ'
מ"ט דבן עזאי כ"ו מחטאת שאינה כלול ופקול . ואח"כ מסיק דכ"ע . גמרא גמירא ליה תדע דקאמר מקובל
אני וכתבו התוספות וז"ל אע"ג דפקול שלא לשמו מוזילו מידי פיגול ואמרינן בפסקים פרק כ"ש כל דין שהחילוהו
להחמיר וסופו להקל אינו דין ע"ש : **ולכאורה** נראה לתרץ קושי' התוספות דאי' בכריתות סוף פ' דם
שחוטא דר"ש סובר למד דיעה דאין פיגול בעולין ואין כותר בעולין משום דאין איסור קל על איסור וא"כ מאי
להקל איכא הכי דאי לבני מזבח מאי כ"מ אי פקולה העולה משום שלא לשמה או משום פיגול ואי לבני אכילת אדם
דכ"מ טובא דמשום שלא לשמו אין כרת כדוכו ולא קטאת בשגגתו משא"כ כפיגול . מ"מ לבני אדם לא חוייל
פיגול כלל דעולה כמי מן העולין היא . אבל אי קש' הא קא קשי דאי' פ' תמיד נשחט לדעת ר"ש דב"ד בזמן
דחייבין על פסק שנשחט על החמץ פטורין אשאר כל הזבחים ובמועד חייבין על כל הזבחים כיון לשמו ובין שלא
לשמו סוף מן הפסק לשמו והחטאת שלא לשמה שהן פקולין והוי ליה שמיטה שאינו ראוי' ויליף שם מקראי דכעידכא
דמחייב אזכא לא מחייבים אזכאי' וכעידכא דלא מחייב וכו' ע"ש ולפ"ז קשה דהוי סופו להקל דאי פקלת לעולה
משום שלא לשמה לא יהי' חייבין עלי' על החמץ כמו על הקטאת . והנה כפ' אמר להם הממונה הקשו התוספות
דמדברי התוספתא דמשמע דכל הקריבין לאחר תמיד של בין הערבים פקולין . א"כ למה לי קרא דב"ד פטורין
אשאר זבחים כעידכא דמחייב אפסק הא זמן הפסק אחר התמיד וא"כ שאר זבחים פקולין באותה שעה ואין חייבין
עליהן משום חמץ כמו על הקטאת ע"ש באורד . ונראה לתרץ קושי' דאמרינן' בזבחים בשמעתא הכ"ל אמר
ר' אושיעא מכשיר הו' בן בהירא בפסק ששטו שחרית לשמו מ"ט אמר קרא בין הערבים בין שני ערבים .
אלא מעתה גבי תמיד כמי . אמר קרא אחד בכוקר ולא שנים ופריך והא פסק זמנו אחר התמיד ומשני עד דלא
מטי זימני' דתמיד כשר הפסק ומשהגיע זמן התמיד תמיד קודם ולכאורה קשה דכיון דחייבין דגבי תמיד כמי כתוב
בין הערבים והתם ע"כ לובא למימר בין שני ערבים . א"כ מנא לן לומר דבין הערבים דכתיב גבי פסק כירושו
בין שני ערבים דילמא פירושי כמי כמו גבי תמיד וכמו שפירש רש"י ז"ל כחוקה ע"ש אלא צריך לומר דע"כ מוכח
דבין הערבים דפסק בין שני הערבים דקשה קושי' התוספות הכ"ל . אלא ע"כ דזמן הפסק בין שני ערבים וא"כ כשפיר

אוצרך קרא לפטור שאר זכאים שנשטחו בזמן פסק קודם תמיד של בין הערכים : **והשתא** כיחא דכ"ע
 חזו ליה לכן בתירא דפסל לפסק שנשטחו שלא לשמו בשחרות וע"כ טעמו דמשמע ליה בין הערכים בין שני ערכים .
 וקשי' ליה כיון דגבי תמיד ליכא למימר הכי א"כ גבי פסק מנא לן דהכי הוא . וע"כ משום דקשי' ליה קושית התו'
 דלמה לי קרא לפטור שאר זכאים בעידכא דחייבין אפסקה הא פסק זמנו אחר התמיד ושאר זכאים פסולין כאותו זמן
 וכיון דפסולין אין חייבין עליהן משום חמץ אלא ע"כ דפירושו בין שני ערכים ככ"ל וכיון דשמוע ליה לכן עזאי ההיא
 סברא דכיון דפסול אין חייבין משום חמץ : מעתה ליכא למילף בק"ו לפסול את עולה שלא לשמה דהו' קופו להקל
 ומעתה קד"א דעולה כשירה שלא לשמה . וע"כ אמר כ"ע מקובל אני דפסול דגמרא גמיר דפסולה ודוק ואגב כודיע
 מה שקשה לי בדברי תוס' בזכאים דף מ"ה ע"ב שהקשו עם דל"ל קרא בשמא הפכימיות למעוטינהו מפיגול ולמה
 חייבין עליהם משום כותר ושמא דהא לר"ש אין פיגול וכותר ושמא בעולין דאין איסור קע"א ותיירו דאמרו כגון
 שהביא שתי שערות אח"כ דחל עליו בכח אחת ע"ש . עוד תירושים אחרים . ולי נראה דלא קשה מידי דוודאי לגבי
 אדם לא חייב פיגול וכותר ושמא כיון דאיסורין ליה בלא"ה אכל מ"מ אינצרך קרא לגבי מזבח דהיינו כאימורין
 דהם שייכים דווקא למזבח וליכא למימר אין איסור חל על איסור ודוק . ועיין עוד מזה הענין זכאים דף י"ד
 פיסקא ר"ש מכשר כהלוך ע"ש . **זבחים** דף י"ד ע"א רש"י ד"ה חזן לזמנו הפוסל בשלמים כו' כרת לא נפקת
 לן כו' מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמה קאתי ודיו כו' עכ"ל ר"ל דאפילו אם תאמר שלא כילוף חזן למקומו משלא לשמו
 אלא חטאת הפכימיות כילוף משלמים אפ"ה הואיל ומכח שלא לשמו קאתי שפיר אמרינן דיו כדאמרינן בפרק כיגד
 הרגל כשמעתי דקרבן כחצי הכיזוק ע"ש וד"וק . וככ"ל נמי כסמוך גבי פירכא דשלא לשמו כוהג בכמה וד"וק :
דף ב' ע"ב גמ' וכדבה מי שריא לשנווי' בה כו' קשה דהא לא מנינן בקרא בהדיא דלאחר ששונה אסור ששנוייה
 אלא כיון דנקרא נדבה א"כ קרבן כשר הוא ונדבה מי שריא לשנוייה וא"כ הדרא קושין לדוכתא
 דלמה לי למחני אלא כיוון דתני כשרין שפיר ידעינן דאסור לשנוייה בהו כמו דידעינן מקרא ופשיטא למאי דכליף
 מקרא . ונראה אחר שדקדק עוד ליטנא דהש"ס דאמר וכדרכא דהכי הוי ליה למימר והיינו הא דרכא אלא
 דהתוס' הקשו בד' ד' ע"כ ד"ה רבאשי וז"ל תימא למה לי קרא לשינוי בעלים כזריקה הא אפילו שאר עבודות לא
 פסלו אלא ע"מ לזרוק כ"ש זורק עצמו והניחו בתימא וכוודאי שיש להש"ס איזה תירוץ על קושי' זו וכמו שאכתוב
 בסמוך אי"ה אלא דלכאורה היה נראה לומר דאף לפוס קושטא דקי"ל דאם שינה אסור לשנות יותר מ"מ היינו דווקא
 בשינוי קודם כיוון דקרבן כשר הוא אבל בשינוי בעלים כיוון שלאחר ששינה בה ידעינן בה דשוכ לא יעלו לבעלים
 לשכ חובה ולא יכפרו עליהן וכדפשט רב שיא ברבי דרב אידא בדף ו' עיקר שינוי בעלים היינו שמתכווין שיתכפר
 בו אחר ולא הבעלים כמו שכתבו התוס' כאן והוא פשוט וכיון שזה הזכא אחר השינוי לא יכפר על הבעלים א"כ
 אפילו אם יתכוון שוב בעבודה אחרת שיתכפר בו אחר אין זה מיקרי שינוי בעלים כיוון שהבעלים הראשונים לא
 יתכפרו בו ולפ"ז היה נראה לכאורה לתרץ קושית התוס' כזה האופן דהא לפוס קושטא דילפינן שינוי בעלים כזריקה
 מוכרזה לו קרא הכי דייקינן איתיה ונראה דהיינו שעלו לבעלים בזמן שמתכוון לו לאפוקי אם מתכוון להכירו שאז
 אינו מרצה וע"ז הקשו התוספת דלמה לי קרא דמה שזקט ע"מ לזרוק פוסל זורק עצמו לא כ"ש . והיה נראה לומר
 דאדרבה דאשמועינן קרא דאפילו זורק אם ונרצה פירוש (שלא יתכוון רק לו) שידעינן שיעלה לבעלים שלא שינה
 בו אז לו פירוש שלא יתכוון רק לו ולא לאחר לאפוקי אם שינה בו שאי ידעינן שלא יעלה לבעלים מותר לשנות בו
 בשינוי בעלים דאין זה נקרא שינוי בעלים כל זה היה נראה לומר ואתי הנא דמתני' לאשמועינן דאפ"ה אסור והכי
 דייק ליטנא דתנא אלא שלא עלו כלומר (כמו שאמר רבא) אע"ג דלא עלו וה"א דמותר לשנות בשינוי בעלים קמ"ל
 דאסור וזהו דקאמר הש"ס וכדרכא כלומר כמו שאמר רבא שאם שינה בו אסור לשנות יותר בשינוי קודם כך אשמ עיב
 התנא דאסור לשנות יותר אפילו בשינוי בעלים וד"וק . וכזה כתיב קושית התוס' ד"ה כל הזכאים כו' וצריך לדקדק
 מנא ליה להש"ס שינוי בעלים כו' וק"ל . וכדרך פלפולים יש ליישכ עם זה מה שלא הקשו התוס' כל"ז וד"וק :
והנה איחא כוזהר מדש כל ימיו של רוד היה מצער על אותו מעשה דבת שבע כיון שהגיע למשנת בתולה נשאת
 ליום הרביעי אמר אל השמאי אויבי לי כי נפלתיקמתי ע"כ ודאי לפי פשוטו קאי על השכינה אבל כלע"ד
 פו איחא בפ' בראשית ע"ל א"ר רב המנוחא סבא פתח א' התן אתה פיד לחטיא את בשרך דלא יקיב בר נש פומי' למיחא לידו

תפארת יפה עינים ישראל

הדבורא בושא ויהיה גרים למחטו לההוא בשר קודש דחתים ביה בדיה קדישא דאלו פניו כן תשכון ליה לגיהנש
 וכו' דוד מלכה בשעתא דאורע ליה ההוא עובדא דפיל כההוא שעתא סליק דומה קמי' קב"ה וא"ל מארו דעלמא
 כתיב בתורה איש אשר ינאף את אשת רעהו דוד קלקל בערוה מהו א"ל קב"ה דוד זכאה איהו זכריה קדישא על
 תקונו קיימי דהא גלי קדמי דאזרמכת ליה בת שכע מיומא דאחברו עלמא א"ל אי קמי' גלי' קמי' לא גלי' א"ל בהיסרא
 הוה מה דהוה דהא כל איכוון דעאלו לקרבא לא עאל חד מכייהו עד דאפטר בגט א"ל ז"ה הוה ליה לאזרמכת הלת
 ירחו ולא אוריך א"ל במאי מוקים אלא באתר דסייטינן דהיא מעוברת וגלי קדמי דאורי' לא קריב בה לעלמין דהא
 שמי חתים בגו לסקה דחא כתיב אוריה וכתיב אוריהו שמי חתים בהדוא דלא שחשבה לעלמין א"ל מה האי דאמרה אי
 קמך גלי דלא שכיב בהדה אוריה קמ' מי גלי ע"כ. א"כ מאמר דקמיה לא גליה היה תרעומות אכל אית' במס' כהובות
 דף ט' א"ר אלעזר האומר פתח פתח מצאתי כאמן לאוסרה עליו ופריך מאי קמ' ל תכינא האומר לאשה קדשהיך והיא
 אומרת לא קדשתי היא מותרת בקרוביו והוא אסור בקרובותיה מהו דהימא ההם כודאי קים ליה אכל הכא מיקם הוא
 דלא קים ליה קס"ל ופי' רש"י דודאי קים ליה שקידשה אכל הכא אימא מהוך שפכוו היה ואינו כקימיקם דלא קים
 ליה כסבור שמא פתח פתח ואינו כן ולא תיאמר קמ' ל ופריך מי א"ר אלעזר הכי והא א"ר אלעזר אין האשה נאסרת
 על בעלה אלא ע"י קינוי וסתירה וכמעשה שהיה ותסכרא מעשה שהיה כקינוי וסתירה הוה ועוד מי אסרוהו הא לא
 קמי' ה"ק אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קינוי וסתירה ממעשה שהיה דלא הוי קינוי וסתירה ולא
 איסקרא מ"מ קמי' קינוי וסתירה אין פתח פתח לא ולטעמיה קינוי וסתירה אין עדים לא אלא ה"ק אין האשה נאסרת
 על בעלה בעד אחד אלא כשני עדים וקינוי וסתירה אפילו בעד אחד נמי ופתח פתח כשני עדים דמי וכו' מעשה
 שהיה מפני מה לא אסרוה ההם אונק הוה וכהנו החוק' מפני מה לא אסרוה פי' הקונטרס והלא אותו מעשה בעדים
 הוה ואין כראי דידוע לרבים הוה שהכניא לכיתו מ"ה לא ראו כמכחול כשפותרת שפניו כל אדם לא שמש' ונראה לר"י
 לפרש וא"ת דפתח פתח כשני עדים דמי אמאי לא אסרוה לדוד דדוד היה יודע כודאי שנבעלה ואע"פ שצעה השוכה
 מ"מ עיכבא ואם היתה אסורה לו לא היה אותו צדיק לוקח לאשה ע"כ. א"כ כל התרעומות איך לקחה לאשה אכל
 הקדמנו כי הק"כ בה העיד דלא קריב בה אוריה לעלמין וא"כ הלא ההוס' מדויקי' כלשונם דדוד היה יודע כודאי
 שנבעלה היינו ששכח אצלה וא"כ איך לקחה לאשה וא"כ לפי זה לקחה לאשה כי מכת זה ידע דלא קריב אוריה בה
 לעלמין וגט כריתות היה וכדין לקחה אכל האי סברא אפ' כאמר שקים ליה אם היא בעולה או בתולה אכל אי לא קים
 ליה הדרא קושיה של דומה אפ' לפניך גלוי לפניו מי גלוי והנה שם בגמ' תע"ל דאמר אביו אף אכן כמי תכינא בתולה
 נשאת ליום הרביעי ליום הרביעי אין ליום שמישי לא מ"ט משום אקרורי דשתי' ולמאי אי למיתכ לה כתובה כיתכ לה אלא
 לאסרה עליו ודקא טעין טענת פתח פתח ופי' רש"י אף אכן כמי תכינא דטוען פתח פתח מצאתי כאמן לאוסרה עליו
 ולא אמרינן לא קים ליה ע"כ. א"כ מכת דתניא בתולה נשאת ליום הרביעי מוכת דנאמן לומר פתח פתח מצאתי
 כו קים ליה וא"כ גם דוד נקי הוא מסטא ולזה קאמר כל ימיו של דוד היה מצער על אותו מעשה כו אף שהיה לו הירוך
 כמו שהיה ממליץ הק"כ בעדו אכל יקשו קושי' זו לפניו מי גלוי אכל כששכה משנה בתולה נשאת ליום רביעי אשר מזה
 מוכת דנאמן לומר פתח פתח מצאתי כו קים ליה לכך נחקררה דעתו : **כתוב** כפ' חקת זאת התורה אדם
 כו ימות באהל וגו' ואית' בגמ' אין התורה מתקיימת אלא מי שממית עליה אכל לי כראי דאית' במס' שבת דף ל'
 אמר רב יהודה אמר רב הודיעני ה' קני ומדת ימימה היא ארעה מה חדל אני אמר דוד לפני הק"כ רב"ש
 הודיעני ה' קני ואמר לו גזירה היא תלפני שאין מודיעין קינו של אדם וכו' עד הטעם כדאית' בגמ' טוב עס' א' לפני
 מיתתך וכי אדם יודע אמת ימות ומשני כל שכן שמתא יהיה כל ימיו בהשוכה וארעה מה חדל אני אמר לו בשבת
 תמות כל יומא דשבתא הוה יתיב וגרוס כולי יומא ההוא יומא דכעני למינא נפשיה קם מלאך המות קמיה ולא יכול
 ליה דלא הוה פסיק פומיה מגירסא אמר מה אעביד ליה הוה ליה ההוא בוסתנא אחרו ביתיה חתי מ"ה וכתיב באילני
 כפק למחוי הוה סליק כדרגא איפתת דרגא מתוהיה אישהיק וכת נפשיה ופי' רש"י כל יומא דשבתא של כל השבתות
 השכה היה יתיב וגרוס שלא יקרב מ"ה אליו שהתורה מגינה ממות כתיב באילני מעבד באילנות להשמיע קול תומה
 ע"כ. אכל כל' עד טעם שנקיש באילנות משום דאית' כפ' כמה בהמה דף נ"ה א"ר אסוי אין מיתה בלא חטא ואין
 יקורים בלא עין אין מיתה בלא חטא דכתיב הנפש הקוטלת היא תמות וכו' מתיבני אמרו מלאכי השרת לפני הק"כ בה

רב"ש

רכ"ט. מפני מה קנסת מיתה על אד"ר אמר להם מצוה קלה צויתיו ועבר עליה והלא משה ואהרן מקיימו כל התורה
 כולה ומתו אמר להם מקרה א' לנדיק לרשע לטוב וגו' ומשני הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר"ש בן אלעזר אומר אף
 משה ואהרן כקטא אתו שגאמר ועין לא האמנתם כי הא האמנתם כי עדיין לא הגיע זמנם ליפטר מן העולם ומקשה
 מיתבי ר' מתו בעטיו של נחש ואלו הן בנימין בן יעקב ועמרם אבי משה וישי אבי דוד וכלאכ, בן דוד וכלכו גמ' לכר מישי
 אבי דוד דתפרש ג' ביה קראי דכתיב ואת עמשא אכשלוס יחת ויאכ שר זבא ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר
 כל אל אביגיל בת נחש אמה צרויה אס ויאכ זכי בת נחש הוא והלא בת ישי היא דכתיב ואחיותיהם ואביגיל אלל
 בת מי שמת בעטיו של נחש מני אילומא הנא דמלאכי השרת והלא איכא משה ואהרן אלל לאור"ש בן אלעזר
 וט"ת ישמיהה כלל מטא וכו' תיובתא דרם אפי תיובתא ופי' רש"י בעטיו של נחש בעצתו של נחש שהשיא לתו
 ע"כ. אית' בי' תאמרות ק"א פי"ב ז"ל נכשל דוד בזה מעין ג"ע כשם שבקש לעבוד אלילים ככרתו מפני אכשלוס
 כדכתיב ויהי דוד בל' עד הראש להנדיק דין שמים בעיני ההמון אשר לא עמדו בסוד העבור ויתמחו מכמה
 עירות ותושבות שלו אשר לא הקפיקו להצילו מדין המות ולעשותו משיח ע"כ. אבל כל זה אס נאמר דהלכה כמ"ד
 אין מיתה בלא מטא א"כ היה הירץ לדוד שטא בכת שכע וככ"ל אבל מאחר דיש מיתה בלא מטא מבח
 עץ הדעת ט"ור א"כ כנס מטא דוד בכת שכע וכו' וא"כ כדון קייב דוד מיתה וכוה נכא לכיאור גמ' הנ"ל כי
 לא פסק פומי מגידסא והיה נוהג כמו שאמר שמה נפשו כי קידי אבי כי הים בעיניו לפשוט שכל כוונתו לא היה
 רק להנדיק לקב"ה וככ"ל ולכך מה עשה מלאך הכ"ל כדי להוציא מלכו של דוד אול לבוסתנא וכאיש באלנא לרמוז כי אילן
 דעץ הדעת ט"ור גרם מיתה ויש מיתה בלא מטא וא"כ כנס מטא דוד וכספר ל"ה דף ר"ט ז"ל וכו' יהיה באיש מטא
 משפט מות ותלית איתו על עץ כתיקוני פי' זה הפסוק על מיתה הנדיקים כי יהיה באיש אין איש אלל תשוב ואמר
 ותלית איתו על עץ כלומר לא תשוב שיהיה בן מות רק מצד שכל אדם מוכרח למות מקובת עץ שאכל אד"ר וגרם
 מיתה לעולם ע"כ. וכוה תנין פסוק הנ"ל כי איתא בפ' בראשית ע' ק"ח אורייחא שככתב נדיק אקרי
 ומוכח בואתוכו כג"כ וזאת התורה מתקבר ואלו בואתוכדין אשר שם משה קם סיון לפלמא רבא אילנא דמיו אתדכ
 כה וכד לא מכשרין בני נשא עובדיהו אסתלק ואלו מואתוכו וכתיב זאת התורה כי ימות כאלל אסתלק ואלו מואת
 ועביד האי אהל כוקמין ע"כ ושם ע' ק"ט ויזו ה' אלהים מכל עץ הגן אכל האכל ושרי ליה כלל וכלל כימודא דהא
 חוינן דאברהם אכל יצחק ויעקב כללו ואתקיימו אבל אילנא דמותא שרי' ביה כמה דכתיב ומעץ הדעה ט"ור
 לא תאכל מית בגין דאיהו אפרש ליה מקיים ע"כ. איתא בפ' תוריע ע' פ"ד האנא בכמה דרבינן אחקרי בר נש
 אדם גבר וכו' גדול שכולם אדם משום דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו כצלם אלהים עשה את האדם ע"כ
 ולזה כתיבמה יתאונן אדם קי כי מי שהוא אדם הוא נדיק ונקרא אירק מי יתאונן גבר על מסאיו אותו הנקרא
 גבר א"כ מי שנקרא אדם הוא רמוז על נדיק וקשה אס הוא נדיק למה נגזר עליו מיתה וע"כ כמו שהקדמנו כי תפ
 בעטיו של נחש היינו שאכל מעץ הדעת ט"ור והפריד מעץ החיים וזה מרומז מדכתיב זאת התורה אדם כי ימות
 בטהל וכוה יתורץ שפיר הפסוק זאת התורה ר"ל מדכתיב זאת ונקטר פו' שרמוז שסילקו עץ החיים הנרמז באלותו'
 ואכל מעץ הדעת לכדוולכך אדם אפי' שהוא נדיק וימות כאלל וכוה תנין מה דהקשו התוספות בפ' כמה כהמה דף
 ל"ה כד"ה ד' מהו בעטיו של נחש והא דכתיב כי אדם אין נדיק כארץ וגומר ברוב בני אדם קאמר ע"כ הקשו התוספות
 ומה דכתיב כי אדם ר"ל אע"פ שהוא כמעלת אדם אעפ"כ אין נדיק כארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וא"כ לפי תירוצ
 החוס' ברוב בני אדם קאמר אין נדיק כארץ אבל באמת יש הנקרא אדם שהמה נדיקים במורי' וטעם מיתתן מכח
 עטיו של נחש וכוה תנין מה דא' במס' ברכות כי הוה מקיים ספרא דאיובאמר הכי סוף אדם למות וסוף הכהמה
 לשמיטה וכו' אשרי אדם מי שגדלו בתורה ועמלו בתורה וכו' לפי' מה א"ש כי הקדמנו אדם אשר ימות הוא אסת
 משתים או כחטאו ימות או בעטיו של נחש והקדמנו וא"כ יש שכי מיכא אדם יש הנקרא אדם אין נדיק כארץ אשר יעשה
 טוב ולא יחטא כמלא זה מת מתמת קטא ויש נדיק גמור שקופו למות מכח מטא עץ הדעת וזה סוף אדם למות ממש
 כפשך אבל אשרי אדם שעמלו בתורה ר"ל כי זה הוא מת מכח עטיו של נחש לזה אדם אשרי לו :

דתרין

מדרש ילקוט ביואל דף ע"ה קרעו לכבכם ואל בגדיכם ארו"כל אס קרעתם לכבכם כחשוכה אי אהס
 קורעים בגדיכם על בניכם למה כי חנון ורחום הוא ע"כ וכדי לתרץ זה איתא במס' ברכות דף ד' א"ר
 יוסקן

תפארת יפה עינים ישראל

יומנו משום ר' יוסף ביקש משה מלפני הקב"ה ואמר הודיעני נא את דרכיך אמר לפניו רב"ש ע מפני מה יש צדיק
 וטוב לו ויש צדיק ורע לו יש רשע וטוב לו רשע ורע לו א' למשה צדיק וטוב לו צדיק בן צדיק צדיק ורע לו צדיק בן
 רשע רשע וטוב לו רשע בן רשע אמר מר צדיק וטוב לו צדיק בן צדיק צדיק ורע לו צדיק בן
 רשע איני והא' כתיב פוקד עון אבות על בנים ובתיב כנים לא ימותו על אבות ורמיזין קראי אהרדי ומשיבין ל"ק הא'
 כשאוחזין מעשה אבותיה' בידיה' הא' כשאין אוחזין מעשה וכו' אלא הכי קא"ל לצדיק וטוב לו צדיק גמור צדיק ורע לו צדיק
 גמור שאינו ע"כ וכדי לכער לך הגמ' כלע"ד כי אית' כי מאמרו' ח"כ פכ"ט כדרש יוסרה של מדה זו האמור' אצל מד"הד
 דכתי' פוקד' אבות על בנים ודוקא הנולדים אחר מעשה עבירה קודם שישוב האב ממנה והיינו כנוהג שבטעולם שאילו
 אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם ובתיב כתי' עושה משפט לאלפים לאוהבי ולשומרי מצותיו דהא' תלוי אלא
 שמדה טובה מרוכה ממדה פורענות להטיב גב' לילודים כנרופן צדין וגדול כחה של תשובה מעיולתא שאם זכה
 האב בהן הנה הודכות אשר לא הזיקו אלא לנולדים אח"כ נעשית עתה כזכות להשכיל להטיב גם לילודים
 מעיקרא כי זרעו המה והוא דרך אמיתו וזירור דאל"כ הילודים דבינו בינו מה תהא עליהם שהרי היו עם האב בכת
 כשעת הקלקלה ולא שבו עמו אלא וודאי כדאמרן ע"כ וכלע"ד והביא ראיה מה דא' במס' בבא קמא דף מ"ז וכן
 פרה שבגמ' את השור וכמא' ולדה בדה ואינו ידוע אם עד שלא נבגה ולדה אם משבגה ילדה משתלם חצי נזק
 מן הפרה ורביע נזק מן הולד ומאריך בגמ' ומסיק אמר רבא לעולם בפרהוולד דמר והכי קאמר איתא לפרה משתלם
 חצי נזק מן הפרה ליתא לפרה משתלם רביע נזק מן הולד וקאמר טעמא דלא ידעינן אם הוה ולד כהרה כי נבגה
 אכל אי הוה פשיטא לן דהוה ולד כהמה כי נבגה משתלם כולו חצי נזק מולד רבא לטעמיה דאמר רבא פרה שהזיקה
 גובה מולדה מ"ט גופה היא ופי' רש"י משתלם כולו חצי נזק מולד כי ליתא לפרה וכן כתבו התוס' ז' למשמעתין יש
 להוכיח כי ליתא לפרה משתלם מן הולד דאי לאו ירך אמו הוא לזה משתלם מולד חלקו וחלק הפרה אמו ע"כ א"כ
 מבואר מאוד סכ"ל : ור"ן פי' הפסוק חלילה לך להמית צדיק עם רשע משום דכתיב צדיק ורע לו צדיק בן
 רשע כשלמא אכן פסקינן משום דלא ידעינן אם היה כשעת נביאה אם לאו וככ"ל אכל רשע"ע לפיכך גלוי א"כ חלילה
 לך להמית וגם י"ל כפי' הפסוק חלילה לך משום דא' במס' ר"פ קד"ק ט"ז ע"כ א"ר כרוספדאי ר' יוחנן ג'
 ספרים נפתחים בראש השנה א' של רשעים גמורים ואחד של צדיקים גמורים ואחד של בינוניים צדיקים גמורים
 ככתבין ונחתמים לאלתר לחיים רשעים גמורים ככתבין ונחתמים לאלתר למיתה בינוניים תלויים ועומדים וכו' .
 ובתכו הוסי' ונחתמים לאלתר לחיים מדקא חייב בינוניים משמע דצדיקים גמורים קרי ליה שזכותיו מרוכזים ורשעים
 גמורים למי שעוונותיו מרוכזים ע"כ י' וא"כ הוא קשה לפ"י הא' דמשני בגמ' צדיק וטוב לו הוא צדיק גמור היינו שזכותיו
 מרוכזים מעוונותיו ורשע גמור ורע לו הוא שעוונותיו מרוכזים מזכותיו וא"כ צדיק שאינו גמור היינו שזכותיו
 שקולים עם עוונותיו רע לו ורשע שאינו גמור וטוב לו היינו ג"כ שאין מרוכזים רק שקולים וע"ז קשה למה זה נקרא
 צדיק ורע צדיק שאינו גמור ובני רשע טוב לו הלא ג"כ שקולים המאזני' ולמה טוב לו והקושי' היא קושי' ענומה על תוס'
 וי"ל דפי' הפסוק הוא כך חלילה לך להמית צדיק שאינו גמור עם רשע גמור והיה כצדיק היינו צדיק שאינו גמור והו'
 כרשע היינו כמורשע שאינו גמור . נקזור לדכרינו אם האב קטא אזי הבנים שהיה כשעת הקטא של החיוב גם
 עליה' כי עובר ירך אמו רק אם היה כשעת הקטא וכולד אח"כ ואח"ז עשה האב תשובה אזי מצד מדת הקטא שמכפר
 על הבנים הנולדים קודם חזרת אביו ולזה קאמר קרעו לבבכם והעשו תשובה ואז יכופר גם לבנים ואז אי אתם
 קורעים על בניכם : והנה במדרש איתא ז' ולמה כי חנון ורחום הוא וקושייתו מאחר שאם הבן היה כשעת
 קטא דיינו משתלם גם ממנו כי ירך אמו הוא וככ"ל וא"כ אם הבן נולד אחר קטא וקודם שעשה אביו תשובה כמה
 יתקפר הבן וכאמה כי מדה טובה מרוכה ממדת פורעניות שאם האב עשה תשובה יכופר גם לבניו שכולדו אחר הקטא
 וקודם שעשה אביו תשובה וע"ז השיב כשהקשה למה זה השיב לו כי חנון ורחום הוא היינו ככ"ל :

ובזה כבא לביאור גמרא ששאל משה רבינו ע"ה מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו והשיב צדיק בן
 צדיק או צדיק וטוב לו צדיק ורע לו היינו צדיק בן רשע היינו ככ"ל שכולד אחר שקטא אביו א"כ חל המיוב
 ג"פ עליו לשלם וכו' רשע וטוב לו רשע בן צדיק היינו ככ"ל שאבא מוכה לברא והנה הגמרא מקשה ע"ז כתיב פוקד
 עון אבות על בנים וכתיב לא יומתו לא יומתו ומתוך פכ"ל אכל התירוצ' הוא כשעוטה אם כולד קודם שקטא אביו אזי לא

ימותו בנים בעון אביו והא דכתיב פוקד עון אבות על בנים כשנולדו אחר חטא אביו רק מי מפיו ומתוך גמרא
 בשאוקזין מעשה אבותיהם בדיהם א"כ בוודאי היה כשעת שחטא אביו ולמוד באותו עון אבל אם אין אוקזין מעשה
 אבותיהם א"כ אף אם היה אביו רשע אין לו חלק בחטא והוא כי איתא בעמק המלך כביאר גמרא פ"ק דעירובין
 שלשה שנים חלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים טוב לאדם שלא כבדא יותר משכבדא והללו אמרו טוב לאדם יותר שכבדא
 כמו ובמרו טוב שלא כבדא יותר משכבדא ועכשיו שכבדא אמרו לי ומשמע כמעשיו ואמרי ליה יפספס כמעשיו ופי'
 הוא וכי יתקו במה שהוא רצון הקב"ה ופי' הוא דה"ק טוב יותר שלא כבדא פעם אחרת כאשר כבר הארכתי הן אל
 פעמים שלש עם גבר טוב הוא שלא ינטרך לבא בגלגול אלא יראה בכל מאמיו כמו לתקן מעשיו בעוד בא בראשונה
 לעולם ועכשיו שכבדא והנה האדם בגלגול לפעמים לתקן את אשר כבר עוית או לקיום מצוה מה שלא קיים עוד
 אבל מאן מפיו ויראה הן בקיום המצוה למה שיש לו חשק באיזה מצוה בוודאי כשכיל מצוה זו כבדא לקיים (וזהו
 פי' בגמרא במסכת שבת דף קי"ח ע"ב אביך כמאי זהיר טפי היינו ששאל שמכח זה יכול לידע ביאתו על העולם וכן
 בעבירה לאיזה עבירה שיש לו חשק לעשות כוודאי עשה קודם ביאתו לעולם עבירה זו (ולפי דעתי כי זהו פי'
 בשאוקזין מעשה אבותיהם) וזהו אמרו ליה ומשמע כמעשיו היינו איזה מצוה שכיו עליו לעשות ואמרו ליה יפספס
 כמעשיו היינו אם יש לו חשק לעבירה - וזהו תכין גמרא במסכת יבמות כפ' הבא על יבמתו ר"א אומר כל מי
 שאינו עוסק בפרי' ורכי' כאלו שופך דמים ר"ע אומר כאלו ממעט את הדמות בן עזאי אומר כאלו שופך דמים
 וממעט את הדמות אמרו לי לבן עזאי יש כאה דורש ואין כאה מקיים א"ל ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה ואפשר
 לעולם שיתקיים ע"י אחרים ע"כ - ולפ"ד הקדמנו כי לפעמים מגולגל כשכיל מצוה א"ל כעל שאר המצוה הוא
 פטור כי כבר קיים רק מכין הוא יודע הקדמנו לאיזה מצוה שיש לו חשק יותר לזה אמרו לויש כאה דורש ואין
 כאה מקיים והסיבמה אעשה שנפשי חשקה בתורה א"כ לא כבדאתי רק לתורה ואפשר לעולם שיתקיים ע"י אחרים
 היינו שכבדא היו : כסוד לקושי' הגמרא מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו אם אינו אוקזין מעשה אבותיהם
 בדיהם וכ"ל - אבל אית' בכתבי האר"י ל"ו הוצרך הרח להגלגל באיוב לפי שהרח שכבדא אשהו כדא וכבר ידעת
 מ"ש בזוהר דלית מצורע אלא הפוא דבעל כדא לכך נלקה איוב בשקין ע"כ וכן הובא בילקוט חדש ערך סי' ל"א בשם
 מגלה עמוקות ז"ל איוב הוא תרח וקרא עון שהיה מתחלה עובד זלמים ורתח להקב"ה כהיות תרח ע"כ וא"כ לפי זה
 אף אם הוא צדיק ואחר שכל בגלגול לתקן אשר כבר חטא אזו צדיק ורע על זה הסיבולו הקב"ה צדיק וטוב לו צדיק
 גמור היינו שלא בא בגלגול לתקן אלא כהתל"ג"כ היה צדיק ולא בא לתקן איזה דבר רק בא לקיים מה שלא קיים
 בהתלה אבל צדיק ורע לו צדיק שאינו גמור היינו שחטא בגלגולו בהתלה והיום בא לתקן והוא קרא צדיק שאינו
 גמור - וכזה יתורץ פסוקים באיוב ויען כלדד השוחי ויאמר עד אן תמלל אלה ורוח כביר אמרי פיד האל העות
 משפט ואם שרי העות צדק' וגו' אם זך וישר אתה וגו' שאל נא לדר ראשון וכוכן לקר אבותם ע"כ ולפ"ז א"ש כי
 איתא בפ"ק דבבא בתרא א"ר יוחנן גדול שנאמר באברהם דאלו באברהם כתיב כי עתה ידעתי כי ירא אלהים
 אתה ואלו באיוב כתיב איש הס וישר וירא אלהים ע"כ א"כ איוב היה בכלל צדיק גמור וכגמרא אוקזין צדיק גמור
 צדיק וטוב ולזה היה איוב מהרעם על יסורין אבל הקדמנו כי אף הוא כהיום צדיק גמור יש שני טעמים שיהיה
 רע לו היינו אם אביו חטא או הוא בא בגלגול ולזה אמר כלדד השוחי עד אנה תמלל האל יעות משפט אם זך וישר
 אתה דייקא א"כ בקראת צדיק גמור שאל נא לדור ראשון וכוכן חוקר אבותם ר"ל א' משתים אם אביך היה צדיק או
 רשע וגם שאל נא בגלגול :

וזהו שהתפלל דוד על שונאיו תנה עון על עונם ואל יבואו כנדקתם וכו' ר"ל דיזכור לו עון של אביו ולא יועיל
 לו אף אם אביו עשה תשובה - וזהו שאמר קרא ואל יבואו כנדקתם וכו' - ונלע"ד להביא ראיה ודמיון
 לזה שהיה מן הראוי אף בנים שיוולדו קודם שחטא אביו שיעשו תשובה ומכ"ש בנים שנולדו אחר החטא שהם בעצמם
 יעשו תשובה ולא יועיל תשובה של אביו איתא בפ' כמה שומנין דף מ"ח ע"ב - שלל של כוכבין ושלשלת של מסתקות
 והבגד שהוא הפור בכלאים חיבור לטומאה עד שיתחיל להתיר וכו' שמאריך שם בגמרא וקאמר עוד שם מספורת
 של פרקים חיבור הוא אפילו להזאה ואי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה כמי לא אמר רבא דבר תורה בשעת מלאכה
 חיבור בין לטומאה בין להזאה ושלל בשעת מלאכה אינו חיבור לא לטומאה ולס להזאה וגזרו רבנן על טומאה שלא

תפארת יפה עינים ישראל

שעם מלאכה חשוב'טומאה שכשעת מלאכה ועל הזה בשעת מלאכה חשוב הזה שלא בשעת מלאכה ע"כ .
והנה איתא בירושלמי מס' העניות ריש לקיש בשם ר' ינאי אמר שיהי הק"כ כה שמו בישראל משל למלך שהיה
לו מפתח של פלטרין קטנה אמר המלך אם אני מניח' כמות שהיה הרי היא אכודה אלא הריני קובע בה
שלשלת שאם אכודה תהא שלשלת מונחת עליהם כך אמר הק"כ אם אני מניח את ישראל כמות שהן הן ככלעין
האוחות אלא הריני משהי את שמי הגדול בהם ע"כ : א"כ מדמה את ישראל למפתח והארכתי בספרי בית ישראל
בי ישראל דומים למפתח כי הם פותחים כל הצינורים של שפע עיין בזה עקב ובספרי בתחלת הברכות .
וזו פשעם שאמרו קייב אדם לכרך מאה ברכות בכל יום כדי לפתח מקורות וססיהו"ד כ"ה ממשיך לשלשלת
במבואר בזה ויקרא ע' ט"ו יו"ד דשמא קדישא אהקשר כג' קשרין כגין דהאי' קוצא חד לעילא וקוצא חד לתתא
ואד באמצעית' כגין דג' קשרין אשר בוד הוא עלאה על כל עלאין לאחזאה כהרא עלאה דהוא רישא לכל רישין
והוא קאים על כלל חד קוצא באמציעוהא דא הוא רישא אחרא דנתק מקוצא דלעילא והוא רישא לכל שאר רישין
לאשקאה שמה קדישא וכו' רישא אחרא תהא הוא רישא לאשקאה גתה והוא מבועה דמיין דכל נטוען אשקאין
בי' ודא הוא יו"ד כהלת קשרין ועל דא שלשלת אקרו כהאי שלשלת דאהקשר דא בדא ע"כ . וז' לבפ' פנחס ע'
דבריה קדישא אות יו"ד דמהעטרא ברשימו עלאה ודא היא דאתרשים בכרית הדיר דקני פנחס על ברית אתרשים
שכא בשמי' דא פנחס יוד ועירא איהו יוד דאיהו ברית ודאי דכפיק מגו יוד עלאה קדישא ע"כ והיינו מיווד הכ"ל
וע"ד איהו קאים בקיום' שלים קמי מרא קדישא וכו' מביא עוד ע"כ ל"ז וע"ד מאן דנטיר ברית דא איהו אשהזיב
לעילא ואשהזיב לתתא ע"כ . והוא מוכן כי כל זמן שהשלשלת על ישראל דהיינו שמקויקים בכרית יוד ועירא
דנפק מגו יוד עלאה קדישא וכ"ל אז יתקיים ואתם הדנקים בה' ואז תיים כלכם היום . וזוה הכין הפסקויק
בזילך ויאמר ה' אל משה הכך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה לארתי אלהי ככר הארץ אשר בא שמה בקרבן ועזבו
זמאיהו רעות רכות וזרות ואמר ביום ההוא על כי אין אלהי בקרבי מזלמי הרעות האלה ע"כ . היינו כל זמן
ששלשלת קבוע בישראל אז המה נשמרו מכל רע אבל אם ח"ו המה עוזבי' ברית שהו אראש תקות של שלשלת אז המה
אכודי' . וזוה יתורן פקוקי' כהלים מזמור מ"ד אלהים באזינו שמענו פועל פעלת בימיהם בימי קדם אתה
ידך וגוים הורשת ותטעם תרע לאומים ותשלפם כי לא בחרכם ירשו ארץ וגו' כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם
וגו' באלהים הללנו כל היום ושחך לעולם כודה סלה (ונלש"ד כי אית' במסכת ברבות דף כסס שמכרכין על הטובה
כך מכרכין על הרעה שכ' בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר . וזהו באלהים הללנו כל היום אף אם זמנה ותכלימו ר'
שאלנו מקבלי' באהבה ומכרכין על הרעה כסס שמכרכין על הטובה . וזהו באלהי' הללנו כל היום אף אם זמנה ותכלימו
תחכנו כלאן מאכל ובגוים זריתנו וגו' השימנו הרפה לשכנינו וגו' השימנו משל בגוים מנוד ראש בלאומים וגו'
על זאת באהנו ולא כחנו ולא אשקרבנו בכריתך וגו' אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר הלא אלהים יתקן
זאת כי הוא יודע תעלומות לב כי עליך הורגנו כל היום נחשכנו כלאן טכחה עורה למה תישן יי' הקיצה אל הזמנ
לנח למה פניך הקתיר וגו' כי שמה לעפר כפשינו וגו' קומה עזרתה לנו ופדנו למען פסדך ע"כ :

ולפי' א"ש כי איתא בהלמוד ירושלמי מכת שלשלת הכ"ל ז"ל גדול כשם כן ד' אותיות לעשוה נסים כג' לוי
כנגד השבע כמו נסים י' מכות שהביא על המצרים וקריעתים סוף ובירדן ובמלחמות ל"א מלכים
שהיו ישראל כונקים כגד הטבע בעבוד זה אמר יהושע בשקראו בגדיו במלחמות העי מה תעשה לשמך הגדול : ולפי
הענין הראשון יש להקשות כנגד יהושע והזקנים מדוע קרעו בגדיהם ויעלו עפר על ראשם וכו' וההשוכה לזה ממה
שאמר יהושע כי אדוני מה אומר אחר אשר הפך ישראל עורף לשני אויביו וישמעו הכנעני ונכבו עלינו וגו' וממה
תעשה לשמך הגדול . הכוונה בזה לומר לפניו ר"ת כי מה שעברו את הירדן לכבוש כל הארץ לא היה על המן
שכרך מלחמה כלכד ככשוה רק בדרך שאמרה רחב הזמנ כי שמעו את אשר הוציאה' את מו ים סוף ועוד הוכיחו
לאחרים את ירמיו לא כחיל ולא ככת רק בדרך פלא וכו' כמו שיתייב שמו הגדול ואתרו אשר פפך ישראל עורף לפני
אויביו ואמר הכנעני ואבירו שמלחמתינו היה עד הנה כדרך הלוחמים ונכבו עלינו והכריתו את שמינו ומה תעשה
לשמך הגדול המחייב לנחון מלחמתינו כגד הטבע וכו' ע"ש . ולזה אומרים ישראל רב"ש על אלהים באויבנו שמענו

פועל פעלם בימי קדם וגו' כך צרינו נכנס בשמך כבוד קמינו כי לא נקשתי חטת וחרבתי לא תושיעני וגו' ושמך
 לפועל נודה סלה חף זנחה ולא תצא כצבאיתו וגו' : **אבל** הקדמונו כל זמן ששלטה קיים על ישראל אז רמז כל
 דשמו הגדול שורה על ישראל : דרך הוא שהק"נה יעשה נסים משא"כ כשישראל חוטאים ח"ו ופוגים בכרית נסתלק
 השלטה ח"ו ואז אין שיגין עלינו לזה אנו אומרים רב"ש לא שכתנוך ולא שקרנו בכריתך וגו' כי עליך הורגנו כל
 היום וגו' א"כ קומה עזרתה לנו ופדיונו מה האמר תמו זכות אבות ונגמ' חס' ר"ה דף י"א ז"ל קול דודי הנה זה בא מדלב
 על ההרים מקפץ על הגבעות מדלב על ההרים - בזכות אבות מקפץ על הגבעות בזכות אמהות ופרש"י לדלב את הקץ
 בזכות אבות ואמהות וא"כ כהיום דתיתא נגמ' תמה זכות אבות וא"כ באיזה זכות הגאול אחכם : אבל אית' בפסוקי
 נחמה כי כועליך עשורך ה' נכחות שמו כי ההרים ימוטו וגבעות המוטינה וקדי מאהיך לא ימיש וכרית שלומי לא
 תמוט אמר מרחמך ה' ע"כ : **והנה** פי' הפסוק כך אפה אומד רני עקרה וגואלך קדוש ישראל ומכשר על
 הגאולה הלא הקדמונו גאולה הראשונה היה ע"י זכות אבות הנקר' הרים וע"י זכות אמהות הנקר' גבעות ולזה
 מכשר ואומר אל תירא כי אף ההרים ימוטו וגבעות המוטינה ר"ל שתמה זכות אבות ואמהות אבל קדי מאהיך לא ימוט
 לזה אני אומרים קומה עזרתה לנו וכ"ת הלא תמו זכות אבות ולזה קאמר ופדיונו למען חסדך :

וזהו

הודו לי כי טוב כי לעולם חסדו ר"ל חסדו נשאר לעולם - נחזור לגמ' ה"ל שלטה של מפתחות
 חיבור לטומאה כי כתיב אני י"י השוכן בתוך טומאתם ורמז לנו תורה הקדושה שלטה של מפתחות היינו
 אף ששמו הגדול הכרמז בשלטה של מפתחות כי אנחנו נמשלים למפתחות חיבור לטומאה היינו הקב"ה השוכן עמנו
 אף שאנחנו בקראים בגלות המר הזה לטמאי נפש אבל אינו חיבור להזאה כדכתיב אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר
 לא אתן - והא דקאמר בגמרא שם שלל של כובשין חיבור לטומאה הלא כתיב בירמיה - כי אם תכניי כנתר
 וחרבי לך כורית נכתם עונך לפני ע"כ א"כ ממשיל קטא לכתם וצריך לכנס כנתר וכורית והא דקאמר לבי תכניי
 כנתר וגו' נכתם עונך לפני הוא ע"פ גמרא ועון עצמו אינו נחמק (וזהו שאנו מתפללים אל הזכור לנו עונות
 ראשונים) וכלע"ד דמרתו נזה הגמ' שהקדמונו ממה שכתבו בשם בעל"י מאמרות כי אם קטא האב בעוד הכנים
 בכחו אף שהעיקר הגורם הוא האב כי הוא העושה מעשה והכנים הם רק חיבור לאביו אעפ"כ קאמר נגמ' שלל של
 כובשין חיבור לטומאה כשנמא אביו נחמא חיבור לטומאה גם הכנים נחמא אביו אבל הקדמונו כי בעשות
 אביו השוכה שהוא הזאה לעונות מועיל אף לבנו כמו שכתב דאל"כ היולדי דכיני בניו מה תהא עליהם שהרי הם
 היו נכח עם האב בשעת הקלקלה - אלא ודאי כדאמרין לזה קאמר חיבור לטומאה ואינו חבור להזאה ר"ל לא
 יועיל תשובה של אביו לבנו אלא גם כן צריך ליתר את עצמו מחטא אביו כי גם הוא היה בשעת קטא - ז"ל
 בילקוט קדש ערך חטאי חטאנו עם אבותינו ר"ל כי בעוד שהיינו עם אבותינו נחיי אבותינו קודם ביאתינו לעולם
 וכו' אנחנו העוינו והרשענו - אבל איתא ב"י מאמרות ח"ד פ"א ז"ל אמת דגבי נדיקים גמורי' כתיב לא יאונה
 לנדיק כל און וכו' והנחתה גדולה היא זו שלא יבא לידי עבירה דמהיכי תיתי כיון שהוא מההלך בתומו נדיק לא
 יחשוב ולא יחרה בדבר רע אדרבה הוא פירש ומתרחק הרבה משערי היתר שלא ליגע אפי' כחוט השערה
 משערי האסור והכי אשכחן ביתוקאל דהוה משתבח ואזיל כנפשיה שלא אכל כבילה וטריפה וכו' ואיש אשר כמוהו
 אין ספק שהמנוה הכחות על האופן בתכלית השלימות וכו' וכאן כליות ולב הוא לבדו נוסה ומביט במעלתא
 בדרשינן עין לא ראתה אלהים זולתך וכל הכבואים לא נתנבאו אלא לבעלי תשובה כי גרם עטיו של כחש שאפי'
 השלמים יחשבו עמהם ופשוט הוא כי אין דומה הכל שיש בו חטא להכל שאין בו חטא וכבר הקדמונו חכמים בפ"ק
 דברכות על דיק בן דיק אשר יקרא נדיק גמור ולנדיק בן רשע נדיק שאינו גמור וכו' (ר"ל כי נדיק בן רשע
 א"כ חטא עם אביו בעודנו עם אביו קודם שכולד) ועם המליצה הזאת יונעם כתוב הדר הוא האמור כיאטיהו המלך
 וכמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ה' ואנחנו לא נדע מה פשעו מה חטאו שהזקיקהו לתשובה זו אלא שהיה
 נדיק בן רשע הוא המלך אחז ע"כ - א"כ מוכרח הוא שאף הוא נדיק גמור צריך לעשות תשובה מה שחטא בעודו
 עם אביו : **וזהו** שלל של כובשין חיבור לטומאה ואינו חיבור להזאה אף שיש חילוק בין אביו שהוא הפועל
 עצמו משא"כ כניו איננו רק מסייע אין בו ממש ועל בעלי תשובה אלו נאמר במקום שנבעלי תשובה עומדין נדיקים
 גמורים אין יכולין לעמוד עס ולכאורה קשה למה באמת אבל לפ"ד א"ש כי גם הוא נדיק גמור רק שהוא עושה

מכת הטא אביו . (הג"ה זה לא טוב אכנו מאכו"תי ישראל זוטא) . **ובזה** יתורגמר' שהתחלנו כו משה
 שאל מפני מה יש נדיק וטוב לו כו אית' כו' מאמרות פ' כ"ד"ל האבזכחי לכן כנוי ככת בעושר וכו' וזוכה
 דקאמר ללמדיו שהאב הזכאי מוחזק כמה ששיג כנו בזכותו אבל אין אב מוכה ברא עד ששיג שלימתו מנד עצמו
 וההיפך ברא מוכה אבא ע"כ ולזה שפיר הקשה מפני מה יש נדיק וטוב לו ויש נדיק ורע לו מאחר שכל' משיג
 הטוב בזכותו ואין האב מוכה לכנו והשיב לו במריפות ודאי אין האב מוכה כנו אבל להיפך דנריך לקבול טטא אביו
 וככ"ל ולזה השיב נדיק ורע לו נדיק כן רשע היינו שכולד מן רשע וככ"ל : (הג"ה וז"ה) שאין אנו עוי פנים
 וקשי עורף לומר לפיכך ה' אלהינו ואלהי אבותינו נדיקים אנחנו ולא הטאנו אבל אנחנו ואבותינו הטאנו או מכת
 אביו או ע"ג גלגול . ישראל זוטא) :

וע"ז מקשה אינו כי אף שיש סברא נדיק שכולד מן רשע יש לו דין פרה שנגמרה עס ולדה רק בני מילי אם היה
 אותו הכן בשעה שטטא אביו אבל אם כולד קודם שטטא אביו אז אין עליו שום קיוצ דק מאן מפיק אם
 כולד קודם הטטא או לאחר שטטא אביו וא"כ היה להם חלק כטטא אביו כבר הקדמנו כי זה ידוע מכת סברא אם
 אוקו מצעה אבותיהם בידיהם אז הורגל באתו הטטא וכודאי היה לו חלק כטטא אביו וזה כולד אחר שטטא ולזה
 קאמר אף לפי דכריך נדיק כן רשע א"כ גם הוא טטא ולזה קאמר אינו והא כתיב פוקד עון אבות על בנים וכתיב
 לא ימותו בנים על אבות ורמינן קראי אהדדי ומשנינן לא קשי' הא כשאומזין מעשה אבותיהן בידיהן הא כשאין
 אומזין מעשה אבותיהן בידיהן וא"כ אף שהוא נדיק כן רשע עדיין קושי' במקומו עומדת ולזה תירץ לו תירוצ אחר
 בקריעות כי איתא בכתבי האר"י ז"ל והוצרך תרם להתגלגל באיוב לפי שחרת שכב אשמו נדה . וכבר ידעת מ"ס
 בזהר דלית מזורע אלא הוא דבעל נדה לכן נלקה איוב בשחין וכו' וכן הביא בילקוט מדש"ק ל"א בשם מגלה
 שמוקות ז"ל איוב היה תרם ונקר' עון שהיה מתחלה עובד זלמים ורתק להקב"ה בהיותו תרם ע"כ : וא"כ לפ"ו
 הוא היה ענמו בתחלה רשע אף שהוא היום נדיק גמור בכל מעשיו נקר' נדיק שאינו גמור כי מאחר שבא לתקן את
 אשר טטא מש"כ אם לא בא לתקן את אשר טטא לזה נדיק וטוב לו וזה שהשיב לו נדיק גמור טוב לו היינו שלא בא
 לתקן מגלגול הראשון אז נקר' נדיק גמור אבל אם כבר לתקן את אשר כבר טטא אז נקר' נדיק שאינו גמור
 אז נדיק ורע לו :

ורבה לעיל פרטנו גמ' במס' שנת שלל של כוכסין ושלשלת של מפתחות והכגד שתפור בכלאים כבוד לטומאה
 ואינו כבוד להזאה והנה שני מהם כתתי לעיל ועדיין לפרש מה דאית' והכגד שתפור בכלאים כבוד
 לטומאה ואינו כבוד להזאה נלע"ר כי אית' בזהר בפ' כי חזא ז"ל רבנן מארי מחייתן מטרוניתא אתמר ביה
 ומלכותו ככל משלה כתר דאתלפש שליטא אקתר על אקשורזש ואומתי' ואתמר בהו וקרוג בשונאיהם ואי תימא דאתיימד
 עמה אע"ג דהוו בביתא חדא ח"ו אלא כגוונא דיוסף דאתמר ביה ותנא כגדו אללה ולא לכושו אלא כגדו ליטא
 מהכוגדים כגדו והכא קתרא רבנן לבגדא אהסר לושנא דסתר' אהסר ליטא כהסר אהסר לה מאהשורזש
 ויהיב לה שידא באהרטה ואתהדרת איהו כזרועא דמרדכי ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש וע"כ לשון עבד כל דא
 בכמת' וכו' וראיתו פי' לזה המאמר כי כל אדם כלול מטוב רע וכל אדם מפרזוף שלם והטוב נקר' לכוש והרע
 נקר' כגד ולכך מביא ותנא כגדו אללה ולא לכושו אלא כגדו לשון מהכוגדים כגדו והכא קתרא רבנ' ע"כ וכספרי
 בית ישראל בסדר פורים הארכתי בזה ולזה קאמר והכגד שתפור בכלאים היינו שנתחבר טוב הנקר' לכוש עם
 רע הנקר' כגד כבוד לטומאה ואינו כבוד להזאה והנה כמה שהקדמנו בשם י' מאמרות זוכה לכנו כנוי ככת בעושר
 זכאים כתבו"ל ושנים דקתני אזיל לשיטתיה כברייתא בפ' הסולץ דתני' את מספר ימיד אמלא אלו שני דורות זכה
 משלימין לו לא זכה פוחסין לו לדכרי ר"ע וקסבר משלו הוסיפו לו לחזקיהו המלך קמש עשרה שנה שגזרו
 לפחות ממנו ע"פ התראתו של ישעיה ואל"ג דרבנן פליגי עליה ואמרו זכה מוקיפין לו כבר הרגישו כגדו
 בתוספת מהני תלת מילי דלא תלי בזכות כינהו פירש להוסיף עליהם אלא במזל תלי' ומלא המזל דידיה עבדו
 וכלוש עליו דין ראש השנה לפחות מן הכגד למי שבהשטו יא רשע ולהשלים לנדיקים הוראת המזל בשוכה וכתב
 ולבנוי' כראוי להם אבל שכר מצות בהאי עלמא ליכא להוסיף כשכולס בני חיי ומזוני דקרו כינהו והיא קיימת
 לעולם הכא ע"כ . והנה כדי לבאר מה שמדויק ונלוה עליו דין ר"ה לפחות מן הכגד למי שבהשטו יא רשע
 ולהשלים

ולהשלים לנדיקים הוראת המזל בשוכה ונחת משום דקשי' לו מה שכתבו החוספס ביכמות משלו הוקיפו וקארו' ליה
 חוספת לפי מה שנגזר לפחות ע"י עון והא דאמרינן כפ"ק דחגיגה גבי מרים מגדלאה נשא כי מויכן גורכא מרכון
 דמעבר במילי מוקיפכא ליה אר"י דניחא ליה אפילו לר"ע דאין זה חוספת כיון דנגזרו לשום אדם ע"כ לזה כתב
 ג"כ אליבא דר"ע ונלוה עליו דין כר"ה לפחות מן הנגזר למי שכהשפטו ינא רשע או להשלים לנדיקים הוראת המזל
 כי כלל זה שפוחתין מן הרשעים אי אפשר להוסיף לנדיקים כי שבר מצוה כהאי עלמא ליכא וזהו יראה ה' תוסוף
 ימים וכי יקשה לך הלל אליבא דר"ע שבר מצוה כהאי עלמא וזכה משלימין ולזה קאמר ושנות רשעים הקרנה היונו
 שלוקחים מן הרשעים ואין זה נקרא חוספת . (הג"ה וזה פי' הגמרא נדיקים נכתבים לאלתר לחיים וכי יקשה
 לך קושי' הכ"ל לזה קאמר רשעים נכתבים לאלתר למיתה וא"כ לוקחין מן הרשע וכותנין לנדיק ואין זה נקרא חוספת
 והיינו ככ"ל : וזה יוכי רשע ונדיק ילכש : ישראל זוטא) : וכתבונת הרש"כא סי' קמ"ח ו"ל שאלת הא
 דאמרינן בני קמי ומזוני לאו בזכותא תליה מלתא ומפסקוי התורה נראה היפך גמור כי בזכות וכעונש גמור תלי'
 מלת' תשובה לדבר זה נחלקו בו חכמי ישראל אפי' מול לישראל ותמלא מחלוקת סוף מסכת שבת וכו' ולי נראה
 כי לא נחלקו אלא במקרה יחיד' ולא כמה שישיג את הנכור כי לדעת כולם כס הנכור גדול לרון ע"פ מעשיהם לטוב
 או למוטב והתורה דברה על הכלל לא על הפרט וזהו שאנו אומרים ועל המדינות בו יאמר איזו לשוכע וכו' ואיזה
 לחיים . ואע"פ שתמלא בחוקי' שמעתי את החתך הנני מוסיף על ימך חמש עשרה שנה . המלך הנכור וכל ישראל
 תלוין ב' וזו כדעת האומר יש מזל לישראל אבל לדעת האומר אין מזל לישראל התור' דברה בין על הכלל ובין על הפרט :
 כזה יתור' גמרא בנסהדרין בחלק דף ק"ו אמר רב יהודה אמר רב בקש דוד לעבוד עבודת עכו"ם שכ' ויהי דוד בא
 עד הראש אשר ישתחוה לאלהי' ואין ראש אלא עבודת עכו"ם שכ' הוא נלמא ריש' די דהבוסנה לקראתו קושי הארכי
 קרוע כתתו ואדמה על ראשו א"ל יאמרו מלך שכמותך יעבוד עבודת עכו"ם א"ל מלך שכמותי יהרגו וכו' מוטב
 ועבוד עבודת עכו"ם ואל יתחלל שם שמים כפרהסי' וכו' לפ"א ש' כי קושי' א' קשה מה היה מדויק מלך שכמותך
 ועבוד עבודת עכו"ם דמשמע על מלך אחר ליכא קושי' ומה השיב מלך שכמותי יהרגו וכו' . אבל לפ"ד א"ש איתא
 בילקוט קדש מה שחטא דוד כג"ע . גמ' ביקש לעבוד עבודת עכו"ם הכל כדי להנדיק את הק"ה כעניני הממון עם
 שלא יתמהו' למה לא זכה דוד להיות משיח' ולהיות חי וקיים ע"י שירותו ותושבותו ע"כ רק הקדמתו כי קמי וכני ומזוני
 לא בזכות' תלי' מלתא אלא במזל וא"כ ליכא תימא למה לא זכה להיות חי לעולם וע"כ נריך לומר אליבא דרש"כא
 דמתרץ מלך יש לו דין רבים ואצל רבים זכה מוסיפין לו וא"כ כדין עשה שרצה לעבוד עבודת עכו"ם כי בזכותו
 פיה להנדיק את הקכ"ס כי מאר שהיה מלך וגבי מלך יש לו דין רבים וגבי רבים בזכותא תלי' מלתא אבל איהא
 בזוהר פ' ויחיע' הקכ"כ ת"ס הוא אחר אקרי קרית ארבע מ"ט בגין דהמן אסתקרו ד' זוגות אדם וזוה אברהם ושרה
 וצחק ורבקה ועקב ולאה . הא קושי' הכא אבהן אינון רתיבא קדישא ורתיבא לאו פחות מארכט' ותנינן קכ"ה אחר
 לדוד כהדייהו ואתעבדו רתיבא שלימתא כהדייהו אי הכי דוד בעינא לאסתקרא כהדייהו וכו' ואדם דאסתקבר בגו
 אבהן וכו' דאיהו מלך קדמאה הוה ואתעבר מיני' מלכו ואתיהיב לדוד מלכא וכומי ראש אהקיים דוד מלכא
 דאדם אלף שנין אהגזרו עליו' ואתעבר מיני' יומא לדוד מלכא ע"כ א"כ לפ"ז לא יועיל לדוד שום תפלה בעולם כו
 לא נגזרו לו השנים רק להשלום אלף שנים כי דוד היה אדה"ר . ולזה כשביקש דוד לעבוד פכו"ם וככ"ל נטענ'
 שהוא מלך ובזכות' תלי' ולכן ינא קושי הארכי לקראתו א"ל יאמרו מלך שכמותך יעבוד עכו"ם כלומר מלך כמו
 אתה שהוא אדה"ר ואנלך ליכא שום תירוץ מלך שאני כי בשלמא מלך אחר שאני וע"ז השיב א"כ מאמר שח"י דוד וא"כ
 ראוי היה בת שבע משת ימי כראשית וא"כ בדין לקחתי את בת שבע וא"כ מה טעם יהרגני בני' כי יכתיב בקרא
 בשמואל ב' י"ב מדוע כזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני את אורי' הכיה בתרב ואת אשתו לקחת לאשה וגו' כה
 אמר ה' הנני מקים רעה מתוך ביתך ובמסכת ברכות כתיב מזמור לדוד ככרתו מפני אבשלום בנו מזמור לדוד קינה
 לדוד מיכתי' וכו' אף כן דוד כיון שאמר לנהקב"ה הנני מקים עליך רעה מהוך ביהך היה ענב אמר שמתא ענד או
 ממזר הוא דלא חיים כיון דחזא דאבשלום הוא שמת ע"כ א"כ אבשלום בא מכתחטא בת שבע ולזה שפיר השיב אס
 אני מלך שאני אדה"ר וככ"ל ולזה השיב מלך שכמותי יהרגו וכו' וכלל בדין נשאתני לאשתי בת שבע :

זיהנה במדעו אגדות מס' וכתובת הקשה ז"ל זכה משלימין וס' לדקדק דאמרינן פ"ק דקדושין וס' דקטועה בן

מאה ועשרים שנה אנכי היום וכו' היום מלאו ימי ושנותי ללמדך שהק"ה משלים שנותיהן של צדיקים מיום ליוסן וכו' ולולי חטא מי מריבה בא לא"י והיה חי יותר מק"ך שנה שני דורות שנגזרו לו ובשלמא לחכמים כחטא דאילו לאו חטא מי מריבה היה זוכה להוסיף לו אבל לר"ע דאין מוסיפין לו אפילו ע"י זכות מאי איכא למימר דאיכא למימר דהיו מוסיפין לו שנים שנגזרו לשום אדם אחר כמ"ש הוס' מההיא מגדלא נשים דא"כ מאי אקשי ליה לר"ע מהו קפח עלימך ט"ו גו' דהא איכא למימר כי הכי אלא ע"כ דלית לן למימר הכי איכא דלא הוזכר כן בפירוש . ונ"ל דההיא סוגי' דלא בר"ע ע"כ ולפ"ז א"ש כי הקדמנו בשם הרשב"א דהא דתנן לאו בזכות תלי' מלתא אלא כמזל היונו ליחיד אבל לזכור תלי' בזכות' ומלך הוא כרכים דתלי' בזכות' וגס ר"ע מודה דמוסיפין לו א"כ משה שהיה מלך כדכתיב ויהי ביטורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שכתיב ישראל א"כ אי לא חטא היה חי יותר מן ק"ך שנה : וכי יקשה לך הלא גם דוד היה מלך ולא חטא רק שבעים שנה שנגזרו עליו כבר כתבנו שאני דוד שהיה השלמה לשני אד"הר . אפשר שזהו הפסוקים ואתה תן אל ה' וגו' שעברה כל וארא וגו' ויתעבר ה' בי למענכם זיאתר אליו אל תוסף דבר אליך עוד כדכר זה ואת' במגלה עמוקות ד"כ"ר הו"ר דוד ברגל רביעי לפ"ז א"ש דמשה אמר ואתה תן אל ה' וגו' שעברה כל וארא וגו' הלא קשי' קושי' הנ"ל איך אפשר היה לעבור את הירדן לא"י הלא לר"ע זכה משלימין א"כ איך אמר ויתעבר ה' כי לענכם ונ"ל דמשה למד דהוא היה מלך וגמירא מלך דהוי כרכים מוסיפין אפי' לר"ע אבל יאמרו דאיך אפשר לומר כך דהלא גם דוד היה מלך ולא חטא רק שבעים שנה ולא יותר אבל באמת שאני דוד שהוא דוד שהיה השלמה של אד"הר כי הוא היה אד"הר וכ"ת מי יומר שהוא היה אד"הר ולכך קאמר ויאמר ה' אליו אל תוסף דבר דוד ברגל רביעי וכזוהר פ' משפטים קהדות' דדוד לא חטא בכ"ש כי ראוייה היתה לו מששת ימי בראשית שהרי היה א' מד' רגלי המרכבה וא"כ אין ראיה מדוד :

לתרץ

פסוקים במגילה שאמר המן ימ"ש וימ"ז ישנו עם אחד מפזר ומפורד בין העמים ודתייהם שונות מכל עם בכל מדינות מלכותך ולמלך אין שוה להניחם וכמדרש ילקוט ישנו עם אחד וישן המלכות שלהם ע"כ : קשה מאי קאמר ישן המלכות שלהם והמה מפזר ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך ודתייהם שונות מכל עם ולמלך אין שוה להניחם אבל כלע"ד כי איתא במס' ברכות דף כ"ח ז"ל כו' ביום בא יהודא גר העמוכי לפניהם בבית המדרש א"ל מה אני לבא בקהל א"ל הני גמליאל אקור אתה לבא בקהל א"ל ר"ג זהלא כבר נאמר לא יבא עמוכי בקהל א"ל ר' וכי עמון ומואב במקומן יושבי' והלא כבר עלה קמחריב ובלכל את כל האומות שני' ואקיר גבולות עמים וכל דפריש מרובא פריש ע"כ א"כ כיטול שייך כמו בכל האקורי' שבטל ברוב און בששים ודין קבוע וכדאי' נאהבה השם על הפסוק הן כשדים עם לא היה כיו' אומות ככשו ישראל וגו' אומות קיני קניזי' וקדמוני פניו' נשאר ששים וירא הש"י שלא יבטלו ישראל ח"ו כדיון איקור שנפל בפיתר לכך הן כשדים עם לא היה וכשארן כ"ט . וכו' יתורן מדרש רבה פ' במדבר פקוד את בני ישראל הה"ד ששים המה מלכות ועלמות חין מספר אחת היא יונתי המתי כי אית' במס' ערלה דף פ"ב ז"ל הני שהיה ר"מ אומר את שדרכו למנות מקדש (כלומר אוקר) בכל שהיא אפי' אחד באלף ואכ"א אינו מקדש לא ששה דברים בלבד וכו' . ואתמר עלה ר' יוחנן אמר את שדרכו למנות שניכוזר"ל אמר כל שדרכו למנות שניכו פירש איכא דר"ת פליגי' ר' יוחנן ור"ל דר"י סבר דר"מ את שדרכו למנות קאמר כלומר מה שאינו כמכר לעולם לא במנין קאמר ר"מ דלא בטל אבל מה שנמכר לפעמים באומד אע"פ שלפעמים נמכר במנין בטל ור"ל פליג ואמר כל שדרכו למנות אפי' לפעמים לא בטל לר"מ ע"כ וזהו לפענ"ד שרש"י פ' שאו את ראש בני ישראל ופ' מתוך חובתן מונה אותם כל שעה ע"כ . וקשה למאי חייב מונה אותן בכל שעה לפ"ד א"ש כי הקדמנו כי א"ה המה הרבה וישראל אומה אחת וירא הש"י שלא יבטלו וכו' האומות והקדמנו כל דבר שבמנין אינו מתבטל אפי' באלף לכך צוה הש"י שימנה את ישראל . ויהנה איכא דר"י אינו מתבטל דווקא מה שלא נמכר לעולם אלא במנין ולכך קאמר מתוך חובתן מונה אותן כל שעה . וכו' יתורן ג"כ במדרש פקוד את בני ישראל וקשה למה צוה למנות שלא יבטלו בין האומות הלא אינו בטל אם לא בששים הה"ד ששים המה מלכות ועלמות חין מספר אחת היא יונתי המתי . ולכך מוכרח למנות . כחזור לפסוקים הנ"ל אית' בפ' גיד הנסה אמר רב בשר שנתעלם מן העין אקור ומאריך בגמ' ופריך אלא רב היכו אבל בשראומשני בשעתא דלא עליס עיניה מונייה איבעיה אומא בניור וכו' וא"כ בקימנא בי הא דרבה בר רב הונא מסתך ליה אפלת קרנת' ופי' רש"י שנתעלם מן העין

העין שעה א' שלא ראוהו ואפילו היה מוכח על השולחן אקור שמא נתחלף ע"כ . והנה אנחנו עם ה' בגלות המר
אם לא ת"ו הנה לא ינוס ולא יושן שומר ישראל אנחנו היינו אסורים להק"ו כה מכח אשר שנתעלם מן העין רק ההיח
בשעה היה ללא עלים עיכיה מיניה והיינו לא ינוס ולא יושן והתירוץ השני בסימנא לכך שם בכשרינו אות סוד ברית
ומכח זה אנחנו מותרים להק"ו כה . עוד אית' במס' כתובות דף ו' והוכח בכ"י סי' ק"י ו"ל ט' סניוח כולן מוכרת בשר
שקוטה ואחת מוכרת בשר נכילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע תאיזה מהן אקור וכמנא הלך אחר הרוב דכל קבוע
כמחצה על מחצה דמי אבל כשהאיסר כוכר במקומו לא שייך כיה ביטול וכדבר המעורב כמי היכא דחשיב לא בטיל
ע"כ . א"כ אם ישראל יושבים בארץ אינו שייך ביטול בששים אומות כי כל קבוע כמחצה על מחצה דמי אבל כשהם
בגולה איז יש קשש שלא יתבטלו ס' ובין א"ה . ועוד איתא בפ' בתרא דע"ז דף ע"ג רב ושמואל דאמרי תרווייהו
כל אסורים שכתורה במינו כמשהו שלא במינו בכ"ט וכו' ע"ס . א"כ אנחנו ישראל כהיבין עם לכדד ישכון וכגוים
לא יתחשב הדבוקים בה' אלהים חיים וכהיב אנו ה' הוא שמי וכבודי לא אהן דהפי' הוא כך איתא כזוהר מדע
הוכח בילקוט מדע ערך בית המקדש סי' ט' ז' למי שמקריב קרבנות לריד להזכיר שם המיוחד בלכד ולא שם אחר שכ'
זבח לאלהים יתירם בלתי לה' והטעם מפורש כי שם אלהים משותף ע"כ ר"ל כי גם אלהים אחרים נקראים בשם
אלהים משא"כ שם יה"ו הוא נקרא שם המיוחד ולזה קאמר אנו ה' הוא שמי וכבודי לא אהן ר"ל לאלהים
אחרים ולכך אנחנו הדבוקים ביה"ו אסורים להשתחוות לע"ז שהם אלהים אחרים והפי' הפקוק אנכי ה' אלהיך אשר
הוא אהיך מארץ מצרים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וא"כ אנחנו נגד שאר א"ה נקראים מין שלא במינו ויכולים
ליבטל בששים כי אליבא דרב ושמואל דווקא מין במינו לא בטיל אבל מין בשאינו מינו יכולין ליבטל א"כ הקדמנו בשר
שנתעלם מן העין אקור ואינו מותר אם שלא עלים עיכיה מיניה . לזה המן ית"ש רנה לאכד את ישראל אמר ישנו עם
א' ישן המלכות שלהם היינו הק"ו כה שהוא שומר ישראל וא"כ המה אסורים מכח אשר שנתעלם מן העין ועוד המה
מפורד ומפורד בין העמים בשלמא אם היו במקום א' א"כ אינם יכולים להתבטל כדון כל קבוע כמחצה על מחצה
דמי אבל המה מפורד ומפורד בין העמים והנה מין במינו אפילו שנתערב לא מתבטלים אפילו באלף לכך קאמר
ודתיהם שונות מכל עם א"כ המה מין שלא במינו ויכול להתבטל אבל הקדמנו כי טובה עשה הק"ו כה שפיור בין העמים
דאז כל א' אינו מאכד את ישראל כדי שלא יקראוהו מלכות קטיעה . ולכך אמר המן ית"ש מפורד ומפורד בין העמים
בכל מדינות מלכותך וא"כ יכול אהה לכלותם כולם רק הקדמנו כי דבר חשוב אינו בטל לכך קאמר ולמלך אין שום
להניחם כי אין שווין כלום . והנה כי לקטור דבריו קאמר קרא ליהודים היתה אורה ושמה וששון ויקר ודרש
בגמ' דמגילה דף ט"ז על פסוק זה אמר ר' אלעזר אמר ר' יהודה אורה זו תורה וכן הוא אומר כר מצוה ותורה אור
שמה זו יום טוב וששון אמר ר' אלעזר זו מילה וכן הוא אומר שש אנשי על אמרתי ויקר אלו תפילין וכן הוא אומר
ודאו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך ותני ר' אלעזר אומר אלו תפילין שכתש כי איתא בכתבי
הא"ר יז"ל כי תפילין הוא סוד מוחין והוא סילוק דורמטין שהוא שיכה ואז הנה לא ינוס ולא יושן שומר ישראל :

וידבר ה' אל משה דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם איש אמו ואביו תיראו
ואת שבתותי תשמרו אני ה' אלהיכם אל תפנו אל האלילים ואלהי מקבה לא תעשו לכם אני ה' אלהיכם
ופי' רש"י קדושים תהיו היו פרושים מן העריות וכו' . והנה ע"פ פשוטה י"ל דאית' במס' סנהדרין בפרק בן סורר
ומורה דף ע"ד א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוידק נמנו ומרו כעליית בית כהנה כלוד כל עבירות שבבורה אם אומרים
לו לאדם עבד ואל תהרוב ועבד ואל יהרג מן האלילים וג' ע"ז וס"ד כי אתא רב דימי א"ר יוחנן ל"ש אלא אפילו על
מצוה קלה יהרוב ואל יעבור וכו' א"ר יוחנן לא אמרו אלא כנענא אבל כפרהסיה אפילו מצוה קלה יהרג ואל יעבור
וקאמר וכמה פרהסיה אמר ר' יעקב א"ר יוחנן אין פרהסיה פחות מעשרה בני אדם ואסיקנא דכולהו ישראלים
בעיני ע"כ . איתא במס' כתובות דף ז' מבין לכרכת חתנים בעשרה שני ויקם עשרה אנשים מזקני העיר וגו'
ר' אבהו אמר מהכא במקלות כרכו אלהים ה' ממקור ישראל ופי' רש"י והיינו עשרה כמו הקהל את העדה ועדה
עשרה כדילפינן מעדה מרגלים עד מתי לעדה הרעה ינאו יבושע וכלב ע"כ . א"כ מוכח כאן דעדה הוא עשרה
ונגמ' שהקדמנו מוכח דכפרהסיה לריד לקדש שמו והיינו כשיש עשרה ולזה קאמר קרא דבר אל כל עדת ישראל עדה
דיוקא ישראל דיוקא כי נגמ' מסיק דכולהו ישראל כעינן ולזה קאמר דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים

מאז פוינו שקידשו השם ועוד מרחו הו פרשיה מן העריות שהיא א' מהן צריך לקדש את השם ועוד שנית ע"ז לכך
קאמר קדושים תהיו רק אל תפנו אל האלילים ולפי דרכינו יתורץ כך כי אית' במדרש פ' ויקרא עכ"ו וס' א' שאל
את רי"ק כתיב בתורתכם אחרי רבים להטות ואנו מרובים מפני מה אינכם אתם משווה אתנו בע"ז א"ל יש לך כניס
א"ל הזכרתני צרתי א"ל למה א"ל הרבה כניס יש לי בשעה שהן יושבין על שולחני זה מכרך לאלהי פלוני זה מכרך
לאלהי פלוני וכו' אמרו לו תלמידיו לאלו דתית בקנה רצון לנו מה אהה משיב א"ל בפשו כתיב שש נפשות וכתיב ביה
נפשות הרבה דכתיב ויקח עשין נשיו ואת כניו ואת נכותיו ואת כל נפשות ביתו וכיעקב שנעים נפשו
ובתיב ביה נפש א' דכתיב ויהי כל נפש יונאיו וריכו אלא עשין שהוא עובד לאלוקות הרבה כתיב ביה נפשות
אגלי יעקב שהוא עובד לאלוה אמת כתיב ביה נפש אמה ע"כ . **והנה** שאלת עכ"ו וס' מכת אחרי רבים
להטות א"כ אי אזלינן כתר רובו וא"כ מכת זה היה השאלה למה אין אתם משווים עמנו בע"ז אכל אי לא אזלינן
בחר רובא א"כ אין לא"ה פתחון פה איתא במס' חולין דף י"א ז"ל מכתא הא מלתא דאמור רבנן זיל בחר
רובא וקאמר מכלן דכתיב אחרי רבים להטות וקאמר רובא דאיתיה קמן כגון ט' מניות וסכה דרין
לא קא מיבעי' לן כי קא מיבעילן רובא דלית' קמן כגון קטן וקטנה מל"ן וא"כ גס השאלה הוא רובא דלית
קמן א"כ אי ליכא לימוד דאזלינן בחר אבא א"כ ליכא קשי' לא"ה אכל שם איתא ז"ל לרב מרי אמר אתי' ממכה
אכיו אמודאמר רחמנא קטלי וליחוש דלמא לאו אכיו הוא אלא לאו משום דאמרינן זיל בחר רובא ורוב בעליות אתר
הבעל ע"כ וא"כ מכת מכה אכיו ואמו מוכת דאזלינן בחר רובא רב ע"ז יש תירוץ אנחנו עובדים ב"ה אחד . וכוה
יתורץ הפסוקים קדושים תהיו כי קדוש אכיה' אלהיכם קיים אמו ואכיו תראו אכל יקשה לך כי בשלמא את האם כרין
הוא שתראו כי אמו היא אמו ודאית אכל אכיו דלמא לאו אכיו הוא אלא ע"כ אזלינן בחר רובא וא"כ יעלה על דעתך
ס"ו לעבוד את ע"ז מכת קשי' דגוים וככ"ל ולכך קאמר קרא אל תפנו אל האלילים מכת קושי' זו וכ"ה הלל כתיב גבי
א"ה לשון רבו' נפשות ואכל יעקב כתיב נפש אכל כחכנו משום אנחנו עובדים ל"ה אחד וזהו שקאמר אל את פנוי
אל האלילים מכת קושי' זו כי התירוץ כי אכיה' תלהיכס ואכיה' אחד . וע"פ התוס' שכתבו התם ז"ל בד"ה על
מה שהקשה בגמ' ממאי דלמא כגון שהיה אכיו ואמו חבושים בבית האסורים וכתבו תוספ' הוה מצי למידק ודלמא
משום דאזלי בחר תזקה דהעמיד האם בתזקה גדקה ע"כ ושפיר קאמר קדושים תהיו פרשים מן העריות ואז כשתהיו
בתזקה כשרות אז אמו ואכיו דייקא תראק : **ובמה** שהקדמנו יתורץ פליאה ששמעתי ז"ל אלמלא נכנס משה
לא"י לא היו אוכלין ישראל בשר ע"כ ולפ"ד א"ש דשם בגמ' רב כהנא אמר אתי' מהורג את הנפש דאמר רחמנא
קטלי וליחוש דלמא טריפה הוה אלא משום דאמרינן זיל בחר רובא אית' בילקוט מדשבי' ר"ז ז"ל משה שהרב
המצרי הוה חטא בידו וכתייב גלות וזהו אשר יבוק שמה אוחיות משה ע"כ א"כ שכתייב גלות ולא נכנס לא"י משום
שהרב את המצרי וקשה אמאי ליחוש דלמא טריפה הרב אלא ע"כ דאזלינן בחר רובא והקדמנו הגמ' לעיל רב אשי
אמר אתי' משחיטה ענמה דאמר רחמנא שמוט ואכול וליחוש שמה במקום נקב קא שחיט אלא לאו משום דאזלינן בחר
רובא ע"כ א"כ ה"ה דאכלינן בשרא הוא משום דאזלינן בחר רובא וזה מוכח ממה דלא נכנס משה לא"י משום שהרב
את המצרי וקשה דלא טריפה הרב אלא ע"כ אזלינן בחר רובא וא"כ שרי לן למיכל בשרא אכל אי משה היה נכנס
לא"י ולא נכתייב בהריגת המצרי א"כ ע"כ לא אזלינן בחר רובא וא"כ לפ"ז הוה שרי למיכל בשר כי קיישינן

שמה במקום נקב קא שחיט :

יבמות דף ע"ו ע"כ עמוני ומואבי אסורין וואסורין איסור עולם אכל נקבותיהם מותרו מיד . מצרי ואדרומי
אינן אסורי' אלא עד שלשה דורות א' זכרים וא' נקבות ר"ש מתיר את הנקבות מיד א"ר שמעון ק"ו
מה במקום שאסור את הזכרים איסור עולם התיר את הנקבות מיד מקום שלא אסר את הזכרים איסור עולם
אינו דין שמתיר את הנקבות מיד א"ל אם הלכה נקבל ואם לדון יש תשובה א"ל לא כי הלכה אנו אומר והרמ"ב ז"ל
כפי' משניות שלא פין התשובה שאפשר להשיבנה לר"ש מה לעמון ומואב שכן נתפרש טעמן על דבר אשר קדמו
אתכם בלחם ומים דרבו של איש לקדם ואין דרכה של אישה לקדם האמר במצרי ואדרומי שלא רחוקים בשלשה דורות
בעולם עכ"ל : **והנה** הרמ"ב ז"ל לכאורה הוא נגד הגמ' דבגמ' מפרש שם טעם אחר דאי' שם כדף
הדבוק ע"כ וקלל קווי עשה וכו' א"כ ע"ש ולא זכר טעם זה של הרמ"ב ז"ל וקאמו' מאוד : וכו' הטוב טעם ודעת

וקודם לזה ע"ש בחוספות ד"ה כתבתי עמוכי ולא עמוכית וא"ת תקשי ליה מזרי ולא מזרית ומתוך אור"י דגבי עמוכי
ומאכ"י היה לו לקצר ולומר עמוך ומאכ"י הלכך מדכתיב עמוכי ומאכ"י היה לו למדרש דלמעט עמוכית ומאכ"י קאחי
אכל מזרי א"ס היה כתוב מזרים היה מאריך יותר עכ"ל ומקשה בעל המספר וז"ל ויש לדקדק למה קור אכנר מדכריו
שאמר בתחילה כר"י מדכתיב עמוכי ולא עמוכית וא"ת כ"קור לדכריר"ש היה לו לתרץ לדואג כתי' תוספת וכו' ע"ש
ולעכ"ל ד"כר' יסוב הגון והוא אע"פ דכרי תוספת מכת קושי' הגמ' לא קאי בפשוטו דאיך אמרת דעמוכי ולא עמוכית
דלימוד הגמ' מעמוכי ולא עמוכית ולא משמעות ולפיכך דעמוכי משמע וכו' דא"ס כן קושי' א"ת מזרי במקומה
שומדת דמני' מוכת דאין כמשמעות' זכרים יותר מנקבות אלא ודאי לימוד הגמ' הוא מיתור דקרא מדל"א
כתיב עמוך וכמשמעות באמה זכרים מונקבות שווין וא"ס כן קשה לי מאי מוית למעט נקיבות מהיתור דלמא
לתיפוך למעט הזכרים כיוון דתרווייהו שוין במשמעות לכן כראה לי דהא דמשני הגמ' שאני הכא דמפרש טעמא
דקרא וכו' לא חזרה הוא משנוי' קמא וכן משמע מדל"א קאמר אלא שאני הכא וכו' ונראה דאכנר רוצה לתרץ
לדואג כן דלימוד הוא מיתור' ולא משמעו' אך דע"ז יש להקשות דלמא לתיפוך לכן משני שאני הכא דמפרש טעמא
דקרא וא"כ ודאי ליכא למימר לתיפוך דאיך דרכו לקדם ולא האשה וא"כ ודאי למעט נקיבות בא"ך דע"ז קשה כיוון
דגם בשנוי' קמא הוצרך לטעמא דקרא א"כ לילף מגוף הטעם ותו"ל עמוכי ולא עמוכית. וע"ז יש לתרץ דהרמ"ב
במחשבה הכי טעם ראשון דהיינו אשר ל"ק קאי אעמוך וטעם שני ואשר שכר קאי אמואכ"י וא"כ י"ל גם אכנר
פי' כן לכן לא רצה לכי' מגופא דקרא דעדיין העיקר דהיינו מואכ"י לא היה מוכס אי אסוריו' הנקבות או לא לכן
הכי' עמוכי ולא עמוכית דקרא מיותר הוא וע"כ למעט בא וזכרו' ודאי ליכא למעט כיוון דמוכת מאשר ל"ק
וע"כ האי מיעוטא ממעט נקיבות ודאי דאין לתק בהמיעוט וא"כ ודאי נקיבות ממעט. וגם יש לתרץ הפלוגתא
דר"י ור"ש דר"י סבר מעמוכי ולא עמוכי ור"ש סבר מאשר ל"ק וגו' דלפי' הגמרא כמאי פליגי דגמ' ר"י ע"כ סובר
למעט דקרא אשר ל"ק וגו' גם כלא"ה יש לעשות כ"מ כינייהם דלכאורה משמעו' דורשין א"כ ותו' לא לכן כר' דבהא
פליגי אי נקיבות מזרי ואדומי מותרין מיד או לא משום דהק"ו שלו נפרך והוא דלפי' מה שפרשתי לעיל דאכנר ס"ל
כפי' הרמ"ב קשה קושי' על הקרא מ"ט כללינהו קרא כחדא לא יכא עמוכי ומאכ"י וגו' ולא בהכינהו כל"א כפ"ע
וטעמו כדו בשלמא כל"ז על הרמ"ב ל"ק מ"ד"ל דלהכי כללינהו בחד קרא כי היכי דנילף מואכ"י מעמוך דנקיבות
מותרין דבעמוך מוכת מטעמא אכל לאכנר ור"י דסביר' להו מעמוכי ולא עמוכי וגו' וטעמיהו כנ"ל קשה שפיר
לכתוב כ"א כפ"ע וטעמו בידו אלא כר' דו"ל כפשוט' דס"ל דהטעם קאי אתרווייה' וא"כ א"ש דכללינהו והא דל"א
ילפי' ממשמעות משום דל"א ניילף ליה שפיר דה"א אף דמשום טעם אשר ל"ק יש להתיר את הנקיבות מ"מ משום
שעם אשר שכר וכו' ודאי דיש לאסרו' כמו כן האנשים והנשים דודאי קטאת מלך הוא וכל אומתו כזה הן זכרים
הנקיבות כמו שהארכתי קצת בכתבי הקודם והאיראוי' דבשכירות כתיב לשון יסיד ואשר שכר ובקידום כתיב לשון
רבים אשר לא קדמו אלא ודאי דשם נענשו כ"א כפ"ע כמאן עמואכל"א היה לו לקדם ובשכירות לא עשה רק
אמלך רק שכני אומתו נענשים עליו וא"כ ודאי הא' דיהיוג"כ הנקיבות אסורות משום טעם שני לכן יליף מקרא
עמוכי ולא עמוכית וכו' ור"ש סביר' ליה כפי' הרמ"ב ז"ל וא"כ מוכת שפיר מדל"א כתיב כל"א כפ"ע אלא ודאי
דתרווייהו מותרין דילפיכך מהדריו וכו' והנ"מ לדיכא הוא כן דלר"י יש סתירה לק"ו דר"ש כפי' הרמ"ב כן מה לעמוך
ומואכ"י שכן כתפרש טעמו ע"ד אשר ל"ק וגו' דרכו אל איש לקדם ואין דרכה של אישה לקדם ואף שטעם ה"כ
זרתי שייך אף לנשים מ"מ אין שוין לזכרים דזכרים איכא טעם אשר ל"ק וגו' וגם טעם אשר שכר וגו' ובנשים
ליכא טעם אשר לק' וגו' אכל לר"ש דס"ל כפי' הרמ"ב כן דטעם הא' קאי אעמוך וטעם הכ' קאי אמואכ"י וכו' ודאי
ק"ו דר"ש שפיר אף דמעמוך איכא למיפרך מ"מ ממואכ"י ודאי ק"ו שפיר דהתם הטעם אשר שכר הוא קאי אתרווייהו
וא"כ קל ומותר שפיר הוא ושפיר כ"מ כנייהו והשתא א"ש ג"מ פי' הרמ"ב כ"ס ז"ל התשובה שאפשר להשיב לר"ש ור"י
בגמרא כיון למה שאמרו למה פליגי ר"ש אטעם דר"י דמאי כנייהו לכן אמר משום דאפשר להשיב כה לר"ש ולהכי פי'
ר"ש הטעם דלפ"ו התשובה ליתא ולכך שפיר קאמר הגמ' תשובה אמרת דתשובה הנ"ל ליתא ודוק כי כיון דמדוד הוא
בגמרא דערוכין דף כ' ע"א כתום' כד"ה מכוו שהיא גבו' למעלה מעשרים אמה ימעט הקשה הר"י
מאור ליוגט דהוה ליה למתלא הכאר מכוו ברישא שפוא כלסיו וקורה ודך א"ס הניס למעלה מכ' אמה

ומעט

תפארת יפה עינים ישראל

ומעט . וזהו דתנא ניהא ליה להתחיל כמו שמתחיל במסכת סוכה ולהכי פריך שפיר טפוי וכו' וקשה בכאן תרמי
למעלותא חדא מאי לשון דנקיט תוס' דהוה ד' יהירה ועוד מפני מה נקיט תוס' הכשר מכוי בלתי וקורה ככ"ט
ורש"י אדרב' נקיט ככ"ט או למי או קורה ע"ש וכו' דקשה להתוס' על לישנא דמכוי שהיא גבו' משמע אדפכות קאי
וכך הוה לי למתנא קורה שהיה למעלה מעשרים אמה ומעט רק ע"ז מנינו לתרץ משום דאי' בגמרא הכ"ל ד"ע"א
דנריך להיות קורה ע"ג כחלים והשתא נקיט שפיר מכוי דהיינו כחלי' שהם גבוהי' ומוכרחת הקורה ג"כ להיות
למעלה ע"ג הכחלי' וקאמר התנא דפסולה וימעט אבל אימתו יכולנא למימר כך אם לדינא מוכרחת הקורה להיות
אף עם לחיים ככ"ט אבל אי אמרינן ככ"ט דלמי בלא קורה נמי יכול להיות קשה למה תנא מלתא דלא פסיקא ליה
מכוי שהיא גבו' למעלה וכו' הלא אף אם גבו' יותר מעשרים אמה משכחת ליה דכשר כגון שהוכשר כלמי אלא ש"מ
דמתניתין תנא אליבא דכ"ט והשתא א"ש לישנא דתוס' הקשה הר"י מאור לוינש הלא כאן קשה דהו' לי' למתנא אהכשר
מכוי ברישא שהוא בלתי וקורה וזהו דאם הניח וכו' אלא ש"מ דלא פסיקא ליה דאיכא פלוגת' דכ"ט
וכ"ט והתנא נקיט כאן מלתא דפסיקא ליה בין לב"ט ובין לב"ה מכוי שהוא גבו' למעלה מעשרים אמה
ומעט דבין לב"ט ובין לב"ה נריך למעט דכהא לא פליגי הדרי קושי' לדוכתי' מאי לישנא דנקט מכוי שהיא גבו'
וכו' הלא אף אם גבו' יותר משכחת לב"ה דכשירה כגון דמכשיר בלתי ומשני תוס' דלעולם המתני' אוקמי אליבא
דכ"ט והא דלא תני הכשר מכוי ברישא דתנא ניהא ליה להתחיל כמו שמתחלת מתני' דסוכה וכו' ותולק"מ ודוק :
איתא בגמרא הכ"ל איבעי' להור' אליעזר לחיים וקורה כאמר או לחיים בלא קורה ה"ש למדתני' מעשה שהלך
ר"א אלז"ר יוסיבן פרידא תלמידו לעובלין ומלאו שיושב במכוי שאין לו אלא למי א' אמר לו בני
עשה לך עוד לחי אחר א"ל וכי לסותמו הוא נריך ארש"ב לא נחלקו כ"ט וכ"ה על מכוי שהוא פחות מד' אמות שהוא
א"כ אלא לחי א' על מה נחלקו וכו' קתני מיהת וכי לסותמו הוא נריך א"כ לחיים וקורה קאמר ר"א מ"ה אמר
לסותמו א"כ לחיים בלא קורה מאי לסותמו ומשני ה"ק וכי לסותמו בלתי הוא נריך עכ"ל רבי' מקשי' בזה על
הקושי' דפריך הגמ' בל"ז שאמר ר"ג וכו' נמי קשה הקושי' בשלמא . וכו' לישוב הגזן דכלא רשב"ג הוה אמרינן
לעולם ר"א לחיים בלא קורה קאמר והא דקאמר לסותמו הוא נריך הכי מיירי במכוי שפחות מד' אמות דכל כמה
דאוקמי' למי מיפקת אירא דכשלמא בני' או פחות מי' לא מככר למי משהו אבל בארבעה מככרא ולהכי מקיים
ארשב"ג לא נחלקו כ"ט ע"ה על מכוי שהוא פחות מד"א שאין נריך אלא לחי א' והשתא א"ש דלא יכולנא למימר
דהיה פחות מד"א דא"כ גם ר"א לא היה אומר לו עשה למי אחר דכפחות מד' לא פליגי דקמי בלתי אחר ודוק :
איתא במס' סופרים מפסיקין ימי פורים להתענות כוס מרדכי ואסתר ולאחר הפורים כ"הב ולמה אין מתענין
אותן בניסן מפני שבא' בניסן הוקם המשכן וכו' ומכילאו הט"ז בהל' פסקה והקשה הלוי את התענית
אלו בימי הפורים שכתב ואחר פורים מתענין בה"כ ותי' מה שתי' אך לעכ"ד נראה ג"כ ישובע"פ מה דאי' כ'
טעמי' על התענית בה"כ שמתעני' אחר פסח וסוכות א' שמכילא הטור אולי קטאו מחמת משתה ושמתה והכ' שהביא
הבני' בשם מרדכי שכתב בשם ראב"י על שהתענו אחר פסח אנשי כנעו וכו' ואחר סוכות בזמן רביעי היו מתענין
וכ"מ בין הכי כ' טעמי' אם התענו אחר ו"ט מיד אם מחמת אולי קטאו מתענין אפי' יום אחר . משום טעם הב' אין
מתענין בשאר הימים לכד באותן הימים שהיה המעשה ועוד כ"מ יכולנא למימר אי נריך להתענות היכף אחר פסח
וסוכות אם מחמת אולי קטאו נריך להתענות היכף מחמת אולי ימות ואי משום טעם הבני' אין נריך להתענות היכף
רק באותן הימים שהיה המעשה שהיה והשתא א"ש שכתב ולאחר פורים מתענין בה"כ ש"מ דהטעם הוא מחמת אולי
קטאו וא"כ קשה למה אין מתענין אותן בניסן היכף אחר הפסח כיון דהטעם אולי קטאו ומשני שבא' בניסן הוקם
המשכן ודוק : **בגמרא** הכ"ל דף ה' אמר אבוי מנא אמינא לה הא דתניא אין מכוי ניהת בלתי וקורה עד
שיהא בתי' ומצירות פתוחי' לתוכו וכ"ה דמשכחת בדופן האמצעי' והא אמר ר"כ נקטינן איזה מכוי שניתר בלתי וקורה
כל שארכו יותר על רחבו ותי' ומצירות פתוחי' לתוכו וכו' כאן מקשי' העולם למה לא הקשה המקשן מן והאמר
ר"כ ב"לז וכו' אף שהוא קצת בדוחק דכ"לז לא היה יכול להקשות מן והאמר ר"כ דהוה אמרינן דה"ק ר"כ איזה
מכוי שניתר בלתי וקורה כל שארכו יותר על רחבו או בתי' ומצירות פתוחי' לתוכו והוא מורה על או כמו שמנינו
פכמת דוכתי' לכך מכילא ברישא אין מכוי ניהת בלתי וקורה עד שיהיו וכו' דהשתא תו לא מני למימר דהוה ומורה
על

על או דא"כ למה ליה למתני' תו וכתו' ומצירות פתוחו' לתוכו דהלל מרישא שמעינן לה אלא ש"מ דכך אמר ר"ג
דמרוויחו צריך להיות זקשה שפיר והו"ל מודוק :

בגמרא

הכ"ל דף י"ב ע"א תני' א"ר ר"ע לא ר' ישמעאל אמר דבר זה אלא אוהו תלמיד ופריך הא גופיה
קשי' ברישא אמר לא ר"י אמר ד"ז ש"מ אין הלכה כמותו והדר אמר הלכה כאוהו תלמיד אמר ר'
יהודה לא אמר ר"ע דבר זה אלא לתד את התלמידים לשבת לפניהם וכאמת אין הלכה כמותו כראין אהמר . קנה
קשה מאי קמשכי' אחד הלל גס הם ידעו שאין הלכה כמותו מדאמר לא אמר ד"ז וכ"ל ישוב הגון דכאמת מצי למימר
דר"ע לא מדיוקא אהמר אלא דהיה ידע דהלכה כמותו כאמת ולא אמר ר"י ד"ז ולא מדיוקא אך ע"ז קשה א"כ הלל
הלכה כאוהו תלמיד ומאי כקקא ליה מיניה איר"י אמר ד"ז אי לאו לכן משכי הגמ' דמש"ה קאמר ר"ע משום אוהו
תלמיד כדי לתדד וכפקא מיניה כזה שיתקנאו לו כזה ודוק : **שירך** לעיל ד"כ ע"א בגמרא' הכ"ל תנן התם סוכה
שהיא גבוה למעלה מכ' אמה פסולה ור"י מכשיר מאי שנא גבי סוכה דתני פסולה וגבי מכוי תני תקנהא מקשיין
העולם האויש כרענגר של ר"י מכשיר וכ"ל דכ"ל לא הוה ק"מ דהוה אמרינן דכאמת כל היכי דלא מצי למיפק מיניה
קורבא תני פסולה דמשמע דאי בעי למשכך ולא יתכבגוה מותר לקיימה אבל היכא דמצי למיפק מיניה קורבא תני
תקנהא דמוכרח לתקן כדי שלא תנא ממנו קורבא כגון גבי מכוי דמצי למיפק מיניה קורבא דחיישינן לע"ה דלמא חזי
דיש כאן קורה ולא ידע דלמעלה מ"ך פסולה ואחי לטלטל משום הכי תני ומעט שרריך לתקן שלא תנא ממנו קורבא
אבל גבי סוכה לא מצי למיפק מיניה קורבא דבעל הבית מידע ידע דפסולה וגבי אחר ה"ל סוכה שאולה וישמ"ד
דסוכה שאולה פסולה כדאי' בסוכה ד' ל"ג ע"א מש"ה תני פסולה ואי בעי למשכך ולא יתיב בגווה רשאי לכן סיים
הגמ' ור"י מכשיר קשה על לישנא ר"י ה"ל למתנא ר"י בלא ויו אלא ש"מ דקשה על ת"ק ה"ל למתני רכותא יתירה
כגון סוכה ע"ג סוכה העליונה פעולה אם סככה גבוה מן התרץ יותר מ' אמה אפילו אם מסכך התחתון פחות
מכ' לזה מקיים ור"י מכשיר דהו' רכותא יתירה אליבא דר"י דאפי' הכי כשירה ולזה בא היוו לתרץ קושי' הכ"ל לזהשתא
א"ש דלא יוכלא למימר אליבא דמ"ד סוכה שאולה פסולה דא"כ הדרא קושי' לדוכתיה למה ליה למתני היוו ועל
הת"ק נמי ל"ק לתני רכותא יתירה דאדרבה יש כאן רכותא יתירה דאפי' כאן אין צריך לתקן רב אי בעי למשכך ולא
ולא ליתוב בגווה רשאי אלא ש"מ דאחי' ליבא דמ"ד סוכה שאולה כשירה והאי דלא תני צריך לתקן דלא חיישינן לע"ה
ואין כאן רכותא כלל אליבא דת"ק וא"כ הדרא קושי' לדוכתו' מ"ש גבי מכוי דתני תקנהא הלל לע"ה לא חיישינן ודוק :
שבת דף קל"ב תני' רשב"ג כל ששה ל' יום באדם אינו נפל שמנה ימים כבהמה אינו נפל לא שהא
ספיקא הוי ממהל היכי מהלינן שום חנוק כשכח ליתוש שמא נפל הוא דאכתי לאו כן ל' הוא וכו' ע"כ
פירש"י הא לא שהא"ל' יום באדם ושמונה ימים כבהמה ספקא הוי עכ"ל ודברירש"י אלו קשי' להולמי' דבהמה מאן
דבר שמה וכו' לתרץ דהתו' כתבו בפ"ק דחולין דף י"כ אהא דרשב"ג כל ששה ופרשונו ב' פרושים ה"א דרשב"ג
סבר משום דחיישינן למעוטא אע"ג דרוב וולדות אינן כפלי' ועוד פרשו דרשב"ג סבר דאזלינן בתר רובא אלא
דביבמה שמת וולדה בתוך ל' יום מצרכינן להחליצה אפי' כנפל מן הגג או אכל ארו שלא אמרו הכריות שפיהק ומת
והוא ודאי נפל הוי ואפי' רכנן מודי ביה כמבואר בשבת ואמר כמו כן כבהמה דאי לא הא לא קיימא הא עכ"ל והנה
לפירוש השני קשה דא"כ מאי פריך הגמ' ממהל היכי מהלינן כיון דרשב"ג נמי סבר דמדינא אזלינן בהר רובא אלא
שהקמיר גבי יבמה א"כ לגבי מילה דמצותה דווקא ליום ס' וכיון דמדינא אזלינן בתר רובא א"כ מן הדיון מצוה למולו
כיום השבת שהוא יום השמיני ולא מצינן להקמיר כמו גבי יבמה ואפשר שלזה כיון רש"י ז"ל משום דקשה ליה דמאי
פריך הא שהא וכו' דלמא רשב"ג נמי סבר דבתר רובא אזלינן אלא שהקמיר גבי יבמה והכא דליכא להקמיר אוקמי'
אזינא ולכך פיר' רש"י דע"כ ליכא למימר הכי דא"כ אמאי קאמר דאם לא שהא שמונה ימים כבהמה הוי ספק
דהיינו אם שחטוהו בתוך ס' ימים ולא ניחא ליה לרש"י במה שכתבו התו' דאי לא הא לא קיימא הא ודוק :

שבת

דף פ' דיו כדי לכתוב שתי אותיות תנא שתי אותיות בקולמוס שתי אותיות בקלמרון כלומר כל היבא
דמפיק ליה שיפור שפי אותיות בעי רבא אות אחת כדיו אות אחת בקולמס אות אחת בקלמרון מהו מי
מזטרפי וכתב רש"י וס"ת תיפק ליה משום קולמס לא מחייב עלה משום שהא טפל לפקות מכשיעור דתנן לקמן
המוציא אוכלין פחות מבשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפלה לור"ל דהא עיקר בוונת הוצאפו גא היה כ"ת

תפארת יפה עינים ישראל

בשכיל האוכלין והאוכלין הם פחות מכשיעור לכך הוא פטור על פניהם עכ"ל וקשה דעל כריותא גופ' דתנא שתי
 אותיות בקולמס היה לו לרש"י להקשות ולהרץ . וכן לתרץ דהיא קשה מ"ט לא מכעו' ליה כשני קולמסין אלא ע"כ
 דזה פשיט' ליה דמיזטרפי אלא דקשה על רבא איך כפשוט ליה וע' כמדתני בכריות' שתי אותיות בקולמס וקשה
 תיפק ליה משום קולמס אע"כ דהכריות' איירי שהוציא כ' אותיות כשני קולמסין דלגבי כל אחת ואחת הוי פחות
 מכשיעור והוי טפילו וממילא ש"מ דשני קולמסין מזטרפי ואפשר לומר דהמשך דכרי ר' ש"כן הוא אות א' בדיו ואות
 אחת בקולמס מי מזטרפי וקשה לרש"י למה לא בעי כב' קולמסין אע"כ דזה פשיטא לו דמזטרפי וקשה ואיך כפשוט
 לו זה לכך פי' רש"י ואת' לפיל בכריות' דתנא שתי אותיות בקולמס תיפק ליה משום קולמס אע"כ ל' דמיירי שהוציא
 כב' קולמסין ולא מחייב עלה משום שהוא טפלו וכב' א"כ שפיר פשוט לוודוק כך היה כר' לתרץ אלא שאכתי קשה
 דאיך פשט ליה לרבא מהכריות' ואי משום דתני שתי אותיות בקולמס וקשה תיפוק ליה משום קולמס ככ"ל זה אינו
 קשה דהא אי לא מחייב משום דיו משום קולמס וודאי לא מחייב שהיא טפילה דהא אין כוונתו משום הקולמס וע"כ
 הוצרך תנא דכריות' לאשמעינן דחייב עכ"פ משום דיו ושלא האמר דווקא הוציא דיו ולא בכלי ודוק :

סוכה

שמים כהלכתן ושלישית אפי' טפח אמר רבא וכן לענין שבת פירש' י שבת שבת ד' החג הוי שפיר ר"ה .
 מגו דהוי מחילה לענין סוכה הוי מחילה לענין ששה מיתבי דופן סוכה כדופן שבת פירש' י דכשבת
 תכן מקיפין בקני' דהוי כמי דופן לענין סוכה ובלכד שלא יתא' בין קנה לכירוג' טפחים יתירה שבת על סוכה
 שהשבת אקור כה פרוץ מרובה על העומד ובסוכה היתר בה פירש' י כגון אם עשה פתחי' בתוך שמים כהלכתן
 ושלישית אפי' טפח מאי לאו יתירה שבת דסוכה אקורה ולא אמרינן מגו דהוי דופן לסוכה הוי דופן לשבת וכתבו
 התוס' וז"ל ובלכד שלא יתא' בין קנה לכירוג' טפחים אין זה כר' יאשי' דקבר דגם בדפנות בעינן גלתה מרובה
 מקמחה והכא הכשיר להקיף בקני' ע"כ וקשה בתחלת דכרי הכריות' שאמר דופן סוכה כדופן שבת שם היה להם
 להקשות דכתיב כי שם מקומו ושמתו מפיומו' לתרץ כל' ז' י' ל' לעולם אפילו כר' יאשי' דכי אמר ר' י' בעינן
 גלתה מרובה מקמח' היינו כשאר ימי החג הסוכה והכריות' איירי בשבת שבתוך החג והיינו משום דאמרינן מגו
 דהוי דופן לשבת הוי דופן לסוכה להכי כתבו דכריהם כאן שאמר ובלכד שלא יתא' בין קנה לכירוג' טפחים ואי
 מיירי בשבת דסוכה ומשום מגו א"כ מאי צריך לאשמעינן כיון דכשבת גופ' בעינן שלא יתא' בין קנה לכירוג' וכו'
 וכאן לא התירו אלא משום דהוי דופן לשבת ודוק :

(הגה"ה ב"ב)

זו וידכרה' אל משה לאמר זו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה היא העולה וגו'
 ברש"י וזו אין זו אלא לשון זרוז מיד ולדורות אר"ש כיותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש חסרון
 כיום ע"כ וז"ל ד בפסוק היא העולה כפל וברש"י מיד ולדורות מהיכי תיתי לחלק ועוד מאי' כ' איכא הכי .
 ויבואר ע"פ מה דאי' בס' חן טוב וז"ל ארז' ל' זאת תורת הקטאת כל העוסק בתו' חטאת כאלו הקריב חטאת
 וקשה למה לא דרשו כן גבי עולה דקודמת ותו' להקשות קושי' ענומה על מה דאי' בגמרא א"ר ישמעאל כתוב
 אפיקפי' דר' יאשי' ושמעל קריתו והטיהי לכשיבנה בה"מ אביא חטאת שמיכה קשה למה לא קרא בתו' החטאת והיה
 מתכפר לו כאלו הקריב חטאת אכן זה כוונת הפסוק שא' הקב"ה למשה זאת תורת העולה ירצה אמירת' הפ' העולה
 היא העולה ממש שאין הפרש בין אמירה להקרבה כיון שעיקר הקרבתו להכניע הוי' הר וכלימוד התו' הוא ג"כ ככנע
 משא"כ בחטאת ואשם שיש בהן כ' כפרות אכילה המזכר ואכילת הכהנים כמ"ט ואכלו' את אשר כופר בהם מלמד
 שהכהנים אוכלי' ובעלים מתכפרים וא"כ בשלומד התו' החטאת יחקר אכילת הכהנים דכשלאם ההכנעה יקיים מחמת
 התו' שהוא במקום הקרבת המזבח אבל האכילה יחקר לזה לא א' הפסוק היא החטאת אלא כמארז' ל' באלו הקריב
 חטאת ר"ל באלו הקריב חזי וכתכפר לו חלק המזבח לבד משא"כ העולה היא העולה ממש לפ"ז שפי' אמר לכשיבנה
 בה"מ אביא חטאת שמיכה דכלימוד אינו מהכפר רק החזי ע"כ . וזהו פי' של רש"י אין זו אלא זירוז קשה למה
 כתיב זירוז' בעולה דווקא ולא גבי חטאת ואשם ע"ז מפר' רש"י אר"ש כיותר צריך לזרוז במקום שיש ח' כ' דכשלאם גבי
 חטאת א"ל לזרוז דלא סגי בלא"ה כנ"ל אבל גבי העולה היה ה"א דסגי בלימוד התו' לכן בא הכתוב לזרוז כלשון צורך
 ע"ז קשה למכ"מ בא הלימוד כאלו עוסק בתו' עולה ע"ז מפרש מיד ולדורות ר"ל מיד במקדש ולדורות ע"ז לימוד
 התו' ע"ז שדרשו רז"ל כמה ארע כי אירענה באיזה זכות יתקיימו בארץ א"ל בזכות הקרבות וכומן שאין בהם קייים

מה תהא עליהם א"ל הק"ה יקראו בתורה והיא תעלה להם הרו כפי' שאין התו' עולה להם אלא בזמן שאין בה"מ קיים אבל בזמן שב"ה קיים צריך להביא קרבן ממש ודוק : (ישראל זוטא) :

כתובות וליוחסין לא בעינן תרי רבוי והתנן מזה הכון מושלך בעיר אם רוב ישראל וישראל ואם רוב ככרים ככרי מחנה על מחנה ישראל וא"ר ל"ש אלא להקיותו פי' ב"ד מצווין להקיותו לפרנסו אבל ליוחסין לא דאם נקבה היא אסורה להנשא לכהן ושמואל אמר לפקח עליו את הגל עכ"ל וקשה למה מביא הא דא' שמואל בלא שמואל כמי הוי קשה וי"ל דכלא שמואל לא הוי ק"מ אבל ליוחסין לא דמשמע דבעינן תרי רבוי ה"א כך דהא דאמר ל"ש אמתנה על מחנה קאי וה"ק ל"ש דמתנה ע"מ ישראל להקיותו אבל ליוחסין לא אבל רוב אפי' ליוחסין אבל עכשיו דא' שמואל לפקח עליו את הגל וא"כ קשה דיוקי' של רב אהדדי דכיון דהקברא לפיקח הגל היא תמורה מלהקיותו וקילומיוחסין וא"כ איך אמר רב ל"ש אלא להקיותו אבל לפקח הגל אסור ובתרו זה אמר אבל ליוחסין לא משמע לפקח הגל מותר אלא מוכרחין אנו לומר כך ל"ש דמתנה ע"מ מותר להקיותו אבל לפקח את הגל אסור אבל ליוחסין קאי ארוב אפי' לא זהדייק לפקח את הגל מותר אי איכא רוב ולא קשה דיוקי' אהדדי א"כ פ"ש ודוק :

בגמרא דפקחים הכל חייבי' בד' כוסות אחד אנשים וא' נשים וא' קטנים אמר רבא מה תועלת יש לקטנים ופי' רש"י והא קטנים פטורי' מן המצות אלא אמר רבא מחלקין קליות ואגוזים כדי שלא ישנו וישאלו מ"ב וקשה מהתי' זש על קושי' הכ"ל וכו' ל"דאי' בגמ' אפילו עני שבישראל לא יפחות מד' כוסות ופריך סיכוי מהקני דאתי לידי סכנתא וההני' לא יאכל תרי ומשני בגמרא כוס של כרכה מצטרף לטובה ואין מצטרף לרעה ואי' שם ל"ש אלא לנאה לדרך אבל בכיתו לית לן בה ולישן בלנאה לדרך דמי והשתא א"ש הכל חייבי' בד' כוסות א' אנשים ונשים וקטנים רק עז"ק הוי מתקני מלתא דאתי לידי סכנת' אז"ל כתי' בגמרא דכוס ש"ב מצטרף לטובה . ולרעה אינו מצטרף ופ"ש מה תועלת לקטנים פי' והלא הם אינן חייבין במצות אז"ל כתי' שני ל"ש אלא לנאה לדרך וכו' וקשה וליחוש שמתא ישנו לכך א"ר מחלקין קליות ואגוזים שלא ישנו ודוק :

הג"ה בגמרא חייב אדם להקביל סני רבו ברוב דכהיב מדוע אתה הולכת לא חדש ולא שבת היא מכלל דכחו' ושבת בעילמיוזוק' האיך מוכח מכאן דחייב להקביל פ"ר ברבן אבון ל"דאי' לא הלך אשה לבית הרב שלא לזנות עם התלמידים אבל כיומא דפגרא שרי והשתא מוכח שפיר דחייב להקביל פ"ר ברבן מדאמר לא חדש ולא שבת ואסור מפני התלמידים ע"כ מוכח דכחו' ושבת מותר דיומא דפגרא' הן וק' למה לא אמר רגל היום אז"ל דחייב להקביל פ"ר ברבן ויש תלמידים בבית רבו ואסור לינך לפיכך לא אמר רגל היום וע"כ מוכח דחייב להקביל פ"ר ברבן ודוק ישראל זוטא) :

שבת דף קמ"ה ע"כ ותיביר' חיוא בר אבא ור' אבי קמי' דר' יוסמן ותיביר' וקא מכמנס אר"ה מפני מה עופות שכל שמיים יוחר מעופות של א"י ת"ל כלך למדבר עזה ואראך שמני' מהכ ופי' רש"י והיא מא"י מ"מ מועדים שבת' ל"ש מחי' יוחר משל א"י מפני שהן עניים ופירש"י ואין להם שמחה במאכל וכמשה בכל השנה לפיכך כל שמחתם במועדים . מ"מ ת"ת שכל מצויינים . ופירש"י מצויינים עצמם בלבושי' נאי' מפני שאינן בני תורה ופי' שאינן בני תו' כ"כ לכבדם בשביל תורתם כבני א"י מכבדים אותן בשביל לבושיהן . מ"מ גויים מזהמים מפני שאוכלים שקלים ורמסים . אתער בתו ר' יא"ל דרדקי לא כך אמרתי לכם אמור לסכמה אחותי את אכ ברור לך הדבר כפאקוהך שהיא אסורה לך אמריהו וא"ל תאמריהו . ת"ל ולימא לן מר איזה מהן מ"מ עופות שכל שמיים שמיני' א"ל מפני שלא גלו וכו' מ"מ מועדים שבת' שמחי' א"ל מפני שלא היה באותה קללה וכו' מ"מ ת"ת שבת' מצויינין מפני שאינן בני מקומן ופירש"י שמא"י גלו לשם והבולה למקום ככרו מציון א"ע במלבושים נאי' שיהא חשוב מ"מ גויים מזהמים מפני שלא עמדו על הר סיני עכ"ל . המאמר הזה הוא המוס' מאוד חדא האריך הלן סנך שאלות זא"ז והו' שאל ר"ת את ר' אקי מפני מה עופות שכל שמיים' והשיב כ"ך למדבר עזה ק' ממ"נ על ר"ת א"ס היה בעזה א"כ היה יודע שיש שמני' מהן נאי' ומ"מ שאל וא"ס לא היה בעזה וא"כ לא היה ככל ה"ד ק' מ"מ שאל דלמא באמה במקום אחר בא"י יש שמני' מהם כמו שמשני לו באמה . וברש"י שפי' שהיא מא"י מאי מא"י למה לא א' והיא ת"י והו' כששאל על ת"ת שבת' למה לא שאל על שארי אנשים . והו' שא' אתער בהו' ר' יא"ל דרדקי וכו' דלמה לא יהיה אהם ברור התרונים שלהם וכמה קהר התרונים שלהם . ונא שאמר מ"מ גויים מזהמים למה שאל כל השאלות על שבת

תפארת יפה עינים ישראל

שכל וכאן קחם מ"מ גוים מזהמיך ותו שא"ל לר"י ולימא לן מר איזה מהן משמע שלא היו חנקטים ממנו רק תי' אחד והם שואלי' לו כל שאלה ושאלה . וקודם שנכת אל הביאור נקדים גמ' בנסהד רין דף ד' זז"ל כי רודה מתפסה ועד עזה רב ושמואל מד אמר . תפסה כסוף עולם ועזה כסוף עולם . ות"א תפסה ועזה כהדי הדדי הוי קיימא כשם שמלך על הפסה ועזה כך מלך על כל העולם . כולוה"ת מאור דמאי פלוגתייהו דמקומות אפשר לכרר ותו למתלא אמר גם בראשונה ומלך על עולם . כולו כמו שאמר בשני' ונראה להרץ כך דבאמת לא פליגי אהדדו אלא תרווייהו סברי דאהדדי הוה קיימא לכך לא אמ' וכשם וכשם קאי על תרווייהו ובמאי פליגי בפלוגתי' דכני הנאי דאי' פלוגת' אי עולם מן הנדדין כבר' תו מאמצע שזה המ"ד שצבר שהפסה כסוף העולם ועזה כסוף העולם סבור . כמ"ד עולם מן הנדדין כבר' א"י הוי קיף עולם באמצע לכך סבר הפסה כסוף העולם ועזה כסוף עולם דבאמצע עולם הוא קיף העולם ואידך פ"ל שמאמצע כבר' וא"כ לא באמצע ולא כסוף הוי קיימא לכך אמר כהדי הדדי הוי קיימא ר"ל רק כהדי הדדי ה"ק דמאמצע כבר' העולם . ואית' בילקוט ראובני פ' עקב אי באמצע עולם ובאמצע א"י ירושלי' ובאמצע ירושלי' כהמ"ק כחצא למ"ד שם"ל שהפסה ועזה באמצע עולם ה"ק ליכא למימר הפסה ועזה בא"י הוא דהא באמצע עולם א"י הוא וכו' ובהמ"ק באמצע ירושלי' אלא מן לא"י ה"ק . אבל לאידך שם"ל שהפסה ועזה לאו באמצע העולם קיימא יכולין למימר הפסה ועזה בא"י העילה מזה דיכולי' אנו למימר דהפסה ועזה בא"י קיימא ויכולי' לי' שמחוק לא"י ה"ק ויכולי' למימר שמגיעי' לא"י ולא בא"י . ממש והשתא יהיה הסגנון כך כגמ' הכ"ל דבאמת ר"ק היה שם וראה ג"כ שהיה שמני' יותר משל ככל אלא שהיה מקופק אי עזה בא"י הוא אי לאו לכך שאל מ"מ וכו' ע"ז השיב לו כלך למדבר עזה והוא מא"י ר"ל שהוא מגיע לא"י ולא בא"י ממש ואקווי לך שמני' מהם ור"ק היה לומר שמני' לו שהיה בא"י לכך שאל מ"מ מועדים וכו' דכל"ו לא היה קשה מ"מ מועדים וכו' דהייתי או' מפני שהן עניים כדמשני' אבל השתא דעזה בא"י קשה מ"מ מועדים וכו' ור"א היה משני' אפ"ה מפני שהן עניים וכו' ולא כשאתה לומר שעזה בא"י הוא אלא מא"י ר"ל מגיע לא"י ולא בא"י ממש הוא וא"כ ל"ק מ"מ מועדים וכו' והשתא היה שואל מ"מ ת"מ שצבכל וכו' דדוקא עלת"חולא על שאר אנשים ע"כ היה משני' לו שאינן כ"ת כ"ל כנדה ככני' א"י ר"ל דבאמת ככל לא צריכין למציין א"ע רק כנגד בני' א"י צריכין להיות מצויינין וע"ז פריך השתא מ"מ גוים מזהמיך דכ"ל לא היה קשה דהייתי או' דצריכין להיות מוזהמיך אבל השתא ק' מ"מ הם מזהמיך ע"ז היה משני' לו מפני שאוכלין שקצים ורמסים . וע"ז אתער בהו ר"י וא"ל וכו' לא אמרתי להם וכו' אם ברור לך וכו' וזה אינו ברור שאת משני' ליה כלך למדבר עזה שהיא מא"י שמגיע לא"י דמי וימר זה דלמא כח"ל קיימי' ונשאר הקושי' במקומה לכך מדויק אם ברור לך וכו' דבאמת התירץ שלך הוא שפיר רק אם היכו יודעים בוודאי שכך וכו' ע"ז היה מתרץ לו תי' אחר מפני שלא גלו ר"ל דא"א שחוק לא"י קיימא א"כ היו תי' זה שפיר אבל א"א שמגיע לא"י לא הוה תי' זה שפיר וא"כ מת"ל כ"ק מ"מ וכו' דאי מגיע לא"י הוה תי' שלך ואי אין מגיע לא"י הוה תי' שלי שפיר והוה השתא ברור לך אבל השתא יהיה קשה דלמא בא"י ה"ק קוק' קושי' שני' מ"מ מועדים דא"א שלא בא"י קיימא אלא מגיע לא"י או מן לא"י לא הוי קשה מ"מ מועדים וכו' דהייתי או' כתי' שלו מפני שהן עני' אבל השתא ק' וע"ז משני' לו תי' אחר מפני שלא היה כאותה קללה וע"ז היה קשה קושי' שלישי מ"מ ת"מ דבשלמא אי הוה אמרינן וודאי כתי' שלי מפני שלא כאותה קללה לא היה ק' אבל השתא שאינו וודאי וא"כ יכולי' לתרץ התי' שלך וא"כ קשה מ"מ ת"מ ת"מ וכו' ואי כתי' רון שלך דתי' שלך אינו ברור יכולין לומר דכל שזה כמו א"י לכך היה משני' תי' אחר שאינן בני מקומן והשתא יהיה ק' מ"מ גוים וכו' דבשלמא כל"ל לא הוה ק' אי הוה אמרינן כתי' שלי וודאי מפני שאינן בני מקומן ג"כ לא היה קשה מ"מ גוים דהייתי או' דצריכין להיות מוזהמיך אבל דלמא אמרינן כתי' שלך מפני שאינן כ"ת וס' כ"ק מ"מ גוים וכו' ואי כתי' רון שלך שאוכלין שק' ור זה אינו ברור דיכולין למימר אדרבא מאמר שאוכלי' שקצי' אינם יכולין להיות מוזהמיך לכך משני' לו תי' אחר מפני שלא עמדו על ה"ס . דאי' בשמינה לחמה דפלוגתא הכ"ל אי מאמצע כבדא העולם או מצדדין תלי' בפלוגתא אי הסכמה בראש או בלב דלמ"ד מצדדין כבדא אם כן החלת הכריאה היה מראש העולם ואי' בראשית בראש דמתרבינן בחוכמא נמצא הסכמה בראש כמו החלת הכריאה היה מראש העולם שהיה ג"כ בחכמה ולמ"ד דעולם מאמצעות' כבדא נמצא הסכמה בלב שהוא ג"כ באמצע הגוף כמו החלת כריאת עולם שהיה ג"כ בחכמה ותלי' אי בכל עדיף מא"י או א"י עדיף מבכל דאית' כ"כ

הפארת יפה עינים ישראל לא

בסנהדרין אד"ה גופו מככל וראשו מא"י ואברין משאר ארצות כמלא דא"ה הקכמה הוא כראש א"כ א"י עדיף מככל
ראשו כבר מא"י ואלה א"ה הקכמה הוא בלב א"כ ככל עדיף מא"י שהלב כבר מככל שאמר גופו מככל והלב
הוא בגופו . ואית בגמ' דמכות כמה טפשי שאר אנשי דקיימא קמא ס'ת ולא קיימא מקמא גברא רבה
וכו' כמלא א"ה הקכמה הוא כראש א"כ הקכמה בא"י א"כ קאי כמה טפשי על בני ככל א"ה הקכמה היא
בלב א"כ הקכמה היא ככל וא"כ קאי כמה טפשי שאר אינשי על בני א"י . ואית בגמ' דשבת דק"ט ע"א בעי
מיניה רבמר' ישמעאל ב"ר יוסף עשירי' שבה"י כמה הן זוכין א"ל כשכיל שהן מעשרין שכ' עשר העשר עשר כשכיל
שתעשר שככל כמה הן זוכין א"ל כשכיל שמכדין את התורה שת'ס הס'סוכי' בעיניהם ועושין יקר לת'ת כך
פ'י באהלי יעקב ד"ב ע"ד ושכשאר ארצות כמה הן זוכין א"ל כשכיל שמכדין את השבת והוא הדין י"ט שי"ט
ככלל שבת והכי תראה ע"ז באהל יעקב דף ה"ל ולפ' ז'דמה שנזכר לעיל דיכולי' לומר דכמה טפשי קאי על
בני ככל וא"כ אין עושין יקר לת'ת דקיימא קמי' ס'ת ולא קיימא מקמא גברא רבה וא"כ ק' מ"מ'ס' זוכי'
לעשירות וז"ל מפני שמכדין את השבת וי'ט'ט'ו שאמרו בגמ' ה"ל מ"מ' מועדי' שככל שמתי' וכו' ואית'
בשורה טובה נתכשרו ישראל כנגעי בתים דכנעני' הטמינו כל רכושם כחלוי' לכך כשהנגע נראה בבית והוא
נותנו ומלא את המטמון ועוד יכולי' לומר טעם על כנעני' בתים שיקחור את הבית משום שנהגע מטמא לבית וגויס
מזהמין הפה וא"כ מטמאין את הבית לכך נותה הו' לקחור את הבית כשכיל הנגע והטעם הוא משום שומאת
הבית שהיה בו כבר מקמת טומאת זוהמת הגויס ולא משום מטמון וכפוק' בין כ' טעמי' הוא זה כי ידוע מארז"ל
שהקב"ה חס על ממונם של ישראל וידוע ג' כ' שאין בעל הרקמים פוגע בכפשות תולה אלא בתפלה על ממונו והוא
נגעי בימי כמלא א"ה הטעם משום מטמון ולא משום טומאה א"כ צריכין כל הגויס להיות מזהמי' כדי שלא יבחנו
שבשכיל מטמון נזה כן וא"כ לא יקחור את ביתו וא"כ כשא"כ לא יעשו רצונו של מקום ישלח הקב"ה נגע על
ביתו כדי לאכפורי' ידא ביה שלא לפגוע בכפשות תולה שנקחור ככ' דברים א"ל שגבה חובו ועוד שימלאו המטמון
אלא אם לא יהיה כל הגויס מזהמי' רק תה שבא"י א"כ יבחנו שמטמון נזה כן דאל"כ למה דוקא בא"י וא"כ
יקחור את הבית הכף ויתחור ויכנה וא"כ כשלא יעשו רצונו של מקום היה נריך לנותנו ולקלקל שנית והיה הפקד
ממון לישראל והתורה חסה על מש"י אע"כ מוכרחי' להיות כל הגויס מזהמי' כדי שלא יבחנו שמטמון
נזה כן . אבל א"ה הגויס היה מטמאין את הבית נזה כן ולא משום מטמון א"כ אין צריכין כל הגויס להיות
מזהמי' ואיהא בספר הפ"ל פ' מזרע קברא זו בענין אחר . אבל אימתי אינו צריכין כל הגויס להיות מזהמי'
א"ה שא"י עדיף מככל אבל א"ה שכל עדיף מא"י א"כ צריכי' ג' כהגויס שככל להיות מזהמי' ואי' כזרע כרך
פ' תזריע מביא בשם הזוהר ששאל סד מני' כמה שאלות וקד מנייהו הוא זה ותו דאתון לא אכלין כבילה וטריפה
בגין דתהוין כריאין גופא דלכון ליהווי כבריאותא אכן אכלינן כל מה דבעינן ואנו תקיפין וכו' ואתון דלא אכלין
קלשין כולכן כמעין ציטין וכו' . והשתא יבואר גמ' ה"ל ותיב ר"ת בר אבא קמי' דר"א וכו' ושאל לר"א מ"מ
עופות שככל שמנים יותר משל א"י ואי קשי' ממ' כ"אם היה בעזה א"כ מה שאל מ"מ וכו' הלא בעזה שמנים מהם
באתת ואי לא היה בעזה א"כ מה שאל דלמא באתת במקום אחר שמנים יותר ככ"ל דנוכל לומר שהיה מקופקאי
במ"ד תפסה ועזה בהדי הדדי ה"ק וא"כ יכולי' לומר שעולם מאמצע כבר' וא"כ לא באמצע ולא בסוף ה"ק רק
בהדי הדדי וא"כ יכולי' למימר שעזה בא"י הוא או תפסה בסוף העולם דעולם מן הנדדין כבר' והסוף הוא האמצע
ואמצע עולם הוא כ"המק וא"כ עזה סוף לא יהוה לכך שאל מ"מ עופות שככל שמנים יותר ומכאן היה יודע
אם א"י הוא אם לאו או מביע לא ידאם יהיה משני לו תי' אחר א"כ יהיה מוכח דעזה לאו בא"י הוא זע"ז משני לו
למדבר עזה וכו' ופי' רש"י והוא מא"י שמגיעים לא"י ולא בא"י כדי שלא תקשה מ"מ מועדים שככל וכו' כמו
שאמר לקמן ור"ב א"ה היה קבור שמשני שעזה א"י משם הוא ועולם מאמצע כבר' והקכמה כלב ומקימין קמי' גברא
רבה וא"כ כשכיל זה זוכין לעשירות ככ"ל שמכדין את התור' שעושין יקר לת"ת כמו שפיר' באהל יעקב וא"כ
למה צריכין להיות שמתי' יותר דכשלתא ב"ל זה"א דככלאי טפשי ואין עושין יקר לת"ת וצריכין להיות שמתי' ככדי
שיזכו לעשירות אבל השתא דמוכח שעושין יקר לת"ת וא"כ מ"מ הן שמתי' וע"ז היה משני לו מפני שהן עני' ר"ל
משום שהם מכדין י'ט' כדי שיזכו לעשירות ואין מכדין את'ת' דככלאי טפשי והקכמה הוא בא"י ומכדין כבר'

תפארת יפה עינים ישראל

ספולס ועזה באמצע העולם ואי קסה הא ליכא למימר שעזה בא"י ככ"ל ויכולא למימר חף שעזה בא"י הוא . והשתא שאל לו שאלה שלישיה מ"ת"ח שכל מצוינות"ח דיוקא דנשלמא כ"ל"ה"א דבכני ככל זוכין לעשירות הוא מפני שמכדין את הה"ק"א כ"אס חסרו"זופין בשכילהן מכ"ש הם עצמיהויה זוכין להיות עשירי ומצוינות"ח ע"א"כ לא ה"ק"מ"ת"ח שכל וכו' אבל השתא דאמרת דכני ככל זוכין לעשירות מפני שמכדין את השכח וי"ט קסה למה"ח שכל מצוינות וחי משום שיכבדו אותן מחמת לבושיהן הלא יכבדו אותן בשביל תורתן כמו שמכדין העושר בשביל עשרו כן יכבדו את הת"ח בשביל תורתו וא"כ יהיו שניהן שוין בכבוד וא"כ מ"מ הם זריכין להיות מצוינות וע"ז מפני מפני שאינן כני תור' כ"כ ככני א"י דיוקא דכני א"י עדיפי דהחכמה בא"י ככ"ל ולכך צריך להיות מצוינות שיכבדו אותן כנגד כני א"י והשתא שאל שאלה ד' מ"ת"גוי' מוזהמים על כל הגוים שאל לכך לא אמר באן ככל דכ"ל לא היה ק' מ"ת"הם מוזהמי' דזריכין להיות מוזהמין משום מטמון ככ"ל"א"כ בשלמא כל"ה הייתה אומר דכל עדיף מא"י וא"כ ליכא למימר משום טומאה ככ"ל דא"כ למה דוקא בא"י הלא ככל עדיפי מא"י וא"כ פשיטא דזריכין להיות מוזהמין משום טומאה אע"כ משום מטמון וא"כ לא היה ק' מ"ת"גוי' מוזהמין דזריכין להיות כל הגוי' מוזהמין כדי שלא יבחנו שמקמת מטמון זיוה כן דא"ס יבטון א"כ ילטרך כ' פעמים לקתור והתו' חסה על מש"י לכך היו זריכין להיות כל עכו"ס מוזהמי' כדי שלא יבחינו וא"כ לא יצטרכו לקתור רק פעם א' ככ"ל אבל השתא דאמרת דא"י עדיפי א"כ ק' מ"מ עכו"ס מוזהמין ר"ל מ"מ כל עכו"ס דלא יהיו מוזהמין רק מה שבת"י ולא שארי עכו"ס ואי משום שלא יבחנו הלא תפילו לא יהיו מוזהמי' רק מה שבת"י אפי"ה לא יבחנו השתא דאמרו מ"מ דיוקא בת"י ולא בשאר ארצות הוא משום טומאה דהא את אמרת דא"י עדיפי לכך זריכא דוקא בת"י משום טומאה אבל לא בשאר ארצות וא"כ מ"מ זריכין להיות מוזהמי' כל העכו"ס ע"ז היה משני משום דאובלין שקו"ר ול"ש בת"י ול"ש בשאר ארצות כולם שוים לכך כל עכו"ס מוזהמי' וע"ז איהער כהור"י וא"ל דרדקי וכו' לא אמרתי לכם אמור לחכמה אחותי את אם ברור וכו' וזה אינו ברור דאת משני לו כלך למדבר עזה וכו' שהוא מא"י דלמא סבור שאינו מא"י כלל וא"כ נשאר הקושי במקומה מ"מ עופות וכו' דנשלמא אי הוה ידעינן ודאי שהיה מא"י הוה תי' שכל שפיר אבל עכשיו שאינו ודאי שהיה מא"י א"כ נשאר הקושי מ"מ עופות וכו' דלמא אינו מא"י לכך משני לותי' אחר מפני שלא גלור' ל"א"א שלא מא"י הוא הוה תירוץ זה שלי שפיר שלא גלו ואי אמרינן שמת"י הוא וליכא למימר תי' שלי שלא גלו דהא עזה מא"י הוא ודאי גלו ואפי"ה שמי' יותר אע"כ דאינו מא"י א"כ הוה התירוץ שלו שפיר וליכא למיפרך מעזה דלא מא"י הוא וא"כ לא גלו לכך הוה שמי' שם אבל בשאר ארצות דגלו לכך לא היו שמי' לכך הוה משני שלא גלוי ושפתא היה שאל לו שאלה שני' מ"מ מועדי' שכל שמי' ר"ל השתא דאמרת תי' אחר על שאלה ראשונה משום שאינו ברור ק' מ"מ מועדי' וכו' דלמא עזה ממש בת"י היא ולא קסה מ"מ עופות וכו' רק קסה מ"מ מועדי' וכו' דמאמצע כנרא העולם והחכמה בלב וא"כ כני ככל לאו טפשי נכנו ומקמינן מקמא גר' וא"כ בשביל זה זוכין לעשירות וליכא למימר תירוץ שלי והיה משני לו תירוץ אחר מפני שלא היה באותה קללה . והשתא שאל לו שאלה ג' מ"מ"ת"ח שכל מצוינות וחי משום תי' שלי מפני שאינן כני תור' ככ"ל דזה ג' כאינו ברור דלמא כתירוץ שלי שאני משני כלך למדבר עזה שמגיע רק לח"י ולא בת"י ממש הוא וא"כ הוה תי' שלי מפני שהם עני' שפי' וא"כ קסה מ"מ"ת"ח שכל וכו' ואי משום תי' שלי שאינן כני תור' אינו ברור דיכולין לומר דשוין הם דכני א"י חכמים הם יותר במלתא דאיסור והיתר כדאי' ככסה דרין ד' הפשיטא מהכא להסוכו דפריך תו' הכי משמע דהכא עדיף ופ' מקום שנהגו' משמע דהתם עדיף וא"ר"ה דה"מ"מ"ה בני"א"י חכימא טפי דאורא דא"י מחכים וכו' אבל לענין הפקעת ממון והפקר כ"ד עדיפי כני ככל וכו' עכ"ל"א"כ נשאר הקו' במקומה מ"מ"ת"ח שכל מצוינות ואי משום תי' שלי מפני שאינן כני תורה זה אינו ברור דיכולין לומר דשוין הם ככ"ל לכך היה משני לו ג"כ תי' אחר מפני שאינן כני מקומן כפי' רש"י הכ"ל והשתא שאל שאלה ד' מ"מ עכו"ס מוזהמי' דלמא תי' שלי שפיר מפני שאינן ב"ה כ"כ לכבדם ככני א"י דא"י עדיפי א"כ נשאר הקושי מ"מ מוזהמי' ככ"ל וא"י משום תי' שלי מפני שאובלין שקו"ר דיכולים למימר אדרבא מאחר שאובלין שקו"ר אינם זריכין להיות מוזהמי' כשאלת שר חכי' כוונה לכך היה משני לו ג"כ תי' אחר מפני שלא עמדו על הר סיני ודוק היטב כי תרוף הוא :

והגה"ה א"תא כמד' על הספיק ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה מכאן שכפר בת"הם וק'

י' האיד תלוי ז' כו דאי' בגמרא עכו"ס שעסקו בתו' ח' מואי' מקדם היה עבודה ככורים ואי' ונתתי את תרומת
 ה' לאהרן הכהן וכי אהרן לעולם קיים אלא מכאן לתה' מה אב"ע מה אהרן שבר אף כולל חכירים לז"א . הנה
 אכני הולך למות ולמה זה לי בכורה להיות כהן כדי שיתנו לי תרומה וא"כ מוכרתי אני להיות חבר ועכו"ס העוסק
 בתו' תויב מיתה וזה אכני הולך למות אך י"ל דלמא איתו הפי' של תה' מ לז"א מכאן שכפר בה' מישראל זוטא) :
 ועוד אי' כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו וזה הנה אכני הולך למות דהיינו להרוג נפשות ופריזו אסור
 לכשיאות כפי' ולמה זה לי בכורה ודוק :

בירקוש

רות ז' לר"ח פה כמאתי ללא כקשוני זרות המואבי' שלא ינאת מן העולם עד שראתה שלמה שכ'
 וישם כסא לאס המלך זרות המואבי' אמה של מלכות ומה ענין רות אלל עצרת שנקראה בזמן
 מ"ת למדס שלא ניתנה תורה אלא ע"י יסורין עכ"ל וי"ל האיד תלי' להקשות ומה ענין בדלעיל . וכמ"ד והיא
 משכורתך שלימה פ"ר חסא אשר באת לחקות וכיפה ענף הגירסה א"ר חסא שלמה רמזרמז לה שלמה יעמז
 מחך . ולכאורה לגירס' המד' אין פי' כלל וגם גי' יפה ענף קשה מנ"ל להוציא הגי' מיד פשוטה .
 וכו' אשר באת לחקות פי' שמיירה וקשה הא אמרינן כזויר רות בה בתו של עגלון היתה לכשתחשב המלא יותר
 ממאתים שנה ומשני דרות בתו לאו דוקא אלא כלום' מזרעו ולפי המ"ד דרות בת ארבעים שנה היתה עדיון
 קשה האיד שייך לומר אשר באת לחקות שמיירת וארו"ל שאמרה נעמי לרות מפקדינן אתרי"ג מצות והשיבה עמך
 עמי ובתרגום ז"ל אמרת נעמי אתפקד' לינטר שית מאה ותלת עשר פקודין אמרת רות מה דנטרין עמך אהיה
 נטרא אכא כאלו הות עמי מקדמת דנא . קשה מנ"ל להתרגום לפרש שאמרה רות כזה"ל כאלו וכו' ומאי נפקות
 כזה זכמד' ותלככה שתייהן בדרך שעסקו בהלכות גרים ולכאורה תמו' וכילא ידעו מה שנאמר בתו' לא יבא עמוכי
 וגו' ומה שנתחדש הלכה עמוכי ולא עמוכי וכו' היה כיוס ביאתן לבית לחם כדאיתא במדרש שאמר כועז ותלכו
 אל עם אשר לו ידעת המול שלטום אלו באת אתמול אלנינו לא היינו מקבלים אותך שעדיין לא נתחדשה הלכה .
 וכמדא מחטא ובהקדמ' אחת יהורן הכל על ככוך דאיתא וז"ל עמוכי ומואכי לא יבא בקהל ה' אין האיסור שלא
 יקבלוהו בגירות והלא יהודא גר עמוכי אחר שנתגוו' אמר מה אני לבא בקהל אלא גירות לחוד ביאת הקהל לחוד
 היינו לישא בת ישראל או בן ישראל עכ"ל ונ"ל דה"פ גירות לחוד היינו לענין קבלת המצות כמו שאמרה נעמי
 מפקדינן אתרי"ג מצות ואיסור כ"ק לחוד היינו לנשואין ככ"ל ובמסכת שבת דקמ"ו ארז"ל ישראל שעמדו על הס'
 פסקו וזהמתן עכו"ס שלא עמדו עה"ס לא פסקו וזהמתן גרים מאי ומשני אע"ג דאכהו לא הוו מזלייהו הוו .
 וזה פי' במדרש ותלככה בדרך כה' לנגרי' עסקוהו פי' דנעמו ורות היה מסופקי' כפי' הפסוק אי קאי רק שענין
 איסור כ"ק לענין נשואין אבל גירות לחוד מותר או קאי כמי לענין גירות ולכן היו עסקוי' בה"ל גרים דעלמא לידע
 מזה פי' הפסוק לא יבא עמוכי וגו' וה"פ התרגום שאמרה נעמי לרות מפקדינן למנטר שית מאה ותלת עשר פקודין
 ר"ל אתפקדינן בה"ס למנטר מצות אלו וכוזה היה ישראל מובדלי' משאר אומות ועי"ז פסקה וזהמתן אבל עכו"ס שלא
 עמדו עה"ס ל"פ וזהמתן ולפ"ז אף עכו"ס דעלמא שמוהרים לבא בקהל רק לענין גירות לחוד ולא לנשואין דל"פ
 וזהמתן והשתא ע"כ כעמון ומואכ אפילו לגירות לחוד משמע שאסורים לבא בקהל ומ"כ האיד אהה רונה להתגויר
 מה שאמרה תורה עליך ומתידוש הלכה לא ידעו ככ"ל ואפ"ה השיבה רות מ' דנטרין עמך נטרא אכא וקשה להתרגום
 שפי' אמרה נעמי וזמה היתה ית דומה סברה ע"ז מפרש התרגום דרות ג' השיבה כהוגן דע"ג מוכרתי לומר
 דכך אהדרה כאלו הויה עמי מקדמת דנאר"ל דגרים דעלמא מוהרים אף לנשואין דפקה וזהמתן ג' כ דאע"ג
 דאכהו לא הוו מזלייהו הוילפ"ז מה שאמר הו' לא יבא עמוכי וגו' קאי רק לענין נשואין אבל לגירות לחוד מותרים
 וא"כ מותרת אני לחקותת כנפי השכינה דהיינו למצות . וזה פי' המדרש וזההי משכורתך פ"ר חסא שלמה .
 דע"כ מוכרתי לומר דמה שנתחדשה הלכה עמוכי לא נתחדשה אלא לענין גירות לחוד דארז"ל ויקח כועז עשרה
 נפשים למדרש עמוכי ולא עמוכית וכו' וקשה למה היה צריך שוב למדרש שנית הלכה זו אלא ש"מ דכפעם הראשון
 לא נתחדשה הלכה אלא לענין גירות לחוד ואיתא במדרש רות כה' מ' שנה היתה ולא נפקדה זכיון שהתפלל אהו
 לדיק עלי' נפקדה והשתא הפ' וההו משכורתך שלמה ומדכתיב חקר יו"ד לכך פי' ד' חסא שלמה ר"ל שהתפלל ו
 עליה שתזכה לנאת ממנה כל ארבעה דורות עד שלמה וק' האיד אפשר דלמא דלא אפשר דהא עדיין לא

בחדשה הלכה או עמוכי ולא עמוכות לכשוואין ככ"ל וע"ז מפ' ג' כר' קסא אשר באה לחסות ר"ל דכך אמר בועז לרות
אשר באה לחסות קודם שנתחדשה אלניכו הלכה זו עמוכי ולא עמוכות מטעם שהסכה כהוגן דגרים דעלמא מותרים
אף לכשוואין וכו' ועכשיו שנתחדשה אלניכו ג' כ' לגירות לקוד מטעם עמוכי ולא עמוכות וגו' ומטעמא דתרווייהו
שזה אה לגרים דעלמא אף לכשוואין לכך יש בידי להתפלל עליך שתזכה לד' דורות עד שלמה ועדיין ק' הא אין מק'
יוצא מידי פשוטו דמשמע שלימה וכו' כפירוש המדרש שהיה מהפלל עליה שתזכה ג' כ' שלא לצאת מן העולם עד
שראתה שלמה ולכן בזמן שנשא בועז לרות היה צריך למדרש עמוכי ולא עמוכות וגו' אף לכשוואין וכו' כיחא פי'
המד' הכ"ל ומה ענין וכו' כל"ל לא היה ק' מה ענין רות לקרות בעצרת הייתי אומר שלא נתחדשה הלכה זו עמוכי
ולא עמוכות באותו יום שכאח רות אלא לענין גירות לחוד מכא הכ"ל ולפ' מדקרינן רות בעצרת ש"מ שנעצרת
נתחדשה הלכה ג' כ' לענין כשוואין וע"ז נשאת רות ויאלו ממנה ד' דורות עובד ישי דוד שלמה ולכך קורין
בעצרת אכל השא שאמר שלא יצאה מן העולם עד שראתה שלמה ומכל מקום זכתה לזה וכו' ע"ז הפלת בועז
שאמר ותהי משכורתך שלימה שלמה ככ"ל וקאמר מאי ק"ד שניום ביאתה של רות לא נתחדשה הלכה
א עמוכי ולא עמוכות אלא לענין גירות בלבד ולא לענין כשוואין א"כ האיך היה יכול להתפלל עליה לצאת ממנה
ד' דורות דעדיין לא נתחדשה הלכה הכ"ל באותו הזמן לענין כשוואין וכו' דבאמת רכיוס שכאחה לא נתחדשה הלכה
זו אלא לענין גירות בלבד וע"ז שנתגייר רות לגירות לקוד אף קודם שמעפה שנתחדשה הלכה זו וע"ז כהקדשה
הלכה זו אף לכשוואין ככ"ל ולכן אמר אשר באה לחסות ולכן היה צריך למידרש שני' ככ"ל פריך שפיר מה ענין רות
אלא בעצרת שנקראה בעצרת בפסק היה ראוי לקרות דכיוא' של רות היה בפסק כדאוי' במדרש והמה באו בית לחם
בחתלת קציר שעורים בקצירה העומר הכתוב מדבר ונתחדשה הלכה זו עכשיו אף לענין כשוואין ע"י רות וע"ז
התפלל עלי' בועז ותהי משכורתך שלימה ר"ל עד שלמה כו"ל ג' כ' שלימה ככ"ל א"כ שייך גם לקרות בפסק ואין
להקשות דאס"ד דמכא ביאתה של רות נתחדשה שם הלכה זו שנית אף לענין כשוואין א"כ למה אמר בועז לרות עס
הנערים אשר לי הדכקון עד אם כלו הקציר אשר לי ולמה לא נשאה לרות תכף לזה יש טעם אחר דאוי' במד' רות
מתילה קציר השעורים עד כלות קציר הקיטים ג' חדשים שהוא זמן הכמנה ע"כ ודוק :

ועפ"ז והורץ שמקשי' האיך אמרו נעמי היתה חימתי מפקדינן אתרי' ג' מצות הא הנשים פטורי' מכמה מצות ולפ"ז לק"מ
דעיקר כוונת נעמי היתה חימתי מפקדינן כה"ק וע"ז פסקה הזוהמא וחוקה הכברא שא"א לה
להתגייר אפי' לגירות לקוד ככ"ל : (הג"ה חייב אדם להקבל פני רבו דכתיב מדוע אתה הולכת לא חודש ולא
מכלל דכחודש ושבת כעו למיזל : וקשה איך מוכח מכאן דחייב להקביל פני רבו כרגל וכלע"ד דאית' לא תלך
אשה לבית הרב שלא לזכות עסם התלמידים אכל כיומא דפגרא שרי : והשתא מוכח שפיר דחייב להקביל פני רבו
כרגל דאמר לא ח"ו ולא שבת מפני התלמידים ע"כ דכחודש ושבת מותר דיומא דפגרא הוא : וקשה למה לא
אמר רגל ז"ל דחייב להקביל פני רבו כרגל ויש שם תלמידים בבית רבו ואסור לילך לפיכך לא אמר רגל היה
ע"כ מוכח דחייב להקביל פני רבו כרגל . ישראל זוטא) :

דרוש לפרשת שופטים

בפרשה שלפנינו כתיב שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ואח"כ
כתיב שופטים ושופטים תהן לך בכל שפריך וקשה ס"ה וכו' ע"פ דאוי' במס' ר"ה ת"ר חייבי דמים
ערכין חרמים והקדש וכו' רש"א ג' רגלים כסדרן וחג המצות הקילה מ"ט דת"ק מכדי מנייהו סליק ל"ל למהדר
ולא הכתוב חג המצות וכו' לא ש"מ לבל תאחר וכד"ז איתא א' רבא א' בכור וא' כל הקדשים כיון שעברו עליהן שבת
בלא רגלים רגלים בלא שנה עובר עליהן ככ"ת ופ"ה בשלומא רגלים בלא שנה משכחת ליה אלא שנה בלא רגלים
היכי משכחת ליה הכיחא למאן דאית ליה כסדרן משכחת לה אלא למאן דלית לי כסדרן היכי משכחת לה ומשני כדרב
שמעיה דתני רב שמעיה עזרת פעמים חמשה ופעמים ששה ופעמים שבעה הא כיצד שניהם מלאים חמשה שניהם
חסירים שבעה א' מלא וא' חסר ששה ומאן תבא דפליג עליה דרב שמעיה אחרים הוא דהגוי אחרופ אומרים אין
בין עזרת לעזרת ואין בין ר"ה אל"ד' ימים בלבד ואם היה שנה מעוברת קמשה א"כ התייגנין יהיה כך שלש
פעמים

פעמים נחג המזות וכו' יהיה קשה מכדי מנייהו סליק אלא ש"מ לכת" וקשה קושי' הגמ' שנה בלא רגלים היכי
משכת לה וז"ל כדרכ שמעיה וקשה דלמא באחרים לכך אמר שופטים ושיטרים וכו' ויפיה מוכת דלא באחרים
דאיתא במסכת דסנהדרין ד"ל מושכות דכ"ר גבי שכת"ל לפי שאמר וכו' יהיה באיש חטא משפט מות והומת
שומע אכיבין בחול בין בשבת כאלמך כאלן ל"חש בכל מושבותיכם ונאמר להלן והיה אלה לכם לחוקת עולם
לדורותיכם בכל מושבותיכם מה להלן כ"ד חף כאן כ"ד ואמר רחמנא ל"ת שאין כ"ד דומה שכת"ל אכויישהא דאמרת
אין רציקה ד"ש אין רציקה דומה עבודה מק"ו מה שכת"ל שכת"ל מפני עבודה אין רציקה דומה אומה עבודה שיהא
דומה שכת"ל שלא יהא רציקה דומה אומה ופ"ה והא כתיב מעם מזבחי הקטנו למות ההוא לקרבן יסיד דלא דמי
שכת"ל רבא א"ה לא יהא רציקה דומה קרבן יסיד מק"ו מהי"ט שכת"ל מפני קרבן יסיד אין רציקה דומה אומה
קרבן יסיד שהוא דומה כ"ט א"ד שלא תהא רציקה דומה אומה הניחא למ"ד נדרים וכדכות אין קריבין כ"ט אלא למ"ד
נדרים וכדכות קריבין כ"ט א"ד שלא תהא רציקה דומה שכת"ל ח"י כע"ג רגלים כסדרן או לא דאיתא בגמ' דשכת"ל דקי"ג
עולה שכת"ל שכת"ל לימד על חלבי שכת"ל שקריבין כ"ט וכו' חף של י"כ בשכת"ל כשכת"ל דר"י רע"א עולת שכת"ל שכת"ל
לימד על חלבי שכת"ל שקריבין כ"ט וכו' חף של י"ט בשכת"ל כשכת"ל לומר לדבריו כ"ט נדרים וכד
קריבין כ"ט ואנ"ל לימוד על חלבי שכת"ל שקריבין לדבריו ר"ע נדרים וכדכות אין קריבין כ"ט וא"כ כ"ר ד' ג' ופ"ה
דחלבי שכת"ל קריבין כ"ט פי' תוס' חלבי שכת"ל קריבין כ"ט אמר ר' י' כל היכא דאמי הרי שבי כפדדי אחי באחרים
ואין בין עזרת לעזרת לא ד' ימים והכי מפורש הלמודא כמס' סוכה ממילא א"ה אין רציקה ד' ש אין רציקה דומה
י"ט וקשה הא כתיב מעם מזבחי וז"ל דקאי אקרבן יסידוק' הא קרבן יסיד דומה י"ט וז"ל לנדרים וכדכות אין
קריבין כ"ט וא"כ ז"ל עולה שכת"ל שכת"ל קאי אחלבי שכת"ל קריבין כ"ט וא"כ לא אחי באחרים וא"ל איפכא דאמי
באחרים וא"כ כ"ר ד' דוקא כסדרן . איתא בגמ' דמכות ד"ז סנהדרין כוהג בין בארץ ובין בת"ל מ"ה דכתיב
יהיה אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם א"כ מה"ל כשעריך כשעריך אתה עושיב כ"ד בכל פלך ופלך
ובכל עיר ועיר אבל קשה דבגמרא דסנהדרין איתא ז' מצות נצטוו כ"כ נאמר מינייהו דינין ופ"ה דינין כ"כ אפקוד
והתניא עשר מצות וכו' ומשני לא נצרכא אלא להושיב כ"ד בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר ופירש כדכתיב שופטים
ושוטרים תתן לך ולא לעכו"ם וקשה לא לכתוב לך ולא לעכו"ם מה ישראל לא נצטוו בכל פלך ופלך כ"ש לעכו"ם
וכראה דהא קשה מאי פריך הגמרא א"כ מה"ל כשעריך לפי"ה א"ד מקשין בכל שעריך קאי א"י א"כ לפרוך היכף
והא כתיב כשעריך דוקא בא"י ועוד קשה דג"ס ז"ל מופנה והשתא דאמרת דמושכות קאי דכוהג בת"ל א"כ
לית לן לימוד דרציקה ד"ש א"ז לדהוקשה ה"פ א"כ מה"ל כשעריך דמוכח דכוהג בת"ל הא מוכח ממושכות ומשני
כשעריך אתה מושיב כ"ד בכל פלך ופלך אבל לא בת"ל אבל לפ"ה קשה ל"ל לך ולא לעכו"ם הא מוכח ממשעריך מה
ישראל לא נצטוו כ"ש עכו"ם ז"ל כשעריך דכוהג בת"ל וכו"ת הא מוכח ממושכותיכם ז"ל דמושכותיכם קאי אג"ס
דרציקה אין ד"ש והשתא ניחא שופטים ושוטרים תתן לך קשה ל"ל לך הא מוכח ממשעריך וז"ל כשעריך כוהג בת"ל
וק' הא מוכח ממושכותיכם וז"ל דמושכותיכם קאי אג"ס דרציקה אין ד"ש וא"כ אין דומה עבודה וקשה הא כתיב
מעם מזבחי ז"ל דקאי אקרבן יסיד ואין נדרים וכדכות קריבין כ"ט וא"כ עולת שכת"ל שכת"ל קאי אחלבי שכת"ל קריבין
כ"ט א"כ מוכח דלא אחי באחרים א"כ שפיר אשכתן שנה בלא רגלים אפילו שלא כסדרן ודוק :

ועפ"ז יהורז גמ' פתוח במסכת יבמות דף מ"ט מנשה הרב את ישעיה א"ר מדין דיונה וקטלא
משה רבך אמר כי לא יראני אדם וחי ואת אמרת ואראה אתה יושב על כסא רב ונשא : משה רבך
אמר מיכה' אלהינו בכל קראינו אליו ואת אמרת דרשו אתה' בהמאלו : משה רבך אמר את מספר ימיה אמלא
ואת אמרת והוספתי על ימיה קמח עשרה שנה . והא תמוה האיך שייך הכי ג' אהדדי ונראה כד דאיתא דבגמרא
מקשה מ"מ קשה קראי אהדדי ותשני משה ראה באיסקלרו' המאירה ושאריו הנביאים ראו באיסקלרו' שאינה
מאירה והלימוד אתי מזה הדבר ברש"י בחומש ונגמרא כל הנביאים ההנבאו בכה פוקיף עליכם משה שהתנבא בזה
הדבר ועל קושי' הכ' יש תירוץ כאן קודם ג' ד' כאן לאחר ג' ד' דומ' ג' יפתרו ב' תרונים אהדדי דאי בגמרא עוד לימוד
דאמי' מזה הדבר שהפירש נדרים כגבי ג' הדיוטות גאטר כאן זה הדבר ונאמר להלן זה הדבר מה להלן אהרן וכניו
ובל ישראל חף כאן וכו' אידך נפקא לי' ממועדיה' מועדיה' נריבין מומחין ואין הפרת נדרים נריבין מומחין .

תפארת יפה עינים ישראל

אכל אי אמרינן מופדיה' צריך ללמוד אחר צ"ל דהפרת נדרים אהי' מזה הדבר דאיה' בגמ' דפסחים דע"ז מנין דקצירת עומר וס' ה דוחה שנת דכתיב וידבר משה את מועדיה' הכהוב קבעו מועד אחד לכולן ומקיק דאיה עומר דדמי שנת תהמיד כדילוף בגמ' רק דהגמ' פרוך מה לתמיד שכן ישנו עד חמור ופר"ת שכן ישנו לפני הדיבור וכמ"ד עולה שהקריבו ישראל כמדבר עולת תמיד הוה וצ"ל עולת ראוי' הוה וצ"ל דזה הלוי' בפלוגהא אי תפילה אבות תיקנו או כגד תמידין תקנו דאית' בגמ' ח"א אבות תקנו ח"א כגד תמידין ואף האי מ"ד דק"ל אבות תקנו ס"ל כמי כגד תמידין תקנו דאל"כ הפילת מוסף מאן תיקון וצ"ל דאבות תקנו רק שתקנו כגד תמידין ח"כ בימי האבות כמי הוה תפילה ועולה שהקריבו ישראל כמדבר עולת תמיד הוה אבל למ"ד כגד תמידין תקנו ס"ל דלא תקנו האבות תפילה ועולה שהקריבו ישראל כמדבר עולת ראוי' הוה ולא הוה תמידין בימי האבות : רק עכשיו קשה ממ"כ דאוי' בפסוק השמש ילא על הארץ ולוט כא צוערה ופי' התרגום שזה הוה אחר הלהטעות ופירשו המפרשים דשליש ראשונות יושב הק"כ הוון והשנית יושב ודן ממילא הווי בשעה שדון ועכשיו קשה ממ"כ אימתי הוה הגז"ד שלהם דאוי' ויבואו המלאכים קדומה בערב הא בשאר יבאו למה איחרו כ"כ אלא מלאכי רמזים היו והמתוכם שחא יעשו תשובה ואי גז"ד שלהם היו מאתמול הא לאחר גז"ד אין מועיל תשובה ואי גז"ד הוה כיוס זה הא כתיב א המקום אשר עמד שם אין עמיד' א' תפילה והתפלל אחר זה תפילה שמרו' אחר ההפיכה וק"כ תפילה השק' עד ד' שעות כר"י הוואיל ותכן בכחירהא כוותיה וא"כ איך התפלל אחר ד' שעות בשלמא אס' הו' גז"ד מאתמול ח"כ כוכל לומר דההפך קדום כג' ראשונות והתפלל בשעה רביעית אבל ח"א דעכשיו הו' הגז"ד ממילא הו' בשלש שני' ואברהם התפלל אח"ז קשה אבל ח"א תפילה כגד תמידין תקנו כיוס דא"כ האבות לא תיקנו תפילה ועמידה אין לשון תפילה ואו כוכל לומר דלעולם תפילה אבות תיקנו וגז"ד הוה מאתמול וכ"ה למה המתוכם המלאכים דאיה' כר"י דאמר יפה לעקה לאדם בין קודם גז"ד ובין לאחר גז"ד - ועכשיו כות' מכת האוי קושי' משה רבך אמר מוכ' אלהינו ככל קראינו אליו ואת אמרת דרשוים הו' האוי קברא דמשה התנחא בכה והוסיף עליהם בזה הדבר להפרות אלא צריך זה הדבר להפרת נדרים דקשה כנ"ל דרשו וצ"ל קודם גז"ד וכו' וקשה הא לאחר גז"ד אין מועיל תשובה וצ"ל כר"י דאמר יפה לעקה לאדם בין קודם גז"ד ובין לאחר גז"ד ממילא זה צ"ל מכת האוי ממ"כ הכ"ל אימתי הוה הגז"ד מוכרחים לומר דהגז"ד הוה מאתמול ויפה לעקה וכו' קשה דלמא הירץ השני תפילה כגד תמידין תקנו ואבות כגד תמידין תקנו דעולת תמיד הוה ולא מני למילף דעומר ד' שמתמיד כדפ"ה הג' מה לתמיד שכן ישנו לפני הדיבור וצ"ל דאיה' ממועדיה' וקשה הא צריך מועדיה' על הפרת נדרים וצ"ל דאיה' מזה הדבר ולית לן לימוד לחלק בין משה לשאר נביאים א"כ משה רבך אמר כו לא יראני אדם וקו ואת אמרת אראה אה' ה' - רק קשה דלמא לעולם אימא לך האוי תי' משה ראה כאספקלרי' וכו' דאיה' מזה הדבר וכ"ה הפ"כ ממ"כ ממועדיה' וצ"ל דאיה' עומר דדמי שנת מכ"ל מתמיד דעולת ראיה הוה ולא תקנו ואבות תפילה וא"כ על ממ"כ הכ"ל כוכל לומר דלא תקנו האבות תפילה ולית לן כאן קודם גז"ד כאן לאחר גז"ד דלאחר גז"ד אין מועיל תשובה א"כ קשה משה רבך אמר ככל קראינו ואת אמרת דרשו וכו' דלמא כתיב הגמרא כאן כתיב כאן כתיב וכו' משה רבך אמר את מספר ימיו אפלא ואת אמרת והוספתי ומוכרח לומר תי' והדרא קושי' לדוכתא דזה הדבר - דכגמרא מהרץ זכה חוספין לו לא זכה פותחין לו והאי אמלא לשון תוספות הוה וזה הלוי' כהא דאיהא אין מיתה בלא חטא איהא כגמ' דסנהדרין דע"ז איבעי' להו קבורה משו' בזיונה או משום כפרה ת"ש מדאי קבור דיוקא ואס"ד משום כפרה דיוקא לכפרה צריכא אין דכתיב אין צדיק בארץ וכו' - כלל היוצא מזה ח"א קבורה משום כפרה א"כ מוכח דאין מיתה בלא חטא : איהא כנ"כ מזה פ"א מדרש ולפתוחו מוכח דקבורה משום בזיונה דאל"ה ח"א חטא משום כפרה אטו אומרים לאדם חטא בשביל שזכה חבירך והיאך יהיה קבורת מ"מ דוחה עבודה אלא צ"ל קבורה משום בזיונה וגדול כבוד הכריות שדוחה ח"ל' שבתורה - רק כתו' ככ"מ ד' ל' מקשי' ל"ל פסוק והתעלמת לזקן ואיני לפי' כ"ה הא גדול כבוד הכריות וכו' וס"כ כנדרין דדן יש להוכיח כהיפוך דקבורה משום דכפרה דאי משום בזיונה ל"ל קרא לאחיתו הא כל"ז סברא הוה מכח גדול כבוד הכריות אך י"ל דלמא לעולם קבורה משום בזיונה וכו' ת"ל ל' קרא דה' אפכרא חזיונה דלא כדמי עבודה מק"ו מה מ"מ לא דמי שנת שנדחת מפני עבודה מכ"ש עבודה החמורה לא לדמה כדאיה' כגמ' דסנהדרין דל"ה רק ע"ז ויש סתירה ראיסה הוכיח שדומה עבודה ואין דוחה שנת רק כגמ' פרוך ראיסה גופי הדמי שנת מק"ו ה"ל' ומשני כבר פסקא תנא דכיר' י' עשונות רק דאוי' בגמ' דקדושין דף מ' מושבות דכתב

רחמנא גבי שבת ל"ל הואיל ובעיניא דמופדות כתיבא היצעי קידוש כי מועדות קמ"ל מושבות וא"ל דקאי אג"ס
 שצריך להיות מופנה מכ"ל דלא בעי קידוש וז"ל ממועדיו ה' ועכשיו כתיבא משה רבך אמר את מקסר יומך אמלא
 ואת אמרת והוספתיו וכו' מוכרס לי' דלית לך תי' על זה הדבר וק' משה רבך אמר את מקסר יומך אמלא וכו' מוכרס
 לומר זכה מוקיפין לו וז"ל כמ"ר אין מיתה בל"ה וק' מכ"ל ז"ל דס"ל קבורת משום כפרה דאלת"ה ל"ל לאחותו ו"ק דלמא
 ה"א דליף משבת מה קבורת מה מנוה לא דמי שבת כ"ש שלא לידמי עבודה וז"ל רציחה תוכיח עדותה עבודה ואין דוקה
 שבת ו"ק רציחה גופי הדחה שבת מק"ו הכ"ל ז"ל התי' כבר פסקה תנא דב"רי מושבות הא מושבות צריך ללימוד דאין
 צריך קידוש כ"ר וז"ל דליף ממועדיו ה' וקשה הא מועדיה' צריך להפדת כדריש וז"ל דליף מזה הדבר ולית לך לימוד
 דיש חילוק בין משה לשאר נביאים א"כ משה רבך אמר כולא יראני אדכ"ע"כ ועפ"ז יתורץ מדרש תמוה על פסוק לי
 גלעד ולי מנשה ולי אפרים אם יאמר לך אדם שאין הק"ה מחויי מתים הרי אלו שבת מהר הגלעד : אם יאמר לך
 אדם שאין הק"ה מקבל שבים הרי מנשה : אם יאמר אדם שאין הק"ה פוקד עקרות הרי חלקה שבת מהר אפרים
 וז"ל התי' שייכי הני ג' להדרי וקודם כתרן גמ"כ כ"כ שבת על פיו יקורים כפר בת"ה האיד שייך ליקורים שהביא
 הק"ה עליו שכפר בתחי' המתים וז"ל דאי' כגמ' אין מיתה בלא חטא ואין יקורין בלא עון ופ"ה מיפכי ד' מתו בעשוי'
 של כחש אלמא יש מיתה בלא חטא ויש יקורין בלא עון ומקשים העולם האיד מוכח שיש יקורין בלא עון ונראה
 דקאמר אין מיתה בלא חטא וחטא הוא שוגג ועון הוא מזיד וק' וכי כך הוא הקדר מיתה תכוא על חטא שהוא שוגג
 ויקורין שהם קיל יכואו על עון שהוא מזיד אלא החילוק בין מיתה בזמנו לשלא בזמנו דמיתה בזמנו הוא ק"ל מיקורין
 המה בא"ס על חטא שהוא שוגג וכגמ' מויתי ראוי' אין מיתה בלא חטא דכתיב הנפש החוטאת היא המוה עכשיו
 הפי' בגמ' אלמא יש מיתה בל' וקשה הא כתיב הנפש החוטאת ז"ל דקאי אמיתה שלא בזמנה ומיתה שלא בזמנה
 הוא חמיר מיקורים וכאין רק על חטא שהוא שוגג ומכ"ש שיש יקורין בלא עון ואית' בתלק שאל הא מיכא דקוי
 מיתי דמיתי קיי והפי' הוא כך אם היה רצונו י' לתהיות את המתים לא היה לו לכתילה להמיה אופס אבל א"ל א"ל מ
 בלא חטא ל"ק מירי דלכתילה מת בשביל החטא ואמ"כ מיתה ממרקת ויהיה תה' מוזה ידוע דפיוב הפרעם שהקב"ה
 מיקר אותו בלא עון דקבר יש יקורין בלא עון מכ"ל זה ז"ל דקבר יש מיתה בל' חכ"ל וז"ל כקשה קושיא המין דקוי
 מיתי וכו' לכך כפר בת"ה : עפ"ז יתורץ המדרש הכ"ל דאיהא בגמרא דשבת הודיעני ה' קיני א"ל הק"ה כהגזירה
 הוא מלפני שאין מודיעין מידת ימיו של אדם ואי' ב"ט על זה טעם א' משום שאין מיתה בלא חטא ואם לא יחטא
 לא ימות וט"כ משום תשובה שוב יום א"ל לפני מותך ואם כן לא ישוב לעולם והשתא כתיבא א' י' לך אדם שאין הק"ה מחויי
 מתים דקבר י' מכל"ה לכך אמר הרי אליהו ועכשיו דמוכח ת"ה מאליהו מוכח דאין מיתה בל' חכ"ל כהטעם שקיי מודיעין
 קיני משום שאין מיתה בל' חכ"ל אלא מפני התשובה לכך אם יאמר לך אדם שאין הק"ה מקבל שבים הרי מנשה ועכשיו
 דמוכח תשוב' מהנשה א"כ א"ל לך אדם שאין הק"ה פוקד עקרות דאי' כנ"כ על השקו' כמקום אשר השקט העולה השקט
 הקטאת להורות דגדול מעלות ב' ה' יותר מדדיק גמור דעולה הוא דורון מדדיק גמור וחטאתה כמכ"ה על חטא וכתיב
 במקו' העולה השקט הזטאת וכו' עוד איתא בגמ' דזכאים לימוד שתפילה בלחש שהרי לא חילק הכתוב בין חטאת לעולה
 אבל א"ל דהפילה בלחש נלמד מחכה כידוע ז"ל דקאי אכ"ה ררק דהעולם מקשי' דמנה הוכרחה להתפלל בלחש שלאין שמוע
 עלי' הכהן אבל א"ל דמוכח דמנה לא התפללה זאת כלל כדמאמר בגמ' אם ראה תראה לך ואסתתר והנה הכ"כ מקשה
 ונקחה וכזרע זרע פרט לאיילנות וקחה בת ק"ל שנה הים ויחזיקוה באיילנות ז"ל שלא התפללה זאת רק דאיתא ונקחה
 וכזרע זרע שאם היו עקרה נפקדת ממילא א"ל תפילה בלחש מוכח מחכה א"כ ז"ל דמנה לא זאת התפללה וה' אש"י
 לך אדם שאין הק"ה מקבל שבי' הרי מנשה וז"ל במקום אשר השקט הקטאת קאי אכ"ה והפילה בלחש מוכח מחכה וקשה
 קושיא העולם הא הוכרחה להתפלל בלחש וז"ל דמנה לא התפללה זאת קשה מכ"ל ז"ל דאל"כ קשה קושי' הנחלת בנימין
 וקשה דלמא התירץ השני דקאי ונקחה וכזרע זרע על עקרה נפקדה וז"ל דלא וא"כ אין לך לימוד על עקרה שנפקדה
 ועפ"ז יתורץ מדרש תמוה בשש עשרה מאמרות על פסוק שאמר איוב הקד' פלגי' תמצא אלו בא לפניך בדין אדם שבת
 על בנותיו ואדם ששכב עם כלתו היאך היתה דן לוט שבת על בנותיו יהודה ששכב עם כלתו וינאלו מהם מלכיב ראה
 מה היו בכניו של אהרן שנכנסו להקטיר וינאלו שרופים ויאשיהו שכתוב בו ואחריו לא קם כמוהו ומת במיתה משוכש
 המ"ד הנה נוס בכרובים ואמר דרשונ' דאיתא כמסקא פנה דרין עכ"ס מותר בנהו פירש' י' שלא נכטו רק אותן עריות

תפארת יפה עינים ישראל

המרומזין במסו' ע"כ יעזוב איש את אחיו ואית' בגמרא ה"ל דכ"ט כל מצוה שנאמרה לכ"ו וכינסת כסיני לזה ולזה
כאמרה זהו מילה שנאמרה לכ"ו וכינסת כסיני לישראל כאמרה ולא לכ"ו ההם דכשנת כשכיל דבר שנאמרה כה
ביום אפילו בשבת א"כ מעיקרא לאברהם ולרעו. כאמרה והרי ישמעאל וכו' והנפקותא בין שני התי'. דאיתא בגמ'
מכשירי מילה דוחה שבת דכתיב ביום אפילו בשבת ופ"ה הא מבעי ליה למילה שדוחה שבת ומשני מילה גופי הלכה
היא ופ"ה מנין לפ"שד"ש ק"ו מה מילה שהיא א' מר"מ אחריו של אדם ד"ש פ"כ לכ"ש וא"ת הלכה ק"ו מהלכה טו
במרינן וקשה דלמא אפי' ממכשירי מילה וכו' דהכו פריך מכו"ל דמכשירי מילה דוחה שבת דלמא לא וכו' ת' קרא
למילה גופיה וכו' ת' דמילה הלכה דלמא כדי ללמוד דפ"כ ד"ש ולפ"ו ליכא למימר דנינסת כשכיל דבר שנאמרה כה
דהרי מילה כבר הלכה שד"ש ק"ו ללמוד שפ"כ ד"ש ואין זה דבר חידוש גבי מילה וכו' תירץ השני מעיקרא וכו'
ולתירץ השני אפי' כמה דאוי' בת היה לו לאברהם ובכל שמה וא"ת למ"ד עכו"ם מותר בכהו למה לא השיאה לינחק
ומשני מהגר היתה שמשמע דישמעאל נקרא זרע ואי' על ופי' בהם שני פרושים חד דקאי על תה"מ ועוד על פ"כ
שד"ש אכל"א דמוכת מביום שפ"כ ד"ש ל"ל ופי' בהם קאי אה"מ והסתא כיחא מכת לוט שכת על כותיו ויאלו
מלכים וק' למה אז"ל עכו"ם מותר בכתו וקשה למה לא השיאה לינחק אז"ל מהגר היתה דישמעאל לא נקרא זרע וקשה
מכ"ל דקשה קושי' הגמרא והרי מילה וכו' מעיקרא לאברהם וקשה דלמא תירץ השני ביום אפי' בשבת וכו' ל'
דאין זה חידוש גבי מילה דמילה כבר הלכה רק בא ללמד דפ"כ ד"ש וקשה הא מוכח מואי' בהם ז"ל דקאי אה"מ
ולי' לך תירץ על שפירת כפה"מ ע"כ. וכדי לתרץ יהודא שכת על כלתו בקדים דאיתא איוב היה לוקטא שהקריב
בשבת דכתיב ככה עשה איוב כל הימים אפילו בשבת ואין קרבן יחיד דוחה שבת ומכ"ל זה יהיה מוכח מיהודא שכת
על כלתו דאית' יהודא היה לו תירץ דהיתה לו שומרת יבם דמתחילה היה ניהג יבם בקריבים וא"כ היה קודם לכן
רק זה היה חטא שנתן תחילה לערב כבורו שהיה שומרת יבם של אביו ואית' עלותא בגמרא לא יקא איש את אשת
אביו בשומרת יבם של אביו ההבדל מדבר ומאי כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה איתא בגמרא ר"ע ק' יש
ממזר ממייבוי לאוין דכתיב לא יקא איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו וכו' דכאנא הכתוב מדבר וקמ"ד
ליה לא יבא ממזר דהווי קייבוי לאוין אלמא מהני הוה ממזר אבל א"ת דקאי אשומרת יבם א"כ לא שמעינן דדרשינן
קמוכין דאיתא בגמרא דיבמות טעמא דכתב רמב"ם עליו הא לאו הכי א"ת אהוה אשה מיבמה מ"ט דאמרינן אפי'
עשה ודמי ל"ת אימר דאמרינן דאפי' עשה ודמי ל"ת ל"ת גרידא ל"ת שישבו ברתמי שמעיה ליוחו ל"ת גרידא
מכ"ל דדמי דכתיב לא תלכש שעטנך גדילים העשה ודרשינן קמוכין ושרינן כלאים דניבית ומקשו' תוס' טעמא
דכתב רמב"ם עליו תירץ לר"י מכ"ל הא כיחא דאי לאו עליה נמי אמות אשת לא מיבמה ואיניסרך עליה לאשמעינן
דכעלמא דקיל ל"ת שישבו ברת ומקשים העולם מאי פריך תוס' דהא עוד קשה על הגמרא דפריך ותו ל"ת גרידא
דלא פריך הוא אז"ל דקאי להגמרא קושי' תוס' הכ"ל ותו מתרץ דאיס' ד דבא ללמד דכעלמא דמי א"כ ל"ל
קמוכין דדרשינן מכ"ל דכעלמא דקיל ל"ת גרידא השתא ל"ת שישבו ברת דמי ל"ת גרידא מיבמי אכל"א דלא
דרשינן קמוכין א"כ פריך תוס' שפיר וכו' ל' התירץ דמשני הגמרא דקד"א היתיה מהכערה דכילא תבערו אש ככל
מושבותיכם מת"ל וכו' טעמא דכתב רמב"ם מושבות וכו' וש"מ דעשה דוסה ל"ת שישבו ברת וא"כ אין רזיחה דוחה
שבת וא"כ אין רזיחה דוחה עבודה וקשה הא כתיב מעם תובטו וכו' ל' דעם תובטו קאי אקרנן יחיד דלא דמי שבת
והשפא יחא עכס יהודא שכת על כלתו ויאלו ממנו מלכים וכו' ל' דהיה שומרת יבם וקשה איך נתן תחילה לער הא
הוה ש"י של אביו וכו' ל' דלא יקא איש את אשת אביו אלאנסת אביו קאי ויש ממזר ממייבוי לאוין וא"כ מוכח דדרשינן
קמוכין וא"כ ל"ל עליה דא"ל כקושי' ההוא א"כ קשה קושי' העולם אז"ל כהתירץ הגמרא א"כ מוכח דאין רזיחה
ד"ש ואין רזיחה דוחה עבודה וקשה הא כתיב מעם תובטו קמ"ד דקאי שאין קרבן יחיד דוחה שבת וא"כ
יש לך חטא שהקרבן כשבת ודוק. וכדי לתרץ ראיה מה היה ככניו של אהרן שכנסו להקטיר ויאלו שרופים נקדים
דאית' איוב היה לו חטא שהיקריב עולות ותלו' אי עולות הקריבו ב"ב או עולות ושלמים הקריבו ב"ג דאם עולות
לבד היקריבו ב"ב אזי לא היה לו חטא זאי עולות ושלמים אזי היה לו חטא דהיה לו להקריב שלמים ג"כ דאית'
פלוגתא בגמרא ש"א עולות היקריבו ב"ב וכו' א עולות ושלמים הקריבו ב"ב וכו' דכתיב ויקטירו עולה וזבחים וקשה
לע"ד עולות לבד ופשוט יסרו לאשר ת"ס בל ופריך הניסח ל"ד יסרו לאשר ת"ס בל אלא ל"מ ד יסרו קודם מ"ג

בא מא"ל ומשני דכאמת דק"ל כע"ד עולות ושלמים הקריבו כ"ולאית' במפרשים דמוכת דיתרו קודם מ"ה בא דלי
 לאחר מ"ה לא היה מקבלין אותו משום שקבלו ערכות וקשים גרים לישראל וכו' אבל א"ל דלא קבלו ערכות אלא עד
 אחר שעברו הירדן א"כ כוכל לומר דאחר מ"ה בא א"ל עעם על מיתת נ"ו א כשכיל קטא אכיהס א"כ מוכת דישאל
 קבל וערכות אחר מ"ה מיד והשתא ניסא מיתת כ"א מוכס שקיבלו ערכות אחר מ"ה מיד וא"כ מוכת דיתרו קודם
 מ"ה וקשה עולה וזכאים ונ"ל דעולות ושלמים הקריבו כ"כ וא"כ יש לך קשה שהקריב עולות לכך. וכדי לתרץ קוף
 המ' ד ראה מה כתיב ביאשיהו ואחריו לא קם כמוהו ומת במיתה משונה נקדים דאית' איוב היה לו קטא משום
 שמוטי חוץ דהמפורשים מקשים האידך היה מקריבים ישראל קרבנות במדבר הלל היה שמוטי חוץ והירצו דאזירא
 דא"י היה הולך עמהם משמע בלא אזירא דא"י לא היה רשאים להקריב ואיוב היה מוכי עשו וירושתם ארץ אשר
 והיה דרג"כ שסוקרבות שלו היה ש"ק רקי"ל לשהיה לאיוב תירץ שסבר כאותו מ"ד דשעירג"כ בא"י דאית' בגמר
 דכ"ד דע"א פלוגתא נריך לעיון שה ארי' א"ר כל מה שאראה הקב"ה למשה מייב במעשר לאפוקי מאי לאפוקי
 קביו וקדמוני ארץ כפתור ערכו שלמונים וס"א שפיר עמון ומאכזה כלל מהפלוגתא דאם ערכו א"י אזי שפיר הוא
 ס"ל ואז ערכו ס"ל אזי שפיר א"י וואית' בגמר' דערוכין ג' ע' הוא בערבי ותל' אס הג"ע הוא בא"י אזי ערכו הוא
 א"י ואס"ג"ע הוא בא"י אזי ערכו הוא ס"ל ושפיר הוא א"י וואית' המפרשים מקשים למה נשגש ויאשיהו הא כתיב
 ואחריו לא קם כמוהו ותיצו משום דורו שהיה עוכרי עכו"ס כקרה ומשעברו ישראל את הירדן נעשו אף על
 הנקטרות וכן בעל עשרה מאמרות מקשה מ"מ נעשו כל אותו הנשמות שהיה תלוי באד"הר עד שעברו ישראל
 את הירדן כיון שלא היו מענישין על הנקטרות ופי' המפרשים לפי שהיה מקומו של אד"הר בג"ע וב"ע הוא בא"י
 ובא"י מענישין על הנקטרות אף קודם שעברו ישראל את הירדן והשתא ניהא ראה מה כתיב ביאשיהו ואחריו לא
 קם כמוהו ומת במיתה משונה ונ"ל משום ערכות דמשעברו את הירדן נעשו אף על הנקטרות וקשה הנשמות
 החלויות באד"הר ככ"ל ונ"ל שהיה בג"ע וב"ע הוא בא"י ככ"ל ממילא ערכו הוא א"י ושפיר הוא חוץ לארץ ויש
 לך קטא על שמוטי חוץ ודוק הס ונשלם :

קונטרס מספר מלחמות ה' ומצורף לזה הג'הה ישראל זוטא

ע"כ יאמר בקשר מלחמות ה' הגם שכבר הארכתי בכל הספרים שלי ממלחמה הכ"ל עם הזר הנורר אחכס אף
 ראה תראה בקשרי הכ"ל דק"רפ"ה ונ"ל עיון בקשרי אור ישראל דל"ד ע"ג ככתתי בלשון מצאתי בספר לננת
 לט"ס לזיור לשם הויה באותיות רכתי ולאותיות ק"ס הרשע באותיות ועירון וכו' אבל לא רציתי בקייה להחזיק
 שיכותא לנפשי וככתתי בלשון מצאתי שמעתי אבל באמת זה גלוי לי בפומבי כל זה סקוד וזה היה בשנת תכ"ח בשנת
 תיקון תצות בחודש טבת שבכתי ער שניאר גרוני וגיילו לי מה שגילו לי אך אפס קניחו מה שזכרתי מה שכל א"ל
 התעוררת מן השמים בשנת תס"ג ליקס ס"ח בשנת הסיירה ולדרוך ג"פ בשנת אמירת קוס ורוככרמה בים אך על
 בולן לא היה לי טעם כי כך היה מנהגי קודם שכתתי לכלל עשרים שנה בהיותי עם אקיורעי החוט המשולש ש"כ
 הסקיד מ' אריה לוי בפשטיין וחבירי המוכקה ה' יעקב חייט כי כולנו בני איש א' אכחנו מנינון ר"ג הזקן כאשר
 מנאר בהקדמת זואה של שנת תס"ג מתעשינו הטובים ומהנהגות אשר היה לנו אך כהיום כתגלה בטוב טעם ומופלא
 ועיון בקשרי אור ישראל דפ"א אפס קניחו והאלהים יבקש את הנרדף יתיכזק"ף דר"גא חביר' עד יגיע זמן ויראה
 שטוב מה לפניה ומה לאחר והכפוף יהיה זקוף והתחזק ישיג את העליון והמדריגה העליונה השכרג' שכריס
 ק"ס ושוכינו ולילית תתג' רבלי כתרי' כתר הרחמים והשושנים יסוד עולם וכתר מלכות ע"כוא"כ מן השמים
 הראו לי זה הסוד לדרוך ג"פ כרגל כגד ג' רגלים הכ"ל וזה רתתי אשריך ישראל וגו' ואתה על במותימו של אותו
 דשע"ס"ה הוא המקטרג תדרוך כי הוא איש רע ובליעל בו הוא מושב משבות רעות לנטל מה שהוא כובע כיראת
 ס' ופשיעא ללמוד הורה הקדושה כי זה הוא קם המושלז והוא הרועץ להרוג את האדם משני עולמות וכאשר
 הארכתי וכאשר ראיתי פמש המלחמה זו בפומבי אבל בע"ה לא יכול לי כי יסור יסרני יה וולמות מאן מות דא ס"ס
 הרשע לא נתנו כאשר כהיום עבר עלי גזירה נחודש טבת שנת תכ"ל ע"ק שמתו שתי כותי נשואות לבעלה בג"ע
 שבעות בשמות הקדושות האמת שמה קנה וישגיה יהודית הפקבל נשפתה כנרור הקיים אז פתו עליו זרי במאור

תפארת יפת עינים ישראל

פלא יראתך בפלתך ואיפה השגמתה' עליך ואני חזקתי ואמנתי לה' באמור כי צדיק הוא ואין להרהר אחר מדותיו
כמו שאנו מתפללין בב' וס' הכט משמים וראה כי היונו לעב וקלם בגוים נחשכנו כנאן לטבת ווכל להרנג ולאכד
למכה ולחרפה וכל זאת שמך לא שכחנו כך חזקתי ביראתה' כהנה וכנהה בע' הי וקבלתי הכל בשמחה כאשר
הארכתני בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר . וזה מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל ההלכות כי הוא ידוע כי דינין
בקרא גבורות וסרונה להמתיק הדינין יקבל הכל באהבה ותיכף יתפכו מה' ד' למ"ה וזה מי ימלל גבורותה' פי'
ימלל לשון מוללין מלילות פי' להמתיק הדין ישמיע כל ההלכות פי' יקבל הכל באהבה ובשמחה כי מפי עליון לא תבא
הרעות רק ותמגו וכיכנו ביד עוונתנו . וזה אין איש יתחם על רעהו פי' לומר שהרעות שלו גורם לזה ונתנו בזה
הזוכי להיות מבני עליו' ללמוד תורה הקדושה כי אז אמלאה הקריבה שהארורה לילות המרשעה מהרה תעקר וכל
הדכוקים בה וכל הרשעה כולו יאבדו כאשר הארכתני בניאור גמר' דמס' ככורות פעם ה' נפלה ארז במקומו
ועברה על חודו י"ו קרנות והוא ידוע כי להארורה המרשעת יש לה כח יותר מבעלה הרשע ס"ס כי היא בת י' אורות
והוא בת ו' אורות וזה הוא סוד רומבר"ה י"ו אמות ולכך אית' בפ' שמות רשע מאריך כרעתו דא ס"ס דאוריך שקט
ושלוק לאדום במאי ברעתו בה היא אשה רעה אשה זנונית וכו' עד דקס"ה יקים לה היא סוכות דוד הנופלת דכתיב
אקים את סוכות דוד הנופלת ע"כ מיתן שוקם כ"א וכל קרני רשעים אגדע הם י"ו קרנות הכ"ל שהם ג' רשעים
דאית סמ"אל ואית סמ"אל ונחש הס"ג רשעים מ' יתן וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק וזה ואין אית
ביהם על רעהו דא הוא מאשה רעה הכ"ל ואין איש שם על לב עד מתי קץ הפלאות זה יניקנו וזה יקחנו וכטוממנה
הנדה נקשכנו קורו טמא אמרו לנו ומתפי' אותנו ואין איש שם על לב על מה עשה ה' ככה הלא התורה פתח
בראשית וגו' בשביל ישראל שנקראו ראשית וכפסוק ואהם הדנקים בה' ואית' בפ' נשא מאן עמא קדישא בישראל
וכו' משום דאתדבקתא דלהון כשמא קדישא וכו' בה' דואתם הדנקים בה' ולא כתיב לה' אלא בה' ממש ע"כ
וראה ראינו אלו הן הלוקין אשר בה' הדנקים וזה שגילה איש קדוש כהחלם האדר' עד איתמה כיהב כקיימא דתת
סמכא (פי' היא הארור' כי שק"ר אין לו רגלים וזה פי' גבי בלעם ח"גר כרגל' היה) ומתדדי חקלין זעירין
היינו הלומדים סודות ההורה ומארי דקונה הוא הס"פ ה"ר הזורר דומק את הראויה לעשות כייח' לשכינתיה כדי
שמרוב זעירם לא יוכלו ללמוד תורה הקדושה זו . אכל לזה אנו מתפללין כהפלת מ"כ אכ"ג אית' ד"ק ר"ע וגו' כל
גבור דורשי יחודך ככנת שמרם כרכס טהרם רחמי דקתך תמיד גמלם ר"ל אותן הדורשים יחודך שהם לומדים
תורה הקדושה כדי לידע ליתד יחודים כי כו תלוי גאולה ינו והכל ע"י סודות התורה לזה אנו מתפללין כל גבור
דורשי יחודך ככנת שמרם כרכס בגופם כרכס כממון שלא יהיה להם כל כך דומק . טהרם מהרהורים רעים דחמם
צדקה תמיד גמלם פי' כי אנו מתפללין עשה עמנו צדקה כרוכ רחמין והושיענו למען שמך אותה צדקה תמיד גמלם
וכו' שועתינו קבל ושמע זועקתינו וגו' כי זה אנו זועקין כמה שנים ואין אנו נענין . אך בהשוכה אפשר כמו
שאמרתי על פסוק נקהלת ראיתי דמעה העשוקים ואין להם מנחם וגו' כי בוודאי יקשה לך הלא דרו"ל כל השערים
כנעלו חזק משערי דמעה וזה אנו זועקים וזוכים בכל יום ויום ואין אנו נענין אך ההשוכה כמו דאית' בתיקוני
זוהרין ככלבין הכיב כדי למלאות אמהתם כספס ולא דואגי' עד מתי קץ הפלאות ע"כ והנה ידוע דאית' בגמ'
דפלק פלוגתא שמו של משיח אמרי' ינין ואמרי מנחם . וזה אם יקשה לך ראיתי דמעה העשוקים פי' שזה אנו
זועקין ומי הוא העושק הדמעות הלא שערי דמעה לא כנעלו לזה התשובה ואין להם מנחם היינו ככ"ל שזה אין אנו
מתפללין על גלות השכינה עד מתי עבד כי ימלך ושפחה כי תהיה גבירה אשר כל מי שיש לו מות בקדקדו ישכיל
ויבין את זאת פי' השכינה נקרא זאת . וזה אפשר לדעת זאת פי' דהע"ה כל מגמותיו היה רק על גלות השכינה
פי' כלנו כל הקי"ץ ואין הדבר תלוי אלא בהשוכה תשובה' איכה ופנה כדד איה' ופנה כדד . רק בעו"ה וכסיל
לא יבין את זאת : (הג"ה הו"ל חכמו השכילו זאת ויבנו לאחריהם כי הוא אחריה קץ הימין ישראל זוטא) .
ולפי מה שמעורר בוהר כי זמן הגאולה היה לזמן ה' זאת תשובו אין אל תקומו היא שנת תכ"ו ואז בעו"ה כהעורר
שפיכת דמים בכל המדינות כאשר הארכתני בהקדמה אור ישראל שלי אכל כנה הארכתני כי ז"ל בפ' הולדות ויאמר
אלהים לנת קץ כל כשר בא לפני וכו' בגין דאיכוון גרמא ר"י פתח הודיעני ה' קיני ומידת ימי מה הוא אדעה מה
חדל אני אשר דוד לפני הקב"ה הריני קינין אינון קד לימינא וקד לשמאלא ואיכוון הדין ארמין למחך כהו"כ ולהבנות

עלמא לקץ לימינא דכתיב קץ הימין קץ לשמאלא כתיב קץ שם לחושך וכו' א"ל קב"ה לדניאל ואתה לך קץ ותנוח
ותעמוד וכו' א"ל הא אמרת לך לקץ אית קץ לימינא ואית קץ לשמאלא ולא ידעני לאיזה וכו' א"ל לקץ הימין ע"כ
והקדמנו כי קץ הימין איקרי זאת שא"ת"ח לכך באמת היה מהראוי להיות זמן הגאולה שהיא זאת שהיא קץ הימין
אבל בעו"ה לפי מה שהגידו לי וגם אף שאני באותו זמן לא הויהי רק בן ח' שנה אך לכסוף הכנתי כולא אכשורי
דרא היה וכדחה בעו"ה קץ הימין וכתעורר קץ הימים וכל באותו פעם קץ כלבשר גם בשנת תכ"ו שאני היה בן כ"ו
שנה כתעורר א' שמושכתי כתיב"ש ויזא קול ככל העולם שהוא משיח ונפל פחד ככל העולם וכתעוררו ישראל
כתשובה ואפ"כ נשתמד הוא ימ"ש וכמה עיירות עד אין מספר ואמרת על מה תכ"ו עוד תוספו קרה כי הם היו
מתשבין הקץ תוכו לרגליך ובעו"ה נהפך כל העולם רובם ככולם ועדיין הם מרקדים כינינו וכבר הארכתי בספרי אור
ישראל היפס רוחן דמתשכי קינין וכו' כי אין משיח בא עד שיכלה הערכ רכמישראל ואית' כווקר פ' בראשית דכ"ה וז"ל
וקמם מינין ואיכוך בדרכי רב ואיכוך עמלקים נפילים רפאים גבורים וכו' ועלייהו אתמר רפאים כל יקומו כומא
דייתי פקודא לישראל אתמר כהון ותאכד כל זכר למו ענקים מינא תמישאה וכו' דאתמר כהון וענקים לגרירותין
ועלייהו אתמר רפאים אף הם יתשבו בענקים שקילין דא דא תילין אינן דאהדרו עלמ' לתוהו וכוהו ורזא דמלה חרכ בית
מקדשא והארץ היתה תוהו וכוהו דאיהו עקרא וישבא דעלמא מיד דייטי אור דאיהו קב"ה ימחון ויתאכדון אכל
פורקנא לאו איהו הליא אלא בעמלק עד דותמתי דבי' אומה והא אוקמוה ע' כולזה הראו לי בפומבי לקיים משה המשה
את זכר עזלק אמר הק"כ אתה תמחו דוכרנא מלתהא ואנא מלעילא (הג"ה וזה הפמיכות בתפלות י"ח ולמלשיכים
אבו וכל ה' מינים כרגע יאכדו לרמוז על ה' מינין הנ"ל ואזולירו שלים עירך ברמזים תשוב כי אמלחה ההקריבה וזה
ג' באין כהיקח הדעת וא' מהן משיח כי דעת ג' ערב רב ויינו ככ"ל ישראל זוטא) אך בעו"ה אין איש שם על לב
עד מתן רשעים ה' עד מתי רשעים יעלוזו למה יאמרו הגוים איה אלהיהם יודע בגוים לעיננו נקמת דם עבדיך
השפוך ככל דור ודור והכל הוא מן הרשע הנ"ל ימ"ש מורע עמלק כאשר ידוע מדר דר מדורו וכו' עד דורו של
משיח וכבר הארכתי בספר אור ישראל בכיאר גמ' שלשה אסתר לתכמים כתבנו לדורות וכו' עד שמשאו כתוב זאת
זכרון בספר כתוב זאת מה שכתב כאן ולפ"ד א"ש כי שמעתי בשם הקדוש שגזירת ת"ת נרמו בתיבת ה' רבתי דוהכתב
אסתר וק' רבתי דחור וזה שלשה אסתר לתכמים כתבנו לדורות ל"ה שאתם פטורין מן הגזירה הנ"ל רק שיה' שפיות
דמים הרבה בשנת ת"ת : וזה עד שמלאה רמו והוא במלת זא"ת וזה אשכבה לדעת זא"ת אכל עמל היא בעיני ולכן
אמרו ושים באזני יהושע כי משה אמתה את זכר עמלק : (הג"ה שמעתי רמו ככון מפי שארי פארי הודי והדרי
הרכבי המופלג ערוגת הכושם חכם הכולל שלשלת היוחסין הנגיד והטפאר ה"ה נכד דוד זקיני כש"ת מו' בת נר"ו
מק"ק וילנא הכירה ושמעתי ממנו רמו נכון מן התורה על גזירת המן וזהו כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק ע"ה
ג' אסתר כסיה ג' המן כסיה מלחמה לה' ג' מרדכי ושפתי' יושק כי דפס"ח : ישראל זוטא) אבל ראה הראה כי אין
ל"ד כא עד שיהכררו כל הנשמות וז"ל כסידר האר"ז"ל כסוד אל נקמות ה' הנה כבר ידוע כי בעשי' הקליפות
קופי' מאד ואי אפשר לברר משם הכיורור אס לא ע' עשרה הרוגי מלכות שמסרו כפשו על ק"ה לתכלית הכיורור
ושהה כאל נקמות הכוון שהק"כ ינקום נקמתם וכוה ע' זכירתו הם מתעוררים ומתלקטים הניזונות גם ידוע
על פסוק אדומת ה' כי דליתני הם הנפשות העולם למ"כ וכלילי' מהקליפות ומודים להש"י כי העלה משאל כפשו :
ובזה הכין מאמר פ' תולדת ר"א בן ערך הוי יתיב והוי קא מצער כפשו עאל לקמיה ר' יהושע א"ל חיוז ודחיל
בגי עאלו כי דהא אנא קמי מה דאיתערו חכרנא מארי מהנותן דשראה עלייהו רוח קדישא וההוא
דאיתערו כשתיתאי יהא פורקנא שפיר אבל אנא קמי אוריכא יתירא על איכוך דיורי עפרא כאלף שתייתי לזמן ארבע
מאות ותזכיא שנין מני' יהון קיימין כל דיורא עפרא בקיומתהו ובג"כ איתערו חכרנא על פקוקי דקרא לן כני חת
דיתערו לת"ה שנה והיינו דכתיב בשנת היוכל הואת השוכו איש אל אחותו ע"כ והנה אדרכא הלא בשנת זא"ת רבש
דאינו אבל לפ"ד א"ש כי היה קירב הגאולה סיינו שע"י הקדושים שהיו באותו פעם נתכרר הנשמות מהקליפות והיה
לנשמות גאולה גם קירב לנו קץ הגאולה וזה שמדייקת שוכו איש אל אחותו ואל כשמתו שהוא אחותו : וזה אמרנו
לדעת זא"ת היינו ככ"ל אבל עד אכוא אל מקדשי היינו שנהרגו על ק"ה אכינה לאמריהם על קץ הגאולה : ושמעתי
בשם דוד וזאתי ה"ה שבאון סקידא ופרישא ג' אכרפס הי' ד' תאומי' בן הבאון הפפורקס מ' יאקקה מפראג שמה

גועקים הקדוש יס' לא על'כאכ' גופס רק שזעקתם משכרים הקליפות וחומות כרזל המפקת ביננו לבין אבינו
 ששמים : וזה עינו ככל רגלו כרז' ל כה נפשו היינו כר' זל הכ"ל : מי יתן שהכרזל הכ"ל יתפוצץ כב"א :
ראפשר זה פירש"י כפ' תרומה ויקרא לי תרומה לי לשמי ואיתא במ' פ' תרומ וזאת התרומה אשר תקחו מאתם
 זהב וכסף ונחושת זהב וזכב וכסף וזמדי ונחושת וזו יון אבל כרזל לא כתיב לא במקדש ולא במשכן ללמדך שמתפל
 בו מלכות הרמעה שהתריכה ב"ה מעד היקוד והלא אף בכל התריכה אבל לא עד היקוד : ולמה אנו אומרים זכור
 ה' לבני אדם אתיום ירושלים האומרי' ערו ערו עד היקוד בה ואף היא מבקשת להביא דורון למלך המשיח א"ל הק"ה
 גער חיה קנה גשור אומה זו שכל חי' מן הקנה ע"כ ולפי פי' הזוהר בפ' פנחס וז"ל כי הנה ה' אלהים כחוק יבוא
 וגו' יעבר רגלה דקוף ויהיה הנה הנס מן ח' יהיה ה' וזה כל חי' מן הקנה אבל האיקוה ויהי' ד"ק : וזה פי' סמיכות
 על משענת קנה ויהי' רצון לזה קאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה תרומ' ה' וזה לי לשמי שיבי' שם הוי' כי
 בלו כל הקינין יאין הדבר תלו אלל בתשובה תשוב ה' ולזה קאמר וזאת התרו' מה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת
 אבל כרזל לא כתיב רמו כשיגיע קץ וזמן של קימה אז תכלה מלכות הזלה : וזה אחשבה לדעת זאת כי בתקלת
 שמזמור יהיה יתמי' על הזלחה הרשעים כי קנאתי בהוללים שלום רשעים וגו' כל המזמור עד אבוא אל מקדשי אל
 אבינה לאחריהם כי אכל ב"ה מ כתיב וזו כרזל לא ששמע בהבכותו לרמוז על מלכות אדום שתכלה :

וזה פי' הגמ' בפ' לא יתפור ג' מצות נצטוו ישראל ככניסתן לארץ לככות כ"ה מ ולהכרית זרעו של עמלק דיש
 ליתן טעם לחם בנין כ"ה קודם למחיות עמלק ולפ' ד"א ש כי איתא שם וישב שם ואכ עד הכרית כל זכר באדם כי אחל
 לקמיה דדוד א"ל מ"ט עבדות הכי שלא הרגת גסה הככות א"ל דכתיב תמחה את זכר עמלק א"ל והא ענן זכר קרינן א"ל
 לדידיו זכר קרינן א"ל כיש סברא לכאן ולכאן אם לקרות בקבל לכרות הכל אז לקרות בקמץ ולכרות רק הזכרים אבל מאחר
 שהקדמנו כי כרזל לא היה בכ"ה מ ולא במשכן לרמוז כי כל כרזל לא נשמע מכוח זה מוכח להכרית הכל עד גמירא
 לכן זוה"ש"י לככות בתהלה הכ"ה המ לקיים ככ"ל : אך מי חוא אשר קרב לגשת אל המלחמה ולפשההף כנער
 השכינה : (הג"ה וזה ה' שומר את גרים ונקוד שם זה בשורק וליהן טעם ע"ז כי איתא אין מקבלין גרים לימות המשיח
 שני' גר אהך עליך יפול מי שגר אהך בעניוהך הוא דעליך יפול וכו' והנה ידוע כי בהוד נחרכ הכית בסוד כל היום דוה
 א"כ הגרים שחאים להתבייר בשעת הוד שהוא עה צרה לישראל אלו מקבלין : ולזה השם של שומר את גרים כיקוד
 כנקודת שורק שהוא הוד ר"ל כי אותן גרים הבאים להתבייר בשעת הוד אוהבה אותן : ישראל ווסא) לכך אמר
 דוד שהיה מצער תמיד על גלות השכינה למען אחי ורעי אדכרה נא שלם כי פק"ה נק' אחי ורעי אדכרה נא שלום ע"ד
 שלם כ"א ביד ויהיה השם של אדכי שלם וזה והעל שועתם אל אלהים בשביל גלות השכינה ואח"כ מן העבודה וזה שאמר
 הק"ה למשה הנה צעקת בני ישראל בא אלי אלו דייקא שהם מתפללין על גלות השכינה והמתפלל על סבירו הוא
 נענה תחלה לכן ואזכור את בריתי וכבר צויתי ביה קמאי וכל ספרי ורא' אך בני ואלו אל תפיו מהמתנגדים הגם שהוא
 אזורה ראשית בש"ע שויותי ה' לנגדי תמיד אך וודאי גם בתחלה גם מזה אל הנח ידכם אך תהיו במדרגת כי כזר
 אלהיו ע"ג ראשו (ע"ר ר"ך לפ' בראשית) ובלע"ד זה פירש הפסוק ולאדם לא מצא עזר ואיתא בזוהרפ' בראשית ד"כז
 ע"כ בני לעלמא וגו' יובנינים אהמר בהראה ולאדם לא מצא עזר אלא כולהו כנגדו ולכאורה קשה לא ייתא
 למאריהו למומר הכי וכי ח"ו אטו כולהו כרשיעי עסקינן מאן איהו כנגד הק"ה אך לפ' ד"א שכי בוודאי בש"ע
 ושיותי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול אך הוא נקרא עובד מירא' כמו שאמר שיד ככנס אצלו היראה והפחד
 בודאי מן אדם כזה ליכא עזר לשכינה רק מבני אדם שהם במדרגה כמו שכתבתי החכם עיניו כראשו שיהיה
 במדרגה שהשכינה למעלה מראשותיו של קולה ש"ה נקרא קצירי ומרפי : וזה הרמוז בחומש על תיבת ולאדם
 יש למעל טעם ז"ג כזה "זו גי' פ"ו שם הוי' כ"ה לרמוז שהאדם יהיה במדרגה כזר אלהיו על ראשו אבל אי לא
 זכה לאזי הוא במדרגה ירא חטא פי הוא במדרגת שויותי ה' לנגדי וזה ולאדם לא מצא עזר בגלותא
 כי אנו רמותי על אדם ז"ג שיהיה במדרגה ככ"ל ויהיה לי עזר רק כולהו כנגדו כי הוא במדרגה
 שויותי ה' לנגדי תמיד : וזה דעמה למעלה ממך הוא שם הוי' למעלה ממך : או בד"א ודעמה למעלה ממך
 כי אתערוחא דלתתא אתערוחא דלעילא . וזה ג"כ הוא רק הוא מכס אותיות דידן כאותיות דידן כי הדריקום
 נקרא גבורי כ"ס רק כיוקוניה יתליפו כמ כי הוא הכותן לך כק לעשות מיל רק כל התחלות קשות כמאמר פתחו

לי כחודו של מחט ואני אפתח לכם וכו' כי הבא לטהר מקויעין לו בודאי לית מאן הידע למעבד רשותא דמארי
 ע"כ ליכעי רחמי הורני ה' דרכך אהלך כאלמהך יחד לכני לכ הל"ל אלף ע"ד ואלהבת אתה' אלהיך ככל לכך רק לא
 כזאת שזאלין כפיה ולכס כל עמס וזה דברנו דו"פי : **שיר** לפ' בראשי' כולקוט אמר קין הן גרשת אותי מעל
 פני האדמה וגו' וישס' לקין אות לבלתי הכות אותו בל מוצאו ואי' כמ' ז"ל ויאמר קין אל אלהים גדול עוכי מכשוא
 וגומר וישס' לקין אות וישכ בארץ כוד מהד"ל כד שווי עלי' ו' ואתעבד כוד ע"כ ולכאורה ק' למה דוקא אות
 ו' ודאי יש טעם לדבר שקיכל עליו אות כרות אכל נלע"ד ע"פ דרש דאי' בגמר' דמכות ת"ר ורצת גואל הדם מצוה
 ביד גואל הדם איין גואל הדם רשות ביד כל אדם דכרי ר"י הגלילי רע"א רשות ביד גואל הדם וכל אדם חייבים
 עליו מ"ט דר"י הגלילי מי כתיב את רצת ור"ע מי כתיב ירצת ע"כ א"כ מכת דכתיב ורצת ולא כתיב ירצת א' כרשות
 ביד גואל הדם וכל אד' חייבים עליו וליתא כפ' בראשית שנעה ארצות איין דא ע"ג דא ואיין ארץ אדמה ארקא
 גי' נשיה תכל תכל לעילא מכלהו וכו' כיון דכפק שכת והרפר השונה ארמי ליה קב"ה מההו' אהר דאקרי אדמה
 דכתיב לעבוד את האדמה וכו' כההוא אתייליד קין והכל כיון דמטא קין אחיה לי' לההוא אהר דאקרי ארץ וכו'
 והנה רוצה שיאל קוץ למקומו אליבא דר"י מצוה ביד גואל הדם ורשות ביד כל אדם אכל לדכרי ר"ע אמרי' חייבים
 עליו ודיוק ר"ע מדכתיב ורצת כי' ולא כתיב ירצת ע"ז קאמר הן גרשת אותי מעל פני האדמה והייתי כע וכד בארץ
 דיוקא א"כ אץ לי מקום קבוע ואז כל מוצאו והרגוני שיפסקו כמור"י ולכך וישס' לקין אות ו' מקר לי' היינו
 כר"ע דדיוק מדכתיב ורצת ולא כתיב ירצת ואז הלכה כר"ע : **ואגב** לתרץ בזה הגמ' פי' על מאמר זוהר
 בפ' אמור ולאחותו הכפולה הקרובה אליו מה כתיב לעילא כי אס' לשאר הוה קרוב אליו ר' אבא פתח ואמר מי זה בא
 מאדום תמוץ בגדים מבצרה מי זה בא מאדום זמין קב"ה ללכשא לכושי נוקמא על ארס דאחריבו ביתי' ואוקידו
 היכלי' וגלו לכ"י וכו' הה"ד כי זכא לה' מבצרה וטבת גדול בארץ ארס וכו' אמרו ישראל לישעי' מאן הוא דעבד
 הכי פתח ואמר אני מדבר בצדקה הה"ד כי ה' אהב משפט וכל כך למה דכתיב ולאחותו הכפולה אשר לא היה לאיש
 דלאו חולקי' דעשו ולא הוית בעדכי דכתיב כי' איש יודע ביד איש שדה לה יטמא וכו' הה"ד קומי אחרי כי בא אורף ע"כ
 והנה אית' במק' מכות אר"ג טעות עתיד שר של ארס לטעות טעה שאינו קולטת אלא כצר והוא גולה לבצרה
 וכו' פירש"י שר של ארס ס"ס שיזכת בצצרה וכו' טעה שאינו קולט אלא שוגג' והוא מזיד הי' ע"כ וא"כ אפי' לדכרי
 שהוא שוגג ולי' סס רוצה שיאל קוץ למקלטו ופלאו גואל הדם ר"י הגלילי אומר מצוה ביד גואל הדם ורשות ביד
 כל אדם רע"א רשות ביד גואל הדם וכל אדם חייבים עליו ועוד שס' ד' ז"ע"ב ואשר יבוא אהרעהו כיער מה ישר רשות
 לכיזק ולמזיק לכנס לשם אף כל רשות לכיזק ולמזיק לכנס לשם ופי' רשי יצא קצר של צעה"ב ע"כ ולזה מדיוק
 ולאחותו הכפולה א"כ נק' קב"ה גואל רק הקדמנו דומי' דיער שיש רשות לשניהם יצא אס' ככנס לרשות כע"כ והרג
 בשוגג פטור . ולזה קאמר אשר לא היה לאיש דלא חולקא דעשו . כמי פאהונו' הילוככס תהיו בנתת
 פי' תרגילו עצמכם מדרגות מדרגות לעבודת הכורא כי שמן הרכה גורם ככוואז נקרא' עונג לשכת ליום שכולו
 שבת ומי שטרח כע"ש ואכל בשבת וזה שאמרי' בגמ' תייבלמשמש כגדו הוא חלק הרע ע"ד בגדל יהודא שמא ישכת
 ויאל מן הע"ה בלא השוכה אר"י הלכתא רבתא לשבתא פי' מהלך גדול ואורחא רחיקא וזוודא קלילא . ע"כ הכיין
 להס' הדרך רק הכל כמתון וכדעת . וזה חכס יעשה הדעת וכקיל יפרוש אבל אולה רק קראו לזהר כמו שכתבתי
 לכס בהקדמת ספר תפארת ישראל בשנת תס"ג אהובי בני תיתי לוי שכל ההגות שכתבתי לכס קיימתי בע"ה ובטוח
 אני כזאתי מן העיר הוא הגויף קטן שלי אפרוש את כפי ע"ד שא"ד זקף עמר אצבעות וכו' שלא נהנה באצבע
 קטנה וכלע"ד ע"ד אבר קטן יש באדם וזה אצבע קטנה ע"ד לא כל האצבעות שוות וב"ה קיימתי כבוד אב רק בתחלה
 קיימתי כיבוד אס' כי הכל הולך אחר המהשנה שהיא נק' אס' והמעשה הוא תולדה : (הג"ה שמעתי מה"ה ש"ב
 הגאון האמיתי המפורסם מ' טעביל שהיה אב"ד דק' הורמוב ולע"ע בהקבל לאב"ד ור' מדק' ק' לוקא יע"א ע"פ קדש
 לי כל בכור פטור כל רחם באדם ובצמחה לי הוא והיינו כנ"ל כי המהשנה נק' בכור ואס' כ' נק' פטר רחם ואס'
 הוא מקדש את המהשנה נמצא כל פטר רחם באדם ובצמחה פי' אפי' מעשה בהמות כדומה אכילה ושתי' או שאר
 דברים עד אז שהעונג עלה' עד ככל דרכך דעהו . ישראל זוטא) : אבו' בני בכר כתבתי לכס פגם גדול של
 המהשנה וזה וישראל עלה במהשנה קשונ"מה וכתבתי לכס קי' על זה ואהה קס' לך בשמים ראש מר דרור .

פי' קח לך בשמים שהוא תכלית גדול וזה ראש לכל מד דרוך ומתרגם מר"י דכילשון שחור וזה ראש לכל הקטורת
 וזה קטורת תמיד לפניה' ולכן אע"פ שהיה בקטורת הלכנה שהוא חלק בדע"ך אחר הכל הולך אחר המתחבה
 ראשונה. שייך לפי' נח : ארתא בזהר פ' נמד"ע"א ע"א וזמוראכס ותתכס יתיה מכאן ולהלאה יהא
 לכון דיוקנך דכני נשא דהא בקדמיתא לא היו דיוקנין דכ"כ ת"ח בקדמיתא כתיב כי בגלם אלהים עשה את האדם
 כיון דמסאו אשתנו דיוקנייהו מההוא דיוקנא עילאה וזה הפכו לאיכוון למידתל מקמי חיון ברא. וזה כמשל
 כבהמות נדמו : (זה שאמרו בגמרא על ר' מנחם בן סימאה מימיו לא הסתכל בצורתא דזוזא דלכאודיק' וכי
 אש היה מסתכל בצורתא מפני זה לא היה יכול לקרוא קדוש אלא לפ"ד א"ש כילא הסתכל בדמות אדם דשע וזה
 בצורתא דזוזי פי' ע"ד למה נקרא שמהזוזא שזמזה כי באדם שפוגם בבדית בזה צורתו אשתני ואסור להסתכל
 בדמותו. ישראל ווטא) : את קשתי נתתי בענני מאי קשתי כמה דאתמר ביוסף ותשב באיחן קשתו דיוסף
 לדיק אקרי' וגו' וע"ד אקרי' הקשת ברית ולית רשות לאסתכלא בעינא בקשת כד אתחיו בעלמא דלא יתחיו קלנא
 בשכינתא ע"כ. וזה שאמרו הגמרא על דכינו הקדוש מימיו לא הסתכל שמילא שבשערו והיינו ככ"ל : וזה
 ששאלו לרי"ב כל נראתה הקשת כימך והיינו ג"כ ככ"ל אך ראיתי בני עלי' והמה מועטים בדבר זה והמה בודאי נקרא
 בני עלי' שמתרי' אקזה אלהים ושלשל הגדול על ראשם זה' כלב עליו : ביאס ס"ו פוגם בבדית לא חמי אפי
 ישכינת' וז"ל בזהר פ' ויפכד' קפ"ח ע"א ת"ח בכל איכוון חובין דאסתאב ככ' בהאי עלמא דא איסו חובא דאסתאב
 ככ' יתיר בהאי עלמא ובעלמא דאתי מאן דאיהו אוסיד זרעא בריקנא וגזמר בגין דא לא עאל לפרגודא ולא חמי
 אפי עתיק יומין : (הג"ה וזה המטיל מים מן הצופים ולפני' הריוזה לא ישכלפניו כלפי הקודש לא יסלק לזרדין. כי
 הגה ידוע כי הטפה נקרא מים ע"ד שאמרו בגמרא שני יוצרים אחד ברא מן המים וא' מן החומר וכו' ומכאן איהו סיבה
 בא לידי עון הכ"ל הסתכלות באשה או בשאר דברים המביאים לכך ועין רואה ולכחומר ורעיון על משכבו סליקו :
 וזה המטיל מים פי' הוא בא לידי עון הכ"ל ומכאן איהו סיבה הוא בא לזה קאמר מן הצופים הוא עין רואה ולפני'
 זאמר כך בא לידי ההור כי עינא וליבא תרי' קרורא הריוזה לא ישב ופניו כלפי הקודש כמאמר הזהר אלא יסלק
 לזרדין ע"ד ופשוט בא מלכו הוא הכ"ל. ישראל ווטא : וזה היו החושבים רע על משכבותם באור הכוקר ועשהו
 זא"ת מי יודע לזה קאמר סוף הפס' קביש לאל ידס ע"ד וכיד כל יתחוס כי תייסדכו רעתך הויה אשה רעה כי
 הויה בע"ה גורמת כל הרעות : וזה כל הרעות ולא אשה רעה כמאמר הזהר בכל איכוון חובין אסתאב ככ' אכל ברא
 יתיר וגורמת כמה שפיכת דמים זמיתת ילדים ד"ל ומיתת לדיקים :

רזה כלע"ד פי' הגמ' במ' הכות מסתפיכא מהאי קרא ואכדתס טבויס מהקיף ליהר' פפא ודלמא באבדיה
 המתקפת זכר הקדמנו כי אות הבדית נקרא קשת וזה דלמא באבדיה המ' חקשת ולא במטאו מה : הגה פ'
 וזה ודרבו קשתם להפיל עני ואכיון לעבות ישרי דרך ישראל ווטא. וזה ואיש מוסך כק"ש פי' מוסך בערלתו לתומו -
 אכל דהע"ה התפלל ע"ו חרבס תנוא כלכס וקשתותם תזכרנה ומה לי להאריך בזה הלא כל ספריו יראים מלאי' מזה
 אך בעה"י כבר כתבתי לכס שאני מקודיטיין עכא קאחינא מקדושא דקדישא תגזרנה אכל אע"פ אסתוב לכס
 תיקון אפסק קליהו כי זה רמז לנו התנא בפרקי אבות כל הסיבות וכל התיקוני' וז"ל הוא הויה אומר מרבה בשר מרבה
 דימה וכו' וכלע"ד שהיה מרגלא בפומא תמיד תוכחת מוסר על עון זק"ל וזה ענין ידוע שהבדית קודש נקרא בשר
 ע"ד ובשר קודש יעבור מעליך ואית' אכר קטן יש באדם משביעו רעב מרעיבו שבע ואי' האדם אשר מוסך
 ע"א ומתגרה הויה' אר ממשיך ע"א הקליפות טנק' דימה ידוע שיש דין קליפות שגולטיין על המוציא
 זק"ל וזה שכתב על ר"מ דימון מלא תוכו אכל קליפתו זרק שהתוך של רמון הוא מ"ו פגי' אדם ע"ה או סס"ה ע"ה
 והקליפה הוא דין וזה תוכו אכל וקלפתו זרק. וזה מרבה בשר ר"ל שהוא משביע בשר קודש שלו אזי הוא רעב
 ויכוא לידי זק"ל אזי מרבה רמה שהם הר"ן קליפות שולטות עליו ח"ו. הגה"ה וזה הזורעים בדמעה ברכה וקצורו כי
 אית' כי התיקון לזה להוריד דמעות נשעת תפלה וזה הזורעים בדמעה ברכה וקצורו פי' יצרתו הר"ן קליפות הכ"ל
 ישראל ווטא. ועתה אודיע לכם הסיבות והתיקונים לזה כי יש שמונה סיבות הא' מחמת רוב שמחה והב' מחמת
 רוב דאגות כילכך הא' נקראת מחלת והב' לילי' ת"הג' מי שמהרהר תמיד בנשים הד' מי שמשיך א"ע אחר מיכו
 בשפי' וקוסמים הם' מי שממלא בריקוניו כוונתו ואל' כמותן כח ותלק לכשרו שבעש' מטפה

קרובה ולא כמקמיא ואי' בתקונים דכל אינון מייבין באין מטפה קרובה היא שפחה בישא . י' להתרמק מהזנות
אפילו במחשבתו כי מיד אשה זכונים רודפת אחריו להזנותו . י' דאית' בתקוני' מאן דל"ל בשעת ק"ש תפלין
ארישא מקטרא דלי' שליט עבד ושפחה על עלמא הה"ד תת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גברתה וגו' ואת' כ
מעמאין אותו בליטה בזק"ל . י' המגלה רזין דאורייתא וסתרי קבלה או שמא מפרש למי שאינו בגון שליט
עליוהי יג"ה כמו שזלזל הוא וזרק הרזין באתר דלא אצטרך כך יעמאו אותו בקרי לזרוק הזק"ל באתר דלא אצטרך
זק' גזלן שגזל ומשך אור התורה מכפכים לחוץ והרי הוא דש מכפכים וזורה מנפון וגו' והם שבית קיבל לקודות
העליונים מזדיק טק' יסו"ד וזה קודוה' ליריאו . ע"כ הסיבות לעון ה"ל שלקטתי מתיקונים וזר"ס וזה שמחה
התנא כל הסיבות הא' מרבה נכסים שהיא הסיבה של שמחה שהוא מחמת מחלת וישמך יסורן ויכעש הב' מרבה דאגה
זה מחמת לילית . והג' מרבה נשים ומרהרר נכסים . והד' מרבה כספים שהוא הולך אחר הכיסופים
וקוסמים . הה' מרבה שפחות הוא שפחה בישא כאמור . הו' מרבה זימה והוא להתרמק מהזנות . הז'
מרבה עבדום שהוא מאן דל"ל תפלין ארישא וגורם עבד כי ימלוך וגו' . הט' מרבה גזל שהוא המגלה רזין וגו'
זק' גזלן כאמור : **ועתה** כנאר התיקונים לכל סיבה וסיבה דהנה אית' כל המשביע עצמו מד"ת ולן
אין מכסרין אותו בשורות רעות . הכ' להחזיק לומדי תורה שנאמר פיזר נתן לאביונים . ג' ישתדל בלמוד
המשנה ע"פ שנאמר כי ע"פ הדברים האלה כרתיהתך כרית וידוע שבתו' שבע"פ משבר את הקליפות ואיתא בגמ'
כתובא' אומר ואשכ' בהר וכתובא' אומר ואככי עמדותי אלא קשות מעומד רכות מיושב . תיקון ד' ללמוד
המשניות עם פירושו כדאית' כל המסביר תלמודו לא נמרהה הוא שוכח וידוע שבו' שבע"פ במדת הזכר שכל זכירה
בזכר גביון שזה פגם באלות הכרית שהוא בזכר וירד למקום השכחה ראוי שיתקן ע"י זכירה להיות שגור בפיו בע"פ .
תיקון ה' להחזיר ב"א בהשובה כמו שהוא הוציא טיפות הקדושות שמכל טפה היה נשמה וירד למקום התיקונים כן
יראה לתקן ב"א אשר הם עסוקות התת יד התיקונים ולהביאם למקום קדושה . תיקון ו' כנגד שהיה לבקורש
מתשבות עון יהא לבו הגות תכונות כמ"ש כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה . הו' להרבות בצדקה כמו
שבעון פגם הכרית מסתלקים המקדים מזדיק שהוא כולל ה' חסדים והוא כהר יורב ויכנס כדין אותער צדקה
לצדיק ואשתלם שנאמר בצדקה תכוננה . הט' יבקש שלום וירדפהו כי מדת צדיק נקר' שלום וכמו שהוא הפרוד
השלום כפגמו ככרית כן יבקש שלום כמ"ש סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו כי המוציא זק"ל נקר' רע וזה קור'
מרע ועשה טוב ומה הטוב בקש שלום ורדפהו ע"כ התיקון לח' סיבות הכ"ל תיקון הא' מרבה תורה . תיקון ב'
מרבה חיים שהוא להחזיק לומדי תורה שב' עץ חיים למחזיקים . התיקון ג' מרבה ישיבה שישתדל בלימוד משניות
בע"פ שהוא תורה שבע"פ שהם קשות מיושב וזה מרבה ישיבה . התיקון ד' מרבה חכמה ר"ל ללמוד בתכמה שלא ישכח
שהוא ללמוד עם פירושו ולא ישכח כי אמר החכם הרואה את הכולד שיבין הפגם שפגם בזכור ע"י שכחה ויראה
לתקן ע"י זכירה . תיקון ה' מרבה עשה להחזיר בא' בהשובה כמ"ש ותשובה ברוי יועץ . תיקון ו' מרבה תבונה
שהוא לבו יהגה תכונות כנגד שהיה לב' תורש מתשבות און . תיקון ז' מרבה צדקה כאמור . תיקון ח' מרבה
שלום שהוא בקש שלום כאמור . זה כוונת התנא כאמרו סיבות הפגעים ותיקונים של עון הכ"ל ואמר שיתקן ככ"ל
אזי קמה שם טוב ר"ל מתחלה תיה נק' רע כידוע ועכשיו כשעשה קור מרע ועשה בזה קנה שם טוב קנה לעצמו
ר"ל לגופו כמ"ש זאת הפעם עצם מעצמי שהוא בע"ה שלא יבא מיצר במיתת בניו . כאשר הארכתיו וכדור כי
ישוג את זר"ע . וזה תוי לרשע ר"ע כי אמול ידו וישלם לו . וכשיוס שיהקן ככ"ל יוכלל מזה ואחר מיתתו יוכל
גופו מדין הקשה מר"ן קליפות ומבנים זרים כשעש שמוליכין אותו לכ"ה וזהו לעצמו כמה שהקן בכל התיקונים
כאמור אבל כמה שקנת דברי תורה קנה לו חיי ע"הב : **(שיריך** לפ' לך לך) ויאמר ה' אל אכרם לך לך פי' לך אל
שורשך ומחנך . וזה ואכרם הולך ונפוע הפגמה ופירש"י כל' מקעיו לצד דרומי ע"ד הרוצה להחכים ידריככי
לכ חכם לומדו . והכא לטהר מקויעין לו וזה שכתב והכנעני אז בארץ הוא הוי"ה הר' אך השליטו הקב"ה ביצרו
וא"ת א"כ כשהק"ה השליטו ביצרו אין מן הדין ליתן לו שבר אך כלע"ד שעוד יש לדקדק מה זה הלשון ביצרו הל"ל
ביצ"הר' אלא כלע"ד ביצרו כי כל הגדול מחכירו יצרו גדול ממנו ואלמלא הקב"ה אינו יכול לו וזה השליטו ביצרו פי'
בהתברות שלו שהיה גדול ממנו . ע"ד אשר כתב בס' שניה וישל אכרם ממזרים הם המזירים והמזיקים הוא

ואתו

ואשתו דא נשמתא קדישא ולוט דא ינ"הר וכל אשר לו כל האיברים עמו הנגבה כי כולם היו סרים למשמעות
 וזה וילך למקעיו ופירש"י כשחזר ממזרים לארץ כנען ולמדך תורה ד"א שאל ישכח אדם מאכסניא שלו כי הנה ידוע
 הן יפעל אל פעמים שלש עם גבר אפי' אבות העולם באו כסוד העיבור . ואיתא בפ' תיי שרה דף קכ"ד ע"א
 ח"ח שבועה קיימת דא אומי לה לנשמתא דכתיב אשר לא תקח אשה לבני וגו' כלומר שלא תקח גוף לבני גוף אחר
 בגוף שאינו ראוי לו וגו' ה"ה ד"כ אס אל ארזי ואל מולדתי תלך ע"כ וזה שפירש"י כשחזר ממזרים פי' מן הגלגל
 הלך ולן באכסניות שלו פי' בגוף הראשון וכזה יש מוסר גדול לנו ועוד פי' ד"א חסכל הולך למקום א' מה שפי'
 בחזרותיו פרע הקפותיו כי הפכוני מקיף ויש לך אדם שהולך בגלגל לתקן מעשיו ולא די שלא תיקן אלא שקלקל
 ביותר והוצרך עוד לגלגל ולזה כתיב באברהם בחזרותיו פרע הקפותיו ולא הוצרך עוד לגלגל . (הג"ה שמעתי
 פרפרת כאה בשם שאריפאדי הודי והדרי כד"ז הגאון האמתי מופת הדור חסידא ופרישא מ' שמואל בקוראי שמו
 שיעלקא איש הורוויץ אב"ד דור"מ דק"ק ניקל שפורג על פסוק הכ"ל כי הנה ידוע מה דכתיב ביעקב ויקרא שם
 המקום ההוא מקנים שתי מתנות מלאכים של א"י שבאו לקראתו ומלאכי חוץ לארץ שבאו עמו עד כאן .
 וכוודאי היה ג"כ באברהם מלאכים שיצאו עמו ללוחו וכשבאו לארץ מזרים הלכו להן וכאו מלאכי חוץ לארץ וכשהלך
 ממזרים לא"י מלאכי ח"ל באו עד כאן וכמאן היה שורה עליו ואורח"ל שהיה מקיפין אותו לזה קאמר בחזרותיו
 פרע מלאון ופרע ראש האשה שפרע מעליו הקפותיו של חוץ לארץ ושפתי' יוסק כי דפ"ח . ישראל זוטא) :
 וכלע"ד זהו דקאמר בגמרא מסכ' פסקים דמ"ח ע"כ ר' ששה כל תלתי' יומין מהדר ליה תלמודא ותלי וקאי כעיבהא
 דדשא אמר תדאי עלי כפשאי תדאי עלי כפשא לך קראי לך תכאי ע"כ דלכאורה קשה למה תלה א"ע בעיבורא דדשא
 אך כלע"ד כי אי' ראשית חכמה יראתה' ומסייב הרעא קדמאה לחכמה עלאה יראתה' היא וזה ג"כ חכל על דל"ז
 דרתא ותרעא לדרתא עביד א"כ הדלת מרומז על יראה שמים בילסוד זה קובעים מזון"ה במקום דלת כי מזון"ה
 גי' ס"ה כתיבן אדני כי דינא דמלכותא דינא ונק' חרב נוקמת נקם ברית לכך נקראת יראת לכך ר' ששה היה מתפאר
 כלמודא חכל יאמר הלא עיקר היא יראת שמים לכך תלי כעיבורא דדשא ורמוז שהיה תולה נכנס בשער שהיא יראה
 שמים ע"כ . והצריך לעינינו זה דקאמר תדאי כפשיגך קראי לך תכאי כי אית' בזה פ' תיי שרה ח"ר חוקיה אי
 הימא דכל גופא דעלמא יקומון ויתרעון מעשרא אתון דאתנשיעו כנשמתא מהתהא מכייהו (ר"ל הלא אדם שבא
 כמה פעמים בגלגול א"כ מה תהא מגופא קדמאה עכ"ל והוא כמו דאית' בגמרא' מי מטשל בכבלה) אר"י אינון
 גופא דלא זכי ולא אצליחו הרי אינון כלל הו' כמה דהווי עך כהאי עלמא ה"כ כהאי זמנא וגופא כתראה יקום
 דאתנטע ואצלת ונטל שרשו כדקא יאות עליה כתיב ע"כ ולכך ר' ששה שהיה יודע שלא יכוא עוד בגלגול א"כ
 יקום מה שהארכתי מקדם בשם הזוהר מהו ולקחת אשה לבני אר"י אתון הגוף שננטע עמי באותו עולם ולא היה
 לו הכאה וכסוף מפני יראה קונו אותו הגוף ממש הקמ ליצחק ע"כ ולזה קאמר ר' ששה לך קראי לך תכאי תדאי
 כפשי כי לא אצטרך לכוא בגלגול אלא לך תכאי :

והנה איתא בפ' בראשית ע"פ הן יפעל אל פעמים שלש עם גבר מיד דאלהחון אתפשט שרשו וכו' אבל
 ב"ב דטרת עליה קב"ה בגלגולו ולא אצלת בארתיה אעקר ליה מאתרו' זשווי ליה באתר אפרת ודא שמו
 מקום זכו' ועד ביה זימנין עד אלף כד"א דכר צוה לאלף דור וכו' דהא כתיב וכוון ראיתי רשעים קבורים וכאו
 וגו' מה הימא כהון א"ל שמענא כהון רואי פול מדך אלף אלא סכי אמר ברמיזא וכו' ע"כ ר' לאותן רשעים לא
 יקומו כמשפט ולא יזכו לבא בגלגל שכ' דכר צוה לאלף דור : **והנה** אי' שהנשים אינן בא' בגלגול וזה
 פי' אדם א' מאלף כי הוא מגלגל עד אלף דור אבל אשה בכל אלה לא תנאחי : **גם** זה פי' הגמרא' טלטולא
 דגברא קשה מדאתתאר ר"ל כי איש בא בגלגול כמה פעמים וצריך לטלטל אבל אשה אינה באה בגלגל :
(סג"ה ר"ה פי' הפסוק דוד הולך ודור בא פי' אותו דור שהלך ע"ד הולך אדם למות וזה דור עצמו בא ר"ל
 בגלגל אכל זה הארץ כי אשה קרקע עולם והיא לשולם עומד' והיינו בג"ל לזוה כי דור הספוכות
 המהר"ל אותן דור שהלך אותן דורות הפכוזבאו בגלגל . ישראל זוטא) : וזה פי' בגמ' מה כליוזהב וזכוכית
 כללו אע"פ שנשתברו יש להם תקנה כד"ה חסרתם יש לו תקנה . אכל טוב לו שלא יצטרך לזה . (הגה"ה לתוך
 משנה במקכ' פאה פ"ג מ"ה שלש שכעיות ביום בשקר ובעלות ובתעטפותי' הרב בשאר מפני המניקות בחלות מפני
 הסינוקות

התיכונת במנחה מפני הזקני רג"א לא אמרו לא שלא יפתחו רע"א לא אמרו לא שלא יוקיפו של בית כמר היו מלקטין
 על הכל וכוונתו פאה מכלל אומן ואומן ע"כ אומר אני שהמנה תוכה רצוף אהבה כרמו הרומז על הנשמה
 שהגלגליו אותה פעמים ושלש עם גבר בראשית הוא כדי שלא האכל כהמא דכסופא רק תהיה יונקת ממעשה ידה
 הטובים כפעם כ' נקר' הגלגל כן כמ"ש דריק כ"כ אונ' דריק כן רשע והוא כמו התינק שמתייבבה הנשמה להדריך את הגוף
 השבייה כמו האב את בן ירצה בכדי להשלים תיקונו פעם הג' הוא נקר' זקן אשמה שער זקנה לא תקן אשמתו והנה
 בעיני הגלגל יש כמה דיעות מקולקין אך בזוהר אי' שהרשע אינו מהגלגל כלל רק הדריק מהגלגל וזה הפי' ועושה
 חסד לחלפים ר"ל מי שעושה חסד הוא מהגלגל לחלפים - וזה הפי' של המנה שלש אכעויות כיוון ר"ל שלש פעמים
 הנשמה מתפלל על עצמה מהק"כ מה מלשון אם תכעיון כעיו כשכיל שלא תבוא לזה העולם כשאר ר"ל בראשית
 הבריאה שהוא כשכיל התיכונת ר"ל כדי שיכין ממעשים הטובים ולא האכל כהמא דכסופא אעפ"כ אינה רוצה לזאת
 כ' דא בע"כ אתה כולך כפ' הכ' מפני התיכונת שהיא מהגלגל פעם כ' שהיא לתקן את ככה מה שקלקל כפ' הג' מפני
 הזקנים הוא במנחה שהוא גלגל הג' שנקר' זקן אשמה - לזה באר"ג ואמר לא אמרו אלא שלא יפתחו דהיינו
 פעמים שלש עם גבר רע"א לא אמרו אלא שלא יוקיפו ר"ל הרשעים כשמהגלגליו פעמים ושלש ולא תיקן טוב אינו
 מהגלגל עוד אלא הולך לדראון אבל של בית כמר ר"ל הדריקים שעזין כמר מלקטין על הכל ר"ל כמו ועושה חסד
 לחלפים וכוונתו פאה מכלל אומן ואומן ר"ל מלקטין מ"ט ככל גלגל וגלגל ואומן נקר' כלשון כאומן היונק את בנו
 וסכל הוא ח"ל זון חכלים נפלו לי כנעומייר ל' באיזה גוף שהפול גורלה אינו מהקנת א"ע דכריישראל זוטא) :

ג

אפשר להיות כזה פי' הפסוק בקהלת הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך הרוח ועל סביבותיו
 שב הרוח והנה הקדמנו שהעיקר ההליכה של אדם יחי' לדרום כמ"ש גבי אברהם הולך ונוסע הנגבה אבל
 לא לצפון שהוא מעשה יצ"ה הנק' צפוני אך היצ"ה בפיתויו שמסבב את האדם שהוא ממזיח לו על דבר עבירה
 שהוא מצוה למקור אותה או להכות אותה כמ"ש בתהלה אומר לו כך וכו' וזה הולך אל דרום שאני בראתי את האדם
 שיהא כל הילוכו לדרום והוא סובב אל צפון לצד היצ"ה סביב הולך ר"ל שהוא מסבב אותה הסביבה למצוה ועל
 סביבותיו שב הרוח ר"ל הולך לגלגל ולתקן עוד - או יאמר כד"א כי הנה ידוע כי אין משיח ב"ד בא עד שיכלה
 כל הנשמות שבגוף וידוע שמשיח נק' רוח ע"ד רוח אפיקו משיח ה' - וזה ועל סביבותיו ר"ל מכה הסביבות שהוא
 מסבב ובא עוד בגלגל שב הרוח שב לשון וישבו בקדש וזה שב הרוח הוא משיח : וזה כי רחק ממני מנסה משיח
 בפשי כי אי' פלוגתא בגמ' שמו של משיח יש חסד דיעה מנסה שמו וזה כי רחק ממני מנסה משיח דייקאר"ל אני
 מעבך את משיח וא"ם מפני מה לזה קאמר משיח בפשי שהולך אני לכא בגלגל ומשהא הנשמות ואין משיח ב"ד בא
 עד שיכלה נשמות הגוף - ישראל זוטא) : **בפ'** ויאמר ה' אל אברהם ידוע תדע כי גרייה זרעך בארץ לא
 להם וגו' לכאורה ק' מה היתור לשון לא להם כוונתו כי אם יחי' גרים יהיו בארץ לא להם אך נלע"ד שרש"י פי' כפ'
 ויג' ואת העם העביר יוסף מעיר לעיר להודיע שבתו של יוסף שנתכוון להסיר סרפיה מעל אחיו שלא יסיוקורו
 אותם גולים - וזה שא"ל הק"כ גרים יהיה זרעך אך לטובה יבואר שיהיה בארץ לא להם כפירש"י ולא יוכלו לקרוא
 אותם גולים וק"ל אחרתכו זאת מנאתי זה הפירש ככתבי האר"י ז"ל - **שיריך** לפ' וירא אי' כמ' ב"מ דק"כ ז' כתיב
 ויאקחה פת לחם וכתוב ו' הנקר רך אברהם אר"א מכאן שדריקים אומרים מעט ועושיין הרכה ע"כ - ונלע"ד הגם
 שכבר הארכתי בספרי תפארת ישראל בענין זה אפס קנייהו ראיתי כני עלי' והמה מועטים דאי' מ"מ כנראה ע"כ
 כיו"ר מפני שהדריקים צו מועטים לכאור' פי' כמאמר ראיתי כני עלי' והמה מועטות אמנם אין זה מן הדומה לדומה
 כי היו"ד היא קטנה בכמות ואינה קטנה במקפרה כייש'ט' אותיות שהם קטנים יותר במספר - וע' כנראה לפי'
 שהדריקים שבו מועטין פי' שהם ממעטין א"ע כדאי' כמ' חולין כי אהם המעט וכו' אפי' כשעה שאני כותן לכם
 גדולה אהם ממעטין א"ע ואנכי עפר ואפר ולזה הוא שפיר כמיעוט היו"ד אע"פ שיש אותיות קטנה ממנה אעפ"כ
 היא קטנה בכמות וזה ראיתי כני עלי' והמה מועטין היינו כ"ל : וזה פי' כל מקום שאתה מוצא גדולתו של
 הק"כ כה שם אתה מוצא עמותותו גדולתו דייקא כי היו"ד היא גדולתו של הק"כ כה שם היו"ד כי הוא ראשון לשמו הגדול
 ושם אתה מוצא עמותותו כי היו"ד מעט בכמות והיינו כ"ל : וזה פי' הפסוק והאיש משה עבדי מאד מכל
 האדם וכו' וקדרי עמירק משה כתב יו"ד במקום ו' ולפי דריכתו א"ל לך כהנה יו"ד במקום ו' לרמו שהאיש משה עבדי

מאוד על שהצדיקים ממעטין ח"ע : (הג"ה וזה פי' כוזה מאן דאיהו מצער גרמי' כהאי עלמא כמה איהו רב ועלמה כהוא עלמא מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר והיינו ככ"ל . ישראל זוטא) : (הג"ה וזה אפשר ג"כ פי' הגמ' צדיקים אומרים מעט ועושין הרבה בי אי' כספר בעת"ה שער אהבה ה' וז"ל התומא בעניני המצות אשר כוס הכורא וכו' לפי שמו הכורא והכית מקפר כולם תרו"ג והם סק"ה ל"ה והם אזרות ומתן שהייבין הציבור וכו' וכאשר שנו המצת אמר לא מעלה אזרות מהם החשבון מפני שהעמידה מהם הוא עשיותם וקיום שובתם והקטן בעיניהם עבודתם לאלהים וימעטו אללם מעשיהם כדך מאוים וכוספים למה שיגיעו כו אל רצון האלהים ע"כ וזה צדיקים אומרים מעט והיינו ככ"ל ולזה עושים הרבה שכל חפצם ורצונם למלאות רצון הכורא אבל רשעים אומרים תרו"ג מצות הרבה מרוב כל לקיים את כל אלו אפשר לעולם שהקיים ע"י אחרים לא עלי המלאכה לבמור ומכוח זה אפילו מעט אנו עושה וזה לרשע אמר אלהים מה לך לנספר חוקי לנספר דייקא ר"ל שאתה מספר תרו"ג מצות והם רב בעיניך ואין אתה מקיים אפילו ח"ה מהן : וזה פ"ב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים פי' טוב שהצדיק עושה הוא מעט לצדיק מהמון רשעים רבים ר"ל שאלל רשע הוא רב והיינו ככ"ל וזה שש אכני על אמרתך כמוצא שלל רב כי הנה ידוע פי' אין אדם מה וקצו האותו בידו כי אהב כקף לא ישכע כקף וזה שש אכני על אמרתך כמוצא שלל רב שכל חפצו ורצונו למלאות רצון הכורא . או אפשר לומר כד"א על פסוק אין אדם חת ומצית אותו בידו כי אדם הוא במדרגת צדיק ואית' על פסוק אדם כי ימות באהל ודרשו חז"ל אין התורה מהקיימת אלא במי שממיה עצמו עליה . וזה צדיקים כמיתתן פי' במה שממיה עצמו על התורה נקרא חיים . וזה יקר בעיניו' המותה לחקידיו והיינו ככ"ל . וזה אין אדם מת ר"ל אין הצדיק מת ר"ל במה שממיה עצמו על התורה וקצו האותו בידו כמוצא המכות הלכות כי כל כל האותו למלאות רצון הכורא . ישראל זוטא) :

בפסוק

גרש את האמה הזאת עם בנה כי לא ירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק . ונרא לתרץ בצירוף עוד מה דאיתא בטור אכן עור סי' קט"ו וז"ל ואם הניח אכני זרע ל"ש בן או בת וכו' או ממזר פוטרו פשוט מן הכליזה ומן היבוס חוץ ממה שיש לו בן מן השפחה ומן הכריות שאינו נקרא זרע וכתב רב כטרוכאי גאון דווקא שיש לו בן משפחה שאינו שלו אבל שיש לו בן משפחתו פוטרו שאין אדם עושה בעילתו בעילת זכות וכו' ודאי שחרר אותה קודם שכא עליה וגאון אחד מספיקא ליה כהאי מילתי ואזלי ביה לתומראוכן ולענין ממוכא אזלינן ביה לקולא ולפי' ירית ע"כ . ולכך אמרה שרה גרש את האמה הזאת ואת בנה דייקא כו' וולדה הדרא אזיל וז"ל הקילק של רב כטרוכאי גאון בין שפחתו לשפחה אחרת אבל הקדמנו כי הקילק רק לענין איסורו לפטור מן הכליזה וכו' אבל לענין ממוכא כודאי לא ירית בן האמה הזאת עם בני עם יצחק . אך אברהם היה יודע בעצמו ששחרר אותה לכך וירע לאברהם על אודת בכו דייקא . (הג"ה שמעתי מפי ש"כ ככ"ל שחבר המופלג ערוגת הכושם הקריף והכקי שלשלת היומאן מ' משה במהר"ש שנתקבל לע"ל אב"ד ור"מ בת"ל קייטש גרש את האמה הזאת וגו' כי כפסוק הקודם כתב ונרא שרה את בן הגר המצרית מצחק וגו' ופעם' אין צחוק אלא עכו"ס ולפי' זה אמרה גרש את האמה וגו' כדי שלא ילמוד יצחק ממנו אך ע"ז קשה כי איתא כפסוק כי יסיתך אחיך בן אמך ופירוש וכי בן אמך מסית ולא בן אחיך ומשני לאח מן האח כודאי לא ישמע שיהא חושדו מפני חלק ירושה וכו' ולפי' זה קשה למה היה שרה מתירא שלא ילמד יצחק ממנו הלא היו אחים מן האח ובודאי לא ישמע לו שיהא חושדו משום ירושה לזה אמרה אנו אומר לך גרש את האמה ואת בנה כדי שלא ילמד יצחק ממנו וא"ת הלא לא ישמע לו מפני שיהא חושדו מפני חלק ירושה לזה אמרה כי לא ירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק כי ביצחק יקרא לך זרע ולזה מתירא אנו שמא ישמע לו ודפ"ח . ישראל זוטא) . (הג"ה וזה אפשר פי' הפסוק ויבוא יוסף את דיבתו רעה אל אביהם לפי' רש"י דהיה אומר שאינו מזלזלין בכני השפחות וקורין להם עבדים . ולכאורה קשה הלא באמת בני השפחות היו ועוד הו' ליה למימר ויבוא יוסף דיבתם אל אביהם כודאי כל דיבה הוא רעה אבל נראה לי ישראל זוטא) . לפי מה שהקדמנו בשם חז"ל ישראל סבא לדע פרב כטרוכאי גאון שיש חילק בין שפחה אחרת לשפחתו ומה גם הובא ברמב"ם שמחלק בין אדם שמוחק כחוקת כשרות לאדם אחר ח"כ כודאי יאע"ה לא עשה בעילתו בעילת זנות וכודאי שחררה . והשתא ח"ש ויבוא יוסף את דיבתו ופי' רש"י שהוא מזלזלין בכני השפחות לקרוא עבדים ולפי' דעתן לא שחרר אביהם אותן וולדה בתרא אזיל וזה דיבתו רעה אל אביהם ר"ל שהיא כוגעת דיבה גם על

על אביהם כי בודאי בודאי שחררזאע"ה אותן זולדה כהרו חזיל - ואפשר שמה פי' הפסוק וילך וישכב
 אמ כלה פלגש אביו ויהיו בני יעקב שנים עשר כי אית' בגמר' האי כה אשת אביך מאי עבד ליה מבעי ליה מי
 שיש אישות לאביך פרט לאחותו משפחה וכדויות שאין לו אישות לאביך כה ופי' רש"י כשפחה ונכרות לא תפסק בה
 קדושין ובגמר' קדושין כפקא ליה מקראי עם הדומה לחמור ע"כ ונפ' האומר דס"ה כמשנה וכל מי שאין לה לא
 עליו ולא על אחרים קדושין הולד כמותה ואינו זה היא שפחה ונכרות ואית' בגמ' ובמות הא דתנן כושא אדם
 לנכסיה אביו ומפאת אביו פי' שלא נאסרה עליו עולמות אלא אשת אביו כדכתיב ערות אשת אביך ואשה ע"י קדושין
 חשמע שיש בה אישות ע"כ וא"כ לפי מה שהקדמנו דכשפחה לא שייך בה אישות ולא תפסק בה קדושין א"כ איך
 להאשים את ראובן כמעשה בלהה כי היא שפחה רחל אבל הקדמנו לדעת דבנדרונאי גאון שיש חילוק ובודאי
 יעקב שחרר אותה וא"כ ראובן קטא והקדמנו כי גבוי כן שפחה נקר' על שמה האשה יולדי' תהיה לאדמו' -
 וזה שאמר הכתוב וישכב ראובן את בלהה פלגש אביו רק א"ת הלא לא היתה רק שפחה רחל ואין קדושין תופסין בה
 ואין שייך בה אישות וגבוי אשת אביו כתיב דווקא ע"י אישות וקדמון לכך קאמר הכתוב ויהיו בני יעקב
 שנים עשר בני יעקב דווקא שכולם נקר' על שמו א"כ מוכח דשחרר אותה וולדי בתר אזיל ושייך בה קדושין
 וא"כ כטאוראובן - ישראל זוטא) -

ולתריץ

מדרש אמר יעקב בני אבי איני מקרביך ואיני מרחקך עד שיבא משה שכל' ומשה עלה אל האלו' ולכאורה
 הוא תמוה וכלע"ד כידע"י פי' אז חללתה יצוע עלה שתי יצועה השכינה ודועקב והנה שמעתי
 בשם הגאון ה גדול מ' משה שהיה אב"ד ור"מ בק"ק הראדני שזה איני קטא אלא אם נאמר דירדה שכינה למטה
 מעשרה ע"כ שמעתי בשמו - והנה אית' כפ"ק דקוכה תניא ר' אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה ולא
 עלה משה למעלה מעשרה וכל' ופרקינן לא ובהתיב וירדה' על ההר ומשני למעלה מעשרה ופרקינן ולא הכתיב ומשה
 עלה וז"ל ומשני למטה מעשרה ע"כ א"כ לדברי המקסין שכתוב ומשה עלה א"כ גם השכינה ירדה למטה מעשרה
 וקטא ראובן ששתי יצועת בכלל ולדברי התרנן דפסני התם למטה מעשרה א"כ גסה שכינה לא ירדה למטה מעשרה
 ולא קטא ראובן כלל והנה הגמרא מפלפל במשה והנה עשה היה יודע עם כדברי המקסין או מתרנן לזה אמר
 איני מרחקך ולא מקרביך עד שיבא משה - אבל לפי שמעתי בודאי לא קטא כי שמעתי פי' באה על פסוק וילך ראובן -
 וישכב את בלהה פלגש אביו וכפטיש יפיץ סלע - וירדך לפ' תולדות כפסוק ויהי כי זקן יצחק ויקרא עשו בכז
 הגדול ויאמ' הנה בא זקני לא ידעתי יום מותי וגו' וגם יעקב אל יצחק ויאמר הקול קולי יעקב וגו' ויבטלו ויאכל
 ויבוא לו יין וישתו' ויאיתת פוהר ויבוא לו יין יש מרכא בפולה סתת תיבת לורמו שמוג לו ביין והוא עפ"י סוד
 בורא ועיון בספרי אור ישראל דק"כ ומסיים קרא ויהי כאשר כלה וצחק לברך את יעקב ויהי אך וצא וצא וגו'
 וצא בך מצידו וכו' כשמוע עשו דברי אביו וגו' ויאמר ברכני גם אני אבי ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך
 ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויבכניו זה פעמים וגו' ויען יצחק הנה משמני הארץ יהיה מושכך וגו' -

ירבה

לתרץ מה שאמר בא אחר במרמה ויקח ברכתך וגו' אית' בגמ' בבא קמא דק"ג גזל עכו"ם אסור וכו'
 אמר שמואל טעותו מותרת ופרש"י היכ' דליכא קילול השם אבל במקום שיש ח"ה שפי' אבידתו אסורה ומסיים
 עי' דשמואל זכין מגוי לקבא דדעהא במר דפרזלא כד' זווי ואכלע ליה סר זווי ופי' רש"י מזרק של זהב כחוקה של
 כחשת וכו' א"כ בני יעקב ועשו שאמר יעקב לעשו מכרה לי כיום את בכורתך ועשו אמר הלשטני וגו' מכר מני לקבא
 דדעהא במר דפרזלא שמך הככורה בשכיל דבה מועט עדשים דקטעומו של גוי מותר וזה אמר יצחק לעשו בא
 אחיך במרמה ופי' בחכמה הויכו בחכמה התורה ויקח את ברכתך - אבל הקדמנו כי הטעם למשום דליכא קילול השם
 אבל במקום שיש קילול השם אסור לזה אמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים וגו' וכזהר אית' ויקרא אפי'
 שמו יעקב קב"ה קרא ליה יעקב ולכך אמר הכי כך קרא לי קב"ה יעקב כדו שירמה לאחרים זא"כ יש קילול השם
 בדבר : לזה אמר יצחק בא אחיך במרמה וקשה למה מדויק בא אחיך במרמה הוה לי למימר בא במרמה וגו' אך
 איתא כזהר פ' תולדות וז"ל כג"כ אזדמן בחכמה וכעקמתא וסייתא ברכאין עלי' דיעקב דאיהו כגוונא דאדש
 קדמאה ואיתכטלו מההוא חזו' דאיהו שפת שקר וכו' ואחי לוטין על עלמא כג"כ איתא יעקב בחכמה ואטעוי לאבתי
 לאיתא ברכאין ולנטלי ליה מיני ומידה כנגד מידה ע"כ בגמ' בבא בתרא דף קכ"ב ויגר יעקב לרחל כי אפי' אביה

הוא והלא כן אמות אכניה אלא אמר חכמת לי אמרה לו אין מיהו אית לי וכו' ומי שרוי לזדיק לקבוי ברמאות ומשני
עם נכר התכרר ועם עקש תתפתל ע"כ ולכך הקדים יצחק ואמר שלא יקשה לו עשו וכי שרי לזדיק לקבוי ברמאות לפך
אמר בא אחיך ברמאות ר"ל אחיך דייקא ברמאות ע"ד ועם עקש התפתל שאתה ג"כ רמאי :

ולתריץ

למאי מוגי ליה מים ביין כלע"ד כי ששעתי בכפרותי שפי מו' הגאון נשיא אלהים מ' יצחק במ' אברהם
שהיה מנוחתו כקפוזיין על פסוק אולי ומשני אולי ומהיה בעיניו כמתעטע והכחת עליו קללה ולא
ברכה ופי' כמתעטע כמו עשו הרשע כי יסבור שאני עשו ויתן לי ברכה עשו וזה יהיה לי לקללה ולא לברכה ע"כ
דפ"ח : ולי כראה כי אית' במ' דדרים דף כ"ה אמרו רבנן קמיה דר"י מאמר דלא צריך לון אמאי שלח בן איקפד
ר"י כי אית' יומא דכיפורים אזל רבא אשכחי לשמעיה דהוה קא מוג תמרי אמר רב לוי אית' קא מוגינא יתיב ליה כי
קא שתי אמר הדין מוגי דמי למוגי דרבא כרי' דר' בר תמא א"ל אכא הוא ופי' רש"י ר"י קבי נהור הוה ומכת
המוגינא היכר לרבא ע"כ וא"כ גבי יצחק כתיב ויהי כי זקן יצחק ותבטן עיניו מראות וכמעשה הכ"ל והיה יעקב
מתירא שלא יסבור באמא שהוא עשו ויברך אותו בכרכת עשו וזה אינו ברכה ליעקב לכך מוג לו מים ביין כי
כוודא היה רגיל יעקב למזוג לו ויין ומכת המזיגה יכיר שהוא יעקב ויברך ברכה הראוי לו :

ולתריץ

מה שאמר קרא ויהי כאשר כלה יצחק לברך אך יצא ועשו איתו בל מזדו דאיתא בפ' י"כ דף קי"ד
אמר קנין מאימית הוא תוזר רבה אומר כל זמן שיושכין ר"י אומר כל זמן שעוסקין באותו ענין
ופי' רש"י בין במתנת בריא ובין במתנת ש"מ במתנת ש"מ או מתנת בריא יכול לחזור בו ולכך אמר כאשר כלה יצחק
יצחק בירך את יעקב כלשון ויהן רק במתנת ש"מ במתנת דאית ביה קנין איירא וקבעי איתת יכול לחזור ע"כ . והנה כאן
לכך את יעקב א"כ אין עוסקין באותו ענין . ואך יצא יצא אף על פי שיש לו זמן שהן יושכין למד דיעה יכול לחזור בו אבל
כאן היו שניהם כאחד טובי' כלה לדבר ואך יצא אף על פי שיש לו זמן שהן יושכין למד דיעה יכול לחזור בו אבל
לכך גם ברוך יהיה כי שוכין איתו יכול לחזור : **והנה** שמעתי פ' בפסוק הנה משמני הארץ יהיה מושכך
וגו' ושמעתי מ"מ נפתלי הגאון אב"ד דק"ה לובלין משום שאמר יצחק לעשו הקול קול יעקב והידים ידי עשו וגו' רק
יאמר עשו לפי זה אינו צריך לעמוד ממנו לומר שיש לו זמן שהן יושכין למד דיעה יכול לחזור בו אבל
וכתתיב שמעתי בעתו וגו' ואם לאו ועצר את השמים וגו' לכך אמר יצחק לעשו משמני הארץ יהיה מושכך שיהיה לך
חלק ברכה מארץ ישראל וזהו משמני הארץ ואז תדע אם יהיה ישראל לומר שיש לו זמן שהן יושכין למד דיעה יכול לחזור בו אבל
ואם לאו אזי תדע שועצר את השמים ואז לא יהיה ברכה גם בארץ ואז תדע כי אין הקול קול יעקב . (הג"ה)

ובזה

יתורן מדרש עשר תעשר את כל תבואת ארעך היוצא השדה ואם לאו היוצא השדה זה עשו הרשע והוא
תמוה אך נראה לי ישראל זוטא כי איתא בגמרא ובתנאים כחז"ל שיש עשר תעשר ואז יהיה לך ברכה כאמור
והריקוטי לכס ברכה עד בלי די עד שיכלו שפחותיכם לומר די ע"כ וכזה א"ש עשר תעשר ואז יהיה לך ברכה כאמור
ואז ידע עשו כי הקול קול יעקב ואם לאו אז היוצא השדה זה עשו הרשע כי אז הידים ידי עשו שולטין . ישראל
(זוטא) : (הג"ה) וזהו דקרא דקאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו . ונראה לי ישראל זוטא כי איתא בזוהר פ' ויגש דף ר"י ע"א
הלא בקרא כתיב הקול קול יעקב והידים ידי עשו . ונראה לי ישראל זוטא כי איתא בזוהר פ' ויגש דף ר"י ע"א
וז"ל ת"ת והקל נשמע דא הוא קל חקר וי"ו איהו קול בכאת על מקדש ראשון וכו' והקול נשמע לעילא מ"ט נבין
דו"ו איתרסק ואסתלק מיני וכדין רחל מככה על בני' מאנה להתנסע על בני' כי איכנו והא אוקמינא כי איכנו
דבעלה לא אשתכח עמה וכו' ת"ה כד יוקים קב"ה להאי קל מעפרא יתחבר כו"ו וכו' כדין והיה כיום ההוא יתקב
בשופר גדול ע"כ וזה ידוע כיו' נקרא עץ הקיים היא התורה ואיתא שאלה על מה אכדה הארץ על עובס את תורת
וכו' ודאו' דפרת מאהל ועביר אוהל כוקמין וכמא בזמן שאין עושין רצונו של מקום אזי נסתלק הו' מן קול ובעשה
קל ועיין בפסוק הקול קול יעקב שהראשון כתיב קול והשני קול ע"ש הקול קל ר"ל שעושין מן קול קל או
והידים ידי עשו שולטים והיינו ככ"ל : **(שירד)** לפ' ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרבה ויפגע במקום וילן
שם וגו' כל הפרשה וכלע"ד לפרש דרך רמזי' הנה ידוע כי כל המשביע עצמו מד"ת אין מבשרין לו בשורות
רעות בע"ה ופשיטא בע"ה שנת' נשכך תשמור עליך וגו' וזה ויצא יעקב מבאר שבע היא התורה שנקרא מי באר
מים קיים שבע ע"ל שהשביע עצמו מד"ת וילך חרבה ר"ל קירות ממ"ה שכתו האל צריך תמיד ללחוס עם וכו' הר' ואין

לך עבדות גדולתה וזה הפי' בגמרא לא שררות אני נוחן לכם אלא עבדות כי כל הגדול יצרו גדול וכו' ויפגע
 במקום פי' במקום הראוי לו ממקום קוצצו וילן שם פי' שלא הוצרך לבוא עוד בגלגל . כי בא השמש ע"ד נדיקים
 לא לקראתו ואחרו בא השמש בא השמש כוא שלום ינחמו עלן משככותם ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו ר"ל שהיזר
 הרע נקר' אכן והוא ג"כ גי' מקום ע"ד פק'ו פלילה וברצות ה' דרכו איש גם אויביו ישלים אתו וזה ויקח מאבני
 המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא ע"ד אס השכב לא תפחד ויחלוס והנה קולם מונב ארצה וראשו מגיע
 השמימה והנה מלאכי אקים עולים ויורדים בן והנה ה' נצב עליו וגו' ודרשו מן"ל כשי לסכוני מיד והנה ה' נצב עליו וכו'
 וכל ע"ד כי הנה ידוע כי אדם מונב ארצה וראשו מגיע השמימה וכתב מן"ל דכטר כרית קדישא ע"ד ומבשרי אחזה
 אלהי וזה וירא והנה קולם מונב ארצה וראשו מגיע השמימה דא נשמתא קדישא שהיא חנוכה מתחת כסא הכבוד
 והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו דייקא ר"ל הכל תלוי באדם נדיק כי הנדיקים נקר' גבורי כח שהם מוסופן כח
 וגבורה כפמליא של מעלה ונמצא עליה וירודה של מלאכים תלו הכל בו דייקא ומפני זה נחקנאו בו המלאכים כשי
 לסכוניא ופי' השל"ה כשי לסכוניא מלשון סוכנת לחם שיכוא ח"ו לידי ז"ק לבטלה ע"כ ולפ"ד ח"ש כי הקדמנו כי
 ומבשרי אחזה אלהי בזה זוכה להיות דבוק כ"ה ממש לכך רצו להכשיל אותו באותו עון דווקא ויותר הקשר והשלשלת
 אך מיד והנה ה' נצב עליו שהיה במדרגה שכינה למעליו מראשותיו וזה והנה ה' נצב עליו ויאמר יש על היכת אלו
 טעם קדמא ואזלא מונב זרקא קבל וזה מרמו על הכתש כידוע וזה כשי לסכוני וליטול בו זוהמה הכתש ויאמר
 יש על היכת ויאמר טעם קבל לרמו כי יעקב כחר לויה ישראל לקבולתו כי הפוגם בעון זה פוגם בשני אותיות אלו וזה
 כי יעקב כחר לויה ישראל לקבולתו כי קבל הוא ג' יודין וגו' יודין הוא ר' הוא מרמו על שלשלת הגדול
 שהוא מקושר כ"ה ממש ולכך רמזו טעמים אלו והנה ה' נצב עליו ויאמר וגו' ה' ארץ אשר שוכב עליה לך
 אתכסה ר"ל אפילו הארצות שלך וגו' ופרצת וגו' נפוכה ר"ל אפילו כיצ"הר הכקר' נפוכי וזה ושמרהיך ככל אשר
 תלך ואית' כמדדש ושמרהיך ממ"ה והיינו כנ"ל ויקץ יעקב משנתו כי הנדיקים נקר' ישני עפר ויאמר אכן יש ה'
 במקום הזה ר"ל שיכול להיות לעבוד ה' אפילו כיצ"הר ע"ד ומצאת את לבבו וגו' . (הגה"ה ויאמר מ"ה נורא המק"ם
 ר"ל מפני שם הויה שיש על ראש הנדיק נורא המקום הזה הוא היצ"הר שאלמלא הקב"ה עזרו וכו' . ישראל זוטא)
 אין זה כי אס ביה אלהים וזה שער השמים ר"ל כי הוא הער לככוס ליראה נקר' שמים כמאמר לעולם יהא אדם ירא
 וגו' מה כתיב אחר זה וישכס יעקב בכוקר ר"ל כמו שפי' האלשך גבי אברהם וישכס אברהם בכוקר וימכש את
 החמור שלו ר"ל הגוף הכבד להדריכו לדרך הישר (הגה"ה ויקח את האבן אשר שם מראשותיו הוא היצ"הר וישם אותו
 מצבה ובמה כבש אותו לזה קאמר ויקח שמן על ראשה היא תורה הקדושה הנקר' שמן אס אכן הוא כימות ויקרא את
 שם המקום הוא היצ"הר שהוא כגי' מקום ע"ד פקו' פלילה ויקרא בית אל ר"ל כמבואר למעלה שאפילו כיצ"הר
 יכול לעבוד עבודת ה' ואולם לזו שם העיר לראשונה כי איתא הוא לזו שאין מ"ה יכול לשלט בו והגוף נקר' עיר
 קטנה וזה ואולם לזו שם העיר לראשונה ר"ל היכף כשהתחיל לכך את יצרו השליטו הקב"ה ביצרו ונעשה לו עבד
 כאמן כי הוא הסטן הוא המ"ה . ישראל זוטא) . וידור יעקב נדר אס יהי אלהים עמדי ר"ל אס יהיה השם עמדי
 ולא בגדי ע"ד כור אלהיו על ראשו ושמרכי בדרך הזה אשר אנכי הולך כי הולך אדם אל בית עולמו ונתן לי לחם לאכל
 היא התורה כמו שפרשתי ואכלהם זלתי תשבעו שכל מה שהוא מגיע יותר ויותר אל חיוב התורה הוא כוספו חזק
 ביותר . וזה לא רעב ללחם ולא וגו' וזה ונתן לי לחם לאכול תמיד וכגד ללבוש ר"ל שחלק הרע שבו יהפך ללבוש
 ושכתי בשלום אל בית אביר ר"ל להקזיר נשמתו אל בית אביר למקום שורטה . וזה ה' לי לאלהים ע"ד שויה ה'
 לבגדי תמיד ר"ל שיהא מה"ד ומה"ר אלני שום . (הגה"ה או אפשר לפרש והיה ה' לי לאלהים ע"ד שהתפלל דוד
 מלפניך משפטי יצא כי אית' נדיקים יצ"ה שופטן רשעים יצ"הר וכו' . וזה והיה ה' לי לאלהים לשון דיון ע"ד אלהים
 לא הקלל והאכן הזאת אשר שמהי מצבה ודקו בו דוהאכן כל המפרשים גם רש"י פי' כך הפרשוי"ו של והאכן
 הזאת אס תעשה לי זאת אף אני תעשה זאת וצריך פירש לפירושו וכראה לי ישראל זוטא לפיקט שכלי שהוא הכל
 שוכב למעלה כמו שפירש א"ז ישראל כבא ויקח את האבן אשר וגו' ויצוק שמן על ראשו אך הוא ידוע כל הגדול
 יצרו גדול ממנו ואלמלא הקב"ה עזרו וכו' לזה הכשית לו הקב"ה ושמרהיך ככל אשר תלך פי' בהילוכך שלך שהנדיק
 נקר' הולך שהולך ממדרגה למדרגה . ולזה קאמר והאכן הזאת האמור למעלה האבן כה"ה הידוע אס

תעשה לי זאת ר"ל כמו שהכנת כדאית' במדרש ושמתוך ממ"ה אף חכי לעשה זאת ואין זאת אלא תורה כמד"ל
 וזאת התורה וכן תרגום אונקלוס ואבני הדא די' שווית קמא אהיה פלג עלה קדמיה (ישראל זוטא) . וכל אשר
 חתן לי עשר אשרנו לך ע"ד והחיות רכא ושוב כידוע מה כתוב אחר זה וישא יעקב רגליו ופי' רש"י כשנתכשר
 בשורה טובה נעשה קל ללכת והיונו כנ"ל שהיו"ה הוא המכביד את לב האדם וירא והנה באר בשדה הוא התורה
 הנקרא' מי באר מים חיים והנה בשדה ר"ל שהתורה נתונה ביד עמו הנקרא' אים שדה . והנה שם שלשה עדרי צאן
 וגו' כמאמר הזוהר בפ' ויאל דק ק"א וז"ל וירא והנה באר בשדה והנה שם ג' עדרי צאן רוכבים עלי באר דרבא
 דאדון כל הארץ בשדה מקל תפוחין קדישן שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין וכו' ואיכון נלח ובוד זיסקודא
 דעלמא ואילין משכח מיא מלעילא ומלין להווא כירא דהווא מקורא וכו' והאכין גדולה דא אכין כגף דקוימא תדיר
 על פי הכאר ע"כ מה כתוב אחר זה ויגש יעקב ויגל את האכין מעל פי הכאר כאשר הכותוב לו הקב"ה שהשליטן ביצרו
 ע"כ תן לחכם ויחכם עוד :

שייך

לפ' וישלח וישא יעקב עינו וירא והנה עשו בא וארכש מאות איש עמו וגו' וישתחו ארצה שכעס פעמים
 לכאורה קשה הלא הק"ה הכתיב לו הגם שזוהר הקדוש יש תירוץ על זה אך כל' עד טעם אחר שהיה
 רואה עשו בא ועמו ארכש מאות הוא ת' קליפות בגי' ש"ק . ואיתא בגמרא גבי מעשה דרב יעקב כרוה דרב אחא
 בר יעקב שמע אביו דהוה קא אתי הוה ההוא מוסיק ביה רבנן דאביו דכי הוה עיילין ביה הרוין אפילו ביממא הוה מוסיק
 אמר לכו לא ליתב אינש אוספיוזא אפסור דמתרשס כיסא על בת כי' ההוא רבנן אודמו ליה כתיבא דז' רישין כל כריעה
 דכרע נתר חד רישא . ולפ"ז מוכן שהשתחוה יעקב לעשו שבע פעמים להכניע ז' מדות של אותו רשע והוא מוכן :

שייך

לפ' וישב יעקב בארץ מגורי אביו וגו' ר"ל אפי' יעקב אבינו שהיה שלם בכל מעשיו הוצרך לכוא בסוד
 העיבור כידוע וזה ויטבר"ל השיב עוד פ"א בארץ מגורי אביו שהגוף הראשון מכונה בשם אב וגו' ואלה
 תולדות יעקב יוסף ר"ל שהוסיף עוד מצות ומעשים טובים . (הג"ה והאפשר שזה פי' הגמרא במק' ע"ז עוד אחת
 יש ברומי אחת לשכעים שנה מביאין אדם שלם ומרכיבין אותו על אדם חובר ומלבישין אותו בלבוש של אדם הראשון
 ומניחין לו קרקפילו של ר"י בר אשו ותלוי כזווארו מתקילי דפיו ומחפין את השוקים בארך ומכריזין לפניו קירי
 פלסתר לפי' רש"י תשכון של קנין אחוהי דהרכא זויפכא דקמא אמא ודלא קמי לא קמי מאי אהני לרמאי ברמאותי
 ולזויפכא בזייפותא ומסוימא ווי לדין כד יקום דין ע"כ . והנה ידוע שהן יפעל אל פעמים ושלם עם גבר עד
 שיחקן מעשיו וא"ת וכי כן הוא למה לא יראה אדם להקן מעשיו בפעם הראשון אך התירך כי שאור שבעיפה מעכב
 אך זה ידוע שהיו"ט והיו"ה שניהם נפתים את האדם מפני מה הוא גיית ביוהר להיו"ה אך התירך ידוע כי היו"ה
 משלם במזומנים כגון גניבה או גזילה או אונאה לתבירו וזה הכל רוח הנראה לעינים אך היו"ט בא בהקפה היום
 לעשותן ומחר לקבל שכרן . וזוהר אפשר הפי' כי ישר דבר ה' וכל מעשיהו באמונה ר"ל כי ישר לשמוע להיו"ט
 שהוא דבר ה' אך כל מעשיהו באמונה ר"ל בהקפה והיו"ה ממשלם תיכף אף על זה יש ג' כסתירה בי גס היו"ה הר שוא
 ואקר כי הוא השטן הוא היו"ה הר הוא המ"מ ואח"כ לא עלתה בידו ועזבו לאחרים חילו . וזה אפשר פי' הגמרא
 עוד אחת יש ברומי ר"ל עוד כלומר עוד פעם א' שהיה אדם בעולם ומת כי ימי שנותינו בהם שכעים שנה אח' הוצרך
 אדם לכוא עוד בגלגול וזה אחת לשכעים ברומי ר"ל רומי של עולם ומרכיבין אדם שלם על אדם חובר ר"ל אדם שהיה
 שלם בכל מעשיו וצריך תיקן מעט אפ"ה הוצרך לכוא בגלגול ולכך נקרא חובר כגד שאר נדיקים שאיני יכול להלק
 אדם בארץ החיים ומלבישין אותו בלבוש של אדם הראשון ר"ל באותו הגוף שהיה מקדש שהגוף מכונה בשם אדם
 כידוע ומניחין ליה קרקפילו של ר' ושמע"אל כראשור"ל כראש השמע לשמע"אל הוא היו"ט שהוא לשמוע דברה'
 ותלוי מתקילי דפיו כזווארו ר"ל אס היו"ה הר מביא לך איזה פניה בלימוד שלא לשמה לזה תולין מתקלי דפיו כהווא
 מעשה דמביא כוזהר הקדוש עם ר"י כן פזי שמתוך שלא לשמה בא לשמה כי המאור שבה עחזירו למוטב וזה כזווארו
 ר"ל רוממות אל בגרום וקרב פיפיות בידם כי אס ברזל הוא מתפוצץ . רק זה הוא מדבר בת"ה שהוא יכול להתגבר
 על יצרו מכת התורה רק מה אתה משיב כשאר בני אדם לזה קאמר ומחפין את השוקיים ר"ל בני השוקיים הם בעלי
 משא ומתן ע"ד שוטטו כמזנות ירושלים וראו פי' בודאי בת"ה איני מצוי עבירות גדולות כמו כבעלי חזנות וכעלי
 שוקיים כי שם הוא משלם במזומנים לגכוב דעת תבירו במשא ומתן או להקות לתבירו וזה עבירה גדולה מכל העבירות

כי איתא בגמרא כל השערים כנעלו חוץ משערי אוכאפה שנאמר ה' נצב על תומות ירושלים ובידו ארך זכורתי אים
 היא עבירה גדולה הוא מפתח אותה ביותר ומראה לו רוח תיכף לזה קאמר ומתפין את השון קים בארך ר"ל מה שהיה הר
 מראה לך ריוח ידוע תיכף הוא מקופה בארך כמו שיש כמה כלים מקופין כפז וההוך של כחושת או ע"ד שאמר שה"ע
 במשלי כי חנם מזורה הרשת בעיני כל בעל כנף ופי' רש"י כי העופות הרואים חוטים מזורים על הרשת קנם הוא
 בעיניהם שאיני מכירים על מה הוא מזורה והם לדמם יארכו ופי' רש"י לדמם של עופות ע"כ כן מראה הי"ד הר לכני
 אדם מחפה את השוקים כפז ר"ל שמראה רווח ידוע בגניבה או באוכאפה ואח"כ עולה ומקטין וכוטל נשמהו :
וזה יש מהעשר ואין כל ר"ל שהראה לו עשירות גדול ואין כל אכל כי"ט מתרושש לעה עתה והון רב כיוש מקר
 לאחר זמן ליום שכולו טוב . וזה ומכריוזין לפניו סך קירי פלסתר ר"ל תשכון של קצין שהוא עושר של ע"ה
 הוא שוא ושקר כמו חולם חלם שאוכל כל מערכי מלך וכשהקיץ משכהו כפשו ריקט מכל וזה אחוה דמרכא הוא הי"ד הר
 שהוא חק לי"ט ט שנק' ארון ע"ד דיקים יכ"ט שופטן וכו' זייפנא הוא ר"ל מה שמראה הי"ד הר התאות ע"ה הוא זיוף
 שבערב היא באה וככוקר היא שבה ואכד העושר ההוא בענין רע . **וזה** דמא חמא שיש שראה חפס קציהו זון
 העושר שהיה למראה עיניו ויש שמת בקצרות שנים ולא ראה טוב בעמלו אשר עמל וגו' . וזה דלא חמא לא חמא
 וא"כ מאי אהני לרמאי ברמיאותא ולזייפנא בזיפותיה שפיתה אותו בפיתוי שקר . ומקוימא ווי לדין כדי יקום דין
 ר"ל ווי לגוף הראשון אפילו שנקימין אותו עוד פ"א בגלגל לתקן ופעמים שהוא מתקן לעצמו ולא מתקן מה שפגם
 בגלגל הראשון וכמא' שאר גוף הראשון פגום וזה ווי לדין כדי יקום דין כלומר מה שהוא קומך לתקן כפעם שנית כי
 התקן עצמך לפרוודור אים אין אני לי מי לי ע"כ דברי ישראל זוטא) : **כתריץ** מדרש בפ' וישב מטרונא
 אחת שאל את ר"י אמרה לו אפשר יוסף בן שבע ששרה שכה היה והיה עושה את הדבר הזה הוציא לפניו ספר בראשית
 והתחיל קורא לפניו מעשה ראובן ובלהה ומעשה יהודה . ותמר אמר לה מה אלו שהם גדולים לא כסה עליהם הכתוב
 זה שהוא קטן אע"כ . ואפשר שזה פי' המדרש והנה אכנו עאלמים עתידים אהם להעלים דברו לפני אבא ולומר
 חיה רעה אכלתהו ומאן קאים ליה משתיקותא דאחי ע"כ ולפ"ד ח"ט שמפני מה לא צויה יוסף לפוטיפרע שהיא חיה
 רעה מפני הק"ו מה אלו שהם גדולים לא חיסך הכתוב עליהם וכו' אכל אי לאו ק"ו היו מוסדין את יוסף כמעשה
 פוטיפרע וכ"ה אמאי כסה התורה משום שהיה גדול ולזה קאמר יוסף עתידים אתם להעלים דבר לפני אבא שהיה רעה
 הוא פוטיפרע אכלתהו אכל מאן קאים לי משתיקותא דאחי ששתקא ומקר הקיפנים ללאם וכולד ראובן ויהודה התלה
 ושייד הק"ו ושפיר מה אלו שהם גדולים לא חיסך הכתוב וכו' : **בדרך** הלצה על פסוק והכור רק אין בו
 מים מים אין בו אכל נחשים ועקרבים יש בו דאיתא כל פ"ט שאינו כוקס וכו' כנחש אינו ת"ח וזה והכור רק אין בו
 מים ר"ל תורה אכל נחשים ועקרבים יש בו . **וזה** לדודי חזי ליה ההוא ציפרתא דקאי עד קרקולי נמיא ורישי
 עד לרקיע ר"ל מעט תורה ומתגאה עד לרקיע : **בפסוק** וילכו לרעות את צאן אביהם בשכסר ר"ל לרע"ז את
 משות כן יוסף . הג"ה שמעתי פי' נאה על פסוק ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו כולכאורה כל ריבוי כל בניו
 דייקא וכל"ע עד להרץ דאיתא כל המתאבל על מהו יותר מדוי על מה אחר הוא כוכה כי ההוא מעשה דאשה ואפקתיה
 כל בניו ואח"כ מתגבס היא ע"כ וכאן כתיב ויתאבל על בנו ימים רבים נמא' שהיה מתאבל יותר מדוי ואע"פ ויקומו
 כל בניו דייקא ר"ל שלא מת אחד מהם וזה לנחמו שמוכת שהוא חיה . **בפסוק** וימאן יוסף כתיב על תיבת
 הג' לשלח וליתן טעם על זה גם בפ' במדבר לכני שמעון לגלגלותם הל"מ דגלגלותם עשוי כמגירה שאין
 לו מגדל גם בפ' נזבים וישלכם כתיב בק' רכתי ואתחיו טעם תכ"ר גם במגילת רות ל' כי פה הלילה כל"מ דכתי
 ופי' רש"י ליצרו נשבע וכו' וליתן טעם על כל הכ"ל דאיתא בגמ' כל האומר הק"ה ויתרן ויתרו לו חיוהי אלא מאריך
 אף וגבה דילי ע"כ . ופי' המגלה עמוקות אלמלא אותיות אף ביחד לא היה העולם מתקיים כי החלו א"ל פ"א
 גי' קנ"ב כגד קנכ ברית זכרית גי' קמאל ונקש מה עושה הק"ה מכניס ה' בין אותיות אף ונעשה אלק אותיות
 פלא כתיב עליון ע"כ . וכל"ע עד למה דוקא מכניס ה' כי הוא סוד השלשלת הוא סוד ר' שכולל ג' ר' ר' ומן
 הג' יוד"ן נעשה ר' וזה השלשלת שמגין על ישראל . והשתא א"ש הק"ה מאריך אף ר"ל שמכניס אות ה' שהוא
 אות גדול מכל האותיות ונעשה אלק פלא ומכטל האף אכל כשת"ו פוגמים בכרית אזי נסתלק הל"מ הוא השלשלת
 ע"ד ומכשרו אקזה אלהי ומתקרבין אותיות אף ונעשה מרון אף בעולם . וזה בתפלה מאריך האף ואח"כ גבה דילי'

תפארת יפה עינים ישראל

פי' כוונתו ה' מד משם וניתן רשות למחלל ר"ל . ולזה אין העולם מתקיים פחות מ'ל' לדיקים כי הם מצטלים
המרון ח"ף . וז"ש אברהם אולי יש שם שלשים לדיקים הא"ף תקפה והיינו כנ"ל . ובוה נכח לכיבור
הפסקים כפי' נזכרים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת ומה חרוי הא"ף הגדול ר"ל הלא יש ל' שהק"ה מאריך אף ולזה
התשובה ויטל פס"כ מד גדולה ר"ל שהשליכו ה' מד פי' שפגמו בכרית ולכך כתיב תתהיו תב"ר הוא אותיות ברית פי'
שפגרו את הכרית . ולזה ג"כ גבי שבת שמעון שפגמו במעשה דכזבי בת צור ופגמו בכרית לכך כתיב לגלגלותם
חסר מדל פל"מ מד לרמז שפגמו כל"מ מד הוא השלשלת . ולכן גבי כוש כתיב ליכי הלילה כל"מ מד רבתי ופי' רש"י
ליכרו נשבע שהי' הר פיתה אותו ומה פתה פתה פתה ומכלן הא לרש"י אכל לפ"ד א"ש שזה נרמז כנ"מ מד רבתי כי בשבת
שמעון חסר ה' מד להראות שפגמו בכרית וכאן כתיב כל"מ מד גדולה לרמז שלא פגם בכרית . ולזה ג"כ כאן
גבי יוסף כתיב על תיבת וימאן שלשלת לרמז שלא פגם בכרית . ולזה ג"כ כאן

ולתריץ

המדרש תמוה הילך איכנו ואכי אנא אכי נא הוא מוני אותי בתוך אחי ואכי לא אגיל אותוע"כ והוא
תמוה ולתריץ תחלה במרא באמ' ברכות דף ו' ע"ב אר"י משום רשב"י מיום שברא הק"ה את עולמו
לא היה אדם שהודה להק"ה עד שנא לאה והודתו ש"כ הפעם אודה את ה' ראובן למה נקר' שמו ראובן אר"י אמרה
לאה ראו מה בין בני לבן חמי דאלו בן חמי אע"ג דמדעתו זכנו לכרית' דכתיב וימכור את בכורתו ליעקב חזו מה
כתיב ביה וישטום עשו את יעקב וכו' ואלו בני אע"ג דכע"כ שקל' לכבורתי' מיני' דכתיב ובתלמי ינוע אכיו נתנה
בכורתו ליוסף אפי' לא אקני ביה דכתיב וישמע ראובן ויגילהו מידם ע"כ : דקשה איך תלוי מה דמפרש ראובן
במה דאמר ר"י מעולם לא היה אדם שהודה וכו' ולכע"ד דאית' בזוהר וז"ל ת"ת להוי' שמה דאלהים מברך מן עלמא
ועד עלמא דכל מעבדו והי קשוט וכו' ת"ת כמה גרום עובדא דב' ככל מאי דאיהו עביד כלל אחרשים וקיימי קמיה
קב"ה דהא יעקב בשעתו דאצל גבי לאה כל ההוא לילה רעותיה ולכו ברחל הו' דתשיב דרחל הוה ומההו' עפה קדמיה
אפערת לאה וכו' וע"ד לא אסתלק בשמא ידוע אלא ש' ויא סתם ראובן ע"כ . ובתכזוהרי קמה דקאמר ראובן ולא ראו
בני א"ל ראובן סתם והנה אית' בזוהר וז"ל ה' הכדלה בשני איהו ודאי אמאי הכדלה כלוי דאיהו הליהאי הכדלה בשמעון
אנטריק דאיהו שני אמאי לוי אע"ג דלוי' הוה תליתאי לרעהיה דיעקב שני הוה ולעולם הכדלה בשני הוה וכולא באורח
מישור ע"כ וז"ל לפ"ז מוכח דראובן אינו נמשך משום דהוה כמו בן תמורה ולכך נק' ראובן בן סתם א"כ לא דרש
בדרש ר"א ראו מה בין בני לבן חמי אכל איתא ברש"י פ' וינא ותאמר הפעם אודה אתה' שנטלתי יותר מחלקי
ומעתיב יש לי להודות וגו' וא"כ מאמר שלמה הורה להק"ה כה שנטלתי יותר מחלקי מוכח דראובן היה נמשך לבן וא"כ
יהודה הוא הרכיבי דאל"כ דראשון אינו נמשך בהוד השבטים וס' ראובן הוא כמ"ש בזוהר ראובן סתם אמאי הודה
ולזה ר"א דרש בגמ' ראו מה בין בני וגו' קודם ששמע מר"י דאמר משום רשב"י מעולם לא היה אדם שהודה להק"ה
להטעם שנטלתי יותר מחלקי שנוצר ממנה ד' כנים ויהודה הרכיבי א"כ מוכח דראובן נמנה בתוך השבטים . וא"כ
ליכא למימר ראו מה בין בני לבן חמי אע"ג דכע"כ שקליה בכוריתי
אע"פ כי וישמע ראובן ויגילהו מידם וא"כ שם ראובן מורה דמקומו להגילו את יוסף אכל דלמא שם ראובן מורה
שהוא בן תמורה וכנ"ל וא"כ אין חיוב עליו להגילו אכל אימתו לומר דנקר' ראובן סתם א"כ מאמר דראובן אינו נמשך
בתוך ה' שבטים אכל א"כ מאמר דראובן נמשך בתוך ה' שבטים א"כ ליכא למימר דלכיו נקר' ראובן סתם הלא
הוא נמנה בתוך השבטים וא"כ אמאי קרא ליה ראובן ע"כ צריך לומר כדאיתא בגמ' ראו מה בין בני וכו' ושפיר קאמר
הוא מונה אותי בתוך ה' שבטים ע"כ ואמר עשר כוכבים משתחווים לי וכיוון שהוא מונה אותי ע"כ מה שאני נקרא
ראובן משום מה בין בני וכו' ואע"פ כי כתיב ויגילהו מידם א"כ מוכרח אנו להגיל אותו :

שייך

לפ' מקץ ויהי מקץ שבתים ופרעה חולס וגו' הנה ידוע כי הע"ה הוא רק כחולס חלם והאדם הוא מוכנס
בשם עפר הוא אותיות פרעה הוא הקומר אך יש שניעור הוכף בנחרותו משכהוויש כימי עמידה ויש
כימי ירידה אך לו יהי בן שאם היה תיכף כשניער והיה מתקן מעשיו היה טוב כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה
אך החסרון שהוא ניעור משנתו ויודע שהוא כחולס חלום וחוזר לאיפורא וישן שנית עד שזכו לעפרו כשקראם לבני
נפשי לשלמא חקיט : וזה ויהי מקץ שבתים ופרעה חולס ר"ל לאחר כמה שנים ופרעה הוא העפר מתיושב
שהוא כחולס רק א"כ היה תיכף מתחיל בתשובה היה טוב אך מה כתיב אחריו וישן ויחלוס שניתד"ל לאמר שהקיץ ע"ל
אקטא

אחטא ואשוב אחטא ואשוב ולזה אין מספיקין בידו וכו' - (הגה"ה אפשר שזה פי' בגמרא ומי איכא דנייס שבעין שנין ר"ל ככ"ל ומי איכא שלא להקיץ א"ע בימי כחרותו ולקיים אשרו ילדותו וכו' שלא ביישה זקנתו . ישראל זוטא) ו"ש שהע"ה עד מתועלל השכב פקת עינך הוא עיני שכלך כי עיניו להס"ל כיוס להם עינים לראות מה שהאזה הוא לעינים - וזה כי אדם יראנה לעינים ופ' יראה לכב"ע"ז אמר פקת עינך ושבע לחם לקמי של תורה כי המאור שבה ואיר לך ומחזירך למוטכ כודאי כי אין נדיק בארץ וגו' אך שלא יהו' ומועד לכירגון אחטא ואשוב אחטא ואשוב יסן וכיער וקוזר ויסן :

בפסוק

וירא יעקב כיוש שבר במצרים ויאמר לבניו למה תתראו ויאמר הנה שמעתי כיוש שבר במצרים רדו שמה ושכרו לנו משם ונקיה ולא נמות ופי' רש"י ז"ל כמה פרושים וכלע"ד דהנה ידוע כי הקב"ה אוהב מחיין תבורין לב נשבר וכדכה אלהים לא תכזה כי אגרא דכלה דוקא דוי לעבד שהיה כרכו עמו אנכי בצרה וזה שברועל ה' אלהיו ר"ל השבר א"ע עלה' אלהיו עד מתי עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירה וזה תפלה לעני כי יעטוף הוא עני רוכב על הקמור כי יעטיף לשון ובהעטיף הזאן וזה ידוע כי השכינה הים בגלות מצרים לפך ירד יוסף בתקלה כדליתא באלשון הקדוש וזה שאמר יעקב לבניו שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה גם אהם ושכרו לנו שכרו לשון בטחון ע"ד שכרו עלה' אלהיו ר"ל תהיה בטוחים על הבטולה כי אנכי ארד עמך מצרומה ואנכי אעלך גם עלה ומה שאמר רדו הוא ירודה עליו כי לפני גאון שבר כי שבשפלנו זכר לנו ויפריקנו מצריו הם המצרים והמציקים וזה למה התראולפי' רש"י למה תראו עצמיכם מפני עשו וישמעאל כאלו אהם שביעים כי לכאורה קשה מפני מה דווקא הני תרי עשו וישמעאל אך כלע"ד כי הם כ"ס וכוונתו למה תראו עצמיכם משניהם שביעים פן אשבע וכחשתי בה' ומה שאמר ונקיו' ולא נמות דלכאורה קשה וכו' מי שיש לו מה לאכול איכימת אלא שאמר להם ע"ד שהארכנו לעיל כי נדיקים כמיתתן קראון חיי' ר"ל כמה שמתן א"ע על ד"ה וזה כמה שאמר רדו שמה ושכרו לזה ונקיו' ולא נמות והיינו ככ"ל וזה יקר בעיני ה' המות"ה למקידיו :

שייך

לפ' איגש בפסוק ויאמר ישראל ר"ב עוד יוסף בני חיי . הנה ידוע מה שאית' בכתבים ויזכור יוסף בור הוא שלקט מן הרפ"ח ניזונין כ"ר וגו' וזהו ר"ב עוד יוסף בני חיי' והיינו ככ"ל :

בפסוק

אנכי ארד עמך מצרומה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך ופי' בעל הטורים ויוסף ישית ידו על עיניך ועצים עינך כשתמות והוא תמוה וכימה אכפת לו אם הוא יעצים או אחד משאר בניו אבל כלע"ד שהכתיב לו דבר גדול כי הקדמנו בפ' ויאל והנה ה' נצב עליו כי הוא היה במדרגת נור אלהיו על ראשו שהיה מטתו שלמה שנטר ברית קדישא והיה דבוק בה' כמה שאמר אם יהיה אלהים עמדי כי היה מרכבה לשכינה ואיתא טעם לעצמת עינים בשעת מיתה מפני כיעותתא דמ"ה ומכנים זרים כי הם מצעתין את האדם לכך מעצמן עיניו אבל בוודאי יא"ע הלא היה צריך לעצמת עינים לא מפני פחד המ"ה פי הארכנו ובטם המדרש ושמתיק מ"ה ולא מפני פחד בניו זרים ח"ו כידוע כי ראובן נקר' אללו כוסי וראשית אונו אך הוא היה מתירא על יוסף שהוא היה כין שטופי וימה שמא ח"ו פגם באלות בריות לכך הכתיב לו הקב"ה אנכי ארד עמך מצרומה עמך דייקא כמו שניקא אם יהיה אלהים עמדי וא"ת שאתה מתירא מפני יוסף לכך אמר ויוסף ויש על תיבת ויוסף ז"ג כוה גי' כ"ו שם הויה כ"ס רמו לו שגם יוסף זכה למדרגה להיות כור אלהיו על ראשו וזהו ויוסף ישית ידו על עיניך ועצים עינך כשתמות ר"ל שאל תפחד מב' דברים הכ"ל כי ברא ברעא דאנו והיינו ככ"ל :

שייך

לפ' ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה אפשר לפרש ע"ד שהארכנו בדף הקודם נדיקים כמיתתן קראון חיים וזה ויחי יעקב בארץ מצרים דייקא זה היה קמותו . ויקרבו ימי ישראל למות איתא במדרש פ' הכ"ל ויקרבו ימי ישראל למות זש"ה כי גרים אנתכו לפניך כלל ימנו עליו ארץ והוא תמוה והנה לתרץ זה איתא בהכותב סוף כחא מניעא ז"ל בענין ר' חייא וכניו אמרו משיב הרוח וכו' הנה כבר ידוע שד' מיתות הן מיתה מקרית דכתיב או במלתמה ירד וכו' ומיתה טבעית לכך הקנו לומר בזכרוננו לחיים ד"פ לחיים וכו' ועל זה יכול כל אדם להתפלל אולי יזכה כאלהיו וכריב"ל וכו' וכפ' כמה מדליקין דף כ"ה א"ר חסי אין מיתה כלל חטא ואין יסורין כלל עין וכו' אמרו מ"ה לפני הקב"ה וכו' ופריך ד' מהו בעטיו של נפש וכו' וש"מ יש מיתה בלא חטא וכו' והנה אם נאמר דיש מיתה כלל חטא א"כ מופרת היא המיתה א"כ כדון אמר שבע"ה כי גרים אנתכו אכלל אם נאמר אין מיתה כלל

בלא הטא ויכול כל אדם להחפלה אולויוכה כאלוהו על תוים הנכחים א"כ אין שייך לומר כי גרים אנתנו כי וכול
 לחיות לעולם ואיתא בזהר פ' ושלח ת"ת יעקב קכ"ה קרא ליה ישראל דכתיב לא יקרא שמך וגו' מאן ויקרא שמך
 דא שכינתא כד"א ויקרא את שמו ישראל וכו' ישראל דהא אשתלם ככולא כדקא יאות וכדין אסתלק בשמא דא ע"כ
 א"כ מוכח דקב"ה קרא ליעקב ישראל אמאי כתיב ויקרבו ימי ישראל למות ולא כתיב ויקרבו ימי יעקב למות אלא
 ודאי מוכח דיש מיתה בלא קטא א"כ מוכרח הוא המיתה א"כ אנתנו נקר' גרים . ושפיר קאמר המדרש ויקרבו
 ימי ישראל למות והלא כשנקרא ישראל הוא במדרגת נדיק ואעפ"כ כתיב ויקרבו ימי ישראל למות ולזה קאמר ז"ל
 כי גרים אנתנו כ"ל וגו' כי בלא זה היה קשה איך אמר כי גרים אנתנו הלא אין מיתה בלא קטא ואם לא הטא
 יכול להחפלה ולחיות תוים הנכחים אבל מאחר דכתיב ויקרבו ימי ישראל למות א"כ מוכרחת המיתה ושפיר קאמר
 כי גרים אנתנו . **רבזה** יתורץ גמרא כפ' שלוח הקן אמרו ליה פפונאי לרב מתנא מלא קן בראשו של אדם מהו
 אמר ליה ואדמה על ראשו משה מן התורה מכין בשגם הוא כשר ופי' רש"י ואדמה על ראשו אע"פ שהיה בראשו לא
 אבדה את שמה דלא קרו' עפר והשתא נמי על הארץ קרינא ביה בשגם הוא כשר בשגם גי' משה והווימיו מאה
 ועשרים שנה וכך הווימיו חיו ע"כ לפ"ד ח"ט כי בשלמא כלי זאת שאדמה על ראשו ליכא למימר שמשנה רמו בתורה
 שיחיה רק מאה ועשרים שנה הלא אין מיתה בלא קטא וסבר זכה מוספין ויכול לחיות יותר אבל מאמר דהשיב לו
 ואדמה על ראשו והשתא נמי על הארץ קרינא ליה א"כ דיש מיתה בלא קטא דאל"כ איך נקר' אדם לשון אדמה הלא
 יכול להיות חי וקיים לעולם אלא ע"כ יש מיתה בלא קטא ואף שזכה אין מוספין רק משלימין לו ושפיר הקשה משה
 מן התורה מכין שיהיה ימי חיו מאה ועשרים שנה והווימיו מאה ועשרים שנה .

ושמעתי כשפ' הרב הגדול מ' ליב חסיד על מדרש הכ"ל ויקרבו ימי ישראל למות הה"ד כי גרים אנתנו וגו'
 כי איתא יעקב שהי קמ"ז שנה היה מכפר על קמ"ז קלות שבתורה ולאמלא היה חי עוד היה מתכפר
 גם על קללה אחרונה שהיא גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתובה ודרשו חז"ל זה מיתה הנדיקים . ושפיר קרא
 ויקרבו ימי ישראל ר"ל שמת בשנת קמ"ז קודם זמן לכך כי גרים אנתנו אבל אי היה חי שנת קמ"ח לא היה מיתה
 לנדיקים ע"כ ודפ"ח : **בפסוק** ויאמר ישראל אליוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי' גם את
 זרעך ויש לדקדק מה זה הלשון הראה אותי הוי לי למימר והנה הראה ה' את זרעך גם מאי גם את זרעך מאי אתי
 לרבות אף הנה ידוע שכל כ"ב שנה שפירש יוסף מאביו לא שרתה שכינה עליעקב אך בהיום ותחי רוח יעקב אביהם
 אז שרתה עליו שכינה כאמור ואנכי ארד עמך מצרימה ויוסף ישית ידו על עיניך שבישר לו שלא חטא יוסף בכרית
 רק מיומר הגם שכתנתי טעם בדרך הקודם אך ליתן טעם עוד כי הנה איתא בגמרא כי ראוי היה יוסף לאותו מעשה
 אלא שנראה לו דמות דיוקנא של אביו והנה ידוע כי כולם אלהים עשה את האדם ובשח"ו פוגם אדם בכרית אזי הולך
 ממנו הכל לפיכך אסור להסתכל בכרית אדם רשע . וזה ראה פניך לא פללתי כי שמא ח"ו פגמת בכרית במעשה
 פוטיפרע אך והנה ר"ל לע"ע כששרתה עלי שכינה גילוי לי שלא פגמת בכרית ומי ימר לזה קאמר והנה הראה אותי ר"ל
 דמות דיוקני וכנ"ל . (הג"ה ומה שאמר גם את שני ריבויים דאותו ראוי היה ללאת מיוסף י"ב שבטים כמו
 מיעקב באלא שיצא עשר טיפן מצפורכו ידיו כידוע וזה היה בשעת מעשה כשראה דיוקנא של אביו כמאמר הפסוק
 ויפוזו זרועו ידיו מידי אביר יעקב . וזה גם את זרעך ר"ל הריבוי שראיתי זרעך שיצאה מבין צפורנו ירך .
וזה ג"כ שאמר יעקב ליוסף יוסף בני בשבילך ירדתי למצרים לכאורה קשה וכי בשבילו ירד למצרים כי ראוי
 היה יעקב לירד למצרים וכו' ועוד שלא הי' לו מה לאכול כי הי' הרעב כידוע ומאי הוא בשבילך אלא לבי
 מה שהקדמנו א"ש כי ראוי היה יוסף לאותו מעשה וכו' לא שנראה לו דמות דיוקנו של אביו וזה יוסף בני בשבילך ירדתי
 למצרים באותו הפעם היה בשבילך דיוקא . ישראל זוטא) . קרוב לזה שמעתי מהרב המכוח הישע המפורסם
 מ' מנחם נחום שהיה אב"ד ור"מ בק"ק טשערקעב) יש **להרץ** סמיכת הפסוקים ויראו אחי יוסף כי מה
 אביהם ויאמרו לו ישטמונו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותנו וגו' ויאמר אליהם יוסף אל תראו
 התפת אלהים אחי וגו' פקוד יפקוד אלהים אתכם והנה לכאורה קשה סמיכת הפסוקים מפני שויראו אחיו וגו' אמר
 להם אל תראו וגו' ואח"כ אמר פקוד יפקוד וכו' והעליהם את עצמותי מזה אתכם וכלע"ד כי הנה איתא במסכת שבת
 דף קנ"ב הנה קפולא דהוה קפלו בארעא דרב נחמן נחר בהור' אפא בר יאסאי אתא ואמרו לרב נחמן נחר בן גברא

אמר ואמר ליה ולאו א"ר מרי עתירי צדיקי דהוה עפרא א"ל ומני מרי דלא ידענא ליה א"ל והא קרא כתיב וישב אל
 העפר כשהיה א"ל דאקריד קהלת לא אקריד משלי דכתיב ורקב עצמות קנאה כל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו
 מרקבין וכל מי שאין לו קנאה בלבו אין עצמותיו מרקבין ע"כ ולפ"ד א"ש הקמיכות הפסוקים כי הקדמנו כל מי
 שיש לו קנאה בלבו להתקם ממי שעשה לו רעה אזו עצמותיו מרקבין והנה כאן ראיה יוסף שויראו אחיו כי מת אביהם
 ואמרו לו ישטמנו והשכ ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו וגו' ושם יש לו קנאה בלבו להתקם מהם ועל זה שפיר
 השיב אל תראו התקת אלהים אחי וגו' ועוד לכם סימן כי והעליהם את עצמותי מזה אתכם ואם יש לי אזי קנאה
 שגאה עליכם אזי היה עצמותי מקריבין :

שיר

לפ' שמות להיות כי יש ע' פנים לתורה וא' מהן רמז והנה ירידה בני ישראל למצרים רמז על הולד בעמדו
 בתוך בטן אמו בין המצרים ההמה וע"ז נפרט מה שכתוב ואלה שמות בני ישראל שהם כוחות הנשמה כי
 כמו שיש בגוף רמ"ח אברים ושם ה"גידין כך יש נשמה עצמה והם כוחות הנשמה הנאים ממנרים את יעקב שבאים
 בתוך הולד בעודו העובר כבטן אמו ע"כ שהיא הי"ט ואמר הכאים ולא אמר שכבר באו לפי שהיא ית"ש יוצר
 רוח אדם בקרבו כמכור בם' הזוהר כי כל עוד שהאדם הלך וגדול כן הנשמה הולכות וככנסת בקרבו וכן מובא שם
 אין קדוש כה' כי אף שישראל קדושים הם אינם קדושים מעצמם אלא הוא ית"ש מקדש אותם וז"ל כי אין בלתיך ואין
 לזר כאלהינו כי הנה צורה על הכיור אינו יודע לזייר איברים הפנימיים כרם וכני מעיים לכ כד ומרה והוא ית"ש
 לא לבר זה אלא צר צורה בתוך בטן העובר במעי אמו ובתוך בטן העובר אברים פנימיים ורוחן ג"כ וז"ל יוצר רוח אדם
 בקרבו באופן שכל עוד שהעובר הלך וגדול כן הנשמה נכנסת ולז"ל הכאים מצרימה כי כוחות הנשמה באים מעט
 מעט ואח"כ בעת הלידה שכבר נעשה איש אז איש וכיהו באו שהוא הגוף שהוא בית לנשמה אז באו בהקלט כל הכוחות
 בתוך הגוף ע"כ . י"ר ק"ם מלך חדש דהיינו הי"ר שהוא מלך זקן וכסיל על מצרים להיות בתוך הכטן אשר לא
 ידע את יוסף זה הק"כ והוא אל עמו שהם כוחות הטומאה הנה עם בני ישראל שהם כוחות הנפש רכז ועצום ממנו
 מהלך נעשה ויכן ערו מסככות לפרעה שהם הי"ר פר"ע שהם כוחות הנשמה ע"ר וערי מסככות הוא הגוף כדי
 להקזיק בו את הי"ר את פיתוס שהוא הפה כי שם כל התאוה להתחזק בו את הי"ר לה לאכול ולשתות וזכו פיה וס'
 פ"ה וס' כי אמר הכ הכ לאכול ולשתות והתהום כולע לעולם . ואת רעמסס שהוא המסס לעכל המאכל והוא
 מסס רע . וכאשר יענה אותו כוחות הטומאה והי"ר אל כוחות הנשמה כן ירבה וכן יפרוץ כי כל עוד שהגוף
 מתגדל כן נכנסת הנשמה יותר כדאמרן . ויצאת מצרים היתה דוגמת הלידה . וגם עשר מכות יש בהם דוגמה
 לידה . המכות הראשונות היתה דם שאין פתיחת הקבר בלא דם החילה שאם לא יוצא דם החלה היה נחנק העובר
 ונשבע בדם שהוא כוחות הטומאה . ואח"כ באה הצפרדע שהוא צפר"ע ד"ס שהם היו ע' קלון של היוולדת שכנגדם
 יש ע' תיבות במזמור יענך ה כיום צרה וגו' ולכן הוא צפור שהם קילות ופטפטו עופות בעת הלידה . ומכת קסך
 זו ידוע בג' חדשים ראשונים העובר במדור התחתון ובאמצעי באמצעי ובאחרונים בעליונים וכשעת הלידה מתגלגל
 ויורד למטה ויושב בפוסך ובלער גדול . ומכת בכורות הוא הכנעה כוחות הטומאה שהיה לו בפנים שאם לא כן היה
 חורגים אותו ואף על גב שהם היו מגדילים כן דרכם יורד ומסטיין עולה ומקטרג ואח"כ בעת הלידה ויצא
 הראשון אדמוני שהוא הי"ר כי אף שנהרגו כל שאר כוחות הטומאה עדיין נשאר הי"ר . וכמו שהיה מכת
 בכורות שנהרגו כל הבכורים ופרעה שהוא הגדול שבעולם שכנגד היצר הרע נשאר חי וכן הי"ר נשאר בו כי זן
 הוא כל כוחותיו של ית"ש שיהיה בו יצ"ה ולפתח תטאת רוכן ולכן אמר ויצא הראשון אדמוני כי הראשון הוא יצ"ה
 שכנס באדם מיד בביתו מרחם אמו כי היצר טוב אינו נכנס בו עד שיהיה בן י"ג שנה ויום אחד והוא אדמוני שוסף
 דמים וכן היתה הלידה כחודש ניסן שאז מאדים שולט משבעה כוכבי לכת שהם שג"ב ח"כ כל כי הי"ב מזלות מתחלקים
 לז' יסודות כלב' חסדים כנגד יסוד אחד וטלה הוא מיסוד אש ועקרב הוא מיסוד מים שאין העקרב הורג את האדם
 אלא מרוב קרירות שבו וכל אחד מז' כוכבי לכת יש להם ב' מזלות אלא חסד . וכמאדים
 מזלטים ב' מזלות טלה ועקרב ולכן היו שומטים כולם כי"ד כהיות המזל בתוקפו . והנה אלו ב' מזלות כנגדם יש
 צדיקים גיהנםם של אש כנגד הטלה והוא כנגד העובר על מצות ל"ת שהוא מתחמם לעוברי עבירות . ויש גיהנםם
 של אש כנגד עקרב שהוא כנגד המתקרר ועובר על מ"ע שהוא יושב בעצלות בטב ואל תעשה ואר"ל כי הרשעים

אפילו כפתחה של גיהנם הם שושעים שגזלים השלג להתקרב בו כשיכוחו אותו בגיהנם של אש וכמו שעכ"ם גם
 יגזלו מימי שלג שאלו קטמו . ולהכין איך אפשר ולגזול שם אלא להיות כי הזדכות נעשה זכיות והם בעודם
 בחוד גיהנם של שלג שנים בתשובה בהכרת ומושבים שזה התשובה יועיל אתם להזילם מגיהנם של אש וזהו הגזל
 שעושים ואינם יודעים כי אין התשובה מועלת אלא להיות בע"ה ולכן נקרא יצ"הר אדמוני . ויקראו שמו עשו שהוא
 היצ"הר כי כל עשו ויעקב הנו' כפ' עשו הוא יצ"הר ויעקב הוא היצר טוב לזה כיון שכולד מיד רוצה להכניק ולהנות
 מע"הו והוא כוכה שכל זה מורה היות שולט בו היצ"הר ולו"א ויקראו שמו עשו כי אביו ואמו מכירין שיש בו יצ"הר .
 ואח"כ מופלב אחר י"ג שנה ויום אחד יצא אחיו וזה אינו ניכר לכל כשנכנס אלא הוא ית"ש יודע ולכן אמר ויקרא
 שמו יעקב כי הוא היודע קרא שמו יעקב ויגדלו הנערים כי אחר שיגדלו נעשו שנים כי ער עתה לא היה רק אחר .
 ויהי עשו איש ציד הוא היודע ציד שהוא יצ"הר איש שדה ואוב עניניו בע"הו כי שדה הנזכר כאן הוא העולם הזה
 ויעקב איש תם הוא היצ"ט יושב אוהלים עוסק בד"ת . ויזד יעקב נזיד שהם המחשבות שמושב לעולם היאך יעבוד
 את אלקינו . ומלת נזיד לשון מתשנה מ"ל כאשר זדו עליהם בתרגומו זה לעולם חושב מחשבות ומקגיף עצמו כדי
 להשיג קיי הע"הכובין פה ובין כה היצ"הר נכבד כיון שרוצה שהאדם מהור אחר הע"הב . וז"ש ויבא עשו מן השדה
 זה יצ"הר שמן השדה שהם הענוגי העולם הזה . והוא עיף מחשבותיו של יצר טוב . ויאמר עשו היצ"הר אל
 יעקב היצ"ט הלעיני נא כי זה כמה ימים שקפתי אותי במתשבת הטובים ובהעניות ולכן הלעיטני עתה דרך הלעטה
 מה שלא האכלתי כל אלו הימים כי עיף אנכי ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתי לי מפני שביום הראשון שכנס
 יצ"ט בגופו של אדם כשהוא בן י"ג שנה ויום אחד אז הוא הולך למות כי אז הוא מולך באותו יום והיצ"הר נכבד מפניו
 זלכן אור לי"ד כודקין מה הקיף לאור הגר כי ביום א' של שנתו"ד הוא נכנס ובזכות התורה שלמד בקטנות הנקרא אור
 בענין והתורה אור ובזכות המצות שנתהפך בה דרך חינוך שנקרא נר בענין נר מצוה בזכות שניהם כודקין
 את המזק הוא היצר הרע ודוחים אותו ומכניעים אותו וככנס בו הנשמה והיצר טוב :

והנה

יש באלם שאור שהוא בא מכוח טפות א"כ בענין הן בעון חוללתי כלומר והכוין ישי אביו להנאותו ומחזק
 בא מצות עיפות האם ולכן נקרא מחמדת ד"ל נקבה ודוסין כל זה לשון ואוכלין מזה שהיא כנגד היצ"ט
 וצריך לאכול המנה ולדחות הממז'ז' ימים שהם כנגד ז' שנים שכשאר לועד היוהו ב"כ שנים שאז כדן כנ"ד של
 מעלה כי אז באלו הז' שנים צריך אדם להשמר מאוד מן היצ"הר כי יען שהיה מורגיל עמו עד שהיה בן י"ג שנים
 ויום אחד והוא כמו המולה שנהרפת מחלו' והוא הקלוש שצריך בומיב הראשונים לרפאתו לאכול מאכלים קלים שלא
 יזיקו לו ולכן נצטוו לאכול מנה ב' ימי פקת וכמו שאמר ר"ס לר"א גנו כי מאחר שממז'ז' יצ"הר והמנה יצ"ט למה
 לא נצטוו שלא לאכול חמץ כל ימות השנה והשיב לו כי כל הימים הללו הוצרך להקיותם חלויב שיצאו ממזרים לאכול
 מנה ואח"כ בהיותם בריאים וטובים לא' וזיק להם אף אם ואכלו חמץ וכן צריך לבחור להשמר מאוד מיוצ"הר עד
 שיהיה בן כ' וכי תימא מה הדיוק יש עליו בזמן הוה והרי אכור ואים כמה שהם מתים בתוך השנים הללו והלא אין להם
 מיתה בעון אביהם שכבר גדלו ויצאו ממחנות אביהם וגם גל עונותיהם אין להם דין מלמעלה אלא שהוא ית"ש כיון
 שרואה שאינו הולך כדרך העיב מסלק השגחתו מלמעלה ומיד מלאך המות פוגע בו כיון שהוא עומד בלא שמירה
 וע"ז נאמר ויש נספה בלא משפט והוא במשפט אם לא דנו אותו ולו"א לו יצ"ט ליוצ"הר מכרה כיום את בכורתי לו
 שאחי' אכי גובר בגוף ויאמר לו יצ"הר סנה אנכי הולך למות כי כל גאותי והענוגי הע"הו והרשעים מיתה קרויה
 מיתה לא כן הצדיק שהולך למי הע"הב וע"כמה הנאה יש לי להשתכר על הגוף הזה להעמיד למה זה לי בכורה .
אר כמי אמר הנס אנכי למות כי אין לו לאדם לנח בע"הו כי הולך האדם לעולם ונוסע לבית עולמו כהולך
 מעיר לעיר א"כ בערמה השיבו לו היצ"הר שהרי אני חלוש כמת ואין בי כמו עוד להגבר על הגוף כי אהה הכניעה
 ושכרת את רוחי בקיגופך ובעסק תורתך ומה עוד לשלוט בגוף ולו"א ולמה לי בכורה וכ"ז הוא בערמה עשה כמו
 שעה השועל לבעל הפרים שהראה עצמו כאלו הוא ככר מת כדי שלא יהרגוהו וכן אמרו הויעשים הזקיקים לרקבנות
 בן שלמה אם היום תכנע לפני העם הזה המלוך עליהם . ויצ"ט הוא רמאי יותר ממנו וכמ"ש יעקב לרמ
 כי אחי' אבי הוא ברמאות ולכן אמר השכנע לי וישכע לו . ואם האדם רוצה שיצ"ט ישלוט בו ואע"פ שיצ"הר שאל
 שמו מאכל הרבה דרך העלטה ויעקב שהוא היצ"ט אינו נוהג לו אלא מעט מעט כדי שלא יתאור לסורו ויהגבר מתוך
 מאכל

אכל הרבה אלא זריק אוכל לשוכע נפשו כוחן לולאם וכיוד עדשים ויאכל דרך אכילה ולא דרך הלטעה • ואחר
 שהוא כן כ' צריך לבגוף במזוה ומ"טו"ס וספרתם לכם וגו' הספרות חמשים יוס להשלים ע' שנה שהאדם חי בע"ה
 כי ימי שנותיו ע' שנה והאחר הע' תבא נכלת אל הקבר ואז והקרבנם מנהג חדשה שאם הוא זריק מיכאל השר
 הגדול מקריב כשפזו לפני הש"י וז"ש בפרשת ראה שכעסו שבעות הקפור לך מהתל חרמ"ש בגי' מלאך המות כי אחר
 כך שהוא כן כ' ככר דמים אותו ככ"ד של מעלה ואז מתחיל מ"ה לשלוט בו ולכן אמר לשון חרמש ולא לשון
 מגל ואחר בקמה לפי שהוא כן כ' ככר עמד בקומתו ואינו גדול בקומה יותר ואז החל לקפור ז' שבועות עד תשלום
 הכ' שנה ואחר חג השבועות תעשה לה' אלקיך עם נדבת ידך אשר נתן ולא אמר נדבת לבועם היות כי הנדבה
 הוא מצד הלכ' אלא לרמוז שצריך האדם להרגיל עצמו כ"כ במצוי הנדקה עד שיהי' בעצמו תהא מורגלת בו וכמ"ש
 הלל בשמחת בית השואבה אם אני כאן הכל כאן כי הלל היה זקן מאוד וכטור מן הראיה אעפ"כ מצער את עצמו כדי
 שיכחו כל ישראל שישאוק וממנו מה אם הלל הזקן שהוא פטור ממזות זו מצער עצמו ועולה ומכ"ש מי שיוכל לעלות
 זו"ש הכל כאן אם אני כאן • ואם הייתי מקיל וילמדו ממני ולא יאמרו שאני פטור אלא שאין מזות כבעלים ולא
 ילמדו משאר החכמים העולים דלא ילפו מהקנתם וכ"ה איד' אני יכול לעלות אחר שאני זקן כן ק' כ' • לז' ה' המקום
 שאני רוצה רגלי מוליכין אותי שהם מורגלים לעשות רצון קוניהם כענין וישא יעקב את רגליו ברצונו הטוב נעשה
 קל ללכת • ואמר כ' ז' בחג הסוכות שהוא אחר המות שהוא התפה שעושין לכשמה נב"ע וז"ק באספקס את
 תבואת הארץ דהיינו התורה והמזות אשר קבל בעדו בע"ה :

שייר

לפ' וארא וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' וארא אל אברהם וגו' ושמי ה' לא נודעתי להם
 ופי' רש"י הרבה פעמים נגלתו עליהם באל שדי ולא אמרו לי מה שמך ואתה אמרת מה שמו וגו' הנה אני
 בתוספת במסכת חגיגה על פסוק אני אל שדי אני אמרתי לעולמי די כי מילוי שדי כזה שי"ן דלי"ה יו"ד המילוי
 שלו עולה ת"ק לפי דעתי שזה הפי' הלן בפתר ככל שדי ר"ל בפתר היויכו במילוי שדי • וראיתי
 והוא ככל שדי ואין לו פיו אבל לפי דברי א"ש כי הקב"ה הוא נקוד הפ"ק והוא מרומז במילוי שדי • וראיתי
 במקור שפי' הלן בפתר ככל שדי שו"ן ינ"ד מוכלע בו שאף בלא יוד יכול לקרות שין דלית כמו כן בלא יו"ד נקר' דלית
 יו"ד אף בלא ו' נקר' י"ד במצא שם של ד' היינו שם הוי"ה בה' לן ככל שדי ע"כ ולפ"ד אפשר זה פי' הפסוק שאמר
 הקב"ה למשה וארא אל אברהם ואל יצחק ואל יעקוב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם ר"ל שם הוי"ה המוכלע בשם שדי
 לא גלית להם : (הגה"ה ואפשר שזה פי' הפסוק ככי השא ויאמר הראיני כאל את כבודיך • ויאמר לא תוכל
 לראות וגו' והקירותי את כפי וראית את אחוריו ופני לא יראו ופי' רש"י שהראה לו קשר של תפילין • והוא תמוה
 אבל לפי דברי א"ש כי משה היה חפץ לידע שם של הקב"ה כאמור מה שמו ולפ"ז התרעם הקב"ה עליו כי הרבה
 פעמים נגליתו לאבות וכו' ע"כ ביקש משה הראיני כאל את כבודיך והיינו ג"כ ככ"ל והשיב לו וראית את אחוריו ופני
 לא יראו ופי' רש"י שהראה לו קשר של תפילין היינו שם של שדי שעל קשר של תפילין והיינו ג"כ תשובה הנ"ל שהראה
 לו רק שם של שדי אבל הפנימיות ר"ל מה שמוכלע בשם של שדי היינו שם הוי"ה לא הראה לו וזה וראית את אחוריו
 ופני לא יראו והיינו ככ"ל • (ישראל זוטא) • **שייר** לפ' בא ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מהי יהיה זה
 לנו למוקש וגו' כי הנה ידוע כי המזרים היו יודעים רק שם הדוני אבל שם הוי"ה כ"ה לא היו יודעים לכך אמרו
 מי ה' וזה עד מהי יהיה זה לנו למוקש הוא שם אלהים גי' פ"ו ואמר לנו דייקא למוקש שלם את האנשים וגו' ולכך היקנו
 ד' כוסות שכוס גי' פ"ו כי שמעתי בשם מחותני הגאון מהורר אליעזר ליפשיץ ואח"כ מצאתי בשם איש גדול שישראל
 היו ראוי' להיות בגלות מצרים ת"ל שנה הוא ה' פעמים פ"ו ולא קינן למד דועה במדרש אלא פ"ו ונשאר ד' פעמים
 פ"ו ולזה תקנו ד' כוסות כנגד ד' גלויות שם אלהים • **שייר** לפ' בשלח בפסוק דבר אל בני ישראל וישעו
 ויאמרו לפני פי החירות בין מגדול וכן הים לפני בעל צפון וגו' וקשה מאין היה להם ע"ז הלא ע"ז שלהם היה
 שלה והיו עובדים לגילוס אך אית' במגלה עמוקה דכאמת לא ע"ז היה הנעל צפון הנ"ל רק שהיה הקוק עליו
 דמות כלב משום דאית' בזהר וז"ל משלחי רגל השור והחמור איכון תרין כהרא שאלא דאחידן בהן ע"ז אקרונ
 שור וחמור היינו דכתיב ויהי לי שור וחמור בגין דלכך חכים במרשין הוי וכאיכון כהרין התאין נעאל לאונדא ליעקב
 עמה דכתיב אחמי אונדא אני וגו' וכך מודגגי נקדח כפיך מהקיפותא דלפון דאקרין כלכ ודא תניפא מכולהו אמר

הקב"ה אמן אמרתו ה' ה' בקרבנו אס' אין הריני מוסר אתכם לכלב מיד ויבא עמלק ע"כ . ואית' בזוהר
 אע"ג דכלהו קרבנין לה' איהו כטיל כלהו ופליג לקרבנו ומשריין דיליה מנהון פליג לכלבים אינון קרבן פקולין
 דיהיב להון לסמאל כלב ומשריותא ע"ש א"כ כלב הוא סס שר של עמלק . ורבה יתורן מה דאית' כי כחטא
 מכירת יוסף בא עליהם עמלק דלכאורה קשה למה תלוי מלחמה של עמלק בחטא מכירת יוסף לפ"ד א"ש כי איתא
 בזוהר וז"ל הא כתיב לא תחרוש בשור וקמור יחדיו וגו' דכד מהתכרין מקטריגא עלמא ה"ה דדרגין
 מסאבין לאו איהו אללא לקטריגא בדרגין קדישין יעקב דאיהו קדישא כללו כמן ליה וקטריגו בהדיה בקדמיתא
 נשכי' קווא היינו נתש אשת זנוכים כד"ה ויגע בכף ירכושהא נשכי' קמור תמן איהו קאים לגבי' קווא השתא
 שמעון ולוי דאתו מסטרא דריגא קשי קיימו לגבי' דקמור ושלטי' עליו ככל קטרן ואתנפלא קמי' כד"ה ואת קמור
 ואת שור הרגו לפי חרב וגו' לכתר אתא שור ואשתלים במקמורים יוסף דאיהו שור ומצרים דאינון קמורים ע"כ א"כ
 השבטים קטאו שמכרו ליוסף פנקר' שור למצרים שנקראו קמור א"כ הם חכרו שור וקמור יחדיו . וכבר הקדמנו
 כי כהתכר שור וקמור יבא מחיבור' שלהן כלב חזיפא והוא עמלק הוא הנקר' כלב בעון מכירת יוסף בא עליהם עמלק
 וכנ"ל ולכך אית' שכלב קשרו בארון של יוסף מטעם הנזכר לרמז כי הם מכרו שור וקמור ואז יבא זנוכיה' כלב .
 ולזה הוא ג"כ על ע"ז בעל צפון תקוק דמות כלב רע הכ"ל והנה באמת משה הפריד והיבדל שור וקמור ואז נהבטל
 הכלב רע דכהיב ויקם משה את עצמות יוסף עמו וזה שפי' רש"י למה נשאר בעל צפון כדי להטעותו כדי שיסכרו
 מעדיין שור וקמור יחדיו ובאמת הלא כתיב ולכל בני ישראל לא יחרוץ כלב לשונו היינו כלב רע הכ"ל וא"כ נחבטל
 הכלב ולא נשאר רק כדי להטעותו . הג"ה לזה אפשר פי' הפקוקים והי חושך אפלה בכל ארץ מצרים ולכל בני
 ישראל היה אור במוטבות כי 'ת' ש'ך ר"ה 'קמור' שור' כלב שהי' סבורין שעוד בהתהברות שור וקמור אבל באמת ולכל בני
 ישראל הי' אור כי משה הבדיל שור מקמור ונחבטל הכלב . וזה אפשר שכתב גבי יוסף עינו ככל רגלו היינו ג"כ ככ"ל
 כי ככל אותיות כלב כר"זל באה נפשו הוא עמלק . ישראל זוטא) :

בפסוק

כי יד על כס יה מלחמה לה' וגו' ופי' רש"י ואף השם נחלק לחצי כשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין
 הכסא שלם עד שימקה שמו של עמלק וגו' ואפשר שזה הפירוש כפיט יוס שביעי של פסק שם יקרא
 בכתובתו מתגי תתמלא היכתו . ונלע"ד שעכשיו השם נכתב יהו"ה אבל לעתיד יכתב יהיה כמ"ש ביום ההוא יהיה
 ה' אחד כילע"ע בעת הגלות נפרד השם וצריך המשכה ליתן השפע לעמו שחמת כרזל מפסקת בינו וזוכין אינו
 ששמים אבל לעתיד בניה משיח ככ"ה יהיה רק יהיה ומן הו' יהיה' שלא יהא צריך להמשיך וליתן השפע כי יהיו
 דבוקים לה' . וזה מתניו שעבשיו רק החזיטס יה והשני וס' ולעתיד תתמלא ר"ל כל השם יהיה כמו עכשיו החצי
 וזה שאמר דהע"ה ויאמרו לו יראה י"ה ולא יבין אלהי יעקב והיינו ככ"ל כשי' השם שלם אזי ימקה השם של
 עמלק ימ"ש לפיכך הם אומרים ולא יראה י"ה אבל בני יעקוב במד' גו"ה ישראל לקבולתו כי לא יטוש ה' עמו וגו'
 ואע"פ שיתממה אפ"ה תכה לו שהוא יבוא איה' ואין הדבר תלוי אללא בתשובה :

הגה"ה שירך

לפרשה יתרו בפסוק ועתה אס' שמוע תשמע נקולי ושמתם את בריותי והייתם לי סגולה מכל העמים
 וגו' בלע"ד לפרש ע"ד שהארכנו לעיל שבזמן שישראל נטורי ברית השלשלה הקופף עלינו הוא ל' דג'
 יודין יו"ד דשס הו"ה ויו"ד של ישראל ויו"ד של ירושלים וזה כי יעקב במד' לוי' דא יו"ד דשס הו"ה ישראל לקבולתו דא
 יו"ד דישאל כי לא יטוש ה' עמו ונקלה דא יו"ד דירושלים כמד"א כי לא יבא הא המנוחה והנקלה . אבל בעו"ה בעת
 הגלות נתפרדו שני יודין ונשאר רק קקורה קטנה דא חירק על דא אמרה השכינה שמורה וגו' . וזה עמו אנכי בצרה
 ואי' בכתבי' אל תקרא בצרה אללא בצירי וזה פי' כי שיעיה הו"ה אנתם מצירו ואנקמה מאויבי פי הנה מלאתי בזרע בירך
 פ' ואתתן על פסוק נאמן קמו עמי וגו' לפי שמעתי כשם חכמי אמת על פסוק עמו אנכי בצרה א"ת בצרה אללא
 בצירי שהיא שני קקורת רמו על שני יודין שנפרדו והיינו ככ"ל שבזמן שהיו זכאין היה הקבול ר"ל כסגל יוד של
 הו"ה ויוד של ירושלים ויוד של ישראל ועכשיו יוד של השם ויוד של ירושלים דהיינו הצירי שנפרד מישראל וזה עמו
 אנכי בצירי ע"כ שמעתי ואפשר שזה פי' הפקוקים בישיעה הו"ה אנתם מצרה ר"ל מצירי הכ"ל ואנקמה מאויבי והיינו
 ככ"ל ע"ד קומה ה' ויפולו אויביך ישראל זוטא) הג"ה שמעתי פרפרת נאה בפסוק לא תרצח לא תרצח בשם הגאון השאמתי
 מופת הדור תמידא ופרושא מהורר אליהו מוילנא כי אית' בירבים קללים הפילה ועזומים כל הרוגיה

כירבים תללים הפילה זה תלמיד שאינו הגיע להוראה ומורה ועלומים כל הרוגיה זה תלמיד שהגיע להוראה ואינו מורה . וכמלא שניהם מכונים בשם רצחנים רק שזה נקר' פותח שאינו הגיע ומורה וזה נקר' מקמץ שהגיע ואינו ומורה וזה לא תרצה לא תרצה (כדרך אחר שמעתי בשם פארו הודי והדרי הרכ המפורסם ערובת הכוסם תקידא ופרישת מהו' - ארו' ליב אב"ד ור' מדק' ק ראקווי כי איה' כל המוצא זק"ל נקרא שופך דמים בידוע וכל שאינו עוסק בפ' ונקר' ג' כ' שופך דמים כמלאו שניהם מכוני' בשם רצחנים רק שזה מקמץ שאינו עוסק בפ' וזה נקרא פתח שהוא בעו"ה מוצא זק"ל . וזה לא תרצה לא תרצה ישראל ווטא) . בפסקוק ויאמרה' אל משה רד העד בעם וגו' ונפל ממנו רב ע"ד היה בידם למחות - כי ואשמם כראשיכם וזה לך רד העד כס וגו' וזה ונפל ממנו ר"כ הוא הגדולי והיונו ככ"ל :

שייך

לפ' משפטים בפסקוק כי תשא אש ומלא קוצים ונאכל גדים לו קמה וגומ' ודרשו חז"ל אין פורענות בא לעולם אלא כשכיל רשעים וכשמתקלה אין מתקלה אלא מן הצדיקים . ואפשר נל"ע עד שזה פי' מכה אשר לא כתובה זו מיתה הצדיקים . ואיהא בגמ' דכבא קמא דף פ' ע"א אמר עולא ד"ת כ"ה כזיבורית דכתיב והאיש אשר אתה כושה יוצא אליך העבוט ההוי'ה אלא מ"ט וכו' והנה הוטא יש לו דין של כ"ה כי ההרגום על הוטא חובא וא"כ לפ"ז הדין הוא מן התורה לגבות מן הזיבורית וכמלא שאין פורענות בא אלא כשכיל רשעים הדין הוא שיהא מתקלה . מן הרשעים ומפני מה הצדיקים כתפשים תמלה בעון הדור כי לפי ד"ת כ"ה כזיבורית וזה מכה אשר לא כתובה זו מיתה הצדיקים אכל לפ"ז איך הק"ב עושה זאת כדכתיב חלילה לך וגו' אך איהא בזוהר כניאור פסקוק בסוי חטאה דתינוק עובדין דכ"כ מלכין עביד כההוא עלמא לבושא יקירא עלאה לאתלבשא כהו וכד כ"ה אהקין עובדין וגבדין עלי' עובדין ביטין ואשגטו כי ק"ה עובדין ביטין קגיאין ואיהו רשע דאשתכח חטאה קמיה מריה ותוהא על אינון טכאין דעביד בקדמיתא הא אתעביד האי מכולא מהאי עלמא ומעלמא דאיהי מה עביד קב"ה מאינון טכאין דעבד האי חטאה בקדמיתא אלא הק"ב דאיהו רחמן אע"ג דאיהו רשע חטאה ומותאבים ואינון טכאין וזכיון לא לתאכיד איה דדיק דאזיל באורחיה דמלכא עילאה ואתקין לבושיה ועובדי דק"ב חסלים ליה מאינון עובדין דעבד האי רשע וגו' הה"ד יכין רשע וצדיק ילכש ההוא חטאה אתקין וצדיק אתחפי ממה דאיהו הקין מה"ד כסוי חטאה כסוי הוא מידא דחטאה אתחפא מחטאה וע"ד לא כתיב מכסה אלא כסוי וכו' ע"ש וא"כ לפ"ז אע"ג דצדיק שלם בעד רשע אכל אחר זה גובה מינו בע"הב . וזה פי' הפסקוק לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן היינו שהרשע עושה עבירות ואינו עושה תשובה ואז צדיק חונן ונותן ר"ל שהצדיק כתפס בעון וכו' וכי דינא הכי וכו' וע"ז קאמר כי מבורכו ירשו ארץ ר"ל הצדיק כוטל חלקו בע"הב ומקוללו יכרתו . רק מן רשע כזה שעושה לו לבושים וכו' אכל דה"ע החפלה והרפות קורפיד נפלו עלי וגו' וכ"ה מה אכפת לך הלא אתק חלקם בע"הב לזה אמר ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר ומה אתק מהם :

ובדרך אמר לתרץ מכה אשר לא כתובה מן העולם ע"כ וזה מכה אשר לא כתובה ר"ל מן הדיו הכשאר זו מיתה הצדיק . ובמה שכתבנו לעיל בענין דוד . אגבזה אתרץ מדרש שומר טוב עד מה כבודי לכלימה עד מתי אתם מכלימים אותי וקורין אותי בני ישי וקשה מה היה דוד מצער עצמו שהיה קורין אותו בני ישי הלא אכיו היה אחד מאותן שמתו בעטיו של נחש וגם איה' בגמר' שהיה דורש באוכלסא . אך נל"ע ד איה' בזוהר קהדושתא דדוד שלא חטא כב"ש כי היה א' מרגלי המרכבה ועוד איה' בזוהר פ' פנתקס וז"ל ותו אמר אמאי חתקן דוד מלכא מלכותא דאיהו רביעאי אכן מאסו הצונים אהדרר' קייוא רישו' לגביר' חגי יאמר שמעת בהאי מידי אמר שמענא מאי קמא קב"ה למיהב מלכותא ליהודה מכל אסופי אלא אהוונ דשמי' חקק ביה וקב"ה יהיב יקרא לשמי' וכו' כ' אתקין מלכותא ותו שמעתי יהודא הא אהוונ דשמי' ודאי ד' אמאי אלא דוד מלכא דחקר בשמי' מכל בני עלמא דכתיב ונקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכא וכו' ולכך שונאי דוד לא רצו להזכיר בשם דוד א"כ כשנקרא דוד והד' מרמו שדוד הוא קשור בשם השם וגם רמז לקשר של תפילין שהו' קסוד' לך שפיר אמר דוד עד מה כבודי לכלימה שאהם קורין אותי בני ישי ולא דוד שמרמו שקהדושתא בשם שלא חטא בנה שבע (הג"ה וכל' עד שזה פי' הגמר' כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה שנא' ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וכו' עמו אפשר ה' עמו וחטא והקשו כל המפרשים איך מוכח מכאן הלא הפסקוק ק"ל נאמר קודם מעשה שהיה ותירצו מה שתירצו . ונראה לי ישראל

תפארת יפה עינים ישראל

זוטא לפרש על פי מה שהקדמנו בשם א"ו ישראל כנא כי סהדותא דסס הו' יפה בדוד שלא חטא בכת שבע כי שמו
מרוח בשם יהודה וכפי' הוהר כי יהודה הוא שם הו' יפה ממש והר' מרמו על דוד כרגל רביעי והנה ידוע כי
הפגום בכרית לא חזי אפי' שכינתא אלא יסלק ללדדין והנה בודאי אס היה דוד חוטא בודאי לא שרוא שכינה ביה
ולא היה רגל רביעי . וזה כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה שאל' ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו
פי' שם הו' יפה קשיר בשמים והיינו ככ"ל . וזה אס אמרתי מטה רגלי מקדיק ה' וקעדיני ד"ל שהס אומרים
שפגמתי בכרית ואין אני ראוי להיות רגל רביעי רק מקדיק ה' שאניקשור בשם הו' יפה וקעדיני והיינו ככ"ל וזה שאמר
דלותי ולי יהושיע ר"ל מן הד' נרמו שאני לא פגמתי בכרית) ישראל זוטא . וזה ארוממך ה' כי דילתני ולא
שמחתי אויבי לי כי אית' על פסוק אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי ווס יום כיוס לכויין בשני דלת' ין דל' ית דאחד
ודל' ית דועד כוה יתוקן ד' דאדניוד' דשדי עיין כורע כירך ראשון שמאריך שם ע"כ לכך אמר דוד ארוממך ה' כי
דילתני היינו שרמותי בדל' הין ומכת זה מוכח שאני רגל רביעי וקשור בשמי' ומכת זה מוכח שראוי היה בת שבע לו
ולכך לא שמחת אויבי לי : (הג"ה ולי ישראל זוטא כל"ע על פסוק ארוממך ה' כי דילתני וגו' אך בתחלה לתרץ
פסוק אחשבה לדעת זאת עמל היא בעיני עד אכזא אל מקדשי אל אכינה לאחריתם כי אית' במס מגילה דף י"ד
שבע כביאות עממ' לישראל וכו' אכיגיל דכתיב והיא רוכבת על הקמור ויורדת בקמור ההר מן ההר מכעי' ליה וכו'
ה"ר מלמד שגלה את שוקה והלך דוד לאורה וכו' ואמרתי אשנה גם אני חלקי להכדיק את הכדיק כי אית' בילקוט
שמאל בעיני שבע כביאות חילדה כדקוק וכרית מרים בגבורה דכורה בת"ת חנה כנח אכיגיל כהוד שוק שמאל .
וזה גלתה את שוקה והלך לאורו ר"ל שפירקמה את בכותה . אך הכריך לעניניו ויזמר לה השמעי' לו
אמר לו ולא תהא זאת לך לפוקה ולזכסול זאת מכלל דאיכא אחרת ומאי כיהו מעשה דכ"ס ומסקנא הכי הוה .
ופי' רש"י הכי הוה סכסול ככ"ס אלמא כביאה הוה ע"כ במנא כי תיבת זאת היה לדוד נרמו דבר עבירה כפי' רש"י
אך אית' בגמרא דשבת דף למ"ד ולא יפה אמר שלמה ושבת אני את המהים שכבר מתו כדר' יהודא אמר רב מאו
דכתיב עשה עמי אות לשוכה ויראו שוכאי ויבושו אמר דוד לפני הק"ה רב"ש ע מחול לי על אותו עון ופי' רש"י על עון
דכ"ס אמר לו מחול לך וא"ל כתיב איני מודיעך בחיי שלמה ככך אני מודיעך בשכנה שלמה את בית המקדש כיוס
להכניס ארון לבית ק"ק דכקו שערס ז"כז ואמר שלמה כ"ד רננות ולא בענה וכו' כיון שאמר ה' אליהם זכור לקסדי
דוד עבדיך מיד נענה באותה שעה נהפכו פניהם של שוכאי דוד כשולי קדירה וודעו כל העם שמל לו פק"בה על
אותו עון ע"כ נמצא אצל דלתות כה"מק בענה דוד . וזה יתורף הפסוק אחשבה לדעת זאת היינו הזאה
שאמרתי לי אכיגיל עמל הוא בעיני כפי' רש"י ומסקנא הכי הוה סכסול בכת שבע אך עד אכזא אל מקדשי אל היינו
לדלתות כה"מק אכינה לאחריתם שמל לי הק"ה על אותו עון . וזה ארוממך ה' כי דילתני ר"ל מן הדלפות
כה"מק ולא שמחת אויבי לי כפי' הגמ' באותה שעה נהפכו שוכאי כשולי קדירה וודעו כל העם שמל לו הק"ה .
(ישראל זוטא) כפסוק כל אלמנה ויתום לא תענון כי אס תענה אותן כי אס נעק ינעק אלי ופי' רש"י יאס ענה הענה
אותו הרי זה מקרא קלר גזס ולא פי' עונשו והא דבפי' והיו כשיכס אלמנות וגו' זה אס נעק ינעק אכל אס לא נעק
לא פי' וגו' זנל"עד כי אית' כורע כירך על פסוק וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו כי מחשבה של הק"ה אית'
לה גבול משא"כ כשהק"ה מוציא מחשבה לדכור אז נהגס המחשבה זיש לה גבול ולכך וינחם ה' על הרעה אשר דבר
כי אז נתגסס לכך כאן גכי אלמנה ויתום גזס ולא פי' עונשו ר"ל לא דיבר להראות כי גדול עונו :

בפסוק

כי ילך מלכתי לפניך והביאך אל ארץ האמורי והסיתי והפריזי והיכוכי והכנעני והקוי וגו'
והכחמתי ואפשר לפרש ע"ד שכתבתי בספרי אורי ישראל ברמות ה' דרכי איש גס אויבי וישל'ם אתו
ודרשיקן זה הכלב וי' אזה הנחש וזה סוד בלב זנחש הס הרשעים סמאל ולילית והוא שרמתי בפסוק כמוגו כל יושבי
ארץ כנען כי סלא כתיב בקרא ארץ הכנעני בחתי והאמורי והפריזי הקוי והיכוכי והגרגשי כי מנחתני כי ארץ
כנען גי' לילית ע"הור"ת ארץ כנען חתי אמורי פריזי קוי יכוכי גרגשי ד"ת סמאל זהו זכרת עמו הכרית
לתת ארץ הכנעני הסיתי וגו' היינו להכרית לרשעים הכ"ל וזה כי ילך מלכתי לפניך אל ארץ וגו' זה הכחמתי היינו
ככ"ל . (הג"ה סמיתת פסוקי' ופסירותי מקלה מקריכך . לא תהיה משכלה זעקרה בארצך את מקשר ימין
סמלא . ורפא לי ישראל זוטא) . בי אית' בגמרא כל שנין דסוים רבי לא מית איגס בלא זמני' ולא הפילת

אשה וכו' יתורץ קמיכת הפסוקי' והסירותי מחלה מקרביך וכו' ת' ומי יגון ככ"ל שלא ימות בלא זמני' ולא יפיל אשה
לזה אמר את מספר ימיך אמלא ושנית . לא תהיה משכלה ועקרה בארתיך . או יאמר והסירותי מחלה מקרביך ע"ד
להכניע הפ"א מח"לה ולילי"ת כמבואר לעיל בשם ישראל קבא ארץ כנען גי' לילית לזה אמר והסירותי מחלה
מקרביך והיינו ככ"ל . ישראל זוטא) . **שיר** לפ' כי השא (הג"ה בפסוק אנא קטא בעם הזה מטאה
גדולה ולכאורה נראה אחי לנאומי צעוריקא מצער ליה כי הגדיל הקטא אדרבה כי המליץ דרכו להקטיף
הדבר אך כלע"ד כי אית' בפ' כא נא וישאלו מצרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו נדיק וגו' ואית' ודי זהב
בשכיל רב כסף וזהב שהשפעת להם וזהב עשו לכעל וגו' נמצא מי גרם לזה הדי זהב בשכיל שאמר הקב"ה דבר נא
וישאלו וגו' והשתא א"ש שכך אמר משה אנא ר"ל בשכיל שאמרת במצרים נא וישאלו כלי כסף וזהב וזה גרם להם
שעשו את העגל ונמצא כי מצ' הקטיף את הקטא . וזה אם השא קטאתכם ואם אין מקיני כ"א היינו ככ"ל .
וישראל זוטא . קמיכת הפסוקים אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור כי כבר הארכנו גער מיתקנה
דיתכור הקב"ה לקנה ויהיה הגה וח' דחמץ ויהיה מזה . וזה אלהי מסכה לא תעשה לך היינו שיתבטל החמץ הוא
הס"ס ואז סג המצות תשמור והיינו ככ"ל שמן חמץ יהיה מזה . **שיר** לפ' ויקהל בפסוק ששה ימים העשה
מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שנת שבתון . והנה כל ספרי יראה מלאים מזה כי הוא הולך על שנות
האדם כי ימי שנותינו שבעים שנה וזה ששת ימים ר"ל ששים שנה תעשה מלאכה ע"ד מי שטרח בע"ש יאכל בשנת וזה
וביום השביעי יהיה לכם קודש כי במתים חפשי אך תראו שלא תבערו אש של גיהנם בכל מוסבותיכם הוא מושב
ואחזקה של אדם בעו"הב . כי הקב"ה יוציא קמה מנרתיקה נדיקים מהרפאין בה ורשעים נדונן בה . וזה הכע"רה
למלק יצאת ר"ל הקום של תמה וצאה לחלק שהללו נידונן והללו מתרפאין בה (הגה"ה **שיר** לפ' פקודי בפסוק כי
ענוה' על המשכן יומם ואש היתה לילה בו לעיני כל ישראל בכל מקעיהם : ואפשר לפרש כי הנה ידוע מה
שפי' רש"י וירא ה' בלבת אש מהוך הקנה רמז על עמו אנכי בצרה וזה רמז פאן על היכה אשז"ג גי' כ"ו גי' שם היתה
וזה ואשר ר"ל היא השכינה הנרמז בלבת אש היתה בו לילה ר"ל בגלת הנרמז ללילה וכו"ה למה כך לזה קאמר לעיני
כל ישראל בכל מקעיהם ע"ד למענכם שלאתי בכלה כי וכתתי משכני בתוככם כל מקום שגלו גלתה שכינה עמכם .
לכך נס' ד' תיבף חזק חזק הוא רמז להשוכה כי כלו כל הקינין ואין הדבר תלוי אלא בהשוכה .

שיר לפ' ויקרא בתיבא ועירא . וכלע"ד כי אית' מהיבן זכה משה לקרני הוד ממה שנשתייר בקולמס
בשקתם התורה וכלע"ד כשהק"נה צוה למשה שיכתוב ויקרא באלף והוא מכת שהיה עניו כתב באלף
ועירא וגם והאיש משה עניו מאוד כתבו' ועירא וכתב עניו וכו' כ שפיר קאמר ממה זכה לקרני הוד ממה שנשתייר
בקולמס כי אכ לא היה עניו ויהיה כותב ויקרא באלף רבתי ועניו היה כותב במלואו לא היה כשאר בקולמס כלל ולא
היה זוכה לקרני הוד רק מאחר שהיה עניו זכה לקרני הוד . (הג"ה או יאמר והאיש משה עניו מאוד מכל אדם
אשר על פני האדמה מכאן זכה לקרני הוד כי אית' בשל"ה הקדוש וז"ל היא תיקון לכל העונות כי מאחר שנתקן
קטא אר"ה הכולל כולם וזה מה שרמז כאן מרע"ה היה עניו מכל אדם הוא אר"ה אר"ה קדמאה ע"כ זכה לקרני
הוד סוד כתנות אור שהופשט מאדם וניתן למשה ע"כ ולכך שפיר קאמר והאיש משה עניו מכל אדם דיוקא מכאן
זכה לקרני הוד והיינו ככ"ל . ישראל זוטא) :

קינארם מספר קישוט טוב והג"ה ישראל זוטא

הג"ה פ' ויקרא דרך רמז ויקרא אל משה זכו' אדם כי יקריב זכו' דאית' ויצו הוד את שלמה בנו לאמר הנני
הולך בדרך כל הארץ ומזקת והיתה לאיש ר"ל שצריך כ"א להיות זכרון יום המיתה לפניו רק שלא
יאמר האדם לא אקח אשה ולא אכנה בית אס' אני הולך למות אינו רשאי לומר כך ולא לתוסו ברא זכו' וזהו ויצו
לאמר הנני הולך בדרך כל הארץ דהיינו שהיה לזכרון לך יום המות אבל זקוקת היתה לאיש וידוע דהעו"ה הוא
קרא אובל מועד שהוא מועד לכל מי והיז"ט מכונה בשם משה שהוא ממסך את האדם לטוב וידוע שהנפש היא
קראת האדם כמ"ש על כשר אדם לא יסך וידוע שהנשמה היא מקרבת ומלמדת את האדם לטוב וזכו' יוכן ויקרא
אל משה וידבר ה' אליו אובל מועד שדבר השם עם היז"ט ע בדבר אובל מועד ר"ל שיחיר את האדם שיחיה לו לזכרון
יום

יום המות המיד רק לאמר שלא יפרוש את עצמו מע"הו מכל זכר אל ב"י ואמרת דיבור הוא לשם קוש
 זמורה לשון רכה תאמר לו אדם ר"ל הנפש כי יקריב אותך לעבודת השם כמו ופרעה הקרוי את לבן לשמויה' אזי
 יהיה מכם הקרבן לה' ר"ל ההתקרבות יהיה מן הכמה ר"ל הנפש הבהמית הקרב לעבודת השם מן הנקר ר"ל אהון
 אכרים שנמשלו לנקר שמתכוונים להזיק כמו שור המועד ומן הצאן אותן אכרים שנמשלים לצאן שהולכין לתומן כמו
 השב אהון האכרים כולם תקריבו את קרבנכם כלו' שהם כולם שייכים להתקרבות שלכם כמו המשל עם הגולילר שאמר
 למלך שהוא מלא לב כך הנשמה מלאה כל בגוף וזה התקרבות של כל האברים רק אם עולה קרבנו ר"ל אם הגוף בעל
 באוה שהוא עולה למעלה מן הנקר ר"ל מן נשוריו שהוא מבוקרו של אדם אזי תראה להזכיר הפקוק שאמ' קהמ"ע
 אשכילה בדרך תמים מתו תבא אליו אתה לך בתם לכבו בקרב ביתו ר"ל שאעשה מעשי בקרב ביתי כמו בפני הרואים
 כמ"ס ריב"ז וי"הר שיהא מ"ס עליכם כמורא כ"ו וזה זכר תמים שתזכור שהיה תמים שלא מעשה מעשיך משום באוה רק
 בדרך תמים ככ"ל ועוד יקריבו אל פתח אוהל מועד ר"ל שתהיה רק המתקיל ומן השמים יסעיך וזה יקריב אהון
 לרצונו לפני ה' ועוד וקמך ידו על ראש העולה ר"ל דהגאולה הוא בראש לילך בקומה זקופה שיכניע את עצמו כמו
 שייף עיול שייף כפיק וכרצה לו לכפר עליו ר"ל כמו שעשה את הכל ע"כ . **ארתא** אדם כי יקריב דאיתא
 בקום עליו אדם אדם ולא מלך שהוא המן והקריב את לבן לאכיהן שנשמים דאית' גדולה היה הקרת טבעת יותר
 שם"ח כניאים מתקמי היה ההתקרבות מן הנקר ומן הצאן כמו דאית' ששאל הקב"ה ומה קול הצאן הזה באזני שהם
 היבוקת של בית רבן ע"כ . וזה אדם כי יקריב ר"ל התקרבות ההי' מעצמך ולא מהוך הדומק שמעמיד מלך כהמן וזהו
 יקריב אותו ופרש"י יבזפין אותו עד שיאמר רוצה אני ודוק .

הגה"ה

שייך לפ' זו לו את אהרן ואם בכיו לאמר זאת תורת העולה וכו' ופי' רש"י ז"ל אר"ש אין לו אלא לשון
 זרוז וכיותר צריך לזרוז במקום שיש חקרונ כיס וכלע"ד לתרץ דזה יהודע סימן לגסות הרוח עניות וזהו
 זו הוא לשון זרוז וכיותר צריך לזרוז במקום שיש חקרונ כיס וכלע"ד לתרץ דזה יהודע סימן לגסות הרוח עניות וזהו
 הכתובה כו"ו וה"ק היא כיו"ד דהיינו כיון הע"ה שהם תשין כח כנקבה ובין ה"ה שהוא לשון זכר על מוקדה וכו' דהיינו
 בג' הסם רק איו' ה"ה צריך שתהי' בו א' משמוני שנשמיית וזהו ולכש הכהן מדו שהיא ה"ה מרו כד, שהוא כמדו דהיינו
 השמיית ומכנסו כד ילכש על כשרו הוא ל' התבודדת ואית' הגסי הרוח אין עפרו נכער וזהו והריס אההדשן שהי' עפרו
 נכער ואיו' ראוי לגדע כאשירה וכהיב לא תטע אשירה אצל מזבח וזהו ושמו אצל המזבח ופשט את בגדיו דהיינו בגדי
 זואה ולכש בגדי מחלצות אל מקום טהור והאש על המזבח תוקד בו שהוא יהיה לקרב על המזבח שלמעלה והקטיר
 עלי תלבו השלמים ר"ל שנזכותו ויבא הגאולה שיהיה שלמים כדאית' עני רוכב על הקמור כדאית' כש"ל אובחורבן כל
 לכב דווי ר"ל ה"ה הראשונה ד"ו וה"ה אחרונה ד"י ובזמן הגאולה יהיה ג"כ ה"ה אחרונה ד"ו וזהו דודו אובן דודו
 יבגלו ואש"ו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה שלא יחרכב"ה המק לעולם ויהי' אש תמיד וכו' ע"כ רמזתי והנה שמעתי
 מפי שארי שארי הודי הגאון המפורסם שלשלת היוחסין ה"ה ש"כ מהו' אברהם אב"ד ור"מ דק"ק בריסק דליטא על
 פסוק ולכש בגדים אחרים והוציא אל מקיץ למקנה אל מקום טהור ר"ל שילכש בגדים הוא תלק הרע שהיה מתחילה
 לאחרים עם ה"ה הנקרא אחרים והוציא אל מחוך ר"ל שהי' בתחלה מחוך למחנה שכינה יבוא אל מקום טהור
 ודפ"ח : **הג"ה** ה"ה שייך לפ' שמיני ויהי ביום השמיני ומקשה השל"ה הלא עיקס הכמוב וכו' והיאך ההקיל כלשון
 וי מקדם תרפ"י משנה פ"ד בכורות על אלו מומין שומטין את הבכיר שנפגמה אזנו מן הקמס אכל לא מן העור
 ושנקדקה אזנו אפי' שלא חסרה ושניקבה ושוכשה איזה יבשה שאינו מוציא טפת דם ר"י כן משולס אומר כל שהוא
 כפרכה ע"כ ואית' כש"ל ה"ה על הא דאמריו אינני גמלא אזיל למבשי קרני אודני דהוי לו' גזווי מני' ע"כ דאיתא
 כל מעלה גרה אין להם שכיוס ולזה יש להם קרנים והגמל ג"כ הוא מעלה גרה וזהו דאזיל למבשי קרני כשכיל שהוא
 מ"ג רק איו' ריש לו כיבוס ומכזה אית' לי' אודנו אריבא שהקמס הוא נהיה מכח הגשמים הקשה מהשנים ומזה בא
 גדל האזניס וא"כ לפי שיטתו למבשי קרנא אזי א"ל לי' הקמס לזה אודנה דה"ל גזווי מני' ואית' בפ"א ב"א
 שראה הלככה בדמות ראשו עגל ואזניו גדי וקרניו כבי וזכבו מונפת לן' בן ירכותיו הוא ופי' הוא ז' לראשי עגל הוא
 רדיפת הממון שהחטא העגלה'י מכה העושר כמ"ס וכסף וזה הרביתי להם וזה עשו לנעל ונשכיל קלקול הדור
 וישראל מוכין ללככה כשכילזה כתרשת בדמות הכ"ל אזניו גדי הוא רדיפת התאוה שהוא לשון מהיקותן וכשכילזה
 אזנס אטומה מלשמוע מוקר קרנו זכבי המה בעלי המקלות ובעלו הגאולה שיש להם קרן אזה וכו' ע"ס . וכוה

יוכן המשנה על אלו מומין שוחטין את הבכור כמו אף אני בכור אתהכו מי שכפגמה אזנו מן הקמקום שהוא ר"ל מן
הבעלי קרנים כמו הגמל ושקדקה ר"ל הקטף נדמה לקדק אפי' שלא קרה ר"ל בחטא שאינו מקרר לשום אדם
בגון קנאה שגאה ושניקבה אזנו ר"ל שכנס באוזן זה ויוצא באוזן השני ושיבשה שאינו מוציאה טיפת דם ר"ל דאיתא
ה"ד חילול השם דשקילנא כשרא מעבדא ולא יהיבנא דמי לאלתר ופי' הע"א שאני הולך אחר תאות לביו ולא יהבנא
דמיר"ל שאינו ממעט תלבו ודמו וזהו שאינו מוציאה טיפת דם ור"י ס"ל כל שהיא נפרכה ר"ל באתר' דתבעי וכו' .
בזה יוכן הפדשה ויהי ביום השמיני דקאי אלמעלה ומשתת אוכל מועד לא תלאו שהוא העו"הו שהוא מועד לכל מי
זכו וחס"ו אמר ויהי ביום השמיני שהוא שמיני למלאים של העו"הו כמו תן חלק לשבעה וגם לשמונה לשבעה אלו
שבעה ימי הפסקה וגם לשמונה אלו שמונה ימי החג ופי' הע"א שפסק הוא כנגד ימי עמידה וקג הוא כנגד ימי
ירידה שהוא זמן האסיף מן העולם . וזהו ויהי ביום השמיני קרא משנה ר"ל הוי"ט לאהרן ולכהן ר"ל להגוף שהוא
האדם וכניו הם האברים ולוקגי ישראל ר"ל הזקנים ויאמר קח לך עגל בן בקר לחטאת ר"ל להתקדש לפסוק על ראש
עגל שהוא רדיפה הממון ואיל לעולה תמימים כמו שפי' הוזהר שקאי על עקידה יצחק שכ' ב' פעמים איל לפיכך
אמר תמימים לשון רבים תהי' תמי' כמו אברהם שלא הרבה אחר מדותיו שהיה יכול לומר אתמול אמרת כי בוצק
יקרא לך זרע וכו' והקרב וכו' ואל"כ יתדבר לאמר כמ"ש כה אמר לכתב יעקב והגיד לבני ישראל ביה יעקב אלו הנשים
בלשון רכה ולא נשים בלשון קשה כך תדבר לאמר דיבר הוא לשון קושי' ואמירה הוא לשון רכה ר"ל לו לבניך לזכרים
ולנקיבות קמו שעיר עזים לחטאת ר"ל אזניו גדי שזה יהיה לך לחטאת שלא שמעה לקול האריות ומורים ועגל שהוא
ר"ת עריות גדל ל"הר וכבש בני שנה תמימים לעולה ר"ל דאית' כמ"ש שה הוא להוציא את הכלאים והבעל גאווה
כל מעשיו הוא כלאים שהוא עושה לשום יוהרא וכאן כתיב כבש שהוא כלאים תהיה בן שנה כמו בן שנה שאלו כמלכו
בבן שנה שלא טעם קטף לעולה ר"ל להגאווה שלכם ושור ואיל לשלמים שיהיה שלום בניכם לאלהיכם ומנקה כלולה
בשמן ר"ל עם מעשים טובים שהם מכונים בשמן כי היוס'ה' כראה עליכס'ר"ל כי לא יראני האדם וחי וקודם מותו
הוא רואה את השכינה ויקחו וכו' ויעמדו לפני'ה' ר"ל שכוונו לשמוע דבריו של הוי"ט הט' ויאמר ר"ל זה הדבר אשר
זוה"ה תעשו במעשה ולא במחשבה ואז יירא אליכם כבוד ה' ע"כ רמזתי :

שיריך

לפ' תוריע מה שרמזתי בפ' תוריע אשה כי תוריע מקדם הרצתי משנה ד' פ"ו דאהלוא כותל שבין ב' בתים
והטומאה בתוכו ביה הקרוב לטומאה טמא וקרוב לטהרה טהור מחצה על מחצה שניהם טמאין טומאה
בא' מהן וכלים בכותל מחציו וכלפי טומאה טמאים מחציו וכלפי טהרה טהורים מחצה למחצה הריהו טמאין
מעזיבה שבין הבית והעלי' טומאה כהוכה מחצין ולמטן הבית טמא ועלי' טהורה מחציון ולמעלה העלי' טמאה
ובבית טהור מחצה למחצה שניהם טמאין טומאה בא' מהן וכלים במעזיבה מחציון כלפי טומאה טמאין מחצה
כלפי טהרה טהורין מחצה למחצה הריהו טמאין רי"א כל המעזיבה לעלי' ע"כ ויבאר ע"פ דאיתא בקבא פ' משפטים
הוזהר רוקא דכעלה איתתא באתתא וכד נקיבת אזי הרוח לוקם עם הכעל ופעמים שזה גובר או זה גובר וזהו
כותל שהוא האשה סנקראת עקרת הבית שבין ב' בתים שהם שני בעלים שהוא נקרא בית האנושי והטומאה בתוכו
ר"ל שרוח הטומאה מקשקש בתוכו בית הקרוב לטומאה טמא וכו' ר"ל פעמים שזה מצטער וכו' מחצה למחצה ב'
טמאין ר"ל שאין להם מנוחה כל זמיהם אח"ז מחיל דין אחר טומאה בא' מהן וכלים בכותל יבאר ע"פ דאיתא
ג"כ בקבא הנ"ל האי דמיכס אשת אחיו הוא מביא את אחיו לעולם לפי שנשאר רוחו באשתו ובעשה אשה אחיו ואחיו
אחיו וצריך להקו פגמו מה שפגם כהיותו בגוף אחר לפיכך בן היבמה מענתד ליסורין כדאית' דוד היה ב' יאיוב היה
ג"כ יוזהו שפי' האלשוך אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע דוגו ר"ל אדם שהיה כבר אדם גדול ועכשוו הוא ילוד
אשה ר"ל כולר תאשתו לכך הוא שבע רוגו וכזה יוכן טומאה בא' מהן וכלים בכותל ר"ל שמת בלא בניס וצריכה אשתו
לתייבם להקים זרע שאלו הכלים שלו כמ"ס וכלי כליו רעים מחציו וכלפי טומאה טמאים ר"ל הן הראשון הוא
מעותר ליסורין כדאיתא בקבא והשאר שייכים לאחיו מחצה למחצה ר"ל אם היבם אינו מכוון לשם מצוה אזי הרי הן
טמאין כל הכלים אח"ז מחיל דין אחר מעזיבה וכו' דאיתא מעזיבה נקרא העזובן שעזבו לאחרים חילם ובית נקרא
העו"הו ועו"הו נקרא עליה ויש ב' סוגי ב' א' הוא רגיל המיד כדקוהו"ת וכו' לכל אדם וקוב הב' הוא מכוכד
גדול כשכאים האורחים אצלו ועורן גדול אכל ללדקהו"ג"ס אינו כותן אף פ"א ויש סוג ב' שאינו עושה לא זה ולא זה .

זכיה יוכן מעזיבה ר"ל הממון שקרא עזבון בין בית לעליה טומאה בתוכה ר"ל שיש בו הנהגה של טומאה מחנין ולהטן ר"ל שהוא אינו מכבד את הכריות אבל הוא בעל צדקה הכית טמא והעליה טהורה ר"ל שאין מכבדין אותו בעו"ה אבל העליה היא טהורה שיהיה לו עו"ה מכחיזין ולמעלן ר"ל אם אינו כ"ה עליה טמאה שאין לו עו"ה הב זה בית טהור שהכל מכבדין אותו מחכה למחצה שניהם טמאין ר"ל אם הוא מקוב הג' שאינו לא זה ולא זה שניהם טמאין . טומאה בא' מהן וכלים במעזיבה ר"ל דיש לו בניס והכנים כוהגין ח"ע כמנהג אבותיהם מקציה וכלפי טומאה טמאים אזי הדין עמהם ג"כ ככ"ל ר"ל יכל המעזיבה לעליה ר"ל שיראה שלא יזיק לבניהן וכו' ע"כ .

זכור יוכן הפ' אשה ר"ל שהיא היתה אשה שלו ואח"כ כשנפלה ליבוס נעשת אמו וילדה זכר ר"ל אותו שנאמר זכר ונקבה כראש לכך מעותד ליקורין וזה וטמאה שבעת ימים ר"ל שבעה עשירות כימי כדת דוקה הטמא ר"ל שהיא טמא אותו ואף עפ"כ וביום השמיני ימול בשר ערלתו כדאיתא באלשך מו יתן טהור מטמא לא אחר ר"ל שזה המגולבל נעשה טהור מטמא בעזרה השם וזהו לא אחר ר"ל כלשון בתמיה ר"ל אם כ"ז לא נעשת מהא' מיקירו של עולם ע"כ בדרך הא' . והדרך הב' מקדם כדרך משנה פ"ג דפקחים ר"ג אומר שלש נשים עוסקות בכזק א' ואופות זמור א' וזכ"א א' לשה וא' עורכת וא' אופה רע"א לא כל הנשים ולא כל הזמורים ולא כל העצים שוים זה הכלל תפס תלטוש כזוכן ע"כ הנה ידוע דהנשמה נקראת אשה והקומר נקרא עקה כלושה והנה יש להקומר שלש נשים נפש רוח נשמה ולכל א' יש בה כנוץ מהנשמה דאצילות וזכה יוכן ר"ג אומר שלש נשים דהיינו נר"כ עוסקת בכזק א' דהיינו הקומר בא' וזכ"א א' לשה דהיינו הנפש באה לאדם תיכף משולד והרוח לי"ג שנה והנשמה לכ' שנה וזהו א' עורכות וא' אופה רע"א לא כל הנשים וכו' דהיינו שיש נשמה מקיטרא דזוכרא ויש מקיטרא דנוקבא רק זה הכלל תפס דהיינו אם תפס רוחו עליו אזי יזכור לו יום המות זהו תלטוש כזוכן ר"ל שיצטן גופו ע"כ . וזהו אשה כי הזריע וילדה זכר שהנשמה דאצילות תזריע וילדה נר"כ מקיטרא דזוכרא וטמאה שבעת ימים דהיינו שבעה עשירות אף עפ"כ אח"כ כיום השמיני ימול בשר ערלתו ר"ל לעת זקנתו קופו לחזור בתשובה כד"א אשת חיל מי ימצא ורחוק מפניכים מכרה ר"ל אם יש לו נר"כ מאצילות אזי לא תמכור אותו למ"ס רק קופו לשוכ ולשליש ושלשה ימים ר"ל אחר המיתה שלשה ימים שכריסו כבקעת שלשים יום תשב כדמי טהרה ר"ל כשכיל דמי טהרה בכל קדש לא הגע ואל המקדש לא תבא ר"ל שלא תהנה ממ"ט שלהם ולא תכנס לג"ע עד מלואות ימי טהרה ואם נקבה תלד ר"ל אם תהיה הנשמה מקיטרא דנוקבא וטמאה שבעים ר"ל תהיה הטומאה כפל וכו' ובמלואות ימי טהרה לכן וכו' תכיא ככש בן שנתו ר"ל אם יש לו בן זכר שיאמר קדיש בשנתו הראשונה שהוא ככש וכן יונה ר"ל מצות המגינה עליו ככפי יונה או תור לחטאת או תור שלום לא תמצא ידה וכו' ר"ל שאין לו בניס אזי תולדותיהן של צדיקים מ"ט אזי ולקה שהי תורים ר"ל שהוא הנגלה והנקטר שני בכיוונה ר"ל המ"ע ומל"ת וכפר וטהרה ע"כ : **שיריך** לפ' מצורע זאת תהיה תורת המצורע כיום טהרתו וכו' דאית' בשל"ה אז לא אכוש בהביטי אל כל מצותיך דהיינו אותן אנשים בשלומדים התורה ובאים לאיזה מצוה שהמה אינם מקיימים אותה אז מהביטים ופוקקים מלימודם אבל דוד אמר לא אכוש בהביטי ע"כ . וזכה יוכן דאיתא תורת המצורע המוציא שם רע והנה הבעל לשון הרע כשמגיע לפרשת מצורע אזי מחביש ופוסק אבל כיום טהרתו אז לא יבוס וזהו וזאת תהיה תורת המצורע ר"ל שהמצורע יהיה לומד פ' הכ"ל כיום טהרתו ולא יבוס ע"כ . הדרך הב' דאית' שומר פיז לשיבו שומר מצרת נפשו ח"ה מצרת אלה מצרעה נפשו דהיינו שהנפש היא מצרעה ואית' הנשמות מכונים בשם צפרים ואית' מיכאל הוא כ"ג של מעלה . וזהו זאת תהיה תורת המצורע ר"ל כך כוהגין עם הנשמה שהיא מצרעה כיום טהרתו והובא אל הכהן שהוא מיכאל ויבא הכהן אל מקוץ למחנה שהוא מקוץ לפרגוד וראה הכהן והנה נרפא נגע צרעת מן הצרוע ר"ל שלא נרפא מכל וכל רק עדיין הוא צרוע כמקצת וזוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ר"ל ב' נשמות א' מאצילות ועד ארז שהוא הי"ה ואזוב הוא הי"ט שאזוב הוא בגי' טוב וזוה הכהן ושטת את הצפור האחת אל כלי מרש ר"ל שתהווה אל גוף אחר על מים קיים ר"ל על התו' והנשמה דאצילות היא המלמדת וזהו וטבל אהם במים וכו' וזהו על המטהר שבע פעמים ר"ל לשון הרבה פעמים והחזיקו שבע נשים וכו' וטהרו ושילח את הצפור הקיה על פני השדה ר"ל משלחין את הנשמה דאצילות לשדה הקל הפוחין וכנס המטהר את בגדיו וכו' ורחץ וכו' ר"ל שיטנה את מעשיו לטוב ואחר יבא אל המחנה ר"ל אל העו"ה וישב ממון לאהלו שבעת ימים ר"ל ממון לאהלו של תורה שכל ז' עשירות לא יעסקו

כתורה והיה פיוס השביעו וכו' או יראה לתקן וכו' וכנשה אחת בת שנתה ר"ל אפיניא קדיש בחוך שנתו הראשונה
 ואת לוג השמן הוא ל"ד עם הסיבה כחמפר ו"ט כמ"ק קשהיא כתקושת יו"ט את כל אלה אחר קילקו יעמדו הכהן
 לפני פתח אהל מועד והניף אותם חנופה וכו' הוא כמ"ק של מעלה וכו' ע"כ : **ובזה** יבואר משנה פ"ב
 דגבעים משנה ב' בית שא' מזרדיו מחוספה בשיש וא' בקלעא' בלכנים וא' בעפר טהור בית שלא היה בו אכנים עצים
 ועפר ונראה בו נגע ואח"כ הביאו בו אכנים ועצים ועפר טהור וכן בגד שלא היה בו שלש על שלש ונראה בו נגע
 ואח"כ ארג בו שלש על שלש טהור שאין הכית מטמא בנגעים עד שיהא בו אכנים עצים ועפר ע"כ . והנה ידוע
 שיש כמה סוגי בני אדם בטבעם משונים זה מזה יש שהוא אכזר בטבעו כשחור ושיה כנדרון עסקי' ב"א הן לגבות
 חובות והן כשאר דברים הוא אכזרי ויש לו עוד שנבע שהוא בעל ג"ל לכל כפי יכולתו זה בית שצידו' מחוספה בשיש
 ר"ל בית אכזרי הוא הגוף והאי בקלע ר"ל מלוה קלע לעמי וזהו מקנה למקנה הוא טהור בית שלא היה בו אכנים עצים
 ועפר ר"ל כמו שפי' האלשוק על קנינת אכנים ועצים פי' הוא ז' אכנים הם האכרים ועצים הם הגידים הם כרים
 האכרים וזה שלא היה בו אכנים וגידים טובים ונראה הנגע טהור שאין הכית מטמא בנגעים עד שיהא בו מתחילה
 וכו' ר"ל שידע רכוכו ומכוון למרוד בו וכן בגד הורה כמשלה לכגד שמהל דברים שנתררין בו כשמהל שלא היה
 בו שלש על שלש ר"ל שצריך אדם לשלש שנותיו שליש במקרא וכו' והוא לא עשה כן ונראה וכו' ואחר כך ארג
 טהור כדלעיל ע"כ :

שיור

לפ' אחרי מות ואפק קליהו מזה עשיתי הספר על קבר אח"ז ישראל קבא דאית' בגמר' שהנדיק
 נתפס בעון הדור רקיש שני מיני נדיקים אחד נדיק שאינו גמור ואחר נדיק גמור דהיינו שלא קטח
 כלל רק שמת בעשיו של נקט ומי מהם נתפס הנדיק שאינו גמור או הנדיק גמור ודאי מבני אהרן מוכח דנדיק
 שאינו גמור נתפס משום דיש להקשות מפסקו אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו דקשה לחכ"מ
 קאמר שני בני אהרן ועוד כפל לשון אחרי מות והדר קאמר וימותו אבל כלע"ד דאיתא במדרש הנקומא וז"ל אחרי
 מות שני בני אהרן שארבעה ראוי למות והתפלל משה עליהם ועשה הפילתו מקנה בשעה שעשו ישראל אותה
 מעשה דעגל מה כתובשם ובאהרן התאכף ה' להשמידו ואין השמדה אלא כילו כנים כיון שהתפלל משה עליהם עשה
 הפילתו מקנה וכו' : איתא בגמרא דיבמות דף ע"ט גבי מעשה דגבעונים וז"ל ויקח המלך את שני בני רזפה בת
 איה אשר ילדה לשאול וכו' ופריך מ"ש הכי אמר רב הונא העבירם לפני הארון כל שארון קלטו למיתה וכל שאין
 הארון קלטו לחיים מתיב רבנא בר קטינא ויקמול המלך על מפיו בשנת בני יהונתן בן שאול שלא העבירו וכו' משום
 פנים יש בדבר לא שהעבירו וקלטו ובקש עליו רחמים ופלטו ואכתיו משום פנים יש בדבר אלא שבקש רחמים שלא יקלטו
 הארון ע"כ וא"כ גם כאן קשה למה מהו כדב ואניהו דוקא וקשה ג"כ וכי משום פנים יש בדבר אבל אית' שלכך מהו
 הנהו תרי שהקריכו את זרה לפני ה' ולזה קאמר קרא אחרי מות שני בני אהרן ר"ל שהיה ראוי למות כל הד' רק
 בשביל שהפילת משה עשה מקנה לכך לא מתורק שנים לכך מדויק שני בני אהרן רק יקשה לך וכי יש משום פנים
 בדבר מ"ש הנהו תרי לכך קאמר בקרבתם לפני ה' כי היה להם קטא בלאו הכי ולכך וימותו אלו השנים והנה
 הקדמנו כי באותה השעה שעשו ישראל אותה מעשה או באהרן התאכף ה' להשמידו וכו' כנ"ל א"כ מוכח דלא
 נתפס מהו אלא בעון הדור רק קשה מ"ש הנהו תרי רק הקדמנו לפי שהיה להם קטא בלא"פ לפיכך נתפסו בעון
 הדור כמא לאפי' זה מוכח דנדיק שאינו גמור נתפס אבל לפי מאי דאיתא במדרש אמר משה אהרן אחי בסני קאמר
 שאני עתיד לקדש הכית ופאדם גדול אני מקדשו והייתי סבור כי או כך הכית הזה מתקדש ועבשיו אני רואה שהם
 גדולים ממני וממד כיון ששמע אהרן שבניו ירא שמים הן שתק ע"כ כמא לפ"ז כיון שהם היו גדולים ממשה ואהרן
 כודאי היו נדיקים גמורים ונתפסו בעון הדור ולפ"ז מוכח דנדיק גמור נתפס בעון הדור :

ובזה

יתורגמר' במסכת מגילה נפרק בני העיר דף כ"ה וז"ל שא"ל ר' עקיבא אתר' נאוכיא הגדול אמר ליה
 כמה הארכת ימים אתה גוואאי קאי מחו ליה סליק יתיב בדוקלא אמר ליה רבי אס כאלה ככש למה כאלה
 אחד אמר ליה מאי אחד מיוחד שבעדרו אמר להו צורבא מדרבנן הוא שבקיתו דליתיה אמר מומי לא קבלתי מתנות
 דכתיב ושוכח מתנות יקיה ולא עמדתי על מידותי דאמר רבא כל המעביר על מידותיו מעבירן ליה פשעיו שנאמר
 משא עון ועובר על פשע למן נוסא עון למי שעובר על פשע ע"כ וקשה קדא ולמה לא היה קשה לשום אדם רק
 לר"ע

לר"ע ועוד למה יתיב כדוקלא כי דוקלא הוא דקל של תמרים כדאית' בגמר' במסכת חולין דף ע"ה א"ר רבינא
 כמאן תלינן כוכבא בדוקלא כמאן' כי האי תנא ופי' רש"י כוכבא אשכול של תמרים וכו' כי הנה ר"ע רצה להקשות
 מפני מה הארכת ימים אך אמר יאמר שיש בו דקבר כי האי תנא דקבר כמ"ד אין מיתה בלא קטף מה עשה אזיל
 יתיב כדוקלא לרמוז שמתיב בעטיו של נפש כמו בהיש באילנא דגבי דוד והא דיתיב דוקא על גבי דקל של תמרים
 דרש"י פי' תמרים הניעו ראשם על ראש דקל בתמר וזה לשונו שלא הי' לו אלא לב אחד ואין לפנים מן העצם
 הפנימי כלום כמו שיש בעצם של שאר פירות והניעו ראש ע"כ א"כ רמוז בזה דגם אע"פ מי שהא דקל גמור מת
 בעטיו של נפש . . והנה הקדמנו כי דקל נתפס בעון הדור אכלו שני מיני דקלים האחד הוא דקל גמור היינו
 שמנידו לא היה ראוי שימות והשני דקל שאינו גמור רק שמנידו לא היה עדיון ראוי שימות לזה שאל רבי אס כחמר כבש
 למה כאמר אחד ומאי אחד אמר ליה מיוחד שבעדרו משום דאית' במסכת מנחות דף ק"ו ו"ל כאמר בעולת בהמה
 אשה ריק ניחוס ובעולת העוף אשה ריק ניחוס ובמנחה אשה ריק ניחוס ללמדך שאחד המרכה ואחד הממעיט
 זבלבד שיכון לכו לשמים וא"כ לפ"ו אין חילוק בין קרבן לקרבן ובין דקל לדקל וא"כ אינו קשו' מפני מאי הארכת
 ימים ולא נתפסת על עון הדור אכל אית' במסכת שבושות דף ט"ו ו"ל תנא שהי' תודה שאמרו בלחמם ולא כבשרם
 מה"מ אמר רב קרא דאמר קרא ואשמידה שתי תודות גדולות וכו' מאי גדולת אלימא ממין גדול ממנו כיומא פרים הלא
 גדולה כתיבן מי איכא חשיכות קמי שמיא והתניא כאמר בעולת בהמה אשה ריק ניחוס ובעולת העוף אשה ריק
 ניחוס ובמנחה אשה ריק ניחוס מלמד שאחד המרכה ואחד הממעיט ובלבד שיכון אה לכו לאכיו שבשמים וכתבו
 תוס' אע"ג דאמר האחד המיוחד ע"כ ושפיר קאמר ר"ע ששאל מפני מה הארכת ימים ושלא נתפסת על עון הדור
 מאי אמרת שלא קטאת לכך יתיב כדוקלא לרמוז שצון עץ הדעת טו"ר גרס אע"פ שהוא דקל הנרמוז בתמר רק אס
 יאמר הלא הוא הדקל כמו קרבן והלא כתיב גבי קרבנות אחד המרכה ואחד הממעיט ולזה הקשה אס כאמר כבש למה
 כאמר אחד והיינו מיוחד שבעדרו א"כ הדקל היותר מוכתר הוא הקרבן וא"כ שפיר שא מפני מה הארכת ימים וע"ז אמר
 צורבא מרבנן הוא . והנה הוא שהשיב לו מימי לא קבלתי מתנות דכתיב וסוגא מתנות יתמי' והשיב לו עוד מימי
 לא שמדתי על מדותי וי"ל דקשה למה תירוץ שני תירוץ והאיך מתרץ בזה שלא קבלתי מתנות וכיזיתר קשה מה
 היה לר"ע דשאל מפני מה הארכת ימים אכל אית' ביבמות דף כ' את מספר יומין אמלא אלו שני דורות זכה משלימין
 לולא זכה פוסתין לו דבריר"ע ופכתיס אומרים זכה מוקיפין לו לא זכה פוסתין לו אמרו לו לר"ע הרי אה אומר
 והקפתי על יומין חמש עשרה שנה אמר להם משלו הוקיפו וכתבו התוס' וקראי ליה חוספת לפי מה שנגזור לפחות
 ע"ז עון זהא דאמרינן בפ"ק דמגיגה גבי מרים מגדלי נשים כי חזינא צורבא מרבנן דמעבר במילי מוקיפנא ליה
 אר"י דביחא אפילו לר"ע דאין זה חוספת כיון שנגזרו לשום אדם ע"כ איתא בצרע בירך שני פ' כי תבא טעם למה
 ירשו ישראל ארץ שבעה עממין משום דשבעים עכו"ס נתנו מעשר מארצותן לישראל על שהם הנילו אותן מכליון ועל
 כן היו מביאין שבעים פרוי הסג להגין עליהם כי נגד זה ישראל יושבים בארמת שלהם כי לולי זאת אין לישראל חלק
 בע"הו כי לקחם לחלקם ע"כ וכו' . ואית' בגמר' לא כרא הקב"ה את העולם אלא בשביל מנינא בן דוסא ואחאב בן
 עזרי אחאב ע"הו וקנינא ע"הב א"כ אין להגדוקים חלק בע"הו ובמסכת' חולין דף ז"כ אר"ש בן לקיש אחיהו כגפן
 כמשלה זמורות שבה אלו בעלי בתים אשכלות שבה אלו פ"ק עליון שבה אלו עמי הארץ קנינות שבה אלו ריקנין
 שבישראל והיינו שלחו מהם לבני רחמי אהכלי' על עליון דאלולי עליון לא מתקיימין אהכלי' ופי' רש"י כך ע"כ
 חורשין וזורעין וקוצרין מהשת"ס אוכלין ע"כ וא"כ לפ"ו דקל שהת"ס ככנס לערבות בשביל המון עם ולדה השיב
 שפיר מימי לא קבלתי מתנות וא"כ איך חזי צורבא מרבנן דמעבר במילי מוקיפנא ליה ואין זה קרא חוספת ולפע"ד רמו
 בד אהו גוואזא וקא מפוליה יתיב כדוקלא ואיתא בפרק המקשה מי שאירעו בו דבר צריך להודיע לרבים ורבים
 חנקים עליו רחמים אחר רבינא כמאן תלינא כוכבא כדקלא כמאן כי האי תנא לכקס עליו רחמין ורש"י פי' כמא'
 חוסה דף מ"ז משמת חסף איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים בטלו האשכלות סכ' אין אשכול לאכול ופי'
 רש"י אשכלות כינוי על אדם הכוללן מידות המעלות והמכמות ופי' אשכלות איש שהכל בו ע"כ .

איתא

כי איתא במסכת' כתובת דף ס"כ רבני אעסיק ליה לברו' כי' ר' יוסי בן זמרי פסקו ליה תרתי קרוי שנין למיזל בני
 רב אהלפיה קמיה אמר להו כהוון שית שנין אהלפיה קמיה אמר להו איכנס וחדר איזיל הוה קא מכסיף מאכוס
 א"ל בני דעת קונך יש כך מעיקרא כתיב תביאמו ותטעמו ולכסוף כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בהוכה ופרש"י פסקו ליה
 תרתי קרוי שנין קודם שיכנס אהלפיה קמיה העבירו הנערה לפני הקתן דעת קונך יש כך שאמר להרחיק וחדר
 וקרה מרוב חיבת כלתו מעיקרא כתיב תביאמו ותטעמו כהר נחלתך מכון לשכהך פעלת ה' שיכאן לארץ ואח"כ יכנו
 לי מקדש ולכסוף אמר ועשו לי מקדש במדרע"כ הרי מפורש שממשיל מקדש לאשה ודוק והכין שהוא מכון ישראל
 זוטא - כתיב בפסוק הנדיק אבד ואין איש שם על לב כי מפני הרעה באסף הנדיק אית' בפ' הכונס דף ס' תאני
 ר' יוסף מאי דכתיבואתם לא תאלו איש מפתח ביתו עד בוקר כיון שניהן רשות למשפחה איכנו מנחין בין נדיקים
 לרשעים ולא עוד אלא שמהחילין מן הנדיקים תחלה שכאמר והכרתו ממך נדיק ורשע בכיר יוסף כולי האי כמי
 לאין דומין ופי' רש"י כלומר להביל הם השוכין הנדיקים שקודמים לפורענות א"ל אביו טיבותא הוא לגבייהו דכתיב כי
 מפני הרעה באסף הנדיק ופי' רש"י שלא יראה ברעה העתידה לבוא ע"כ - וזהו הפי' הנדיק אבד ואין איש שם
 על לב למה הנדיק תחלה נלקה אבל באמת טיבותא הוא להם כי מפני הרעה באסף הנדיק שעתידה לבוא וא"כ למה
 אין איש שם על לב . **וברה"א** לע"ד למה כעגש הנדיק בשביל הרשע כי איתא בגמ' וכסלו איש באהיו
 בעון אהיו כי כל ישראל ערבים זה בזה ועפ"ד יהורץ גמרא בפ' כמה בהמה כל שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיסה
 בהפק באנשי ביתו ושכאנשי עירו כהפק על אנשי עירו ככל העולם כהפק על כל העולם עוד שם אמר רב אחא בר
 חנינא מעולם לא יראה מדה טובה מפי הק"ה וחזר בו לרעה רק מדבר זה דכתיב ויאמר ה' אלי עבור בתוך העיר
 והתוית ה' על מנחת אנשים וגו' א"ל הק"ה לגבריא לך ורשום על מנחן של נדיקים פ' של דיו שלא ישלטו בהן מלאכי
 חבלה ועל מנחן של רשעים תי"ו של דם כדי שישלטו בהן מלאכי חבלה אמרה מד"הד לפני הק"ה רב"שע מה נשתנו
 אלו מאלו א"ל הללו נדיקים גמורים והללו רשעים גמורים א"ל רב"שע היה בידם למחות ולא מיקו ע"כ : אבל לפ"ז
 א"ש כי איתא בספר של"ה דף א' ע"כ ז"ל והנה דרשו רז"ל וכסלו איש באהיו בעון אהיו כל ישראל ערבים זה בזה
 אבל בקיום מצות הוכחה הוא פטור אה"כ מערכות ע"כ כי אמר מד"הד מה נשתנו אלו מאלו הלא כתיב וכסלו איש
 באהיו בעון אהיו כי ישראל ערבים זה בזה אבל יש הקוה שיגא מן הערכות ההוכחה שמוכח את קברו א"ז הוא פטור
 ולזה כשהשיב הק"ה אלו נדיקים גמורים ואלו רשעים גמורים השיב מד"הד הלא היה בידם למחות ולא מיקו וא"י
 אם היה מוקין יאלו מן הערכות ואיש כהטאו ימות משא"כ שלא מיקו א"כ עדיין הערכות קיים . **וברה"א** יהורץ
 ג' כפסוק בהללים אך טוב לישראל ואני כמעט נטוי רגלי כאין שפכה אשוריו וגו' כי קנאתי בהללים שלום רשעים
 אראה וגו' ואהי נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים ע"כ ולפ"ז א"ש כי הקדמנו כי ישראל ערבים זה בזה ולכך נדיק ורע
 לו אבל אמת כל זמן שאינו מוכיח אבל כשמוכיח אז פטור הוא מערכות ולזה כהכתיב פי' מאמר פ' שופטים ע' הק"ה
 כי הנור אל עיר על הוכיחון קגיאין דהטאין לקמאי ואהייכוו כדנינא ימים רבים וכל דאשתמע דבר כמתא תא
 ואפקיד לך על כל בני ביתי לא תשפית ענה דא תלמיד תבם דאיהו כמתא דהוא אילנא דקיו אילנא דיוביב ענה
 ההוא דיהיב עיטא למתא לאשתונא מן דינא . ע"כ שייך להקפיד שעשיתי לא אוקיני ישראל סנא אני השפל
 ישראל זוטא : (הג"ה) **שיריך** לפ' קדושים ההיו' זו נאמר בהקהל דאי' כש"לה מצות קדוש השם היא מ"ע
 לכרך עליה כמקדש השם ברבים ואי' שאם יזור אדם צורת אביו ואמו לא יבא לידי חטא כמו בכיוסף שראה צורת
 אביו ופי' מן הערוה וכל העבירות יעבר ואל יהרוג לבד מע"ז וג"ע וש"ד שיהרוג ואל יעבר ועוד אית' שמור את יום
 השבת לקדשו כשתשמר שבת אזי תזכה לקדש השם ואי' שהמגיד רבו של הכ"י אמר לו בשביל שהלך פ"א כפני הע"ז
 ושמע קול כ"ז הפסיד שלא ימות על קידוש השם ואית' דהתו' נק' שלום כי ידבר שלום ושכר התו' היא בעו"הו ג"כ
 כדאית' גבי כמה מצות ועוד יזכה לשכר שכיוס השלישי לעתיד והבאתי את השלושית באש ואי' יו"ד הוא כנגד תורה
 שבכתב וה' כנגד תורה שבע"פ כדאי' כתיקונים אנו מלאה הלכתו לטורא דקיני מלא י"ה שהן שתי הורות ואסור
 לאדם לקבל שכר מצות בעו"הו אפי' מה שאחרים לומדים ממנו שהוא כמו לקטואי' כרמיך לא תעולל אלו העוללים
 ויוקיים ופרט כרמיך הכ"ה ואי' לא הגנבו דכתב רחמנא ל"ל אפילו ע"מ לשלם כפל ואי' שיש נדיקים שרואים
 שכר של מצות שלא עשו ואומרים להם שהם מכ"א שזכרו עליהם ל"ה ורכילו' ויש כ"א שמכוונים להתחיל להתקוטט עם

בני אדם בכדי שיהיה מהנעלבים ויש עוד שאינם מופלים רק צריך בכל לילה לומר שרי ליה וכו' וכי קדושים
 תהיו פי' שתקדשו השם ברבים לזה באמרה בהקהל ואם איש אמו ואביו תיראו ר"ל שתצוירו צורת וכו' אזי תצילו
 מהקטל ואת שבתותי תשמרו ר"ל שמור את יום השבת לקדשו ובאופן שאל הפכו אל האלילים וכי תזכרו זבח שלמים
 ר"ל התורה כיום זבחם יאכל וממחרת ר"ל שתקבלו שכר בע"ה ובעו"ה ואלה האכל יאכל ר"ל אש האכל בעו"ה אז את
 ה"ה א' ואת ה"ה וד' ר"ל את שכר תורה שבע"פ ותורה שבכתב ביום השלישי פגול ר"ל שלא יאמר לך כלום לאמר המות
 זכקו לכם את קציר ארצכם ר"ל אם תרצה לקצור שכר בעו"ה אז תבלה פאת שדך ר"ל השדה של הקל הפומים ואפילו
 הלקט של קצירך ר"ל ממך ואפ"ה לא תלקט וכרמיק לא תעולל ר"ל שלא תגרום שימותו בעונך העוללים ויונקים ופרט
 כרמיק ר"ל שלא תגרום שימותו בעונך ה"ה חרק לעבי וכו' ר"ל תניח שיגין זכותם על אבותי ב"ה דהם ע"ה בדעת
 לא תגזרו ר"ל אפילו לשלם כפל דהרי סוף שצריך לכחש וזה לא תכחשו לא תעשוק ולא תגזול את ריעך ולא תלין ר"ל
 שלא תהיה מאותן הקוגים גורמים שיבוא להם השכר של כ"א שהוא כועל חלק חכירו שהוא לא תקלל חרש ולפני עוד
 לא וכו' ר"ל ויראת מאלהיך כמו שפי' רש"י שהוא דבר המקוד ללב . או יאמר קדושים תהיו ולא אמר קדושים היו
 אלא ר"ל קדושים תהיו פי' סוף כל סוף תהיה קדושים כי קדוש אני' וזרק קוטר א' אורא אעיקרא קאי כי הכל הולך
 אל מקום שורשה . ישראל וזמא) **שירך** לפ' אמור דרך רמז אמור אל הכהנים וכו' דאיתא שהק"ה קרא
 אותנו ממלכת כהנים ואיתא האומר לאביו ולאמו לא ראותיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע זהו שב"א
 אומרים שאין להם פנאי לעבודת השם שמוטל עליהם אביהם ואמם הזקנים או בכיהם ובנותיהם או אחיהם או
 אחיותיהם שצריכין להשיאן לזה אמר לאביו ולאמו וכו' שאין להתפלל בזה עוד או שאור שבניקה הוא מעכב
 הוא הי"ג הרגם לזה יש תרופה ב"א שלא ישמע לו פעם ח' או שהים אפ"ה יהיה לו חוקב כאמן כמ"ה גבי אברהם ומצאת
 את לבבו כאמן לפניך ואיתא שהי"ג הר והי"ג ט"ה הם כשתי נשים ח' ילדה וא' זקנה שנמצא קרת מכאן וקרת מכאן ואיתא
 זקני ע"ה כל זמן שמזקינן דעתן מטורפת עליהם ואיתא ונהמת באחריתך ככלות בשרך דהיינו שהעוונות מקוקים
 על עצמותיו של אדם ואית' שהקעודה נקראת לחם ואינו מפסיק ומתכים לקעודה של לויתן ואית' לילית ומחלות מכונים
 בשם נשים זונות ותללות וגרשה שהיא קוה ראשונה והנשמה מכונה בשם בת כהן והת"ת מכונה בשם כה"ג שכן
 המטקה היא התורה שעולה על כל המשקין ולכישת בגדים המה חלוקת דרבנן ואיתא בש"ה ל"ה צדיק נתפס בעון הדור
 שהוא לומר לפעמים מהדור לעשות איוזה עון לזה צריך התבודדות ואית' אילת אלהים וכו' שצריך שהיה התורה
 חביבה על לומדי כ"ה שבעה ראשונה והיא נקראת בתולה ונ"א לאו אפי' נקראת בעולה ואיתא תולדותיהן של צדיקים
 מ"ט ונ"א שהוא עושה כשהוא רשע אזי כל התורה והתפלה המה כמ"ה ונקרא בני זרים . **ובזוה** יוכן אמור
 אל הכהנים שאנו מכונים בשם כהנים לנפש לא יטמא ר"ל שלא יטמאו את הנפש בעמיו ר"ל בכדי שתוכל לבא לבני
 מפינתו שהמה נקראת עמיו כמו ויאקוף אל עמיו כי אם לשארן שהוא כשכיל שארן לאמו ולאביו וכו' לה יטמא שהוא
 וכו' כשכילהם יטמא להנפש ואם כשכיל השאר שבניקה וכו' לז"א לא יטמא בעל בעמיו להפלו ר"ל הי"ג הר שהוא בעל
 הכית ב"א שלא תצוית לו בהתחלה וזהו להתלו אזי טוב הקום . ועוד לא יקראו קרחה בראשם ר"ל שלא יעשו ככם
 הי"ג ט"ז הר קרת מכאן וקרת מכאן ופאת זקנים לא יגלמו לקוף ימי הזקנה לא תהיה דעתן מטורפת . ועוד איתא
 שנות רשעים תקרנה שהרשע אע"פ שהוא כראה זקן ואפשר שתיו רק'ה שנים שאין לו ימים של חיונה וכבשרם לא
 ישרשו שרשם ר"ל שלא יחזקו עוונותיהם על עצמותיהם ועוד קדושים יהיו . לחם אלהיהם . ר"ל כשכיל הסעודה של
 לויתן . אשה זונה כו' שאם תקדשו עצמיהם אזי תהיה שמורים מאשה זונה שהיא לילית וכו' . זכת כהן כי תחל לזכות ר"ל
 הנשמה וכו' ע"כ דבר ככהן הדיוט ר"ל המון עם אבל ככהן הגדול מאתיו ר"ל ה"ה ח' אשר יונק על ראשו שכן המטקה
 ר"ל היא התורה ומילת את ידו ללבוש את הכבדים ר"ל בתלוקה דרבנן את ראשו לא ופרער"ל שלא ילך אחר המותרות
 שהוא כמו השערות וכבדיו לא יטרום ועל כל נפשות מה לא יבא ר"ל שלא יתפוש בעון הדור שהמה נקראים נפשות מה
 לאביו ולאמו שלו לא יטמא ומן המקדש לא יבא ר"ל שיתנהג בהתבודדות . זהו אשה כבת ליה יקמר"ל שיהיה הד"ה
 חביבים עליו כ"ה כשעה ראשונה אלמנה לא יקח . ר"ל שלא תהיה בעולה ושלא תהיה גרושה ר"ל שלא יהיה סכה ופירש
 ולא ימלל זרעו בעמיו ר"ל שלא יהיו הם"ם שלו נקראים בני זרים כי אני' מקדשו . כ"ה : ישראל וזמא

שירך לפ' כהן כיני לאמר דהנה ידוע דעל הר סיני פקקת וזמא ופזרת הוה פמה ה"ה לאחר מטא העגל

ומזה באה המיתה להזדכך בכור הארץ ואיתא בגמ' כשם שהשביעות משמעת אחת לששה שנים כך העולם משמט אחת לששת אלפים שנה ואז לא יהיה עולם המעשה רק יהיה כהנים מזיו השכינה ומי שטרק בע"ש יאכל בשבת וזריך שלא יתנה בעו"הו משום מעשה אפי' מהספי' מה שלומד ממנו אחר שום איזה הנהגה טובה ואית' בתשרי עתידין לגאול - **ובזה** יוכן וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר ר"ל שתאמר להם שיתנהגו בפיקוק הזוהמח כמו בהר סיני ובאם לאו אזי כי תבואו אל הארץ מהירא אני שתבואו בכור הארץ ואח' זושבתה הארץ שבת לה' ר"ל שיהיה שמטה באלף השביעי וזהו שש שנים תזרע שרץ שיהיה ששת אלפים הזריעה כשדה ופסגה השביעית יהיה שבת שנתון לארץ ככן תראה שלא תאכל בעו"הו גם מהספית וכו' וספרת לך שבע שנים שבע פעמים ר"ל הרבה כמו ויחזיקו שבע נשים וכיובל האחרון הוא כל והיו לך ימי שבע שבתות השנים וכו' ר"ל שתראה שתביא אתה את המשיח כימין כמו ויזכו אחיטנה והעברת שופר תרועה כחדש השביעי הוא תשרי שעתידין לגאול וקראתם דרור ושבתם איש אל אחוזתו וכו' ע"כ :

שיר

לפ' בחוקותי דרך רמז אס בחוקותי תלכו וכו' דהנה ידוע דהמילה נקרא חוק כמ"ס וסוק בשארן שם והמילה שקולה כנגד כל המצות והמילה היא עזר משדי לקדש את השם מתוך ההשגה התומרי ועיקר הסרה ערלת הפנימים כמ"ס ומלחם את ערלת לבבכם וערלת הפה נקרא פרי כמו כיב שפתים ופרי הנפשות היא מלת ערלת הפנימים והי"ט נקרא דיש שהכל דטין עליו והי"ט נקרא כזיר כמ"ס זבת בכזרה ומכאן התשת הקומר אינו מתאזה לשום תאזה ופני רק להעמיד תולדת והמילה היא סבת השובע כמו שמזינו גני יוסף שהערלה נקרא קרפה והרעב נקרא חרפת רעב והמילה היא סבת השלים כמו עבדי המלך הנושאים קותם אחד המה אוהבים זה את זה והמילה היא קותם ברית קודש והמילה מגרשת הקליפות כמו הקגולה שכותכין בפיהם חוק מילת של תיבוק שלא ראה קרוי והלילות נקרא תיה רעה והמילה היא סבת הגאולה כמו עזבו בריתך וכמו אשר שמתי חול גבול לים שמימיך הערלה כמול הוא גבול לים הם העב"ס ואין ב"ד כל עוד שיכלו כל הנשמות שנגוף וכזכותה יזכינו לכנין בית המקדש ב"ח"ס וסובל לא יחרב - **ובזה** יוכן אס בחוקותי תלכו ר"ל בשני מילת הפנימים והקילונים שהם שני חוקים וזה זאת מצותי תשמרו ר"ל כאלו קיימתם כל המצות ועשיתם אותם שהמילה נקרא אות וזכותה תזכו ונתתי גשמיכם ר"ל הגשמיים והתומרים שלכם אהן לכם כמתנה שהנכלו לקדש השם וע"ז ונתתם הארץ יבולה ר"ל שהוא כיב שפתים וע"ז וזה יבנה לכם דיש את כזיר ר"ל שתוכלו לכפות את הי"ט נקרא יטיב את זרע ר"ל שלא תתאזה להתות גופנים רק לקיים זרע - ועוד ואלכלתם לחמכם לשוכע שהמילה היא סבת השובע ונתתי שלום בארץ - (עיין מה שפי' בזוהר על פסוק יקם השדה והמערה) שהיא מקיבת שלום ושכנתם ואין מחריד מן הקליפות והשכתי היה רעה ר"ל היא לילית וקרב של להט המתהפכת לא העבור בארצכם וכו' ומאה רבבה ירדפו כמו יפול מדרך אלף ורכבה מימיך וקיימותי את בריתי אתכם ר"ל שלא אצטרך לברית הקש"ז ואלכלתם ישן כושן שאתהר להוילא הנשמות ישנות מחמת גלגולים וישן מפני קדש הוילאו ר"ל שיכלו כל הנשמות שנגוף ואז זוכה לגאולה ונתתי משכני בזכותם ר"ל כנין בית המקדש ולא תגעל נפשי אהכם ר"ל שלא יארוז עוד א"ס :

שיר

לפ' במדבר דרך רמז כמדבר סיני באהל מועד וכו' ומקדש תירצתי משנה בריש מסכת ר"ה ארבעה ראשי שנים הן בא' בניסן ר"ה למלכים ורגלים בא' באלול ר"ה למעשר בהמה באחד בתשרי ר"ה לשנים ולשמיטת ולזכלות ולנטיעה ולירקות באחד בשבט ר"ה לאילן ע"פ דאיתא שיש ארבעה זמנים הם ימי עליה וימי עמידה וימי ירידה ועו' ימי עו' הם ששה ימי השכר וזה ידוע שהז"א בימי עליה הוא כמלך כגדוד אבל עתיד ליתן את הדין אפילו על שיתק קלה מכין איש לאשתו והיאך הוא מתנהג עם אשתו בימי עמידה הוא רודף אחר פרנסתו ועושה עצמו כבהמה כשור לעול ובקמור למשאוהן כהיהר או באיקור אינו משגיח רק להביא טרף לביתו וזימי ירידה אז הוא בא בשני' ואז דואג האדו"מי שקרוב לשנת השמיטה והיובל אשר לקברות יובל וזריך קמנים של נטיעות וירקות ואח"ז הם ימי עו' הבוהאדם נקר' עץ השדה כמו אילן הנטועה במקום שומאח וכו' - וזהו ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן ר"ה בימי עליה כמו בניסן הוא ר"ה למלכים ומייב ליתן את הדין על ימי מלכותו שלו ולרגלים בתה שההרגיל נעשה טבע באחד באלול ר"ה למעשר בהמה ר"ל על מעשה בהמה שלו שהם ימי עמידה - בא' בהשרי שהם ימי ירידה הוא ר"ה לשנים ר"ל שקרוב יום סקודתו כאמור - בא' בשבע הוא ר"ה לאילן ר"ל שהמה ימי עו' הם שמרהיבן סיגד על הקומא ע"ב - וכ"ז רק נקדים דאית' בפוספסר"ה ד"ג ע"א הוי מצי לאתוי קרא

קרא ד"פ במדבר סיני דמפרש ביה קרא באחד לאחד השני בשנה השנית לאחת מארץ מצרים ולא הוי צריך לג"ס מתא
 דמפסקו הנ"ל מוכח דניסן ר"ה למלכים ואות' בחלק אמר שם רבא לא לעזר כתיב למשפחתם יצא מן התיבה ר"ל
 על הכהמות אהין סיכין היותו ואות' בתשרי כולדו אבות ואות' בש"ה כתיב והיו מקפר בני ישראל וכתיב אשר לא
 ימוד ולא יספר ופי' הוא ז"ל שהמספר של עו"הו יסלוקא כה והמספר של עו"הב אין לו קץ לאשר שהדיוקים ילכו
 מחיל אל חיל להשיב מציאותו של הש"י וזהו אין סוף לכך לא יספר רק כל צדיק גבוה מקופתו של חכירו שכ"א משיב
 כפי השגתו וזהו במקפר שמות לגלגלותם כל גלגלות לפי השגתו וזהו במדבר סיני באהל מועד באחד לאחד השני
 בשנה השנית באחת מארץ מצרים שמה כלמוד דניסן ר"ה למלכים לאמר שאו את ראש כל עדת בני ישראל ר"ל
 להזכיר אותם על כל ארבעה ראשי שנים והא' כבר בא והשני למשפחותם שהוא ר"ה למעשר בהמה שנאמר בהם
 למשפחותם יצאו מן התיבה שהם ימי עמידה והג' לבית אבות שהוא בא' בתשרי כדאיתא בתשרי כולדו אבות שהוא
 לשנים הסימי וירדה וה"ד במקפר שמות לגלגלותם שהוא ר"ל לאלין שהוא זמן עו"הב כאמור שכל אחד נכוח
 מקופתו של חכירו ואימתי הוא נעשה בר עונשין למעלה מכן עשרים שנה ומעלה וכו' ואתכם יהיו וכו' דאי' בתקוני
 אות מלאכין ממנו' שיהיו לעזר ולקעד לאותן כ"א הכאים לטהר ואלה שמות וכו' לראובן ר"ל אם הוא נעשה בן
 לאביו שכשמים שהוא ראובן אזי המקויע אליו צור כן שדיאור כן שדי אור לשמעון אם הוא בא לשמוע
 דברי תוכחות אזי המקויע שלו מאל ר"ל ורב שלום כניך כ"ס שלום רב לאוהבי תורתך ליהודה אם הוא בא לקדש השם
 כ"ס היתה יהודה לקדשו אזי המקויע המלאך של נחשון בן עמינדב שהוא קפץ לים החולה ליששכר אם הוא בא
 להרביץ הורה כמו יששכר אזי המקויע נחמאל בן צוער ר"ל המלאך שלי יצ"ט וזהו לתן אל בן צוער שהוא ילד מסכן
 לזבולון אם הוא בא להצוין לומדי תורה אזי המקויע אלי אבן סילון שיהיה עושה חיל ורב טוב כ"ס שמח זבולון
 בנאחיד לאפרים אם הוא בא לפרות ולרכות בתורה שיש לו שכל מוליד אזי המקויע אישמעל בן עמיסוד כ"ס וכתת מהודך
 שהש"י יפתח לו שערי הוד של תורה למנשה אם הוא בא לכבד זקני תלמידי החמי' ששבת תלמודו מקמת אונקו שהוא לשון
 בו נשני מכל עמלי אזי המקויע המלאך של גמליאל בן פרדהנור כדאית' משמת ר' גמליאל בטלה כבוד תורה לכנימן ר"ל
 אם הוא בא ללמוד תורה לשמה שהו בן ימין למימינו' קמה דקויה אבירן בן גדעוני ר"ל שיהי' כאבד הבן גדעוני ר"ל
 הס"מ לדין אם הוא בא להיות דיון ושופט דק אפי עזר בן עמי שדי ר"ל שנעשה שותף במעשה בראשי וזהו אח ועזר למי
 שאמר לעולמו די לאשר אם הוא בא לעשות כאשר שמתה לחמו והוא יתן מעדני מלך אזי המקויע לו פגעאל בן
 עכר ר"ל גדולה לגימה שמעלמה עין מן הרשעים שלא להכניס ברשעים ולשלם להם כדרכם אלא עושה כאילו אינו
 רואה במעשיו וזהו פגעיו אל שהוא חסד עם בן עכרן שהוא הרשע העוכר לגד אם הוא בא לזכות את הרבים ולהגיד
 להם דברי מוסר ולהורות להם הדרך הישר אזי המקויע אלו אסף בן דעואל שהוא אל יוסף לו דעה וכינה להנין
 ולהשכיל ללמוד וללמד לנפתלי שהוא נותן אמרי אפר אזי המקויע לו אקירע בן עינן ר"ל וקנה לך קבר שיכתוב
 בקולמוס כל מה שחדש לאת ורע ואח"כ עינן שיראה ויכין בעניו שלו מה שכתוב וזהו ויקאמסה ואהרן וכו' ע"כ :
שייך לפ' נשא דרך רמז איש איש כי תשטה אשתו וכו' דאיתא בס' שית קפונים וישאו להם נשים מאכני' ערפה
 ורות שהמה נשי היז"הר והיז"ט הרוק והנשמה שהם מעורבים טוב ברע וערפה היא אשה היז"הר ורות
 היא אשה היז"ט ואיתא כד פתח ר"ל כקוטה אמר אין מזווגין לאדם אשה וכו' ויש לרקרק מהו כד פתח אלא הרצון
 שכ"פ ראשונה כתיב איש או אשה כיועשו מכל קטאת אדם ואח"כ כתיב פ' הנ"ל ממילא מירי ג"פ ככ"ל וזהו כד פתח
 מכה הקמית וכו' ממילא מוכרסין אנו לדרוש פ' הנ"ל על הנשמה שנאמר אשה וזה ידוע דלפעמים היז"הר מקי
 לאדם והאדם אינו מבקין שהם פיתוי היז"הר רק הוא סובר שהוא פיתוי היז"ט כגון פרסם מעשיך כדי שילמדו
 מתך שאר בני אדם וכדומה וזה ידוע מה שכתב החכם האלשיך בפ' אמור בני מנסה העומר אם לא ידע להקן
 יביאם אל הכהן הוא המיוחד שכדור והוא יניף אותם לפני ה' שהוא עשיריה הזיפה כי אדם נקר' איפה כמו איפה היתה
 במוקדי ארץ ויש לאדם רמ"ת איברים והמעשר שלהם הם כ"ה איברים כמו שקשיב שם שמספר המות וכו' אזנים וכו' אזי
 הכהן ידריכנו וכו' ומתחילה צריך המיוחד כדור להקזירו בתשובה ואח"כ ללמוד תורה ומצות והעיקר להדריכו
 בהקפדות ולהנות מוביעו וזה ידוע שהשערות המה מותרות והשכועה הוא על הגלגול הקודם ג"כ וזה ידוע
 כשאומרים לאדם ענינו גיהנם וגלגולם אזי אינו מאמין באמרו מאן ימר שכך הוא אזי צריך המיוחד כדור להראונו

לו רמזים מתוך תורתנו הקדושה המרמזין על כך וזה ידוע שמרכיבין סוגר על הקומא בלותו העולם
 וכי ה"פ הכ"ל איש איש ר"ל הנשים של אחד מכ' אנשים הנ"ל הם היז"ר והיז"ט כיתשטה אשתור ר"ל הנשמה שהיא
 אשת היז"ט . ומעלה וכו' ונעלם מעיני אשה וכו' ועד אין כה ר"ל שפרקו את עדים מעלי ועבר עליו וכו' והיא
 נעמאה או וכו' והיא לא נעמאה שאין ידוע אם הוא מפתוי היז"ר או היז"ט והביא האישה את אשתו אל הכהן ר"ל
 אל המיוחד כדור והביא את קרבנו עשירית האיפה ר"ל לקרש המעשר של האכרים קמח שעורים שהוא כמו בהמה אזי
 לא יביק עלי' שמן ולא יתן עלי' לכוכה תורה שלא ולמדכו חורה ומנות תחילה רק להקזירו בתשובה כי מנחת קנאות
 הוא מזכרת עון לכד והקריב הכהן אותה והעמידה לפניה ר"ל שיקרבו לתשובה ואח"כ ולקח הכהן מים קדושים
 שהיא התורה הנקרא מים ככלי הרש ר"ל שיכניע אותו כמו עפר ומן עפר אשר יהיה נקרקע המשכון ר"ל שיקיים
 ועל הארץ תישן ר"ל זכירת האחרית שמוכרת לשכוכ בארץ ופרע את ראש האשה ר"ל המתרת ונתן על כפה ופי'
 רש"י ליגעה שהוא מלשון יגיע כפיך שיהנה מיגיעו וכיד הכהן יהיו המים ר"ל להוכיחו מהעונשים קשים ומרים
 והשביע וכו' ואמרה האשה אמן אמן על גלבול ועל השכועה וכתוב האלות האלה כספר ומסה אל מי המרים ר"ל
 שימחה הפשט הפשוט בכדי לרמוזו האלות הקשים ומרים כאלו הם כתובים כספר בכדי שיאמין והשקה וכו' ואז
 כשועשה כל התורה הזאת אזי בלותו העולם כשמרכיבין סוגר על הקומא אם נקתה וכורעה זרע ר"ל שיגיני עליה
 המ"ט הם התולדות ונקה האיש מעון וכו' ע"כ :

שיר

לפ' בהעלותך ד"ר בהעלותך את הכרות וכו' מקדם תירצתי משנה סוף בכא מציעה שכי גינות זו על גב
 זו והירק בנתיים ר"מ של עליון ור"א של תחתון אר"מ מה אם ירצה עליון ליקח עפרו אין כאן ירק אר"י
 אם ירצה התחתון למלאות את גנתו עפר אין כאן ירק אר"מ מאמר ששניהם יכולין למחות רואין מהיכן ירק זה קו
 אר"ש כל שהעליון יכול לפשוט את ידו הרי הוא שלו והשאר של תחתון ע"כ המשנה וכו' ע"פ דאיתא בס' עוללת
 אפרים שהמלאכים טענו תנה הודך על השמים מטעם שהתורה נאמ' וכו' א יולד אשה קצר ימים ומנד הנגלה של
 התורה המה לא ידע לכך אמרו תמדה גנוזה וכו' ר"ל הנקטר ואמר הק"כ חור להם תשובה ר"ל ממעלת התשובה
 נודע שישראל עדיפי ממלאכי השרת כמו שבע"ה עדיף מזדיק כך הנדיק עדיף ממלאך והתורה מכונה בשם ירק
 מטעם כמו שביקרות יש קמים שונים טובים ורעים כך התורה כה שיים למיימינים וכו' ואין התורה נקנית אלא למי
 שמשים עצמו כבהמה שאינו מדקדק באכילתו כמו איכה קורמא באגמא ואו' ע"י עסק איש הישר בתורה ישפיע
 שפע רב הראוי לה לפי כבודה בקיפוק פרנסה אליה ולזה אמר הק"כ להשטן תו' מה תהא עלי' בשעת שבא לגזור
 בליה ר"ל מהיכן יהיה פרנסה אם אין ישראל תנא התורה ככגדי אלמנות ואמר השטן תסתפק בעליונים אף שגדול
 הוא השפע מישראל אעפ"כ לא יבצר לה לעצמה אף שלא תשפיע על כל העולם כדאיתא באלשון משאת משה
 על מגילת אקתר ע"ש וכי המשנה ב' גנות זו ע"ג זו והירק בנתיים ר"ל עולם העליון ועולם התחתון המכונים בשם
 גן והתורה בנתיים ר"מ של עליון כמו וענת המלאכים ור"א של תחתון אר"מ לפרש דכריו אם ירצה עליון ליקח
 עפרו ר"ל שהארם הוא העפר ונפש כל חי בידו והוא קצר ימים אין כאן ירק למת התורה אר"י אם ירצה התחתון
 למלאות את גינתו עפר ר"ל שהגן אדם הוא בעל נפירה ואם יקטא ואין כאן ירק ר"ל תו' מה תהא עלי' אר"מ מאמר
 ששניהם יכולים למחות רואין מהיכן ירק זה קו ר"ל איזה פרנסה התו' פעולה אם מעליונים או מן התחתונים לכך
 בא ר"ש ואמר כל שהעליון יכול לפשוט ידו ולקבלו בהשוכה הרי אלו שלו ר"ל שהוא עדיף מהמלאך לכך של תחתון
 והלכה בר"ש ע"כ : שיר : לפ' שלת על דרך רמז שלת לך אנשים וכו' דהנה אית' בספ' ע"א שהשלימות
 של המרגלים המה מרמזים על' שלימות האדם בע"הו כמו שהביא המשל מהשליח השכל ששבת שליחתו ע"ש
 ואיתא שם פי' על מקורה אחד ד' פעמים מה נאמר בתורה ארבע מאות שקל כסף מה היא וראיתם את הארץ מה היא
 ומדת ימי מה היא ואומר מה היא בכבואת זכריה זאת האיפהוסי' הוא ז' ל' דהנה יש כמה סוגי' ב'א יש אוהבי כסף
 יש אוהבי קרקעות יש אוהבי ימים ולזה אמר פקיתה גדולה מכל הסוגים הנ"ל האוהבי כסף ארבע מאות וכו' מה
 היא ר"ל מה הוא נחשכ הממון ועל האוהבי קרקעות אמר וראיתם את הארץ מה היא ועל אוהבי ימים אמר ומדת ימי
 תה היא ועל כולם אמר בכבואת זכריה ואומר מה היא זאת האיפה של כל עניני עו"הו יש להם מדה ואפה הוא מדה
 ואינו הכרעה מנויה בדבר המדוד ע"כ המקורה ואיתא עוד שהילוך האדם ותיקס לך רוקות העולם אם הליכתו

בדרך הטיב ויתחם לרוח מזרח ודרום למורת היא לפניו שויתיה' לנגדי תמיד לדרום הוא לימין כמו לב חכם לימין
 וזוה שכתו לאברהם אבינו ע"ה הלוח וכוסע הנגבה ואם ס"ו הליכתו בדרך רע אזי פונה אל צפון או למערב
 ואיתא דהי"ז הר מכונה בשם הר ואם האדם כנסו נעשה לו אוהב נאמן כמו ומנחת אל לבנו וצריך להתחוק א"ע
 במאוד מאוד כגד הי"ז הר וצריך שלא יהנה האדם בעו"ה אז מהפירות ככדי להנחיל אוהבי יוזה וישלס אותם משה
 הוא הי"ז טעלו זה כנגבר ל לימין כמו אברהם אבינו ועליהם את החרר ר"ל שתעשו עולוי לוי"ה ר"ל לעשות אותו
 מלאך קדוש שנקרא הר וראיתם את הארץ מה היא ר"ל שלא תהא מאוהבי קרקעים ותנאי הכ' שלא תי' מאוהבי ימים
 וזהו ואת העם היושב עליה המקו הוא הרפה אם הוא חוק בריא הוא האדם בגשמית או קלש אם מפני זה המעט
 הוא בימים או אם רב בימים וזהו ומדת ימי מה הוא ותנאי ה"ה ומה הארץ אשר הוא יושב בהנה אם טובה היא אם
 רעה ר"ל אם הוא מאוהבי כסף שיש עושר ששאר לכעלו לדעתו ואם במקנים או במכורים ר"ל שהעושר הוא כמו ערי
 מכר כמ"ש הון עשיר קרית עוון וכחומה נגבה רק אם יש בה עץ קיים למחזיקים וזהו והתחזק וגם ולקחתם
 מפרי הארץ שתקחו עמכם גם הפירות לעשות מהפירות קרן וימים ימי בכורי ענבים ר"ל שהע"ה הם ימי זיכור כמ"ש
 כזכורי וכו' בעודי בכפו יבלענה לזה אנו מזהירך ע"כ ואפשר לזה אמרו עמלק יושב בארץ הנגב ר"ל פי"ז הר
 שהוא הגבור שאין שולט אלא במקום מכה כמו עמלק ברפידים כאשר רפוידיהם מד"ה כן הי"ז שהוא במקום
 הכבוד שהוא בימין שממנו כל תאות עו"ה וכו' וזה ויהס כלב שהוא הכת קול שיוצא מהר תורכ בכל יום ויאמר עלה
 בעלה וכו' ע"כ : (הג"ה וזה הפ' של תנא דבי אליהו עלו זה כנגב אל הכנסו כגכס ואם יאמרו לכם על מה
 באתם תאמרו על חמשה האנים ועל חמשה רימונים ועל אשכול תמר ואם יאמרו לכם שמה לעקור ע"ז באתם
 תאמרו לו דהנה ידוע מה' תנאים שהזכרנו ועוד אית' כפלת הרימון רקתך אפי' פושעי ישראל מליאים מצות כרימון
 וקשה אם המה פושעי ישראל מאין להם מצות רק אית' שיש לכל אדם חמשה מצות אלו מילה והקפת פאת הראש
 ופאת הזקן וציצית ותפילין ואית' למה החמירה תורה בגבך יותר מבגולן שזה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא
 השוה ר"ל שיהיה מורא שמים עליכם כמורא כ"ו ואם יאמרו לכם על מה באתם אזי תאמרו חמשה האנים ה"ל
 שאותיות האנים כמו תנאים ועל חמשה רימונים ר"ל החמשה מצות הכ"ל ואשכול תמר שיהיה אחרות בכיהם ואם יאמרו
 לכם שמה לעקור ע"ז באתם ר"ל לבטל ולעקור הי"ז הר שהוא אל זר שנקרבו של אדם תאמרו לו הוא יעשה שלו
 רק להתאמן כגדו ע"כ . ישראל זוטא :

הג"ה ישראל זוטא שייך לפ' קרת והנה לתרץ מאמר כזוהר פ' הכ"ל דף ו"ל ויפלו על פניהם ויאמרו אל
 אלהי הרוחת רוחת כתיב חקר ו' דאילנא דמותא הוא ובכל אחר נפילת אפים להסוה אחר הוה וכו'
 דאיהו אחר דכשתין דעלמא וכל נשמתין חמן סלקין ומתמן מתיין ע"כ דלכאורה קשה היאך היה תלוי לומר נפילת
 אפים במחלוקת קרת אבל כלע"ד כי אית' במסכת בבא מציעא דף כ"ט במעשה דר"א וחכמים גבי חנוך שאתנו
 חולית וכו' אימא שלום דביתו דר"א אסתו דר' מההוא מעשה ואילך לא הוה שכת לז' א' למנפל על אפי' ההוא
 יומא ריש ירחא הנה ואתלף לה בין מלא לתמר איבא דאמרי עניא קאי אבבא אפיקת ליה ריפתא אשכתי דנפל על
 אפי' א' ל קיס קטלית לאתאי אדהכי נפיק שיפורא וכו' א"כ ע"י נפילת אפים יש סוד לראות נקזה כבעלי מחלוקת
 לכך כאן גבי קרה שחלק על משה ואהרן לכך נפלו על אפיהון כפי' הזוהר נפילת אפי' ונכלע קרת וכל עדתו :
ולתריץ גמרא כחלק מה שדרשי חז"ל על פסוק חכמת נשים בנהה ביה זו אשתו של חזן בן פלת דאמר רב חזן
 אשתו הצילתו אמר לה מאי אעבד הואי בעשה וכו' א"ל תוב ואנת מצלינא לך אשקת לי סמרא וארויתא
 ואגבית בגווייה אמרה ידעני כי כל הערה כולם קדושים אופיבת על בבא וסתרתי למזיא כל דאתא קזיא הדר ע"כ
 ולכאורה קשה למה עשתה מעשה כזו דסתיר למזיא ולא שאר פריצות . ונלע"ד כי אית' בזוהר פ' בהעלוהך קתאת
 הלויס הוא אוקמא דבעי לדבא (ס"א) לקפרא לון ולאמשכא לון לאתקשרו כאתרייהו בגין דאינון דרועה שמאלה וס"ט
 דוינא וכל מאן דאתי מס"ט דוינא בעי דלא ירכי שער אכגין דאקגי דינא בעלמא ועל דא אתתא כהאי גוונא דלא
 יתקוי שער לבר וכעי לאתתפאי ולכסי שערות ע"כ . וכפ' תוריע א' רינא רב מכל לואי קרת הוא דעבדי קב"ה
 לתתא כגוונא דלעילא וכו' וכד חמי קרת רישי כלל שער וחסא לאהרן מהקטט בקשוטי מלכין אתגולז בעיני
 וקנא לאהרן ע"כ . ולפ"ד א"ש מ"ש דקרת מזיא ולא שאר פריצה כי הקדמנו כי כשביל שצריך ללוים לגלת השערות
 ומה הטעם צריך האשה לסקיא שער

והנה קרחתו וטנו חלק על זה ולכך כדילתראות שלא יפה עשו כמתלקותם אז קתרת לשערא . (הג"ה ולפי מה
 שהקדמנו לשערות מרומים על דיונים כמאמר הזוהר ע"ד הן אינני איש חלק ועשו אחי איש שער לפי' הזוהר הג"ל
 שמעתי פרפרת כלה מה"ה"ה כוידיו הרב המופלג האריך אב בחכמה ורך בשני' מ' משה אב"ד ור"מ דק"ק הראדק
 קתן הנגיד מ' שמעון מק"ק ראקווי דאית' בגמ' דנכורות אמר בן עזאי כל תכמי ישראל דומים עלי כקליפת השום
 חוץ מן הקרת הזה ופי' רש"י היינו ר"ע ע"כ והקשה התוספות וקשה ותי קג"ה ליה להזכיר ר"ע כשמו שמזכירו בלשון
 גנאי כלכתב עלה קרת גם בפרק השואל מהכא לקרטימא כמה ולגנאי כתכוון ע"כ ולפ"ד א"ש שזכרתי לא
 קרא אותו בן עזאי בלשון גנאי אדרבה לשבח גדול כתכוון . כי הנה ידוע כי ר"ע היה דורש על כל קוץ וקוץ תילי
 תילים שהיה נשמת הגרים) (הג"ה ונראה לי ישראל וטא ליתן טעם למה דווקא דרש על הקוץ כי אית' ישראל
 נוטריקוניש שסיס רכוא אותיות לתורה וכל אחד יש לו שורש נשמתו אפוא באותה מן התורה אכלר"ע שהיה
 נשמת הגרים ולא היה לו שורש לאחוז באותיות כיום שסיס רכוא ישראל ויש שסיס רכוא אותיות אכל נשמת הגרים
 אינו מן המנין ולכך לא היה לו כמה לאחוז ולדרוש לכך דרש על הקוץ שעל האותיות . ישראל וטא) . וגחור
 לעניניו כי ר"ע כשהיה נשמת הגרים היה לו אחיזה בשערות והיה מצד הדין וכשהיה לו קרת הוא מראה לשבח
 שהיה ממתיק את הדין כדפי' הזוהר קרת הוא דעבדי ליה קב"ה לתתא כגוונא דלעילא וכדקמי קרת רישי כלל
 שערא וכו' וקנא לאהרן כמאן שהקרת מרמז כולל חסד ולפי זה אמר בן עזאי כל תכמי ישראל דומים עלי כקליפת
 השום חוץ מן הקרת הזה לשבח כתכוון והיונו בל"ל וזה אפשר הפי' ג' כגוי אלישע שקרא לו עלה קרת שהנביאים
 הם מצד הקדים ואמרו בלשון תימא עלה קרת שאתה מצד החסד והכפתי עלינו דין שנטלת ממנו פרנסתו ע"כ
 שמעתי מהרבה ה"ל דפ"ת : **שייך** לפ' חוקת זאת חוקת וכו' דהנה ידוע שהי"ה מכוונה בשם פרה אדומה
 כמו שכתוב כי כפרה קוררה קורר ישראל ומראה ה"ע לאדם כמו שהולך עמו בתמימות כי נופה הטופנה
 שפתי זרה ומתגבר על האדם בכל יום כמ"ס נופה רשע לדיוק וכו' ואלמלא הקב"ה עזרו וכו' וזהו' לא יעזבו
 בידו והבטיח לנו ע"י הכיף והודחתם אל ארץ ציה . ולשמוט אותו וידוע כשהאדם מחליט בדעתו לפשות תשובה הקב"ה
 מיסרה תיכף לכסותו שהמה כמו רפואת הגוף שצריך הרופא ליתן קמנים המרים המריקים והכע"ת צריך לעשות
 תשובתו באוהו מקום ובאותה אשה וידוע מה שפי' האלסוך כפ' מזרע תיבת ארז עולה במ"ק עשרים כמקשר קומר
 במ"ק ואזוב עולה במ"ק ט"ז כמקשר כפ"ה כמ"ק והנה תולעת הי' לשון של זהירות הוא משל ללשון האדם וצריך
 הבע"ת לכבד כתי עונותיו המה הכגדים צואים כדמעו שליש וזהו דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה ר"ל
 הי"ה הר . אדומה על שם החטא שהיא אם יאדמו כתולע . המימה ע"ש שמשוה א"ע כהולך בתמימות עם האדם . ואין בו
 מום שהוא כפתל וציקש ומכת מה הוא בא אשר לא עלה עלי' עולר"ל עול התורה לכך תראה להתגבר עליו והקב"ה
 יהיה בעורך וזהו וכתתם אותה אל אלעזר הכהן ר"ל שה' יהיה בעארו והזיף אותה אל מחוץ למחנה ר"ל אל ארץ
 ציה . ושמע אותה לפניו ואם תיארך השם וזהו ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו שהוא אצבע אלהים וכו' שבע פעמים
 ר"ל : ע על חטאותיכם אצפ"כ אזור בגבר חלציו ושיף את הפרה לשינים ר"ל באותה מקום ובאותה אשה את עורה
 וכו' על פרסה ישרוף ר"ל תתנהג בפריושות . ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת ר"ל החומרות שלך והכפ"ה
 שכתמה והשליך הכל אל תוך שריפת הפרה וככס בגדיו ר"ל הכתמי עונות של בגדי' הנזאים וכו' וזהו שפי' השל"ה
 הוא יתחטא ביום השלישי וכיום השביעי וכו' דאיתא ששה ימי הכריאה המה כנגד שתא אלפי שנה ומד תרוב והתורה
 ניתנה כאלף הג' שהוא כנגד יום השלישי וזהו כשיתחטא בתורה שניתנה ביום השלישי איז ביום השביעי וטהר ואם
 לא יתחטא ביום השלישי אזי ביום השביעי לא יטהר כי מי שטרק בערב שבת יאכל בשבת ע"כ ועפ"י יבואר מה
 דאית' בשעה שעלה משה למרום שמע קולו של הקב"ה שאומר אלעזר בני או' פרה בה שתיים ועגלה בה שנתה אמר
 משה עליונים ותחתונים ברשוהך ואתה אמרת משמו של ב"ו אמר הקב"ה הנהיד צדיק אחד לעמוד בעולמי ולפתוח
 כפ' פרה תחילה אמר יו"ר שיצא מחלציו א"ל חייך שיצא מחלציו הנה"ד ושם האחד אליעזר שם המיוחד אלעזר ע"כ
 דהנה אמרו שהי"ה הר מכוונה בשם פרה ולו שתי בנות כאשר פירשנו כפ' קרת הנפש המתאווה והכפ"ה המשתתפת עם
 הגוף וישראל מכוונים עגלה כמ"ס כעגל לא לומר וזהו שהקב"ה אמר אליעזר בני או' פרה בה שתיים שהי"ה הר ושתי
 בנותיו מעבירין את האדם מדעת קונו ועגלה בה שנתה ר"ל ישראל המה כמו עגל לא לומר כן שנה מכה זה הוא

מתבר עליהם מיד אמר משה עליונים ותחתונים ברשותך ר"ל הלא הכל מאחד ואם היתה רוצה אזי היה נותן להם
לכ בשר ואתה או' משמו של כ"ו ר"ל שהנשר והדם המה החיובים אמר עתיד לדיק לעמוד בעולמו ולפתוח בפי' פרה
תחילה ר"ל שתהיה רק התחלתו מאתי ואני המקשיין אי"ר שינא מחלני ר"ל להדיותו אל ארץ ציה א"ל חייך שינא מחלניך
הה"ד ושם האחד אליעזר שהשם המיוחד בעזרו ולהדיות אותו אל ארץ ציה ע"כ . (הג' הה ועפ"ז ל"ל לפרש משנה
ד"ס פ"כ דפרה ר"ל אומר פרת מטאת המעוברת כצורה ואינה נלקחת מן הנכרים דאית' ברד"ק פי' על פסוק הרה
עמל וילד שקר דהנה בתחילה היו"ה הר מתאמץ לתת בלבו של אדם לעבור עבירה והנה היא כמו הריון והאמירה בפס
המה תכלי לידה והמעשה הוא לידה וזהו הרה עמל וילד שקר וזהו פרת מטאת המעוברת מה שנתעבר מהיו"ה הר כשירה
שאין הקב"ה מזרף מתשבה רעה למעשה ואינה נלקחת מן הנכרים ר"ל גבי נכרו מתשבה רעה מזרף למעשה .
(ישראל וזמא) . (הגה"ה שעתתי פי' כאה מפי שאתי פארי הודי והדריה"ה הגאון המפורסם שלשלת היוחסין
כמ' יוסף שהי' אב"ד ור"מ דק"ק קלוזק וד"ק הלוקק על פסוק וען לא המנתם בילהקדישני לעיני בני עמי לכן
לא תביאו את הקהל הזה הארץ ולכאורה קשה מאי מידה כנגד מידה ותירץ הוא כי רש"י פי' בפ' בראשית לא היה צריך
להתחיל את הצורה אלא מן החודש הזה לכם וגו' אלא משום כח מעשיו הגיד לעמו שלא יאמרו העכו"ם לכטים
אתם שכבשתם ארץ ישראל הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה ברצונו ברא' ונתן לאשר ישר בעיניו נמצא מכת זה
מוכת שיש ברא' שמים וארץ ולא כמו שאומרים המוכים שהעולם קדמון והנה ידוע שיש ארבעה יסודות בכל הנכריים
אפילו בדומם והנה כאן כמו מריבה יש לדקדק בלשון שאמר הקב"ה למשה ודברתם אל הקלע ונתן מימיו והוצאת
להם מים שהוא כפל לשון אלא יש לומר שכך אמר לו הקב"ה כי אין זה נס לומר שהקב"ה הוציא מים מאין כי הקלע
הוציא מים שלו כי בכל ארבע יסודות יש חומר המים כמציא לפי דבריהם אין ראיה על חידוש העולם שהקב"ה ברא' יש
מאין כמו שהם אומרים כי העולם היה רק השם הרחיבו כמציא לפי זה הם יטענו לכטים אתם שכבשתם א"י כי הם
מכמיסם שהק"ה ברא' עולמו ונתן לאשר הטוב בעיניו לכך כאן גבי הקלע אמר הק"ה למשה ודברתם אל הקלע
ונתן מימיו ר"ל שינא בתחלה החומר המים שיש לו וישר יבש בלא לקלוט מים ואח"כ והוצאת להם מים ויהיה יש
מאין נמצא יש מופת על בריאת שמים וארץ שהק"ה ברא' יש מאין ויש לנו תירץ על א"י שהוא ברא' ונתן לאשר ישר
בעיניו והשתא א"ש יען לא האמנתם כי להקדישני לעיני בני עמי ככ"ל לאמר בתחלה אל הקלע להוציא מימיו ככ"ל
רק ויד את הקלע ונמצא אין מופת עליש מאין ואין ראיה על א"י לכך לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ וכו'
ודפ"ח ישראל וזמא) : (הג"ה להרץ פסוקים ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם כי להקדישני
לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר אתי להם המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה'
ויקדש כס וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום כה אמר אחיד ישראל וגו' בעברה נא באתריך וגו' איתא במס'
בבא בתרא דף ס"ד לא את הכור ולא את הדות וכו' ונריך ליקח לו דרך דבריו ר"ע וחכמים אומרים א"ל ליקח לו דרך
וקאמר בגמרא מאי לאו כהא קמפלגי דר"ע סבר מוכר בעין יפה מוכר ורכנן סברי מוכר בעין רעה מוכר ומפלפל
בגמ' ומזיק לא לאו כהא קמפלגי הא קמ"ל דר"ע סבר מוכר בעין יפה מוכר ורכנן סברי מוכר בעין רעה מוכר איתמר
רב הונא אמר רב הלכה בדברי חכמים ורב ירמיה בר אבהו אמר שמואל הלכה כר"ע וכו' א"ל רבינא לרב אשי לומא
אזרו לטעמייהו דאמר רב נתן אמר שמואל האחין שחלקו אין להן דרך זה על זה וכו' ורב אמר יש להן וכו'
א"כ אי נאמר דהלכה כרב דאמר האחין שחלקו יש להן דרך זה ז"א"כ שלח משה אל מלך אדום כה אמר אחיד ישראל אחיד
דיוקא א"כ בעברה אבל אם הלכה כשמואל דפסק בחכמים דמוכר בעין רעה מוכר וא"כ אחין שחלקו אין להם דרך זה ז"א
א"כ מה שלח כה אמר אחיד ישראל . אית' במס' יבמות דף כ' את מספר יומי אמלא אלו שני דורות זכה משלימין
לו לא זכה פוחתין לו דבריו ר"ע וחכמים אומרים זכה מוסיפין לו לא זכה פוחתין לו אמרו לו לב"ע הרי הוא אומר והוספתי
על יומי חמש עשרה שנה אמר להם משלו הוסיפו ובעשרה מאמרות ק"כ פ' כ"ח ז"ל ושנים דקאמר לשיטתיה אזל
בבבוייתא פ' החולץ דתניא את מספר יומי אמלא אלו שני דורות זכה משלימין לו לא זכה פוחתין לו דבריו ר"ע וקסבר
משלו הוסיפו לו לחזקתו המלך חמש עשרה שנה וכל זה יתאמת בשטת ר"ע שפוסקין לכל אדם לפי מזלו כל הראוי
לו בעין יפה ועם זה אין צריך לקושיות אבל לרכנן יקשה וכו' א"כ אי אמרונן דהלכה זכה משלימין לו א"כ הלכה
בר"ע דאמר כותחין לו בעין יפה ז"א כגם כן הלכה כר"ע מוכר בעין יפה מוכר ואחין שחלקו אין להם דרך זה ז"א

אבל אם נאמר דזכה מוסיפין לו א"כ הלכה כרכנן דאמרי מוכר בעין רעה מוכר וכן גבי שנים שחלקו
וא"כ אחין שחלקו יש להם דרך זע"ז אית' כמדושי אגדות דמפר"ש א משה רכך אמר את מספר יומך אמלא וגו'
תנאי הוא זכה משלימין כו' יש לרקדק דאמרינן פ"ק דקידושין ופ"ק דקוטה בן מאה ועשרים שנה חכמי היום שאין
ת"ל היום אלא היום מלאו ימיו ושנותי ללמדך שהק"נה יושב ומשלים שנותיהן של צדיקים מיום ליום ולולי קטא מי
מריבם בא לא"י והיה חי יותר מק"כ שנה שהם שני דורות שנגזרו לו וכשלמא לחכמים נוחא דאילו לא קטא במו מריבה
היה זוכה להוסיף לו אבל לר"ע דאין מוסיפין לו אף ע"י זכות וכו' וז"ל דהיה קוביא דלא כר"ע ע"כ . ואפשר
שזכו פי' בגמר' כשהראו למשה ר"ע שמה' בתורתו וכתעצב במיתתו היוכו מיתת עצמו כי לדכרו ר"ע דאמר זכה
משלימין לו אינו יכול משה לכנוס לא"י ומזכרת הוא למות א"כ הקדמנו כי מכא שמה נגזר שלא יכנס לא"י מכח
מי מריבה דאל"כ היה יכול לכנוס לא"י כו' הלכה כחכמים דאמרי זכה מוסיפין לו וא"כ ג"כ הלכה דמוכר בעין רעה
מוכר וא"כ אחין שחלקו יש להם דרך זע"ז . וזכה נכח לביאור הפסוק כששמע משה שאמר לו הק"נה יען לא האמנתם
בי להקדושי לעיני בני ישראל לכן לא הביאו את העם הזה אל הארץ אשר נתתי להם במה מי מריבה היה קשה לי דאל"כ
היה נכנס משה לא"י וקשה הלא שנותיו של משה היה רק מאה ועשרים שנה וכשלמו כבואם לא"י וע"כ ז"ל דהלכה
כחכמים דאמרי זכה מוסיפין לו וא"כ ג"כ הלכה כרכנן דאמרי מוכר בעין רעה מוכר וכנ"ל וא"כ אחין שחלקו יש
להן דרך זע"ז וע"כ ויש' משה מלאכים אל מלך אדום כה אמר אחיך ישראל נעברה נא בארצך כי עפשו היה מוכח
כי אחין שחלקו יש להם דרך זע"ז . ישראל זומא) **שיריך** לפרש' כלק מספר **מלחמותה** להרץ מה שהקשה
הרב הגאון אב"ד דור"ג כבוד מוה"ר ר' זיסקינד אשר מכותו בק"ק לובלין שהקשה הלא מנינו דגבי אברהם כתיב
אוריך ארור ומכריך ברוך ובני בלעם כתיב מכריך ברוך ואוריך ארור ואיך כתיב כאן את הברכה אשר השמעון
והקללה אם לא השמעון דפתח בברכה ומקיים בקללה וכלפ"עד כי הארכתי בפסוקים והיה בשמעון את דברי האלה
הזאת והתכרך בלבבו לאמר שלום יהיה לי וגו' וקאמר לא יאבה ה' סלות לו ורצה בו כל האלה הכתובה בספר הזה
וגו' כי כתיבתה דאית' בנ' תיקונים ואפס קציהו מביא ככוונת שלמה דף נ' עמוד ד' ודף נ"א כל דבר שהיה בכלל
וינא לטעון טעם אחר שלא כענין וכו' הכוונה בזה אל המלכות המכונה לאמא תתא הנקראת דבר והיא היתה בכלל
העשר ספירות כלומר ברחמים עתהם וא"כ יאבה לפעול דין בעולם וכמו שהיא ג"כ המכונה דינא רפוא חרב נוקמת
נקם ברית היוכו כפירה ההשעית יקוד א"ל א"י צדיק עולם והנרמו הוא שלא כענינו כי היא הספירה העשירית
מעשר ספירות האצילות העליון הכלולים ברחמים ועכשו נראות שהיא פועלת דין זהו שלא כענינו לפעול את הדין
האמור לבקל ולהמיר כלומר היוכו בחינת רחמים על הצדיקים בסוד רופא כדי להציל מיד מבקשי רעהם ולהמיר
על הרשעים כדון להענישם כמעשה ידיהם וראיה לדבר עדים נאמכים מוחץ ורופא והבן בפסוקים התוכחה כי
אע"פ שהן מוכרין והזכחת כי אין רע יורד מלמעלה וכפרט מתורתיו הקדושה תורת ה' תמימה משיבה נפש וכדמפרש
ואזיל הר' מע זל כיונת אלם שלו פ"א כפי' הפסוק כל ענין ופרי אדמה יורש הכלל שיפורש לשבח ע"פ דרכיו ופי'
יורש כמו יוריש והוא פשוט כי לא מהמוכנים שלו שוין אף כאן הכלל' ל אשר אמרנו ינחיל לכל הראויים אליו כל
ענין שפוד הו"א של שם ב"ה ופרי אדמה ה"א אחרונה מהשם וכו' ומה גם באומרו שם והבאתי עליכם חרב נוקמת
נקם ברית רמו לשכינה המכונה כך (עיון בפ' בשלח ובפ' וארא ר' שפתא ואמר גורו לכם מפני חרב מאן חרב דא
חרב נוקמת נקם ברית דהא האי חרב קאי למסתכל מאן דמשקר בברית דכל מאן דמשקר בברית נוקמת דנוקמין
מניה האי חרב הוא וכו') והיא הבאה בשבילינו ללחום את מלחמותינו כטעם ה' ילחם לכם (וז"ל בפ' ויקרא עשיראה
אדכי דהא דינא דמלכותא דינא ודאי מהאי לאגחא קרבא דמלכא בעלמא ודא גבורה התאה ע"כ) מיזה בא מאדום
וכו' וכל זה לאקוף אותנו ולקנץ נידחנו ולהביא אותנו אל אדמתינו כטעם הפסוק ונאספתם אל עריכם כי אז יהיה
השם שלם והכסא שלם וכו' . עיד אמרו בשברי לכם מטה לקם לרמו כי אז לא יהיה לנו טירדות מזונות ולא
ינטרכו זה לזה ישראל ולא לעם אחר ולא יהיו כודדין עוד ללכם . או יאמר היוכו מטה לקם והבן כי אז עתידה
א"י להוציא לנו גלוקסאות וכלי מלחמה ואז ואפו עשר נשים לחמיכם בתכור א' רמו לתוספת דעת לכוא שגאמר
בישעיה קו' י' א כי מלאה הארץ דעה וגו' ובקורים קלומפ ותלמו ונבאו בניכם ובנותיכם וזהו ואפו עשר נשים
כלו' אפי' נשים יעיונו וישכילו כמושכלת להיות בקוד מנין ומספר עשר היוכו עשר מאמות עשר דורות עשר ספירות

גבוה מעל גבוה ומהו הלחם הכיתן לנו באותו עת וזמן לאכול נקוד לכו לחמו בלחמי (והוא כי אית' בפ' אמור קוד
 הפסוק הזה והוא פלאי) בתכור אחד רמז לאותו היום כוער בתכור כטעם מאמר הנביא מלאכי סי' ג' כי הנה היום
 בא כוער כתכור וגו' ואז יהיה ה' אחד ושמן אחד וזהו אמרו בתכור ה' ודאי ואזי תהיה התורה מוכנת כהלכתה
 ויתגלה לנו רזי תורתו והכרך ואכלפס ולא תשבעו כלומר יותר ממה שלומדין תהאוו הלימוד ולא תמצאו שבעים ותלמוד
 תורה לעולם ועד וזה המוכן מדברי החינוך והגו' מתורתינו כי כולם מרועה ה' נתנו לחקור מהם כללים גדולים
 לטובתינו ולא הבהת הקינור משמט אחי פי הפסוק במשנה תורה וכו' ממשש בנשרים וגו' נקוד כמוס ונקטר על
 גאולתינו ועל פדות נפשינו ע"כ ה"כ הקללה כתיב ופי' של הקללה היא הכרעה ה"כ הכרעה אחר הקללה ושפיר קאמר
 ג"כ קרא הכרעה אשר השמעון ע"מ אשר השמעו ר"ל מפי הק"כ הלא ינא הכרעה רק הפי' של הקללה הוא ע"מ אשר
 השמעו וזהו ג"כ פי' והיה בשמעו את דברי האלה ואמר שלום יהיה לי וגו' וקאמר קרא לא יאבה ה' סלוח לו ורבה
 בו כל האלה הכתובה בספר זה הכתובה דייקא ע"כ לשון ישראל קבא . **שיר** לפ' כלק וירא כלק בן ציפור
 זכו' דהנה יש רמז בפסוק לקוב אויבי לקחתך והנה ברכת ברוך דאית שיסקל' כימים בשנה שאין חומרים התכון
 המה ימי רקמים ונשאים רכ"ב ימים שהם ימי דין וזהו שאמר לק"כ אויבי לקחתך ר"ל רכובי שהחול הקללה נקל' כ'
 ימים שהם ימי רקמים והנה ברכת ברוך ר"ל שאף ברכ' ב ימים שהם ימי דין ברכת ע' כועולה מזה שימי קל' ב המה
 מדת הרקמים ואית' ומושך על פני תהום אלו מעשיהם של רשעים ויאמר אלהים יהי אור אלו מעשיהם של צדיקים
 ואית' שיתף הק"כ בה את מדת הרקמים בכרואת העולם ואית' במי כמלך בנשמת של צדיקים כמלך ואמר נעשה אדם
 ואית' מדת הקד הוא גדול ממדת הרקמים ומי שעוסק בתורה כלילה הק"כ מה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר
 יומם ילכו חסדו מאז דכלילה שירה עמי ואית' ג"כ להגיד בבוקר חסדיך ואמונתך כלילות והנה בוכל לומר דהנשמה
 דאנילות נקרא מואב שהוא לשון מאב שהיא חלק אלוה ממעל ושאריו נשמות מכוונים בשם מדין שהמה מעורבין
 טוב ורע המה מישראל דדינא וזהו מדין והנה יש ג' סוגים צדיקים וכינויים ורשעים וידוע דכני עליה מועטים
 והכינויים ג"כ מועטים רק הם יותר מן הצדיקים וברשעים הם מרובים ביותר ואית' בש"ל המילוק שבין ישראל
 לכני ישראל שישראל היא השורש וכני ישראל המה הענפים ועם הם הרשעים ואית' שהצדיקים מכוונים בשם קביבם
 כמו וקביבו נקערה מאוד וכלעם הוא היצ"הר שכולע עם והכל מריצין לו איגרותיהם ונקרא בהר כפ"ש על זאת
 יתפלל כל חסיד וכו' רק לשטף מים זכו' והנשמה נקרא עין הארץ ואית' אם אין אני לי מילי פי' בש"ל דעיקר
 השנוכה בכרואתו וזה אם אין אני לי ר"ל לזקתי שאין אני כלום מי לי התשובה אינה נחשבת וכשאני לעצמי ר"ל
 כשעודני בתוקפי ובגבורתי מה אני ר"ל מה רב טובך ואית' המקלל בקוסם הוא יכה קוסם את קוסמו פי' רש"י לו
 ולקונו ולמקנו כנסדרין דף פ"א ואית' באותו העולם באים היצ"ט והיצ"הר לקבל שכר מאתו והכרך זאת אומרת
 בני הקי וכו' ואית' קבא הוא לשון ויקב חור בדלתו ואית' ר' מתיא בן חרש תהב מסמר ברזל בתוך עינו ע"ס .
ובזה יבואר וירא כלק הוא קל' כ מדת הרקמים אשר עשה ישראל הם הצדיקים לאמר הוא היצ"הר שזהו מעשיהן
 של צדיקים ואמר מדת הרקמים לכרוא את האדם בן ציפור ר"ל כן מסך לשון נפרא להגיד בבוקר חסדיך רק הנשמה
 דאנילות היה מתירא וזהו ויגר מואב מפני העם כי רב הוא ויקץ ג"כ מפני בני ישראל ר"ל הרשעים הם רבים וכני
 ישראל המה כינויים ויאמר מואב עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוד השורר ר"ל את הצדיקים שהם וקביבו
 כשערה את ירק השדה עם הרשעים שהמה כמשלים לירק השדה וכלק בן ציפור ופז' ר"ל שהוא שולט בעת ההיא
 שהוא מד"הר וישלק אל כלעם פתורה ר"ל אל היצ"הר הנקרא כלע"עם והכל מריצין לו אגרותיהם כשולחני אשר על
 הנהר שהוא שטף מים ארץ בני עמו של האיברים לקרא לו לאמר הנה עם ינא ממזרים וכסה את עין הארץ ר"ל
 הנשמה שנקרא עין הארץ שהוא יושב ממולי ר"ל שאם מהעכב מלתזור בהשוכה יושב לשון עכבה ממילי ר"ל שאין
 עולים על לבי אם אין אני לי מילי הב"ל ועתה לכה נא ארה לי לשון אור אולי וכו' ואגרשנו מן הארץ ר"ל שיהיה
 הגוף כמו הנשמה מן השמים כי ידעתי וכו' וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים כידם ר"ל מחמת קוראם יכה
 קוסם את קוסמו לו ולקונו וכו' ר"ל שיבוא לידי כפירת העיקר ויאמר ליכו פה הלילה ר"ל העו"ה שנקרא לילה .
 והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר ה' אלי ר"ל היצ"הר משיב ארצה את"כ אם אקבל שכר ע"ד כאמר זאת אומרת
 בני הקי וזהו וישבו וכו' ויאמר אלהים מי האנשים האלה עמך ר"ל בעצתך ויאמר וכו' קבא לי ר"ל לפשות בר' מתיא

ויאמר

ויאמר לא הלך עמהם ולא תאור את העם כי ברוך הוא ע"כ :

שייך

לפרשת פנחס על פסוק אבינו מה במדבר וצו וכלע"ד לבאר בתחילה אפס קצומו מן זרקא בגולתא מונק רביעי מהפך פשטא זקף קטן זקף גדול מרכא טפחא מוכה אחתהא פור דאית' כפ' בלק דכ"ה ע"כ אמר "הוא ינוקא" אהדרכו "לפילין" קדמאין אבינו מת' במדבר אבינו האי טעמא דדמי נכחש כו על תיבת אבינו יש זרקא הלויא על קרלין ומשיך זכבין כפומין בטעמא ההוא דאחמשך עליו לעילא מת במדבר במלולאי דפומא א"ר אליעזר ברי הוילי ואמרה מילה דאמרו כמטאן מה אמר ההוא וניקא אבא אבא כחד מלה סגי כיון דהוא נחש כריך בזכבין לעילא משיך טעמא בזכבו מאי נחשאו מה כמטא דההוא נחש ולא כמטא אחרא ומאי איהו מלולא דפומי כי כמטא מת טעמא דההוא כ משיכו דההוא נחש כריך בזכבין כמטאן ודאי ע"כ .

והנה זרקא אות ראשון ואות אחרון אות ראשון הוא ז' ואות אחרון הוא א' והם אותיו אז דאיתא כפ' בשלח אז ישיר משה וכו' תאנא כל כסין וכל גבורין דאתעבידו להו לישראל כד נהר נהירו דע"ק כעטרנו גלופי רשימין וכו' וכד אכתב נהירו דא' לזיון מאן זיון דאחר כ"ה מלאה דס כדיון את עבידו כל כסין וגבוראן בגין דאחבר א' עם זיון ע"כ . והנה הארבעה כי הקליפה היא נקרא ק"ר כי הארורה היא אות קוף ועיון כפ' תרומה אמת חיל ההוא רשימא ואות דילה איהו אות ה"א והכי אמתו למה אמת זנונים ההוא רשימו ואות דילה קוף וכו' ולזה כתבתי ופעולתו לפניו דא פעל קוף ועבור דגלה מן קנה וישתאר הנהוא"כ הקוף היא ארורה ור' גדולה דלא השתחוה לאל אחר הם אותיות ק"ר כי כהיות הנחש שולט אז כעו"ה נחש' איד' ה' ושנה ברך כי הקדמנו כי הם אומרו' אי"ה אהיכ' וככ"ל ולא יראה ג' מה שום טעם מפסיקין בין י"ה וכו' ו"ה א"כ א"ה סליקו לאותו י"ה שהם סכמה ובינה א"כ גם סוד כתר שהוא אריך אכפין כסתלקו ולכא זה מרמו זרקא אותי ק"ר כעו"ה מפסיקין בין א' ובין ז' והוא זרקא בגולתא כי סוד בגולתא הוא סוד ג' י"ה ויברכך יאר ישא שסג' שמאן יהוד יהוד יהוד שהוא סוד חלם לא האיר עדיין ולזה גרס מונק ג' כי הארבעה כו איתא כפ' אחרי כון כפופה דא מערונתא ע"כ וטעם שהיא כפופה כו איה' ככתבי האר"י ז"ל פשוטה היא בינה ולפי שאין לה שום אחיזה לפיכך היא מהפשטה למטה כזה ק' משא"כ כרמל אלא שהאקפה אורו' אלי' כדו' שלא יתאחזו בה חיצונים וז"ס כ' כפופה שמעלה אורה למעלה ועפ"ז כתבתי מה דאית' כפ' במה כהמה מ"ט גמלה זוטרי גביכותו היינו מלכות מבניה דגלוי' למעלה וע"ז קאמר דאכלי כיסוי ופירוש' דאזכלו קולנים לפיכך זכבין קצר כדו' שלא ידבקו בו הקולנים ע"כ כי השכינה נקראת כשושנה בין הקוקים ומ"ט הורא ארוכתא גביכות על סוד ה' פשוטה שהוא בסוד בינה ונקרא תורא כי אפס קצומו ככתבי האר"י ז"ל והנה מפני שסוד דמו לגבורה וגבורו קביאין איכון כמה דאת אמר מי ימלא גבורה' ע"כ ולכך כשאל מ"ט תורא אריכך גביכותיה על סוד ה' והשיב משום דדיר באגמים זכעי לכרכושי כקי להכריח היתושים ע"כ היינו לגרש החיצונים ונחזור לקוד מוכה' שהתויה' לרמוז על סוד ה"כ כו מא' א' שהו' הכתר נסתלק ככ"ל ואז כפלה משמיס הלל כן שחר בסוד ואז נקרא קוכה דוד הנופלת זכפ' בשלח ע' ק"א אר"ש כתיב הנדיק אכד וכו' אכד בתרי סטרי חד דלא שריין בו ברכאן דקא חזי בקדמיתן וחד דאחרק מייגיה בתזוגן שהיא כנסת ישראל וכו' ולזמנא דאתי כתיב גילומאוד בתזיון הרע בתירושלי' הכ"ה מלכך יבאלך נדיק ונושע הוא נדיק ומושיע לא כתיבאלך נדיק ונושע כושע עכ"פ כ"כ דאיתא כפ' בלק ומספר ית רובע ישראל רובע ישראל אתמסר בגינך רזא דא זכאה תולקדר' רובע ישראל רביעית מן מדידו דישראל איהו ברית אמתי אקרי רובע אלא שיעורא דגופא ארבע כריתות דילי' וכרית רובע איהו כשיעורא דמדידו דגופא ע"כ ובפ' שלח לך ע' ש"ט ווסף רביעא איהו גו כהורא דאדם קדמאה סליקו לעילא כתיבין דכלא עליו כתיב ונכחו רביעי הה"ן בקדש ע"כ וכבר ידעת כי ווסף הוא יסוד לקוד הזה סוד יסוד רמיק מן מלכות כי מלכות שהיא בסוד כ' היא למטה וסוד יסוד הכרמוז בסוד רביע הוא למעלה רמיק זכפ' אקרי ע' קל"ד סגינן כד אפרש מלכא ממטרונת' וברכאן לא משתכחין כדיון אקרונו' ה"מ"ט דהניא רישא דיסוד יוד וכו' ולסוד הכורא הזה אחר מינת שהוא כ' יש אחריו הנקוד רביעי בסוד נקודה כזה ר' שהוא רישא דיסוד יוד ואחר זה זקף קטן הוא כד' כ' ואח"כ זקף גדול כזה"ו והנה הקדמנו כי בזמנא דאתי כתיב גילוי מאוד בת' ליון ואח"כ הרביעי בת' ירושל' והס סוד תוהס בתוך תוהס וגם הקדמונוסה דאיתא כפ' משפטי' תמן עזר ולא קימיה א"כ בתחלה יהיה עזר ואח"כ קימיה ולזה קאמר זקף קטן ונעשה כזה"ו וזקף גדול כזה"ו כי הקדמנו לעיל אר"א אבא וימא חד הוינא בבני מדרשא ושאלו בכריתא מאי גיהו דאך ע' כשתגיעו לאבני

קישוט ישראל וזמא מוב

לאכני שיש טהור אל תאמרו מים מים בסוד ושכרותו וזלומים וכו' ודאי אכני שיש טהור אינון ר' דמכהון מייך
דכיון נפקין ואינון רמיון באות א' רישא וסיפא ר' ר' ד' דאיהו נטוי כניוהו אוהו עץ החיים דאכיל מכו
שמי לעולם ואילין כ' וודן אינון רמיון כוויזר וכו' ואמאי נפלו בגין דפרת ר' מניוהו דאיהו ר' וויזר ויהיב להון
אחרנין חס"ט דעץ הדעה טו' ר' דמתחן אורויתא אהייבא באקור והיתר וכו' ד' א' ר' עקיבא כשהגיע לאכני שיש
אל תאמרו מים מים לא תהוין שקילין אכני שיש טהור לאכנין אחרנין דאינון חיים ומיתן וכו' ונהר יולא מעדן
בודאי לעילא בעץ החיים דמתן לית קליפין נוכראין ה"ד לא יגורך רע אבל בעץ דלתתא לית קליפין נכראין ודאי
זאיהו נטוע כב"ע דזעיר אפיין דאיהו חנוך מטטרוון דג"ע דלעילא דקכ"ה לית חמן נפתל ועקש וכו' ד' וכהר יולא
מעדן וגו' ויכלנא למומר במטטרוון דכפיק מעדן מעידן דיליה להסקות את הגן גן דילי' ופרדס דיליה דמתן
עאלו בן עזא וכן זומא ואלישע וקליפין דילי' מס"ט דא טוב ומס"ט דא רע ודא איהו איקור והיתר כשר ופסל
שומאה וטהרה וויזר ה' אלהים מן האדמה כל חיות השדה וגו' ווי לעלמא דאינון אטימין לכא וקטימין עיינון דלא
מסתכלין ברזא דאורויתא וכו' לכך כתב על ווי"ז צר שהם סוד שני וי"ו שהן' מרמז על אילנא דקוי ואינוס משגיטין .
והנה בתחלה לית מהפך פשטא רמז מה שהיה בתחלה הלך השפע כפשוטה והשתא מהפך שבעו"ה השפע הולך
למקום אשפה אשת הזימה ומאן גרם זה וקאמר זקף קטן שני נקודת וחסרין' כי שם קאמר ואילין כ' וודין אינון
רמיון כוויזר ואינון סרי וזירין יצירה דעלאין וזירה דתתאי ואינון לקכל כ' עיינון דכהון חרין דמעין נחתו
כימא רבא ואמאי נחתו בגין דאורויתא מתרין לותין סוה נסתן משה נסתא לישראל ולא זכו כהון ואחברו ונפלו
ודא גרם אכודה דבית ראשון ושני ואמאי נפלו בגין דפרת ר' מניוהו דאיהו ר' וויזר ויהיב להון מעץ הדעת טו' ד'
וכו' ולזה אחר שאמר מהפך פשטא היינו מה שהי' בתחילה השפע הולכת כפשוטה לבית המלכות והיה דרך רשעים
יעות ועכשיו דרכי ציון אכילות ולמה כך וקאמר זקף קטן היינו שנשאר רק שני נקודת של וויזר והר' שהיא אילנא
דקוי מים שאין להם סוף פרתו ואז נהבטל ה' ואז חרב הכי"ת והיינו שני פעמים אור גמטריא כי"ה היינו שאני
תושב כ' במספר ג"כ . וזהו מה שכתבתי פי' למאן דגני בבית אפל כשהרב הכי"ת שהם שני פעמים אור וזהו גרם
שאפל כי"ת ופי' בעשה אופל ותרד פלאים וזה אופל לשון חושך וזהו סוד אלף כי"ה ר"ל כשה"אלף הוא כפשוטה אז
אלף מאיר כבי"ת והלא מה שהארכתי במאמר פ' משפטים דקודם דחזרת בהונתך לא הויה אלא כאילנא דטו' ד'
מטטרוון טוב סמאל רע וכען דחזרת כתיובתך ואהדבק כאילנא דקוי הא נפקת מעבד ואתהדרה בן להקכ"ה ומטה
דאתמסר בידך הוה עץ חיים ר' דאיהו בן י"ה ויעיל כמ"ט אכפין דולך באורויתא ויתעבד מוט ויתקיים כך לא יתן
לעולם מוט לזדוק וכו' ומקיים וכו' דאלף דאיהו חזרת לך כמה דמוקמי כמהניוין אלף בינה וכו' ר"ל בשאלף
הוא כמלואה אז הוא בינה בן י"ה אילנא דקוי ואז סוד זקוף גדול כזה סוד אילנא דקוי נשלם סוד א' וכאשר הארכתי
בסוד אשריך ישראל וגו' ואז כל הרמזים שהארכתי ואז יורדים מים שאין להם סוף שהוא סוד אין סוף כה' כי"ה
בשם יהו"ה מתפשט בו כתר שבו מתלבש עילת העילות שאז אין שליט' לקמאל ולנחש ואז יאיר סוד אור דאריך
אכפין . וזהו מרכ"א לשון ארך טפחא מגא אתנחתא והנה מוכח כ' רמז על השכינה וכו"ל . והנה אתנחתא הוא
כך ח' ונלע"ד שהוא רמז לסוד ועוזו בשחקים עיון בארובות מאמר פ' ויקרא ע' מ"ב על פסוק הרעיפו שמים
מתעל וכו' ומרמז כאן כל זה הסוד וכו' אחריו פור בסוד פזר נתן לאכיונים קרנו תרום בכבוד כי אכיונים הם
נצח הוד והם טוחנין מן לזדיקים היינו לדיקנותן למלכות וזהו קרנו קרן ר' תרום בכבוד כי כל זמן ששלטה הארורה
בסוד קיף אז היא בעו"ה נקוה נפילה ואז מהפך פשטא כי איהא ז"ל אפס קציהו תאנא סליק ר' לעילא לעילא
והיכלא אתוקד ועמא אתגלי ומטרוכיתא אתתרכת וכיתא אתתרכת וכתר כד נסתת ר' לאחרי' אשגא ככיתי'
זהא אתתריב כעא לטרוכית' והא אתתרקית ואזלת חמא להיכלי' והא אתוקד כעי לעמא ואתגלי' חמא לנרכאן דעמיקין
דנחלין דהו כגדין והא אתמנעו כדין ויקרא י"י אהים כיום ההוא למספד ולקרחה ולחגור סק וכדין לפשו שמים קדורת
וכדין ר' (ס"א ר') אתנגיד חד לגבי חד זה' עלאה כגיד מכוה לקטרא אחרא וכרכאן לא משתכחו דהא דכר וכו' כי
לא אשתכחו ולא שריין כקדא כדין שאג ושג על כוהו ע' ככי איהא מאמר פ' בראשיה אכני תומה ושדי כמדלות כההוא
זמנא דאתחבר עמי א"ז א' רזא דע"ק ר' שבע דרגין ושלום דאקרי לדיק כיון דהני דרגין מתגברין כדין אז היתה
פענוני כמזאת שלום וכו' וכדין שלמא לעלמא ושרי עיכו דע"ק כאתהר דדכר ונוקב ע' כגאפ' דכריס ז"ל פתח

אמר ר' ר' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו' ר' ר' זקוף טעמא לעילא כי כפ' כשלם כתיב ויהוד הולך לפניהם
 יומם וגו' כתיב על ויהוד פזר וזהו וי' זקוף טעמא לעילא אמאי אלא בההוא טעמא כמה יאזו ושפירו הוית להאי
 גלה אתכפיתא עד השתא בגלותא והשתא אזלית כזקיפו ארישא באכלוסא בקדוה בודאי זקיף טעמא לעילא הולך
 לפניהם יומם עד הכא לא ידע אי האי כלה אזלה קמיהו אי לא דטעמי אפסיק בוודאי לא אייהי כות המן אבל מאן
 אזיל קמיהו קבא עלאה מאר"י דבי"ת ההוא דאומר ליה הקב"ה ומנו אברהם דכתיב יומם יזוה"ה' קסדו וכתיב אש
 לא בריתי יומם ולילה יומא דכל יומיו כלילין בי' והוא ע"פמה דאיתא בכתבי האר"י ז"ל בקוד סוכה והוכן בחקד
 קסאן כי ט"ל חג הסוכות נכנס בתי' החקד שבחקד ולכן אז אנו עושים י"ט כי אז נכנס חקד הגדול שנכולס בו
 הוא בקרא יומם כי הוא יומא דכליל כולן יומין בי' כלילין וגו' וע"ד אקרו יומם וכג"כ הולך לפניהם יומם הוא הוה
 אזיל כיממא וכלה אזלת כלילה דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כדקאי חזי ליה ע"כ וז"ל כפ' בראשית
 יאמר אלהים יהי אור לקבל דרגא דקסד דאיהו לימכא דהא מהמן נפקת כהורא לכלהו עלמין כרוזא דיוס הה"ד
 קסד אל כל היום ולקבלי' לתתא אברהם דאחיו כהאי מולקא וכג"כ כתיב הכא יוס"א' והכא אסד היה אברהם וכ"י
 קסד מי העיר ממזרה כרוזא דאור דנפק ממזרה ות"ק לא השכס ככלהו שבעה זכאין דאסידן לעילא כרוזא דשמההון
 שירותא אלא אברהם ואהרן דאחיון כהאי חקד דהא כהנים חקטרא דקסד אתו ע"כ והאי חקד הוא חקד דעתיק
 ומין המתלבשת ברישא תנינא דאריך אנפין אשר מנו יונק אבא וזהו מק"ט דאבא ירית חקד כסוד בני בכורי ישראל
 השעם לכל זה שהלך אברהם לפני השכינה אית' כפ' כי תנא ז"ל אמר קכ"ה לך רעיא מהמנא זיל וגמיל טיבו
 זמאן דגמיל ליה עמד דדא כלה יתיבת ליה זכו' ואיהו דגדיל לה בתריסר מיכלן דרחמי דרמיון כהלת היכון וה"ו
 כי וה"ו דאיכון וא"ו דכליל בהון ע"כ שמהן כהן חקד דכהון הוה אהגבר אברהם על ע"כ אומין דעלמא וככלה
 ולך הוה ליה קבולה בע"כ שמהן והוה נאח לכל אומה ולשון וכג"ד מוליך לימין משה זרוע תפארתו וכוקע מים ע"כ
 זוכן מאור מה טעם הלך אברהם קבא ונקרא קבא וגם זכה לא' וכג"ל לרמז כי אברהם שהיה מלך חקד זהו
 חקד בעתיק יומין המתלבש גו רישא תנינא דאריך אנפין וזהו סוד של אהרן כי אז נכרת קמאל"י רישא דא' א"ו"ס
 לע זרעה היינו קמאל כי הוה באדם והובא אל הכהן וליתן טעם מופלא על זה ותבין סוד זרקא כגולהא
 אל השאר זרקא כי אית' כפ' בראשית על פסוק אי הכל אחיד ת"ת תרין אתוין חלין שמענא דלאהר"ה הוה
 לקוין א"ר אמון מופלא ומכוסה ר' מחשבה דכהאי אתר חאנו אדם והכל ואי תימא דאיכון א' כתר ע"כ מחשבה
 לעילא ולעילא אסתלק האי חובה א"ל ר' אליעזר אבא והא כמה מחשבות איכון שכינת' אקרו מחשבה ואיהו ר' מן
 דמי נחמה מחשבה לכתר דאיהו א' מן ארני מחשבה וכמה מחשבות איכון דא לעילא מן דא ודא ע"ג דא הה"ד
 ג"כ מעל גבה שומר וגבוהים עליהם ולעילא מכלהו מחשבה סתימא דכל סתימן עלאה עולכל עלאין דלית
 מחשבה אקרא לעילא מיני' וכמה מחשבות איכון לבושין דא לדא ואיהו אשתמודע דלא קאב אלא במחשבה דאיהו
 גשו' הה"ד ואירא כי ערום אנכי ואבא ואתמר באדם ואבא ואתמר במשה ויקתר אר"ש בר' בודאי בכלא סב
 ס' במחשבה דאיהו לבושא ובמחשבה דאיהו לגאו וכג"ד אמר למשה בזמנא דאמר הראני נא את כבודך בי לא יראני
 דם ואי דאס זכה שיראני למי לעולם כי סוד מחשבה עלאה הוא קוד אריך אנפין ואית' כפ' בראשית א"ר אלעזר אמאי
 קדמאין חייין יומין סגיאין כגון אדם דחיי חסד"ל ונת' ת"ה ק'ן וכו' א"ל רבון שנין וארוכות דיומין איכון מאריך אנפין
 כ וכבר הארכתי בשם כתיבי האר"י ז"ל כי חטא של אד"הר הגיע עד אריך דאזילתן בסוד ישת קסד וואז נגבו אור
 יך הקדושה הוך אבא ואמא וא"ו א' מאירין לשאר אזילת אך א"א מאיר כסתר גנוז תוך א"ו א' וכאשר נגבו אור זה
 א"א הוסר האור וכסתלק מנוקבא דז"א ואז נסתלקו ס"ס עליונות שבאו לה מחדש להשלימה כי צורך שעה מאור
 ה הארכתי כמה פעמים אמה דאית' כפ' בראשית ועלו מושיעוים כהר ציון צדיק וכנסת ישראל כהר ציון רזא
 מיכא לפשוט את הר עשיו רזא דשמאלא וכו' וכד מטי לאחד איבעי' ליה לכוננא בא' סתימאן וכו' בה אתיבת
 הוה ואמרה אני חומה ושדי כמגדלות כההוא זמנא דאתקבר עם אז ושלום א' רזא דע"ק כדיון שרי' טיבו דע"ק
 א"ר דדבר וכו' קבא שרי' ע"כ והוא קוד שהארכתי בקוד השירה א' ד' כשיאיר אור דע"ק במלכות הנק' ז' תרב
 יהוד והנה אד"הר פגס גס נקוד א' א' נקוד ל' מאמר הנ' ל' א' לא תוכל לראות את פני' ולאן איכון פנים
 לא א' איכון פנים דלא כרפיין באתר דאשתמודע עלות העלות ובאתר דאשתגליין ואובא דאדם גרם דלא יכול

משה לאסתכלא בני ב"ט אמר דעלות העלות אסתלק ממחשבה דכב כה אדם וכג"ד
עין לא תארו ומהשכלא יבליהו לא יכיל לאשגח ליה דאיהו קוהמייס באתר דאיהו שריאו לית מיתא תמן
ומחשבה דאסתלק מניה בודאי איהו תכמה לכושא לתמן קתימא כודאי כה קפ אדם וכג"ד אמתר ואירא כי ערום
אכבו ואכתא א"ר אלעזר והא מהכא דלא חכ במחשבה עלאה אלא כהאי דאיהו לכושא וכו' ואשתאר איהו כההוא
דאיהו מלבאו במוקא בלא קרקפתא וכג"ד ואירא אזדע מההוא דלבאו מן מחשבה קתימא דאיהו עילית כל העילות
א"ר ש ברי במחשבה דאיהו סוף הכי דזרעא מתמן כפק דאיהו כביעו דאילכא דתי דאיהו אור קדמון ואור נח ואור
מזחנת תלת טפן דאתרמיזו ביה עלאה קולא וקולא דלתתא וגב כאמניעא וערב תמן חשך דאפסיק בין עלות העלות
למוקא קתימא וכג"ד כי לא יראי האדם ומי עד דההוא חושך א זעבר מתמן ודא הוא כי חס עזכוהיכס היו מכדילין
כיוכס לבין אלהיכס וכגין ההוא חשך לית מחשבה יכלא לאשגח תמן כ"ש עין עז דאתעבר מתמן ההוא חשך וכגוואל
דילוכא לתתא איתעין השוכא דאתמר ביה סכותה כעכן לך וגו' אזדען ר אליעזר וכולסו קבריא ואזדע טבין מארי
דמתיכתא א"ר אלעזר עד כאן לא ידענא דחוכה דאדם הכי הוה אילעא דמטא לאתר עלאה לכל עלאין וכו' ותירז
בזא מאמר הכ"ל אפסקניהו א"ר יוסי שמענא דתלת טפין אזדריקא ממוקא קתימא דכל קתימין ואיכוון ג' טיפין
שמענא וכו' דאיהו סגולתא איהי טפה קדמא הומניה אזדריקו ג' טיפין דאיכוון ג' יוד"ין דאיהי סגולתא וכו'
ובפ' בראשית ע' כ' נקוד א' באפסק קניהו ק"ך אהוון דאתחזיאו על סיטרא בישא איכוון וכו' .

ובזה תבין סוד **זר"קא** לרמוז על ק"ר כי ריש הוא רשע אל אחר וק"י היא הארורה כאשר הארפתו
זהקדמנו כי סוד **אז** זי"ן הוא מלכות וא' הוא ע"ק וכל נסין כעשין כד מאיר א' בזי"ן וככ"ל אבל הקדמנו
כי אד"ה פנס נקוד ג' טיפין דאתרמיזו ב' עלאה וככ"ל להס כשס של ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י שהוא סוד **יהוד**
יהוד שהוא סוד **הלם** ולסוד זה לא נאגלה החלפ ותבין מאמרה באריכות ומובן מאוד

גם יוכן בזה מאמר פ' פתח ע' תנו כקוד ירום נשא וגבה מאוד וזהו שכתבתי רס ונשא גדול וכורא משפיל
גאים ולזה על **זר"קא** כדמות נחש ולזה על תיבת אבינו מה במדבר האי טעמא דדמי לנחש לרמוז כי עד שסגולה
סוד סגולתא הגוע' הקטא של נחש לזה זרקא סגולתא והנה הקדמנו כי אז בעו"ה אמלאה המרינה ואז בעו"ה
כאמר בפ' בראשית ראשיתו כי שכינתא לעפרא כי רשע מאריך ברעתו וככ"ל ואז היא סוד כ' כמו שהארכתי לעיל
ך פשוטה היא בינה ולפי שאין שום אחיזה לפיכך היא מתפשטת למטה לא כן ברמל אלא שתורת אורה אליה כדו
שלא יתאחו בה המזכין וזהו כ' כפופה שמעלה אורה למעלה ע"כ . ולזה אחר זרקא סגולתא הוא מוכת
להראות כי כ' כפלה בעינינו ואחריו כה נקודה רביעי כי ז"ל בפ' אקרי תיכון כד אתפרש מלכא ממטרוניתא וברכאן
לא משתכחין כדן אקרווה' מ"ט דתכינא רישא דיקוד י' דהא יסוד ך' זעירא הוא וקכ"ה ך' רככא וע"ד כתיב
ך ורישא דההוא יסוד יו"ד וכד אתרקא מטרוניתא ממלכא וברכאין אתמעו וכו' וזוגא לא משתכח ברישא
דיסוד נטיל ך' עלאה להאי רישא דיקוד דהוא יו"ד ונגיד ליה לגביה כדן הוא ך' וכו' וכפ' בלק ע' שע"ז ומספר
את רוכע מתתקן בניק רזא דאזכאה תולקך ר' רוכע ישראל רביעי מן מדידו דישראל איהו ברית אמאי אקרו
רוכע אלא שיעורא דגופא ארכע בריתות הוי דילה וברית רוכע איהו כשיעורא דמדידו דגופא כלא אפיק כוולזה כ'
שהוא סוד מלכות מוכת למטה ויקוד שהוא רק כמו ך' נקודה ונקרא רוכע הוא נתרק למעלה ואז בעו"ה כה
אחריו מהפך ומי גרם זה פשטא היינו כזה כי הקדמנו שכל זה גרם שגסתלק הך' שני שני
י מן **א** א"כ זקף קטן הוא כך : ומסר הפשטא שהוא הו' שני שני יוד"ין תכרף הפשטא עם שני נקודה דזקף קטן
ויהיה **א** וזהו זקף קטן כי הפשטא שהוא כמו ך' הוא זקף מעט ואח"כ שנעשה כמו ך' : ואז ה"א' במלואה ואז
זהו מים כובעים וזהו ישכ רוחו יזלו מים היינו אור של תורה . **ובזה** תבין כפיז על זכור את אשר עשה לך עמלק
כתיב זקף גדול ועל כומו כל יושבי כנען ג' כ זקף גדול כי ע' יאור של תורה אז יקוים כדד ינחנו ואין עמו אל כד
וזהו ישמח משה במחנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו כליל תפארת נתת על ראשו בעמדו לפניך על הר סיני וסכי לוחת
אבנים הוריד בידו כי הקדמנו בגין דאורייתא מתרין לוחין אליו הוה משה נחתן לישראל ולא זכו כהון ולכך משה
שהיה מקבל התורה בשני לוחות שהם מסוד **א** הכ"ל ולזה בא אח"כ פזר וככ"ל ואח"כ בא תלישא קטנה תלישא גדולה
כי ז' כפ' בראשית ויקרא אלהים לאור יום דא ישראל דשלטמתהן יהא בההוא זמנא דפורקנא ורשיעיא במשוכא אליו

ה"ד ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר וגו' ויהי ערב דאיהו ערב דיחמק ובקר דאכרהם בההוא זמנא לב רואה
ולא יכנף עוד מוריד ויהיו עיניך רואות את מוריד והלב מכין ויחזור עבודה וברוכין לפי מקדשא דאתמר כהן וישמע
את הקול מדבר אליו וגו' וכל ענינין דאינון רכתא וזעירא דאינון מכסין על כלותין כד"א סכות בענין לך מעבור
תפלה מתעברין ונהרין עיינין וכו' וכפ' וארא מאריך ואפס קנייהו זקיף זנביה מחי לעילא מפיי לתתא כלא ערקין
קמיה עד דקטר לפון קס שלהובא דאשא וכרוזא קרי אזרקפו סכתיא אתנדדו לד' זוויין הא איתער מאן דשוו קדלח
על אנפיהו דתכינן כמה דאתמר וכתתיחסי כלתייד וגו' כדון כולהו אתנדדו וכו' ואי' פי' על זה אזרקפו סכתיין
היא לילית וכוחותיה כי לילית הראשונה של סמאל נקרא לילית סכתא ולילית השנייה שבה משתמש אשמדאי ויוזא
ברוזא הכ"ל שיהיה מתפשטין מן העולם לד' רמות שלא תפעלה לילית סכתא וכוחותיה שוכו פעולה כפולס שהרי
נתעורר מים קרים על לפיים של כחשה הוא ומורידם לטהור רכה שלא ישלטו בעולם ע"כ וזכו תלישא קטנה
תלישא גדולה היוכו שתאכד לילית סכתא ולילית זעירתא והם דתלישא הוא כזה ⁹ כי כבר הארכתי בסוד רק
בעיניך הניטושלומת רשעים תראה בסוד עורה והקיזה עורה רחמין על ישראל והקיזה להכרית לסמאל ולהארורה
עיון באריכות סוד עיינין והוא סוד זורת ⁹ לרמו על שכי עיינין ואז שלומת רשעים תראה היינו דאית'
שכי מיכו סמאל סמאל ונחשה הס גימט' רשעים וכא' האי תלישא קטנה לתלישא גדולה כי מה שהיה בתקילה מונח
דכיעו וככ"ל כי הוא שלטו בעו"ה י"ו קרנות על סודו של ארו בסוד דדיק כתמר יפרח כארו כלכנון ישגא כי ישגא
גימט' שדי וז"ל כפ' ויקרא תשיעא אל שדי שאמר לעולמו די דהא דספוקי' הא וספוקי דא' אתי מן דדיק דאיהו יסוד
עולם דאמר לעולם די וכשעברו י"ו קרנות אז סוד היסוד שהוא ג"כ בסוד י"ו וככ"ל כדף הקודם ואז לא שלטו שם
שדי כי הן רוכזת על שם שדי כי דדיק אובד כדקור ורשע מאריך ברעתו א"כ כשאני רוצה להרים הדדיק שהוא י"ו כי
הלא הקדמנו כי שהי"וד שהוא העטרה כסתלק מן ⁹ זעירא ועולה להן רכתא אז זועקים ⁹ אכל כשמחברין ⁹
היינו רישא דיקוד ⁹ זעירא הוא יסוד עצמו אז יהיה דדיק כתמר יפרח אכל אימת זה כשיעקרו רשעים הכ"ל מן
העולם ולזה אמר כפי מה שכתבנו זקף גדול ¹⁰ כי אז יתזיר אילנא דחיי ואז נאמר י"ו כדד ינכנו ואין עמואל כבר
ואז מה שהיה העולם מתנהג ע"י ק' שהיא רגל אמה ישלטו שכי הרגלים לקיים ועמדו רגליו כיום ההוא ואז יקויים
מרכא טפחא כי גבר הפארת הנקרא שמים אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים יאיר ביה אריך אנפין סוד כתר
יאיר כזעיר כאשר הארכתי הרבה בסוד ¹¹ כיבוד אלהינו כ' כתר על רושיק ובגין דעילית העילית מופלע ומכוסה
בהאי כתר והתפשט בשם יהוד לית שולטנות לסמאל ולנחש וכו' וזו מרכא טפחא ואז מונח אתנחתא יהיה שכי רגלים
כי עד הנה היה הוד למשחית לכך יש שכי רגלים ואז יקויים ועוזו בשחקים שיהיו טוחנין מן לדדיקים כי נחשוד יהיו
ביחד וכאשר הארכתי לעיל וזו יקויים וכאשר קרני רשעים אגדע הרוממה קרנות דדיק לכך סוד פור הוא כמו ¹²
שהיה עטרה מסוכר ביקוד וזו מנגינס פור למעלה לרמו כאשר קרני רשעים אגדע הרוממה קרנות דדיק וכ"ס
הלא י"ו קרנות יש בסוד ר"ה רוחבי"ו אמה בסוד ורשע מאריך ברעתו וע"ז קאמר תלישא קטנה תלישא גדולה יעקרו
רשעים מהעולם וע"ז כתתי ככר על כן נקוה לך יהוד כתר אלהינו ח' כ' לראות מהרה כהפארת עוזיך היינו סוד
הפארת ישראל אשר נקרא י"איש מלחמה שהוא סוד ⁹ כדי להעביר גילולים מן הארץ והאילולים כרות יכרתון
היינו י"ו קרנות הכ"ל כי אז תרומם קרנות דדיק היינו הכרמוז ביקוד הנקרא שדי וזהו לתקן עולם במלכות שדי
וע"ז אס ראשיתך מצער ואחריתך ישגא מאוד כי יצר במלוואו הוא כך יו"ד ד"י רי"ש והנה ר"ה הוא יצר וסוף היבת
שדי הלא הקדמנו כיוסגא גימ' שדי ולכך ר"ה הוא יצר כי בעו"ה בעת גלו' עברו י"ו קרנות ולכך מרמוז בר"ה יצר כי יצר
גימט' קר שולט בעו"ה קר וככ"ל גס יז"ש יצר גימט' רק וזה רק טוב ראשיתך מצער אכל אחריתך ישגא שהוא גימט'
שדי ישגא מאוד כי ס'ת הוא שדי כקוד פור ידום קרניו וגם פור הוא כמו כ"ן ¹³ וקרן הוא מלכות שהיה תמלה
כמו כ' היה מעלה למעלה כדי שלא יאמרו בה הקיצונים ועכשיו יהיה בסוד ¹⁴ כי לא יהיה לה פחד וכ"ס למה
לזה קאמר תלישא קטנה תלישא גדולה סיכרתו כל הרשעים לילית המרשעת ואז יאיר עינו רחל וככ"ל כי עד
פנה היה בעיני רחל וככ"ל לזה יש לדקדק כטעמים ולא כחנם אי' והמשכילים יכינו אילין דאיה כהן שכל לסלקא
לכרתא דמלכא כטע"מין כנקו"דיון, כאתוון ואינון מלחמה לסמאל ולנחש ולכל מחנין דלילה ומה גס כי טעמים
הם סוד און ואמ"כ אנו מומרין קדמא ואולא הוא היפך מרכא טפחא כי שם הוא כך ¹⁵ וכאן שכי טעמים למעלה

וככ"ל

15

ט

וכ"ל גבי קגולתא כתבתי פי' הגר אשר בקרבך יעלה למעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה כי סגולתא הוא למעלה
 מן תיבה וקג"ל הוא למטה מן התיבה כך . כי הקדמנו בקוד כי מן מוחא דאיהו סגולתא איהו כביעו דאילנת
 דמיו והקדמנו מה דאית' כפ' כי תלא דעמודא דאמצעותא כד איהו לכר מאהרין גר אפקרי דהא אנת דדרגא דלי
 עמודי דאמצעותא קרינא גרמאי גר בגלותו קדמאה ה"ר כי גר הייתי בארץ ככריה ומיהו בגלותא בגלות רביעאי
 בגינייהו ע"כ . ולזה קאמר הגר אשר בקרבך יעלה מעלה מעלה היינו עד קוד סגולתא שיש לו שני מעלות
 ואתה תרד מטה מטה כקוד קג"ל ולכך הוא לפע"ד כי יש להקשות כי מזכיר תלישא קטנה וכ"ל היינו שמלכות הרשעה
 תעקר וכו' ולמה לא מזכיר לרשע לקמאל ודאי הפשוטה הוא ע"פ מה שהזכיר מה דאית' בכתבי האר"י כתבתי לעיל
 בקודיו זרת הכבד שהארורה ימ"ש מהמלחה בעשר אורות אבל קמאל הרשע מאין לו ליקח האורות כי אנו ה'
 הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ולכך בשמלכות הרשעה יאכר אז ממילא יאכר גם קמאל וקאמר קדמא ואלא כקוד
 ויה"ו הולך לפניהם כפ' ואתחנן פתח ר' אחא ואמר אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו' ת"ת האי קרא
 רזא הוא ברזין עלאין בשעתא דמלכא קדישא מקר ביהא בידה דטטרוניתא כל זיינון ורומחין וכלי סטראות
 דיליה אפקידו בידו דטטרוניתא וכל אינון מגיחי קרבא דיליה אפקיד עמה ה"ר הכה
 מטתו שללמה ששים גבורים קביב לה מגבורי ישראל והא אוקמוה וכדין אגסקב"ה קרבא ואינון גבורים
 דקאמרן מגיחי קרבא ואינון אקרון מלומדי מלחמה כתיב כי מן השמים נלחמו הככבים ממקלותם נלחמו עם קיסרא
 וגו' ותנן בההיא שעתא דאתנדכו ישראל לגלאה רשימא קדישא בכשריהוין כדין ההיא חרב נוקמת ברית כנש כל חילו
 דיליה וכלי זיינון וכל מגיחי קרבא עמיה דקיסרא וככבים אשדין כורא מעילא ואר"ש כל כוכב וכוכב אית
 ליה שמה בלמודה וכולהו בשמהו אקרון אמר לון קב"ה אשתדו לקמא נוקמן דכני' תרו
 נוקמי אנת זמנין לאתפרעא מנייהו מד נוקמא דשית מאה דתיכין דזוויף ליה לרבא דמצראי בגין לאתא קרבא
 כהוא בישראל דכתיב ויקח שש מאה רכב כסור וכל רכב מצרים ומד נוקמו דכני דעאקו להו עד שהתא וכו"ל אהדנו
 בתרין דינין מד כמיא ומד באשא כמיא דכתיב נחל קישון גרפס באשא דכתיב הככבים ממקילותם וכאינון כוכביא אית
 כוכבא' דלא איתו להאי נוקמא ואתלטי' לעלמן דכד שארו לאנהרא אתא שאר כוכבייא וכלעין לא ולבל סיעתא
 דיליה ואתאבדו כולהו כדא' כד"א אורו מרוז אמר מלאך ה' וכו' אית למלאכא בהאי אלא ההוא מלאך דכתיב וישע
 מלאך האלהים ההולך לפני מתנה ישראל וכו' ודא הוא דכל קריבין דיליה אינון כילא באולעזרתה' בגיבורים כד
 נפקו ישראל ממצרים לעזרתה' בגיבורים באינון גבורים כד אודמן קרבא עם קיסרא ודא מלאך הוא וכל דינין וכל
 קריבין דמלכא כרשותי' וע"ד אמר מלאך י"י ודא הוא דכתיב המלאך הגואל אותי מכל רע והא אוקמוה סבריא ודא
 זמינא למיהוי עילאה ויקירא לזמנא דאיתו ונדא יתרכי שמה קדישא ונדא זמין למהוי קב"ה לאתפרעא משאר עמין
 וע"ד כתיב והתגדלתי והתקדשתי וגו' ואפשר שזה הוא מרמו על מלחמותי' וזהו קדמא ואלא ר"ל במלחמות
 י"י קדמא השכינה וכ"ל במלחמות קיסרא כך קאמר ודא זמינא למהוי וכו' . והנה הקדמנו כי פור הוא שמה על
 שילא מגלות מצרים והנה לעת הגאולה דמרמו על שמה קסהג"כ כמו שמקשה אמאי זקיף טעמא למעלה מכאן
 דמרמו קוד פזר על גאולה אחרונה וכאן מהו השמה וקאמר בתחלה בעו"ה אזלא גירוש גרש"יים אית עליו כמו
 שני ר"ן וכבר הארכתי בקוד מאמר פ' משפטים ע"ר ד"ד וס' נאמרן אפס קניהו שמע ישראל שית תבין דיתורא ר' עלאה
 הפארת שית תבין תבין דכרוך שס ר' תנייא דדק מ"ט לפני רשע וכו' וכד עייל א' שבין שני ר"ן ואתעביר ר"א ר'
 אז נאמר וברקמים גדולי' אקבך ומתמן והלאה יתקיים כך לא יתן לעולם פוט לנדיק ולכך מרמו בתקלה אזלא
 גירש גרש"יים ומרמו גרש"יים והנה על גרש"יים יש שני ר"ן וכבר הארכתי בספריו אור ישראל בקוד ניפיל הנמלא
 בתוך חמשים וגם קוד כודד איש ממקומו דרגא תביר והנה ניקוד תביר הוא כמו . והנה תביר הם אותיות ברית וטעם
 התביר הוא ר"ן ומן הוא יקוד מלכוהו"ר הוא קוד עטרה דיקוד כי שניהם כפלו וכ"ל לדיק אובד כדקו ורמו
 שפגמו בכרית לזה גרמו תביר לשון שכירה וגרמו שירדה שכינה ועטרה דיקוד בגלות המר הזה וזהו דרגא תביר
 עיון כיפה עינים ודברים בהון כפלואים מזה דרגא שירדה ממדרגא וגם תביר פסיק ר"ל שנפקק השפע ולזה
 עכשיו כשיהיה זקוף גדול מרכא טעמא פזר לעת הגאולה א"כ יש לשמות אחד הצער הזה וסוד מרכא כפולה אית'
 כפ' הדברים ע' ת"ק פתח איהו יאמר ונבטן' שלשה שריגים וגו' עד הכא וגו' תלינון שנבעה רקיעים אינון ואינון

בשבעה היכלין וזויות אינון וחמש אינון וכלבו כפקא מגו עתיקא עלאה ההוא יין דמשיך ליה יעקב מרתוק וסמיט
 ליה משכבים דההוא גפן כדון יעקב אמשיך ההוא יין דקא אהתזו ליה היינו סוד יין המשומר בעכניו וחדו ושתה ההוא
 לו דכתיב ויבא לו ויין וישת הכא חבלי לעילא והתא וע"ד ארתיק מלה ומשיך לה במשיכו דתריה תנועה והיינו לו ליה
 לתתא ליה לעילא יש התתיבת לך מרכא כפולה כזה דתרון קטרין אחיד תנוך מטטרון אמר ויבא לו ויין דארמי מוח
 בההוא יין דאי לאו דארמי בוי' מוח לא יכיל למקבל ושפיר אמר תנוך וממטטרון וכג"כ אמשיך לי' טעמא וההוא יין חזל
 מדרגא לדרגא וכלהו טעמים ביה עד דיוסף הקידא טעם ליה דהיינו דוד נאמן הה"ד כיון הטוב הולך לדודי למישרים
 מהו כיון הטוב דאחא יעקב וארמי ביה מוח הוא יין הטוב והכי הוא כמה דאמר תנוך וממטטרון וכו' אית' א"ל' עד כאן
 ההוא גפן משכא למעבד וכגפן דא' איבוגפן דאשתמודע בקודשא בגין דס"א דאיבי אקרי גפן נכריה ועכנין דולה
 לא אינון לא קסין אקידין לגאל כושנין ככלכא אינון עכנין אקרון סורי בגפן נכריה אבל גפן דא כתיב וכגפן
 ההוא דאשתמודע האי דכל קודסין טעמא חמרא עתיקא חמרא טבא חמרא דיעקב יהיב ביה מוח עוד דכל אינון
 דידעין לטעמא חמרא טעמו ליה והוה טבלאכא וההוא גפן כד מטא לבנה אושיטת תלה שריגין ואינון הלה
 דיוקנין דאכהן דאקשטת בהו ולית קדושה לא כיון ולית ברכת לא כיון אהר דדודו שריוהיא כפירתה ככלה
 דאקשטת ועאלת ברקיא חמרא כדודו דההוא יין דאשתערב כמיא כדון קלקא עלתה נניו סליקת רקימא דולה לגבי
 דודה ושריאה לכגנא ולא עלא ברקיא וכדון אהמלין ואתבשלין אינון עכנין ומליין מההוא חמרא טבא עתיקא
 וע"ד מאן דמכרך על היין ומטוי על הארץ אנטרין למרמי' ביה מוח בגין לאכרבא רחם על ישראל עמך כמיא גו
 חמרא ע"כ דאית' בפ' שמיכו דף רי"ז ע"ב על פסוק ויין ישמח לבב אנוש להזהיל פנים משמן חי בעי כהנא למקרי
 ולאשתכחי' כהירו דאכפין יתיר מכלא אמאי אשור ליה חמרא דהא תיוז ביה אשתכח כהירו דאכפין ביה
 אשתכח לא שירותא דחמרא חדוהא סופא עגיבא ועוד יין חמרא דלואי מאתר דחמרי שארי דהא אורויהא
 וקמרא דאורויהא חמרא דגבורה הוא וקמרא דכהני מיון כלילין כהירין ר' יוסי אמר כל קד אוזיף ליה לתכריה
 וכליל כלא דא בדא וכו' ר' אבא אמר מאתר קד כפקו יין ושמן ומים וכו' מים ושמן נטלי כהני וירתי לון ושמן יתיר
 מכלא דאיהו חדוהא שירותא וקוומא דכתיב כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן ויין לשמאלא לארמא
 קלא ולא לשחוק דהא חמרא לא שתיק לעלמין ושמן כחשאי הוא תדיר מה בין האי להאי לא שמן דאיהו כחשאי
 כלחשאי תדיר אהימקט' דמתכבה דאיהו כלחשאי תדיר ולא אשתמעו והוא כחשאי וע"ד הוא מומיכא ויין דאיהו
 לארמי קלא לא שתיק לעלמין אהא חמרא דאמא וירדיון ליה ליוואי לקמרא שמאלא ע"כ וכו' ע"ש והוא סוד מרכא
 כפולה שהם סוד מים ויין והם שני תנועו' זכפקין תרווייהו מן אריך אכפין בסוד והתכמה מאין תמלא וכמו דאי'
 בפ' משפטים ע' רי"ג כתיב והתכמה מאין תבוא אורויהא מתכמה מאתר דאקרי קודש והתכמה מאתר דאקרי קדש
 קדשים ר' יצחק אמר וכן ויבא אקרי קודש דכתיב ויכל לא קודש וישראל כלילין מנייהו הה"ד קודש
 תהיינה ע"כ א"כ מרכא טפחא הוא סוד שאריך אכפין מאיר כזעיר אכפין כי טפחא בסוד וימיני טפחה שמים לכך
 הוא חד טעם כזה ומרכא כפולה הוא כך" הס סוד מים ויין חכמה וכינה ומאוד מוכן הלא בהתחלת מאמר וכגפן
 שלשה שריגין וכלהו כפקי מגו עתיקא עילאה ההוא יעקב דמשיך ליה יעקב מרתוק (הג"ה וכוה תכין מה דאית'
 גבי בני אהרן ויקרבו לפני ה' אש ורה אשר לא צוה אותם ה' כתיב תקת תיבת לאג"כ מרכא כפולה ר"ל שהיו
 מפרידין סוד מים ומן יין לא היו מוזגין וזהו פי' שהיו יין ר"ל שלא היו מוזגין יין עם מים עיון כיפה עיניו דף
 שמ"ד שמ"ה ש"א ע"כ :

שיר

לפ' מטות וידבר משה אל ראשי המטיה לבני ישראל וכו' דאית' בס' ע"א האדם מורכב מג' כפשות
 כפש השכליות ונפש הטבעיות ונפש החיות ונחלקו לג' פעולות טוב ערוב מועיל ר"ת טע"ם החלק
 שכולו טוב הוא מכת השכליות וחלק ערוב לילך אחר אהבה בתענוגים הוא מכת הטבעי והחלק המועיל כאהבת העושר
 הוא מכת החיותי סבאדם וכמשלו פעולתם לשמים וארץ וימים הכת השכלי וסתכל בשמים שלא שינו את מדהם והכת
 הטבעי וסתכל בארץ אשר לוקח משם שלא שינו את מדהם והכת החיותי וסתכל בימים אשר יאמר עד פה תבוא והר"ת
 שלהם אי"ש ארץ ימים שמים והמורכב משלשתן הוא נקר' איש ולפי שקנהם אינם משתמשין בחלק הערוב אשר מארץ
 מולאו ונשאר י"ש ועליהם נאמר להנחיל לאוהבי ו"ש וקנהם אינם משתמשין בחלק טוב ונשאר א"י ועליהם נאמר

א"י לאחד שיפול וכו' ויש ה' דברים שנים מהם קיבוצ לקביות השלימות שני אלו הראשונות הם תורה ומצות כו' ודיעות
 כוונת הכורא היה ביצירת העולמות שיהא מצוי בעולמו משכיל ומשיג מציאת הש"י ומתוך ההשגה ההיא יכול
 לעבדו במשא דבר ה' וזה מצוי במין האדם מתוך השכל והקומר כי עיון התורה יושג מתוך השכל והמצות המעשיות
 כעשות ע"י הקומר ע"כ. התורה והמצות הם הראשונים והג' אשר הם קיבוצ להשיג הכ' שלימות האלה הם עבודה
 ושלוש והסתפקות כימכת התורה ישיג מציאותו והכרך ומכת המצות יעבוד אתיהכרך אך אם לא יהיה עניו יבוטל
 ממנו השגה הכ"ל כי הגאולה הוא קיבוצ להעדר החכמה כמ"ש כל מהגאה אם תכס הוא וכו' והשלוש הוא ג' כי קיבוצ
 לעבודה הש"י כי מתוך פירוד הלככות לעולם לא יטו שכם אחד וההסתפקות הוא ג' כי קיבוצ לראות במראות האמת
 כי מתוך רדיפת המותרות יעורו בני האדם בלתי לראות במראות האמת ע"כ ואית' שהראה הק"כ לירמיה שיכובא משיח
 באחרית הימים באות מקל שקד אני דואה שיהיה כיד משיח מקל של שקדים וידוע דאין כן דוד בא לא בזכות תורה
 כמ"ש עני ורוכב על הקמור וידוע שמעון הצדיק לא אכל מאסם כזיר א' שבא מן הדרום וכו' ואם אמת מתגאה
 בעולם שאינו שלך וגו' ומדות ההסתפקות הוא שיאקור על עצמו מותרות ומדות השלם הוא בא מחמת רגילות כין
 החוכמים כשכל אחד איך קוטר דברי חבירו וכדבר זה כשתכתו סכמי א"י כועס שמכנימין זה לזה כהלכה משא"כ
 במתנגדים שלומדים לקנטור אע"פ שידוע שאין האמת אהו הוא מתעקש ואומר שהאמת אהו וכפי זה זו גלו לככל
 שנקר' חובלו' שחובלין וכו' מחמת קלקול דרכם כמ"ש ותזכר משלו' כפשי וכשנאחזו במדות האלו כזכה לגאולה
 ולכובא לא' שנקר' כוה שלום וענוים ירשו ארץ וכו' וכ"התחלת הפרשה וידבר משה אל ראשי המטות ר"ל הם הסיבות
 השייכים לשני עצמות השלימות שהמה הראשונים שהיא התורה ומצות ומכת זה יזכו שיכובא משיח כ"ד וזהו המטות
 אל כ"י שהוא מקל שקד שבידו של משיח שהוא המטה שנעני רוכב על הקמור ומה המה כראש אישר"ל צריך
 שיהיה מורכב בג' כפשות שיקרא איש שהוא ארץ וימים שמים וצריך לזה שידור נדר לה' כמו בני שמעון הצדיק שלא
 יתגאה והוא מדת השנוה והכ' מדות ההסתפקות שהוא לאקור איקר על כפשוטן המותרות והג' הוא מדות השלום
 שהוא לא יתל דברו של חבירו רק ככל היולא מפיו של חבירו יעשה לשון תיקון שיהקן דברי חבירו כמו ויעש הרקיע
 ע"כ ונקוור לענין שארי הפסקוי' דהנה ידוע שהנשמה מכונה בשם אשה והגוף בשם איש והגוף מתכלל את עצמו
 באומרו כי הוא הומר והנשמה היא הקוטפת כדאית' שמרכיבים חומר על קומא רק באמת צריך לדעת מדוע
 כשנשמת הנשמה הלא היא חלק אלהי ממעל ואין דרכה לפטוא אין זה רק שעונשה הוא מפני מה לא הביאה לגוף
 בפתייה שיהיה הגוף צדיק כמו היא רק ע"ז יש מה חירץ שהיא אינה אשימה בדבר דאית' בשל"ה שנגד כרים הם
 שמביאים את הנשמה לידי קלקול א' מתשבות הזיווג והב' הכתירה שמתגברת באדם ככה מתגברת הנשמה הן לטוב
 או להפכו ואי' חרישה הוא לשון מחשבה כמו לכקורש מקשבות און וידוע שהנשמה מושבעת ועומדת בשני פעמים
 כדאית' בזהר כפש כי תחטא ושמעה קול אלה ופעם ב' לך תכרע כל כרך תשכע כל לשון כשעה שיוצאת מן הגוף
 וידוע דפעמים ושלש פעם גבר והנה פי' רש"י ו"ל ואם היה היה לאיש זו ארוקה ואם בית אישה נדרה זו נשואה
 והנה עד כ' שנה הנשמה באדם כמו ארוקה שעדיין אינו בר עונשין ואחר כ' היא כמו נשואה והנה פי' בגמר
 עד כ' שנה יושב הק"כ והמנפה מתוישא אשה עכאן ואילך אומר תיפח עצמותיו של זה כמ"ש ויהי עונותם על
 עצמותם והנה כפי' הכ' של של"ה שמממת הכתירה של אדם הנשמה מתגברת און הגוף הוא הקייב ולהפי' הא'
 און אין הגוף קייב שכא מתמת אכיו לזה רמזה התורה הקדושה ששניהם אמת ויניב הנפש בגוף ולדונכ כא' וזהו
 דהנה אמרנו שיתנהג אדם ככ"ל ויזכה לגאולה כ"כ רק אם אמר יאמר האדם מה עלי לעשות הלא הנשמה היא
 הרודף אותי עד למרטה לז"א ואשה כי תדור נדר ואקרה וכו' ר"ל הנשמה שנדרה ונשבעת שני פעמים א' בבית אבות
 יתברך וא' בנשורה כשנבער הולד לגאת רק מה היא יכולה לעשות שיעקר הלוי ועומד במחשבות האב כשעת
 הזיווג אם הקריש לה ר"ל שהמחשבה שלו היה כשכילה וזהו אם הקריש שהוא לשון לכ קורש שאכיה מושב מחשבות מה
 שהוא שוכ בשכילה און וקמו כל נדרים לאפוקי אם הביא אכיה אותה ר"ל שהביא ועינה אותה במחשבות זרות און לא
 יקום עליה כל נדרים ומה עליה לעשות זהו האמת. והב' ואם היו היה לאיש ד"ל היו פ' אית' פעם ב' לאיש
 בגילגל און ג"כ תלוצכתירתו ואפי' כמה פעמים אם הקריש לה ככ"ל און וקמו וכו' ואם הפר יפר אותה לא תקום
 נדרים אשר עליה לז"א זה' יקלקל לה שהיא מוכרת כדבר זהו מן הארוקין ד"ל קורם כ' שנה ואם בית אישה נדרה

ג"כ כ"ל ר"ל אחר כ' שנה איז העון הוא תמור מאור איז כל כדר ר"ל אף מה שקטא קודם כ' מגלגלים עליו את הכל כמ"ט טטאות כעורו ופסעי אל תזכור לי וכ"י משנה דיכמות האיש מצוה על פ"ו אבל לא האשה ר"י בן ברוקא אומר על שניהם הוא אומר ויאמר אלהים פרו ורבו דהנה מזה יובן שהנשמה אינה חייבת כלום ויש לזדד ולומר דאף היא חייבת לעקוק בתורה ומצות ככדי שלא תהיה לה נהמא דכסופא וידוע עיקר תולדות של דיקים מע"ט פ"י האיש מצוה על פ"ו אבל לא האשה ר"ל הג' המכונה בשם איש הוא מחוייב לעקוק בתורה ומצות שהמה התולדות אבל לא האשה שהיא הנשמה כ"ל ר"י בן ברוקא אומר על שניהם הוא אומר פרו ורבו א"כ גם הנשמה מחוייבת בכח משום נהמא דכסופא ע"כ . ואחר שזכינו שהרמז הוא הג' אולה כ"כ לזה בא הפסוק בתוך הדברים לרמז ג' כוודר אלמנה וגרושה כל אשר חקרה על נפש יקום עליה ר"ל דהנה היתה כאלמנה וגרושה שדנו כגירושיין ושילוחין ודור אשר לא נכנה כ' המק בימיו כאלון קרב בימיו וידוע שנשבע הקב"ה עד עת קץ וזהו וכדר אלמנה וגרושה שדנו כגירושיין ושילוחין ודור אשר כשכיל האלמנות וגירושיין שלנו הוא מחמת כל אשר חקרה על נפש שלנו אקרנו כמו במאמר שהיא הפיסה שאינה יוכלה קום יקום עליה ר"ל כמו שכתב בימיו עולה עלינו רק שההירוק שלנו הוא השיבנו ואח"כ ונסובה והקב"ה אומר שוכו אלי וכו' ושמתו אומר למה לכנח תשכחינו העזבינו לאורך ימים דהנה מקשים העולם האידן יקויים כימות עניתינו כן תשמחינו והלא שיהא אלפי שנה הוי עלמא וכעת הוי כאלף הששי וההירך שיהיה ימים ארוכים מאוד וזהו למה לכנח תשכחינו ר"ל כשכיל הנחמן שלך שאתה אומר שוכו ואנו אומרים השיבנו כשכיל זה תשכחינו והאידן יקויים כימות עניתינו וזהו העזבינו לאורך ימים שהיו' צריך לעשות הימים ארוכים וגדולים מאוד וזהו אם הקריט ימירש לה אביה אבינו שנשמים הוא כמחריש זה זמן רב הוא מיום אל יום ר"ל כוונתו לעשות ימים אחרים ארוכים מאוד וכזה לגמולה כ"כ אמן ויקויים כימות עניתינו כן תשמחינו :

שירך

לפ' מקעו לשכת חזון אלה מסעי בני ישראל מה כתיב למעלה מן הענין ויקרא לה נכח נשמו וקמין ליה אלה מקעו דאית המספר ל' הר מתגלגל בכל ככא וא"י המקדש שני שהיה כה תורה יג"מ מ"מ מ"מ משום שהיה כה דלטורין מפני זה נתתייבד גליות אדום מדי בכל יון וזהו הקמיכות ל"ה הוא ר"ה לשון פרע וזהו ל"ה נכח ר"ל שהמספר ל"ה מתגלגל בכל כוכב ולכן אלה מסעי בני ישראל שהר"ה ג"כ אדום מדי בכל יון שנתחייבו ד' גליות הנ"ל והנה אית' בקפ' ע"א בשם קממי המקרא שמהלך השמש הטבעי הוא ממערב למזרח רק שגלגל היומי הוא ערבות הוא מכרית השמש לעשות תנועה הפכית ממזרח למערב ולכך נקר' גלגל הקוזר כידוע לכעלי התבונה וכבר כודע שמהלך נפש הצדיק עם אלהיו הוא מארץ מפילה זו לעולם הבקיר שכולו אורה והוא נעתק מן המוסך לאור במלאת תנועתו מן המערב למזרח דהיינו ממקום אפל למקום אורה ונפש הרשע הוא בהיפוך הוא ממזרח למערב שהעו"ה הוא אללם אור ונעתקים לתושך העו"ה כוזהו כי לא ממוצא ממזרח למערב יריס ר"ל שהמוצא של רשעים ממזרח למערב וזהו ויכתוב משה את מקעיהם שיהנו כלבם עיקר מוצאיהם השמש ממערב שיהיו מקעיהם ג"כ ככ"ל ממערב למזרח ואלה מקעיהם למוצאיהם שהמה כוקעים למערב שהוא נסיעת רשעים ע"כ . והנה אפשר לקדר המקעות ע"ד רמז שהם כגד ימי עליה וימי עמידה וימי ירידה כמו שפי' רש"י ד' מקעות הנה בשנה ראשונה ושמונה מקעות בשנת הארבעים וכ' מקעות הנה בנתיים והנה הבית הרחם מכונה בשם רעמקס לפי שראשון ראשון מתרוקת שכמה וכמה הכולדו' מתים וידוע שקודם ניקן הוא כגד ימי עליה שהוא זמן האביב ונתי הקודם הוא ימי העמידה וממחרת הפסק הוא כגד ימי ירידה שהפסק אינו כאלל לא עד סנות וזהו המסעי הראשון ויקעו ת' עמקס שהוא מבית הרקס כשכא לעולם כקודם הראשון שהוא ימי העלייה בשמש עשר בו שקוא ימי עמידה ממזרח הפסק שהוא ימי ירידה כיוש מתר לאתר זמן ילאו כני ישראל ביד רמה ר"ל כגקות רוח והנה ידוע שכתוב בת"ה א"ס היה אחד מכריו דהיינו נביא או מלאך ואומר שכך וכך ימים כמודש ביום פלוגי ימות א' מבני העיר כוודאי כולם כא' היה מתעוררים שמה הוא האחד לז' תומצרים דהיינו העו"ה המכונה בשם מזרים מקברים את אשר סיכה ר"ל שהמה מקברים המיד בכל יום ויום ובאלוהיהם וכו' ר"ל אפי' שככל איולי פארץ עשה שפטים ואין אחד מהם מתעורר לשוכ וזהו ויכתוב בסוכות שהוא העו"ה שהוא דירת ערלי כגד ז' עשירות ויקעו מקובות וימנו באיהם אשר כקלס המדבר ר"ל איהם כקלס המדבר קודם שמתקול התיבוק לדבר אז הוא תם ושלוס . אס"ו ויקעו איהם ויפכ ע"פ הסירות אשר על פני בעל-נפון ר"ל שהוא על פני היצר

כקד

הנקר' צפונה ויתנו לפניו מגדול ר"ל קודם שיגדיל כמ"ט ויגדלו הנערים שנעשו כיו"ג שנה זה פי' וכו' ואית'
בס' ע"א העשר שנים הראשונים כמ"ט הנא בכלל עלי קבר שהוא שנים ושלש שנים קודם שנעשו כר מצוה הי"ט
שבא לאדם חיכו שורר ככיתו עד אחר ג' שנים שהם שני חוקה בלא מחאה ויהחיל רופה' לפעמו כשנת הי"ד וזהו
ויפעו מפני הקירות דרך שלשת ימים ר"ל אותן שלש שנים שבא הי"ט ויתנו במרה ר"ל שנושא אשה הנקראת אשה
רעה מר ממזות ויקעו ממרה ויתנו אילומה ר"ל שנעשו אלים מד"ה שכותבין כתובה לאשה וכותבין גט לתורה
וכאילים בפתחין לזשחים עשרה עינות מים ר"ל שרודף אחר פרכתו שיהיה כמעין הכובע ושבעים תמרים
ר"ל הרכה פרכתו כמו והתזיקו שבע גשיט ויקעו מאילים ויתנו על ים סוף ר"ל שהומה כים הכהב ואת'
במדבר סין שנעשו לו הכל הפקר כמדבר ואת' בדפקה ר"ל שדופק ושואל על פתחי שערים וזהו באלוש
שהם אותיות שואל באיזה מקומן של שמים הם היורדים לישא וליתן בקינים ורמכים
ואת' ברפידים שנעשו רפיון ידים מן התורה ולא היה שם מים אבל נחשים ועקרבים יש בו ואת'
במדבר סיני שעושים כמו מצשה עגל ר"ה עריות גזל ואת' בקצרות התאוה שהולך אחר תאוות לבו ואת' במצרות
שנעשה מקור לילך לשר כחצר ואת' בריתמה ר"ל שמתדבר ל"הר ומאכילים אותו גחלי רתמים את' בריוחן פרץ ר"ל
שמסר ופירץ את התיבה רמון כמו דאיו ר' מאיר רמון מצא תוכו אכל ר"ל התוך של רמון הוא מ' בגי' אדם עם
הכולל והסוף הוא ר"ן שהם ר"ן קליפות ואת' בליבנה שהוא מלכין פניו חכירו ברכים ואת' בריקה שהם אותיות קהר
שהוא נוהג את עצמו כמו הירק בקיטרוגה א"ל לשני מלכים להשתמש בכתר אחד ורודף אחר הכבוד ע"כ הם הימי
עליוה ואת' מתחילין ימי עמידה את' המקע ממקלותה שנעשה מכהיב את' בהר שפר שנעשה כהר ומשפר
גרמיה את' במרדה שחורדים ממנו את' במקלות שהם אותיות בהמקלות טול מקל והך על קדקדם ע"כ ימי העמידה
את' מתחילין ימי ירידה וזהו ויתנו בתת שהם ימי ירידה שהם תחת ימי עמידה את' בהר כמו שכתב האלשיך
כזורו אחר שהם נוהגים כמו האבות של אבותינו שהוא תרת את' כמיתהקה שהם מימי מתיקות שמארבעים שנין משחה
מעלה את' בתשמוכה שהוא בא לגבורות שהם שמונים אזוי הוא כוסע את' למוסרות מתחיל לשמוע קול מוסרים
כשרואה קרוב יום פקודתי את' בכארות בני יעקן שהוא באר מים חיים התורניים את' בחור הגדגוד שמתחיל
לומר תמיכות וזהו ג' ג' את' כיטבתם שמתחיל להיות טוב לשמים את' בעברונה שנוסע לעבר השנה שנעשה
שהעו"הו את' בעניון גבר שהוא פעמיים ושלש פעם גבר שמנטרך לכוא עוד בגלגול את' במדבר סין היא קדש שמתקן
את מעשיו ע"י הגלגולים ונעשה קדוש את' אל הר ההר ר"ל שמראה לו הי"ט בהר ההר גבוה שהוא לנדיקים כהר
גבוה את' ויעל אהרן הכהן אל הר ההר ר"ל אהרן שהוא האדם עולה על פי ה' בג"ע העליון ע"כ רמזתי באלה
מקעי בעזרת היודע רגעי עהים ושעות כחזור לעניינינו שכתבנו בענין מקעייהם למנאיהם . בזה יבואר גמר'
שאמר ר"ה לדכיתהו אקדימו ריפתא לעניא כי היכא דלקדמו לבניך אמרה ליה מילט קא ליטית להוא אמר לה קרא
כתיב כי בגלל הדבר הזה גלגול החזור בעולם וכו' ל דהנה ידוע טענת הי"ט הר עושה זדקה ככל עת זה הזן בניו
ובנותיו כשהם קטנים כדי ללקקו את האדם מן הזדקה כמענה נחמות כזו רק לא זו הדרך ולא זה העיר וכבר הזהיר
התנא באומרו ויהיו עניים בני ביהך ר"ל שהנמצא לבני ביהך ותפרכס עניים אף שמדרך הטבע אינו כן צריך להכרות
את הטבע כמו דאיו בר' פלוני שאמר איכא קורמא באגמא שקורות כעורכ במי שהוא אכזר על בניו כעורכ .
ובזה יבואר שאמר ר"ה לדכיתהו אקדימו רפתא לעניא כי היכא דלקדמו לבניך ר"ל שיהיה עניים קודמין לבניך
כמו ויהיו עניים בני ביהך א"ל מילט וכו' ר"ל אם שונא אתה לבניך ואיה רחמנא חידך שהוא כרתם אב על בניו והוא ג"כ
נגד הגמר' עושה זדקה ככל עת א"ל קרא כתיב וכו' ר"ל גלגול החזור בעולם ר"ל גלגול ערכות הוא קרא גלגול
החזור והוא מכרות את השמש לילך ממזרח למערב אף שהוא נגד הטבע כך צריך לאדם להכרות את עצמו אף שהוא
נגד הטבע א"ל לומר בענין אחר שאמר לדכיתהו אקדימו כי היכא דלקדמו מן השמים לבניך והיא לא הבינה זאת
וסברה כפשוטה אזי אמרה מילט קא וכו' לזה אמר גלגול החזור ר"ל עשר בשציל שתהעשר וחזור הממון ככפלוים ע"כ :
שירך לפ' דכרים אלה הדברים אשר דיבר משה בעבר הירדן וכו' ומקדם תירצתי גמר' ממעשה דקמנא וכו' ק'
כידוע לכל גמר' הכ' ל דהנה יל"ד על השמעי' למה טעה בכך היה לו לישראל עו' הפעם . עוד אשכחי'
דהוה יתיב מאי כ"מ דהוס יתיב : עוד מכדי ההוא גברא בשל דכני דהאי גברא הוא הל' לבעל דכני עו' קום פוק

מ"ט שיקום ויכל עוד אוקמי' ואפקי' וכו' ושאר דקדוקים יוכנו מאליהם והנה הט אזניך ושמע דהגמר' ה"ל רומזת
על היז"ט ויז"הר וקמלא הוא היז"הר וכו' קמלא הוא יז"ט דהנה אית' בגמר' דגיטין דפ"וע"ב קרנות שבעמים אינה
פוקלת מי קטאת מאי קרנות אמר אבוי דידכתא דכני כיפי פי' רש"י ל' דידכתא זכוכ גדול כמין קגב שנמאלת בין
העמרים ואי' יז"הר דומה לזכוכ והוא כמו קגב והתרגום פי' על ונהי בעיניכו כקגבים ונהי בעיניכו כקמזין ולכך
נקר' יז"הר קמלא וכשזכוכו לזה שהיז"הר נקר' קמלא אזי אין צריך ראייה שהיז"ט נקר' בר קמלא שהוא מלך מסכן
שהוא זכוכ קטן וזהו אקמלא וכ' קמרב ירושלים ר"ל על אודת יז"ט ויז"הר הרוב ירושלים הוא הגוף המכונה בשם עיר
קטנה . דהוא גברא עביד קעודה היה ר"ל הקומר שלו רוצה לילך אחר האות עו"הז ואמר לשמעיה ר"ל להנשמה שהיא
כמו עבד לכל הגוף כדאית' בזוהר כי ימכור איש את כתו לאמה דא נשמתא קדישא זיל אייתיה לוי קמלא ר"ל להיז"הר
לקיים אסיש לך היטכלך אזל ואייתיה לכ"ק ר"ל להיז"ט והנשמה עשתה בכיוון כך ולא מחמת טעות אשכחי דהוה
ותיב ר"ל שמסכרן את היז"הר בתורה שבע"פ וזהו אס פגע כך מנוול זה משכהו לכ"המד דהיינו התורה הנדרשת
ואי' קשות מיושכרנות מעומד התורה שבע"פ שהיא קשה ללמוד מיושב וזהו אשכחיה דהוה ותיב ר"ל שהוא לומד תורה
שבע"פ אמר מכדי האי גברא בעל דכניה דהאי גברא הוא ר"ל בעל דכניה של היז"הר הוא מאי בעית הכא קום פוק
ר"ל אל תלמוד בישיבה שהוא תורה שבע"פ רק קום שהוא בעמידה שהיא תורה שככתב א"ל הואיל ואתאי שנקן
ויהיבכא לך דמי מה דאכילנא ושתתינא ר"ל אחי מתיר לך אכילה ושתיה שלי של קעודת מצוה א"ל לא א"ל ויהיבנא לך
דמי פלגא קעודתך ר"ל שתתנהג חזי לה' ומאי לכס א"ל לא א"ל ויהיבנא לך דמי כולה קעודתא ר"ל שיהיה מותר
לאכול ולשתות מכל מעדנים ומטעמים של העו' הו' רק תקיים ככל דרכיך דעיהו ונגדיך ה' כל האותי א"ל לא נקטיה
כו' דיה ר"ל בשנת הי' ד' כאשר בא אליו היז"ט ואוקמיה שלא ללמוד תורה שבע"פ ואפקא אמר היז"ט הואיל ויהיבני
דבנן זכו' ר"ל הם המלמדים והמוכיחים לתורה ומוקר' ולא מיתו ביה ש"מ כיחא להו' איזיל וכו' אזל ואמר מרדו כך
יהודאי א"ל לדר להו קורבנא קזית אי מקרבין ליה ר"ל קורבנא הוא הת' ח' כדאית' בזוהר דורנא דק"כה וכו' קזית
אסות מקרבין אותו בכל מיני קירוב כשר או לחס ויין ככדי להכאוףו בהדי דקא אתא שדי ביה מומא בניב שפתים
או כדוקין שבעין ר"ל שאומרים על הת' שהוא סיכור ואזהב לשתות יי"ש זהו בניב שפתים ואמר ליה כדוקין
שבעין ר"ל הוויית שלו אינם טובים דוכתא דלדין הוה מומא קסרון ה"ל ולדידהו לא הוה מומא כאשר נכנס יין
אל סוד סבור לאקרוביה הת' ה"ל אמר ר' זכריה בן אבקולוס ר"ל הם הלומדים שבדורינו שאיננו רואים שום קשר
בעיניהם רק קומך על הזכרון שלו וזהו ר' זכריה ומגנה הוא את הת' ג' כואומר עליו דבר זה אחר כמה פעמים
מידש זה שמעתי כמה פעמים ומטיל מוס בקדשים וזהו יאמרו בעלי מומן קריבין וכו' סבור למקטלא ר"ל כמו שעשו
אנשי כנ"הג בייא שרצו להרוג את היז"הר ח' זכריה יאמרו מטיל מוס בקדשים וכו' ומחמת זה תרבה העיר קטנה
שהוא הגוף ע"כ הגעות האגדתא ה"ל : ונחזור אל בנאור הפסוק דאית' חזכה עמודיה שנעה שיש' דכרי' שצריך
שאלם לשום נגד עיניו ולזכור אותם תמיד ר"ל הא קנין התורה ב' לזכות את הרבים כי כל ישראל ערובים זה בזה
ג' זכירת האמירות' ריוק הרשעים ג' אעירוב טובים ורעים בהדי הוא לקי כרבא ה' הסתפקותו' רדיפות השלום
ו' הרסקות העושר והנה ידוע שליטת היז"הר באדם עד ביאת היז"ט כשנת י"ד המה אחד עשר שנים שכ"ד חודש
שהוא יונק אין שולט בו רק משתחיל להיו' מואס ברע ובותר בטוב וכת קול מפרזת בהר מורב אוי להם לבריות מעלבונה
של תורה והרסם נקרא הר מורב ששם מלמדין אותו כל התורה כמ"ס בהילו כרי עלי וכו' וקדש ברנע נקרא היז"ט
ע"ס קדושהי ברנע שהוא כע וכד תמיד מקנות מעשו של אדם ואחר ארבעים שנה מהחילין ימי ירידה אז צריך
שאלם להתעורר א"ע בתורה ומלות ויז"הר שנשני' של מימי עליה נקרא קיתון שהוא כשייטשהולך אחר שיפה נאה
ויז"הר של אדם נקרא בשם עיג' מלך הבשן ע"ס שנוהג א"ע בחנופה דוכרי שלום עם רעיהו ורעה בלבנם כמו
הפליט הוא עיג' שהראש לאברהם שהוא תהכין להגיל את ל'ט ואדרבה תהכין שיהרוג אברהם וישא את שרה כך
בדורינו בימי העמידה היוגעים לפי דרכם ולכך נקר' מלך הבשן כמו השן פעמים מכוסה ופעמים מגולה כן מגלה
שפת ומכסה שפתים והר האמורי נקר' ח' הר זנהר פרת נקר' האות עו"הז שהוא שטוף לפרות ולרבות כדאיתא
באלשון פ' בראשית וכו' אלה הדברים הוא לשון תוכחה שהוכיחן ברמו על השנעה דכריה במדבר הוא קנין התורה
שכתבה במדבר בערכה הוא לזכות את הרבים כשכיל שכל ישראל ערובים זה בזה מול סוף הוא זכירת האמירות בין

פארן הוא ריחוק הרשעים שגילוח המרגלים היה במדבר פארן וכלב ריחק עצמו מהרשעים ויבוא עד חכרון ורוח
אחרת היתה בו - בין תפל ולכן הוא המן הוא הסתפקות קרח ודי זהב הוא הרמקת העושר שלא ירבה בזהב רק די זהב שיהי די
ולא יושר ומתחיל לרמוז כמה התחלת שליטת הוי"ה אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר הם האחד עשר שנים דרך
הר שעיר הוא הוי"ה הר הנקרא הר שעיר פעמים הר ללדיקים ופעמים שעיר לרשעים עד קדש ברכע הוא התחלת
שליטת הוי"ה הר בשנת י"ד ויהי בארבעים שנה בעשתי עשרה קודם שהיה מודע א' קודם ימי ירידה מתחיל החינוך של
ימי ירידה דיבור משה הוא הוי"ה ט"ו אחריו הכותו את שני המלכים הם סיוהן של ימי עליה ועוג של ימי עמידה
בארץ מואב שהוא מתחיל להתנוגך נשמה דאגילות שהיא מאב הואיל משה באר וכו' ה' אלהינו דיבר אלינו בתורה
שהוא בבית הרחם לאמור רבו גדולה לכם שבת בהר הזה ששם לומד כל תורה כולה פנו מכאן וקעו לכם לעצמיכם
זכאו הר האמורי ואל כל שכיניו ר"ל אל הוי"ה הר וסוייעתו בערבה במקום שכל ישראל עריבים זה בזה ולהתנהג בהר
זכשפילה שרריך ליתן עיניו למטה ולכו למעלה וכנגב שהיא לכחכם לימינו וכחוף הים ר"ל לגדר שפת הים שהוא חול
שנאמר עליו עד פה תבוא ולא להרבות העפר כנד שהוא עד הכהר הגדול הוא אפרת שלא תהא שטוף לפרות ולרבות ראש
נחתו לפניכם וכו' והנכם היו ככוכבי השמי' שהם מזדיקי רבים ככוכבים וכו' אתכם כאשר דיבר לכם ע"כ :

שיר

לפ' ואתחנן הפ' ה"ל משוכה כלפי מעלה דלעיל מזה כתיב ואת יהושע לויתי וכו' כן יעשה לכל
המתלאכות אשר אתה עובר לפניהם דהנה אית' בכתבי האר' האר' ו' שם תה' קדרים נביהנם כמנין
סבלת וכלו החדרים צריך לילך אפי' הצדיק גמור לתקן לפעולת נשמתן של רשעים וכאשר בא הצדיק תק' קדרים
אין צריך שמירה מן המתבלים כי אינם כ"כ תקיפא דדינא ונשאריו ר"ע קדרים כשם כן הם צריך שמירה ומוקרים לו
מלאך א' ושמו יהושע וכידו שעוה וכותב על מצחו של צדיק שם של אלה' ואלו אין שטן ואין פגע רע וקוד שם הזה
גילה דה' ע"ה ג"ס כי אלך בגי' נלמות לא אירא רע כי אהה עמדי ומי כותב שם הזה עמדי שכתב ומשענהך המה
יכתמוני למפרע ר"ת יהושע וזהו ואת יהושע צויתו ר"ל להמלאך ה"ל יהושע שהוא השומר של הצדיק עיניך הרואות
את כל אשר עשה ה' לשני המלכים האלה שהם הת' קדרים שהוא לשון לקשה אל קשה ואלה קשה מאל כן יעשה ה' לכל
המתלפת אשר את העובר לפניה' ר"ל השם של אלה' הוא כשהנשמה רואה את הגרדיני כמוסין בגיה' אזי מתחלת להתחנן
שלא תבוא בגילגול עוד הפעם וזהו ואתחנן אלה' בעת ההיא לאמור ר"ל בעת שנחנו לי שומר ה"ל ה' אלהים ראם
בדין אתה החלות להראות את עבדיך אה גדליך ואת ירך החוקה ר"ל כאשר הנלתי ע"י שם של אלה' מר"ע קדרים
ה"ל וידוע שמרכיבים חיבר על קופא והנשמה נקראת שמים והגוף מכונה בשם ארץ כמ"ש יקרא אל השמים מעל
זה הנשמה ועל הארץ לדין עמו זה הגוף וזהו אשר מי אל שהוא חסד ומתנהג בחסד בשמים ובארץ עם הנשמה והגוף
אשר יעשה כמעשיך וכגורתך שאתה מכלכל קיים בחסד ומחיה מתים שמרכיב חיבר על קומא שהם ברכות גבורות
וזה גבורתך לעברה כל ואתה את הארץ הטובה וכו' ההר הטובה והלכון ר"ל שיש כ"א שעות שהנשמות יש להם
מכותה בגיהנם דהיינו שעת הפילות וכ"ד שעות של יום השבת וקוד זה גילה דה' ע"ה יגמור כא רע רשעים ר"ל כאשר
יגמרו כ"א שעות ה"ל אזי רע להם לרשעים שקורים לגיהנם וזה שמתקנת הנשמה לעברה כ"א שעות ה"ל אחר
אתה הטובה והלכון ר"ל שלא אלך עוד לחדרי גיהנם רק לג"ע ויתעבר ה' בי למענכם בשביל תיקונכם ולא שמע
וכו' ויאמר ה' אלי רב לך ר"ל ר"כ ר"ת ראשית כריאתה לך שתוכרת להתבראות עוד הפעם עלה ראש הפסקה ואל
עיניך ימה ונפונה דהיינו ג"ע שהוא ימה ששם השכינה וגיהנם הוא נפונה שמצפון תפתח הרעה ואין רעה לא גיהנם
ומחמת זה תהא הילוכך תימה ומזרקה שהוא ללדי ימין כמו גבי אברהם הלוך וכסוע פגובה כל גסיעתו היה ללדי
ימין ונסיעת המזרח הוא ג"כ נסיעות של לדין דהיינו שויתי ה' לנגדי תמיד וראה בעיניך כי לא תעבור את הירדן
הזה ר"ל הלא אתה רואה בעיניך שאיניך יכולה וראוי לטבול בנהר דיבר הזה עד שתתקן מעשיך וכו' את יהושע ה"ל
שיהיה לך בעזרך ותזקיהו עוד יותר ואת זה הפעם כך השיב לה הש"י אחר' ונשכ בגי' מול בית פעור שהוא בגיהנם
הנקר' גיא עמוקה מול בית פעור שפערה פיה לכלי חוק ר"ל אפי' מי שלא קיים אלא חוק אחד אחר' כשכאת
הנשמה אומרת לאדם ועתה ישראל ועתה הוא לשון תשובה שמע אל הקוקים וכו' לא תוסיפו ולא תגרעו ר"ל כדאל'
על זאת יהפלב כל חסיד לעת מצוא ר"ל שימציא לו השם רק מה שצריך לו מן ההכרח רק לששף מים רבים שמתה

המותרת אליו לא יגיע וזה לא תוקיפו וכן לא תגרעו רק הבהפקות ואכילהכס יסיה ע"ד לשמור את מצות ה' אלהיכם כמו נגדיך ה' כל האותיות ולא להרכות בעושר . עניכם הוואות כי כל איש אשר הלך אחרי בעל פער ר"ל שפער עוול למלאת תאות ע"ה השמידו וכו' ואתם הדכקים בה' תייס וכו' ע"כ . (הג"ה שמעתי פרפרת נאה על סמיכת הפ' קוף ואתחנן עפ"פ עקב מה"ה הרכ הגאון המפורסם סידא ופרושא מ' לוי יצחק בהרב הגאון מהר"מ מיערקלב חב"ד ור"מ בק"ק זעלחק דהנה ידוע שהק"כ רוצה בתשובה הרשעים וסאל ידח ממנו נידח אפי' לחלף דור עד שיטהר מכל סיג ותלי אבל אם היה האדם מתקן בפעם הראשון כודאיל לא היה צריך להתגלגל כי קשה טיולטולא דגברא . וכזה נבוא לכיאת הסמיכות כיפ' ואתחנן מקיים ושמרת את המצוה ואת החוקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוה אתכם היום לעשותם ומתקיל והיה עקב השמעון כי לכאורה הינה היום מיותר אבל לפי דרכו א"ש כי התורה נותן ענה טובה לאדם על כל מה שהקדמנו ושמרת את המצוה ואת החוקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוה אתכם היום ר"ל היום דיוקא פי' בפעם הראשון כי נאם לאוהיה עקב השמעון כי עקב לשון סוף פי' סוף כל סוף השמעון אם לא בפעם הראשון התגלגל עד כמה פעמים ומה לך לזרה הזאת ע"כ ודפ"ח (שמעתי פי' נאה על פסקים לא תרצת לא תרצת מפי א"כ וידדי הרב המופלג מ' מטה אכ"ד ור"מ דק"ק הראדק כי אי' נבמ' דמכות קנהדרין ההורגת . הנה' כשכוע נקר' תובלנית ר"ט זר' ע'אומרים אלו היונו בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם ר"ש כן גמליאל אומר אף הם מרכים ש"ד בישראל כמצא לפ"ז הם נקר' קבלנית מה שהם פוהאים תמיד להרוג אחת בשכוע והם נקר' ש"ד לפי מה שהם מקמלים שלא להרוג אדם מעולם וזה לא תרצת שהם נקר' פתח ולא תרצת והם נקר' קמץ רק צריך להיות ממוצע ודפ"ח) :

שיר

לפ' עקב על דרך רמז דאית' בשל"הגם עבדיך נזהר בהם בשמורם עקב רכ דאית' תפית עקבו של אד"הר היה מכסה גלגל חמה שהיה תומרו זך קודם הקטא וית' שיעקר הזדככות של אדם שמקבר הקליפות הוא מכח דרש ועיון של תורה שנע"פ . וזהו גם עבדיך נזהר בהט"ל שנזכרת מכח התורה בשמורם עד שהיה זך כמו עקב רכ של אדם הראשון ופי' עוד כל תורה שאין עמה מלאכה קופה בטילה דהנה הפסקי הלכות של התורה הם דרך ארץ והמידושי' של התורה הם נקראי' תורה של מלאכה וזהו כל תורה שאין עמה מלאכה קופה בטילה ר"ל הסוף שהוא העקב רב הוא בטל שאין לו הזדככות כ"כ כמו התורה של דרך ארץ רק מחמת יגיעת שניהם משפחת עון ומכיל עוד שטענו מה"ש לעולם ה' דכרך נכשמיכר"ל תסה הודך על השמים רק איך יקויים העולם לזה אמר לדור ודור אמונתך כוננת ארץ ותעמוד שיקויים מחמת האמונה ככן למשפטך עמדו היום ר"ל דעו לז' למשכט המ"ש עם ישראל כי הכל עבדיך רק לולא תורהך שעשועי או אכדתי בעני ר"ל מחמת ההירץ שהתורה מיעדת ועודים גשמיים . וזהו שעשועים של ישראל לולא זאת אכדתי בעני וכו' והיה עקב השמעון ר"ל הראה שתזדכך כ"כ עד שתהיה כמו עקב של אד"הר רק מחמת מה . לזה אמר השמעון את המשפטים שהיה בין מלאכי השרה ובין ישראל ומ"מ זכו ישראל לתורה כדי שתזדככו ותהיה כמו אד"הר קודם הקטא כשכיל שושמרתם ועשייתם אותם שהוא תורה של מלאכה דאומר לשון עשייה לכך ושמר לך ג"כ את הכרית ואת הקד אשר נשבע לאבותיך כאשר פקדה מהם הזוהמה וכמשכת כל הפרשה כולה אה"ז ע"כ :

שיר

לפ' ראה ראה אנכי נותן לפניכם היום וכו' מקדם הירצתי משנה במסכת חולין כיסוי הדם נזכר בארץ ובחנה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשין וכוהג בקיה וכעוף ובמוזמן וכשאינו מוזמן וכוהג בכוי ואין שוחטין אותו ביו"ט מפני שהוא ספק ואם שחטו אין מכקין את דמו ע"כ המשנה וכו' דאיה' דם הוא כינוי לחטא כמ"ש את דמו מידך חבקש וצריך כל אדם למחול על עלבונו ואי' שהת"ח מכוונה בשם ארץ ישראל כמ"ש אוירא דארעא דישאל קחוינא הכא וע"ה מכוונים בשם חו"ל וידוע מה שפי' האלשיך ואל תרנה שיחה עם האשה שכל המרכה שיחה עם החשה גורם רעה לעצמו ופי' הוא ז"ל שצריך כ"א לזכור שלא לגלות לאשתו אם הלכין אותו חבירו בשוק דכשיאמר לה מעלבוכו תחיל להתקוטט עליו וזהגניבו והאמר לומה אתה שותק הלא יראהך כסילוהך ואי' גדולי כפוכי הרוח שכוזמן שהאדם מקריב עולה שזר עולה בידו מנחה שזר מנחה בידו אבל כפוכי הרוח פתיב זכמי אלהים רוח נשברה דלא מקריב כל הקרבות כולן ואי' דהצדיק מכוונה בשם חי' והכינוני בשם עופות ויש בני אדם שמתהרין להתקס תיכף מעולטניהן ויש מאריכין ואומרו' כשיבוא לידו אקיימנו ואי' הוידן את כל אדם לפי

זכות שאם ראית שעשה שלא כהוגן בעיניך אל תחשוד אותו ואי' שכל משה נקר' יום טוב כמו עבד נאל' יומא טובא
 לרכנן ויש ב"א מחמת השמחה של מצוה יוצאין מפיהן איזה דבר עתיק כגד גדולים וטובים ממנו צריך ג"כ לדנו
 לכ"ז . וזהו פונקט המטנה כיסוי הדם ר"ל שצריך כ"א לכקות המטא שחטא חבירו כנגדו ולמחול על עלבונו
 וכוהג בארץ היינו סת"מ וכה"ל שהוא הע"ה שהוא לכ"א ובכל אדם בפני הכית ושלא בפני הכית ר"ל הן שידוע לאשתו
 שהיא נקר' ביתו והן מה שלא כודע לאשתו בחולין אבל לא כמקדשין ר"ל שיקיים זכתי אלהים וכו' שהוא כאלו
 הקריב כל הקרבנות ולא יצטרך להביא קרבנות שהם קדשים כפועל וכוהג כהיה ובעוף ר"ל הן כדריקים והן כביכוכים
 וכוהג כמזומן וכשאינו מזומן וכוהג ככוי ר"ל כיון שיכול לפעול פעולתו לנקום תיכף שהוא לסלק כמזומנים וכשאינו
 מזומן וכוהג ככוי ר"ל האם שאתה מקתפק בו אל תדין אותו לכף חוב . וזהו מפני שהוא ספק ואין שומטין אותו
 כי"ט ר"ל אם הוציא * מפיו איזה דבר עתק בגאווה וכוו מחמת שמחת י"ט אל תדינהו לכ"א קואס שסטו ר"ל אם דנת
 אותו לכ"א אזי אין מן מכסין את דמו ר"ל דמו השוקט דהנה אמרו בגמר' הנעלכין ואינם עולכים וכו' עליהם הכתוב
 אומר ואזהביו כאלת השמש בגבורתו ע"כ ביאור המשנה . וזהו כחזור לביאור הפסוקי' דאי' וידעת היום והשיבות אל
 לכבך סי' הע"ה היו' הוא גלגל היומי שהוא השמש יהיה תקוע כלכך הילוך השמש אז והשיבות אל לכבך וידוע מענין
 השמש שהוא עושה שני הפכים מלבין את הפשהן ומשחור את הפכים של המשמר וואי' וכטוב העולם כידון
 ר"ל שאינו מעניש הרשעים על שעשו הרע רק על שלא בארו בטוב ואי' בס' צמח מנחם אפי' ה' לא שנית ר"ל שאני
 אמרתי לא אוסיף עוד ארחם ולא אמרתי אני ארגיז עליכם ומחמת זה אהם כ"י לא כיליתם מחמת אשר שנית תיבת
 לא וזהו התחלת הפ' ראש אכבינותן לפניכם היום ברכה וקללה ר"ל יום הוא השמש שנמצא בה שני הפכים שהוא
 ברכה וקללה כמו דריקים מתרפאין בה ורשעים כדוניס בה כן אל תתמה שמפי העליון תלא הרעה שהיא הקללה
 לז"א כמו מהשמש יוצאים ב' הפכים מחמת הכנות המקבל כן הברכה והקללה הכל מחמת הכנות המקבל וזהו את
 הברכה וכו' ועוד שבטוב העולם כידון שהוא והקללה אם לא תשמעון אל מצות ולא על שתכזרו בעבירות ולמה אני
 עושה כך הלא אם שוקרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה וכו' אשר לא ידעתם איך אני אומר כלשון רוגז רק כלשון רחמים
 שהוא לא אוסיף עוד ארחם שהוא שידעת אשר לא שניתי כשכילך וידוע שכהילו כרי עלי ראשי שמלמדין אותו כמעני
 אמו כה"כ ומוהירין והיה כי יביאך אל הארץ שהוא העו"ה וזאתי את הברכה על הר גרזים שיהיה מכורך אם
 חרגיז יז"ט על יז"ט הר וזהו על הר שיז"ט הר נקרא הר גרזים מלשון ירגיז כמו כשב כבש והקללה על הר עיבל שהוא
 לשון אבל שה"לף מתחלף בע"יין באותיות את"ה ע כשתעשה המצות באיכות ולא בשמחה הלא המה בעבר הירדן
 ר"ל ירדן הוא בהר דיקור שטובליו שם הנשמות דרך מבוא השמש ר"ל עד שלא תחשוד השמש בארץ הכנעני הוא
 סי' הר שהוא כנען וכידו אכני מרמה . בערכה שכ"י עריכים זה כזה מול הגלגל שאל איך במאי זהיר שפימר אמר
 במצות צינית ומר אמר שאר מצות והפי' כמה שנפשו חשקה זהו המצוה שצריך לתקן את גלגולו . אלל אלוני מורה
 שהוא שכם כמו ויט שכתו לקבול ומשם תלא הוראה כי אתם עובדים וכו' לרשה אתם קוברים שעו"ה הוא ירושה כמו
 דאית' כזוהר ב"ה אזיל בעלמא ותשיב דלית הוא תדיר רק הוא כותן לכם שהוא מתנה ואמרין לפלוני וכו' כל הימים
 אשר אתם קיים על האדמה וצריך שיכוני מעשה ושיכוני מקום וזהו אכד תאכדון ר"ל המקומות ואכדתי את שמים וזהו
 שיכוני השם כשיעשה המצוה עושה עמנו כאלו אינו האיש הקודם לא העשון כן לה' אלהיכם דאית' בעמודי שבעה
 כמרום אלפים שנה קודם לכריאת עולם היתה כתובה בתורתו יתכרך יהי אור ויהי כן כמו בכל אמירות ומשה כתב
 ויהי אור ולכן ופי' כזוהר הטעם מפני שנפשה"י שרשעים יעמדו בעולם וגנו האור לדריקים ר"ל לכך באותה
 אמירה לא כתוב כן שהרי באמת לא כן היה שהיה השם יתעלה מעלים בפני המלאכים ולא כתוב ויהי אור מנד
 מד"ה שלא היה מקבילים בכריאתה ען יאמרו למה לא כתב כן והיה בהכרח להשיב גם מפני הרשעים והיה להם מקום
 לקטרג לפן בהכ כן אך משה שכתב התורה אמר כריאתה לא תש על הקיטרוג שמו יבוא אחרי המלך אשר כבר עשהו
 לכך כתב ויהי אור וזהו לא כן עבדי משה וכו' וזהו משקודיך אתכונן ר"ל שהכנתי מתורתך ע"כ שכתתי מפני שהוא אורח
 שקר לכך לא כתבתי כן וזהו לא העשון כן לה' אלהיכם לא תעשון במעשיכם שיהיה מן ההכרח לכתוב כן כמו שהיה כתובה
 לה' אלהיכם כ"א א המקום אשר יבחרה' לשכנו תדרשו ר"ל שתדרשו איש את שכינו שכל ישראל ערכים זה בזה ויהיו כולם
 דריקים ואז ובאת שמה : ושאר הפסוקים יוכנו תאליו לפי סגנון הכ"ל : **שיר** לפ' שופטים (הג"ה שופטים

ושטרות תתן לך וכו' דהנה אית' כס' אורי וישעי על משנה פ' בתרא דטהרות מ'ו הוולף את הכור לידע אם יש
 בו לחלוקת טהרות קודם כי המנות נקראים בשם יין ושמן ומצא שרץ בראשונה ר"ל שהוא טוכל ושרץ בידו כולן
 טמאות כל מעשיו של הכור טמאות נמצא שרץ באחרונה ר"ל אם מוכית וקוזר ומוכית ומפני זה מעלה הכור קצף
 כולן טהרות דהואיל והטרוח עליו התריו כנגדו דהמוכית כריך לשמור א"ע האיך להוכית וזהו אימתי בזמן שהיה
 זולף אחת אחת ר"ל שהכל שוים כגדול כקטן אבל אם זולף במתן ר"ל שמחניף לחצי דהיינו לעשיר ומוכית לרל ומצא
 שרץ באחת היא טמאה כלכד ר"ל טמאה קלה היא זו דהמוכית גרם זאת ואימתי דבריו רצוים בזמן שהוא בודק ולא
 מכסה פשעי אנהיו או מכסה ולא בודק אבל אם היה בודק ומכסה על קרוביו ואנהיו הכל טמא ע"כ דפ"ק .
 וב"י הפסוק דהנה אית' נדיקים וכו' שופטן רשעים וכו' הר שופטן ביכונים זהו שופטן שנאמר להציל משופטי כפשו
 ואית' בש"ל בשם ס' יגירה שככה שערות יש באדם שהי עינים וכו' אזנים וכו' וכו' שופטים ושטרות תתן לך בכל
 שערך דהיינו לכל הפחות תהיה מהביכונים שיש להם שני שופטים שהם היו"ט והי"ז הר וזהו תתן לך בכל שערך שהם
 שבעה שערות שלך תראו שיהיו ביכונים רק בושפטו את העם אם תהיה זוכה להוכית בשער זהו אשר ה' אלהיך כותן
 לך ושפטו את העם אזי משפט צדק שהצדק הוא שהיה משפט א' ר"ל שהיה מנדיקים קש"ט עמך ואח"כ קש"ט
 אחרים וכשתראה שלא תטה משפט התורה הוכית תוכית אזי לא תכיר פנים ר"ל שלא תהיה זולף כמתן או בודק ומכסה
 ולא תקח שוחד ר"ל שלא תקבל צדקה שנקרא שוחד כמ"ט ושוחד בחיק קמה עזה כי השוחד יעור עיניכמים ויקלף
 דברי נדיקים וא"ת מה נאכל אם לא אקבל בתורת צדקה משום אדם ואני איש רש לז"א צדק אשר הוא צדק הרדוף
 ומהו הצדק למען חסיה רק כדי חיותה ולא מותרות וכשתקיים כך אזי ירשת את הארץ אשר ה' אלהיך כותן לך שהוא
 העו"ב ע"כ . בפסוק כי הקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום זהו אם שלום תענד ופתחה
 לך והיה כל העם הנמצא בה יהיו לך למס ועבדך . כי הנה ידוע כי אי אפשר להחליט את הגוף אם לא על ידי
 עסק התורה כי התורה נקרא תושיה והגוף נקרא עיר קטנה וזה כי הקרב אל עיר הוא הגוף קטן שלך וקראת אליה
 לשלום היא התורה שיקרא שלום והיה אם שלום תענד ופתחה לך כירק כל החמלות קשות והיה כל העם הנמצא בה
 היינו האברים שלך והיה לך למס פי' מה שהיה בתהילה בשניה אלל הקמאל הוא כלב הרע גי' למסשכן קורין לכלב
 למס וזה לך מה שהיה בתהלה למ"ס ועבדך כי ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אהו וגו' כי המרס תמרימם
 הקתי והאמורי הכנעני והפריוזי הקיווי והיבוסו ע"ד זכרות עמו הכרית להת את ארץ הכנעני וגו' ר"ת ס"ס וגו'
 כאשר צוה ה' אלהיך . (הג"ה כי תצא למלחמה על אויבך וראית קוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי
 ה' אלהיך עמך וגו' ואמר אליהם שמע ישראל ופי' רש"י אפילו אין ככם זכות אלא קרואת שמע כלכד כדאי שיושיע
 אתכם ע"כ . ונראה לי ישראל זוטא לפי קטשכלי כי הנה ידוע כי הס"ס וס' בגימ' קמאל כמו שמאריך אף' ישראל
 סבא על פסוק שקר הס"ס וקלתשועה הוא ס"ס אל אחר והנה אית' דאיבר נש יעדי קוצא דך' וישתאר אחר קמאל
 באחריה אבל כל זמן שקורין את שמע ואומרים ה' אלהינו ה' אחד דייקא ומה גם שיכוון בקוד אצמד דבעי כ"כ
 ליקדו למאריה ולקשרי קשרין דמהימכותא כרעווא דלכא וכד מטי לאחד איבעי ליה לכוונא בא' קתימא דכלא
 וז' תמיא דרגין עלאין מחכמה עד צדיק לד' רבתי אהדנקותא דכנסת ישראל וכו' כי אז אומרת אני קומה ושדי
 כמגדלות כי אז ואיר אור דע"ק ואז עת רצון לישראל ואז לשפוט את הר עשו היינו לס"ס ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד :
וזה שאמר ר"ל כל מצילת הקוס שתולין לקוס בעיניו יהיה קודם לה' כי היום בגלות המר כל טובה ושפע בס"ס
 ואומתו אבל כדי יתבטל אל אחר ובייתה לה' המלוכה ואז יהיה קודם לה' והיינו ככ"ל . **וזה** מה דכתיב במגלת
 אסתר ויקח המתן את הלכוש ואת הס"ס וילבש את מרדכי וגו' ולפ"ז א"ש כי המתן בגי' מאדים הוא הס"ס והוא קמאל
 כי אז ככנש"ס כפני הקדושה כי רכב עליו מרדכי . **ובזה** תבין מאי דאית' בחלק דף כ"ז אר"י מאי דכתיב
 ראית הלילה והנה איש רוכב על סוס אדום והוא עומד בין ההדסים אשר במזולה והיינו ככ"ל ומי ותן שיוקים ככ"ל
 ואתה על כמותו תדרוך וכנא לבאר הפאוקים כי תצ"א עולה למנין מ"ף בגי' לילית מקורית לכל כוקבא מסאבא
 כנודע וכשאר ממנין תצ"א ו"א כי כן יו"ד אל"ף כזה במלוי עולה גי' קמאל . וזה כי תצ"א למלחמה על אויבך ר"ל על
 לשון ומוכים עם אויבך היינו ככ"ל וראית סוס"ס ורכב היינו ס"ס ולילית עם רב ממך ר"ל ממך דייקא שהוא כתיב
 להם כס ממעשיך הרעים לזה אמר לא תירא מהם כי ה' אלהיך עמך כי צופה ראש לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא יעזבנו

כידו וגו' ואמר אליהם שמע ישראל ופי' רש"י אפילו אין בהם זכות אלא ק"ש מלכד והיינו כמו שהארכונו לכוונה באחד
 ואז יאמר אור דעתיק ואז עת רצון לישראל ואז לשפוט את הר עשו הוא בינ הר הנקרא קר ואז ביום שהוא יהיה ה' אחד
 דיוקא ר"ל לכוונה באותיות אלו ככ"ל ואל אחר שהוא הס' וק' שקר הכ"ל ואחד מיתן ככ"א :

שייך

לפ' כי תצא למלחמה על אויביך וכו' דהנה ידוע דהמלחמה כל ימינו עם הק"ס וכיוצא בימים הנוראים
 והעיקר הוא התוקע והכ"ע וידוע דכלתי אפשר להכרית הק"ס רק ככוונת התפילות וככוונת התוקע
 כמ"ש אשרי העם יודעי תרועה זה בקודות של תקיעות וכתיב בס' דברי זכרון אין אדם שומט ר"ל שאין נקר' כעל תוקע
 אה"כ כטל קבלה ר"ל ללמד קבלה מקצם ואף כי למד אדם מקרא משנה ותלמוד ולא למד חכמת הקבלה עם הארץ
 יתעב ואי' משה רבינו ע"ה זכה בשעת מ"ת לכשת רשכ"י ע"ה וזהו עלית למרום שכית שכיו ר"ת שמעון בן יוחאי והנה
 אית' בע"ה' סימנים לק"ש של שמרות א' משיכיר בין הכלל ללבן כ' . בין תכלת לכרתי . ג' בין חמור לערוד . ד' בין
 זאב ללכב . ה' משיכיר את חבירו ברקוק ד' . אמות ואחרתי דאלו הקמנים אשר אלה לו איליו ואתה להכיר כח מלכות
 שדו בלימוד חכמת הקבלה וכל זמן שאינו שלם בכל אלה לא נגה עלינו עדיון אור שכלו ללמוד חכמת הקבלה כלו
 דהנה אי' ה' דברים יסוד מוסד לקניות השלימות א' להקדים קניני הנפש ב' מיעוט התומר ג' מדת הסתפקות ד'
 זכירת האחריות ה' המוסר והתוכחה לעצמו ולזולתו ואלו הם הקמנים בין תכלת ללבן הוא קדימה הנפש
 שתכלת דומה לים וכו' ללבן הם ענייני הגוף הנירא לעין כמו הלבן בין תכלת לכרתי הוא זכירת האחריות שהגוף כרת
 זכרת ומיעוט התומר הוא בין חמור לערוד שיש ב' מיני תומר שהארס מורכב מהם א' קהם חומר אשר ישתתף בהם לשאר
 כהמה חיה ועוף וב' חומר נוקף שמסיתו לעבור עבירה אף בכלתי יש לו הנאה וכן הבהמי אין לו לעצמו אך את
 התומר הב' המכונה בשם ערוד דהיינו ה"ל הר' צריך לענותו עד קצה האחרון באופן שיעמיד על המיעוט ד' מדות
 הסתפקות זהו בין זאב ללכב בהם באמר והפלכים עז . נפש לא ידעו שבעם אמנם הוא בטירוף טרוף ומסתפק מן
 הבא כידו ה' קבלה המוסר מוולתו וליסר לוולתו משיכיר את חבירו כרטיק ד"ל כי מה שהארס מורה דרך לשארו
 הקרוב אינו חידוש כי אהבתו היא להם מבעיות ונמשכות עד ג' דורות שג' אס' תשקר לי ולכיוני ולכדי אמנם
 ברקוק ד' דורות אין האהבה טבעיות וזהו משיכיר את חבירו ברקוק ד"ל וא"כ מי שיש בו ה' סימנים הללו אז הוא
 זמן ק"ש ר"ל קבלת עול מ"ש ויכול נשמתו ללמוד קבלה וכ"י כי תצא למלחמה על' אויביך ר"ל כשתראה לעשות מלחמות
 הרשות דאית' במופלא ממך אל אדרוש אין לך עסק בנקטרתו כמה שהרשית התכוון ואם באמר שהכונה הוא על עסק
 התורה בפשוטי בני אור מעשה המצות כפי הדיוקדוקים וקשה מאמר כמה שהרשית התכוון שמשנה לימוד התו' רשות
 והוא חוכ ופיוכ אך הוא קאי על לימוד הקבלה ויש ריבוא וריבואות עינים נסתרים לזה צריך רותכ לכב ושכל ובינה
 יש מדריגות שביכלתו להתכוון וזהו כמה שהרשית שיש לך רשות להתכוון וזהו במלחמת הרשות הכתוב מדבר ר"ל
 בכחמת הקבלה שיש לך רשות בה דגמנו ה' אלהיך בידך רק באופן ושכית שכיו ר"ל שתוכה להנשמה שוכה משה שהוא
 שכ"י שלו שמעון בן יוחאי תשכה אתה שכיו של משה וראית בשכיה אשת יפת תואר ר"ל היא חכמת הקבלה המכונה
 בשם אשה כמו תורה נוס וכו' ומשקה כה ונקחה לך לאשה באופן כשיהיו לך ה' סימנים האלו כראש והכחית אל תוך
 ביתך שהוא שתתבודד ביכול לביך וגלפה את ראשה שהוא מדת הסתפקות כי השער הוא המותרות ועשתה את צפרוכיה
 הוא מיעוט התומר שהוא לשון תיקון והקירה את שמלה שביה מעליה היא זכירת האחריות שצריך להקיר כל צדיו
 ואין לו לא בתונת של כד ומצנפת ומכסוי כד ופכתה את אביה וגו' ירחימיס דא' ירחא דאלול הוא קבלת המוסר וכו' ואז
 בשתכנה ככ"ל יהיה לך לאשה ויהיה אס' לא תפנת בה ושלתה לנפשה ר"ל תצטרך לשלת את כפסך כבלגול עבור זה
 ומכור לא תמכרה בכסף ר"ל דאשתמש בתגא קלף ולא תתעמר בה וכו' וזה כי תהי' לאיש שתי נשים המה שתי תורה
 הנ"ל הפשוטה והכ' חכמת הקבלה דאמת אהובה וכו' ויומשכו כל הפסוקים ע"כ . **אז** כראתנו ישראל זוטא
 לפרש פסוק כי תצא למלחמה על אויביך וכתבו ה' אלהיך בידך ושכית שכיו כי הנה ידוע כי לפתח חטאת רובץ ותיכף
 הוא מעותד ללחום מלחמה עם הוי"כ הר' . **וזה** כי תצא למלחמה ר"ל תיכף בוצאתך לעולם מעותד אתה
 למלחמה על אויביך היינו ככ"ל . אבל זה ידוע כי יצאו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הק"ב עוזרו
 חוכיו יכול לו דק התחלה צריך להיות מן האדם וזה כי תצא למלחמה פי' צריך אתה רק להתפיל מלחמה אבל
 סוף וכתבו ה' אלהיך בידך והיינו ככ"ל ושכית שכיו ר"ל אנתו שכיה שהוא תפוס אלך איזה מן האובשתוכה שכיה
 ממנו והיה לך דיוקא . ישראל זוטא :

שייך

לפי כי תבא והיה כי תבא אל הארץ מתחלה תרצתי מאמר תמוה ארכב"ה זמנא חדא אזלינא במדברא
 אמר לי הווא טויעא הא ואקווי לך היבא דנשק ארעא ורקיע אהדדו קוונא דהוי עביד כווי כווי שקלתי
 לקלתאי ואנקתא ככותא דרקיע אדמלנינא כעיתא ולא אשכחתי אמינא אטוגנבי איבא הכא א"ל גלגלא דרקיע
 הוא דהדר נטרא למחר כי השתא ואשכחתי ע"כ המאמר הוא תמוה וז"ל דרכב"ה הכ"ל היה מתמיה ומצער א"ע על
 אריכות הגלות המר והארוד ואי ברקמים גדולים אקבצט ואי נס' ד' זשים י"ג תיבות מן בראשית ברא אלהים
 הראשון עד ורוח אלהים הס כנגד י"ג מדות ומצא השמים הוא כנגד ה' והארץ כנגד רחום ומנון ואי ונתן לך
 רמזים ורמזים . וזהו שא"ל הווא טויעא הוא אליהו הא ואקווי לך היבא דנשק ארעא ורקיע אהדדו ר"ל השמים
 וארץ ונתן לך רמזים וכו' קוונא דעביד כווי כווי ר"ל שרמזי ב"ו אינן כרמזות של יחנך שהם כמו נקבים שאין
 רמזותם שיה לכל א"ו וא כמנהג דורינו שאומרים על זה אסור לרקס הכל רמזות של ית' הוא שיה בכל כמ"ש וסמתי
 אשר אחון אע"פ שאינו הגון וריקמתי אע"פ שאינו הגון שקלתי לקלתאי ואנקתא ככותא דרקיע ר"ל המכתי והידותי
 כרמזותיו ית' אע"פ שאין אנו ראויים והגונים ליפרקן אדמלנינא כעיתא ולא אשכחתי ר"ל לא נעניתי אמרתי
 אטוגנבי איבא הכי מ"מ אין הפלתי כשמעת מחמת רמזותיו ית' שמא גנבי הם הקליפות שטורפין את התפילות
 א"ל גלגלא דרקיע הוא דהדר ר"ל דיש דברים עוד שני דברים שמקמתן אנו זוכין לגאול שהוא ענוה ושלוס כמ"ש
 וענוים ירשו ארץ ויתעבבו על רוב שלום וא"י קקר' כוה שלום ואי מעולם לא ראה קמה פגימת' של לבנה שהם
 עולים לאתר כמו בקולם מפני השלום שכ"א קושב שהוא עולה . וזהו גלגלא דרקיע הוא דהדר ר"ל שעולה לאחוריו
 מפני השלום וצריכים לשלום והא דוקותי אע"פ שאינו הגון נטר למחר שיש מחר אחר זמן ר"ל שלזמן בעתה הוא
 אע"פ שאינו הגון וזהו למחר כי השתא אף שהוא כי השתא אע"פ כ' ארס . וכ"ו ביאור הפ' והיה כי תבוא אל הארץ
 והיה הוא לשון שמחה ר"ל שמחה תהיה לך כי תבא אל מדריגת הארץ שהוא מדות רחום ומנון אשר ה' אלהיך נותן
 לך כמ"ש ונתן לך רמזים נחלה ר"ל שהוא נחלה לך מאבותיך כדאי' כאלשיך ריש עקב ג' מדות אלו נתיחדו לישראל
 בנחלת אבות ג"ק מאברהם ביושנים מינתק שהיה כוש מאביו להשיב על עקידתו רמזים מיעקב שאמר ואני
 אתנהלה לאטיובו וזהו נחלה וירשת וישכתבה ר"ל בשתזכה לישנה כה שהזכה לביאה הארץ אזי אני מצוה
 לך ולקחת מראשית כל פרי ר"ל מראשית כל המצות האדמה ר"ל עניות כמ"ש וענוים ירשו ארץ ועוד השלום וזהו
 אשר תביא מארצך אשר וכו' שהיא כוה שלום ושמת בטנא ר"ל תקבץ את שלש אלה בקל אחד ואח"כ וזהלכה אל המקום
 וכו' לשכן שמו שם ר"ל שתזכה למשיח דדקיבו שנקר' על שמו של הקב"ה כדאי' ג' קראין על שמו ובאת אל הכהן
 ר"ל אל כהן זרק הוא אליהו אשר יהיה בימים ההם כמ"ש הנה אנכי שולח לכם את אליהו לפני בא יום וכו' היגדתי
 היום ר"ל כששאתי אומתי אתא בר כפלא ואמרתי לי היום אם בקולו תשמעו זה היום שקויו מצאנו ראינו כי באתי
 אל הארץ וענוים ואמרת ארמי אוכד אבי מה שנתאמרת עד כה הוא מחמת הו"ה שאלא היה אחישנה והוא אכד את
 אבי בגלות המר והארוד וירד מצרימה וכו' כדאית' כאלשיך ע"ש ע"כ : (שמעתי מאהובי מחו' וידידו הרב
 החסיד המפורסם מ' קיים מק"ק ראשנא על פסוק לכהן אשר יהיה בימים ההם ע"ד ביום ההוא יהיה ה' אחד :
 גם על פסוק הגדתי היום לה' אלהיך הגדתי לשון המשכה ר"ל הגדתי היום לה' אלהיך הכוונה שהתקתי הדינים
 ששם אנלימה"ד ומדת הרמזים ע"ד שויתיה' לגבדי תמיד ע"כ שמעתי ממנו ודפ"ח :

שייך

לפי נבנים דהנה אי' אתם נבנים היום זה ר"ה ואי' בר"ה ספרי חיים וספרי מתים שתומים לפניו
 שמשנת ימי בראשית דהיינו כל הגילגולים ומגלגלים כמ"ש אומרים בוידוי אנחנו ואבותינו קטאנו
 ואפי' אבות הקדושים ומשה רבינו בסוד ויהעבר ה' למענכם ר"ל שכל דור ודור מהעבר נשמת משה ואי' כרבה
 בשכר כ' בקיעות שנקע אברהם אבינו עניו ועולה זכה להנקע הים נאמר כאן ויבקע עמי עולה ונאמ' גם ויבקעו
 המים וזהו אתם נבנים היום זה ר"ה כולכם לפני ה' אלהיכם שכולן כידונין שהוא רחום בדין שהוא ה' אלהיכם
 ואפי' ספרי מתים שתומים וזהו ראשיכם שנטיכם וזקניכם ושופריכם וכו' ר"ל שמשנת ימי בראשית אפי' מחוטב
 עניך ועד שואבי מימך ר"ל אבותינו הקדושים ומשה רבינו ע"ה שאברהם נקר' חישב עצים ע"ש ויבקע עמי עולה
 זמרע"ה נקר' שואבי מים ע"ש ויבקע הים ששאז ויבש כל המים לעברניך כברית וכו' היום זה ר"ה למען הקים אותך
 היום לו לעם זה ר"ה כדאית' שריב"ל שאל למתים איתתא אפי' מה אמר ליה היום כי כפשרי נגאלו וכתשרי עתידין
 ליבאל

ליגאל וזהו היום זהר"ה כי אשר ישנו פה וכו' כמעט כל הפ' במשכת אק"ז ע"כ . דהנה א"י תרי"ג מצות כאמר
למשך בקיני בא' חקוק והעמידם על אחת שנאמר וזריוק באמונתו וקיה והנה הקירית המקורי' בענין שינוי רצון
הכורא כ"ה ח"ו הוא מפורסם מענין השמש כמ"ש שמש ומגן ה' אלהים שכולל להבינם דעת מהשמש הפועל הפכים
שמתכת את השעוה ומתמלה ומקפאת הנקפים כמו טיט ועיסה שמתקשים ע"י שמש וזה מופת להשיב להתקורים
שכולל להבין ענין הרצון ועי"ז זריוק באמונתו וקיה יהיה מושרש בשורש האמונה שהיא כקודה של כל התרי"ג מצות
בהן העיגול שהעמידן חקוק ופי' הדברי זכרון זהו פי' של הגמרא במערכא מדקי ליה בשמשא אס' ידוע להשיב
בענין הרצון וכנהרדעא מדקו ליה במיא וכיאור הוא ז"ל דהנה ידוע שזריוק הכע"ת ללמוד יותר מהרבלו והנה יש
לפוט שהתורה כמשלה לאש מצד שאינה מקבלת טומאה ולמים מצד שמזיקין מקום גדולה למקום נמוך ואס' ח"ו הכע"ת
יהפך הדבר שיהיה גבה לב מצד האש שעליהו למעלה ומצד המים יקבל טומאה כמו המים ע"כ זריוק בדוקה לזה
וזוהו א"ת"ס שאותיות אהם הם אותיות אמת ר"ל שהאמנה הוא ההתייכות מתחת היום שנקרא השמש יומא וזוהו כולכם
ואית' מרגליות היה תלוי כזוארו של אברהם אבינו שכל קולה שרואה נתרפא וכשמת כיתן בגלגל תמה וא"כ מה שהיה
אל אברהם כיתן בשמש חוכרת שהם במדריגה אחת וזהו שאומר כולכם תהיה לפניה' אלהיכם במדת אמונה וכמה
חוכר לזה אמר מקוטב עיניך ועד שאב מימך ר"ל מאברהם שהוא כמו השמש ומהמים כמו מדקו במיא וכו' כל הפ' ע"כ:
בפסוק והיה בשמעו את דברי האלה הזאת ואמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך לא יאבה ה' קלות לו
ורכזה בו כל האלה הכתובה בספר הזה . ויל"ד מי הוא זה ואיזהו אשר מלאו לבו לדבר כן מוצא
כלפי שמיא הא קללות חסם אפילו במחם היא בא' ופשיטא קללות הק"כ והוא אמר שלום יהיה לי וגו' אך כראש לי
ישראל ווטא כי הקדמנו בפ' משפטים בשם א"י ישראל קבא על פסוק כי תנא אש ומלאה קוצים ודרשו חז"ל על מיתת
הזריוק וזה מכה אשר לא כתובה זו מיתת הזריוק וע"ש בפ' הכ"ל . וזוהו רשע לזריוק ומבקש להמיתו ר"ל
שהרשע עושה כל הרעות ואין עולה על לבו וזו המות כי הוא אומר שהזריוק יתפס בעונו וזה כופה רשע לזריוק
ומבקש להמיתו אך ה' לא יעזבנו בידו (וכמדומה לי ששמעתי מא"מ הרב המפורסם המנוח מו' שלמה זלמן קרוב לזה)
וזה אפשר פי' הפסוקים והיה בשמעו את דברי האלה הזאת ר"ל פי' האלה כי מיתת הזריוק אינו כתובה בתורה רק חז"ל
דרשו על פסוק גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתובה זו מיתת הזריוק . וזוהו בשמעו את דברי האלה ר"ל פי'
של האלה זו מיתת הזריוק ואמר שלום יהיה לי לי דייקא שהזריוק יתפס בעונו לזה קאמר הק"כ והרבה בו בו דייקא
כל האלה הכתובה דייקא מה שכתב הכל על הרשע . (שמעתי פי' נאה בשם א"כ הרב המופלג בשו' משה אב"ד ור"מ
דק"ת הראדק על פסוק טומאתה בשוליה לא זכרה אחריתה ותרד פלאים אין מנחם לה כי הנה ידוע כל פי שיכול
למנות ואיכו מותה נתפס בעונו כדרשו חז"ל אין פורענות בא לעולם אלא בשכיל רשעים ומהקלת מן הזריוק .
וזה טומאתה בשוליה הם הרשעים כדרש הגמרא מן המקוצן שבמחנה לא זכרה אחריתה ר"ל שאין עולין על לבם
יום המות הוא האחרית וכ"ת למה לכך קאמר ותרד פלאים הם הזריוקים כמאמר חז"ל הפלא ופלא זו מיתת הזריוקים
כי הרשע קושש שהזריוק יתפס בעונו ואם יקשה לך מפני מה הוא כך שהזריוק יתפס בעונו לכך קאמר אין מנחם לה
מנחם לשון מנהיג כמו ולא נחם ופי' רש"י ולא נהגם ר"ל שלא היה מנהיג אותם בדרך הישר כי היה להם להוכיחו
ע"כ שמעתי ודפ"חת) : **שיריך** לפרשת וילך משה וידבר את כל הדברים אל כל ישראל ויאמר אליהם כן מאה
ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לזאת ולכא זה' אמר אלי לא תעבור את הירדן הזה ע"כ דקשה מה היה משה
מדיוק זה' אמר אלי לא תעבור את הירדן אבל לפי דרכיגו שכבר הארכתי בזה קצת שפיר דאית' פי' כן מאה ועשרים
שנה אנכי היום היום מלאו ימי ושנותי כיום זה נולדתי כיום זה אמות . אית' במס' יבמות דף כ' תניא את מקפר
ימיד אמלא אלו שני דורות וכה משלימין לו לא וכה פוסתין לו דבריר"ע ומכמים אומרים וכה מוקיפין לו לא וכה
פוסתין לו ע"כ . ואית' במס' בבא מציעא פ' הזהב דף כ"ט תנן התם תתכו מוליות ונתן חול כין חולי' לחולי'
ר' אליעזר מטהר ומכמים מטמאין וכו' קור ואמר להם אם הלכה כמותי הן השמים יוכיחו וזאתה בת קול ואמרה מה
לכם אזל ר' אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום עמד ר' יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא מאי לא בשמים היא א"ר
ירמיה אין אנו משגיחין בבת קול שכבר כתבה התורה בהר סיני אמרי רבים להטות ע"כ . וא"כ כאן דהלכה כדברי
קכמים במקום יחיד ומכמים אומרים וכה מוקיפין לו וא"כ היכי קאמר משה היום מלאו ימי ושפתי הלל לדברי קכמים

וכה מוקיפין לו אכל כל"עד כי אית' במדרש רבה פ' וירא. וה' המטיר על קדום זה גבריא אל מאת ה' מן השמים זה
הק"כ א"ר אליעזר כל מקום שנאמר וה' הוא וכו' וכו' איתא בזרע בירך פ' תוקה כביאר מדרש רבה א"ר אחא בשם
ר' יוסי בשעה שעלה חסה למרום שמע קולו של הק"כ שהיה אומר אלעזר בני אמר פרש בת שהים עגלה בת שנתה
אמר משה דבש"ע עליונים ותחתונים כרשותך ואתה אומר הלכה בשם כשר ודס א"ל משה עתיד לדיק א"ל לעמוד בעולמי
ועתיד לפתוח בפ' פרה תקלה ר"א אומר פרה בת שהים ומכאן מאמר הזוהר מקדר יתרו ז"ל תרין מתיבת' דק"כ
ובכל אחר דתנין מתיבת' עלאה דא"הק"כ מתיבת' דרקייע דא מטטרו ויופאל רב ממכא אזל מגו מתיבת' עלאה
וקתים סתרין ורזין דאורוית' מגו תרין מתיבתן במתיבתא עלאית לית התן פרכי וקושי' אלא במתיבת' דרקייע וכו'
ולמכא דאתי מסתלקין פירכין וקושיין מגו מתיבת' דרקייע דכתיב יהי שלום כחילך שלום בארמנותיך וכו' שמאריך
שם ועסיים וכאן ששמע קולו של הק"כ שהיה כשיביה של מעלה הלכה בשם ר"א שקולק על חכמים ומשכ משה
דמסתמא הלכה כחכמים וכו' ולזה השיב לו עתיד לדיק א"ל לפמוד בעולמי ור"א שמו בעולמי דייקא שאדרבה כזה אומר
אני הלכה כר"א וכו' הרי להדיא דאע"פ דבב"ד שלמטה פוסקין הלכה כחכמים אבל למעלה פוסקין הלכה כר"א ולכן
אמר עתיד לדיק אחד לעמוד בעולמי במתיבת' דלי דהיינו כשיביה של מעלה פ"כ. ולכך אמר משה בן מאה ועשרים
שנה אנכי היום היום מלאו ימי ושנותי אכל יקשה לכם הלא פלוגתא ר"ע ומכמים ולדברי ר"ע זכה משלימין לו ולדברי
חכמים זכה מוקיפין לו ומסתמא הלכה כדברי חכמים דאמרי זכה מוקיפין לו וא"כ האיך אמר היום מלאו ימי ושנותי
לזה אמר וה' אמר הוא וכו' וכו' דייקא וכו' דייקא כי שם פוסקין הלכה פסקוה ואין פוסקין כחכמים דאמרי
זכה מוקיפין לו אלא כדברי ר"ע ולכך קאמר היום מלאו ימי ושנותי. וזהו ג"כ שיצא בת קול ואמר הלכה כר"א
פמד ר' יהושע ואמר לא בשמים היא כי שם פוסקין הלכה כיוסיר אבל כבר כתבה התורה אמרי רבים להטות וכו' יתורץ
פסקוים בפ' ואתחנן אל ה' וגו' אעברה בא ואראה את הארץ הטובה וגו' ויאמר ה' אלי אל תוסיף דבר אלי עוד בדבר
הזה ע"כ. ולפיוה א"ש כי הלא יש קושי' היכי קאמר אעברה בא ואראה הלא זמנו היה הגיע למות וע"כ היה
קבור דהלכה כחכמים דאמרי זכה מוקיפין לו לזה השיב לו הק"כ אל תוסיף דבר אלי עוד בדבר הזה אלי דייקא
משום דאני פוסק אף כיוסיר כגד דברי חכמים : **שירן** לפרשת האזינו חמת חכמים יונס וראש פתנים
אכזר הלא הוא כמוס עמדי חתום באזרותי (ר"ל הקד חתום באזרותי) לינקס ושילם לעת תמוט רגלם
כאשר כבר פירשתי כשיכרית ה' רגל של רשעים הוא נטש הכרוך על עקבו שיש להארורה אחיזה בהודך ר' שבהוד ה'
ונתארך ונעשה **ק** אפשר לפ' עכד כי כפ' שמות אית' באריות איד ומה יהיה בעת קבלי משיח ואפס קציהו בתריותו
משכת קמיותא כדן יתחזון קד עמודא דאשא קאים מעילא לתתא ארבעין יומין וכל עמין דעלמא תמאן ליה כההוא
זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דערן מההוא אתר דאקרוין **קן צפור** מיתער בארעא דגליון
וכו' באריות וקדמנו כי זה אי אפשר עד שיכרית ה' ויעקר הארורה ויעבר **ק** דקנה וישתאר הכה ואזוקוים
הנה ראשון לגיון הנה הכס כי מן **ק** ישאר **ה'** ולזה לפ' עד כשער תורה **ק** דקן צפור גדולה לרמוז כי לא
יתער משיח האריות וקדמך קן צפור. עד שיכרית הרגל של הארורה וזהו לינקס ואשלם לעת תמוט רגלם כי בגלות
הארורה כתיב ואמר א"י אלהימו כי כהיום בגלות המלוכה בעו"ה עבד כוימלוד הוא סמאל וכבר כתבתי טעם לי"א
הארורים בקוד עשתי עשר כי הקליפה היא י"א וכבר כתבתי בי יו"ד אל"ף גי' סמאל שהוא אל אחר לכך כתיב לא יהיה
לך אלהים אחרים על פניו לזה קאמר ואמר אי אלהימו היינו סמאל שהוא א"י גימט' י"א במילאן צור קטין כו'
ויגדך לכך קאמר קרא שהק"כ אמר ראו עתה כי אני **אני** הוא היינו שיתחבר קוד **א"י** כ**א"י** והוא קוד
אחר ואז ואין אלהים עמדי כי יתבטלו כל אלהים אחרים היינו סמאל וכל כוחותיו יתבטלו וזהו הנו עוז
לאלהים כי אז על ישראל גאותו כד יתחברון מ"י באלה ועוזו **בשחקים** אזכורא אלהים ממקדשיך ולכך אל
קמותה ר"י אל בקמת הופיע ולזה כתיב עבדו אתה כשמתה וגו' כי טוב ב"ר לעולם קדו ועד דור ודור
אמונתו ר"ל כי שם יוד לעולם אמונתו כי בשלמא שם אלהים בעת הגלות כתיב זוכח לאלהים יחרם כויש כמה
אלהים אחרים רק לעת הגאולה כי אז יתבטלו שם אלהים אחרים ואז גס שם אלהים התנשא משא"כ שם יוד לעולם
אמונתו ולזה כתיב הלה תבטלו זאת כתיב בה' גדולה לרמוז מן **ק** יהיה **ה'** כי עתה תתעלמא בחד סמכא קיימא
פוקו ואמנו וזהו טובה ישראל עד ה' אלהיך קמו עמכם דברים הוינו סמיכה הנקרא דבר וטובו אל ה' הוינו ליתקד

קכ"ה

קב"ה ושכינתא זזהו שוב ד' עד יר"ן ואז יהא שמים שלם ואז מי אלה כעב תעמינה ולזה קאמר מי חכם ויבין
אלה כבון וידעם כי ישרים דרכי י"ר זדיקים ילכו בה ופושעים יכשלו . וזה סידור הגמרא מאומתי קורין לה
 שמע בערכית היינו כעת הגלות שזולט אל אחר מוטל עלינו לייחד קב"ה פעמים בכל יום כי פסקוק שמע ישראל הוא
 כ"ה ושני פעמי' כ"ה הוא גימט' י"ס כי ע"י שער הכ"ן הכה לקמאל וזהו על הים לקו' מכות לכך כל הלילה זמן
 ק"ס היינו כלימי משך הגלות עד זמן שיעלה עמוד השחר המרמז על זמן הגאולה כי הכוקר אור ואז
 האנשים שלחו מן הגלות ולזה הזהיר לנו התורה בשכבך ובקומיך אם תעבוד את ה' בשכבך היינו
 בעת שכינתו לעפרא אז תזכה ובקומיך כאשר יאמר קומי אורי כי בא אורך התנערי מעפר קומי
 ירושלים כי לא יתוקיף לנפול עוד רק אימתי יהיה זמן קומה והנה בגמרא כהן שני סימנים
הא' משיכיר בין הכלת ללבן כי אית' בפרט תרומה ותכלת דא איהו כורסיא דדוינין ביה נפשות בגין
 דאית כורסיא דדוינין ב' דיני ממונות ואית כורסיא דדוינין ב' דיני נפשות והאי איהו כורסיא דדוינין ב'
 דיני נפשות וע"ד כל גווינין טבין לחלמא בר גוון תכלא בגין דינדע דהאי נשמתא בלקא בדינא וכו' תכלת דא
 איהו כורסיא דכייב ביה ואש מתלקתה ונגה לו סביב בגין דעבדין ביה כרוינין לניזות וכד נוגה לו אהדר לגוון ירוק
 כגון כרתי מה הוא שעתא ואילך אשתרי זמן ק"ס דהא אשתי גוון תכלא מכמה דהא ונג' כ' אסור למידין דינא
 נפשות כלילה בגין דשלטן בהו גוון תכלא בהאי זמנא ואתייהברשו למקטף נפשא בלא משפט דהא משפט לא שליט
 בהווא זמנא כד אתי נפרא ואתער ימינא לעילא כפיקה הווא נהורא ומטי עד האי תכלא ואשתחי מכמה דהווא
 וכדין שלטא עליו ואחדבק כי כורסיא אחרא קדישא ע"כ : ונפ' פתח ע' ה"ס ואמאי אהקריאין לכנה על שם
 לבון ההלכה דאיהו מלגו כל כבודה בת מלך פנימה ובאשא דבינה דנחית עלה היא מתלבנות ורזא דמלה אם יהו
 קטאיכם כשנים כשלג ילכינו ומאי דהווא אדני דינא קומקא בגבורה דתמן בינה אהלפכת מטס' דמקד דתמן חכמה
 ואהדרתיהו"ד ומה גרים להסתבא מדינא לרמזים זדיקים גמורים מטס' דעך דרעת טו"ר איהו קליפה דלי'
 קשובה אבל סיהרא דעך החיים הווא פקודה דלגו מינה איהו כמדומה דלית לה פסק וכמונא מיכ אשר לא יכזבו
 מימיו ואתקריא אית אהנים מקטר' דמקד דהיינו אהבת עולם אהבתיך עלכן משכתיך סד ע"כ :

וזהו בשחרית משיכיר בין תכלת שנה ללבן שנה כי היא תהלכן בקוד הלכנה אז הוא זמן ק"ס דשחרית היינו
 שכינה תהלכ בשמכות והא דקאמר בין זאב לכלב כי ז"ל כפ' ויחי ע' קל"א בנימין זאב יטרוף זאב יטרוף דהא מזבח
 בחולקי הווא ומזבח איהו זאב דאי תימא בנימין איהו הווא זאב לאו הכי אלא מזבח דהווא בחולקי הווא זאב דאכל בשרא
 כל יומא ובנימין הווא זן לי' בגין דבחולקי הווא כביכול איהו ספרנס וזן להאי זאב ע"כ א"כ סוד זאב מרמז על מלכות
 וכפ' בהר ע' רי"כ הקדמנו לעיל מנהון פליג לכלבים אינון קרבנין פסולין דיהיב להון ולקמאל כלב' ומשרוייתא
 וכגין דא הווא נחית דיוקא דכלבא ומנהון לשדים (וזהו וזכחו לשדים לא אלוהי ר"ל שאין ככללן בשם אלוה כילא
 דיי שהן זוכתין לאלקים אחרים שנקראים בשם אלקים אף זאת ויזכחו לשדים לא אלוה) ולזה קאמר זמן ק"ס של
 שחרית היינו שיתחיל זמן של גאולה שנמשלה ליו' כדכתיב הכוקר אור ואנשיו שולחו אימה הוא זמן וקאמר משיכיר
 בין זאב לכלב היינו שיפסקו שליטת הכלב קמאל ויתחיל זמן של זאב דכתיב ב' זאב יטרוף בכוקר יאכל עד מאי
 בכוקר יאכל עד אלא בנפרא דאברהם אהער בעלמא ושעתא דרעוא אשתכח קרבנא אתעביד אתערותא וכייחא
 וקלקא עד ע"ד הווא אחר דכתיב כי' ושנת עדה' אלהיך תו בכוקר מאן נקר דא אברהם כדקאמרן דכתיב וישכם
 אברהם בכוקר דזמנא דרועא אשתכח בהווא שעשא לא הווא אכיל קרבנא ומאן הווא אכיל הווא אחר דאקרי עד
 כדכתיב לעדי עד וזמן אכילה בנפרא דע"ד הווא עד (כ"א עדי עד) ה"כ לעילא דכתיב בטחו בה' עדי עד ובכוקר
 היינו קרבן לי' ודאי יאכל עד ולא אחר' ע"כ . ולזה קאמר בשחרית משיכיר בין כלב קמאל אל אחר לזאב דכתיב
 בנימין זאב יטרוף בכוקר יאכל ע"ד דהיינו הקב"ה הנקרא ע"ד אשר כתיב בו לעדי עד ומלך כי אז יהיה המלכה
 להקב"ה הנקרא אחר ויתבטל ממסלת הכלב . רק עשמורה שניה כלבים צועקים . איתא בכריה מנוחה כי
 ממלכת ישמעאל על ל"ה מלכים וזהו משמורה ראשונה שמור כוער . ומשמורן שניה שהוא אשור מלכות אדום
 השילט על ל"ה מלכים הוא קמאל וזהו משמורה שניה וזהו כלבים צועקים וכו' . **ובזה** תבין מה דאיתא

יהו"ד מקיני בא זרת משעיר הופיע מהר פארן וכתיב אלוה מתומן ובא מאי בעי בשעיר ומאי בעי כפארן

א"ר יוסף מלמד שלקח הקב"ה התורה והחזירה על כל האומות והלשונות ולא קבלוהו ע"כ כפ"ק דע"ז
ובוהר פרשה בלק מאריך בענין ואפס קצוהו מה ענין קרא לקמחל ואתה ואתה קמיהו"ל
 תבני אוריותא דילי וכו' והש"כ"א אוריותא דילך היא וכו' הא כנוי דיעקב לון אהתיו וכו' קרא
 לרשב"ל תבני את אוריותא דילי"ה למה כתיב בה לא תכחף וי אוריותא דא יתקין לו קנ"ה וכו' דכתיב בני
 ושמעאל והוא יהיה פרא אדם וכו' א"כ לא מצינו שהק"ה הלך אל שאר אומות רק ישמעאל ועשו ובזרע בירך
 פ' במדבר מאריך בענין זה שלא מצינו שהלך הק"ה לשאר אומות רק עשו וישמעאל ומכת זה מאריך מחוד אכנ לסי
 דרכינו כוכל שכעים אומות בתחלקן לשני חלקים על"ה שולט שר מצרים הוא רב ישמעאל ועל ל"ה הוא אשור של
 אדום הוא קמחל וישראל כקראים שלישי לזה לא היה צריך לילך לשאר אומות כי כל שאר נכללים בשני שרים אלו
 וכבר כתבתי שזהו מלות ה' כרה מאירת ענים שמאיר אריך בעיני הזעיר ואז יראה ה' היינו מלכות טהורה עומדת
 לעד היינו הק"ה הנקרא עדי ע"ד . כחזור לענינינו לקידור תורתנו הקדושה ביהתלה מהקיל כרכות מאימתי
 קורין את שמע בערכות וכו' ל"ה בי זה הוא התלה בריאת אדם כעו"הו וכדאי' כווקר ויאמר י"י אל אכרם לך כי
 אכרם מרמו על הכשמה ומנוה על מאה ברכות בכל יום וזה לך לך גי' מאה ומראה המשמורה ראשונה תמור נזער
 היינו גלות מצרים וכל שאר גלויות הנכללין במלכות ישמעאל שניה כלבים צועקים הוא קמחל וכל המלכים
 הנכללין בקמחל כורפע מאריך כרעתו דא קמחל דאוריך שקט ושלוה לאדום במאי כרעתו כהאי אשה רעה אשת
 זנויין נחש הקיפא דהא לא מטא עליהו שקט ושלוה אלס בגין דאתדבק בה הוא נוקבא בגוונא לשאר מלכוון (היינו
 לקמשה ושלמים מלכים אשר הוא ממנה עליוהו והם כלבים צועקים על ישראל הנכב עד שיבא משמרה הג' שאשה
 מקפרת הס' בעלה היינו שקב"ה יקים מעפרא לה היא סוכת הנופלה דכתיב אקים את קובת דוד הנופלה ע"כ אכל
 אס אמר יאמר עד מהי רשע מאריך בערתו כל אחר זה מסכת שבת ר"ל אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו
 נבאלין וגם יש במסכת שבת כ"ד פרוקים שצריך לעטר השכינה ככ"ד קישוטין והשתחו' ל"י בהדרת קודש ר"ה קבלה
 שילמדו סודת ההורה בשבת כדי לעטר ית כלה ברזין דלעילא כי זהו מלכושי כבוד דשכינתא כמו שכתבנו ע"פ מה
 דאית' בפ' נח אכל אי אית צדיק דזכווי ענדוהי לאנהרא בהון מטרוניהא ולמשטט מינה לבושא קדרוניהא דפשטין
 ולקשטא לפ' כלבושין דגוונין כהירין דרזין אוריותא מה כתיב ביה וראיתו' ברזין כהירין אוריותא האור רז מקרי
 ה"ה דכי נר מצוה והורה אור ובאלין רזין אהמר וראיתיה וכהוהא זמנא בליק מיניה רוגזא דכהון חמה המלך שככה
 וימר לה מלכא ככלותא דעמידה קמי' מה שאלתך ויתן לך כהוהא זמנא שאלת על פורקנא דילה ובנהא (וזה
 משמרה ג' אשה מקפרת עם בעלה ה"ה ד' תנתן לי נפשי כשאלתי ועמי כבקשתי ע"כ . כי שהים שהם ד' כפנים)
 (הוא מה דאית' בפרשה פיהנא בגוונא דאית' בישראל ארבעה אנפין ועקבי ישראל לתה ישראל עם לאה
 ועקב עם רחל לקבל ופני נשר לארבעתן הכי אית ארבע אנפין לעמלק קסם ונחש עמל ואין וכו' ולעילא מעמלק
 סמאל ע"כ . שהים שהן ארבע בפנים כרשות פרטים . ועוד שם כי שבת מלכתא דאיהי ופם שלישי כליל תלת ענפי אנהן
 מלכתא יחידאי דשילטנותא דילה כליל שבת ב' אהעבדת שבת ובגין דא מולקין מארי מהניון על מתן הורה כה
 יחידאי ודא אמר בשלישי נתנה ודא אמר בשביעי דאיהי כה יחידא דאחידת בעבודא דאמצעי' להליתאי לאנהן וכדדיק
 פביעי' ליה כה יחידא וכו' ע"ש באריכת כי כבר כתבתי מזה וכבר הארכתי בקוד אשר בו הלוי הגאולה כי כראש
 סעודה ליל שבת הוא רזא דשאר מלכות אדניוהיא סוד דאחד ושבת נקר' זכור והוא סוד **א"ח** . ולעורר צדיק
 יסוד לכך זיווג של"ה הוא ליל שבתוהו אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות היינו ליל שבת זיווג שבת הנרמזים
באחד מיד היו נבאלין כי אז היה מקומו **י"י אהד** וגם ע"פ מה שכתבנו כי סוד ליל שבת הוא סוד
 מלכותא כית דוד סוד דאחד וסעודה בקר הוא דעתיקא קדישא הוא הנרמז בסוד **א** דאחד וסעודה ג' הוא
 זעיר אנפין אס כן ליל שבת הוא סוד **ך** כשמ"לו וסעודה מנחה הוא זעיר אנפין **ך** עילאס הפארת שמע
 ישראל ה' אלפינו ה' אחד וסעודה שמרית הוא דע"ק הוא **א** בין שני **ך** וכן הארכנו מאמר משפטים
 ע' ר' דזהו אפס קצוהו וכען דמורה כתיובתא ואיתדבקה באולנא דמיי הא כפקת מעבד ואתהדרת בן לקב"ה
 מטה דאתמגר כיוך עז חיים **ך** דאיהו בין **י"ה** ויעולבמ"ט אנפין דילך באוריותא ויתעבד מוש ויתקיים
 כך לאיתן לעולם מוטל צדיק מיהו שיקיים כב"ה . ישראל זוטא) **ו**

שייך

לפי זאת הכרכה ולנעץ תחלת פ' בראשית עם סוף וזאת הכרכה איתא כוזהר פ' בראשית ודאי אבני שיש
טהור איכון ר"ר דמכהון מיין דכיון כפקין ואיכון רמזין בלות רישא וסיפא ר'ן' דאיכו כטון בנייהו
איהו עץ הקיים ואכל מיניה ומי לעולם ואילין כ' יוד"ן רמזין בו צד ואיכון תרי יצירות יצירה דעילאין ויצירה
דתתאין ואיכון חכמה בראש וחכמה כסוף העלמות חכמה ודאי איכון העלמות העלמות חכמה עילאית תיקת כתר
עילאה ואיכון לקבל כ' עייכין דכסוף הרין דמשון נחפין לימא רבא ואמאי נחתי בגין דאורייתא מתרין לוסין אלין
הווי משה נחתי לישראל ולא זכו כהון ואחכרו ונפלו ודא גרוס אכורי' דבית ראשון ובית שני (וזה עיני עיני כגרה
מיס ר"ל מתרין עינין ינאו דמשות) ואמאי נפלו בגין דפרח ר' מנייהו דאיכו ר' וייצרו ויהיב לון אמריין חקטרא
דעץ הדעת טובא ורע דמתמן אתייהב אורייתא מט"ט דאיסור והיתר מימינא קיים ומשמאלא מיתה (ולכך כתיב
אורך ימים בימינו עושר וכבוד כשמאלה ומקיק בגמרא למימיני' איכא אורך ימים וכ"ש עושר וכבוד למשמאלים
בה עושר וכבוד איכא אורך ימים ליכא וככ"ל כי מימינא קיים ומשמאלא מיתה) ובג"ד אר"ע לתלמידיו כשהגיעו
לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים לא תהא שקילין אבני שיש טהור לאבנין אחראון דאיכון קיים ומיתה דמתמן לכ
חכם לימינו ולכ כסיל לשמאלא ולא עוד חלא אהוון הקתנין גרמייהו בגין דאילין דעץ הדעת טוב ורע איכון
בפרודא ואבנא שיש טהור איכון בוחודא בלא פרודא ע"כ וכו' ע"ש גסס וייצרה' אלהים את האדם אילין ישראל
בהווא זמנא קב"ה ציור לון בניורין דעלמא דין ודעלמא דאתי וייצר בהאי זמנא קב"ה עייל לון בשמים בניורא
דב' יודין ר' בנייהו דאיכון סלקין לחשבון ר"ח"ד ויהון מצויירין באכפוי באכפין דלהון כתרין וודין בחוטמא
דלהון בלות ר' ובג"ד אמר קרא מראש צורי' אראנו אילין איכין ציורין דשמא קדישא . (וזה שראיתו שפגס א')
כברית קודש ותכונא חוטמו ושפיר עבדו כי זה לא יראת ר"ר על פניו וזהו מעץ הדעת טוב ורע דפרח ר' מבין
תרין ר"ר ואין זה כדאי שיהיה שם יהו"ד מרומעל פניו ולפך אי' גבי אד"הר שאמר מה פעשה בדונך וכו' .
וזה שקיל לטעם על פניו . וזהו הכרת פניהם ענתהבם . וזהו בגמרא חן מעידין על פניהם חלא עם החוטם כי
מקיים עו' שס ויהון מצויירין באכפיהו כתרין לוסין יקירין דאיכון ר"ר דאיכו ר' חרו' עליהו ע"כ וכו' ע"ש
א"כ תרין עייכין הם רמזים על חכמה עלאה שתחת כתר ועל חכמה תתאה . וזהו חכם עיניו בראשו ולפענ"ד כי
גם כפי מרומנו כי הקדמנו בקוד אחד ובקוד **אחעה** ובקוד **אין** כי **א** הוא קוד עתיקא קדישא
כתר והקדמנו לעיל אבני שיש טהור איכון ר"ר דמכהון מיין דכיון כפקין ואיכון רמזין בלות ר' רישא וסיפא
ר' דאיכו כטון בנייהו איהו עץ הקיים והקדמנו כי ר' הוא קוד חוטמא"כ תרין עייכין עם החוטם הוא קוד
א הוא קוד כתר עתיקא קדישא ואחריו עין ימין הוא חכמה עלאה ועין שני הוא חכמה תתאה . וזהו ממע
רמזו **אחד** דשמע ישראל וזהו החכם עיניו בראשו יראת כל קוד היחוד כי תרין עייכין עם חוטם דרך
בלל הוא **א** קוד עתיקא קדישא כתר עין ימין הוא חכמה עלאה וכבר ידעת כי חכמה וכינה כמד נפקו
וכמד שריין וכינה כרמות כמילוי אות יו"ד . וזהו העלמות חכמה כי כינה נכללה בחכמה כי הם
רועים ללא אהפרשו דא מדא והחוטם הוא ר' הוא עץ הקיים הוא תפארת בן י"ה שכולל חגת
כה"י ועין שמאל מלכות הרי כל עשר קצירות מרומים בתרי עינים וחוטם .
וזהו פי' קוד קום התורה ולא קם כביא עוד כישראל כמשה אשר ידעו י"י פנים אל פנים לכל האותות ולכל
המופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו ולכל היר המזקה ולכל המורא הגדול
אשר עשה משה לעיני כל ישראל ופי' רש"י ולכל היר המזקה שקיבל את התורה בלילות כידיו וכו' לעיני כל ישראל
שנשאו לבו לישיבת שלמות לעיניהם שנאמר ואשכחם לעיניכם והיסקם בק"ה לדעתו ע"כ . והתורה פתח בראשית
ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תוהו ובהו ותקף על פני תהום ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וכוזהר
ויהי אור דא רז והקדמנו לעיל ו"ל בראשית ר' חייא פתח ואמר כ' ראשית חכמה יראת ר"ר שכל טוב לכל עושיהם
תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבני' ליה סוף חכמה יראת ר"ר בגין דיראת ה' סוף חכמה
לא עלאה לבו דרגא דחכמה עלאה ה"ד פתחו לי שיערי צדק זה השער לה' צדיקים יבואו בו ודא היא ראשית בתרין
איכון דמתתקרון כפדא ואיכון תרין נקודין חד גניזא ושמירא ומד קיימא באתגלייא וכגין דלית כהון פרודא
אקרון ראשית חד ולא תרין מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד דהא הוא שמים ושמים חד דכתיב וידעו כי אתה ר"ר

שמך לבדך ע"כ - וזה מרומז בשני יוד"ן כזה **יאהודנהי** ר' בראש ר' בקוף ר' אותיות באמצע וא"כ מרומז ג"כ **קוד הנ"ל** כי תרין ר"ר שבראש ובקוף ר"ך אותיות הוא קוד **א** קוד עתיקא קדישא ור' עלאה הוא חכמה **גינה** ג"כ כנ"ל תעלומות חכמה ושם אותיות שכיניהם הוא עץ חיים ות"ת כולל חג"ת כה"י ור' אחרונה היא מלכות חכמה תהלה וא"כ גם כאן רמז קוד **אחד** וא"כ כל קוד הנ"ל שכתבנו בקוד אנכי איש גם כל קוד הנ"ל הכל מרומז בקוד סמיכות הפרטה כי הקדמנו כי אנכי איש טהור הם רמוזים באות **א** תרין יוד"ן גם ר' והם קוד תרין עיי"ן תרין יוד"ן והחוטם הוא ר' ואיכון ב' חכמת חכמה עלאה חכמה תהלה ואיכון לקבל ב' עיי"ן כיון דכהון תרין דמעון דכחשא לימא רבה ואמאי נקתו בגין דאורייתא מתרין לוחין אילון הוה משה נחיה לישראל ולא זכו כהון ופתכרו ונפלו ודא גרים אכודא דבית ראשון ובית שני ואמאי נפלו בגין דפרח ר' מנייהו וכו' וזה שאמר ולא קם כביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים היינו שהיה יודע ר"ר בקוד פנים לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות ע"פ מה דאית בירושלמי דמס' תענית והכריתו את שמינו ומה העשה לשמך הגדול המשוהף כמו וכתב בהכותב באריכות ואפק קניהו ז"ל כלל כונתם שגדול כח שם בן ד' אותיות לעשות כיקים נגלים כנגד הטבע כמו נקים ר' מכות שהביא על מזרים וקרע את הים וכן עשה עמנו כירדן וכו' ולזה קאמר ולא קם כביא כמשה אשר ידעו ר"ר פנים אל פנים והראיה לכל האותות ולכל המופתים אשר שלחו לעשות וגו' וקאמר ולכל היד המזקה ולכל המורא הגדול שקיבל התורה בלוחות בידו לעיני כל ישראל שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם דייקא כי העינים לכך בלא חוטם רמז לעיניהם שהם רק תרין יוד"ן תרין לוחות והן' פרת מנייהו שהוא קוד עץ החיים ונשאר רק העינים לכך בלא חוטם ר' ואז נשכרו הלוחות ולזה קאמר ואשכרם לעיניכם דייקא ובהיות ששם קאמר ואיכון מרומזים בתרי עיי"ן כיון ואיכון חכמה בראש חכמה בקוף ומרומזים במלת בראשית ב' ראשית חכמה עלאה נקרא ראשית וסכמה תהלה נקרא ראשית ולזה קאמר לעיני כל ישראל בראשית פ' ראשית והנה בהיות שחקר אות ר' לכך והארץ היתה תופה ובהו ומוטף על פני תהום הייכנ' ד' מלכיות ומורכבן שני מקדשות בשביל דפרח ר' מנייהו עץ החיים ולא אתייהיב התורה רק מעץ הרעת טובורע אבל ויאמר אלהים יהי אור דארז סודות הקורה אז ויהי אור וקויים ולכל בני ישראל דייקא יהי אור במושבותם כי אית בפרשת בהר כי היו דעים את ר"ר ולומדים סתרי תורה נקראו בנים ונקראים בקוד ישראל ישראל אשר כך אתפאר והם דכוקים בשם **יהו"ד** עץ החיים כי כן הוא ר' בקוד בינה בן ר"ה ולומדים הגבלה הוא בקוד ארני והוא מעץ הדעה טו"ר והקדמנו אמאי אקרו חכמה תהלה מלכות יראת ר"ה בגין דאיהו עץ הדעת טו"ר וא"כ ישראל הם הלומדים תורה כסתר שהוא עץ החיים ר' וא"כ אמרנו כי פרח הן' מן תרין ר"ר המרומזים באות **א** אבל לעת הגאולה וכנס אהו ר' כיון תרין יוד"ן ויהיה **א** מושלם כי זהו מרמו כשישלים ה**א** אז יאיר אור דעתיקא קדישא כו"א הנקרא ישראל וזה הקוד רמזה לנו התורה **א** אשריך ישראל דייקא וכתוב באות **א** גדולה בתורה ע"כ - וזה לשון ישראל סבא וכבר כתבתי בספרי הפארת ישראל דף ד' ע"א שנשמתי אחזה באות **א** מן תיבת **א** אשריך ישראל מי שמקויים בימי רבת גררוני מנעורי ואמר ישראל אבל הכשורה ואתה על במותימו הדרוך :

ויתברך

הבורא ויתעלה היוצר - אשר לגדולתן אין חקר אשר בששת ימים ברא העולם בחכמה ובתבונה ואלפים שנה תורתינו הקדושה מהעולם היא קדומה ואין להורה הקדושה ראשית ואחרית אבל לנעץ סופו בתחלה - ואשר המה שכתובים בסיומה לעיני כל ישראל - ובהתחלת בראשית : המה יחדו יודבקו - ואמרתו כיה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה ומפתח שפתי משרים ונכונה - שמעו כי בגידים אדבר ותבונה - וכברק אמרי פילי תואנה - כולם נכחיים ליודעי בינה קחו מוסר ואל כסף ותבונה : **וּבְכַדְרִי** לנעץ הסוף בתחילתה אקדי' מה דאיתא בגמר' דאגיגה בעלי אסופיה אלנו ת"ה שאנכי' אסופות ושוקקין בהורה הללו - מטמאין והללו מטמאין הללו אוקרין והללו מתירין כולן א' אחד בותנן ע"כ וכו' ואי' בגמר' דעיריכין גבי ב"ש וב"ה ינאה בת קול אלנו ואלו דברי אלהים חיים והקשה המפ' וכי מאחר דהללו אוקרין והללו מתניתן שיאך אפשר לומר שאלו ואלו דברי אלהים חיים הלא דבר והפוכה ותירונו המפרשים הקדמוני' שלמעלה בשמים התורה דרך חשרק וישראל קבלו דרך א"כ לזה מה שאמר כאן מותר כאן כי דבר והפוכה שהוא מצד הקברא ומזאתי בס"א הנקרא בני שמואל והטעם מ"ת בשמים היא דרך חשרק ואצל ישראל דרך א"כ משום שג' מימינו א"ש דת' לשון ופירש ברבא מלמד שלאן כיתנה התורה

אלא מימיו של הק"ה לשמאל ישראל ומקשה הלא אית' הנותן ס"ת צריך ליתן בימיו ולהמקבל ג"כ בימיו הרי"ך אמר
לשמאל של ישראל הלא ע"כ מוכח דנשמים היא דרך תש"רק שמכר הנותן היא בימיו דרך תש"רק ובשם הרי"ך א"כ
והגיע ה"ל כלל ישראל המקבלים בימיו ושניהם דקו יחדיו וזהו שאמר ר"י לא בשמים היא . . . ומהר"ה
קושי' האלשוד שהקשה הלא התורה היא קדימה אלפים שנה וכו' איך היה כתיב בה בראשית בראו"כי עד שלא
נבראו רק לעיניו איך קושי' כי למעלה בשמים דהיה כתובה דרך תש"רק באמת לא היתה כתובה כך . וכזה
יהיה כעוץ סוף התורה להחילתה בכדי שלא יהי' קשה קושי' ה"ל היאך היה כתוב בראשית ברא עד שלא נברא
לזה אמר לעיני כל ישראל בראשית ברא"ל שהיה כתיב דרך א"כ אבל למעלה בשמים לא היה כתוב בראשית רק
דרך תש"רק ומרמזים דכרים עליונים כידוע לי"ת ואופן עשיתו של העולם היה לפי פשיטות של ההודס כאשר
נבאר אי"ה ע"כ . ב"ד"א דהנה רש"י ל"פירוש לעיני כל ישראל שנשאו לכו לשכור את הלוחות ואי' בגמ' כענין
שכירת הלוחות ק"ומפקת מה פקת שהוא א' מתרו"ג מצות אמרה תורה כלכן נכר לא יאכלנו התורה התורה
כולה וישראל מומרים עת"כו גשמע מזה דמצוה הבאה בעבירה אסור לפ"ז קשה למה לו
למכתב אדם כיוקריב פשי' רש"י מה אדם לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו אף אתם לא הקריבו מן הגזל הלא
מוכתב שמוה הבאה בעבירה אסור וז"ל דאתו לאורוי דאפילו גזל הגוי ג"כ אסור דה"א בגזל הגוי ליכא איסורא
לכך צריך ליכתב אדם . והנה איתא בההה"ל רש"י בקומם בראשית אר"י לא היה התורה צריך להחיל מבראשית
אלא מהקודם הזה לכס שהוא מטה ראשונה אללא שלא יאמרו א"ה ליכתיב אתם וכו' . וזהו לעיני כל ישראל כפי'
רש"י שנשאו לכו לשכור את הלוחות שהוא מכתב הק"ו והקושי' ל"ל אדם חז"ל דאתי לאורוי על גזל הגוי לפ"ז צריך
להחיל מבראשית ולא מהקודם הזה לכס שלא יאמרו ליכתיב אתם כל"ז א"ה דגזל הגויים מותר ע"כ . לפי הדרך
הא' יבואר מ"ד ילקוט אר"ה בר המא בשם ר' אחאי ב"ו דורות היה הא' קורא תגר לפני הקב"ה אמר לפניו
דכש"ע אני ראשון של אבותיו ולא בראתי עולמך כי אמר הקב"ה העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה למחר
אני בא ליתן תורה לישראל ואינו פותח תקלה אלא כך וכו' ויש לדקדק למה דוקא ב"ו דורות היה ק"ה ועוד מהו
הפיוס שיתחיל התורה בא' ממ"כ אס ראוי להחיל התורה באלף א' כמהראוי לברוא את העולם ג"כ באלף כי הלא
בראית העולם חלוי ג"כ בקבלת התורה . ונ"ל דהנה אית' דבר ציוה לאלף דור וזו תורה ופי' האלשוד בפ' תולדות
בכדי להתחיל חולאת הזוהמה שהיטול כח אדם לאט לאט היה צריך אלף דור לשהות בכדי לקבל התורה אך שבלי
המכשיר להחיר הזוהמא כי רעה כסירתם ויאכזר העולם הכלתי מתקיים בלי התורה לכן סילק התקע"ד דורות
וכשאר ר"ק דורות ונתן התו' לך דורות כמספר שמו הגדול למען בעבור שמו הגדול יתקיים העולם אף בלי תורה
וידוע שעשרה מאמרות שבין נברא העולם הם כנגד עשרת הדברות ובראשית כמי אמר הוא שהוא כנגד דיבר
אנכי וזהו כשראה האלף שקילק התקע"ד דורות וכשאר ר"ק דורות עד קבלתי התו' כנגד שמו יתברך אזי התחיל
קורא תגר אני ראשון וכו' כל"ז לא היה יכול לקרוא תגר דכדעתו היה כדעת יתברך שכלא תורה בודאי לא יתקיים
העולם ויאכזר ומה לו לקטרג אף בראותו הקילוק התקע"ד דורות וכשאר ר"ק דורות כנגד שמו יתברך למען בעבור שמו
יתברך יתקיים העולם גם כלא תורה אז התחיל לקטרג למה לא נברא העולם באלף ופייסו הוא יתברך העולם
ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה למחר אני בא ליתן את התורה ליתן דיוקא ר"ל שאותיות א"כ יהי בימינום של
ישראל ואינו פותח אלא כך שהוא דבר אנכי ומאמר בראשית הוא כנגד אנכי והרי הוא כמו שנברא באלף .
שמעתי מא"ה מן הסקיד המכות מ' אהרן לעיני כל ישראל בראשית ותרגומו במוכמהא והקשה והא פי' כהר קודם
אך תירץ כי באמת כתבר נברא אבל כתר עמירא ואין אנו משיגים לזה קאמר לעיני כל ישראל בראשית פי' במכמה
אבל באמת בכתבר נברא . וזה לשון ישראל סבא ואברך אתה' שזכיתי להשלם ארבעה ספרו קודם כנגד ד' סטרין
ומיתן ויקיים כי א' שריך ישראל וישראל עושה קיל . היום יוס' ד' ר"ת אדר ודרר רביעי ישובו הנה
להדפיסן לפ' קהנעיר וישראל בא' אמו' הרכמ' אהרן יפה ז"ל :

סליק תם ונשלם שבת לאל בורא העולם